॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੇ

ਮਜ੍ਝਿਮਪਣ੍ਣਾਸਪਾਲ਼ਿ

੧. ਗਹਪਤਿਵਗ੍ਗੋ

੧. ਕਨ੍ਦਰਕਸੁਤ੍ਤੰ

੧. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਚਮ੍ਪਾਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਗਗ੍ਗਰਾਯ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਤੀਰੇ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ। ਅਥ ਖੋ ਪੇਸ੍ਸੋ [ਪੇਯੋ (ਕ॰)] ਚ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਪੁਤ੍ਤੋ ਕਨ੍ਦਰਕੋ ਚ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੇਸ੍ਸੋ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਕਨ੍ਦਰਕੋ ਪਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ [ਸਾਰਾਣੀਯੰ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ ਪੀ॰)] ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਠਿਤੋ ਖੋ ਕਨ੍ਦਰਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੰ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਅਨੁਵਿਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ , ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਯਾਵਞ੍ਚਿਦੰ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਪਟਿਪਾਦਿਤੋ! ਯੇਪਿ ਤੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਹੇਸੁੰ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨੰ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਤੇਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਏਤਪਰਮੰਯੇਵ ਸਮ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਪਟਿਪਾਦੇਸੁੰ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਏਤਰਹਿ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਪਟਿਪਾਦਿਤੋ। ਯੇਪਿ ਤੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨੰ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਤੇਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਏਤਪਰਮੰਯੇਵ ਸਮ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਪਟਿਪਾਦੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਏਤਰਹਿ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਪਟਿਪਾਦਿਤੋ''ਤਿ।

੨. ''ਏਵਮੇਤੰ , ਕਨ੍ਦਰਕ, ਏਵਮੇਤੰ, ਕਨ੍ਦਰਕ। ਯੇਪਿ ਤੇ, ਕਨ੍ਦਰਕ, ਅਹੇਸੁੰ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨੰ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਤੇਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਏਤਪਰਮੰਯੇਵ ਸਮ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਪਟਿਪਾਦੇਸੁੰ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਏਤਰਹਿ ਮਯਾ ਸਮ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਪਟਿਪਾਦਿਤੋ। ਯੇਪਿ ਤੇ, ਕਨ੍ਦਰਕ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨੰ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਤੇਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਏਤਪਰਮੰਯੇਵ ਸਮ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਪਟਿਪਾਦੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਏਤਰਹਿ ਮਯਾ ਸਮ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਪਟਿਪਾਦਿਤੋ।

''ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ, ਕਨ੍ਦਰਕ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਖੀਣਾਸਵਾ ਵੁਸਿਤਵਨ੍ਤੋ ਕਤਕਰਣੀਯਾ ਓਹਿਤਭਾਰਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦਤ੍ਥਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸੰਯੋਜਨਾ ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ। ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ, ਕਨ੍ਦਰਕ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਸੇਕ੍ਖਾ ਸਨ੍ਤਤਸੀਲਾ ਸਨ੍ਤਤਵੁਤ੍ਤਿਨੋ ਨਿਪਕਾ ਨਿਪਕਵੁਤ੍ਤਿਨੋ; ਤੇ ਚਤੂਸੁ [ਨਿਪਕਵੁਤ੍ਤਿਨੋ ਚਤੂਸੁ (ਸੀ॰)] ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਾ [ਸੁਪਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ? ਇਧ, ਕਨ੍ਦਰਕ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ ਆਤਾਪੀ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਤਿਮਾ, ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸੰ; ਵੇਦਨਾਸੁ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ ਆਤਾਪੀ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਤਿਮਾ, ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸੰ; ਚਿਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ ਆਤਾਪੀ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਤਿਮਾ, ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸੰ; ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ ਆਤਾਪੀ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਤਿਮਾ, ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ।

੩. ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਪੇਸ੍ਸੋ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ! ਯਾਵ ਸੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਚਿਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਨੰ [ਸੋਕਪਰਿਦ੍ਦਵਾਨੰ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯ ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨੰ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾਯ ਞਾਯਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ। ਮਯਮ੍ਪਿ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ

ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਾਮ। ਇਧ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ ਵਿਹਰਾਮ ਆਤਾਪਿਨੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨਾ ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ, ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸੰ; ਵੇਦਨਾਸੁ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ ਵਿਹਰਾਮ ਆਤਾਪਿਨੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨਾ ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ, ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸੰ; ਚਿਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ ਵਿਹਰਾਮ ਆਤਾਪਿਨੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨਾ ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ, ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸੰ; ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ ਵਿਹਰਾਮ ਆਤਾਪਿਨੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨਾ ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ, ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸੰ। ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ! ਯਾਵਞ੍ਚਿਦੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਏਵੰ ਮਨੁਸ੍ਸਗਹਨੇ ਏਵੰ ਮਨੁਸ੍ਸਕਸਟੇ ਏਵੰ ਮਨੁਸ੍ਸਸਾਠੇਯ੍ਯੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹਿਤਾਹਿਤੰ ਜਾਨਾਤਿ। ਗਹਨਞ੍ਹੇਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਦਿਦੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾ; ਉਤ੍ਤਾਨਕਞ੍ਹੇਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਦਿਦੰ ਪਸਵੋ। ਅਹਞ੍ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਹੋਮਿ ਹਤ੍ਥਿਦਮ੍ਮੰ ਸਾਰੇਤੁੰ। ਯਾਵਤਕੇਨ ਅਨ੍ਤਰੇਨ ਚਮ੍ਪੰ ਗਤਾਗਤੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸਾਠੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕੂਟੇਯ੍ਯਾਨਿ ਵਙ੍ਕੇਯ੍ਯਾਨਿ ਜਿਮ੍ਹੇਯ੍ਯਾਨਿ ਪਾਤੁਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦਾਸਾਤਿ ਵਾ ਪੇਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ ਕਮ੍ਮਕਰਾਤਿ ਵਾ ਅਞ੍ਞਥਾਵ ਕਾਯੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾਵ ਵਾਚਾਯ ਅਞ੍ਞਥਾਵ ਨੇਸੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ! ਯਾਵਞ੍ਚਿਦੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਏਵੰ ਮਨੁਸ੍ਸਗਹਨੇ ਏਵੰ ਮਨੁਸ੍ਸਕਸਟੇ ਏਵੰ ਮਨੁਸ੍ਸਸਾਠੇਯ੍ਯੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹਿਤਾਹਿਤੰ ਜਾਨਾਤਿ। ਗਹਨਞ੍ਹੇਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਦਿਦੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾ; ਉਤ੍ਤਾਨਕਞ੍ਹੇਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਦਿਦੰ ਪਸਵੋ''ਤਿ।

੪. ''ਏਵਮੇਤੰ, ਪੇਸ੍ਸ, ਏਵਮੇਤੰ, ਪੇਸ੍ਸ। ਗਹਨਞ੍ਹੇਤੰ , ਪੇਸ੍ਸ, ਯਦਿਦੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾ; ਉਤ੍ਤਾਨਕਞ੍ਹੇਤੰ, ਪੇਸ੍ਸ, ਯਦਿਦੰ ਪਸਵੋ। ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਪੇਸ੍ਸ, ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਨ੍ਤੋ ਸੰਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ। ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ? ਇਧ, ਪੇਸ੍ਸ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ; ਇਧ ਪਨ, ਪੇਸ੍ਸ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਹੋਤਿ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ; ਇਧ ਪਨ, ਪੇਸ੍ਸ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਚ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਚ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ; ਇਧ ਪਨ, ਪੇਸ੍ਸ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਹੋਤਿ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ [ਸੀਤਿਭੂਤੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਮੇਸੰ, ਪੇਸ੍ਸ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਕਤਮੋ ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਰਾਧੇਤੀ''ਤਿ?

''ਯ੍ਵਾਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਅਯੰ ਮੇ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਰਾਧੇਤਿ। ਯੋਪਾਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ , ਅਯਮ੍ਪਿ ਮੇ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਰਾਧੇਤਿ। ਯੋਪਾਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਚ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਚ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਮੇ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਰਾਧੇਤਿ। ਯੋ ਚ ਖੋ ਅਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤਿ – ਅਯਮੇਵ [ਅਯੰ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਮੇ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਰਾਧੇਤੀ''ਤਿ।

੫. ''ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇ, ਪੇਸ੍ਸ, ਇਮੇ ਤਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਰਾਧੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ''ਯ੍ਵਾਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸੁਖਕਾਮੰ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਕੂਲੰ ਆਤਾਪੇਤਿ ਪਰਿਤਾਪੇਤਿ – ਇਮਿਨਾ ਮੇ ਅਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਰਾਧੇਤਿ। ਯੋਪਾਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਪਰੰ ਸੁਖਕਾਮੰ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਕੂਲੰ ਆਤਾਪੇਤਿ ਪਰਿਤਾਪੇਤਿ – ਇਮਿਨਾ ਮੇ ਅਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਰਾਧੇਤਿ। ਯੋਪਾਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਚ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਚ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਪਰਞ੍ਚ ਸੁਖਕਾਮੰ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਕੂਲੰ [ਸੁਖਕਾਮੇ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਕੂਲੇ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਆਤਾਪੇਤਿ ਪਰਿਤਾਪੇਤਿ – ਇਮਿਨਾ ਮੇ ਅਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਰਾਧੇਤਿ। ਯੋ ਚ ਖੋ ਅਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ [ਵਿਹਰਤਿ। ਇਮਿਨਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਵਿਹਰਤਿ; ਸੋ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਪਰਞ੍ਚ ਸੁਖਕਾਮੰ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਕੂਲੰ ਨੇਵ ਆਤਾਪੇਤਿ ਨ ਪਰਿਤਾਪੇਤਿ – ਇਮਿਨਾ [ਵਿਹਰਤਿ। ਇਮਿਨਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਮੇ ਅਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਰਾਧੇਤਿ। ਹਨ੍ਦ, ਚ ਦਾਨਿ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਚ੍ਛਾਮ; ਬਹੁਕਿਚ੍ਚਾ ਮਯੰ ਬਹੁਕਰਣੀਯਾ''ਤਿ। ''ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ

ਤ੍ਵਂ, ਪੇਸ੍ਸ, ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਪੇਸ੍ਸੋ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

੬. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪੇਸ੍ਸੇ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਪੁਤ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੇਸ੍ਸੋ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਪੁਤ੍ਤੋ; ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੇਸ੍ਸੋ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਪੁਤ੍ਤੋ। ਸਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੇਸ੍ਸੋ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਪੁਤ੍ਤੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦੇਯ੍ਯ ਯਾਵਸ੍ਸਾਹਂ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵਿਭਜਿਸ੍ਸਾਮਿ [ਵਿਭਜਾਮਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)], ਮਹਤਾ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸ। ਅਪਿ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਪੇਸ੍ਸੋ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਤਾ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸਂਯੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ''ਏਤਸ੍ਸ, ਭਗਵਾ, ਕਾਲੋ, ਏਤਸ੍ਸ, ਸੁਗਤ, ਕਾਲੋ, ਯਂ ਭਗਵਾ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵਿਭਜੇਯ੍ਯ। ਭਗਵਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੁਣਾਥ, ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥ, ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁਂ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

੭. ''ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਚੇਲਕੋ ਹੋਤਿ ਮੁਤ੍ਤਾਚਾਰੋ ਹਤ੍ਥਾਪਲੇਖਨੋ [ਹਤ੍ਥਾਵਲੇਖਨੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਨਏਹਿਭਦ੍ਦਨ੍ਤਿਕੋ ਨਤਿਟ੍ਠਭਦ੍ਦਨ੍ਤਿਕੋ [ਨਏਹਿਭਦਨ੍ਤਿਕੋ, ਨਤਿਟ੍ਠਭਦਨ੍ਤਿਕੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]; ਨਾਭਿਹਟਂ ਨ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤਂ ਨ ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਸਾਦਿਯਤਿ; ਸੋ ਨ ਕੁਮ੍ਭਿਮੁਖਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨ ਕਲੋਪਿਮੁਖਾ [ਖਲੋਪਿਮੁਖੋ (ਸੀ॰)] ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨ ਏਲ਼ਕਮਨ੍ਤਰਂ ਨ ਦਣ੍ਡਮਨ੍ਤਰਂ ਨ ਮੁਸਲਮਨ੍ਤਰਂ ਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾਨਂ ਨ ਗਬ੍ਭਿਨਿਯਾ ਨ ਪਾਯਮਾਨਾਯ ਨ ਪੁਰਿਸਨ੍ਤਰਗਤਾਯ ਨ ਸਙ੍ਕਿਤ੍ਤੀਸੁ ਨ ਯਤ੍ਥ ਸਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ ਨ ਯਤ੍ਥ ਮਕ੍ਖਿਕਾ ਸਣ੍ਡਸਣ੍ਡਚਾਰਿਨੀ; ਨ ਮਚ੍ਛਂ ਨ ਮਂਸਂ ਨ ਸੁਰਂ ਨ ਮੇਰਯਂ ਨ ਥੁਸੋਦਕਂ ਪਿਵਤਿ। ਸੋ ਏਕਾਗਾਰਿਕੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਏਕਾਲੋਪਿਕੋ, ਦ੍ਵਾਗਾਰਿਕੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਦ੍ਵਾਲੋਪਿਕੋ...ਪੇ॰... ਸਤ੍ਤਾਗਾਰਿਕੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਸਤ੍ਤਾਲੋਪਿਕੋ; ਏਕਿਸ੍ਸਾਪਿ ਦਤ੍ਤਿਯਾ ਯਾਪੇਤਿ, ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਦਤ੍ਤੀਹਿ ਯਾਪੇਤਿ...ਪੇ॰... ਸਤ੍ਤਹਿਪਿ ਦਤ੍ਤੀਹਿ ਯਾਪੇਤਿ; ਏਕਾਹਿਕਮ੍ਪਿ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਤਿ, ਦ੍ਵੀਹਿਕਮ੍ਪਿ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਤਿ...ਪੇ॰... ਸਤ੍ਤਾਹਿਕਮ੍ਪਿ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਤਿ – ਇਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਅਡ੍ਢਮਾਸਿਕਂ ਪਰਿਯਾਯਭਤ੍ਤਭੋਜਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਸਾਕਭਕ੍ਖੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਸਾਮਾਕਭਕ੍ਖੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਨੀਵਾਰਭਕ੍ਖੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਦਦ੍ਦੁਲਭਕ੍ਖੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਹਟਭਕ੍ਖੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਕਣਭਕ੍ਖੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਆਚਾਮਭਕ੍ਖੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਪਿਞ੍ਞਾਕਭਕ੍ਖੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਤਿਣਭਕ੍ਖੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਗੋਮਯਭਕ੍ਖੋ ਵਾ ਹੋਤਿ; ਵਨਮੂਲਫਲਾਹਾਰੋ ਯਾਪੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤਫਲਭੋਜੀ। ਸੋ ਸਾਣਾਨਿਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਮਸਾਣਾਨਿਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਛਵਦੁਸ੍ਸਾਨਿਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਪਂਸੁਕੂਲਾਨਿਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਤਿਰੀਟਾਨਿਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਅਜਿਨਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਅਜਿਨਕ੍ਖਿਪਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਕੁਸਚੀਰਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਵਾਕਚੀਰਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਫਲਕਚੀਰਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਕੇਸਕਮ੍ਬਲਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਵਾਲ਼ਕਮ੍ਬਲਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਉਲੂਕਪਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ; ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਲੋਚਕੋਪਿ ਹੋਤਿ, ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਲੋਚਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਉਬ੍ਭਟ੍ਠਕੋਪਿ ਹੋਤਿ ਆਸਨਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ, ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੋਪਿ ਹੋਤਿ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪ੍ਪਧਾਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਕਣ੍ਟਕਾਪਸ੍ਸਯਿਕੋਪਿ ਹੋਤਿ ਕਣ੍ਟਕਾਪਸ੍ਸਯੇ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ [ਪਸ੍ਸ ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੫ ਮਹਾਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤੇ]; ਸਾਯਤਤਿਯਕਮ੍ਪਿ ਉਦਕੋਰੋਹਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ – ਇਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਕਾਯਸ੍ਸ ਆਤਾਪਨਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ।

੮. ''ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਓਰਬ੍ਭਿਕੋ ਹੋਤਿ ਸੂਕਰਿਕੋ ਸਾਕੁਣਿਕੋ ਮਾਗਵਿਕੋ ਲੁਦ੍ਦੋ ਮਚ੍ਛਘਾਤਕੋ ਚੋਰੋ ਚੋਰਘਾਤਕੋ ਗੋਘਾਤਕੋ ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰਿਕੋ ਯੇ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞੇਪਿ ਕੇਚਿ ਕੁਰੂਰਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ।

੯. ''ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਚ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਚ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਰਾਜਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਮੁਦ੍ਧਾਵਸਿਤ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਮਹਾਸਾਲੋ। ਸੋ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮੇਨ ਨਗਰਸ੍ਸ ਨਵਂ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਂ [ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਂ (ਟੀਕਾ)] ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਖਰਾਜਿਨਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲੇਨ ਕਾਯਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮਗਵਿਸਾਣੇਨ ਪਿਟ੍ਠਿਂ ਕਣ੍ਡੁਵਮਾਨੋ ਨਵਂ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਂ ਪਵਿਸਤਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਹੇਸਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਚ ਪੁਰੋਹਿਤੇਨ। ਸੋ

ਤਤ੍ਥ ਅਨਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਹਰਿਤੁਪਲਿਤ੍ਤਾਯ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ। ਏਕਿਸ੍ਸਾਯ ਗਾਵਿਯਾ ਸਰੂਪਵਚ੍ਛਾਯ ਯਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਥਨੇ ਖੀਰਂ ਹੋਤਿ ਤੇਨ ਰਾਜਾ ਯਾਪੇਤਿ, ਯਂ ਦੁਤਿਯਸ੍ਮਿਂ ਥਨੇ ਖੀਰਂ ਹੋਤਿ ਤੇਨ ਮਹੇਸੀ ਯਾਪੇਤਿ, ਯਂ ਤਤਿਯਸ੍ਮਿਂ ਥਨੇ ਖੀਰਂ ਹੋਤਿ ਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪੁਰੋਹਿਤੋ ਯਾਪੇਤਿ , ਯਂ ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਮਿਂ ਥਨੇ ਖੀਰਂ ਹੋਤਿ ਤੇਨ ਅਗ੍ਗਿਂ ਜੁਹਤਿ, ਅਵਸੇਸੇਨ ਵਚ੍ਛਕੋ ਯਾਪੇਤਿ। ਸੋ ਏਵਮਾਹ – 'ਏਤ੍ਤਕਾ ਉਸਭਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਯਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਵਚ੍ਛਤਰਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਯਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਵਚ੍ਛਤਰਿਯੋ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਯਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਅਜਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਯਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਉਰਬ੍ਭਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਯਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ, (ਏਤ੍ਤਕਾ ਅਸ੍ਸਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਯਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ) [( ) ਨਤ੍ਥਿ ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ], ਏਤ੍ਤਕਾ ਰੁਕ੍ਖਾ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੁ ਯੂਪਤ੍ਥਾਯ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਦਬ੍ਭਾ ਲੂਯਨ੍ਤੁ ਬਰਿਹਿਸਤ੍ਥਾਯਾ'ਤਿ [ਪਰਿਹਿਂ ਸਤ੍ਥਾਯ (ਕ॰)]। ਯੇਪਿਸ੍ਸ ਤੇ ਹੋਨ੍ਤਿ ਦਾਸਾਤਿ ਵਾ ਪੇਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ ਕਮ੍ਮਕਰਾਤਿ ਵਾ ਤੇਪਿ ਦਣ੍ਡਤਜ੍ਜਿਤਾ ਭਯਤਜ੍ਜਿਤਾ ਅਸ੍ਸੁਮੁਖਾ ਰੁਦਮਾਨਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਚ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਚ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ।

੧੦. ''ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ। ਸੋ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਸਦੇਵਕਂ ਸਮਾਰਕਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਂ ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਪਜਂ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਤਿ। ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਂ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਂ ਸਾਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ, ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਕੁਲੇ ਪਚ੍ਚਾਜਾਤੋ। ਸੋ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੇ ਸਦ੍ਧਂ ਪਟਿਲਭਤਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਾਪਟਿਲਾਭੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਸਮ੍ਬਾਧੋ ਘਰਾਵਾਸੋ ਰਜਾਪਥੋ, ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ। ਨਯਿਦਂ ਸੁਕਰਂ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁਂ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ । ਸੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਪਹਾਯ, ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾ ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਪਹਾਯ, ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਞਾਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਂ ਪਹਾਯ , ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾ ਞਾਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਂ ਪਹਾਯ, ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਤਿ।

੧੧. ''ਸੋ ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਮਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਂ ਪਹਾਯ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ ਨਿਹਿਤਦਣ੍ਡੋ ਨਿਹਿਤਸਤ੍ਥੋ, ਲਜ੍ਜੀ ਦਯਾਪਨ੍ਨੋ ਸਬ੍ਬਪਾਣਭੂਤਹਿਤਾਨੁਕਮ੍ਪੀ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਪਹਾਯ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ ਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯੀ ਦਿਨ੍ਨਪਾਟਿਕਙ੍ਖੀ, ਅਥੇਨੇਨ ਸੁਚਿਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਹਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਹੋਤਿ ਆਰਾਚਾਰੀ ਵਿਰਤੋ ਮੇਥੁਨਾ ਗਾਮਧਮ੍ਮਾ। ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਪਹਾਯ ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ ਸਚ੍ਚਵਾਦੀ ਸਚ੍ਚਸਨ੍ਧੋ ਥੇਤੋ ਪਚ੍ਚਯਿਕੋ ਅਵਿਸਂਵਾਦਕੋ ਲੋਕਸ੍ਸ। ਪਿਸੁਣਂ ਵਾਚਂ ਪਹਾਯ ਪਿਸੁਣਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਇਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨ ਅਮੁਤ੍ਰ ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਇਮੇਸਂ ਭੇਦਾਯ, ਅਮੁਤ੍ਰ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨ ਇਮੇਸਂ ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਅਮੂਸਂ ਭੇਦਾਯ – ਇਤਿ ਭਿਨ੍ਨਾਨਂ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਤਾ ਸਹਿਤਾਨਂ ਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਦਾਤਾ ਸਮਗ੍ਗਾਰਾਮੋ ਸਮਗ੍ਗਰਤੋ ਸਮਗ੍ਗਨਨ੍ਦੀ ਸਮਗ੍ਗਕਰਣਿਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਫਰੁਸਂ ਵਾਚਂ ਪਹਾਯ ਫਰੁਸਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਨੇਲਾ ਕਣ੍ਣਸੁਖਾ ਪੇਮਨੀਯਾ ਹਦਯਙ੍ਗਮਾ ਪੋਰੀ ਬਹੁਜਨਕਨ੍ਤਾ ਬਹੁਜਨਮਨਾਪਾ ਤਥਾਰੂਪਿਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਂ ਪਹਾਯ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ ਕਾਲਵਾਦੀ ਭੂਤਵਾਦੀ ਅਤ੍ਥਵਾਦੀ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਵਿਨਯਵਾਦੀ, ਨਿਧਾਨਵਤਿਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ ਕਾਲੇਨ ਸਾਪਦੇਸਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਵਤਿਂ ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤਂ। ਸੋ ਬੀਜਗਾਮਭੂਤਗਾਮਸਮਾਰਮ੍ਭਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਕਭਤ੍ਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਰਤ੍ਤੂਪਰਤੋ ਵਿਰਤੋ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾ; ਨਚ੍ਚਗੀਤਵਾਦਿਤਵਿਸੂਕਦਸ੍ਸਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਧਾਰਣਮਣ੍ਡਨਵਿਭੂਸਨਟ੍ਠਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਮਹਾਸਯਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਆਮਕਧਞ੍ਞਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਆਮਕਮਂਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਇਤ੍ਥਿਕੁਮਾਰਿਕਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਦਾਸਿਦਾਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਅਜੇਲ਼ਕਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ

ਹੋਤਿ; ਕੁਕ੍ਕੁਟਸੂਕਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਹਤ੍ਥਿਗਵਸ੍ਸਵਲ਼ਵਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਦੂਤੇਯ੍ਯਪਹਿਣਗਮਨਾਨੁਯੋਗਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਤੁਲਾਕੂਟਕੰਸਕੂਟਮਾਨਕੂਟਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਉਕ੍ਕੋਟਨਵਞ੍ਚਨਨਿਕਤਿਸਾਚਿਯੋਗਾ [ਸਾਵਿਯੋਗਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਕ॰) ਸਾਚਿ ਕੁਟਿਲਪਰਿਯਾਯੋ] ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਛੇਦਨਵਧਬਨ੍ਧਨਵਿਪਰਾਮੋਸਆਲੋਪਸਹਸਾਕਾਰਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ [ਪਸ੍ਸ ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੩ ਚੂਲ਼ਹਤ੍ਥਿਪਦੋਪਮੇ]।

''ਸੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ। ਸੋ ਯੇਨ ਯੇਨੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਸਮਾਦਾਯੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਪਕ੍ਖੀ ਸਕੁਣੋ ਯੇਨ ਯੇਨੇਵ ਡੇਤਿ, ਸਪਤ੍ਤਭਾਰੋਵ ਡੇਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ। ਸੋ ਯੇਨ ਯੇਨੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਸਮਾਦਾਯੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤਿ । ਸੋ ਇਮਿਨਾ ਅਰਿਯੇਨ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਨਵਜ੍ਜਸੁਖੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਤਿ।

੧੨. ''ਸੋ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੀ ਹੋਤਿ ਨਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਾਹੀ। ਯਤ੍ਵਾਧਿਕਰਣਮੇਨੰ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਅਸੰਵੁਤੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੰ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵੇਯ੍ਯੁੰ ਤਸ੍ਸ ਸੰਵਰਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ, ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸੰਵਰੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋਤੇਨ ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਘਾਨੇਨ ਗਨ੍ਧੰ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਰਸੰ ਸਾਯਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਕਾਯੇਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੰ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਮਨਸਾ ਧਮ੍ਮੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯ ਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੀ ਹੋਤਿ ਨਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਾਹੀ। ਯਤ੍ਵਾਧਿਕਰਣਮੇਨੰ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਅਸੰਵੁਤੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੰ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵੇਯ੍ਯੁੰ ਤਸ੍ਸ ਸੰਵਰਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ, ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸੰਵਰੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋ ਇਮਿਨਾ ਅਰਿਯੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਬ੍ਯਾਸੇਕਸੁਖੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਤਿ।

''ਸੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਆਲੋਕਿਤੇ ਵਿਲੋਕਿਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਸਮਿਞ੍ਜਿਤੇ ਪਸਾਰਿਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਤ੍ਤਚੀਵਰਧਾਰਣੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਅਸਿਤੇ ਪੀਤੇ ਖਾਯਿਤੇ ਸਾਯਿਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਕਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਗਤੇ ਠਿਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਸੁਤ੍ਤੇ ਜਾਗਰਿਤੇ ਭਾਸਿਤੇ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ।

੧੩. ''ਸੋ ਇਮਿਨਾ ਚ ਅਰਿਯੇਨ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, (ਇਮਾਯ ਚ ਅਰਿਯਾਯ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ,) [ਪਸ੍ਸ ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੬ ਚੂਲ਼ਹਤ੍ਥਿਪਦੋਪਮੇ] ਇਮਿਨਾ ਚ ਅਰਿਯੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਇਮਿਨਾ ਚ ਅਰਿਯੇਨ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਵਿਵਿਤ੍ਤੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਭਜਤਿ ਅਰਞ੍ਞੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੰ ਪਬ੍ਬਤੰ ਕਨ੍ਦਰੰ ਗਿਰਿਗੁਹੰ ਸੁਸਾਨੰ ਵਨਪਤ੍ਥੰ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੰ ਪਲਾਲਪੁਞ੍ਜੰ। ਸੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁੰ ਕਾਯੰ ਪਣਿਧਾਯ ਪਰਿਮੁਖੰ ਸਤਿੰ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਸੋ ਅਭਿਜ੍ਝੰ ਲੋਕੇ ਪਹਾਯ ਵਿਗਤਾਭਿਜ੍ਝੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਭਿਜ੍ਝਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਸੋਧੇਤਿ, ਬ੍ਯਾਪਾਦਪਦੋਸੰ ਪਹਾਯ ਅਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ ਸਬ੍ਬਪਾਣਭੂਤਹਿਤਾਨੁਕਮ੍ਪੀ, ਬ੍ਯਾਪਾਦਪਦੋਸਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਸੋਧੇਤਿ; ਥੀਨਮਿਦ੍ਧੰ ਪਹਾਯ ਵਿਗਤਥੀਨਮਿਦ੍ਧੋ ਵਿਹਰਤਿ ਆਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ, ਥੀਨਮਿਦ੍ਧਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਸੋਧੇਤਿ; ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਪਹਾਯ ਅਨੁਦ੍ਧਤੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ, ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਸੋਧੇਤਿ; ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੰ ਪਹਾਯ ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਕਥੰਕਥੀ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਸੋਧੇਤਿ।

''ਸੋ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਨੀਵਰਣੇ ਪਹਾਯ ਚੇਤਸੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲੀਕਰਣੇ, ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕੰ ਸਵਿਚਾਰੰ ਵਿਵੇਕਜੰ ਪੀਤਿਸੁਖੰ ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ; ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨੰ ਵੂਪਸਮਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੰ ਚੇਤਸੋ ਏਕੋਦਿਭਾਵੰ ਅਵਿਤਕ੍ਕੰ ਅਵਿਚਾਰੰ ਸਮਾਧਿਜੰ ਪੀਤਿਸੁਖੰ ਦੁਤਿਯੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ; ਪੀਤਿਯਾ ਚ ਵਿਰਾਗਾ ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਚ ਵਿਹਰਤਿ ਸਤੋ ਚ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸੁਖਞ੍ਚ ਕਾਯੇਨ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਤਿ, ਯੰ ਤੰ ਅਰਿਯਾ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ –

‘ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਸਤਿਮਾ ਸੁਖਵਿਹਾਰੀ’ਤਿ ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ ; ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸੋਮਨਸ੍ਸਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਂ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਤਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ।

੧੪. ‘‘ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਪਞ੍ਚਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਦਸਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਵੀਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਤਿਂਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਜਾਤਿਸਤਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਅਨੇਕੇਪਿ ਸਂਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ ਅਨੇਕੇਪਿ ਵਿਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ ਅਨੇਕੇਪਿ ਸਂਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ – ‘ਅਮੁਤ੍ਰਾਸਿਂ ਏਵਂਨਾਮੋ ਏਵਂਗੋਤ੍ਤੋ ਏਵਂਵਣ੍ਣੋ ਏਵਮਾਹਾਰੋ ਏਵਂਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਅਮੁਤ੍ਰ ਉਦਪਾਦਿਂ; ਤਤ੍ਰਾਪਾਸਿਂ ਏਵਂਨਾਮੋ ਏਵਂਗੋਤ੍ਤੋ ਏਵਂਵਣ੍ਣੋ ਏਵਮਾਹਾਰੋ ਏਵਂਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਇਧੂਪਪਨ੍ਨੋ’ਤਿ। ਇਤਿ ਸਾਕਾਰਂ ਸਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ।

੧੫. ‘‘ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ – ‘ਇਮੇ ਵਤ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਉਪਵਾਦਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾ, ਤੇ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਨ੍ਨਾ; ਇਮੇ ਵਾ ਪਨ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਮਨੋਸੁਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਨੁਪਵਾਦਕਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾ, ਤੇ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਨ੍ਨਾ’ਤਿ। ਇਤਿ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ।

੧੬. ‘‘ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ‘ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ’ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ‘ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ‘ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ‘ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ‘ਇਮੇ ਆਸਵਾ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ‘ਅਯਂ ਆਸਵਸਮੁਦਯੋ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ‘ਅਯਂ ਆਸਵਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ । ‘ਅਯਂ ਆਸਵਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਜਾਨਤੋ ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਕਾਮਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਵਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣਂ ਹੋਤਿ। ‘ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਕਤਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ’ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ । ਸੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁਨ੍ਤਿ।

ਕਨ੍ਦਰਕਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਪਠਮਂ।

੨. ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰਸੁਤ੍ਤਂ

੧੭. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਬੇਲੁਵਗਾਮਕੇ [ਵੇਲੁਵਗਾਮਕੇ (ਸਜਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)]। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਦਸਮੋ ਗਹਪਤਿ ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰੋ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਦਸਮੋ ਗਹਪਤਿ ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰੋ ਯੇਨ ਕੁਕ੍ਕੁਟਾਰਾਮੋ ਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਦਸਮੋ ਗਹਪਤਿ ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰੋ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਹਂ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਏਤਰਹਿ ਵਿਹਰਤਿ? ਦਸ੍ਸਨਕਾਮਾ ਹਿ ਮਯਂ ਤਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਸੋ, ਗਹਪਤਿ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਬੇਲੁਵਗਾਮਕੇ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਦਸਮੋ ਗਹਪਤਿ ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰੋ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤੇ ਤਂ ਕਰਣੀਯਂ ਤੀਰੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਵੇਸਾਲੀ ਯੇਨ ਬੇਲੁਵਗਾਮਕੋ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ।

੧੮. ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਦਸਮੋ ਗਹਪਤਿ ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਏਕਧਮ੍ਮੋ ਅਕ੍ਖਾਤੋ ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਚ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ , ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ?

''ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਏਕਧਮ੍ਮੋ ਅਕ੍ਖਾਤੋ ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਚ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ।

''ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਏਕਧਮ੍ਮੋ ਅਕ੍ਖਾਤੋ ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਚ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ?

੧੯. ''ਇਧ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਵਿਚਾਰਂ ਵਿਵੇਕਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਇਦਮ੍ਪਿ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਂ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਂ। ਯਂ ਖੋ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਂ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਂ ਤਦਨਿਚ੍ਚਂ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਰਾਗੇਨ ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਨਨ੍ਦਿਯਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਏਕਧਮ੍ਮੋ ਅਕ੍ਖਾਤੋ ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਚ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ।

੨੦. ''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨਂ...ਪੇ॰... ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਂ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਂ... ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੀਤਿਯਾ ਚ ਵਿਰਾਗਾ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਂ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਂ...ਪੇ॰... ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ ...ਪੇ॰... ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਝਾਨੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੰ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤੰ... ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕੰ ਦਿਸੰ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯੰ, ਤਥਾ ਤਤਿਯੰ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥੰ [ਚਤੁਤ੍ਥਿੰ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)]। ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯੰ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤੰ ਲੋਕੰ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ [ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਝੇਨ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰), ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜੇਨ (ਕ॰) ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਤਿਕਨਿਪਾਤਟੀਕਾ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਾ] ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਮੇਤ੍ਤਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਾ। ਯੰ ਖੋ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੰ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤੰ ਤਦਨਿਚ੍ਚੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ...ਪੇ॰... ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਰੁਣਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ...ਪੇ॰... ਮੁਦਿਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ...ਪੇ॰... ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕੰ ਦਿਸੰ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯੰ, ਤਥਾ ਤਤਿਯੰ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥੰ। ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯੰ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤੰ ਲੋਕੰ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਉਪੇਕ੍ਖਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਾ। ਯੰ ਖੋ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੰ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤੰ ਤਦਨਿਚ੍ਚੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ... ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਨੰ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾ ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਨੰ ਅਮਨਸਿਕਾਰਾ ‘ਅਨਨ੍ਤੋ ਆਕਾਸੋ’ਤਿ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਾ। ਯੰ ਖੋ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੰ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤੰ ਤਦਨਿਚ੍ਚੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ...ਪੇ॰... ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ‘ਅਨਨ੍ਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣ’ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਾ। ਯੰ ਖੋ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੰ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤੰ ਤਦਨਿਚ੍ਚੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ...ਪੇ॰... ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਗਹਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ‘ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ’ਤਿ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤਾ। ਯੰ ਖੋ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੰ ਅਭਿਸਞ੍ਚੇਤਯਿਤੰ ਤਦਨਿਚ੍ਚੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਰਾਗੇਨ ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਨਨ੍ਦਿਯਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਏਕਧਮ੍ਮੋ ਅਕ੍ਖਾਤੋ ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਚ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਨਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ।

੨੧. ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਦਸਮੋ ਗਹਪਤਿ ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਪੁਰਿਸੋ ਏਕੰਵ ਨਿਧਿਮੁਖੰ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਸਕਿਦੇਵ ਏਕਾਦਸ ਨਿਧਿਮੁਖਾਨਿ ਅਧਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਕੰ ਅਮਤਦ੍ਵਾਰੰ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਸਕਿਦੇਵ [ਸਕਿੰ ਦੇਵ (ਕ॰)] ਏਕਾਦਸ ਅਮਤਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਅਲਤ੍ਥੰ ਭਾਵਨਾਯ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਗਾਰੰ ਏਕਾਦਸਦ੍ਵਾਰੰ, ਸੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਗਾਰੇ ਆਦਿਤ੍ਤੇ ਏਕਮੇਕੇਨਪਿ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸੋਤ੍ਥਿੰ ਕਾਤੁੰ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮੇਸੰ ਏਕਾਦਸਨ੍ਨੰ

ਅਮਤਦ੍ਵਾਰਾਨਂ ਏਕਮੇਕੇਨਪਿ ਅਮਤਦ੍ਵਾਰੇਨ ਸਕ੍ਕੁਣਿਸ੍ਸਾਮਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸੋਤ੍ਥਿਂ ਕਾਤੁਂ। ਇਮੇਹਿ ਨਾਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯਧਨਂ ਪਰਿਯੇਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗ [ਕਿਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਪਨਾਹਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪੂਜਂ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ! ਅਥ ਖੋ ਦਸਮੋ ਗਹਪਤਿ ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰੋ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਕਞ੍ਚ ਵੇਸਾਲਿਕਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਪਣੀਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿ ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਸਿ, ਏਕਮੇਕਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਦੁਸ੍ਸਯੁਗੇਨ ਅਚ੍ਛਾਦੇਸਿ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਞ੍ਚ ਆਨਨ੍ਦਂ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਚ੍ਛਾਦੇਸਿ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਚ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਸਤਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰਾਪੇਸੀਤਿ।

ਅਟ੍ਠਕਨਾਗਰਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਸੇਖਸੁਤ੍ਤਂ

੨੨. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਨਿਗ੍ਰੋਧਾਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵਾਨਂ [ਕਪਿਲਵਤ੍ਥਵਾਸੀਨਂ (ਕ॰)] ਸਕ੍ਯਾਨਂ ਨਵਂ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਂ ਅਚਿਰਕਾਰਿਤਂ ਹੋਤਿ ਅਨਜ੍ਝਾਵੁਟ੍ਠਂ [ਅਨਜ੍ਝਾਵੁਤ੍ਥਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਸਮਣੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵਾ ਸਕ੍ਯਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵਾ ਸਕ੍ਯਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵਾਨਂ ਸਕ੍ਯਾਨਂ ਨਵਂ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਂ ਅਚਿਰਕਾਰਿਤਂ [ਅਚਿਰਕਾਰਿਤਂ ਹੋਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਅਨਜ੍ਝਾਵੁਟ੍ਠਂ ਸਮਣੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੇਨ। ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਪਠਮਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੁ। ਭਗਵਤਾ ਪਠਮਂ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਛਾ ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵਾ ਸਕ੍ਯਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਦਸ੍ਸ ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵਾਨਂ ਸਕ੍ਯਾਨਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ''ਤਿ । ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵਾ ਸਕ੍ਯਾ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਵਾਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਨਵਂ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿਂ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਂ [ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿਂ ਸਨ੍ਥਤਂ (ਕ॰)] ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਮਣਿਕਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤਾ ਖੋ ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵਾ ਸਕ੍ਯਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿਂ ਸਨ੍ਥਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਂ, ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ, ਉਦਕਮਣਿਕੋ ਉਪਟ੍ਠਾਪਿਤੋ, ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੋ ਆਰੋਪਿਤੋ। ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ , ਭਗਵਾ ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਯੇਨ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਥਮ੍ਭਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੁਰਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਪਿ ਖੋ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਭਿਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੁਰਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖੋ ਨਿਸੀਦਿ, ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ। ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵਾਪਿ ਖੋ ਸਕ੍ਯਾ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਂ ਭਿਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਚ੍ਛਿਮਾਭਿਮੁਖਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ, ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵੇ ਸਕ੍ਯੇ ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਪਟਿਭਾਤੁ ਤਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵਾਨਂ ਸਕ੍ਯਾਨਂ ਸੇਖੋ ਪਾਟਿਪਦੋ [ਪਟਿਪਦੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)]। ਪਿਟ੍ਠਿ ਮੇ ਆਗਿਲਾਯਤਿ; ਤਮਹਂ ਆਯਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ, ਪਾਦੇ ਪਾਦਂ ਅਚ੍ਚਾਧਾਯ, ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ, ਉਟ੍ਠਾਨਸਞ੍ਞਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ।

੨੩. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਮਹਾਨਾਮਂ ਸਕ੍ਕਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਧ , ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ, ਜਾਗਰਿਯਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਤ੍ਤਹਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਝਾਨਾਨਂ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨਂ ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ ਹੋਤਿ ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ।

੨੪. ''ਕਥਞ੍ਚ, ਮਹਾਨਾਮ , ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸੀਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੰਵੁਤੋ ਵਿਹਰਤਿ ਆਚਾਰਗੋਚਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ। ਏਵਂ ਖੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੀ ਹੋਤਿ ਨਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਾਹੀ। ਯਤ੍ਵਾਧਿਕਰਣਮੇਨਂ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਸਂਵੁਤਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵੇਯ੍ਯੁਂ ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਰਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਂਵਰਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋਤੇਨ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਘਾਨੇਨ ਗਨ੍ਧਂ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਰਸਂ ਸਾਯਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਕਾਯੇਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਮਨਸਾ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯ ਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੀ ਹੋਤਿ ਨਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਾਹੀ। ਯਤ੍ਵਾਧਿਕਰਣਮੇਨਂ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਸਂਵੁਤਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵੇਯ੍ਯੁਂ ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਰਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਂਵਰਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ । ਏਵਂ ਖੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਤਿ – 'ਨੇਵ ਦਵਾਯ ਨ ਮਦਾਯ ਨ ਮਣ੍ਡਨਾਯ ਨ ਵਿਭੂਸਨਾਯ; ਯਾਵਦੇਵ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਠਿਤਿਯਾ ਯਾਪਨਾਯ ਵਿਹਿਂਸੂਪਰਤਿਯਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਨੁਗ੍ਗਹਾਯ । ਇਤਿ ਪੁਰਾਣਞ੍ਚ ਵੇਦਨਂ ਪਟਿਹਙ੍ਖਾਮਿ, ਨਵਞ੍ਚ ਵੇਦਨਂ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਾਤ੍ਰਾ ਚ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਅਨਵਜ੍ਜਤਾ ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਚਾ'ਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ।

''ਕਥਞ੍ਚ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਜਾਗਰਿਯਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਦਿਵਸਂ ਚਙ੍ਕਮੇਨ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਆਵਰਣੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਸੋਧੇਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਠਮਂ ਯਾਮਂ ਚਙ੍ਕਮੇਨ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਆਵਰਣੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਸੋਧੇਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਯਾਮਂ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਪਾਦੇ ਪਾਦਂ ਅਚ੍ਚਾਧਾਯ, ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ, ਉਟ੍ਠਾਨਸਞ੍ਞਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ, ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਯਾਮਂ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਯ ਚਙ੍ਕਮੇਨ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਆਵਰਣੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਸੋਧੇਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਜਾਗਰਿਯਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ।

੨੫. ''ਕਥਞ੍ਚ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸਤ੍ਤਹਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਦਹਤਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਬੋਧਿਂ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ'ਤਿ। ਹਿਰਿਮਾ ਹੋਤਿ, ਹਿਰੀਯਤਿ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ, ਹਿਰੀਯਤਿ ਪਾਪਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੀ ਹੋਤਿ, ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਤਿ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ, ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਤਿ ਪਾਪਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਹੋਤਿ ਸੁਤਧਰੋ ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ। ਯੇ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਾ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਾ ਸਾਤ੍ਥਾ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾ ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਅਭਿਵਦਨ੍ਤਿ ਤਥਾਰੂਪਾਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ [ਬਹੂ ਸੁਤਾ (?)] ਹੋਨ੍ਤਿ ਧਾਤਾ [ਧਤਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਵਚਸਾ ਪਰਿਚਿਤਾ ਮਨਸਾਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ। ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ, ਥਾਮਵਾ ਦਲ੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੋ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਸਤਿਮਾ ਹੋਤਿ, ਪਰਮੇਨ ਸਤਿਨੇਪਕ੍ਕੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਚਿਰਕਤਮ੍ਪਿ ਚਿਰਭਾਸਿਤਮ੍ਪਿ ਸਰਿਤਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਾ। ਪਞ੍ਞਵਾ ਹੋਤਿ, ਉਦਯਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਅਰਿਯਾਯ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਾਯ ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਗਾਮਿਨਿਯਾ। ਏਵਂ ਖੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸਤ੍ਤਹਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ।

੨੬. ''ਕਥਞ੍ਚ , ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਝਾਨਾਨਂ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨਂ ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ ਹੋਤਿ ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ? ਇਧ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਸਵਿਤਕ੍ਕਂ

ਸਵਿਚਾਰੰ ਵਿਵੇਕਜੰ ਪੀਤਿਸੁਖੰ ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ; ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨੰ ਵੂਪਸਮਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੰ...ਪੇ॰... ਦੁਤਿਯੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ; ਪੀਤਿਯਾ ਚ ਵਿਰਾਗਾ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ; ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸੋਮਨਸ੍ਸਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨੰ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾ...ਪੇ॰... ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਏਵੰ ਖੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਝਾਨਾਨੰ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨੰ ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ ਹੋਤਿ ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ।

੨੭. ''ਯਤੋ ਖੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਏਵੰ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਜਾਗਰਿਯੰ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸਤ੍ਤਹਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਝਾਨਾਨੰ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨੰ ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ ਹੋਤਿ ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸੇਖੋ ਪਾਟਿਪਦੋ ਅਪੁਚ੍ਚਣ੍ਡਤਾਯ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਭਬ੍ਬੋ ਅਭਿਨਿਬ੍ਭਿਦਾਯ, ਭਬ੍ਬੋ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ, ਭਬ੍ਬੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਕੁਕ੍ਕੁਟਿਯਾ ਅਣ੍ਡਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਵਾ ਦਸ ਵਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਾ ਤਾਨਾਸ੍ਸੁ ਕੁਕ੍ਕੁਟਿਯਾ ਸਮ੍ਮਾ ਅਧਿਸਯਿਤਾਨਿ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਸੇਦਿਤਾਨਿ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਭਾਵਿਤਾਨਿ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਕ੍ਕੁਟਿਯਾ ਨ ਏਵੰ ਇਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ – 'ਅਹੋ ਵਤਿਮੇ ਕੁਕ੍ਕੁਟਪੋਤਕਾ ਪਾਦਨਖਸਿਖਾਯ ਵਾ ਮੁਖਤੁਣ੍ਡਕੇਨ ਵਾ ਅਣ੍ਡਕੋਸੰ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਅਭਿਨਿਬ੍ਭਿਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁ'ਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਭਬ੍ਬਾਵ ਤੇ ਕੁਕ੍ਕੁਟਪੋਤਕਾ ਪਾਦਨਖਸਿਖਾਯ ਵਾ ਮੁਖਤੁਣ੍ਡਕੇਨ ਵਾ ਅਣ੍ਡਕੋਸੰ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਅਭਿਨਿਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤੁੰ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਯਤੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਏਵੰ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਜਾਗਰਿਯੰ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸਤ੍ਤਹਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਝਾਨਾਨੰ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨੰ ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ ਹੋਤਿ ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸੇਖੋ ਪਾਟਿਪਦੋ ਅਪੁਚ੍ਚਣ੍ਡਤਾਯ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ , ਭਬ੍ਬੋ ਅਭਿਨਿਬ੍ਭਿਦਾਯ, ਭਬ੍ਬੋ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ, ਭਬ੍ਬੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯ।

੨੮. ''ਸ ਖੋ ਸੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਮੰਯੇਵ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਤਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਆਗਮ੍ਮ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿੰ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰੰ ਸਉਦ੍ਦੇਸੰ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਠਮਾਭਿਨਿਬ੍ਭਿਦਾ ਹੋਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਟਚ੍ਛਾਪਕਸ੍ਸੇਵ ਅਣ੍ਡਕੋਸਮ੍ਹਾ।

''ਸ ਖੋ ਸੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਮੰਯੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਤਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਆਗਮ੍ਮ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ...ਪੇ॰... ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਾਭਿਨਿਬ੍ਭਿਦਾ ਹੋਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਟਚ੍ਛਾਪਕਸ੍ਸੇਵ ਅਣ੍ਡਕੋਸਮ੍ਹਾ।

''ਸ ਖੋ ਸੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਮੰਯੇਵ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਤਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਆਗਮ੍ਮ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਤਤਿਯਾਭਿਨਿਬ੍ਭਿਦਾ ਹੋਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਟਚ੍ਛਾਪਕਸ੍ਸੇਵ ਅਣ੍ਡਕੋਸਮ੍ਹਾ।

੨੯. ''ਯਮ੍ਪਿ [ਯਮ੍ਪਿ ਖੋ (ਕ॰)], ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਚਰਣਸ੍ਮਿੰ; ਯਮ੍ਪਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਚਰਣਸ੍ਮਿੰ; ਯਮ੍ਪਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਚਰਣਸ੍ਮਿੰ; ਯਮ੍ਪਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਜਾਗਰਿਯੰ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਚਰਣਸ੍ਮਿੰ; ਯਮ੍ਪਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸਤ੍ਤਹਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਚਰਣਸ੍ਮਿੰ; ਯਮ੍ਪਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਝਾਨਾਨੰ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨੰ ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ ਹੋਤਿ ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ, ਇਦਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਚਰਣਸ੍ਮਿੰ।

‘‘ਯਞ੍ਚ ਖੋ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿੰ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰੰ ਸਉਦ੍ਦੇਸੰ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਵਿਜ੍ਜਾਯ; ਯਮ੍ਪਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ...ਪੇ॰... ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਵਿਜ੍ਜਾਯ। ਯਮ੍ਪਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਵਿਜ੍ਜਾਯ।

‘‘ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਵਿਜ੍ਜਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਇਤਿਪਿ ਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਇਤਿਪਿ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਇਤਿਪਿ।

੩੦. ‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾਪੇਸਾ, ਮਹਾਨਾਮ, ਸਨਙ੍ਕੁਮਾਰੇਨ ਗਾਥਾ ਭਾਸਿਤਾ –

‘ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਜਨੇਤਸ੍ਮਿੰ, ਯੇ ਗੋਤ੍ਤਪਟਿਸਾਰਿਨੋ।
ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਦੇਵਮਾਨੁਸੇ’ਤਿ॥

‘‘ਸਾ ਖੋ ਪਨੇਸਾ, ਮਹਾਨਾਮ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਸਨਙ੍ਕੁਮਾਰੇਨ ਗਾਥਾ ਸੁਗੀਤਾ ਨੋ ਦੁਗ੍ਗੀਤਾ, ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਨੋ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਾ, ਅਤ੍ਥਸੰਹਿਤਾ ਨੋ ਅਨਤ੍ਥਸੰਹਿਤਾ, ਅਨੁਮਤਾ ਭਗਵਤਾ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਾਧੁ ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵਾਨੰ ਸਕ੍ਯਾਨੰ ਸੇਖੰ ਪਾਟਿਪਦੰ ਅਭਾਸੀ’’ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ। ਸਮਨੁਞ੍ਞੋ ਸਤ੍ਥਾ ਅਹੋਸਿ। ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਕਾਪਿਲਵਤ੍ਥਵਾ ਸਕ੍ਯਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁਨ੍ਤਿ।

ਸੇਖਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਤਤਿਯੰ।

੪. ਪੋਤਲਿਯਸੁਤ੍ਤੰ

੩੧. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਆਪਣੰ ਨਾਮ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪਾਨੰ ਨਿਗਮੋ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਆਪਣੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਆਪਣੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਯੇਨਞ੍ਞਤਰੋ ਵਨਸਣ੍ਡੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾਯ। ਤੰ ਵਨਸਣ੍ਡੰ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ [ਅਜ੍ਝੋਗਹੇਤ੍ਵਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰), ਅਜ੍ਝੋਗਾਹਿਤ੍ਵਾ (ਪੀ॰ ਕ॰)] ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਪੋਤਲਿਯੋਪਿ ਖੋ ਗਹਪਤਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਨਿਵਾਸਨਪਾਵੁਰਣੋ [ਪਾਪੁਰਣੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)] ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਾਹਿ [ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨੋ (ਕ॰)] ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰੰ ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋ ਅਨੁਵਿਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਸੋ ਵਨਸਣ੍ਡੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਵਨਸਣ੍ਡੰ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਠਿਤੰ ਖੋ ਪੋਤਲਿਯੰ ਗਹਪਤਿੰ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸੰਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਆਸਨਾਨਿ; ਸਚੇ ਆਕਙ੍ਖਸਿ ਨਿਸੀਦਾ’’ਤਿ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਪੋਤਲਿਯੋ ਗਹਪਤਿ ‘‘ਗਹਪਤਿਵਾਦੇਨ ਮੰ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਮੁਦਾਚਰਤੀ’’ਤਿ ਕੁਪਿਤੋ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਭਗਵਾ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੋਤਲਿਯੰ ਗਹਪਤਿੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸੰਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਆਸਨਾਨਿ; ਸਚੇ ਆਕਙ੍ਖਸਿ ਨਿਸੀਦਾ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਪੋਤਲਿਯੋ ਗਹਪਤਿ ਗਹਪਤਿਵਾਦੇਨ ਮੰ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਮੁਦਾਚਰਤੀ’’ਤਿ ਕੁਪਿਤੋ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਤਯਿਦੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨਚ੍ਛਨ੍ਨੰ,

ਤਯਿਦੰ ਨਪ੍ਪਤਿਰੂਪੰ, ਯੰ ਮੰ ਤ੍ਵਂ ਗਹਪਤਿਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਸੀ’’ਤਿ। ‘‘ਤੇ ਹਿ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਆਕਾਰਾ, ਤੇ ਲਿਙ੍ਗਾ , ਤੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਤੰ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿ। ‘‘ਤਥਾ ਹਿ ਪਨ ਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਬ੍ਬੇ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਵੋਹਾਰਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ’’ਤਿ। ‘‘ਯਥਾ ਕਥੰ ਪਨ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਵੋਹਾਰਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ’’ਤਿ? ‘‘ਇਧ ਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਯੰ ਅਹੋਸਿ ਧਨੰ ਵਾ ਧਞ੍ਞੰ ਵਾ ਰਜਤੰ ਵਾ ਜਾਤਰੂਪੰ ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਦਾਯਜ੍ਜੰ ਨਿਯ੍ਯਾਤੰ, ਤਤ੍ਥਾਹੰ ਅਨੋਵਾਦੀ ਅਨੁਪਵਾਦੀ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਪਰਮੋ ਵਿਹਰਾਮਿ। ਏਵਂ ਖੋ ਮੇ [ਏਵਞ੍ਚ ਮੇ (ਸ੍ਯਾ॰), ਏਵਂ ਮੇ (ਕ॰)], ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਬ੍ਬੇ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਵੋਹਾਰਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ’’ਤਿ। ‘‘ਅਞ੍ਞਥਾ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਗਹਪਤਿ, ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦੰ ਵਦਸਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਚ ਪਨ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਯਥਾ ਕਥੰ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ? ਸਾਧੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ , ਭਗਵਾ ਤਥਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤੁ ਯਥਾ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਤੇਨ ਹਿ, ਗਹਪਤਿ, ਸੁਣਾਹਿ, ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋ ਪੋਤਲਿਯੋ ਗਹਪਤਿ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ।

੩੨. ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਟ੍ਠ ਖੋ ਇਮੇ, ਗਹਪਤਿ, ਧਮ੍ਮਾ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੇ ਅਟ੍ਠ? ਅਪਾਣਾਤਿਪਾਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ; ਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੰ ਪਹਾਤਬ੍ਬੰ; ਸਚ੍ਚਵਾਚੰ [ਸਚ੍ਚੰ ਵਾਚੰ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ; ਅਪਿਸੁਣੰ ਵਾਚੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਿਸੁਣਾ ਵਾਚਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ; ਅਗਿਦ੍ਧਿਲੋਭੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਗਿਦ੍ਧਿਲੋਭੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ; ਅਨਿਨ੍ਦਾਰੋਸੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨਿਨ੍ਦਾਰੋਸੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ; ਅਕ੍ਕੋਧੂਪਾਯਾਸੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੋਧੂਪਾਯਾਸੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ; ਅਨਤਿਮਾਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਤਿਮਾਨੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ। ਇਮੇ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਅਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮਾ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਵਿਭਤ੍ਤਾ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਯੇ ਮੇ [ਯੇ ਮੇ ਪਨ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕ॰)], ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਅਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮਾ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਵਿਭਤ੍ਤਾ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਸਾਧੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਇਮੇ ਅਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ [ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ (ਕ॰)] ਵਿਭਜਤੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪੰ ਉਪਾਦਾਯਾ’’ਤਿ। ‘‘ਤੇਨ ਹਿ, ਗਹਪਤਿ, ਸੁਣਾਹਿ, ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋ ਪੋਤਲਿਯੋ ਗਹਪਤਿ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

੩੩. ‘‘‘ਅਪਾਣਾਤਿਪਾਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਕਿਞ੍ਚੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ ? ਇਧ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਯੇਸੰ ਖੋ ਅਹੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਹੇਤੁ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਅਸ੍ਸੰ, ਤੇਸਾਹੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਅਹਞ੍ਚੇਵ [ਅਹਞ੍ਚੇ (?)] ਖੋ ਪਨ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਅਸ੍ਸੰ, ਅਤ੍ਤਾਪਿ ਮੰ ਉਪਵਦੇਯ੍ਯ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਪਚ੍ਚਯਾ, ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਾਪਿ ਮੰ ਵਿਞ੍ਞੂ [ਅਨੁਵਿਚ੍ਚ ਵਿਞ੍ਞੂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਗਰਹੇਯ੍ਯੁੰ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਪਚ੍ਚਯਾ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਪਚ੍ਚਯਾ। ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਸੰਯੋਜਨੰ ਏਤੰ ਨੀਵਰਣੰ ਯਦਿਦੰ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ। ਯੇ ਚ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤਸ੍ਸ ਏਵਂਸ ਤੇ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ’। ‘ਅਪਾਣਾਤਿਪਾਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ’ਤਿ – ਇਤਿ ਯਨ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਇਦਮੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੩੪. ‘‘‘ਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੰ ਪਹਾਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ ਇਤਿ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਕਿਞ੍ਚੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ? ਇਧ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਯੇਸੰ ਖੋ ਅਹੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਹੇਤੁ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯੀ ਅਸ੍ਸੰ, ਤੇਸਾਹੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯੀ ਅਸ੍ਸੰ, ਅਤ੍ਤਾਪਿ ਮੰ ਉਪਵਦੇਯ੍ਯ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ, ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਾਪਿ ਮੰ ਵਿਞ੍ਞੂ ਗਰਹੇਯ੍ਯੁੰ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ। ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਸੰਯੋਜਨੰ ਏਤੰ ਨੀਵਰਣੰ ਯਦਿਦੰ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੰ। ਯੇ ਚ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤਸ੍ਸ ਏਵਂਸ ਤੇ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ’। ‘ਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੰ ਪਹਾਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ – ਇਤਿ ਯਨ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਇਦਮੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੩੫. ‘‘‘ਸਚ੍ਚਵਾਚੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਕਿਞ੍ਚੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ? ਇਧ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਯੇਸੰ ਖੋ ਅਹੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਹੇਤੁ ਮੁਸਾਵਾਦੀ ਅਸ੍ਸੰ, ਤੇਸਾਹੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਮੁਸਾਵਾਦੀ ਅਸ੍ਸੰ, ਅਤ੍ਤਾਪਿ ਮਂ ਉਪਵਦੇਯ੍ਯ ਮੁਸਾਵਾਦਪਚ੍ਚਯਾ, ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਾਪਿ ਮਂ ਵਿਞ੍ਞੂ ਗਰਹੇਯ੍ਯੁੰ ਮੁਸਾਵਾਦਪਚ੍ਚਯਾ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ ਮੁਸਾਵਾਦਪਚ੍ਚਯਾ। ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਸੰਯੋਜਨੰ ਏਤੰ ਨੀਵਰਣੰ ਯਦਿਦੰ ਮੁਸਾਵਾਦੋ । ਯੇ ਚ ਮੁਸਾਵਾਦਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ, ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤਸ੍ਸ ਏਵਂਸ ਤੇ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ’। ‘ਸਚ੍ਚਵਾਚੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ’ਤਿ – ਇਤਿ ਯਨ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਇਦਮੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੩੬. ‘‘‘ਅਪਿਸੁਣੰ ਵਾਚੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਿਸੁਣਾ ਵਾਚਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ’ਤਿ ਇਤਿ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਕਿਞ੍ਚੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ? ਇਧ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਯੇਸੰ ਖੋ ਅਹੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਹੇਤੁ ਪਿਸੁਣਵਾਚੋ ਅਸ੍ਸੰ, ਤੇਸਾਹੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਪਿਸੁਣਵਾਚੋ ਅਸ੍ਸੰ, ਅਤ੍ਤਾਪਿ ਮਂ ਉਪਵਦੇਯ੍ਯ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾਪਚ੍ਚਯਾ , ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਾਪਿ ਮਂ ਵਿਞ੍ਞੂ ਗਰਹੇਯ੍ਯੁੰ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾਪਚ੍ਚਯਾ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾਪਚ੍ਚਯਾ। ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਸੰਯੋਜਨੰ ਏਤੰ ਨੀਵਰਣੰ ਯਦਿਦੰ ਪਿਸੁਣਾ ਵਾਚਾ। ਯੇ ਚ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ, ਪਿਸੁਣਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤਸ੍ਸ ਏਵਂਸ ਤੇ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ’। ‘ਅਪਿਸੁਣੰ ਵਾਚੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਿਸੁਣਾ ਵਾਚਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ’ਤਿ – ਇਤਿ ਯਨ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਇਦਮੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੩੭. ‘‘‘ਅਗਿਦ੍ਧਿਲੋਭੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਗਿਦ੍ਧਿਲੋਭੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਕਿਞ੍ਚੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ? ਇਧ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਯੇਸੰ ਖੋ ਅਹੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਹੇਤੁ ਗਿਦ੍ਧਿਲੋਭੀ ਅਸ੍ਸੰ, ਤੇਸਾਹੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਗਿਦ੍ਧਿਲੋਭੀ ਅਸ੍ਸੰ, ਅਤ੍ਤਾਪਿ ਮਂ ਉਪਵਦੇਯ੍ਯ ਗਿਦ੍ਧਿਲੋਭਪਚ੍ਚਯਾ, ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਾਪਿ ਮਂ ਵਿਞ੍ਞੂ ਗਰਹੇਯ੍ਯੁੰ ਗਿਦ੍ਧਿਲੋਭਪਚ੍ਚਯਾ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ ਗਿਦ੍ਧਿਲੋਭਪਚ੍ਚਯਾ। ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਸੰਯੋਜਨੰ ਏਤੰ ਨੀਵਰਣੰ ਯਦਿਦੰ ਗਿਦ੍ਧਿਲੋਭੋ। ਯੇ ਚ ਗਿਦ੍ਧਿਲੋਭਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ, ਗਿਦ੍ਧਿਲੋਭਾ ਪਟਿਵਿਰਤਸ੍ਸ ਏਵਂਸ ਤੇ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ’। ‘ਅਗਿਦ੍ਧਿਲੋਭੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਗਿਦ੍ਧਿਲੋਭੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ’ਤਿ – ਇਤਿ ਯਨ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਇਦਮੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੩੮. ‘‘‘ਅਨਿਨ੍ਦਾਰੋਸੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨਿਨ੍ਦਾਰੋਸੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਕਿਞ੍ਚੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ? ਇਧ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਯੇਸੰ ਖੋ ਅਹੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਹੇਤੁ ਨਿਨ੍ਦਾਰੋਸੀ ਅਸ੍ਸੰ, ਤੇਸਾਹੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਨਿਨ੍ਦਾਰੋਸੀ ਅਸ੍ਸੰ, ਅਤ੍ਤਾਪਿ ਮਂ ਉਪਵਦੇਯ੍ਯ ਨਿਨ੍ਦਾਰੋਸਪਚ੍ਚਯਾ, ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਾਪਿ ਮਂ ਵਿਞ੍ਞੂ ਗਰਹੇਯ੍ਯੁੰ ਨਿਨ੍ਦਾਰੋਸਪਚ੍ਚਯਾ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ ਨਿਨ੍ਦਾਰੋਸਪਚ੍ਚਯਾ। ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਸੰਯੋਜਨੰ ਏਤੰ ਨੀਵਰਣੰ ਯਦਿਦੰ ਨਿਨ੍ਦਾਰੋਸੋ। ਯੇ ਚ ਨਿਨ੍ਦਾਰੋਸਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ, ਅਨਿਨ੍ਦਾਰੋਸਿਸ੍ਸ ਏਵਂਸ ਤੇ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ’। ‘ਅਨਿਨ੍ਦਾਰੋਸੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਨਿਨ੍ਦਾਰੋਸੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ’ਤਿ – ਇਤਿ ਯਨ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਇਦਮੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੩੯. ‘‘‘ਅਕ੍ਕੋਧੂਪਾਯਾਸੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੋਧੂਪਾਯਾਸੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਕਿਞ੍ਚੇਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ? ਇਧ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਯੇਸੰ ਖੋ ਅਹੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਹੇਤੁ ਕੋਧੂਪਾਯਾਸੀ ਅਸ੍ਸੰ, ਤੇਸਾਹੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਕੋਧੂਪਾਯਾਸੀ ਅਸ੍ਸੰ, ਅਤ੍ਤਾਪਿ ਮਂ ਉਪਵਦੇਯ੍ਯ ਕੋਧੂਪਾਯਾਸਪਚ੍ਚਯਾ , ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਾਪਿ ਮਂ ਵਿਞ੍ਞੂ ਗਰਹੇਯ੍ਯੁੰ ਕੋਧੂਪਾਯਾਸਪਚ੍ਚਯਾ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ ਕੋਧੂਪਾਯਾਸਪਚ੍ਚਯਾ। ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਸੰਯੋਜਨੰ ਏਤੰ ਨੀਵਰਣੰ ਯਦਿਦੰ ਕੋਧੂਪਾਯਾਸੋ। ਯੇ ਚ ਕੋਧੂਪਾਯਾਸਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ,

ਅਕ੍ਕੋਧੂਪਾਯਾਸਿਸ੍ਸ ਏਵਂਸ ਤੇ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ'। 'ਅਕ੍ਕੋਧੂਪਾਯਾਸਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੋਧੂਪਾਯਾਸੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ – ਇਤਿ ਯਨ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਦਮੇਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੪੦. '''ਅਨਤਿਮਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਤਿਮਾਨੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ ਇਤਿ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਿਞ੍ਚੇਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ? ਇਧ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਯੇਸਂ ਖੋ ਅਹਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਤਿਮਾਨੀ ਅਸ੍ਸਂ, ਤੇਸਾਹਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਅਤਿਮਾਨੀ ਅਸ੍ਸਂ, ਅਤ੍ਤਾਪਿ ਮਂ ਉਪਵਦੇਯ੍ਯ ਅਤਿਮਾਨਪਚ੍ਚਯਾ, ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਾਪਿ ਮਂ ਵਿਞ੍ਞੂ ਗਰਹੇਯ੍ਯੁਂ ਅਤਿਮਾਨਪਚ੍ਚਯਾ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ ਅਤਿਮਾਨਪਚ੍ਚਯਾ। ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਸਂਯੋਜਨਂ ਏਤਂ ਨੀਵਰਣਂ ਯਦਿਦਂ ਅਤਿਮਾਨੋ। ਯੇ ਚ ਅਤਿਮਾਨਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ, ਅਨਤਿਮਾਨਿਸ੍ਸ ਏਵਂਸ ਤੇ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ'। 'ਅਨਤਿਮਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਤਿਮਾਨੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ – ਇਤਿ ਯਨ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਦਮੇਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੪੧. ''ਇਮੇ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਅਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਾ [ਅਵਿਭਤ੍ਤਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕ॰)], ਯੇ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ; ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਤਾਵ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਬ੍ਬਂ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

''ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਬ੍ਬਂ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ? ਸਾਧੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਤਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁ ਯਥਾ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਬ੍ਬਂ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਗਹਪਤਿ, ਸੁਣਾਹਿ, ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਪੋਤਲਿਯੋ ਗਹਪਤਿ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

ਕਾਮਾਦੀਨਵਕਥਾ

੪੨. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ , ਗਹਪਤਿ, ਕੁਕ੍ਕੁਰੋ ਜਿਘਚ੍ਛਾਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯਪਰੇਤੋ ਗੋਘਾਤਕਸੂਨਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ ਅਸ੍ਸ। ਤਮੇਨਂ ਦਕ੍ਖੋ ਗੋਘਾਤਕੋ ਵਾ ਗੋਘਾਤਕਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਵਾ ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲਂ ਸੁਨਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਨਿਮ੍ਮਂਸਂ ਲੋਹਿਤਮਕ੍ਖਿਤਂ ਉਪਸੁਮ੍ਭੇਯ੍ਯ [ਉਪਚ੍ਛੁਭੇਯ੍ਯ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਉਪਚ੍ਛੁਮ੍ਭੇਯ੍ਯ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰), ਉਪਚ੍ਚੁਮ੍ਭੇਯ੍ਯ (ਕ॰)]। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ, ਅਪਿ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰੋ ਅਮੁਂ ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲਂ ਸੁਨਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਨਿਮ੍ਮਂਸਂ ਲੋਹਿਤਮਕ੍ਖਿਤਂ ਪਲੇਹਨ੍ਤੋ ਜਿਘਚ੍ਛਾਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯਂ ਪਟਿਵਿਨੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ?

''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

''ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ''?

''ਅਦੁਞ੍ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲਂ ਸੁਨਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਨਿਮ੍ਮਂਸਂ ਲੋਹਿਤਮਕ੍ਖਿਤਂ। ਯਾਵਦੇਵ ਪਨ ਸੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰੋ ਕਿਲਮਥਸ੍ਸ ਵਿਘਾਤਸ੍ਸ ਭਾਗੀ ਅਸ੍ਸਾਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲੂਪਮਾ ਕਾਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਬਹੁਪਾਯਾਸਾ [ਬਹੂਪਾਯਾਸਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)], ਆਦੀਨਵੋ ਏਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ'ਤਿ। ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਾਯਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਨਾਨਤ੍ਤਾ ਨਾਨਤ੍ਤਸਿਤਾ ਤਂ ਅਭਿਨਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ, ਯਾਯਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਏਕਤ੍ਤਾ ਏਕਤ੍ਤਸਿਤਾ ਯਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸੋ ਲੋਕਾਮਿਸੂਪਾਦਾਨਾ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਤਮੇਵੂਪੇਕ੍ਖਂ ਭਾਵੇਤਿ।

੪੩. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਗਹਪਤਿ, ਗਿਜ੍ਝੋ ਵਾ ਕਙ੍ਕੋ ਵਾ ਕੁਲਲੋ ਵਾ ਮਂਸਪੇਸਿਂ ਆਦਾਯ ਉਡ੍ਡੀਯੇਯ੍ਯ [ਉਡ੍ਡਯੇਯ੍ਯ (ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)]। ਤਮੇਨਂ ਗਿਜ੍ਝਾਪਿ ਕਙ੍ਕਾਪਿ ਕੁਲਲਾਪਿ ਅਨੁਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਤਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ [ਵਿਰਾਜੇਯ੍ਯੁਂ

(ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)]। ਤं ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ, ਸਚੇ ਸੋ ਗਿਜ੍ਝੋ ਵਾ ਕਙ੍ਕੋ ਵਾ ਕੁਲਲੋ ਵਾ ਤਂ ਮਂਸਪੇਸਿਂ ਨ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਮਰਣਂ ਵਾ ਨਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਮਰਣਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ?

''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਮਂਸਪੇਸੂਪਮਾ ਕਾਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਬਹੁਪਾਯਾਸਾ, ਆਦੀਨਵੋ ਏਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ'ਤਿ। ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਾਯਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਨਾਨਤ੍ਤਾ ਨਾਨਤ੍ਤਸਿਤਾ ਤਂ ਅਭਿਨਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯਾਯਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਏਕਤ੍ਤਾ ਏਕਤ੍ਤਸਿਤਾ ਯਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸੋ ਲੋਕਾਮਿਸੂਪਾਦਾਨਾ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਤਮੇਵੂਪੇਕ੍ਖਂ ਭਾਵੇਤਿ।

੪੪. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਗਹਪਤਿ, ਪੁਰਿਸੋ ਆਦਿਤ੍ਤਂ ਤਿਣੁਕ੍ਕਂ ਆਦਾਯ ਪਟਿਵਾਤਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ, ਸਚੇ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤਂ ਆਦਿਤ੍ਤਂ ਤਿਣੁਕ੍ਕਂ ਨ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਆਦਿਤ੍ਤਾ ਤਿਣੁਕ੍ਕਾ ਹਤ੍ਥਂ ਵਾ ਦਹੇਯ੍ਯ ਬਾਹੁਂ ਵਾ ਦਹੇਯ੍ਯ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਂ [ਦਹੇਯ੍ਯ। ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਦਹੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਮਰਣਂ ਵਾ ਨਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਮਰਣਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ?

''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਤਿਣੁਕ੍ਕੂਪਮਾ ਕਾਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਬਹੁਪਾਯਾਸਾ, ਆਦੀਨਵੋ ਏਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ'ਤਿ। ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਿਸ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਤਮੇਵੂਪੇਕ੍ਖਂ ਭਾਵੇਤਿ।

੪੫. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ , ਗਹਪਤਿ, ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁ ਸਾਧਿਕਪੋਰਿਸਾ, ਪੂਰਾ ਅਙ੍ਗਾਰਾਨਂ ਵੀਤਚ੍ਚਿਕਾਨਂ ਵੀਤਧੂਮਾਨਂ। ਅਥ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਜੀਵਿਤੁਕਾਮੋ ਅਮਰਿਤੁਕਾਮੋ ਸੁਖਕਾਮੋ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੋ। ਤਮੇਨਂ ਦ੍ਵੇ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ ਨਾਨਾਬਾਹਾਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਂ ਉਪਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯੁਂ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ, ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿਚਿਤਿਚੇਵ ਕਾਯਂ ਸਨ੍ਨਾਮੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ?

''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

''ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ''?

''ਵਿਦਿਤਞ੍ਹਿ , ਭਨ੍ਤੇ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਇਮਞ੍ਚਾਹਂ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਂ ਪਪਤਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਮਰਣਂ ਵਾ ਨਿਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ ਮਰਣਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੂਪਮਾ ਕਾਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਬਹੁਪਾਯਾਸਾ, ਆਦੀਨਵੋ ਏਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ'ਤਿ। ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਿਸ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਤਮੇਵੂਪੇਕ੍ਖਂ ਭਾਵੇਤਿ।

੪੬. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ , ਗਹਪਤਿ, ਪੁਰਿਸੋ ਸੁਪਿਨਕਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਆਰਾਮਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕਂ ਵਨਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕਂ ਭੂਮਿਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕਂ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕਂ। ਸੋ ਪਟਿਬੁਦ੍ਧੋ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਟਿਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ [ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਸੁਪਿਨਕੂਪਮਾ ਕਾਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਬਹੁਪਾਯਾਸਾ, ਆਦੀਨਵੋ ਏਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ'ਤਿ...ਪੇ॰... ਤਮੇਵੂਪੇਕ੍ਖਂ ਭਾਵੇਤਿ।

੪੭. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਗਹਪਤਿ, ਪੁਰਿਸੋ ਯਾਚਿਤਕਂ ਭੋਗਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਯਾਨਂ ਵਾ [ਯਾਨਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਪੋਰਿਸੇਯ੍ਯਂ [ਪੋਰੋਸੇਯ੍ਯਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰), ਓਰੋਪੇਯ੍ਯ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਪਵਰਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲਂ। ਸੋ ਤੇਹਿ ਯਾਚਿਤਕੇਹਿ ਭੋਗੇਹਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ਪਰਿਵੁਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਪਣਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਤਮੇਨਂ ਜਨੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਭੋਗੀ ਵਤ, ਭੋ, ਪੁਰਿਸੋ, ਏਵਂ ਕਿਰ ਭੋਗਿਨੋ ਭੋਗਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਤਮੇਨਂ ਸਾਮਿਕਾ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥੇਵ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯੁਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਾਨਿ ਹਰੇਯ੍ਯੁਂ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ, ਅਲਂ ਨੁ ਖੋ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਾਯਾ''ਤਿ?

''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

''ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ''?

''ਸਾਮਿਨੋ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾਨਿ ਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਯਾਚਿਤਕੂਪਮਾ ਕਾਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਬਹੁਪਾਯਾਸਾ, ਆਦੀਨਵੋ ਏਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ'ਤਿ…ਪੇ॰… ਤਮੇਵੁਪੇਕ੍ਖਂ ਭਾਵੇਤਿ।

੪੮. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਗਹਪਤਿ, ਗਾਮਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਗਮਸ੍ਸ ਵਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਤਿਬ੍ਬੋ ਵਨਸਣ੍ਡੋ। ਤਤ੍ਰਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖੋ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਫਲੋ ਚ ਉਪਪਨ੍ਨਫਲੋ [ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਫਲੋ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਚ, ਨ ਚਸ੍ਸੁ ਕਾਨਿਚਿ ਫਲਾਨਿ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਤਾਨਿ। ਅਥ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਫਲਤ੍ਥਿਕੋ ਫਲਗਵੇਸੀ ਫਲਪਰਿਯੇਸਨਂ ਚਰਮਾਨੋ। ਸੋ ਤਂ ਵਨਸਣ੍ਡਂ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਫਲਞ੍ਚ ਉਪਪਨ੍ਨਫਲਞ੍ਚ। ਤਸ੍ਸ ਏਵਮਸ੍ਸ – 'ਅਯਂ ਖੋ ਰੁਕ੍ਖੋ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਫਲੋ ਚ ਉਪਪਨ੍ਨਫਲੋ ਚ, ਨਤ੍ਥਿ ਚ ਕਾਨਿਚਿ ਫਲਾਨਿ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਤਾਨਿ। ਜਾਨਾਮਿ ਖੋ ਪਨਾਹਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਆਰੋਹਿਤੁਂ [ਆਰੁਹਿਤੁਂ (ਸੀ॰)]। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਆਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥਞ੍ਚ ਖਾਦੇਯ੍ਯਂ ਉਚ੍ਛਙ੍ਗਞ੍ਚ ਪੂਰੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਆਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥਞ੍ਚ ਖਾਦੇਯ੍ਯ ਉਚ੍ਛਙ੍ਗਞ੍ਚ ਪੂਰੇਯ੍ਯ। ਅਥ ਦੁਤਿਯੋ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਫਲਤ੍ਥਿਕੋ ਫਲਗਵੇਸੀ ਫਲਪਰਿਯੇਸਨਂ ਚਰਮਾਨੋ ਤਿਣ੍ਹਂ ਕੁਠਾਰਿਂ [ਕੁਧਾਰਿਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਆਦਾਯ। ਸੋ ਤਂ ਵਨਸਣ੍ਡਂ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਫਲਞ੍ਚ ਉਪਪਨ੍ਨਫਲਞ੍ਚ। ਤਸ੍ਸ ਏਵਮਸ੍ਸ – 'ਅਯਂ ਖੋ ਰੁਕ੍ਖੋ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਫਲੋ ਚ ਉਪਪਨ੍ਨਫਲੋ ਚ, ਨਤ੍ਥਿ ਚ ਕਾਨਿਚਿ ਫਲਾਨਿ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਤਾਨਿ। ਨ ਖੋ ਪਨਾਹਂ ਜਾਨਾਮਿ ਰੁਕ੍ਖਂ ਆਰੋਹਿਤੁਂ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਮੂਲਤੋ ਛੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥਞ੍ਚ ਖਾਦੇਯ੍ਯਂ ਉਚ੍ਛਙ੍ਗਞ੍ਚ ਪੂਰੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਮੂਲਤੋਵ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ, ਅਮੁਕੋ [ਅਸੁ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਯੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਪਠਮਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਆਰੂਲ੍ਹੋ ਸਚੇ ਸੋ ਨ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਓਰੋਹੇਯ੍ਯ ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਰੁਕ੍ਖੋ ਪਪਤਨ੍ਤੋ ਹਤ੍ਥਂ ਵਾ ਭਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਪਾਦਂ ਵਾ ਭਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਂ ਭਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਮਰਣਂ ਵਾ ਨਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਮਰਣਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ?

''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਰੁਕ੍ਖਫਲੂਪਮਾ ਕਾਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਬਹੁਪਾਯਾਸਾ, ਆਦੀਨਵੋ ਏਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ'ਤਿ। ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਾਯਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਨਾਨਤ੍ਤਾ ਨਾਨਤ੍ਤਸਿਤਾ ਤਂ ਅਭਿਨਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯਾਯਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਏਕਤ੍ਤਾ ਏਕਤ੍ਤਸਿਤਾ ਯਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸੋ ਲੋਕਾਮਿਸੂਪਾਦਾਨਾ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਤਮੇਵੁਪੇਕ੍ਖਂ ਭਾਵੇਤਿ।

੪੯. ''ਸ ਖੋ ਸੋ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਮਂਯੇਵ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਤਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਆਗਮ੍ਮ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ…ਪੇ॰… ਇਤਿ ਸਾਕਾਰਂ ਸਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ।

''ਸ ਖੋ ਸੋ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਮਂਯੇਵ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਤਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਆਗਮ੍ਮ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ...ਪੇ॰... ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ।

''ਸ ਖੋ ਸੋ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਇਮਂਯੇਵ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਤਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਆਗਮ੍ਮ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵਂ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਬ੍ਬਂ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ।

੫੦. ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ, ਯਥਾ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਬ੍ਬਂ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਅਪਿ ਨੁ ਤ੍ਵਂ ਏਵਰੂਪਂ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ? ''ਕੋ ਚਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋ ਚ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਬ੍ਬਂ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ! ਆਰਕਾ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਬ੍ਬਂ ਵੋਹਾਰਸਮੁਚ੍ਛੇਦਾ। ਮਯਞ੍ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇ ਅਨਾਜਾਨੀਯੇਵ ਸਮਾਨੇ ਆਜਾਨੀਯਾਤਿ ਅਮਞ੍ਞਿਮ੍ਹ, ਅਨਾਜਾਨੀਯੇਵ ਸਮਾਨੇ ਆਜਾਨੀਯਭੋਜਨਂ ਭੋਜਿਮ੍ਹ, ਅਨਾਜਾਨੀਯੇਵ ਸਮਾਨੇ ਆਜਾਨੀਯਠਾਨੇ ਠਪਿਮ੍ਹ; ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਨ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਜਾਨੀਯੇਵ ਸਮਾਨੇ ਅਨਾਜਾਨੀਯਾਤਿ ਅਮਞ੍ਞਿਮ੍ਹ, ਆਜਾਨੀਯੇਵ ਸਮਾਨੇ ਅਨਾਜਾਨੀਯਭੋਜਨਂ ਭੋਜਿਮ੍ਹ, ਆਜਾਨੀਯੇਵ ਸਮਾਨੇ ਅਨਾਜਾਨੀਯਠਾਨੇ ਠਪਿਮ੍ਹ; ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇ ਅਨਾਜਾਨੀਯੇਵ ਸਮਾਨੇ ਅਨਾਜਾਨੀਯਾਤਿ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮ, ਅਨਾਜਾਨੀਯੇਵ ਸਮਾਨੇ ਅਨਾਜਾਨੀਯਭੋਜਨਂ ਭੋਜੇਸ੍ਸਾਮ, ਅਨਾਜਾਨੀਯੇਵ ਸਮਾਨੇ ਅਨਾਜਾਨੀਯਠਾਨੇ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਨ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਜਾਨੀਯੇਵ ਸਮਾਨੇ ਆਜਾਨੀਯਾਤਿ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮ ਆਜਾਨੀਯੇਵ ਸਮਾਨੇ ਆਜਾਨੀਯਭੋਜਨਂ ਭੋਜੇਸ੍ਸਾਮ, ਆਜਾਨੀਯੇਵ ਸਮਾਨੇ ਆਜਾਨੀਯਠਾਨੇ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮ। ਅਜਨੇਸਿ ਵਤ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਮਣੇਸੁ ਸਮਣਪ੍ਪੇਮਂ, ਸਮਣੇਸੁ ਸਮਣਪ੍ਪਸਾਦਂ, ਸਮਣੇਸੁ ਸਮਣਗਾਰਵਂ। ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਵਾ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਾ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ; ਏਵਮੇਵਂ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਏਸਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਗਵਾ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਪੋਤਲਿਯਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਜੀਵਕਸੁਤ੍ਤਂ

੫੧. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਜੀਵਕਸ੍ਸ ਕੋਮਾਰਭਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਮ੍ਬਵਨੇ। ਅਥ ਖੋ ਜੀਵਕੋ ਕੋਮਾਰਭਚ੍ਚੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ । ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਜੀਵਕੋ ਕੋਮਾਰਭਚ੍ਚੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸੁਤਂ ਮੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ – 'ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਾਣਂ ਆਰਭਨ੍ਤਿ [ਆਰਮ੍ਭਨ੍ਤਿ (ਕ॰)], ਤਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਜਾਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤਂ [ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਟਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਮਂਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚਕਮ੍ਮ'ਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਾਣਂ ਆਰਭਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਜਾਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤਂ ਮਂਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚਕਮ੍ਮ'ਨ੍ਤਿ, ਕਚ੍ਚਿ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਵਾਦਿਨੋ, ਨ ਚ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭੂਤੇਨ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਾਨੁਧਮ੍ਮਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਕੋਚਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੋ ਵਾਦਾਨੁਵਾਦੋ ਗਾਰਯ੍ਹਂ ਠਾਨਂ ਆਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ?

੫੨. ''ਯੇ ਤੇ, ਜੀਵਕ, ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਾਣਂ ਆਰਭਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਜਾਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤਂ ਮਂਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚਕਮ੍ਮ'ਨ੍ਤਿ ਨ ਮੇ ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਵਾਦਿਨੋ, ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਚ ਮਂ ਤੇ ਅਸਤਾ ਅਭੂਤੇਨ। ਤੀਹਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਜੀਵਕ, ਠਾਨੇਹਿ ਮਂਸਂ ਅਪਰਿਭੋਗਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਦਿਟ੍ਠਂ, ਸੁਤਂ, ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ – ਇਮੇਹਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਜੀਵਕ , ਤੀਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਮਂਸਂ ਅਪਰਿਭੋਗਨ੍ਤਿ

ਵਦਾਮਿ। ਤੀਹਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਜੀਵਕ, ਠਾਨੇਹਿ ਮਂਸਂ ਪਰਿਭੋਗਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਅਦਿਟ੍ਠਂ, ਅਸੁਤਂ, ਅਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ – ਇਮੇਹਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਜੀਵਕ, ਤੀਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਮਂਸਂ ਪਰਿਭੋਗਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

੫੩. ''ਇਧ, ਜੀਵਕ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਗਾਮਂ ਵਾ ਨਿਗਮਂ ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਤਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ। ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯਂ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕਂ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਮੇਨਂ ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ। ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋਵ [ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)], ਜੀਵਕ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ । ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਤਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਤਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਤਿ। ਤਮੇਨਂ ਸੋ ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪਣੀਤੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ ਪਰਿਵਿਸਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਨ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – 'ਸਾਧੁ ਵਤ ਮਾਯਂ [ਮਂ + ਅਯਂ = ਮਾਯਂ] ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪਣੀਤੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ ਪਰਿਵਿਸੇਯ੍ਯਾਤਿ! ਅਹੋ ਵਤ ਮਾਯਂ ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਆਯਤਿਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪੇਨ ਪਣੀਤੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ ਪਰਿਵਿਸੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ – ਏਵਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਅਗਥਿਤੋ [ਅਗਧਿਤੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਅਮੁਚ੍ਛਿਤੋ ਅਨਜ੍ਝੋਪਨ੍ਨੋ [ਅਨਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵੀ ਨਿਸ੍ਸਰਣਪਞ੍ਞੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਜੀਵਕ , ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯ ਵਾ ਚੇਤੇਤਿ, ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯ ਵਾ ਚੇਤੇਤਿ, ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯ ਵਾ ਚੇਤੇਤੀ''ਤਿ?

''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

''ਨਨੁ ਸੋ, ਜੀਵਕ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਨਵਜ੍ਜਂਯੇਵ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਤੀ''ਤਿ?

''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ। ਸੁਤਂ ਮੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ – 'ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰੀ'ਤਿ। ਤਂ ਮੇ ਇਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਖਿਦਿਟ੍ਠੋ; ਭਗਵਾ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰੀ''ਤਿ। ''ਯੇਨ ਖੋ, ਜੀਵਕ, ਰਾਗੇਨ ਯੇਨ ਦੋਸੇਨ ਯੇਨ ਮੋਹੇਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਾ ਅਸ੍ਸ ਸੋ ਰਾਗੋ ਸੋ ਦੋਸੋ ਸੋ ਮੋਹੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨੋ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲੋ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤੋ ਅਨਭਾਵਂਕਤੋ [ਅਨਭਾਵਕਤੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਅਨਭਾਵਂਗਤੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮੋ। ਸਚੇ ਖੋ ਤੇ, ਜੀਵਕ, ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਤੇ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ'' [ਭਾਸਿਤਨ੍ਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰)]।

੫੪. ''ਇਧ, ਜੀਵਕ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਗਾਮਂ ਵਾ ਨਿਗਮਂ ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਕਰੁਣਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ... ਪੇ॰... ਮੁਦਿਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ...ਪੇ॰... ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਤਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ। ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯਂ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਮੇਨਂ ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ। ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋਵ, ਜੀਵਕ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਤਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਤਿ। ਤਮੇਨਂ ਸੋ ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪਣੀਤੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ ਪਰਿਵਿਸਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਨ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – 'ਸਾਧੁ ਵਤ ਮਾਯਂ ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪਣੀਤੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ ਪਰਿਵਿਸੇਯ੍ਯਾਤਿ! ਅਹੋ ਵਤ ਮਾਯਂ ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਆਯਤਿਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪੇਨ ਪਣੀਤੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ ਪਰਿਵਿਸੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ – ਏਵਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਅਗਥਿਤੋ ਅਮੁਚ੍ਛਿਤੋ ਅਨਜ੍ਝੋਪਨ੍ਨੋ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵੀ ਨਿਸ੍ਸਰਣਪਞ੍ਞੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਜੀਵਕ,

ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਤ੍ਤੁਬਜਾਬਾਧਾਯ ਵਾ ਚੇਤੇਤਿ, ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯ ਵਾ ਚੇਤੇਤਿ, ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯ ਵਾ ਚੇਤੇਤੀ''ਤਿ?

''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

''ਨਨੁ ਸੋ, ਜੀਵਕ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਨਵਜ੍ਜਂਯੇਵ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਤੀ''ਤਿ?

''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ। ਸੁਤਂ ਮੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ – 'ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾਵਿਹਾਰੀ'ਤਿ। ਤਂ ਮੇ ਇਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਖਿਦਿਟ੍ਠੋ; ਭਗਵਾ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਵਿਹਾਰੀ''ਤਿ। ''ਯੇਨ ਖੋ, ਜੀਵਕ, ਰਾਗੇਨ ਯੇਨ ਦੋਸੇਨ ਯੇਨ ਮੋਹੇਨ ਵਿਹੇਸਵਾ ਅਸ੍ਸ ਅਰਤਿਵਾ ਅਸ੍ਸ ਪਟਿਘਵਾ ਅਸ੍ਸ ਸੋ ਰਾਗੋ ਸੋ ਦੋਸੋ ਸੋ ਮੋਹੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨੋ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲੋ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤੋ ਅਨਭਾਵਂਕਤੋ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮੋ। ਸਚੇ ਖੋ ਤੇ, ਜੀਵਕ, ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ, ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਤੇ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ''।

੫੫. ''ਯੋ ਖੋ, ਜੀਵਕ, ਤਥਾਗਤਂ ਵਾ ਤਥਾਗਤਸਾਵਕਂ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਾਣਂ ਆਰਭਤਿ ਸੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਬਹੁਂ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ ਸੋ, ਗਹਪਤਿ, ਏਵਮਾਹ – 'ਗਚ੍ਛਥ, ਅਮੁਕਂ ਨਾਮ ਪਾਣਂ ਆਨੇਥਾ'ਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਪਠਮੇਨ ਠਾਨੇਨ ਬਹੁਂ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ ਸੋ ਪਾਣੋ ਗਲਪ੍ਪਵੇਠਕੇਨ [ਗਲਪ੍ਪਵੇਧਕੇਨ (ਬਹੂਸੁ)] ਆਨੀਯਮਾਨੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਦੁਤਿਯੇਨ ਠਾਨੇਨ ਬਹੁਂ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ ਸੋ ਏਵਮਾਹ – 'ਗਚ੍ਛਥ ਇਮਂ ਪਾਣਂ ਆਰਭਥਾ'ਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਤਤਿਯੇਨ ਠਾਨੇਨ ਬਹੁਂ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ ਸੋ ਪਾਣੋ ਆਰਭਿਯਮਾਨੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ , ਇਮਿਨਾ ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਠਾਨੇਨ ਬਹੁਂ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ ਸੋ ਤਥਾਗਤਂ ਵਾ ਤਥਾਗਤਸਾਵਕਂ ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਆਸਾਦੇਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਪਞ੍ਚਮੇਨ ਠਾਨੇਨ ਬਹੁਂ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਤਿ। ਯੋ ਖੋ, ਜੀਵਕ, ਤਥਾਗਤਂ ਵਾ ਤਥਾਗਤਸਾਵਕਂ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਾਣਂ ਆਰਭਤਿ ਸੋ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਬਹੁਂ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਤੀ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਜੀਵਕੋ ਕੋਮਾਰਭਚ੍ਚੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ! ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਵਤ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਨ੍ਤਿ ; ਅਨਵਜ੍ਜਂ ਵਤ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਗਵਾ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਜੀਵਕਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਉਪਾਲਿਸੁਤ੍ਤਂ

੫੬. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਪਾਵਾਰਿਕਮ੍ਬਵਨੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ [ਨਾਥਪੁਤ੍ਤੋ (ਸੀ॰), ਨਾਤਪੁਤ੍ਤੋ (ਪੀ॰)] ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾਯਂ ਪਟਿਵਸਤਿ ਮਹਤਿਯਾ ਨਿਗਣ੍ਠਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ। ਅਥ ਖੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਯੇਨ ਪਾਵਾਰਿਕਮ੍ਬਵਨਂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤਂ ਖੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿਂ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਤਪਸ੍ਸਿ [ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)], ਆਸਨਾਨਿ; ਸਚੇ ਆਕਙ੍ਖਸਿ ਨਿਸੀਦਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਨੀਚਂ ਆਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿਂ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਤਿ ਪਨ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ?

‘‘ਨ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਆਚਿਣ੍ਣਂ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ‘ਕਮ੍ਮਂ, ਕਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤੁਂ; ‘ਦਣ੍ਡਂ, ਦਣ੍ਡ’ਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਆਚਿਣ੍ਣਂ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਕਤਿ ਪਨ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਦਣ੍ਡਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ?

‘‘ਤੀਣਿ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਦਣ੍ਡਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਕਾਯਦਣ੍ਡਂ, ਵਚੀਦਣ੍ਡਂ, ਮਨੋਦਣ੍ਡ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਕਿਂ ਪਨ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਅਞ੍ਞਦੇਵ ਕਾਯਦਣ੍ਡਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਚੀਦਣ੍ਡਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਮਨੋਦਣ੍ਡ’’ਨ੍ਤਿ?

‘‘ਅਞ੍ਞਦੇਵ , ਆਵੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਕਾਯਦਣ੍ਡਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਚੀਦਣ੍ਡਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਮਨੋਦਣ੍ਡ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਇਮੇਸਂ ਪਨ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਦਣ੍ਡਾਨਂ ਏਵਂ ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਾਨਂ ਏਵਂ ਪਟਿਵਿਸਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤਮਂ ਦਣ੍ਡਂ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਰਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ , ਯਦਿ ਵਾ ਕਾਯਦਣ੍ਡਂ, ਯਦਿ ਵਾ ਵਚੀਦਣ੍ਡਂ, ਯਦਿ ਵਾ ਮਨੋਦਣ੍ਡ’’ਨ੍ਤਿ?

‘‘ਇਮੇਸਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਦਣ੍ਡਾਨਂ ਏਵਂ ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਾਨਂ ਏਵਂ ਪਟਿਵਿਸਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਯਦਣ੍ਡਂ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਰਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ, ਨੋ ਤਥਾ ਵਚੀਦਣ੍ਡਂ, ਨੋ ਤਥਾ ਮਨੋਦਣ੍ਡ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਕਾਯਦਣ੍ਡਨ੍ਤਿ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਵਦੇਸਿ’’?

‘‘ਕਾਯਦਣ੍ਡਨ੍ਤਿ, ਆਵੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਵਦਾਮਿ’’।

‘‘ਕਾਯਦਣ੍ਡਨ੍ਤਿ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਵਦੇਸਿ’’?

‘‘ਕਾਯਦਣ੍ਡਨ੍ਤਿ, ਆਵੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਵਦਾਮਿ’’।

‘‘ਕਾਯਦਣ੍ਡਨ੍ਤਿ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਵਦੇਸਿ’’?

‘‘ਕਾਯਦਣ੍ਡਨ੍ਤਿ, ਆਵੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਵਦਾਮੀ’’ਤਿ।

ਇਤਿਹ ਭਗਵਾ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿਂ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਯਾਵਤਤਿਯਕਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

੫੭. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਤ੍ਵਂ ਪਨਾਵੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਕਤਿ ਦਣ੍ਡਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ?

‘‘ਨ ਖੋ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਆਚਿਣ੍ਣਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ‘ਦਣ੍ਡਂ, ਦਣ੍ਡ’ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤੁਂ; ‘ਕਮ੍ਮਂ, ਕਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਆਚਿਣ੍ਣਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ?

‘‘ਤ੍ਵਂ ਪਨਾਵ੍ਰੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਕਤਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ?

‘‘ਤੀਣਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਮਨੋਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਕਿਂ ਪਨਾਵ੍ਰੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਅਞ੍ਞਦੇਵ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ?

‘‘ਅਞ੍ਞਦੇਵ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਇਮੇਸਂ ਪਨਾਵ੍ਰੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਏਵਂ ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਾਨਂ ਏਵਂ ਪਟਿਵਿਸਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤਮਂ ਕਮ੍ਮਂ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਰਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ, ਯਦਿ ਵਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਯਦਿ ਵਾ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਯਦਿ ਵਾ ਮਨੋਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ?

‘‘ਇਮੇਸਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਏਵਂ ਪਟਿਵਿਭਤ੍ਤਾਨਂ ਏਵਂ ਪਟਿਵਿਸਿਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਰਂ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ, ਨੋ ਤਥਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਨੋ ਤਥਾ ਵਚੀਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਮਨੋਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਆਵ੍ਰੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਵਦੇਸਿ’’?

‘‘ਮਨੋਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਵਦਾਮਿ’’।

‘‘ਮਨੋਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਆਵ੍ਰੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਵਦੇਸਿ’’?

‘‘ਮਨੋਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਵਦਾਮਿ’’।

‘‘ਮਨੋਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ , ਆਵ੍ਰੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਵਦੇਸਿ’’?

‘‘ਮਨੋਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਵਦਾਮੀ’’ਤਿ।

ਇਤਿਹ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਯਾਵਤਤਿਯਕਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਯੇਨ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ।

੫੮. ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਤਿਯਾ ਗਿਹਿਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਬਾਲਕਿਨਿਯਾ ਪਰਿਸਾਯ ਉਪਾਲਿਪਮੁਖਾਯ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿਂ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ; ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿਂ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਹਨ੍ਦ, ਕੁਤੋ ਨੁ ਤ੍ਵਂ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਆਗਚ੍ਛਸਿ ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸਾ’’ਤਿ? ‘‘ਇਤੋ ਹਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਗਚ੍ਛਾਮਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਾ’’ਤਿ। ‘‘ਅਹੁ ਪਨ ਤੇ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੋਚਿਦੇਵ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’ਤਿ ? ‘‘ਅਹੁ ਖੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੋਚਿਦੇਵ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’ਤਿ। ‘‘ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨ ਤੇ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਅਹੁ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੋਚਿਦੇਵ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’ਤਿ? ਅਥ ਖੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਯਾਵਤਕੋ ਅਹੋਸਿ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿਂ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਤਪਸ੍ਸਿ! ਯਥਾ ਤਂ ਸੁਤਵਤਾ ਸਾਵਕੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ ਆਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਏਵਮੇਵ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿਨਾ ਨਿਗਣ੍ਠੇਨ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਕਤਂ। ਕਿਞ੍ਹਿ

ਸੋਭਤਿ ਛਵੋ ਮਨੋਦਣ੍ਡੋ ਇਮਸ੍ਸ ਏਵਂ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸ੍ਸ ਕਾਯਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਉਪਨਿਧਾਯ! ਅਥ ਖੋ ਕਾਯਦਣ੍ਡੋਵ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਰੋ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ତਿਯਾ, ਨੋ ਤਥਾ ਵਚੀਦਣ੍ਡੋ, ਨੋ ਤਥਾ ਮਨੋਦਣ੍ਡੋ''ਤਿ।

੫੯. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ [ਤਪਸ੍ਸੀ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)]! ਯਥਾ ਤਂ ਸੁਤਵਤਾ ਸਾਵਕੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ ਆਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਏਵਮੇਵਂ ਭਦਨ੍ਤੇਨ ਤਪਸ੍ਸਿਨਾ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਕਤਂ। ਕਿਞ੍ਹਿ ਸੋਭਤਿ ਛਵੋ ਮਨੋਦਣ੍ਡੋ ਇਮਸ੍ਸ ਏਵਂ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸ੍ਸ ਕਾਯਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਉਪਨਿਧਾਯ! ਅਥ ਖੋ ਕਾਯਦਣ੍ਡੋਵ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਰੋ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ, ਨੋ ਤਥਾ ਵਚੀਦਣ੍ਡੋ, ਨੋ ਤਥਾ ਮਨੋਦਣ੍ਡੋ। ਹਨ੍ਦ ਚਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮਿ। ਸਚੇ ਮੇ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਤਥਾ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਤਿ ਯਥਾ ਭਦਨ੍ਤੇਨ ਤਪਸ੍ਸਿਨਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤਂ; ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਦੀਘਲੋਮਿਕਂ ਏਲ਼ਕਂ ਲੋਮੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯ ਪਰਿਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯ ਸਮ੍ਪਰਿਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵਾਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਵਾਦੇਨ ਵਾਦਂ ਆਕਡ੍ਢਿਸ੍ਸਾਮਿ ਪਰਿਕਡ੍ਢਿਸ੍ਸਾਮਿ ਸਮ੍ਪਰਿਕਡ੍ਢਿਸ੍ਸਾਮਿ । ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਸੋਣ੍ਡਿਕਾਕਮ੍ਮਕਾਰੋ ਮਹਨ੍ਤਂ ਸੋਣ੍ਡਿਕਾਕਿਲਞ੍ਜਂ ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਉਦਕਰਹਦੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਣੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯ ਪਰਿਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯ ਸਮ੍ਪਰਿਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵਾਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਵਾਦੇਨ ਵਾਦਂ ਆਕਡ੍ਢਿਸ੍ਸਾਮਿ ਪਰਿਕਡ੍ਢਿਸ੍ਸਾਮਿ ਸਮ੍ਪਰਿਕਡ੍ਢਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਸੋਣ੍ਡਿਕਾਧੁਤ੍ਤੋ ਵਾਲਂ [ਥਾਲਂ (ਕ॰)] ਕਣ੍ਣੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਓਧੁਨੇਯ੍ਯ ਨਿਦ੍ਧੁਨੇਯ੍ਯ ਨਿਪ੍ਫੋਟੇਯ੍ਯ [ਨਿਚ੍ਛਾਦੇਯ੍ਯ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰), ਨਿਚ੍ਚੋਟੇਯ੍ਯ (ਕ॰), ਨਿਪ੍ਪੋਠੇਯ੍ਯ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)], ਏਵਮੇਵਾਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਵਾਦੇਨ ਵਾਦਂ ਓਧੁਨਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨਿਦ੍ਧੁਨਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨਿਪ੍ਫੋਟੇਸ੍ਸਾਮਿ । ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਕੁਞ੍ਜਰੋ ਸਟ੍ਠਿਹਾਯਨੋ ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਣਧੋਵਿਕਂ ਨਾਮ ਕੀਲ਼ਿਤਜਾਤਂ ਕੀਲ਼ਤਿ, ਏਵਮੇਵਾਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਸਾਣਧੋਵਿਕਂ ਮਞ੍ਞੇ ਕੀਲ਼ਿਤਜਾਤਂ ਕੀਲ਼ਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਹਨ੍ਦ ਚਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵਂ, ਗਹਪਤਿ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਹਿ। ਅਹਂ ਵਾ ਹਿ, ਗਹਪਤਿ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਯ੍ਯਂ, ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠੋ, ਤ੍ਵਂ ਵਾ''ਤਿ।

੬੦. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਨ ਖੋ ਮੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਯਂ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਯ੍ਯ। ਸਮਣੋ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗੋਤਮੋ ਮਾਯਾਵੀ ਆਵਟ੍ਟਨਿਂ ਮਾਯਂ ਜਾਨਾਤਿ ਯਾਯ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਸਾਵਕੇ ਆਵਟ੍ਟੇਤੀ''ਤਿ। ''ਅਟ੍ਠਾਨਂ ਖੋ ਏਤਂ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਅਨਵਕਾਸੋ ਯਂ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤਂ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਠਾਨਞ੍ਚ ਖੋ ਏਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਯਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤਂ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਗਚ੍ਛ, ਤ੍ਵਂ, ਗਹਪਤਿ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਹਿ। ਅਹਂ ਵਾ ਹਿ, ਗਹਪਤਿ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਯ੍ਯਂ, ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠੋ, ਤ੍ਵਂ ਵਾ''ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਨ ਖੋ ਮੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਯਂ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਯ੍ਯ। ਸਮਣੋ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗੋਤਮੋ ਮਾਯਾਵੀ ਆਵਟ੍ਟਨਿਂ ਮਾਯਂ ਜਾਨਾਤਿ ਯਾਯ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਸਾਵਕੇ ਆਵਟ੍ਟੇਤੀ''ਤਿ। ''ਅਟ੍ਠਾਨਂ ਖੋ ਏਤਂ, ਤਪਸ੍ਸਿ , ਅਨਵਕਾਸੋ ਯਂ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤਂ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਠਾਨਞ੍ਚ ਖੋ ਏਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਯਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤਂ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵਂ, ਗਹਪਤਿ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਹਿ। ਅਹਂ ਵਾ ਹਿ, ਗਹਪਤਿ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਯ੍ਯਂ, ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠੋ, ਤ੍ਵਂ ਵਾ''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਪਾਵਾਰਿਕਮ੍ਬਵਨਂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਆਗਮਾ ਨੁ ਖ੍ਵਿਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ''ਤਿ?

''ਆਗਮਾ ਖ੍ਵਿਧ, ਗਹਪਤਿ, ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ''ਤਿ।

‘‘ਅਹੁ ਖੋ ਪਨ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿਨਾ ਨਿਗਣ੍ਠੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੋਚਿਦੇਵ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’ਤਿ?

‘‘ਅਹੁ ਖੋ ਮੇ, ਗਹਪਤਿ, ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿਨਾ ਨਿਗਣ੍ਠੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੋਚਿਦੇਵ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’ਤਿ।

‘‘ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਹੁ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿਨਾ ਨਿਗਣ੍ਠੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੋਚਿਦੇਵ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’ਤਿ?

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵ◌ਾ ਯਾਵਤਕੋ ਅਹੋਸਿ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿਨਾ ਨਿਗਣ੍ਠੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸਿ।

੬੧. ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ, ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – ‘‘ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ ਤਪਸ੍ਸੀ! ਯਥਾ ਤਂ ਸੁਤਵਤਾ ਸਾਵਕੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ ਆਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਏਵਮੇਵ◌ਂ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿਨਾ ਨਿਗਣ੍ਠੇਨ ਭਗਵਤੋ ਬ੍ਯਾਕਤਂ। ਕਿਞ੍ਹਿ ਸੋਭਤਿ ਛਵ◌ੋ ਮਨੋਦਣ੍ਡੋ ਇਮਸ੍ਸ ਏਵ◌ਂ ਓਲਾਰਿਕਸ੍ਸ ਕਾਯਦਣ੍ਡਸ੍ਸ ਉਪਨਿਧਾਯ? ਅਥ ਖੋ ਕਾਯਦਣ੍ਡੋਵ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਰੋ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ, ਨੋ ਤਥਾ ਵਚੀਦਣ੍ਡੋ, ਨੋ ਤਥਾ ਮਨੋਦਣ੍ਡੋ’’ਤਿ। ‘‘ਸਚੇ ਖੋ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਗਹਪਤਿ, ਸਚ੍ਚੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਸਿ ਸਿਯਾ ਨੋ ਏਤ੍ਥ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’ਤਿ। ‘‘ਸਚ੍ਚੇ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਮਨ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮਿ; ਹੋਤੁ ਨੋ ਏਤ੍ਥ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’ਤਿ।

੬੨. ‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ, ਇਧਸ੍ਸ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਆਬਾਧਿਕੋ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਬਾਲ੍ਹਗਿਲਾਨੋ ਸੀਤੋਦਕਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਉਣ੍ਹੋਦਕਪਟਿਸੇਵ◌ੀ। ਸੋ ਸੀਤੋਦਕਂ ਅਲਭਮਾਨੋ ਕਾਲਙ੍ਕਰੇਯ੍ਯ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ, ਗਹਪਤਿ, ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਕਤ੍ਥੂਪਪਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀ’’ਤਿ?

‘‘ਅਤ੍ਥਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਨੋਸਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਦੇਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥ ਸੋ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ’’।

‘‘ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ’’?

‘‘ਅਸੁ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ , ਮਨੋਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਕਾਲਙ੍ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ।

‘‘ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਗਹਪਤਿ [ਗਹਪਤਿ ਗਹਪਤਿ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰), ਗਹਪਤਿ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ (ਕ॰), ਗਹਪਤਿ ਗਹਪਤਿ (ਪੀ॰)], ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਬ੍ਯਾਕਰੋਹਿ। ਨ ਖੋ ਤੇ ਸਨ੍ਧਿਯਤਿ ਪੁਰਿਮੇਨ ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਿਮਂ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਵ◌ਾ ਪੁਰਿਮਂ। ਭਾਸਿਤਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਏਸਾ ਵ◌ਾਚਾ – ‘ਸਚ੍ਚੇ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਮਨ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਹੋਤੁ ਨੋ ਏਤ੍ਥ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’’ਤਿ। ‘‘ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵ◌ਾ ਏਵਮਾਹ, ਅਥ ਖੋ ਕਾਯਦਣ੍ਡੋਵ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਰੋ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ, ਨੋ ਤਥਾ ਵਚੀਦਣ੍ਡੋ, ਨੋ ਤਥਾ ਮਨੋਦਣ੍ਡੋ’’ਤਿ।

੬੩. ‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ , ਇਧਸ੍ਸ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਚਾਤੁਯਾਮਸਂਵਰਸਂਵ◌ੁਤੋ ਸਬ੍ਬਵ◌ਾਰਿਵ◌ਾਰਿਤੋ ਸਬ੍ਬਵ◌ਾਰਿਯੁਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਵ◌ਾਰਿਧੁਤੋ ਸਬ੍ਬਵ◌ਾਰਿਫੁਟੋ। ਸੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਬਹੂ ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਪਾਣੇ ਸਙ੍ਘਾਤਂ ਆਪਾਦੇਤਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ, ਗਹਪਤਿ, ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਕਂ ਵ◌ਿਪਾਕਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀ’’ਤਿ?

‘‘ਅਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਨੋ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀ’’ਤਿ।

‘‘ਸਚੇ ਪਨ, ਗਹਪਤਿ, ਚੇਤੇਤੀ’’ਤਿ?

‘‘ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੋਤੀ’’ਤਿ।

‘‘ਚੇਤਨਂ ਪਨ, ਗਹਪਤਿ, ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀ’’ਤਿ?

‘‘ਮਨੋਦਣ੍ਡਸ੍ਮਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ।

‘‘ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਗਹਪਤਿ , ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਬ੍ਯਾਕਰੋਹਿ। ਨ ਖੋ ਤੇ ਸਨ੍ਧਿਯਤਿ ਪੁਰਿਮੇਨ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਂ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਵਾ ਪੁਰਿਮਂ। ਭਾਸਿਤਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਏਸਾ ਵਾਚਾ – ‘ਸਚ੍ਚੇ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਮਨ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮਿ; ਹੋਤੁ ਨੋ ਏਤ੍ਥ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’’ਤਿ। ‘‘ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹ, ਅਥ ਖੋ ਕਾਯਦਣ੍ਡੋਵ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਰੋ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ, ਨੋ ਤਥਾ ਵਚੀਦਣ੍ਡੋ, ਨੋ ਤਥਾ ਮਨੋਦਣ੍ਡੋ’’ਤਿ।

੬੪. ‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ, ਅਯਂ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾ ਇਦ੍ਧਾ ਚੇਵ ਫੀਤਾ ਚ ਬਹੁਜਨਾ ਆਕਿਣ੍ਣਮਨੁਸ੍ਸਾ’’ਤਿ?

‘‘ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਯਂ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾ ਇਦ੍ਧਾ ਚੇਵ ਫੀਤਾ ਚ ਬਹੁਜਨਾ ਆਕਿਣ੍ਣਮਨੁਸ੍ਸਾ’’ਤਿ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ, ਇਧ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਸਿਕੋ। ਸੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – ‘ਅਹਂ ਯਾਵਤਿਕਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾਯ ਪਾਣਾ ਤੇ ਏਕੇਨ ਖਣੇਨ ਏਕੇਨ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨ ਏਕਂ ਮਂਸਖਲਂ ਏਕਂ ਮਂਸਪੁਞ੍ਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ, ਪਹੋਤਿ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਯਾਵਤਿਕਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾਯ ਪਾਣਾ ਤੇ ਏਕੇਨ ਖਣੇਨ ਏਕੇਨ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨ ਏਕਂ ਮਂਸਖਲਂ ਏਕਂ ਮਂਸਪੁਞ੍ਜਂ ਕਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ?

‘‘ਦਸਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਰਿਸਾ, ਵੀਸਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਰਿਸਾ, ਤਿਂਸਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਰਿਸਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਰਿਸਾ, ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਰਿਸਾ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤਿ ਯਾਵਤਿਕਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾਯ ਪਾਣਾ ਤੇ ਏਕੇਨ ਖਣੇਨ ਏਕੇਨ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨ ਏਕਂ ਮਂਸਖਲਂ ਏਕਂ ਮਂਸਪੁਞ੍ਜਂ ਕਾਤੁਂ। ਕਿਞ੍ਹਿ ਸੋਭਤਿ ਏਕੋ ਛਵੋ ਪੁਰਿਸੋ’’ਤਿ!

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ , ਇਧ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਮਾ ਚੇਤੋਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – ‘ਅਹਂ ਇਮਂ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਂ ਏਕੇਨ ਮਨੋਪਦੋਸੇਨ ਭਸ੍ਮਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ, ਪਹੋਤਿ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਮਾ ਚੇਤੋਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਇਮਂ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਂ ਏਕੇਨ ਮਨੋਪਦੋਸੇਨ ਭਸ੍ਮਂ ਕਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ?

‘‘ਦਸਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾ, ਵੀਸਮ੍ਪਿ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾ, ਤਿਂਸਮ੍ਪਿ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਮ੍ਪਿ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾ, ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾ ਪਹੋਤਿ ਸੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਮਾ ਚੇਤੋਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਏਕੇਨ ਮਨੋਪਦੋਸੇਨ ਭਸ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ। ਕਿਞ੍ਹਿ ਸੋਭਤਿ ਏਕਾ ਛਵਾ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾ’’ਤਿ!

‘‘ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਗਹਪਤਿ, ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਬ੍ਯਾਕਰੋਹਿ। ਨ ਖੋ ਤੇ ਸਨ੍ਧਿਯਤਿ ਪੁਰਿਮੇਨ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਂ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਵਾ ਪੁਰਿਮਂ। ਭਾਸਿਤਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਏਸਾ ਵਾਚਾ – ‘ਸਚ੍ਚੇ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਮਨ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮਿ; ਹੋਤੁ ਨੋ ਏਤ੍ਥ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’’ਤਿ।

‘‘ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹ, ਅਥ ਖੋ ਕਾਯਦਣ੍ਡੋਵ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਰੋ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਪਾਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ, ਨੋ ਤਥਾ ਵਚੀਦਣ੍ਡੋ, ਨੋ ਤਥਾ ਮਨੋਦਣ੍ਡੋ’’ਤਿ।

੬੫. ‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ, ਸੁਤਂ ਤੇ ਦਣ੍ਡਕੀਰਞ੍ਞਂ [ਦਣ੍ਡਕਾਰਞ੍ਞਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਕਾਲਿਙ੍ਗਾਰਞ੍ਞਂ ਮਜ੍ਝਾਰਞ੍ਞਂ [ਮੇਜ੍ਝਾਰਞ੍ਞਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਮਾਤਙ੍ਗਾਰਞ੍ਞਂ ਅਰਞ੍ਞਂ ਅਰਞ੍ਞਭੂਤ’’ਨ੍ਤਿ?

‘‘ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੁਤਂ ਮੇ ਦਣ੍ਡਕੀਰਞ੍ਞਂ ਕਾਲਿਙ੍ਗਾਰਞ੍ਞਂ ਮਜ੍ਝਾਰਞ੍ਞਂ ਮਾਤਙ੍ਗਾਰਞ੍ਞਂ ਅਰਞ੍ਞਂ ਅਰਞ੍ਞਭੂਤ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਗਹਪਤਿ, ਕਿਨ੍ਤਿ ਤੇ ਸੁਤੰ ਕੇਨ ਤੰ ਦਣ੍ਡਕੀਰਞ੍ਞੰ ਕਾਲਿਙ੍ਗਾਰਞ੍ਞੰ ਮਜ੍ਝਾਰਞ੍ਞੰ ਮਾਤਙ੍ਗਾਰਞ੍ਞੰ ਅਰਞ੍ਞੰ ਅਰਞ੍ਞਭੂਤ’’ਨ੍ਤਿ?

‘‘ਸੁਤੰ ਮੇਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਸੀਨੰ ਮਨੋਪਦੋਸੇਨ ਤੰ ਦਣ੍ਡਕੀਰਞ੍ਞੰ ਕਾਲਿਙ੍ਗਾਰਞ੍ਞੰ ਮਜ੍ਝਾਰਞ੍ਞੰ ਮਾਤਙ੍ਗਾਰਞ੍ਞੰ ਅਰਞ੍ਞੰ ਅਰਞ੍ਞਭੂਤ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਗਹਪਤਿ, ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਬ੍ਯਾਕਰੋਹਿ। ਨ ਖੋ ਤੇ ਸਨ੍ਧਿਯਤਿ ਪੁਰਿਮੇਨ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਵਾ ਪੁਰਿਮੰ। ਭਾਸਿਤਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਏਸਾ ਵਾਚਾ – ‘ਸਚ੍ਚੇ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਮਨ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮਿ; ਹੋਤੁ ਨੋ ਏਤ੍ਥ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’’ਤਿ।

੬੬. ‘‘ਪੁਰਿਮੇਨੇਵਾਹੰ , ਭਨ੍ਤੇ, ਓਪਮ੍ਮੇਨ ਭਗਵਤੋ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਭਿਰਦ੍ਧੋ। ਅਪਿ ਚਾਹੰ ਇਮਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਵਿਚਿਤ੍ਰਾਨਿ ਪਞ੍ਹਪਟਿਭਾਨਾਨਿ ਸੋਤੁਕਾਮੋ, ਏਵਾਹੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਨੀਕੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਅਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸੰ। ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤੰ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਵਾ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗੰ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਾ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤੰ ਧਾਰੇਯ੍ਯ – ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ; ਏਵਮੇਵੰ ਭਗਵਤਾ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਏਸਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕੰ ਮੰ ਭਗਵਾ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤੰ ਸਰਣੰ ਗਤ’’ਨ੍ਤਿ।

੬੭. ‘‘ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਕਾਰੰ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਕਰੋਹਿ, ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਕਾਰੋ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਾਨੰ ਞਾਤਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਸਾਧੁ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਇਮਿਨਾਪਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਭਿਰਦ੍ਧੋ ਯੰ ਮੰ ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹ – ‘ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਕਾਰੰ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਕਰੋਹਿ, ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਕਾਰੋ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਾਨੰ ਞਾਤਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਸਾਧੁ ਹੋਤੀ’ਤਿ। ਮਞ੍ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸਾਵਕੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਕਪ੍ਪੰ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦੰ ਪਟਾਕੰ ਪਰਿਹਰੇਯ੍ਯੁੰ – ‘ਉਪਾਲਿ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਗਹਪਤਿ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਤੋ’ਤਿ। ਅਥ ਚ ਪਨ ਮੰ ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹ – ‘ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਕਾਰੰ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਕਰੋਹਿ, ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਕਾਰੋ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਾਨੰ ਞਾਤਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਸਾਧੁ ਹੋਤੀ’ਤਿ। ਏਸਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕੰ ਮੰ ਭਗਵਾ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤੰ ਸਰਣੰ ਗਤ’’ਨ੍ਤਿ।

੬੮. ‘‘ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਖੋ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਨਿਗਣ੍ਠਾਨੰ ਓਪਾਨਭੂਤੰ ਕੁਲੰ ਯੇਨ ਨੇਸੰ ਉਪਗਤਾਨੰ ਪਿਣ੍ਡਕੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਸੀ’’ਤਿ। ‘‘ਇਮਿਨਾਪਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਭਿਰਦ੍ਧੋ ਯੰ ਮੰ ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹ – ‘ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਖੋ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਨਿਗਣ੍ਠਾਨੰ ਓਪਾਨਭੂਤੰ ਕੁਲੰ ਯੇਨ ਨੇਸੰ ਉਪਗਤਾਨੰ ਪਿਣ੍ਡਕੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਸੀ’ਤਿ। ਸੁਤੰ ਮੇਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਏਵਮਾਹ – ‘ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਦਾਨੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ, ਨਾਞ੍ਞੇਸੰ ਦਾਨੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ; ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਸਾਵਕਾਨੰ ਦਾਨੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ, ਨਾਞ੍ਞੇਸੰ ਸਾਵਕਾਨੰ ਦਾਨੰ ਦਾਤਬ੍ਬੰ; ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਦਿਨ੍ਨੰ ਮਹਪ੍ਫਲੰ, ਨਾਞ੍ਞੇਸੰ ਦਿਨ੍ਨੰ ਮਹਪ੍ਫਲੰ; ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਸਾਵਕਾਨੰ ਦਿਨ੍ਨੰ ਮਹਪ੍ਫਲੰ, ਨਾਞ੍ਞੇਸੰ ਸਾਵਕਾਨੰ ਦਿਨ੍ਨੰ ਮਹਪ੍ਫਲ’ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਚ ਪਨ ਮੰ ਭਗਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠੇਸੁਪਿ ਦਾਨੇ ਸਮਾਦਪੇਤਿ। ਅਪਿ ਚ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਯਮੇਤ੍ਥ ਕਾਲੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮ। ਏਸਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕੰ ਮੰ ਭਗਵਾ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤੰ ਸਰਣੰ ਗਤ’’ਨ੍ਤਿ।

੬੯. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿੰ ਕਥੰ [ਆਨੁਪੁਬ੍ਬੀਕਥੰ (ਸੀ॰), ਆਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥੰ (ਪੀ॰), ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥੰ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਕ॰)] ਕਥੇਸਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਦਾਨਕਥੰ ਸੀਲਕਥੰ ਸਗ੍ਗਕਥੰ, ਕਾਮਾਨੰ ਆਦੀਨਵੰ ਓਕਾਰੰ ਸੰਕਿਲੇਸੰ, ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸੰਸੰ ਪਕਾਸੇਸਿ। ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਉਪਾਲਿੰ ਗਹਪਤਿੰ ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤੰ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਨੀਵਰਣਚਿਤ੍ਤੰ ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੰ, ਅਥ ਯਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਾਮੁਕ੍ਕੰਸਿਕਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਤੰ ਪਕਾਸੇਸਿ – ਦੁਕ੍ਖੰ, ਸਮੁਦਯੰ, ਨਿਰੋਧੰ, ਮਗ੍ਗੰ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਸੁਦ੍ਧੰ ਵਤ੍ਥੰ ਅਪਗਤਕਾਲ਼ਕੰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਰਜਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਆਸਨੇ ਵਿਰਜੰ ਵੀਤਮਲੰ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁੰ ਉਦਪਾਦਿ – ‘ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮੰ ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ ਪਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਯੋਗਾਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮੋ ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ ਵਿਗਤਕਥੰਕਥੋ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਭਗਵਨ੍ਤੰ

ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਹਨ੍ਦ ਚ ਦਾਨਿ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਚ੍ਛਾਮ, ਬਹੁਕਿਚ੍ਚਾ ਮਯੰ ਬਹੁਕਰਣੀਯਾ’’ਤਿ। ‘‘ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਤ੍ਵੰ, ਗਹਪਤਿ, ਕਾਲੰ ਮਞ੍ਞਸੀ’’ਤਿ।

੧੦. ਅਥ ਖੋ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸਕੰ ਨਿਵੇਸਨੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਦੋਵਾਰਿਕੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ, ਸਮ੍ਮ ਦੋਵਾਰਿਕ, ਆਵਰਾਮਿ ਦ੍ਵਾਰੰ ਨਿਗਣ੍ਠਾਨੰ ਨਿਗਣ੍ਠੀਨੰ, ਅਨਾਵਟੰ ਦ੍ਵਾਰੰ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਉਪਾਸਕਾਨੰ ਉਪਾਸਿਕਾਨੰ। ਸਚੇ ਕੋਚਿ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਤਮੇਨੰ ਤ੍ਵੰ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯਾਸਿ – ‘ਤਿਟ੍ਠ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਾ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਤੋ। ਆਵਟੰ ਦ੍ਵਾਰੰ ਨਿਗਣ੍ਠਾਨੰ ਨਿਗਣ੍ਠੀਨੰ, ਅਨਾਵਟੰ ਦ੍ਵਾਰੰ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਉਪਾਸਕਾਨੰ ਉਪਾਸਿਕਾਨੰ । ਸਚੇ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਿਣ੍ਡਕੇਨ ਅਤ੍ਥੋ, ਏਤ੍ਥੇਵ ਤਿਟ੍ਠ, ਏਤ੍ਥੇਵ ਤੇ ਆਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’’ਤਿ। ‘‘ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋ ਦੋਵਾਰਿਕੋ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ।

੧੧. ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ – ‘‘ਉਪਾਲਿ ਕਿਰ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਤੋ’’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਯੇਨ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠੰ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸੁਤੰ ਮੇਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪਾਲਿ ਕਿਰ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਤੋ’’ਤਿ। ‘‘ਅਟ੍ਠਾਨੰ ਖੋ ਏਤੰ, ਤਪਸ੍ਸਿ , ਅਨਵਕਾਸੋ ਯੰ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਠਾਨਞ੍ਚ ਖੋ ਏਤੰ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਯੰ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ । ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਿਗਣ੍ਠੰ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸੁਤੰ ਮੇਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ ...ਪੇ॰... ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ। ‘‘ਹਨ੍ਦਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਯਾਵ ਜਾਨਾਮਿ ਯਦਿ ਵਾ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਤੋ ਯਦਿ ਵਾ ਨੋ’’ਤਿ। ‘‘ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵੰ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਜਾਨਾਹਿ ਯਦਿ ਵਾ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਤੋ ਯਦਿ ਵਾ ਨੋ’’ਤਿ।

੧੨. ਅਥ ਖੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਯੇਨ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਦੋਵਾਰਿਕੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿੰ ਨਿਗਣ੍ਠੰ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸਿੰ ਨਿਗਣ੍ਠੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਤਿਟ੍ਠ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਾ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਤੋ। ਆਵਟੰ ਦ੍ਵਾਰੰ ਨਿਗਣ੍ਠਾਨੰ ਨਿਗਣ੍ਠੀਨੰ, ਅਨਾਵਟੰ ਦ੍ਵਾਰੰ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਉਪਾਸਕਾਨੰ ਉਪਾਸਿਕਾਨੰ । ਸਚੇ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਿਣ੍ਡਕੇਨ ਅਤ੍ਥੋ, ਏਤ੍ਥੇਵ ਤਿਟ੍ਠ, ਏਤ੍ਥੇਵ ਤੇ ਆਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਨ ਮੇ, ਆਵੁਸੋ, ਪਿਣ੍ਡਕੇਨ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠੰ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸਚ੍ਚੰਯੇਵ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯੰ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਤੋ। ਏਤੰ ਖੋ ਤੇ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਲਤ੍ਥੰ ਨ ਖੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਯੰ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦੰ ਆਰੋਪੇਯ੍ਯ। ਸਮਣੋ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗੋਤਮੋ ਮਾਯਾਵੀ ਆਵਟ੍ਟਨਿੰ ਮਾਯੰ ਜਾਨਾਤਿ ਯਾਯ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਸਾਵਕੇ ਆਵਟ੍ਟੇਤੀਤਿ। ਆਵਟ੍ਟੋ ਖੋ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਆਵਟ੍ਟਨਿਯਾ ਮਾਯਾਯਾ’’ਤਿ। ‘‘ਅਟ੍ਠਾਨੰ ਖੋ ਏਤੰ, ਤਪਸ੍ਸਿ, ਅਨਵਕਾਸੋ ਯੰ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਠਾਨਞ੍ਚ ਖੋ ਏਤੰ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਯੰ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਿਗਣ੍ਠੰ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸਚ੍ਚੰਯੇਵ, ਭਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਦੀਘਤਪਸ੍ਸੀ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਿਗਣ੍ਠੰ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸਚ੍ਚੰਯੇਵ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ। ‘‘ਹਨ੍ਦ ਚਾਹੰ , ਤਪਸ੍ਸਿ, ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਯਾਵ ਚਾਹੰ ਸਾਮੰਯੇਵ ਜਾਨਾਮਿ ਯਦਿ ਵਾ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੰ ਉਪਗਤੋ ਯਦਿ ਵਾ ਨੋ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਤਿਯਾ ਨਿਗਣ੍ਠਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੇਨ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਦੋਵਾਰਿਕੋ ਨਿਗਣ੍ਠੰ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੰ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਨਿਗਣ੍ਠੰ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਤਿਟ੍ਠ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਾ

ਪਾਵਿਸਿ। ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਤ੍ਤੁੰ ਉਪਗਤੋ। ਆਵਟੰ ਦ੍ਵਾਰੰ ਨਿਗਣ੍ਠਾਨੰ ਨਿਗਣ੍ਠੀਨੰ, ਅਨਾਵਟੰ ਦ੍ਵਾਰੰ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਉਪਾਸਕਾਨੰ ਉਪਾਸਿਕਾਨੰ। ਸਚੇ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਿਣ੍ਡਕੇਨ ਅਤ੍ਥੋ, ਏਤ੍ਥੇਵ ਤਿਟ੍ਠ, ਏਤ੍ਥੇਵ ਤੇ ਆਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਦੋਵਾਰਿਕ, ਯੇਨ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਉਪਾਲਿੰ ਗਹਪਤਿੰ ਏਵੰ ਵਦੇਹਿ – 'ਨਿਗਣ੍ਠੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਤਿਯਾ ਨਿਗਣ੍ਠਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਠਿਤੋ; ਸੋ ਤੇ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮੋ'''ਤਿ। ''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਦੋਵਾਰਿਕੋ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਉਪਾਲਿੰ ਗਹਪਤਿੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਨਿਗਣ੍ਠੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਤਿਯਾ ਨਿਗਣ੍ਠਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਠਿਤੋ; ਸੋ ਤੇ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮੋ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਦੋਵਾਰਿਕ, ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਦ੍ਵਾਰਸਾਲਾਯ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਹੀ''ਤਿ। ''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਦੋਵਾਰਿਕੋ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਦ੍ਵਾਰਸਾਲਾਯ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਉਪਾਲਿੰ ਗਹਪਤਿੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਦ੍ਵਾਰਸਾਲਾਯ ਆਸਨਾਨਿ। ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਕਾਲੰ ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ।

੭੩. ਅਥ ਖੋ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਯੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਦ੍ਵਾਰਸਾਲਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਯੰ ਤਤ੍ਥ ਆਸਨੰ ਅਗ੍ਗਞ੍ਚ ਸੇਟ੍ਠਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਮਞ੍ਚ ਪਣੀਤਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਸਾਮੰ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਦੋਵਾਰਿਕੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਤੇਨ ਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਦੋਵਾਰਿਕ, ਯੇਨ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠੰ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੰ ਏਵੰ ਵਦੇਹਿ – 'ਉਪਾਲਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਹਪਤਿ ਏਵਮਾਹ – ਪਵਿਸ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਚੇ ਆਕਙ੍ਖਸੀ'''ਤਿ। ''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਦੋਵਾਰਿਕੋ ਉਪਾਲਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠੰ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਉਪਾਲਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਹਪਤਿ ਏਵਮਾਹ – 'ਪਵਿਸ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਚੇ ਆਕਙ੍ਖਸੀ'''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਤਿਯਾ ਨਿਗਣ੍ਠਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਦ੍ਵਾਰਸਾਲਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ – ਯੰ ਸੁਦੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਤੋ ਪਸ੍ਸਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠੰ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੰ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਤਤੋ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯੰ ਤਤ੍ਥ ਆਸਨੰ ਅਗ੍ਗਞ੍ਚ ਸੇਟ੍ਠਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਮਞ੍ਚ ਪਣੀਤਞ੍ਚ ਤੰ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ [ਪਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤਿ ਸੋ – ਦਾਨਿ ਯੰ ਤਤ੍ਥ ਆਸਨੰ ਅਗ੍ਗਞ੍ਚ ਸੇਟ੍ਠਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਮਞ੍ਚ ਪਣੀਤਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਸਾਮੰ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠੰ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸੰਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਸਨਾਨਿ; ਸਚੇ ਆਕਙ੍ਖਸਿ, ਨਿਸੀਦਾ''ਤਿ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਉਪਾਲਿੰ ਗਹਪਤਿੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਉਮ੍ਮਤ੍ਤੋਸਿ ਤ੍ਵੰ, ਗਹਪਤਿ, ਦਤ੍ਤੋਸਿ ਤ੍ਵੰ, ਗਹਪਤਿ! 'ਗਚ੍ਛਾਮਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦੰ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਤਾਸਿ ਵਾਦਸਙ੍ਘਾਟੇਨ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕੋ ਆਗਤੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਗਹਪਤਿ, ਪੁਰਿਸੋ ਅਣ੍ਡਹਾਰਕੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਬ੍ਭਤੇਹਿ ਅਣ੍ਡੇਹਿ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਸੇਯ੍ਯਥਾ ਵਾ ਪਨ ਗਹਪਤਿ ਪੁਰਿਸੋ ਅਕ੍ਖਿਕਹਾਰਕੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਬ੍ਭਤੇਹਿ ਅਕ੍ਖੀਹਿ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਗਹਪਤਿ, 'ਗਚ੍ਛਾਮਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦੰ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਤਾਸਿ ਵਾਦਸਙ੍ਘਾਟੇਨ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕੋ ਆਗਤੋ। ਆਵਟ੍ਟੋਸਿ ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਗਹਪਤਿ, ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਆਵਟ੍ਟਨਿਯਾ ਮਾਯਾਯਾ''ਤਿ।

੭੪. ''ਭਦ੍ਦਿਕਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਵਟ੍ਟਨੀ ਮਾਯਾ; ਕਲ੍ਯਾਣੀ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਵਟ੍ਟਨੀ ਮਾਯਾ; ਪਿਯਾ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ ਇਮਾਯ ਆਵਟ੍ਟਨਿਯਾ ਆਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯੁੰ; ਪਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਮੇ ਅਸ੍ਸ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾਨੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ; ਸਬ੍ਬੇ ਚੇਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਇਮਾਯ ਆਵਟ੍ਟਨਿਯਾ ਆਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯੁੰ; ਸਬ੍ਬੇਸਾਨਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਖਤ੍ਤਿਯਾਨੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ; ਸਬ੍ਬੇ ਚੇਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ...ਪੇ॰... ਵੇਸ੍ਸਾ...ਪੇ॰... ਸੁਦ੍ਦਾ ਇਮਾਯ ਆਵਟ੍ਟਨਿਯਾ ਆਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯੁੰ; ਸਬ੍ਬੇਸਾਨਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਦਾਨੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ; ਸਦੇਵਕੋ ਚੇਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਲੋਕੋ ਸਮਾਰਕੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕੋ ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਪਜਾ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ ਇਮਾਯ ਆਵਟ੍ਟਨਿਯਾ ਆਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯੁੰ; ਸਦੇਵਕਸ੍ਸਪਿਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਮਾਰਕਸ੍ਸ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਸ੍ਸ ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਪਜਾਯ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾਤਿ। ਤੇਨ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪਮੰ ਤੇ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਉਪਮਾਯ ਪਿਧੇਕਚ੍ਚੇ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸਾ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਆਜਾਨਨ੍ਤਿ।

੭੫. ''ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ , ਭਨ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਜਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵੁਡ੍ਢਸ੍ਸ ਮਹਲ੍ਲਕਸ੍ਸ ਦਹਰਾ ਮਾਣਵਿਕਾ ਪਜਾਪਤੀ ਅਹੋਸਿ ਗਬ੍ਭਿਨੀ ਉਪਵਿਜਞ੍ਞਾ। ਅਥ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾ ਮਾਣਵਿਕਾ ਤੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਆਪਣਾ

ਮਕ੍ਕਟਚ੍ਛਾਪਕਂ ਕਿਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਨੇਹਿ, ਯੋ ਮੇ ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸ ਕੀਲ਼ਾਪਨਕੋ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ, ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਂ ਮਾਣਵ◌ਿਕਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – 'ਆਗਮੇਹਿ ਤਾਵ, ਭੋਤਿ, ਯਾਵ ਵ◌ਿਜਾਯਤਿ। ਸਚੇ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਭੋਤਿ, ਕੁਮਾਰਕਂ ਵ◌ਿਜਾਯਿਸ੍ਸਸਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਤੇ ਅਹਂ ਆਪਣਾ ਮਕ੍ਕਟਚ੍ਛਾਪਕਂ ਕਿਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਨੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਯੋ ਤੇ ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸ ਕੀਲ਼ਾਪਨਕੋ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਭੋਤਿ, ਕੁਮਾਰਿਕਂ ਵ◌ਿਜਾਯਿਸ੍ਸਸਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਤੇ ਅਹਂ ਆਪਣਾ ਮਕ੍ਕਟਚ੍ਛਾਪਿਕਂ ਕਿਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਨੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਾ ਤੇ ਕੁਮਾਰਿਕਾਯ ਕੀਲ਼ਾਪਨਿਕਾ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾ ਮਾਣਵ◌ਿਕਾ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾ ਮਾਣਵ◌ਿਕਾ ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – 'ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਆਪਣਾ ਮਕ੍ਕਟਚ੍ਛਾਪਕਂ ਕਿਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਨੇਹਿ, ਯੋ ਮੇ ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸ ਕੀਲ਼ਾਪਨਕੋ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਸ੍ਸਾ ਮਾਣਵ◌ਿਕਾਯ ਸਾਰਤ੍ਤੋ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਆਪਣਾ ਮਕ੍ਕਟਚ੍ਛਾਪਕਂ ਕਿਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਂ ਮਾਣਵ◌ਿਕਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – 'ਅਯਂ ਤੇ, ਭੋਤਿ, ਆਪਣਾ ਮਕ੍ਕਟਚ੍ਛਾਪਕੋ ਕਿਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਨੀਤੋ, ਯੋ ਤੇ ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸ ਕੀਲ਼ਾਪਨਕੋ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾ ਮਾਣਵ◌ਿਕਾ ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – 'ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਇਮਂ ਮਕ੍ਕਟਚ੍ਛਾਪਕਂ ਆਦਾਯ ਯੇਨ ਰਤ੍ਤਪਾਣਿ ਰਜਤਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਰਤ੍ਤਪਾਣਿਂ ਰਜਕਪੁਤ੍ਤਂ ਏਵ◌ਂ ਵਦੇਹਿ – ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਸਮ੍ਮ ਰਤ੍ਤਪਾਣਿ, ਇਮਂ ਮਕ੍ਕਟਚ੍ਛਾਪਕਂ ਪੀਤਾਵਲੇਪਨਂ ਨਾਮ ਰਙ੍ਗਜਾਤਂ ਰਜਿਤਂ ਆਕੋਟਿਤਪਚ੍ਚਾਕੋਟਿਤਂ ਉਭਤੋਭਾਗਵ◌ਿਮਟ੍ਠ'ਨ੍ਤਿ।

''ਅਥ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਸ੍ਸਾ ਮਾਣਵ◌ਿਕਾਯ ਸਾਰਤ੍ਤੋ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਤਂ ਮਕ੍ਕਟਚ੍ਛਾਪਕਂ ਆਦਾਯ ਯੇਨ ਰਤ੍ਤਪਾਣਿ ਰਜਕਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਰਤ੍ਤਪਾਣਿਂ ਰਜਕਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – 'ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਸਮ੍ਮ ਰਤ੍ਤਪਾਣਿ, ਇਮਂ ਮਕ੍ਕਟਚ੍ਛਾਪਕਂ ਪੀਤਾਵਲੇਪਨਂ ਨਾਮ ਰਙ੍ਗਜਾਤਂ ਰਜਿਤਂ ਆਕੋਟਿਤਪਚ੍ਚਾਕੋਟਿਤਂ ਉਭਤੋਭਾਗਵ◌ਿਮਟ੍ਠ'ਨ੍ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਪਾਣਿ ਰਜਕਪੁਤ੍ਤੋ ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – 'ਅਯਂ ਖੋ ਤੇ, ਮਕ੍ਕਟਚ੍ਛਾਪਕੋ ਰਙ੍ਗਕ੍ਖਮੋ ਹਿ ਖੋ, ਨੋ ਆਕੋਟਨਕ੍ਖਮੋ , ਨੋ ਵ◌ਿਮਜ੍ਜਨਕ੍ਖਮੋ'ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬਾਲਾਨਂ ਨਿਗਣ੍ਠਾਨਂ ਵ◌ਾਦੋ ਰਙ੍ਗਕ੍ਖਮੋ ਹਿ ਖੋ ਬਾਲਾਨਂ ਨੋ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ, ਨੋ ਅਨੁਯੋਗਕ੍ਖਮੋ, ਨੋ ਵ◌ਿਮਜ੍ਜਨਕ੍ਖਮੋ। ਅਥ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਨਵ◌ਂ ਦੁਸ੍ਸਯੁਗਂ ਆਦਾਯ ਯੇਨ ਰਤ੍ਤਪਾਣਿ ਰਜਕਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਰਤ੍ਤਪਾਣਿਂ ਰਜਕਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – 'ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਸਮ੍ਮ ਰਤ੍ਤਪਾਣਿ, ਇਮਂ ਨਵ◌ਂ ਦੁਸ੍ਸਯੁਗਂ ਪੀਤਾਵਲੇਪਨਂ ਨਾਮ ਰਙ੍ਗਜਾਤਂ ਰਜਿਤਂ ਆਕੋਟਿਤਪਚ੍ਚਾਕੋਟਿਤਂ ਉਭਤੋਭਾਗਵ◌ਿਮਟ੍ਠ'ਨ੍ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਪਾਣਿ ਰਜਕਪੁਤ੍ਤੋ ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – 'ਇਦਂ ਖੋ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਵ◌ਂ ਦੁਸ੍ਸਯੁਗਂ ਰਙ੍ਗਕ੍ਖਮਞ੍ਚੇਵ ਆਕੋਟਨਕ੍ਖਮਞ੍ਚ ਵ◌ਿਮਜ੍ਜਨਕ੍ਖਮਞ੍ਚਾ'ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵ◌ਾਦੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਰਙ੍ਗਕ੍ਖਮੋ ਚੇਵ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਨੋ ਬਾਲਾਨਂ, ਅਨੁਯੋਗਕ੍ਖਮੋ ਚ ਵ◌ਿਮਜ੍ਜਨਕ੍ਖਮੋ ਚਾ''ਤਿ।

''ਸਰਾਜਿਕਾ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਪਰਿਸਾ ਏਵ◌ਂ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ'ਤਿ। ਕਸ੍ਸ ਤਂ, ਗਹਪਤਿ, ਸਾਵਕਂ ਧਾਰੇਮਾ''ਤਿ? ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ, ਉਪਾਲਿ ਗਹਪਤਿ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਯੇਨ ਭਗਵ◌ਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੁਣੋਹਿ ਯਸ੍ਸਾਹਂ ਸਾਵਕੋ''ਤਿ –

੭੬. ''ਧੀਰਸ੍ਸ ਵ◌ਿਗਤਮੋਹਸ੍ਸ, ਪਭਿਨ੍ਨਖੀਲਸ੍ਸ ਵ◌ਿਜਿਤਵ◌ਿਜਯਸ੍ਸ।
ਅਨੀਘਸ੍ਸ ਸੁਸਮਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਵ◌ੁਦ੍ਧਸੀਲਸ੍ਸ ਸਾਧੁਪਞ੍ਞਸ੍ਸ।
ਵ◌ੇਸਮਨ੍ਤਰਸ੍ਸ [ਵ◌ੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਵ◌ਿਮਲਸ੍ਸ, ਭਗਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋਹਮਸ੍ਮਿ॥

''ਅਕਥਂਕਥਿਸ੍ਸ ਤੁਸਿਤਸ੍ਸ, ਵਨ੍ਤਲੋਕਾਮਿਸਸ੍ਸ ਮੁਦਿਤਸ੍ਸ।
ਕਤਸਮਣਸ੍ਸ ਮਨੁਜਸ੍ਸ, ਅਨ੍ਤਿਮਸਾਰੀਰਸ੍ਸ ਨਰਸ੍ਸ।
ਅਨੋਪਮਸ੍ਸ ਵ◌ਿਰਜਸ੍ਸ, ਭਗਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋਹਮਸ੍ਮਿ॥

''ਅਸਂਸਯਸ੍ਸ ਕੁਸਲਸ੍ਸ, ਵ◌ੇਨਯਿਕਸ੍ਸ ਸਾਰਥਿਵਰਸ੍ਸ।

ਅਨੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਰੁਚਿਰਧਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਸ੍ਸ ਪਭਾਸਕਸ੍ਸ [ਪਭਾਸਕਰਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)]।
ਮਾਨਚ੍ਛਿਦਸ੍ਸ ਵੀਰਸ੍ਸ, ਭਗਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋਹਮਸ੍ਮਿ॥

''ਨਿਸਭਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਸ੍ਸ, ਗਮ੍ਭੀਰਸ੍ਸ ਮੋਨਪਤ੍ਤਸ੍ਸ।
ਖੇਮਙ੍ਕਰਸ੍ਸ ਵੇਦਸ੍ਸ, ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸੰਵੁਤਤ੍ਤਸ੍ਸ।
ਸਙ੍ਗਾਤਿਗਸ੍ਸ ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਭਗਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋਹਮਸ੍ਮਿ॥

''ਨਾਗਸ੍ਸ ਪਨ੍ਤਸੇਨਸ੍ਸ, ਖੀਣਸੰਯੋਜਨਸ੍ਸ ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ।
ਪਟਿਮਨ੍ਤਕਸ੍ਸ [ਪਟਿਮਨ੍ਤਸ੍ਸ (ਕ॰)] ਧੋਨਸ੍ਸ, ਪਨ੍ਨਧਜਸ੍ਸ ਵੀਤਰਾਗਸ੍ਸ।
ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚਸ੍ਸ, ਭਗਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋਹਮਸ੍ਮਿ॥

''ਇਸਿਸਤ੍ਤਮਸ੍ਸ ਅਕੁਹਸ੍ਸ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਤ੍ਤਸ੍ਸ।
ਨ੍ਹਾਤਕਸ੍ਸ [ਨਹਾਤਕਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਪਦਕਸ੍ਸ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਿਦਿਤਵੇਦਸ੍ਸ।
ਪੁਰਿਨ੍ਦਦਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ, ਭਗਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋਹਮਸ੍ਮਿ॥

''ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਸ੍ਸ।
ਸਤਿਮਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ, ਅਨਭਿਨਤਸ੍ਸ ਨੋ ਅਪਨਤਸ੍ਸ।
ਅਨੇਜਸ੍ਸ ਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਭਗਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋਹਮਸ੍ਮਿ ॥

''ਸਮੁਗ੍ਗਤਸ੍ਸ [ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਝਾਯਿਸ੍ਸ, ਅਨਨੁਗਤਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ।
ਅਸਿਤਸ੍ਸ ਹਿਤਸ੍ਸ [ਅਪ੍ਪਹੀਨਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਅਪ੍ਪਭੀਤਸ੍ਸ (ਸ੍ਯਾ॰)], ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ।
ਤਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਤਾਰਯਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਭਗਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋਹਮਸ੍ਮਿ॥

''ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭੂਰਿਪਞ੍ਞਸ੍ਸ, ਮਹਾਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵੀਤਲੋਭਸ੍ਸ।
ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸੁਗਤਸ੍ਸ, ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਸਮਸ੍ਸ।
ਵਿਸਾਰਦਸ੍ਸ ਨਿਪੁਣਸ੍ਸ, ਭਗਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋਹਮਸ੍ਮਿ॥

''ਤਣ੍ਹਚ੍ਛਿਦਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਵੀਤਧੂਮਸ੍ਸ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਸ੍ਸ।
ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ, ਉਤ੍ਤਮਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਤੁਲਸ੍ਸ।
ਮਹਤੋ ਯਸਗ੍ਗਪਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਭਗਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ॥

੭੭. ''ਕਦਾ ਸਞ੍ਞੂਲ੍ਹਾ ਪਨ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਇਮੇ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਾ''ਤਿ? ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਨਾਪੁਪ੍ਫਾਨੰ ਮਹਾਪੁਪ੍ਫਰਾਸਿ , ਤਮੇਨੰ ਦਕ੍ਖੋ ਮਾਲਾਕਾਰੋ ਵਾ ਮਾਲਾਕਾਰਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਵਾ ਵਿਚਿਤ੍ਤੰ ਮਾਲੰ ਗਨ੍ਥੇਯ੍ਯ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਨੇਕਵਣ੍ਣੋ ਅਨੇਕਸਤਵਣ੍ਣੋ। ਕੋ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਣ੍ਣਾਰਹਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੰ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ? ਅਥ ਖੋ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਕ੍ਕਾਰੰ ਅਸਹਮਾਨਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਣ੍ਹੰ ਲੋਹਿਤੰ ਮੁਖਤੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛੀਤਿ [ਉਗ੍ਗਞ੍ਛਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)]।

ਉਪਾਲਿਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਛਟ੍ਠੰ।

੭. ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕਸੁਤ੍ਤੰ

੭੮. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਕੋਲਿਯੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਹਲਿਦ੍ਦਵਸਨੰ ਨਾਮ ਕੋਲਿਯਾਨੰ ਨਿਗਮੋ। ਅਥ ਖੋ ਪੁਣ੍ਣੋ ਚ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਵਤਿਕੋ ਅਚੇਲੋ ਚ ਸੇਨਿਯੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਣ੍ਣੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਵਤਿਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਚੇਲੋ ਪਨ ਸੇਨਿਯੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕੋ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕੁਕ੍ਕੁਰੋਵ ਪਲਿਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ [ਪਲਿਕੁਣ੍ਠਿਤ੍ਵਾ (ਸਯਾ॰ ਕੰ॰), ਪਲਿਗੁਣ੍ਠਿਤ੍ਵਾ (ਕ॰)] ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਪੁਣ੍ਣੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਵਤਿਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਯੰ , ਭਨ੍ਤੇ, ਅਚੇਲੋ ਸੇਨਿਯੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕੋ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਕੋ ਛਮਾਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਭੋਜਨੰ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਸਮਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੰ। ਤਸ੍ਸ ਕਾ ਗਤਿ, ਕੋ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ''ਤਿ? ''ਅਲੰ, ਪੁਣ੍ਣ, ਤਿਟ੍ਠਤੇਤੰ; ਮਾ ਮੰ ਏਤੰ ਪੁਚ੍ਛੀ''ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਪੁਣ੍ਣੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਵਤਿਕੋ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਪੁਣ੍ਣੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਵਤਿਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਚੇਲੋ ਸੇਨਿਯੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕੋ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਕੋ ਛਮਾਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਭੋਜਨੰ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਸਮਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੰ। ਤਸ੍ਸ ਕਾ ਗਤਿ, ਕੋ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ''ਤਿ?

੭੯. ''ਅਦ੍ਧਾ ਖੋ ਤੇ ਅਹੰ, ਪੁਣ੍ਣ, ਨ ਲਭਾਮਿ। ਅਲੰ, ਪੁਣ੍ਣ, ਤਿਟ੍ਠਤੇਤੰ; ਮਾ ਮੰ ਏਤੰ ਪੁਚ੍ਛੀਤਿ; ਅਪਿ ਚ ਤ੍ਯਾਹੰ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਇਧ, ਪੁਣ੍ਣ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤੰ ਭਾਵੇਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ, ਕੁਕ੍ਕੁਰਸੀਲੰ ਭਾਵੇਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ, ਕੁਕ੍ਕੁਰਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵੇਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ , ਕੁਕ੍ਕੁਰਾਕਪ੍ਪੰ ਭਾਵੇਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ। ਸੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ, ਕੁਕ੍ਕੁਰਸੀਲੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ, ਕੁਕ੍ਕੁਰਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ, ਕੁਕ੍ਕੁਰਾਕਪ੍ਪੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਕੁਕ੍ਕੁਰਾਨੰ ਸਹਬ੍ਯਤੰ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਚੇ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ – 'ਇਮਿਨਾਹੰ ਸੀਲੇਨ ਵਾ ਵਤੇਨ ਵਾ ਤਪੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ ਵਾ ਦੇਵੋ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਦੇਵਞ੍ਞਤਰੋ ਵਾ'ਤਿ, ਸਾਸ੍ਸ [ਸਾਯੰ (ਕ॰)] ਹੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ [ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਸ੍ਸ (ਸੀ॰)] ਖੋ ਅਹੰ, ਪੁਣ੍ਣ, ਦ੍ਵਿੰਨੰ ਗਤੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਗਤਿੰ ਵਦਾਮਿ – ਨਿਰਯੰ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿੰ ਵਾ। ਇਤਿ ਖੋ, ਪੁਣ੍ਣ, ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੰ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤੰ ਕੁਕ੍ਕੁਰਾਨੰ ਸਹਬ੍ਯਤੰ ਉਪਨੇਤਿ, ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨੰ ਨਿਰਯ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਅਚੇਲੋ ਸੇਨਿਯੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕੋ ਪਰੋਦਿ, ਅਸ੍ਸੂਨਿ ਪਵਤ੍ਤੇਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਣ੍ਣੰ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੰ ਗੋਵਤਿਕੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਏਤੰ ਖੋ ਤੇ ਅਹੰ, ਪੁਣ੍ਣ, ਨਾਲਤ੍ਥੰ। ਅਲੰ, ਪੁਣ੍ਣ, ਤਿਟ੍ਠਤੇਤੰ; ਮਾ ਮੰ ਏਤੰ ਪੁਚ੍ਛੀ''ਤਿ। ''ਨਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤੰ ਰੋਦਾਮਿ ਯੰ ਮੰ ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹ; ਅਪਿ ਚ ਮੇ ਇਦੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਸਮਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੰ। ਅਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਣ੍ਣੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਵਤਿਕੋ। ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਗੋਵਤੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਸਮਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੰ। ਤਸ੍ਸ ਕਾ ਗਤਿ, ਕੋ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ''ਤਿ? ''ਅਲੰ, ਸੇਨਿਯ, ਤਿਟ੍ਠਤੇਤੰ; ਮਾ ਮੰ ਏਤੰ ਪੁਚ੍ਛੀ''ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਚੇਲੋ ਸੇਨਿਯੋ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਚੇਲੋ ਸੇਨਿਯੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਣ੍ਣੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਵਤਿਕੋ। ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਗੋਵਤੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਸਮਤ੍ਤੰ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੰ। ਤਸ੍ਸ ਕਾ ਗਤਿ, ਕੋ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ''ਤਿ?

੮੦. ''ਅਦ੍ਧਾ ਖੋ ਤੇ ਅਹੰ, ਸੇਨਿਯ, ਨ ਲਭਾਮਿ। ਅਲੰ, ਸੇਨਿਯ, ਤਿਟ੍ਠਤੇਤੰ; ਮਾ ਮੰ ਏਤੰ ਪੁਚ੍ਛੀਤਿ; ਅਪਿ ਚ ਤ੍ਯਾਹੰ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਇਧ, ਸੇਨਿਯ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਗੋਵਤੰ ਭਾਵੇਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ, ਗੋਸੀਲੰ ਭਾਵੇਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ, ਗੋਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵੇਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ, ਗਵਾਕਪ੍ਪੰ [ਗ੍ਵਾਕਪ੍ਪੰ (ਕ॰)] ਭਾਵੇਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ। ਸੋ ਗੋਵਤੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ, ਗੋਸੀਲੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ, ਗੋਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ, ਗਵਾਕਪ੍ਪੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੰ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਗੁਨ੍ਨੰ ਸਹਬ੍ਯਤੰ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਚੇ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ – 'ਇਮਿਨਾਹੰ ਸੀਲੇਨ ਵਾ ਵਤੇਨ ਵਾ ਤਪੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ ਵਾ ਦੇਵੋ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਦੇਵਞ੍ਞਤਰੋ ਵਾ'ਤਿ , ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਖੋ ਅਹੰ, ਸੇਨਿਯ, ਦ੍ਵਿੰਨੰ ਗਤੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਗਤਿੰ ਵਦਾਮਿ – ਨਿਰਯੰ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿੰ ਵਾ। ਇਤਿ ਖੋ, ਸੇਨਿਯ, ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੰ ਗੋਵਤੰ ਗੁਨ੍ਨੰ ਸਹਬ੍ਯਤੰ ਉਪਨੇਤਿ, ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨੰ ਨਿਰਯ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਪੁਣ੍ਣੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਵਤਿਕੋ ਪਰੋਦਿ, ਅਸ੍ਸੂਨਿ ਪਵਤ੍ਤੇਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਚੇਲਂ ਸੇਨਿਯਂ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਏਤਂ ਖੋ ਤੇ ਅਹਂ, ਸੇਨਿਯ , ਨਾਲਤ੍ਥ। ਅਲਂ, ਸੇਨਿਯ, ਤਿਟ੍ਠਤੇਤਂ; ਮਾ ਮਂ ਏਤਂ ਪੁਚ੍ਛੀ''ਤਿ। ''ਨਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤਂ ਰੋਦਾਮਿ ਯਂ ਮਂ ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹ; ਅਪਿ ਚ ਮੇ ਇਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗੋਵਤਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਸਮਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਂ। ਏਵਂ ਪਸਨ੍ਨੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ; ਪਹੋਤਿ ਭਗਵਾ ਤਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਯਥਾ ਅਹਂ ਚੇਵਿਮਂ ਗੋਵਤਂ ਪਜਹੇਯ੍ਯਂ, ਅਯਞ੍ਚੇਵ ਅਚੇਲੋ ਸੇਨਿਯੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕੋ ਤਂ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਂ ਪਜਹੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਪੁਣ੍ਣ, ਸੁਣਾਹਿ, ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਪੁਣ੍ਣੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਵਤਿਕੋ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

੮੧. ''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਪੁਣ੍ਣ, ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਮਯਾ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦਿਤਾਨਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ? ਅਤ੍ਥਿ, ਪੁਣ੍ਣ, ਕਮ੍ਮਂ ਕਣ੍ਹਂ ਕਣ੍ਹਵਿਪਾਕਂ; ਅਤ੍ਥਿ, ਪੁਣ੍ਣ, ਕਮ੍ਮਂ ਸੁਕ੍ਕਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਂ; ਅਤ੍ਥਿ, ਪੁਣ੍ਣ, ਕਮ੍ਮਂ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਂ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਂ; ਅਤ੍ਥਿ, ਪੁਣ੍ਣ, ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਣ੍ਹਂ ਅਸੁਕ੍ਕਂ ਅਕਣ੍ਹਅਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਂ, ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ ।

''ਕਤਮਞ੍ਚ, ਪੁਣ੍ਣ, ਕਮ੍ਮਂ ਕਣ੍ਹਂ ਕਣ੍ਹਵਿਪਾਕਂ? ਇਧ, ਪੁਣ੍ਣ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ [ਸਬ੍ਯਾਪਜ੍ਝਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤਿ, ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤਿ, ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਮਨੋਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤਿ। ਸੋ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ, ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ, ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਮਨੋਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ, ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਮੇਨਂ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਨ੍ਨਂ ਸਮਾਨਂ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਾ ਫਸ੍ਸਾ ਫੁਸਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਹਿ ਫਸ੍ਸੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ ਏਕਨ੍ਤਦੁਕ੍ਖਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਸਤ੍ਤਾ ਨੇਰਯਿਕਾ । ਇਤਿ ਖੋ, ਪੁਣ੍ਣ, ਭੂਤਾ ਭੂਤਸ੍ਸ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ; ਯਂ ਕਰੋਤਿ ਤੇਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ, ਉਪਪਨ੍ਨਮੇਨਂ ਫਸ੍ਸਾ ਫੁਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਂਪਾਹਂ, ਪੁਣ੍ਣ, 'ਕਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ ਸਤ੍ਤਾ'ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਪੁਣ੍ਣ, ਕਮ੍ਮਂ ਕਣ੍ਹਂ ਕਣ੍ਹਵਿਪਾਕਂ।

''ਕਤਮਞ੍ਚ, ਪੁਣ੍ਣ, ਕਮ੍ਮਂ ਸੁਕ੍ਕਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਂ? ਇਧ, ਪੁਣ੍ਣ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤਿ, ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤਿ, ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਮਨੋਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤਿ। ਸੋ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ, ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ, ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਮਨੋਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਮੇਨਂ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਨ੍ਨਂ ਸਮਾਨਂ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਾ ਫਸ੍ਸਾ ਫੁਸਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਹਿ ਫਸ੍ਸੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਦੇਵਾ ਸੁਭਕਿਣ੍ਹਾ। ਇਤਿ ਖੋ , ਪੁਣ੍ਣ, ਭੂਤਾ ਭੂਤਸ੍ਸ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ; ਯਂ ਕਰੋਤਿ ਤੇਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ, ਉਪਪਨ੍ਨਮੇਨਂ ਫਸ੍ਸਾ ਫੁਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਂਪਾਹਂ, ਪੁਣ੍ਣ, 'ਕਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ ਸਤ੍ਤਾ'ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਪੁਣ੍ਣ, ਕਮ੍ਮਂ ਸੁਕ੍ਕਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਂ।

''ਕਤਮਞ੍ਚ, ਪੁਣ੍ਣ, ਕਮ੍ਮਂ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਂ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਂ? ਇਧ, ਪੁਣ੍ਣ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤਿ, ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤਿ, ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਮਨੋਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤਿ। ਸੋ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ, ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ, ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਮਨੋਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਮੇਨਂ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਲੋਕਂ ਉਪਪਨ੍ਨਂ ਸਮਾਨਂ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਾਪਿ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਾਪਿ ਫਸ੍ਸਾ ਫੁਸਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਹਿਪਿ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਹਿਪਿ ਫਸ੍ਸੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਮ੍ਪਿ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ ਵੋਕਿਣ੍ਣਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਚ ਦੇਵਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਚ ਵਿਨਿਪਾਤਿਕਾ। ਇਤਿ ਖੋ, ਪੁਣ੍ਣ, ਭੂਤਾ ਭੂਤਸ੍ਸ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ; ਯਂ ਕਰੋਤਿ ਤੇਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ। ਉਪਪਨ੍ਨਮੇਨਂ ਫਸ੍ਸਾ ਫੁਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਂਪਾਹਂ, ਪੁਣ੍ਣ, 'ਕਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ ਸਤ੍ਤਾ'ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਪੁਣ੍ਣ, ਕਮ੍ਮਂ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਂ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਂ।

‘‘ਕਤਮਞ੍ਚ , ਪੁਣ੍ਣ, ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਣ੍ਹਂ ਅਸੁਕ੍ਕਂ ਅਕਣ੍ਹਅਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਂ, ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ? ਤਤ੍ਰ, ਪੁਣ੍ਣ, ਯਮਿਦਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਣ੍ਹਂ ਕਣ੍ਹਵਿਪਾਕਂ ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਯਾ ਚੇਤਨਾ, ਯਮਿਦਂ [ਯਮ੍ਪਿਦਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਕਮ੍ਮਂ ਸੁਕ੍ਕਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਂ ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਯਾ ਚੇਤਨਾ, ਯਮਿਦਂ [ਯਮ੍ਪਿਦਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਕਮ੍ਮਂ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਂ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਂ ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਯਾ ਚੇਤਨਾ – ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਪੁਣ੍ਣ, ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਣ੍ਹਂ ਅਸੁਕ੍ਕਂ ਅਕਣ੍ਹਅਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਂ, ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਖੋ, ਪੁਣ੍ਣ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਮਯਾ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦਿਤਾਨੀ’’ਤਿ।

੮੨. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਪੁਣ੍ਣੋ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਵਤਿਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਗਵਾ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਚੇਲੋ ਪਨ ਸੇਨਿਯੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਪਕਾਸਿਤੋ। ਏਸਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਲਭੇਯ੍ਯਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਲਭੇਯ੍ਯਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਸੇਨਿਯ , ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਆਕਙ੍ਖਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਆਕਙ੍ਖਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਸੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਪਰਿਵਸਤਿ। ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਆਰਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਿ, ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯ। ਅਪਿ ਚ ਮੇਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲਵੇਮਤ੍ਤਤਾ ਵਿਦਿਤਾ’’ਤਿ।

‘‘ਸਚੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਆਰਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯ, ਅਹਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿਵਸਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਆਰਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੁ, ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯਾ’’ਤਿ। ਅਲਤ੍ਥ ਖੋ ਅਚੇਲੋ ਸੇਨਿਯੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਅਲਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ। ਅਚਿਰੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ਸੇਨਿਯੋ ਏਕੋ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਆਤਾਪੀ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਾਸਿ। ‘ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਕਤਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ’ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ਸੇਨਿਯੋ ਅਰਹਤਂ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਅਭਯਰਾਜਕੁਮਾਰਸੁਤ੍ਤਂ

੮੩. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਅਥ ਖੋ ਅਭਯੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਯੇਨ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਅਭਯਂ ਰਾਜਕੁਮਾਰਂ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਹਿ। ਏਵਂ ਤੇ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ – ‘ਅਭਯੇਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰੇਨ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਏਵਂ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਏਵਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਸ੍ਸ ਵਾਦੋ ਆਰੋਪਿਤੋ’’’ਤਿ। ‘‘ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਏਵਂ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਏਵਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਸ੍ਸ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ? ‘‘ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਯੇਨ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਏਵਂ ਵਦੇਹਿ – ‘ਭਾਸੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਤਂ ਵਾਚਂ ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਪਰੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾ’ਤਿ? ਸਚੇ ਤੇ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ – ‘ਭਾਸੇਯ੍ਯ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਥਾਗਤੋ ਤਂ ਵਾਚਂ ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਪਰੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾ’ਤਿ, ਤਮੇਨਂ ਤ੍ਵਂ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯਾਸਿ – ‘ਅਥ ਕਿਞ੍ਚਰਹਿ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਨ ਨਾਨਾਕਰਣਂ? ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋਪਿ ਹਿ ਤਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯ ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਪਰੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾ’ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤੇ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ – ‘ਨ,

ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਥਾਗਤੋ ਤਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯ ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਪਰੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾ'ਤਿ, ਤਮੇਨਂ ਤ੍ਵਂ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਅਥ ਕਿਞ੍ਚਰਹਿ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਬ੍ਯਾਕਤੋ – ''ਆਪਾਯਿਕੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ, ਨੇਰਯਿਕੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ, ਕਪ੍ਪਟ੍ਠੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ, ਅਤੇਕਿਚ੍ਛੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ''ਤਿ? ਤਾਯ ਚ ਪਨ ਤੇ ਵਾਚਾਯ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਕੁਪਿਤੋ ਅਹੋਸਿ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ'ਤਿ। ਇਮਂ ਖੋ ਤੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਉਭਤੋਕੋਟਿਕਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਨੇਵ ਸਕ੍ਖਿਤਿ ਉਗ੍ਗਿਲਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਤਿ ਓਗਿਲਿਤੁਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਯੋਸਿਙ੍ਘਾਟਕਂ ਕਣ੍ਠੇ ਵਿਲਗ੍ਗਂ, ਸੋ ਨੇਵ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ ਉਗ੍ਗਿਲਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ ਓਗਿਲਿਤੁਂ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਤੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਇਮਂ ਉਭਤੋਕੋਟਿਕਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਨੇਵ ਸਕ੍ਖਿਤਿ ਉਗ੍ਗਿਲਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਤਿ ਓਗਿਲਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਅਭਯੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ।

੮੪. ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਖੋ ਅਭਯਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਸੂਰਿਯਂ [ਸੁਰਿਯਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਉਲ੍ਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਕਾਲੋ ਖੋ ਅਜ੍ਜ ਭਗਵਤੋ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਤੁਂ । ਸ੍ਵੇ ਦਾਨਾਹਂ ਸਕੇ ਨਿਵੇਸਨੇ ਭਗਵਤੋ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਅਤ੍ਤਚਤੁਤ੍ਥੋ ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਅਭਯੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਵਾਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਅਭਯਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਖੋ ਅਭਯੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਣੀਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿ ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਅਭਯੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਂ ਓਨੀਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਨੀਚਂ ਆਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ।

੮੫. ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਅਭਯੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਭਾਸੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਤਂ ਵਾਚਂ ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਪਰੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾ''ਤਿ? ''ਨ ਖ੍ਵੇਤ੍ਥ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਕਂਸੇਨਾ''ਤਿ। ''ਏਤ੍ਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨਸ੍ਸੁਂ ਨਿਗਣ੍ਠਾ''ਤਿ। ''ਕਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਵਂ ਵਦੇਸਿ – 'ਏਤ੍ਥ , ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨਸ੍ਸੁਂ ਨਿਗਣ੍ਠਾ'''ਤਿ? ''ਇਧਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯੇਨ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਹਿ। ਏਵਂ ਤੇ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ – ਅਭਯੇਨ ਰਾਜਕੁਮਾਰੇਨ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਏਵਂ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਏਵਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਸ੍ਸ ਵਾਦੋ ਆਰੋਪਿਤੋ'ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚਂ – 'ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨਾਹਂ , ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਏਵਂ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਏਵਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਸ੍ਸ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ? 'ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਯੇਨ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਏਵਂ ਵਦੇਹਿ – ਭਾਸੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਤਂ ਵਾਚਂ ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਪਰੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾਤਿ? ਸਚੇ ਤੇ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ – ਭਾਸੇਯ੍ਯ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਥਾਗਤੋ ਤਂ ਵਾਚਂ ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਪਰੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾਤਿ, ਤਮੇਨਂ ਤ੍ਵਂ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯਾਸਿ – ਅਥ ਕਿਞ੍ਚਰਹਿ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਨ ਨਾਨਾਕਰਣਂ? ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋਪਿ ਹਿ ਤਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯ ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਪਰੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤੇ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ – ਨ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਥਾਗਤੋ ਤਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯ ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਪਰੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾਤਿ, ਤਮੇਨਂ ਤ੍ਵਂ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯਾਸਿ – ਅਥ ਕਿਞ੍ਚਰਹਿ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਬ੍ਯਾਕਤੋ – ਆਪਾਯਿਕੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ, ਨੇਰਯਿਕੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ, ਕਪ੍ਪਟ੍ਠੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ, ਅਤੇਕਿਚ੍ਛੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋਤਿ? ਤਾਯ ਚ ਪਨ ਤੇ ਵਾਚਾਯ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਕੁਪਿਤੋ ਅਹੋਸਿ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋਤਿ। ਇਮਂ ਖੋ ਤੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਉਭਤੋਕੋਟਿਕਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਨੇਵ ਸਕ੍ਖਿਤਿ ਉਗ੍ਗਿਲਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਤਿ ਓਗਿਲਿਤੁਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਯੋਸਿਙ੍ਘਾਟਕਂ ਕਣ੍ਠੇ ਵਿਲਗ੍ਗਂ, ਸੋ ਨੇਵ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ ਉਗ੍ਗਿਲਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ ਓਗਿਲਿਤੁਂ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਤੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਇਮਂ ਉਭਤੋਕੋਟਿਕਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਨੇਵ ਸਕ੍ਖਿਤਿ ਉਗ੍ਗਿਲਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਤਿ ਓਗਿਲਿਤੁ'''ਨ੍ਤਿ।

੮੬. ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਦਹਰੋ ਕੁਮਾਰੋ ਮਨ੍ਦੋ ਉੱਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕੋ ਅਭਯਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਅਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਭਯੰ ਰਾਜਕੁਮਾਰੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਸਚਾਯੰ ਕੁਮਾਰੋ ਤੁਯ੍ਹੰ ਵਾ ਪਮਾਦਮਨ੍ਵਾਯ ਧਾਤਿਯਾ ਵਾ ਪਮਾਦਮਨ੍ਵਾਯ ਕਟ੍ਠੰ ਵਾ ਕਠਲੰ [ਕਥਲੰ (ਕ॰)] ਵਾ ਮੁਖੇ ਆਹਰੇਯ੍ਯ, ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੰ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ? ''ਆਹਰੇਯ੍ਯਸ੍ਸਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ। ਸਚੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੰ ਆਦਿਕੇਨੇਵ ਆਹਤ੍ਤੁੰ [ਆਹਰਿਤੁੰ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)], ਵਾਮੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਸੀਸੰ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ [ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ (ਸੀ॰)] ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਙ੍ਕਙ੍ਗੁਲਿੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸਲੋਹਿਤਮ੍ਪਿ ਆਹਰੇਯ੍ਯੰ। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਤ੍ਥਿ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੁਮਾਰੇ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾ''ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਯੰ ਤਥਾਗਤੋ ਵਾਚੰ ਜਾਨਾਤਿ ਅਭੂਤੰ ਅਤਚ੍ਛੰ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤੰ ਸਾ ਚ ਪਰੇਸੰ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾ, ਨ ਤੰ ਤਥਾਗਤੋ ਵਾਚੰ ਭਾਸਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ ਤਥਾਗਤੋ ਵਾਚੰ ਜਾਨਾਤਿ ਭੂਤੰ ਤਚ੍ਛੰ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤੰ ਸਾ ਚ ਪਰੇਸੰ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾ, ਤਮ੍ਪਿ ਤਥਾਗਤੋ ਵਾਚੰ ਨ ਭਾਸਤਿ। ਯਞ੍ਚ ਖੋ ਤਥਾਗਤੋ ਵਾਚੰ ਜਾਨਾਤਿ ਭੂਤੰ ਤਚ੍ਛੰ ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤੰ ਸਾ ਚ ਪਰੇਸੰ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾ, ਤਤ੍ਰ ਕਾਲਞ੍ਞੂ ਤਥਾਗਤੋ ਹੋਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਵਾਚਾਯ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਾਯ। ਯੰ ਤਥਾਗਤੋ ਵਾਚੰ ਜਾਨਾਤਿ ਅਭੂਤੰ ਅਤਚ੍ਛੰ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤੰ ਸਾ ਚ ਪਰੇਸੰ ਪਿਯਾ ਮਨਾਪਾ, ਨ ਤੰ ਤਥਾਗਤੋ ਵਾਚੰ ਭਾਸਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ ਤਥਾਗਤੋ ਵਾਚੰ ਜਾਨਾਤਿ ਭੂਤੰ ਤਚ੍ਛੰ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤੰ ਸਾ ਚ ਪਰੇਸੰ ਪਿਯਾ ਮਨਾਪਾ ਤਮ੍ਪਿ ਤਥਾਗਤੋ ਵਾਚੰ ਨ ਭਾਸਤਿ। ਯਞ੍ਚ ਤਥਾਗਤੋ ਵਾਚੰ ਜਾਨਾਤਿ ਭੂਤੰ ਤਚ੍ਛੰ ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤੰ ਸਾ ਚ ਪਰੇਸੰ ਪਿਯਾ ਮਨਾਪਾ, ਤਤ੍ਰ ਕਾਲਞ੍ਞੂ ਤਥਾਗਤੋ ਹੋਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਵਾਚਾਯ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਾਯ। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਤ੍ਥਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾ''ਤਿ।

੮੭. ''ਯੇਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਖਤ੍ਤਿਯਪਣ੍ਡਿਤਾਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਣ੍ਡਿਤਾਪਿ ਗਹਪਤਿਪਣ੍ਡਿਤਾਪਿ ਸਮਣਪਣ੍ਡਿਤਾਪਿ ਪਞ੍ਹੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਨੁ ਖੋ, ਏਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ , ਭਗਵਤੋ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤੰ ਹੋਤਿ 'ਯੇ ਮੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵੰ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਤੇਸਾਹੰ ਏਵੰ ਪੁਟ੍ਠੋ ਏਵੰ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਠਾਨਸੋਵੇਤੰ ਤਥਾਗਤੰ ਪਟਿਭਾਤੀ''ਤਿ?

''ਤੇਨ ਹਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਞ੍ਞੇਵੇਤ੍ਥ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਥਾ ਤੇ ਖਮੇਯ੍ਯ ਤਥਾ ਨੰ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਕੁਸਲੋ ਤ੍ਵੰ ਰਥਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨ''ਨ੍ਤਿ?

''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੁਸਲੋ ਅਹੰ ਰਥਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨ''ਨ੍ਤਿ।

''ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਯੇ ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁੰ – 'ਕਿੰ ਨਾਮਿਦੰ ਰਥਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗ'ਨ੍ਤਿ? ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਨੁ ਖੋ ਤੇ ਏਤੰ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤੰ ਅਸ੍ਸ 'ਯੇ ਮੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵੰ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਤੇਸਾਹੰ ਏਵੰ ਪੁਟ੍ਠੋ ਏਵੰ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਠਾਨਸੋਵੇਤੰ ਪਟਿਭਾਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ?

''ਅਹਞ੍ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਥਿਕੋ ਸਞ੍ਞਾਤੋ ਕੁਸਲੋ ਰਥਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨੰ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਮੇ ਰਥਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ ਸੁਵਿਦਿਤਾਨਿ। ਠਾਨਸੋਵੇਤੰ ਮੰ ਪਟਿਭਾਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ।

''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਯੇ ਤੇ ਖਤ੍ਤਿਯਪਣ੍ਡਿਤਾਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਣ੍ਡਿਤਾਪਿ ਗਹਪਤਿਪਣ੍ਡਿਤਾਪਿ ਸਮਣਪਣ੍ਡਿਤਾਪਿ ਪਞ੍ਹੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਠਾਨਸੋਵੇਤੰ ਤਥਾਗਤੰ ਪਟਿਭਾਤਿ। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਸਾ ਹਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਧਾਤੁ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਯਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਧਾਤੁਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਠਾਨਸੋਵੇਤੰ ਤਥਾਗਤੰ ਪਟਿਭਾਤੀ''ਤਿ।

ਏਵੰ ਵੁੱਤੇ, ਅਭਯੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤੰ ਸਰਣੰ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਭਯਰਾਜਕੁਮਾਰਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਬਹੁਵੇਦਨੀਯਸੁਤ੍ਤਂ

੮੮. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਅਥ ਖੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਉਦਾਯੀ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਉਦਾਯਿਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਉਦਾਯਿਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਕਤਿ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ ਉਦਾਯਿ, ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ’’ਤਿ? ‘‘ਤਿਸ੍ਸੋ ਖੋ, ਥਪਤਿ [ਗਹਪਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)], ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ। ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ – ਇਮਾ ਖੋ, ਥਪਤਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਉਦਾਯਿਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਨ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ ਉਦਾਯਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ; ਦ੍ਵੇ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ – ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ। ਯਾਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ ਸਨ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਏਸਾ ਪਣੀਤੇ ਸੁਖੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ’’ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਦਾਯੀ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗਂ ਥਪਤਿਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਨ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ; ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ। ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ – ਇਮਾ ਖੋ, ਥਪਤਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ’’ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਉਦਾਯਿਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਨ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ ਉਦਾਯਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ; ਦ੍ਵੇ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ – ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ। ਯਾਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ , ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ ਸਨ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਏਸਾ ਪਣੀਤੇ ਸੁਖੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ’’ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਦਾਯੀ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗਂ ਥਪਤਿਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਨ ਖੋ, ਥਪਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ; ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ। ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ – ਇਮਾ ਖੋ, ਥਪਤਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ’’ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਉਦਾਯਿਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਨ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ ਉਦਾਯਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ, ਦ੍ਵੇ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ – ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ। ਯਾਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ ਸਨ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਏਸਾ ਪਣੀਤੇ ਸੁਖੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ’’ਤਿ। ਨੇਵ ਖੋ ਸਕ੍ਖਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਦਾਯੀ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗਂ ਥਪਤਿਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਨ ਪਨਾਸਕ੍ਖਿ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਉਦਾਯਿਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ।

੮੯. ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਦਾਯਿਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੇਨ ਥਪਤਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਇਮਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪਂ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਯਾਵਤਕੋ ਅਹੋਸਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਦਾਯਿਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੇਨ ਥਪਤਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸਨ੍ਤਞ੍ਞੇਵ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਰਿਯਾਯਂ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ ਉਦਾਯਿਸ੍ਸ ਨਾਬ੍ਭਨੁਮੋਦਿ, ਸਨ੍ਤਞ੍ਞੇਵ ਚ ਪਨ ਪਰਿਯਾਯਂ ਉਦਾਯੀ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗਸ੍ਸ ਥਪਤਿਸ੍ਸ ਨਾਬ੍ਭਨੁਮੋਦਿ। ਦ੍ਵੇਪਾਨਨ੍ਦ, ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਮਯਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ , ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਮਯਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ, ਪਞ੍ਚਪਿ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਮਯਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ, ਛਪਿ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਮਯਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ, ਅਟ੍ਠਾਰਸਪਿ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਮਯਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ, ਛਤ੍ਤਿਂਸਪਿ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਮਯਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ, ਅਟ੍ਠਸਤਮ੍ਪਿ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਮਯਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ। ਏਵਂ ਪਰਿਯਾਯਦੇਸਿਤੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਯਾ ਧਮ੍ਮੋ। ਏਵਂ ਪਰਿਯਾਯਦੇਸਿਤੇ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਯਾ ਧਮ੍ਮੇ ਯੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਸੁਲਪਿਤਂ ਨ ਸਮਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨ ਸਮਨੁਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨ ਸਮਨੁਮੋਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਤੇਸਮੇਤਂ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ – ਭਣ੍ਡਨਜਾਤਾ ਕਲਹਜਾਤਾ ਵਿਵਾਦਾਪਨ੍ਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਪਰਿਯਾਯਦੇਸਿਤੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਯਾ ਧਮ੍ਮੋ। ਏਵਂ ਪਰਿਯਾਯਦੇਸਿਤੇ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਯਾ ਧਮ੍ਮੇ ਯੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਸੁਲਪਿਤਂ ਸਮਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਮਨੁਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਮਨੁਮੋਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਤੇਸਮੇਤਂ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ – ਸਮਗ੍ਗਾ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਅਵਿਵਦਮਾਨਾ ਖੀਰੋਦਕੀਭੂਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਿਯਚਕ੍ਖੂਹਿ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ’’।

੯੦. ''ਪਞ੍ਚ ਖੋ ਇਮੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਾਮਗੁਣਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਰੂਪਾ ਇਟ੍ਠਾ ਕਨ੍ਤਾ ਮਨਾਪਾ ਪਿਯਰੂਪਾ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤਾ ਰਜਨੀਯਾ, ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਸਦ੍ਦਾ...ਪੇ॰... ਘਾਨਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਗਨ੍ਧਾ...ਪੇ॰... ਜਿਵ੍ਹਾਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਰਸਾ...ਪੇ॰... ਕਾਯਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਇਟ੍ਠਾ ਕਨ੍ਤਾ ਮਨਾਪਾ ਪਿਯਰੂਪਾ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤਾ ਰਜਨੀਯਾ – ਇਮੇ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ। ਯਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸੁਖਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਮਸੁਖਂ।

''ਯੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਏਤਪਰਮਂ ਸਤ੍ਤਾ ਸੁਖਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ ਨਾਨੁਜਾਨਾਮਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਤ੍ਥਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ। ਕਤਮਞ੍ਚਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ? ਇਧਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਵਿਚਾਰਂ ਵਿਵੇਕਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ । ਇਦਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ।

''ਯੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਏਤਪਰਮਂ ਸਤ੍ਤਾ ਸੁਖਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ ਨਾਨੁਜਾਨਾਮਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਤ੍ਥਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ। ਕਤਮਞ੍ਚਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ? ਇਧਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾ...ਪੇ॰... ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ।

''ਯੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ...ਪੇ॰...। ਕਤਮਞ੍ਚਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ? ਇਧਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੀਤਿਯਾ ਚ ਵਿਰਾਗਾ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ।

''ਯੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ...ਪੇ॰...। ਕਤਮਞ੍ਚਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ? ਇਧਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ...ਪੇ॰... ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ।

''ਯੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ...ਪੇ॰...। ਕਤਮਞ੍ਚਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ ? ਇਧਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾ, ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਨਂ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾ, ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਨਂ ਅਮਨਸਿਕਾਰਾ 'ਅਨਨ੍ਤੋ ਆਕਾਸੋ'ਤਿ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ।

''ਯੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ...ਪੇ॰...। ਕਤਮਞ੍ਚਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ? ਇਧਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ 'ਅਨਨ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣ'ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ।

''ਯੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ...ਪੇ॰...। ਕਤਮਞ੍ਚਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ? ਇਧਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ 'ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ'ਤਿ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ।

''ਯੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ...ਪੇ॰...। ਕਤਮਞ੍ਚਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ? ਇਧਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਖਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ।

‘‘ਯੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯ – ‘ਏਤਪਰਮੰ ਸਤ੍ਤਾ ਸੁਖੰ ਸੋਮਨਸ੍ਸੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਨ੍ਤੀ’ਤਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ ਨਾਨੁਜਾਨਾਮਿ। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਤ੍ਥਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞੰ ਸੁਖੰ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ। ਕਤਮਞ੍ਚਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞੰ ਸੁਖੰ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ? ਇਧਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਦੰ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਤਮ੍ਹਾ ਸੁਖਾ ਅਞ੍ਞੰ ਸੁਖੰ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ।

੯੧. ‘‘ਠਾਨੰ ਖੋ ਪਨੇਤੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਯੰ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ – ‘ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧੰ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਆਹ; ਤਞ੍ਚ ਸੁਖਸ੍ਮਿੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ। ਤਯਿਦੰ ਕਿੰਸੁ, ਤਯਿਦੰ ਕਥੰਸੂ’ਤਿ? ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਏਵਮਸ੍ਸੁ ਵਚਨੀਯਾ – ‘ਨ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਗਵਾ ਸੁਖਂਯੇਵ ਵੇਦਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸੁਖਸ੍ਮਿੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ; ਅਪਿ ਚ, ਆਵੁਸੋ, ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਸੁਖੰ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ ਯਹਿੰ ਯਹਿੰ ਤੰ ਤੰ ਤਥਾਗਤੋ ਸੁਖਸ੍ਮਿੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀ’’’ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ।

ਬਹੁਵੇਦਨੀਯਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਨਵਮੰ।

੧੦. ਅਪਣ੍ਣਕਸੁਤ੍ਤੰ

੯੨. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਕੋਸਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੇਨ ਸਾਲਾ ਨਾਮ ਕੋਸਲਾਨੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੋ ਤਦਵਸਰਿ। ਅਸ੍ਸੋਸੁੰ ਖੋ ਸਾਲੇਯ੍ਯਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ – ‘‘ਸਮਣੋ ਖਲੁ ਭੋ ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਕੋਸਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਾਲੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਤੰ ਖੋ ਪਨ ਭਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਏਵੰ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ – ‘ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ’ਤਿ। ਸੋ ਇਮੰ ਲੋਕੰ ਸਦੇਵਕੰ ਸਮਾਰਕੰ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕੰ ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿੰ ਪਜੰ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੰ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਤਿ। ਸੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣੰ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣੰ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣੰ ਸਾਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ, ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਸਾਧੁ ਖੋ ਪਨ ਤਥਾਰੂਪਾਨੰ ਅਰਹਤੰ ਦਸ੍ਸਨੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸਾਲੇਯ੍ਯਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿੰਸੁ; ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿੰ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੰ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ।

੯੩. ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਖੋ ਸਾਲੇਯ੍ਯਕੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ ਵੋ, ਗਹਪਤਯੋ, ਕੋਚਿ ਮਨਾਪੋ ਸਤ੍ਥਾ ਯਸ੍ਮਿੰ ਵੋ ਆਕਾਰਵਤੀ ਸਦ੍ਧਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਾ’’ਤਿ? ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਖੋ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋਚਿ ਮਨਾਪੋ ਸਤ੍ਥਾ ਯਸ੍ਮਿੰ ਨੋ ਆਕਾਰਵਤੀ ਸਦ੍ਧਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਾ’’ਤਿ। ‘‘ਮਨਾਪੰ ਵੋ, ਗਹਪਤਯੋ, ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਅਲਭਨ੍ਤੇਹਿ ਅਯੰ ਅਪਣ੍ਣਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਪਣ੍ਣਕੋ ਹਿ, ਗਹਪਤਯੋ, ਧਮ੍ਮੋ ਸਮਤ੍ਤੋ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਵੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ। ਕਤਮੋ ਚ, ਗਹਪਤਯੋ, ਅਪਣ੍ਣਕੋ ਧਮ੍ਮੋ’’?

੯੪. ‘‘ਸਨ੍ਤਿ , ਗਹਪਤਯੋ, ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਯਿਟ੍ਠੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਹੁਤੰ; ਨਤ੍ਥਿ ਸੁਕਤਦੁਕ੍ਕਟਾਨੰ [ਸੁਕਟਦੁਕ੍ਕਟਾਨੰ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਕਮ੍ਮਾਨੰ ਫਲੰ ਵਿਪਾਕੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਯੰ ਲੋਕੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ; ਨਤ੍ਥਿ ਮਾਤਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਿਤਾ; ਨਤ੍ਥਿ ਸਤ੍ਤਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ; ਨਤ੍ਥਿ ਲੋਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤਾ [ਸਮਗ੍ਗਤਾ (ਕ॰)] ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਯੇ ਇਮਞ੍ਚ ਲੋਕੰ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕੰ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੀ’ਤਿ। ਤੇਸਂਯੇਵ ਖੋ, ਗਹਪਤਯੋ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਵਾਦਾ। ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ‘ਅਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਅਤ੍ਥਿ ਯਿਟ੍ਠੰ, ਅਤ੍ਥਿ ਹੁਤੰ; ਅਤ੍ਥਿ ਸੁਕਤਦੁਕ੍ਕਟਾਨੰ ਕਮ੍ਮਾਨੰ ਫਲੰ ਵਿਪਾਕੋ;

ਅਤ੍ਥਿ ਅਯਂ ਲੋਕੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ; ਅਤ੍ਥਿ ਮਾਤਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਪਿਤਾ; ਅਤ੍ਥਿ ਸਤ੍ਤਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ; ਅਤ੍ਥਿ ਲੋਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤਾ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਯੇ ਇਮਞ੍ਚ ਲੋਕਂ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ, ਗਹਪਤਯੋ – 'ਨਨੁਮੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਵਾਦਾ'''ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

੯੫. ''ਤਤ੍ਰ, ਗਹਪਤਯੋ, ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਯਿਟ੍ਠਂ...ਪੇ॰... ਯੇ ਇਮਞ੍ਚ ਲੋਕਂ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਤੇਸਮੇਤਂ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ? ਯਮਿਦਂ [ਯਦਿਦਂ (ਕ॰)] ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਂ, ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ, ਮਨੋਸੁਚਰਿਤਂ – ਇਮੇ ਤਯੋ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਨਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ [ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰), ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ (ਕ॰)] ਯਮਿਦਂ [ਯਦਿਦਂ (ਕ॰)] ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ – ਇਮੇ ਤਯੋ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਨ ਹਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ ਓਕਾਰਂ ਸਂਕਿਲੇਸਂ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਵੋਦਾਨਪਕ੍ਖਂ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਪਨ ਪਰਂ ਲੋਕਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ' ਤਿਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਪਰਂ ਲੋਕਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਤਿ; ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਪਰਂ ਲੋਕਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾਚਂ ਭਾਸਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਪਰਂ ਲੋਕਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਆਹ; ਯੇ ਤੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਪਰਲੋਕਵਿਦੁਨੋ ਤੇਸਮਯਂ ਪਚ੍ਚਨੀਕਂ ਕਰੋਤਿ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਪਰਂ ਲੋਕਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਪਰਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਿ [ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਿ (ਕ॰)]; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿ [ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ (ਕ॰)]। ਤਾਯ ਚ ਪਨ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕਂਸੇਤਿ, ਪਰਂ ਵਮ੍ਭੇਤਿ। ਇਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਸੁਸੀਲ੍ਯਂ ਪਹੀਨਂ ਹੋਤਿ, ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਂ – ਅਯਞ੍ਚ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਪਚ੍ਚਨੀਕਤਾ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨਾ ਪਰਵਮ੍ਭਨਾ। ਏਵਮਸ੍ਸਿਮੇ [ਏਵਂ'ਸਿ'ਮੇ' (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਅਨੇਕੇ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਪਚ੍ਚਯਾ।

''ਤਤ੍ਰ , ਗਹਪਤਯੋ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਸਚੇ ਖੋ ਨਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ ਏਵਮਯਂ ਭਵਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਸੋਤ੍ਥਿਮਤ੍ਤਾਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ; ਸਚੇ ਖੋ ਅਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ ਏਵਮਯਂ ਭਵਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਾਮਂ ਖੋ ਪਨ ਮਾਹੁ ਪਰੋ ਲੋਕੋ, ਹੋਤੁ ਨੇਸਂ ਭਵਤਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਚਨਂ; ਅਥ ਚ ਪਨਾਯਂ ਭਵਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਗਾਰਯ੍ਹੋ – ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਨਤ੍ਥਿਕਵਾਦੋ'ਤਿ। ਸਚੇ ਖੋ ਅਤ੍ਥੇਵ ਪਰੋ ਲੋਕੋ, ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਭਯਤ੍ਥ ਕਲਿਗ੍ਗਹੋ – ਯਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਗਾਰਯ੍ਹੋ, ਯਞ੍ਚ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸਾਯਂ ਅਪਣ੍ਣਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਦੁਸ੍ਸਮਤ੍ਤੋ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੋ, ਏਕਂਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਰਿਞ੍ਚਤਿ ਕੁਸਲਂ ਠਾਨਂ।

੯੬. ''ਤਤ੍ਰ , ਗਹਪਤਯੋ, ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਅਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨਂ...ਪੇ॰... ਯੇ ਇਮਞ੍ਚ ਲੋਕਂ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਤੇਸਮੇਤਂ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ? ਯਮਿਦਂ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ – ਇਮੇ ਤਯੋ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਨਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯਮਿਦਂ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਂ, ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ, ਮਨੋਸੁਚਰਿਤਂ – ਇਮੇ ਤਯੋ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ ਓਕਾਰਂ ਸਂਕਿਲੇਸਂ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਵੋਦਾਨਪਕ੍ਖਂ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਪਰਂ ਲੋਕਂ 'ਅਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ' ਤਿਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਪਰਂ ਲੋਕਂ 'ਅਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਤਿ; ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਪਰਂ ਲੋਕਂ 'ਅਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾਚਂ ਭਾਸਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਪਰਂ ਲੋਕਂ 'ਅਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਆਹ; ਯੇ ਤੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਪਰਲੋਕਵਿਦੁਨੋ ਤੇਸਮਯਂ ਨ ਪਚ੍ਚਨੀਕਂ ਕਰੋਤਿ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਪਰਂ ਲੋਕਂ 'ਅਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਪਰਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਤਾਯ ਚ ਪਨ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਨੇਵਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕਂਸੇਤਿ, ਨ ਪਰਂ ਵਮ੍ਭੇਤਿ। ਇਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਂ ਪਹੀਨਂ ਹੋਤਿ, ਸੁਸੀਲ੍ਯਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਂ – ਅਯਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਪਚ੍ਚਨੀਕਤਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨਾ ਅਪਰਵਮ੍ਭਨਾ। ਏਵਮਸ੍ਸਿਮੇ ਅਨੇਕੇ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਪਚ੍ਚਯਾ।

''ਤਤ੍ਰ, ਗਹਪਤਯੋ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਸਚੇ ਖੋ ਅਤ੍ਥਿ ਪਰੋ ਲੋਕੋ , ਏਵਮਯਂ ਭਵਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਾਮਂ ਖੋ ਪਨ ਮਾਹੁ ਪਰੋ ਲੋਕੋ, ਹੋਤੁ ਨੇਸਂ ਭਵਤਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਚਨਂ; ਅਥ ਚ ਪਨਾਯਂ ਭਵਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਪਾਸਂਸੋ – ਸੀਲਵਾ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਅਤ੍ਥਿਕਵਾਦੋ'ਤਿ। ਸਚੇ ਖੋ ਅਤ੍ਥੇਵ ਪਰੋ ਲੋਕੋ, ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਭਯਤ੍ਥ ਕਟਗ੍ਗਹੋ – ਯਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਪਾਸਂਸੋ, ਯਞ੍ਚ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸਾਯਂ ਅਪਣ੍ਣਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਸਮਤ੍ਤੋ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੋ, ਉਭਯਂਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਰਿਞ੍ਚਤਿ ਅਕੁਸਲਂ ਠਾਨਂ।

੯੭. ''ਸਨ੍ਤਿ, ਗਹਪਤਯੋ, ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਕਰੋਤੋ ਕਾਰਯਤੋ, ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਛੇਦਾਪਯਤੋ, ਪਚਤੋ ਪਾਚਾਪਯਤੋ, ਸੋਚਯਤੋ ਸੋਚਾਪਯਤੋ, ਕਿਲਮਤੋ ਕਿਲਮਾਪਯਤੋ, ਫਨ੍ਦਤੋ ਫਨ੍ਦਾਪਯਤੋ, ਪਾਣਮਤਿਪਾਤਯਤੋ [ਪਾਣਮਤਿਮਾਪਯਤੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਪਾਣਮਤਿਪਾਤਾਪਯਤੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰), ਪਾਣਮਤਿਪਾਪਯਤੋ (ਕ॰)], ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਤੋ, ਸਨ੍ਧਿਂ ਛਿਨ੍ਦਤੋ, ਨਿਲ੍ਲੋਪਂ ਹਰਤੋ, ਏਕਾਗਾਰਿਕਂ ਕਰੋਤੋ, ਪਰਿਪਨ੍ਥੇ ਤਿਟ੍ਠਤੋ, ਪਰਦਾਰਂ ਗਚ੍ਛਤੋ, ਮੁਸਾ ਭਣਤੋ; ਕਰੋਤੋ ਨ ਕਰੀਯਤਿ ਪਾਪਂ। ਖੁਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਚੇਪਿ ਚਕ੍ਕੇਨ ਯੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਥਵਿਯਾ ਪਾਣੇ ਏਕਂ ਮਂਸਖਲਂ ਏਕਂ ਮਂਸਪੁਞ੍ਜਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਪਾਪਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਦਕ੍ਖਿਣਞ੍ਚੇਪਿ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਹਨਨ੍ਤੋ ਘਾਤੇਨ੍ਤੋ, ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਛੇਦਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਪਚਨ੍ਤੋ ਪਾਚੇਨ੍ਤੋ; ਨਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਪਾਪਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਉਤ੍ਤਰਞ੍ਚੇਪਿ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਦਦਨ੍ਤੋ ਦਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਯਜਨ੍ਤੋ ਯਜਾਪੇਨ੍ਤੋ; ਨਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਦਾਨੇਨ ਦਮੇਨ ਸਂਯਮੇਨ ਸਚ੍ਚਵਜ੍ਜੇਨ [ਸਚ੍ਚਵਾਚੇਨ (ਕ॰)] ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਮੋ'ਤਿ। ਤੇਸਂਯੇਵ ਖੋ, ਗਹਪਤਯੋ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਵਾਦਾ ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਕਰੋਤੋ ਕਾਰਯਤੋ, ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਛੇਦਾਪਯਤੋ, ਪਚਤੋ ਪਾਚਾਪਯਤੋ, ਸੋਚਯਤੋ ਸੋਚਾਪਯਤੋ, ਕਿਲਮਤੋ ਕਿਲਮਾਪਯਤੋ, ਫਨ੍ਦਤੋ ਫਨ੍ਦਾਪਯਤੋ, ਪਾਣਮਤਿਪਾਤਯਤੋ, ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਤੋ, ਸਨ੍ਧਿਂ ਛਿਨ੍ਦਤੋ, ਨਿਲ੍ਲੋਪਂ ਹਰਤੋ, ਏਕਾਗਾਰਿਕਂ ਕਰੋਤੋ, ਪਰਿਪਨ੍ਥੇ ਤਿਟ੍ਠਤੋ, ਪਰਦਾਰਂ ਗਚ੍ਛਤੋ, ਮੁਸਾ ਭਣਤੋ; ਕਰੋਤੋ ਕਰੀਯਤਿ ਪਾਪਂ। ਖੁਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਚੇਪਿ ਚਕ੍ਕੇਨ ਯੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਥਵਿਯਾ ਪਾਣੇ ਏਕਂ ਮਂਸਖਲਂ ਏਕਂ ਮਂਸਪੁਞ੍ਜਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਅਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਪਾਪਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਦਕ੍ਖਿਣਞ੍ਚੇਪਿ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਹਨਨ੍ਤੋ ਘਾਤੇਨ੍ਤੋ, ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਛੇਦਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਪਚਨ੍ਤੋ ਪਾਚੇਨ੍ਤੋ; ਅਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਪਾਪਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਉਤ੍ਤਰਞ੍ਚੇਪਿ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਦਦਨ੍ਤੋ ਦਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਯਜਨ੍ਤੋ ਯਜਾਪੇਨ੍ਤੋ; ਅਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਦਾਨੇਨ ਦਮੇਨ ਸਂਯਮੇਨ ਸਚ੍ਚਵਜ੍ਜੇਨ ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਮੋ'ਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ, ਗਹਪਤਯੋ, ਨਨੁਮੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਵਾਦਾ''ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

੯੮. ''ਤਤ੍ਰ, ਗਹਪਤਯੋ, ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਕਰੋਤੋ ਕਾਰਯਤੋ, ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਛੇਦਾਪਯਤੋ, ਪਚਤੋ ਪਾਚਾਪਯਤੋ, ਸੋਚਯਤੋ ਸੋਚਾਪਯਤੋ, ਕਿਲਮਤੋ ਕਿਲਮਾਪਯਤੋ, ਫਨ੍ਦਤੋ ਫਨ੍ਦਾਪਯਤੋ, ਪਾਣਮਤਿਪਾਤਯਤੋ, ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਤੋ, ਸਨ੍ਧਿਂ ਛਿਨ੍ਦਤੋ, ਨਿਲ੍ਲੋਪਂ ਹਰਤੋ, ਏਕਾਗਾਰਿਕਂ ਕਰੋਤੋ, ਪਰਿਪਨ੍ਥੇ ਤਿਟ੍ਠਤੋ, ਪਰਦਾਰਂ ਗਚ੍ਛਤੋ, ਮੁਸਾ ਭਣਤੋ; ਕਰੋਤੋ ਨ ਕਰੀਯਤਿ ਪਾਪਂ। ਖੁਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਚੇਪਿ ਚਕ੍ਕੇਨ ਯੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਥਵਿਯਾ ਪਾਣੇ ਏਕਂ ਮਂਸਖਲਂ ਏਕਂ ਮਂਸਪੁਞ੍ਜਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਪਾਪਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਦਕ੍ਖਿਣਞ੍ਚੇਪਿ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਹਨਨ੍ਤੋ ਘਾਤੇਨ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ਦਾਨੇਨ ਦਮੇਨ ਸਂਯਮੇਨ ਸਚ੍ਚਵਜ੍ਜੇਨ ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਮੋ'ਤਿ ਤੇਸਮੇਤਂ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ? ਯਮਿਦਂ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਂ, ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ, ਮਨੋਸੁਚਰਿਤਂ – ਇਮੇ ਤਯੋ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਨਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯਮਿਦਂ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ – ਇਮੇ ਤਯੋ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਨ ਹਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ ਓਕਾਰਂ ਸਂਕਿਲੇਸਂ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਵੋਦਾਨਪਕ੍ਖਂ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਕਿਰਿਯਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਰਿਯਾ' ਤਿਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਕਿਰਿਯਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਰਿਯਾ'ਤਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਤਿ; ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਕਿਰਿਯਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਰਿਯਾ'ਤਿ ਵਾਚਂ ਭਾਸਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਕਿਰਿਯਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਰਿਯਾ'ਤਿ ਆਹ, ਯੇ ਤੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਕਿਰਿਯਵਾਦਾ ਤੇਸਮਯਂ ਪਚ੍ਚਨੀਕਂ ਕਰੋਤਿ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਕਿਰਿਯਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਰਿਯਾ'ਤਿ ਪਰਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ

ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਵ੍ਵਤ੍ਤਿ। ਤਾਯ ਚ ਪਨ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਵ੍ਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕੰਸੇਤਿ, ਪਰੰ ਵਮ੍ਭੇਤਿ। ਇਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਸੁਸੀਲ੍ਯੰ ਪਹੀਨੰ ਹੋਤਿ, ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੰ – ਅਯਞ੍ਚ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ ਅਰਿਯਾਨੰ ਪਚ੍ਚਨੀਕਤਾ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਵ੍ਵਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕੰਸਨਾ ਪਰਵਮ੍ਭਨਾ। ਏਵਮਸ੍ਸਿਮੇ ਅਨੇਕੇ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਪਚ੍ਚਯਾ।

''ਤਤ੍ਰ, ਗਹਪਤਯੋ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਸਚੇ ਖੋ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਰਿਯਾ, ਏਵਮਯੰ ਭਵੰ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਸੋਤ੍ਥਿਮਤ੍ਤਾਨੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ; ਸਚੇ ਖੋ ਅਤ੍ਥਿ ਕਿਰਿਯਾ ਏਵਮਯੰ ਭਵੰ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯੰ ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਵਿਨਿਪਾਤੰ ਨਿਰਯੰ ਉਪਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਾਮੰ ਖੋ ਪਨ ਮਾਹੁ ਕਿਰਿਯਾ, ਹੋਤੁ ਨੇਸੰ ਭਵਤੰ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਸਚ੍ਚੰ ਵਚਨੰ; ਅਥ ਚ ਪਨਾਯੰ ਭਵੰ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ ਗਾਰਯ੍ਹੋ – ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਅਕਿਰਿਯਵਾਦੋ'ਤਿ। ਸਚੇ ਖੋ ਅਤ੍ਥੇਵ ਕਿਰਿਯਾ, ਏਵੰ ਇਮਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਭਯਤ੍ਥ ਕਲਿਗ੍ਗਹੋ – ਯਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ ਗਾਰਯ੍ਹੋ, ਯਞ੍ਚ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯੰ ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਵਿਨਿਪਾਤੰ ਨਿਰਯੰ ਉਪਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸਾਯੰ ਅਪਣ੍ਣਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਦੁਸ੍ਸਮਤ੍ਤੋ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੋ, ਏਕੰਸੰ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਰਿਞ੍ਚਤਿ ਕੁਸਲੰ ਠਾਨੰ।

੯੯. ''ਤਤ੍ਰ, ਗਹਪਤਯੋ, ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਕਰੋਤੋ ਕਾਰਯਤੋ, ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਛੇਦਾਪਯਤੋ, ਪਚਤੋ ਪਾਚਾਪਯਤੋ, ਸੋਚਯਤੋ ਸੋਚਾਪਯਤੋ, ਕਿਲਮਤੋ ਕਿਲਮਾਪਯਤੋ, ਫਨ੍ਦਤੋ ਫਨ੍ਦਾਪਯਤੋ, ਪਾਣਮਤਿਪਾਤਯਤੋ, ਅਦਿਨ੍ਨੰ ਆਦਿਯਤੋ, ਸਨ੍ਧਿੰ ਛਿਨ੍ਦਤੋ, ਨਿਲ੍ਲੋਪੰ ਹਰਤੋ, ਏਕਾਗਾਰਿਕੰ ਕਰੋਤੋ, ਪਰਿਪਨ੍ਥੇ ਤਿਟ੍ਠਤੋ, ਪਰਦਾਰੰ ਗਚ੍ਛਤੋ, ਮੁਸਾ ਭਣਤੋ; ਕਰੋਤੋ ਕਰੀਯਤਿ ਪਾਪੰ। ਖੁਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਚੇਪਿ ਚਕ੍ਕੇਨ ਯੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਥਵਿਯਾ ਪਾਣੇ ਏਕੰ ਮੰਸਖਲੰ ਏਕੰ ਮੰਸਪੁਞ੍ਜੰ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਅਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨੰ ਪਾਪੰ, ਅਤ੍ਥਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਦਕ੍ਖਿਣਞ੍ਚੇਪਿ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਹਨਨ੍ਤੋ ਘਾਤੇਨ੍ਤੋ, ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਛੇਦਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਪਚਨ੍ਤੋ ਪਾਚੇਨ੍ਤੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨੰ ਪਾਪੰ, ਅਤ੍ਥਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਉਤ੍ਤਰਞ੍ਚੇਪਿ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਦਦਨ੍ਤੋ ਦਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਯਜਨ੍ਤੋ ਯਜਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨੰ ਪੁਞ੍ਞੰ, ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਦਾਨੇਨ ਦਮੇਨ ਸੰਯਮੇਨ ਸਚ੍ਚਵਜ੍ਜੇਨ ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞੰ, ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਮੋ'ਤਿ ਤੇਸਮੇਤੰ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖੰ? ਯਮਿਦੰ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ, ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ , ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ – ਇਮੇ ਤਯੋ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਨਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯਮਿਦੰ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤੰ, ਵਚੀਸੁਚਰਿਤੰ, ਮਨੋਸੁਚਰਿਤੰ – ਇਮੇ ਤਯੋ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਆਦੀਨਵੰ ਓਕਾਰੰ ਸੰਕਿਲੇਸੰ, ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸੰਸੰ ਵੋਦਾਨਪਕ੍ਖੰ। ਸਨ੍ਤੰਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਕਿਰਿਯੰ 'ਅਤ੍ਥਿ ਕਿਰਿਯਾ' ਤਿਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਸਨ੍ਤੰਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਕਿਰਿਯੰ 'ਅਤ੍ਥਿ ਕਿਰਿਯਾ'ਤਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਤਿ; ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। ਸਨ੍ਤੰਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਕਿਰਿਯੰ 'ਅਤ੍ਥਿ ਕਿਰਿਯਾ'ਤਿ ਵਾਚੰ ਭਾਸਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ। ਸਨ੍ਤੰਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਕਿਰਿਯੰ 'ਅਤ੍ਥਿ ਕਿਰਿਯਾ'ਤਿ ਆਹ; ਯੇ ਤੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਕਿਰਿਯਵਾਦਾ ਤੇਸਮਯੰ ਨ ਪਚ੍ਚਨੀਕੰ ਕਰੋਤਿ। ਸਨ੍ਤੰਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਕਿਰਿਯੰ 'ਅਤ੍ਥਿ ਕਿਰਿਯਾ'ਤਿ ਪਰੰ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਤਾਯ ਚ ਪਨ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਨੇਵਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕੰਸੇਤਿ, ਨ ਪਰੰ ਵਮ੍ਭੇਤਿ। ਇਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯੰ ਪਹੀਨੰ ਹੋਤਿ, ਸੁਸੀਲ੍ਯੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੰ – ਅਯਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ ਅਰਿਯਾਨੰ ਅਪਚ੍ਚਨੀਕਤਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਤੁਕ੍ਕੰਸਨਾ ਅਪਰਵਮ੍ਭਨਾ। ਏਵਮਸ੍ਸਿਮੇ ਅਨੇਕੇ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਪਚ੍ਚਯਾ।

''ਤਤ੍ਰ, ਗਹਪਤਯੋ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਸਚੇ ਖੋ ਅਤ੍ਥਿ ਕਿਰਿਯਾ, ਏਵਮਯੰ ਭਵੰ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿੰ ਸਗ੍ਗੰ ਲੋਕੰ ਉਪਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਾਮੰ ਖੋ ਪਨ ਮਾਹੁ ਕਿਰਿਯਾ, ਹੋਤੁ ਨੇਸੰ ਭਵਤੰ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਸਚ੍ਚੰ ਵਚਨੰ; ਅਥ ਚ ਪਨਾਯੰ ਭਵੰ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ ਪਾਸੰਸੋ – ਸੀਲਵਾ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕਿਰਿਯਵਾਦੋ'ਤਿ। ਸਚੇ ਖੋ ਅਤ੍ਥੇਵ ਕਿਰਿਯਾ, ਏਵੰ ਇਮਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਭਯਤ੍ਥ ਕਟਗ੍ਗਹੋ – ਯਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ ਪਾਸੰਸੋ, ਯਞ੍ਚ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿੰ ਸਗ੍ਗੰ ਲੋਕੰ ਉਪਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸਾਯੰ ਅਪਣ੍ਣਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਸਮਤ੍ਤੋ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੋ, ਉਭਯੰਸੰ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਰਿਞ੍ਚਤਿ ਅਕੁਸਲੰ ਠਾਨੰ।

੧੦੦. ''ਸਨ੍ਤਿ , ਗਹਪਤਯੋ, ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਕਿਲੇਸਾਯ; ਅਹੇਤੂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ; ਅਹੇਤੂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਬਲਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਵੀਰਿਯਂ [ਵਿਰਿਯਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)], ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਥਾਮੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਪਰਕ੍ਕਮੋ; ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਣਾ ਸਬ੍ਬੇ ਭੂਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਜੀਵਾ ਅਵਸਾ ਅਬਲਾ ਅਵੀਰਿਯਾ ਨਿਯਤਿਸਂਗਤਿਭਾਵਪਰਿਣਤਾ ਛਸ੍ਵੇਵਾਭਿਜਾਤੀਸੁ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਤੇਸਂਯੇਵ ਖੋ, ਗਹਪਤਯੋ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਵਾਦਾ। ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਅਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ, ਅਤ੍ਥਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਕਿਲੇਸਾਯ; ਸਹੇਤੂ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ, ਅਤ੍ਥਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ; ਸਹੇਤੂ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਬਲਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਵੀਰਿਯਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਥਾਮੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਪਰਕ੍ਕਮੋ; ਨ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਣਾ ਸਬ੍ਬੇ ਭੂਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਜੀਵਾ ਅਵਸਾ ਅਬਲਾ ਅਵੀਰਿਯਾ [ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਪਰਕ੍ਕਮੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ... ਸਵਸਾ ਸਬਲਾ ਸਵੀਰਿਯਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਨਿਯਤਿਸਂਗਤਿਭਾਵਪਰਿਣਤਾ ਛਸ੍ਵੇਵਾਭਿਜਾਤੀਸੁ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ, ਗਹਪਤਯੋ, ਨਨੁਮੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਵਾਦਾ'ਤਿ? 'ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ'।

੧੦੧. ''ਤਤ੍ਰ , ਗਹਪਤਯੋ, ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਕਿਲੇਸਾਯ; ਅਹੇਤੂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ; ਅਹੇਤੂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਬਲਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਵੀਰਿਯਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਥਾਮੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਪਰਕ੍ਕਮੋ; ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਣਾ ਸਬ੍ਬੇ ਭੂਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਜੀਵਾ ਅਵਸਾ ਅਬਲਾ ਅਵੀਰਿਯਾ ਨਿਯਤਿਸਂਗਤਿਭਾਵਪਰਿਣਤਾ ਛਸ੍ਵੇਵਾਭਿਜਾਤੀਸੁ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਤੇਸਮੇਤਂ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ? ਯਮਿਦਂ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਂ, ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ, ਮਨੋਸੁਚਰਿਤਂ – ਇਮੇ ਤਯੋ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਨਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯਮਿਦਂ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ – ਇਮੇ ਤਯੋ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਨ ਹਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ ਓਕਾਰਂ ਸਂਕਿਲੇਸਂ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਵੋਦਾਨਪਕ੍ਖਂ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਹੇਤੁਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਹੇਤੂ' ਤਿਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਹੇਤੁਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਹੇਤੂ'ਤਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਤਿ ; ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਹੇਤੁਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਹੇਤੂ'ਤਿ ਵਾਚਂ ਭਾਸਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਹੇਤੁਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਹੇਤੂ'ਤਿ ਆਹ; ਯੇ ਤੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਹੇਤੁਵਾਦਾ ਤੇਸਮਯਂ ਪਚ੍ਚਨੀਕਂ ਕਰੋਤਿ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਹੇਤੁਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਹੇਤੂ'ਤਿ ਪਰਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਤਾਯ ਚ ਪਨ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕਂਸੇਤਿ, ਪਰਂ ਵਮ੍ਭੇਤਿ। ਇਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਸੁਸੀਲ੍ਯਂ ਪਹੀਨਂ ਹੋਤਿ, ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਂ – ਅਯਞ੍ਚ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਪਚ੍ਚਨੀਕਤਾ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕਂਸਨਾ ਪਰਵਮ੍ਭਨਾ। ਏਵਮਸ੍ਸਿਮੇ ਅਨੇਕੇ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਪਚ੍ਚਯਾ।

''ਤਤ੍ਰ, ਗਹਪਤਯੋ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਸਚੇ ਖੋ ਨਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ, ਏਵਮਯਂ ਭਵਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੋਤ੍ਥਿਮਤ੍ਤਾਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ; ਸਚੇ ਖੋ ਅਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ, ਏਵਮਯਂ ਭਵਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਾਮਂ ਖੋ ਪਨ ਮਾਹੁ ਹੇਤੁ, ਹੋਤੁ ਨੇਸਂ ਭਵਤਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਚਨਂ; ਅਥ ਚ ਪਨਾਯਂ ਭਵਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਗਾਰਯ੍ਹੋ – ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਅਹੇਤੁਕਵਾਦੋ'ਤਿ। ਸਚੇ ਖੋ ਅਤ੍ਥੇਵ ਹੇਤੁ, ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਭਯਤ੍ਥ ਕਲਿਗ੍ਗਹੋ – ਯਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਗਾਰਯ੍ਹੋ, ਯਞ੍ਚ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸਾਯਂ ਅਪਣ੍ਣਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਦੁਸ੍ਸਮਤ੍ਤੋ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੋ, ਏਕਂਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਰਿਞ੍ਚਤਿ ਕੁਸਲਂ ਠਾਨਂ।

੧੦੨. ''ਤਤ੍ਰ, ਗਹਪਤਯੋ, ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਅਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ, ਅਤ੍ਥਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਕਿਲੇਸਾਯ; ਸਹੇਤੂ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ, ਅਤ੍ਥਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ; ਸਹੇਤੂ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਤਾ

ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਬਲਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਵੀਰਿਯਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਥਾਮੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਪਰਕ੍ਕਮੋ; ਨ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਣਾ ਸਬ੍ਬੇ ਭੂਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਜੀਵਾ ਅਵਸਾ ਅਬਲਾ ਅਵੀਰਿਯਾ ਨਿਯਤਿਸਙ੍ਗਤਿਭਾਵਪਰਿਣਤਾ ਛਸ੍ਵੇਵਾਭਿਜਾਤੀਸੁ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਤੇਸਮੇਤਂ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ? ਯਮਿਦਂ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ – ਇਮੇ ਤਯੋ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਨਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯਮਿਦਂ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਂ, ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ, ਮਨੋਸੁਚਰਿਤਂ – ਇਮੇ ਤਯੋ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ ਓਕਾਰਂ ਸਂਕਿਲੇਸਂ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਵੋਦਾਨਪਕ੍ਖਂ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਹੇਤੁਂ 'ਅਤ੍ਥਿ ਹੇਤੂ' ਤਿਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਹੇਤੁਂ 'ਅਤ੍ਥਿ ਹੇਤੂ'ਤਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਤਿ; ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਹੇਤੁਂ 'ਅਤ੍ਥਿ ਹੇਤੂ'ਤਿ ਵਾਚਂ ਭਾਸਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਹੇਤੁਂ 'ਅਤ੍ਥਿ ਹੇਤੂ'ਤਿ ਆਹ, ਯੇ ਤੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਹੇਤੁਵਾਦਾ ਤੇਸਮਯਂ ਨ ਪਚ੍ਚਨੀਕਂ ਕਰੋਤਿ। ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੋ ਪਨ ਹੇਤੁਂ 'ਅਤ੍ਥਿ ਹੇਤੂ'ਤਿ ਪਰਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਿ; ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਤਾਯ ਚ ਪਨ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਨੇਵਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕਂਸੇਤਿ, ਨ ਪਰਂ ਵਮ੍ਭੇਤਿ। ਇਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਂ ਪਹੀਨਂ ਹੋਤਿ, ਸੁਸੀਲ੍ਯਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਂ – ਯਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਪਚ੍ਚਨੀਕਤਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨਾ ਅਪਰਵਮ੍ਭਨਾ। ਏਵਮਸ੍ਸਿਮੇ ਅਨੇਕੇ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਪਚ੍ਚਯਾ।

''ਤਤ੍ਰ, ਗਹਪਤਯੋ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਸਚੇ ਖੋ ਅਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ, ਏਵਮਯਂ ਭਵਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਾਮਂ ਖੋ ਪਨ ਮਾਹੁ ਹੇਤੁ, ਹੋਤੁ ਨੇਸਂ ਭਵਤਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਚਨਂ; ਅਥ ਚ ਪਨਾਯਂ ਭਵਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਪਾਸਂਸੋ – ਸੀਲਵਾ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੇਤੁਵਾਦੋ'ਤਿ। ਸਚੇ ਖੋ ਅਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ , ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਭਯਤ੍ਥ ਕਟਗ੍ਗਹੋ – ਯਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਪਾਸਂਸੋ, ਯਞ੍ਚ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਮਸ੍ਸਾਯਂ ਅਪਣ੍ਣਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਸਮਤ੍ਤੋ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੋ, ਉਭਯਂਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਰਿਞ੍ਚਤਿ ਅਕੁਸਲਂ ਠਾਨਂ।

੧੦੩. ''ਸਨ੍ਤਿ, ਗਹਪਤਯੋ, ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਰੁਪ੍ਪਾ'ਤਿ। ਤੇਸਂਯੇਵ ਖੋ, ਗਹਪਤਯੋ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਵਾਦਾ। ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਅਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਰੁਪ੍ਪਾ'ਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ, ਗਹਪਤਯੋ, ਨਨੁਮੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਵਾਦਾ''ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਤਤ੍ਰ , ਗਹਪਤਯੋ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ਯੇ ਖੋ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਰੁਪ੍ਪਾ'ਤਿ, ਇਦਂ ਮੇ ਅਦਿਟ੍ਠਂ; ਯੇਪਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਅਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਰੁਪ੍ਪਾ'ਤਿ, ਇਦਂ ਮੇ ਅਵਿਦਿਤਂ। ਅਹਞ੍ਚੇਵ [ਅਹਞ੍ਚੇ (?)] ਖੋ ਪਨ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਏਕਂਸੇਨ ਆਦਾਯ ਵੋਹਰੇਯ੍ਯਂ – ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਨ ਮੇਤਂ ਅਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ। ਯੇ ਖੋ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਰੁਪ੍ਪਾ'ਤਿ, ਸਚੇ ਤੇਸਂ ਭਵਤਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਚਨਂ, ਠਾਨਮੇਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ – ਯੇ ਤੇ ਦੇਵਾ ਰੂਪਿਨੋ ਮਨੋਮਯਾ, ਅਪਣ੍ਣਕਂ ਮੇ ਤਤ੍ਰੂਪਪਤ੍ਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਅਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਰੁਪ੍ਪਾ'ਤਿ, ਸਚੇ ਤੇਸਂ ਭਵਤਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਚਨਂ, ਠਾਨਮੇਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ – ਯੇ ਤੇ ਦੇਵਾ ਅਰੂਪਿਨੋ ਸਞ੍ਞਾਮਯਾ, ਅਪਣ੍ਣਕਂ ਮੇ ਤਤ੍ਰੂਪਪਤ੍ਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨ ਰੂਪਾਧਿਕਰਣਂ [ਰੂਪਕਾਰਣਾ (ਕ॰)] ਦਣ੍ਡਾਦਾਨ-ਸਤ੍ਥਾਦਾਨ-ਕਲਹ-ਵਿਗ੍ਗਹ-ਵਿਵਾਦ-ਤੁਵਂਤੁਵਂ-ਪੇਸੁਞ੍ਞ-ਮੁਸਾਵਾਦਾ। 'ਨਤ੍ਥਿ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਰੂਪੇ'''ਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ ਰੂਪਾਨਂਯੇਵ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨਿਰੋਧਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ।

੧੦੪. ''ਸਨ੍ਤਿ, ਗਹਪਤਯੋ, ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਵਨਿਰੋਧੋ'ਤਿ। ਤੇਸਂਯੇਵ ਖੋ, ਗਹਪਤਯੋ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਵਾਦਾ। ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਅਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਵਨਿਰੋਧੋ'ਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ, ਗਹਪਤਯੋ, ਨਨੁਮੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਵਾਦਾ''ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਤਤ੍ਰ, ਗਹਪਤਯੋ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ਯੇ ਖੋ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ

ਭਵਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ, ਇਦਂ ਮੇ ਅਦਿਟ੍ਠਂ; ਯੇਪਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘ਅਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਵਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ, ਇਦਂ ਮੇ ਅਵਿਦਿਤਂ। ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਏਕਂਸੇਨ ਆਦਾਯ ਵੋਹਰੇਯ੍ਯਂ – ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਨ ਮੇਤਂ ਅਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ। ਯੇ ਖੋ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘ਨਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਵਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ, ਸਚੇ ਤੇਸਂ ਭਵਤਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਚਨਂ, ਠਾਨਮੇਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ – ਯੇ ਤੇ ਦੇਵਾ ਅਰੂਪਿਨੋ ਸਞ੍ਞਾਮਯਾ ਅਪਣ੍ਣਕਂ ਮੇ ਤਤ੍ਰੂਪਪਤ੍ਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘ਅਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਵਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ, ਸਚੇ ਤੇਸਂ ਭਵਤਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਚਨਂ, ਠਾਨਮੇਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ – ਯਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮਿ । ਯੇ ਖੋ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘ਨਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਵਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ, ਤੇਸਮਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿ ਸਾਰਾਗਾਯ [ਸਰਾਗਾਯ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਸਂਯੋਗਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਜ੍ਝੋਸਾਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਉਪਾਦਾਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ। ਯੇ ਪਨ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – ‘ਅਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਭਵਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ, ਤੇਸਮਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿ ਅਸਾਰਾਗਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਸਂਯੋਗਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਨਭਿਨਨ੍ਦਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਨਜ੍ਝੋਸਾਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਨੁਪਾਦਾਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ’’ਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ ਭਵਾਨਂਯੇਵ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨਿਰੋਧਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ।

੧੦੫. ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਗਹਪਤਯੋ, ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਨ੍ਤੋ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ। ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ? ਇਧ, ਗਹਪਤਯੋ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ, ਗਹਪਤਯੋ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਹੋਤਿ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ, ਗਹਪਤਯੋ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਚ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਚ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ, ਗਹਪਤਯੋ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਹੋਤਿ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ; ਸੋ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤਿ।

੧੦੬. ‘‘ਕਤਮੋ ਚ, ਗਹਪਤਯੋ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ? ਇਧ, ਗਹਪਤਯੋ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਚੇਲਕੋ ਹੋਤਿ ਮੁਤ੍ਤਾਚਾਰੋ ਹਤ੍ਥਾਪਲੇਖਨੋ...ਪੇ॰... [ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੬-੭ ਕਨ੍ਦਰਕਸੁਤ੍ਤੇ] ਇਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਕਾਯਸ੍ਸ ਆਤਾਪਨਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਗਹਪਤਯੋ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ।

‘‘ਕਤਮੋ ਚ, ਗਹਪਤਯੋ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ? ਇਧ, ਗਹਪਤਯੋ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਓਰਬ੍ਭਿਕੋ ਹੋਤਿ ਸੂਕਰਿਕੋ...ਪੇ॰... ਯੇ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞੇਪਿ ਕੇਚਿ ਕੁਰੂਰਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਗਹਪਤਯੋ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ।

‘‘ਕਤਮੋ ਚ, ਗਹਪਤਯੋ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਚ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਚ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ? ਇਧ, ਗਹਪਤਯੋ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਰਾਜਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਮੁਦ੍ਧਾਵਸਿਤ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ਤੇਪਿ ਦਣ੍ਡਤਜ੍ਜਿਤਾ ਭਯਤਜ੍ਜਿਤਾ ਅਸ੍ਸੁਮੁਖਾ ਰੁਦਮਾਨਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਗਹਪਤਯੋ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਚ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਚ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ।

‘‘ਕਤਮੋ ਚ, ਗਹਪਤਯੋ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ; ਸੋ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤਿ? ਇਧ, ਗਹਪਤਯੋ, ਤਥਾਗਤੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ...ਪੇ॰... ਸੋ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਨੀਵਰਣੇ ਪਹਾਯ ਚੇਤਸੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲੀਕਰਣੇ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਵਿਚਾਰਂ ਵਿਵੇਕਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨਂ ਚੇਤਸੋ ਏਕੋਦਿਭਾਵਂ ਅਵਿਤਕ੍ਕਂ ਅਵਿਚਾਰਂ ਸਮਾਧਿਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ... ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ।

‘‘ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰਂ ਸਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ, ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ...ਪੇ॰... ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ‘ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ’ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰... ‘ਅਯਂ ਆਸਵਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਜਾਨਤੋ ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਕਾਮਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਵਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣਂ ਹੋਤਿ। ‘ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਕਤਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ’ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਗਹਪਤਯੋ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ; ਸੋ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਸਾਲੇਯ੍ਯਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਵਾ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਾ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ ‘ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀ’ਤਿ; ਏਵਮੇਵਂ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਏਤੇ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕੇ ਨੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤੇ’’ਤਿ।

ਅਪਣ੍ਣਕਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਦਸਮਂ।

ਗਹਪਤਿਵਗ੍ਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਠਮੋ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨਂ –

ਕਨ੍ਦਰਨਾਗਰਸੇਖਵਤੋ ਚ, ਪੋਤਲਿਯੋ ਪੁਨ ਜੀਵਕਭਚ੍ਚੋ।
ਉਪਾਲਿਦਮਥੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰਅਭਯੋ, ਬਹੁਵੇਦਨੀਯਾਪਣ੍ਣਕਤੋ ਦਸਮੋ॥

੨. ਭਿਕ੍ਖੁਵਗ੍ਗੋ

੧. ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਰਾਹੁਲੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤਂ

੧੦੭. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੋ ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਯੇਨ ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਾ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸਿ, ਉਦਕਞ੍ਚ ਪਾਦਾਨਂ। ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਸਿ। ਆਯਸ੍ਮਾਪਿ ਖੋ ਰਾਹੁਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ।

੧੦੮. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਉਦਕਾਵਸੇਸਂ ਉਦਕਾਧਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਾਹੁਲਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਪਸ੍ਸਸਿ ਨੋ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਇਮਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਉਦਕਾਵਸੇਸਂ ਉਦਕਾਧਾਨੇ ਠਪਿਤ''ਨ੍ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਏਵਂ ਪਰਿਤ੍ਤਕਂ ਖੋ, ਰਾਹੁਲ, ਤੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਂ ਯੇਸਂ ਨਤ੍ਥਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ ਲਜ੍ਜਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਉਦਕਾਵਸੇਸਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਾਹੁਲਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਪਸ੍ਸਸਿ ਨੋ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਉਦਕਾਵਸੇਸਂ ਛਡ੍ਡਿਤ''ਨ੍ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਏਵਂ ਛਡ੍ਡਿਤਂ ਖੋ, ਰਾਹੁਲ, ਤੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਂ ਯੇਸਂ ਨਤ੍ਥਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ ਲਜ੍ਜਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਂ ਉਦਕਾਧਾਨਂ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਾਹੁਲਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਪਸ੍ਸਸਿ ਨੋ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਇਮਂ ਉਦਕਾਧਾਨਂ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ''ਨ੍ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਏਵਂ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਂ ਖੋ, ਰਾਹੁਲ, ਤੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਂ ਯੇਸਂ ਨਤ੍ਥਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ ਲਜ੍ਜਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਂ ਉਦਕਾਧਾਨਂ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਾਹੁਲਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਪਸ੍ਸਸਿ ਨੋ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਇਮਂ ਉਦਕਾਧਾਨਂ ਰਿਤ੍ਤਂ ਤੁਚ੍ਛ''ਨ੍ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਏਵਂ ਰਿਤ੍ਤਂ ਤੁਚ੍ਛਂ ਖੋ, ਰਾਹੁਲ, ਤੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਂ ਯੇਸਂ ਨਤ੍ਥਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ ਲਜ੍ਜਾਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਰਾਹੁਲ, ਰਞ੍ਞੋ ਨਾਗੋ ਈਸਾਦਨ੍ਤੋ ਉਰੂਲ੍ਹਵਾ [ਉਬ੍ਬੂਲ੍ਹਵਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਅਭਿਜਾਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੋ ਸਙ੍ਗਾਮਗਤੋ ਪੁਰਿਮੇਹਿਪਿ ਪਾਦੇਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਹਿਪਿ ਪਾਦੇਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਪੁਰਿਮੇਨਪਿ ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨਪਿ ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਸੀਸੇਨਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਕਣ੍ਣੇਹਿਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਦਨ੍ਤੇਹਿਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ; ਰਕ੍ਖਤੇਵ ਸੋਣ੍ਡਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – 'ਅਯਂ ਖੋ ਰਞ੍ਞੋ ਨਾਗੋ ਈਸਾਦਨ੍ਤੋ ਉਰੂਲ੍ਹਵਾ ਅਭਿਜਾਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੋ ਸਙ੍ਗਾਮਗਤੋ ਪੁਰਿਮੇਹਿਪਿ ਪਾਦੇਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਹਿਪਿ ਪਾਦੇਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ...ਪੇ॰... ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ; ਰਕ੍ਖਤੇਵ ਸੋਣ੍ਡਂ । ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਖੋ ਰਞ੍ਞੋ ਨਾਗਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤ'ਨ੍ਤਿ। ਯਤੋ ਖੋ, ਰਾਹੁਲ, ਰਞ੍ਞੋ ਨਾਗੋ ਈਸਾਦਨ੍ਤੋ ਉਰੂਲ੍ਹਵਾ ਅਭਿਜਾਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੋ ਸਙ੍ਗਾਮਗਤੋ ਪੁਰਿਮੇਹਿਪਿ ਪਾਦੇਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਹਿਪਿ ਪਾਦੇਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ...ਪੇ॰... ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਸੋਣ੍ਡਾਯਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – 'ਅਯਂ ਖੋ ਰਞ੍ਞੋ ਨਾਗੋ ਈਸਾਦਨ੍ਤੋ ਉਰੂਲ੍ਹਵਾ ਅਭਿਜਾਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੋ ਸਙ੍ਗਾਮਗਤੋ ਪੁਰਿਮੇਹਿਪਿ ਪਾਦੇਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਹਿਪਿ ਪਾਦੇਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਪੁਰਿਮੇਨਪਿ ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨਪਿ ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਸੀਸੇਨਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਕਣ੍ਣੇਹਿਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਦਨ੍ਤੇਹਿਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਸੋਣ੍ਡਾਯਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਖੋ ਰਞ੍ਞੋ ਨਾਗਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਂ। ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰਞ੍ਞੋ ਨਾਗਸ੍ਸ ਅਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਰਾਹੁਲ, ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ ਨਤ੍ਥਿ ਲਜ੍ਜਾ, ਨਾਹਂ ਤਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਪਂ ਅਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, 'ਹਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਮੁਸਾ ਭਣਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ – ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੦੯. ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਰਾਹੁਲ, ਕਿਮਤ੍ਥਿਯੋ ਆਦਾਸੋ''ਤਿ? ''ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਤ੍ਥੋ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਦੇਵ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਦੇਵ ਤੇ

ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ – ‘ਯਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਇਦਂ ਮੇ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ – ਅਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯਂ [ਦੁਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਯਂ, ਦੁਕ੍ਖੁਦਯਂ (ਕ॰)] ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ’ਨ੍ਤਿ? ਸਚੇ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – ‘ਯਂ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਇਦਂ ਮੇ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ – ਅਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯਂ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ’ਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਂ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਸਸਕ੍ਕਂ ਨ ਕਰਣੀਯਂ [ਸਂਸਕ੍ਕਂ ਨ ਚ ਕਰਣੀਯਂ (ਕ॰)]। ਸਚੇ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – ‘ਯਂ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਇਦਂ ਮੇ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨੇਵਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਨ ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਨ ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ – ਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਸੁਖੁਦ੍ਰਯਂ ਸੁਖਵਿਪਾਕ’ਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਂ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰਣੀਯਂ।

‘‘ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਪਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਤਦੇਵ ਤੇ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ – ‘ਯਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਮਿ ਇਦਂ ਮੇ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ – ਅਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯਂ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ’ਨ੍ਤਿ? ਸਚੇ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – ‘ਯਂ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਮਿ ਇਦਂ ਮੇ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ – ਅਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯਂ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ’ਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਸਂਹਰੇਯ੍ਯਾਸਿ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਏਵਰੂਪਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – ‘ਯਂ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਮਿ ਇਦਂ ਮੇ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨੇਵਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ – ਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਸੁਖੁਦ੍ਰਯਂ ਸੁਖਵਿਪਾਕ’ਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਪਦਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਸਿ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਏਵਰੂਪਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ।

‘‘ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਤਦੇਵ ਤੇ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ – ‘ਯਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਾਸਿਂ ਇਦਂ ਮੇ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ [ਸਂਵਤ੍ਤਿ (ਪੀ॰)], ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ – ਅਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯਂ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ’ਨ੍ਤਿ? ਸਚੇ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – ‘ਯਂ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਾਸਿਂ, ਇਦਂ ਮੇ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ – ਅਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯਂ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ’ਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਂ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੂਸੁ ਵਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਵਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਾਤਬ੍ਬਂ; ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਤ੍ਵਾ ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ । ਸਚੇ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – ‘ਯਂ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਕਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਾਸਿਂ ਇਦਂ ਮੇ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨੇਵਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ – ਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਸੁਖੁਦ੍ਰਯਂ ਸੁਖਵਿਪਾਕ’ਨ੍ਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੇਨ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾਸਿ ਅਹੋਰਤ੍ਤਾਨੁਸਿਕ੍ਖੀ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ।

੧੧੦. ‘‘ਯਦੇਵ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਦੇਵ ਤੇ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ – ‘ਯਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਇਦਂ ਮੇ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ – ਅਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯਂ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ’ਨ੍ਤਿ? ਸਚੇ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – ‘ਯਂ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਇਦਂ ਮੇ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ – ਅਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯਂ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ’ਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਂ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਸਸਕ੍ਕਂ ਨ ਕਰਣੀਯਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – ‘ਯਂ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਇਦਂ ਮੇ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਨੇਵਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਨ ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ – ਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਸੁਖੁਦ੍ਰਯਂ ਸੁਖਵਿਪਾਕ’ਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਂ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰਣੀਯਂ।

''ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਪਿ, ਰਾਹੁਲ, ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਤਦੇਵ ਤੇ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ – 'ਯੰ ਨੁ ਖੋ ਅਹੰ ਇਦੰ ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਮਿ ਇਦੰ ਮੇ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਤੁਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ – ਅਕੁਸਲੰ ਇਦੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯੰ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ? ਸਚੇ ਪਨ ਤ੍ਵੰ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਯੰ ਖੋ ਅਹੰ ਇਦੰ ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਮਿ ਇਦੰ ਮੇ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਤੁਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ – ਅਕੁਸਲੰ ਇਦੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯੰ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਸੰਹਰੇਯ੍ਯਾਸਿ ਤ੍ਵੰ, ਰਾਹੁਲ, ਏਵਰੂਪੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਤ੍ਵੰ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਯੰ ਖੋ ਅਹੰ ਇਦੰ ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਮਿ ਇਦੰ ਮੇ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਨੇਵਤ੍ਤੁਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਨ ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਨ ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ – ਕੁਸਲੰ ਇਦੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਸੁਖੁਦ੍ਰਯੰ ਸੁਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਪਦਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਤ੍ਵੰ ਰਾਹੁਲ, ਏਵਰੂਪੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ।

''ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਤਦੇਵ ਤੇ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ – 'ਯੰ ਨੁ ਖੋ ਅਹੰ ਇਦੰ ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਅਕਾਸਿੰ ਇਦੰ ਮੇ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਤੁਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ [ਸੰਵਤ੍ਤਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)], ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ – ਅਕੁਸਲੰ ਇਦੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯੰ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ? ਸਚੇ ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਯੰ ਖੋ ਅਹੰ ਇਦੰ ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਅਕਾਸਿੰ ਇਦੰ ਮੇ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਤੁਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ – ਅਕੁਸਲੰ ਇਦੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯੰ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪੰ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਸਤ੍ਥਰਿ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੂਸੁ ਵਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬੰ, ਵਿਵਰਿਤਬ੍ਬੰ, ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ; ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਤ੍ਵਾ ਆਯਤਿੰ ਸੰਵਰੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਤ੍ਵੰ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਯੰ ਖੋ ਅਹੰ ਇਦੰ ਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਅਕਾਸਿੰ ਇਦੰ ਮੇ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਨੇਵਤ੍ਤੁਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਨ ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਨ ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ – ਕੁਸਲੰ ਇਦੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਸੁਖੁਦ੍ਰਯੰ ਸੁਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਤ੍ਵੰ, ਰਾਹੁਲ, ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੇਨ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾਸਿ ਅਹੋਰਤ੍ਤਾਨੁਸਿਕ੍ਖੀ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ।

੧੧੧. ''ਯਦੇਵ ਤ੍ਵੰ, ਰਾਹੁਲ, ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਦੇਵ ਤੇ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ – 'ਯੰ ਨੁ ਖੋ ਅਹੰ ਇਦੰ ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਇਦੰ ਮੇ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਤੁਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ – ਅਕੁਸਲੰ ਇਦੰ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯੰ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ? ਸਚੇ ਤ੍ਵੰ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਯੰ ਖੋ ਅਹੰ ਇਦੰ ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਇਦੰ ਮੇ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਤੁਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ – ਅਕੁਸਲੰ ਇਦੰ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯੰ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪੰ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮੰ ਸਸਕ੍ਕੰ ਨ ਕਰਣੀਯੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਤ੍ਵੰ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਯੰ ਖੋ ਅਹੰ ਇਦੰ ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਇਦੰ ਮੇ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਨੇਵਤ੍ਤੁਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਨ ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਨ ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ – ਕੁਸਲੰ ਇਦੰ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਸੁਖੁਦ੍ਰਯੰ ਸੁਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪੰ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰਣੀਯੰ।

''ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਪਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮੰ ਤਦੇਵ ਤੇ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ – 'ਯੰ ਨੁ ਖੋ ਅਹੰ ਇਦੰ ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਮਿ ਇਦੰ ਮੇ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਤੁਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ – ਅਕੁਸਲੰ ਇਦੰ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯੰ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ? ਸਚੇ ਪਨ ਤ੍ਵੰ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਯੰ ਖੋ ਅਹੰ ਇਦੰ ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਮਿ ਇਦੰ ਮੇ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਤੁਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ – ਅਕੁਸਲੰ ਇਦੰ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯੰ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਸੰਹਰੇਯ੍ਯਾਸਿ ਤ੍ਵੰ, ਰਾਹੁਲ, ਏਵਰੂਪੰ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ। ਸਚੇ ਪਨ ਤ੍ਵੰ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਯੰ ਖੋ ਅਹੰ ਇਦੰ ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਮਿ ਇਦੰ ਮੇ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਨੇਵਤ੍ਤੁਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਨ ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ, ਨ ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵਤ੍ਤੁਤਿ – ਕੁਸਲੰ ਇਦੰ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਸੁਖੁਦ੍ਰਯੰ ਸੁਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਪਦਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਸਿ ਤ੍ਵੰ, ਰਾਹੁਲ, ਏਵਰੂਪੰ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ।

''ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮਂ ਤਦੇਵ ਤੇ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ – 'ਯਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਾਸਿਂ ਇਦਂ ਮੇ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ [ਸਂਵਤ੍ਤਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)], ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ – ਅਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯਂ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ? ਸਚੇ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਯਂ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਾਸਿਂ ਇਦਂ ਮੇ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ – ਅਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਦੁਕ੍ਖੁਦ੍ਰਯਂ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਂ ਪਨ [ਏਵਰੂਪੇ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਏਵਰੂਪੇ ਪਨ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ [ਮਨੋਕਮ੍ਮੇ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਅਟ੍ਟੀਯਿਤਬ੍ਬਂ ਹਰਾਯਿਤਬ੍ਬਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ; ਅਟ੍ਟੀਯਿਤ੍ਵਾ ਹਰਾਯਿਤ੍ਵਾ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਵਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਯਂ ਖੋ ਅਹਂ ਇਦਂ ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਾਸਿਂ ਇਦਂ ਮੇ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨੇਵਤ੍ਤਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ – ਕੁਸਲਂ ਇਦਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਸੁਖੁਦ੍ਰਯਂ ਸੁਖਵਿਪਾਕ'ਨ੍ਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੇਨ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾਸਿ ਅਹੋਰਤ੍ਤਾਨੁਸਿਕ੍ਖੀ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ।

੧੧੨. ''ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ, ਰਾਹੁਲ, ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨਂ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸੁਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸੁਂ, ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸੁਂ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਏਵਮੇਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸੁਂ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸੁਂ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸੁਂ। ਯੇਪਿ ਹਿ ਕੇਚਿ, ਰਾਹੁਲ, ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਂ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਏਵਮੇਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ , ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਯੇਪਿ ਹਿ ਕੇਚਿ, ਰਾਹੁਲ, ਏਤਰਹਿ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਨ੍ਤਿ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਨ੍ਤਿ, ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਏਵਮੇਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਨ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਨ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ, ਰਾਹੁਲ, 'ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਸੋਧੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ – ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ।

ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਰਾਹੁਲੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਪਠਮਂ।

੨. ਮਹਾਰਾਹੁਲੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤਂ

੧੧੩. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਆਯਸ੍ਮਾਪਿ ਖੋ ਰਾਹੁਲੋ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਾਹੁਲਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਰਾਹੁਲ, ਰੂਪਂ – ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਵਾ ਸੁਖੁਮਂ ਵਾ ਹੀਨਂ ਵਾ ਪਣੀਤਂ ਵਾ ਯਂ ਦੂਰੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਾ – ਸਬ੍ਬਂ ਰੂਪਂ 'ਨੇਤਂ ਮਮ, ਨੇਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਨ ਮੇਸੋ ਅਤ੍ਤਾ'ਤਿ ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ''ਰੂਪਮੇਵ ਨੁ ਖੋ, ਭਗਵਾ, ਰੂਪਮੇਵ ਨੁ ਖੋ, ਸੁਗਤਾ''ਤਿ? ''ਰੂਪਮ੍ਪਿ, ਰਾਹੁਲ, ਵੇਦਨਾਪਿ, ਰਾਹੁਲ, ਸਞ੍ਞਾਪਿ, ਰਾਹੁਲ, ਸਙ੍ਖਾਰਾਪਿ, ਰਾਹੁਲ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ, ਰਾਹੁਲਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੋ ''ਕੋ ਨਜ੍ਜ [ਕੋ ਨੁਜ੍ਜ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਭਗਵਤਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਓਵਾਦੇਨ ਓਵਦਿਤੋ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਤਤੋ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸੀਦਿ

ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਾਹੁਲਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ । ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਾਹੁਲਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਂ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਹਿ। ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਮਹਪ੍ਫਲਾ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸਂਸਾ''ਤਿ।

੧੧੪. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੋ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਥਂ ਭਾਵਿਤਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿ, ਕਥਂ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਮਹਪ੍ਫਲਾ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸਂਸਾ''ਤਿ? ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਰਾਹੁਲ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਕਕ੍ਖਲ਼ਂ ਖਰਿਗਤਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਕੇਸਾ ਲੋਮਾ ਨਖਾ ਦਨ੍ਤਾ ਤਚੋ ਮਂਸਂ ਨ੍ਹਾਰੁ [ਨਹਾਰੁ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਅਟ੍ਠਿ ਅਟ੍ਠਿਮਿਞ੍ਜਂ ਵਕ੍ਕਂ ਹਦਯਂ ਯਕਨਂ ਕਿਲੋਮਕਂ ਪਿਹਕਂ ਪਪ੍ਫਾਸਂ ਅਨ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤਗੁਣਂ ਉਦਰਿਯਂ ਕਰੀਸਂ, ਯਂ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਕਕ੍ਖਲ਼ਂ ਖਰਿਗਤਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਂ – ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਰਾਹੁਲ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ [ਪਠਵੀਧਾਤੁ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]। ਯਾ ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਯਾ ਚ ਬਾਹਿਰਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ, ਪਥਵੀਧਾਤੁਰੇਵੇਸਾ। ਤਂ 'ਨੇਤਂ ਮਮ, ਨੇਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਨ ਮੇਸੋ ਅਤ੍ਤਾ'ਤਿ – ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ, ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਰਾਜੇਤਿ''।

੧੧੫. ''ਕਤਮਾ ਚ, ਰਾਹੁਲ, ਆਪੋਧਾਤੁ? ਆਪੋਧਾਤੁ ਸਿਯਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ, ਸਿਯਾ ਬਾਹਿਰਾ। ਕਤਮਾ ਚ, ਰਾਹੁਲ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਆਪੋਧਾਤੁ ? ਯਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਆਪੋ ਆਪੋਗਤਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਪਿਤ੍ਤਂ ਸੇਮ੍ਹਂ ਪੁਬ੍ਬੋ ਲੋਹਿਤਂ ਸੇਦੋ ਮੇਦੋ ਅਸ੍ਸੁ ਵਸਾ ਖੇਲ਼ੋ ਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾ ਲਸਿਕਾ ਮੁਤ੍ਤਂ, ਯਂ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਆਪੋ ਆਪੋਗਤਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਂ – ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਰਾਹੁਲ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਆਪੋਧਾਤੁ। ਯਾ ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਆਪੋਧਾਤੁ ਯਾ ਚ ਬਾਹਿਰਾ ਆਪੋਧਾਤੁ ਆਪੋਧਾਤੁਰੇਵੇਸਾ। ਤਂ 'ਨੇਤਂ ਮਮ, ਨੇਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਨ ਮੇਸੋ ਅਤ੍ਤਾ'ਤਿ – ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਪੋਧਾਤੁਯਾ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ, ਆਪੋਧਾਤੁਯਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਰਾਜੇਤਿ।

੧੧੬. ''ਕਤਮਾ ਚ, ਰਾਹੁਲ, ਤੇਜੋਧਾਤੁ? ਤੇਜੋਧਾਤੁ ਸਿਯਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ, ਸਿਯਾ ਬਾਹਿਰਾ। ਕਤਮਾ ਚ, ਰਾਹੁਲ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ? ਯਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਤੇਜੋ ਤੇਜੋਗਤਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਯੇਨ ਚ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਤਿ ਯੇਨ ਚ ਜੀਰੀਯਤਿ ਯੇਨ ਚ ਪਰਿਡਯ੍ਹਤਿ ਯੇਨ ਚ ਅਸਿਤਪੀਤਖਾਯਿਤਸਾਯਿਤਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਣਾਮਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯਂ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਤੇਜੋ ਤੇਜੋਗਤਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਂ – ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਰਾਹੁਲ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ। ਯਾ ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ ਯਾ ਚ ਬਾਹਿਰਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ ਤੇਜੋਧਾਤੁਰੇਵੇਸਾ। ਤਂ 'ਨੇਤਂ ਮਮ, ਨੇਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਨ ਮੇਸੋ ਅਤ੍ਤਾ'ਤਿ – ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁਯਾ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ, ਤੇਜੋਧਾਤੁਯਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਰਾਜੇਤਿ।

੧੧੭. ''ਕਤਮਾ ਚ, ਰਾਹੁਲ, ਵਾਯੋਧਾਤੁ? ਵਾਯੋਧਾਤੁ ਸਿਯਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ, ਸਿਯਾ ਬਾਹਿਰਾ। ਕਤਮਾ ਚ, ਰਾਹੁਲ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁ? ਯਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਵਾਯੋ ਵਾਯੋਗਤਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਉਦ੍ਧਙ੍ਗਮਾ ਵਾਤਾ, ਅਧੋਗਮਾ ਵਾਤਾ, ਕੁਚ੍ਛਿਸਯਾ ਵਾਤਾ, ਕੋਟ੍ਠਾਸਯਾ [ਕੋਟ੍ਠਸਯਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਵਾਤਾ , ਅਙ੍ਗਮਙ੍ਗਾਨੁਸਾਰਿਨੋ ਵਾਤਾ, ਅਸ੍ਸਾਸੋ ਪਸ੍ਸਾਸੋ, ਇਤਿ ਯਂ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਵਾਯੋ ਵਾਯੋਗਤਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਂ – ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਰਾਹੁਲ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁ। ਯਾ ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁ ਯਾ ਚ ਬਾਹਿਰਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁ ਵਾਯੋਧਾਤੁਰੇਵੇਸਾ। ਤਂ 'ਨੇਤਂ ਮਮ, ਨੇਸੋਹਮਸ੍ਮਿ , ਨ ਮੇਸੋ ਅਤ੍ਤਾ'ਤਿ – ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁਯਾ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ, ਵਾਯੋਧਾਤੁਯਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਰਾਜੇਤਿ।

੧੧੮. ‘‘ਕਤਮਾ ਚ, ਰਾਹੁਲ, ਆਕਾਸਧਾਤੁ? ਆਕਾਸਧਾਤੁ ਸਿਯਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ, ਸਿਯਾ ਬਾਹਿਰਾ। ਕਤਮਾ ਚ, ਰਾਹੁਲ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਆਕਾਸਧਾਤੁ? ਯਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਆਕਾਸਂ ਆਕਾਸਗਤਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਦ੍ਦਂ ਨਾਸਚ੍ਛਿਦ੍ਦਂ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਂ, ਯੇਨ ਚ ਅਸਿਤਪੀਤਖਾਯਿਤਸਾਯਿਤਂ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਚ ਅਸਿਤਪੀਤਖਾਯਿਤਸਾਯਿਤਂ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਯੇਨ ਚ ਅਸਿਤਪੀਤਖਾਯਿਤਸਾਯਿਤਂ ਅਧੋਭਾਗਂ [ਅਧੋਭਾਗਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਯਂ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਆਕਾਸਂ ਆਕਾਸਗਤਂ, ਅਘਂ ਅਘਗਤਂ, ਵਿਵਰਂ ਵਿਵਰਗਤਂ, ਅਸਮ੍ਫੁਟ੍ਠਂ, ਮਂਸਲੋਹਿਤੇਹਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਂ [ਆਕਾਸਗਤਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] – ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਰਾਹੁਲ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਆਕਾਸਧਾਤੁ। ਯਾ ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ ਆਕਾਸਧਾਤੁ ਯਾ ਚ ਬਾਹਿਰਾ ਆਕਾਸਧਾਤੁ ਆਕਾਸਧਾਤੁਰੇਵੇਸਾ। ਤਂ ‘ਨੇਤਂ ਮਮ, ਨੇਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਨ ਮੇਸੋ ਅਤ੍ਤਾ’ਤਿ – ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਕਾਸਧਾਤੁਯਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ, ਆਕਾਸਧਾਤੁਯਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਰਾਜੇਤਿ।

੧੧੯. ‘‘ਪਥਵੀਸਮਂ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਹਿ। ਪਥਵੀਸਮਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮਨਾਪਾਮਨਾਪਾ ਫਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਠਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਰਾਹੁਲ, ਪਥਵਿਯਾ ਸੁਚਿਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਅਸੁਚਿਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਗੂਥਗਤਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਮੁਤ੍ਤਗਤਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਖੇਲ਼ਗਤਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਪੁਬ੍ਬਗਤਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਲੋਹਿਤਗਤਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਤੇਨ ਪਥਵੀ ਅਟ੍ਟੀਯਤਿ ਵਾ ਹਰਾਯਤਿ ਵਾ ਜਿਗੁਚ੍ਛਤਿ ਵਾ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਪਥਵੀਸਮਂ ਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਹਿ। ਪਥਵੀਸਮਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮਨਾਪਾਮਨਾਪਾ ਫਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਠਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

‘‘ਆਪੋਸਮਂ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਹਿ। ਆਪੋਸਮਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮਨਾਪਾਮਨਾਪਾ ਫਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਠਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਰਾਹੁਲ, ਆਪਸ੍ਮਿਂ ਸੁਚਿਮ੍ਪਿ ਧੋਵਨ੍ਤਿ, ਅਸੁਚਿਮ੍ਪਿ ਧੋਵਨ੍ਤਿ, ਗੂਥਗਤਮ੍ਪਿ ਧੋਵਨ੍ਤਿ, ਮੁਤ੍ਤਗਤਮ੍ਪਿ ਧੋਵਨ੍ਤਿ, ਖੇਲ਼ਗਤਮ੍ਪਿ ਧੋਵਨ੍ਤਿ, ਪੁਬ੍ਬਗਤਮ੍ਪਿ ਧੋਵਨ੍ਤਿ, ਲੋਹਿਤਗਤਮ੍ਪਿ ਧੋਵਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਤੇਨ ਆਪੋ ਅਟ੍ਟੀਯਤਿ ਵਾ ਹਰਾਯਤਿ ਵਾ ਜਿਗੁਚ੍ਛਤਿ ਵਾ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਆਪੋਸਮਂ ਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਹਿ। ਆਪੋਸਮਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮਨਾਪਾਮਨਾਪਾ ਫਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਠਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

‘‘ਤੇਜੋਸਮਂ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਹਿ। ਤੇਜੋਸਮਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮਨਾਪਾਮਨਾਪਾ ਫਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਠਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਰਾਹੁਲ, ਤੇਜੋ ਸੁਚਿਮ੍ਪਿ ਦਹਤਿ, ਅਸੁਚਿਮ੍ਪਿ ਦਹਤਿ, ਗੂਥਗਤਮ੍ਪਿ ਦਹਤਿ, ਮੁਤ੍ਤਗਤਮ੍ਪਿ ਦਹਤਿ, ਖੇਲ਼ਗਤਮ੍ਪਿ ਦਹਤਿ, ਪੁਬ੍ਬਗਤਮ੍ਪਿ ਦਹਤਿ, ਲੋਹਿਤਗਤਮ੍ਪਿ ਦਹਤਿ, ਨ ਚ ਤੇਨ ਤੇਜੋ ਅਟ੍ਟੀਯਤਿ ਵਾ ਹਰਾਯਤਿ ਵਾ ਜਿਗੁਚ੍ਛਤਿ ਵਾ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਤੇਜੋਸਮਂ ਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਹਿ। ਤੇਜੋਸਮਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮਨਾਪਾਮਨਾਪਾ ਫਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਠਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

‘‘ਵਾਯੋਸਮਂ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਹਿ। ਵਾਯੋਸਮਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮਨਾਪਾਮਨਾਪਾ ਫਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਠਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਰਾਹੁਲ, ਵਾਯੋ ਸੁਚਿਮ੍ਪਿ ਉਪਵਾਯਤਿ, ਅਸੁਚਿਮ੍ਪਿ ਉਪਵਾਯਤਿ, ਗੂਥਗਤਮ੍ਪਿ ਉਪਵਾਯਤਿ, ਮੁਤ੍ਤਗਤਮ੍ਪਿ ਉਪਵਾਯਤਿ, ਖੇਲ਼ਗਤਮ੍ਪਿ ਉਪਵਾਯਤਿ, ਪੁਬ੍ਬਗਤਮ੍ਪਿ ਉਪਵਾਯਤਿ, ਲੋਹਿਤਗਤਮ੍ਪਿ ਉਪਵਾਯਤਿ, ਨ ਚ ਤੇਨ ਵਾਯੋ ਅਟ੍ਟੀਯਤਿ ਵਾ ਹਰਾਯਤਿ ਵਾ ਜਿਗੁਚ੍ਛਤਿ ਵਾ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਵਾਯੋਸਮਂ ਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਹਿ। ਵਾਯੋਸਮਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮਨਾਪਾਮਨਾਪਾ ਫਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਠਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

‘‘ਆਕਾਸਸਮਂ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਹਿ। ਆਕਾਸਸਮਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮਨਾਪਾਮਨਾਪਾ ਫਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਠਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਰਾਹੁਲ, ਆਕਾਸੋ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਆਕਾਸਸਮਂ ਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਹਿ। ਆਕਾਸਸਮਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਮਨਾਪਾਮਨਾਪਾ ਫਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਠਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

੧੨੦. ‘‘ਮੇਤ੍ਤੰ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨੰ ਭਾਵੇਹਿ। ਮੇਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨੰ ਭਾਵਯਤੋ ਯੋ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਸੋ ਪਹੀਯਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਰੁਣੰ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨੰ ਭਾਵੇਹਿ। ਕਰੁਣਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨੰ ਭਾਵਯਤੋ ਯਾ ਵਿਹੇਸਾ ਸਾ ਪਹੀਯਿਸ੍ਸਤਿ। ਮੁਦਿਤੰ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨੰ ਭਾਵੇਹਿ। ਮੁਦਿਤਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨੰ ਭਾਵਯਤੋ ਯਾ ਅਰਤਿ ਸਾ ਪਹੀਯਿਸ੍ਸਤਿ। ਉਪੇਕ੍ਖੰ , ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨੰ ਭਾਵੇਹਿ। ਉਪੇਕ੍ਖਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨੰ ਭਾਵਯਤੋ ਯੋ ਪਟਿਘੋ ਸੋ ਪਹੀਯਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਸੁਭੰ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨੰ ਭਾਵੇਹਿ। ਅਸੁਭਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨੰ ਭਾਵਯਤੋ ਯੋ ਰਾਗੋ ਸੋ ਪਹੀਯਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞੰ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨੰ ਭਾਵੇਹਿ। ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨੰ ਭਾਵਯਤੋ ਯੋ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ ਸੋ ਪਹੀਯਿਸ੍ਸਤਿ।

੧੨੧. ‘‘ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿੰ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਨੰ ਭਾਵੇਹਿ। ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿ ਹਿ ਤੇ, ਰਾਹੁਲ, ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਮਹਪ੍ਫਲਾ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸੰਸਾ। ਕਥੰ ਭਾਵਿਤਾ ਚ, ਰਾਹੁਲ, ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿ, ਕਥੰ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਮਹਪ੍ਫਲਾ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸੰਸਾ ? ਇਧ, ਰਾਹੁਲ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਞ੍ਞਗਤੋ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਗਤੋ ਵਾ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋ ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁੰ ਕਾਯੰ ਪਣਿਧਾਯ ਪਰਿਮੁਖੰ ਸਤਿੰ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਸੋ ਸਤੋਵ ਅਸ੍ਸਸਤਿ ਸਤੋਵ [ਸਤੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਪਸ੍ਸਸਤਿ।

‘‘ਦੀਘੰ ਵਾ ਅਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋ ‘ਦੀਘੰ ਅਸ੍ਸਸਾਮੀ’ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਦੀਘੰ ਵਾ ਪਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋ ‘ਦੀਘੰ ਪਸ੍ਸਸਾਮੀ’ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ; ਰਸ੍ਸੰ ਵਾ ਅਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋ ‘ਰਸ੍ਸੰ ਅਸ੍ਸਸਾਮੀ’ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਰਸ੍ਸੰ ਵਾ ਪਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋ ‘ਰਸ੍ਸੰ ਪਸ੍ਸਸਾਮੀ’ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ‘ਸਬ੍ਬਕਾਯਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਅਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਸਬ੍ਬਕਾਯਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਯੰ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੰ ਅਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਯੰ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੰ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ।

‘‘‘ਪੀਤਿਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਅਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਪੀਤਿਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਅਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਅਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਯੰ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੰ ਅਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਯੰ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੰ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ।

‘‘‘ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਅਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ; ‘ਅਭਿਪ੍ਪਮੋਦਯੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਅਭਿਪ੍ਪਮੋਦਯੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਸਮਾਦਹੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਸਮਾਦਹੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਵਿਮੋਚਯੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਵਿਮੋਚਯੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ।

‘‘‘ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਅਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਵਿਰਾਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਅਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਵਿਰਾਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਨਿਰੋਧਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਅਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਨਿਰੋਧਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਅਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ; ‘ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਪਸ੍ਸਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ।

‘‘ਏਵੰ ਭਾਵਿਤਾ ਖੋ, ਰਾਹੁਲ, ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿ, ਏਵੰ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਮਹਪ੍ਫਲਾ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸੰਸਾ। ਏਵੰ ਭਾਵਿਤਾਯ, ਰਾਹੁਲ, ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਯਾ, ਏਵੰ ਬਹੁਲੀਕਤਾਯ ਯੇਪਿ ਤੇ ਚਰਿਮਕਾ ਅਸ੍ਸਾਸਾ ਤੇਪਿ ਵਿਦਿਤਾਵ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਨੋ ਅਵਿਦਿਤਾ’’ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ।

ਮਹਾਰਾਹੁਲੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਚੂਲ਼ਮਾਲੁਕ੍ਯਸੁਤ੍ਤੰ

੧੨੨. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ [ਮਾਲੁਙ੍ਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵੰ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਯਾਨਿਮਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਭਗਵਤਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਨਿ ਠਪਿਤਾਨਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿਪਿ, 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿਪਿ, 'ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ'ਤਿਪਿ, 'ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ'ਤਿਪਿ, 'ਤੰ ਜੀਵੰ ਤੰ ਸਰੀਰ'ਨ੍ਤਿਪਿ, 'ਅਞ੍ਞੰ ਜੀਵੰ ਅਞ੍ਞੰ ਸਰੀਰ'ਨ੍ਤਿਪਿ, 'ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿਪਿ, 'ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿਪਿ, 'ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿਪਿ, 'ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿਪਿ – ਤਾਨਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਨ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ। ਯਾਨਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਨ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ ਤੰ ਮੇ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੰ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤਿ। ਸੋਹੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਸਚੇ ਮੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ...ਪੇ॰... 'ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ – ਏਵਾਹੰ ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ; ਨੋ ਚੇ ਮੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ...ਪੇ॰... 'ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ – ਏਵਾਹੰ ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

੧੨੩. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੰ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ –

੧੨੪. ''ਇਧ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵੰ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ਯਾਨਿਮਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਭਗਵਤਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਨਿ ਠਪਿਤਾਨਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿਪਿ, 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿਪਿ...ਪੇ॰... 'ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿਪਿ – ਤਾਨਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਨ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ। ਯਾਨਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਨ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ ਤੰ ਮੇ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੰ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤਿ। ਸੋਹੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਸਚੇ ਮੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ...ਪੇ॰... 'ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ – ਏਵਾਹੰ ਭਗਵਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਨੋ ਚੇ ਮੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ...ਪੇ॰... 'ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ – ਏਵਾਹੰ ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ, 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੁ; ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ, 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੁ। ਨੋ ਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, ਅਜਾਨਤੋ ਖੋ ਪਨ ਅਪਸ੍ਸਤੋ ਏਤਦੇਵ ਉਜੁਕੰ ਹੋਤਿ ਯਦਿਦੰ – 'ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ। ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ'ਤਿ, 'ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੁ; ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ'ਤਿ, 'ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੁ। ਨੋ ਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, 'ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, ਅਜਾਨਤੋ ਖੋ ਪਨ ਅਪਸ੍ਸਤੋ ਏਤਦੇਵ ਉਜੁਕੰ ਹੋਤਿ ਯਦਿਦੰ – 'ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ। ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਤੰ ਜੀਵੰ ਤੰ ਸਰੀਰ'ਨ੍ਤਿ, 'ਤੰ ਜੀਵੰ ਤੰ ਸਰੀਰ'ਨ੍ਤਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੁ; ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਅਞ੍ਞੰ ਜੀਵੰ ਅਞ੍ਞੰ ਸਰੀਰ'ਨ੍ਤਿ, 'ਅਞ੍ਞੰ ਜੀਵੰ ਅਞ੍ਞੰ ਸਰੀਰ'ਨ੍ਤਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੁ। ਨੋ ਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਤੰ ਜੀਵੰ ਤੰ ਸਰੀਰ'ਨ੍ਤਿ ਵਾ, 'ਅਞ੍ਞੰ ਜੀਵੰ ਅਞ੍ਞੰ ਸਰੀਰ'ਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਅਜਾਨਤੋ ਖੋ ਪਨ ਅਪਸ੍ਸਤੋ ਏਤਦੇਵ ਉਜੁਕੰ ਹੋਤਿ ਯਦਿਦੰ – 'ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ। ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿ, 'ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੁ; ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿ, 'ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੁ। ਨੋ ਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ, 'ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ

ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ, ਅਜਾਨਤੋ ਖੋ ਪਨ ਅਪਸ੍ਸਤੋ ਏਤਦੇਵ ਉਜੁਕਂ ਹੋਤਿ ਯਦਿਦਂ – 'ਨ ਜਾਨਾਮਿ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ। ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ, 'ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੁ; ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ, 'ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੁ। ਨੋ ਚੇ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ, 'ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ, ਅਜਾਨਤੋ ਖੋ ਪਨ ਅਪਸ੍ਸਤੋ ਏਤਦੇਵ ਉਜੁਕਂ ਹੋਤਿ ਯਦਿਦਂ – 'ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

੧੨੫. ''ਕਿਂ ਨੁ [ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਤਾਹਂ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਏਵਂ ਅਵਚਂ – 'ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਮਯਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰ, ਅਹਂ ਤੇ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, 'ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, 'ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, 'ਤਂ ਜੀਵਂ ਤਂ ਸਰੀਰ'ਨ੍ਤਿ ਵਾ, 'ਅਞ੍ਞਂ ਜੀਵਂ ਅਞ੍ਞਂ ਸਰੀਰ'ਨ੍ਤਿ ਵਾ, 'ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ, 'ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ, 'ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ, 'ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਤ੍ਵਂ ਵਾ ਪਨ ਮਂ ਏਵਂ ਅਵਚ – ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ , ਭਗਵਾ ਮੇ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, 'ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, 'ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, 'ਤਂ ਜੀਵਂ ਤਂ ਸਰੀਰ'ਨ੍ਤਿ ਵਾ, 'ਅਞ੍ਞਂ ਜੀਵਂ ਅਞ੍ਞਂ ਸਰੀਰ'ਨ੍ਤਿ ਵਾ, 'ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ, 'ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ, 'ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ, 'ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਇਤਿ ਕਿਰ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਨੇਵਾਹਂ ਤਂ ਵਦਾਮਿ – ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਮਯਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰ, ਅਹਂ ਤੇ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ, 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ...ਪੇ॰... 'ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾਤਿ ਵਾ'ਤਿ; ਨਪਿ ਕਿਰ ਮਂ ਤ੍ਵਂ ਵਦੇਸਿ – ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਗਵਾ ਮੇ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਵਾ...ਪੇ॰... 'ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਵਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ, ਮੋਘਪੁਰਿਸ, ਕੋ ਸਨ੍ਤੋ ਕਂ ਪਚ੍ਚਾਚਿਕ੍ਖਸਿ?

੧੨੬. ''ਯੋ ਖੋ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਮੇ ਭਗਵਾ ਨ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ – ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ''ਤਿ ਵਾ, ''ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ''ਤਿ ਵਾ...ਪੇ॰... ''ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ''ਤਿ ਵਾਤਿ, ਅਬ੍ਯਾਕਤਮੇਵ ਤਂ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਸ੍ਸ, ਅਥ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਲਂ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਪੁਰਿਸੋ ਸਲ੍ਲੇਨ ਵਿਦ੍ਧੋ ਅਸ੍ਸ ਸਵਿਸੇਨ ਗਾਲ੍ਹਪਲੇਪਨੇਨ। ਤਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ ਭਿਸਕ੍ਕਂ ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਯ੍ਯੁਂ। ਸੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ ਇਮਂ ਸਲ੍ਲਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਨ ਤਂ ਪੁਰਿਸਂ ਜਾਨਾਮਿ ਯੇਨਮ੍ਹਿ ਵਿਦ੍ਧੋ, ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਵੇਸ੍ਸੋ ਵਾ ਸੁਦ੍ਦੋ ਵਾ'ਤਿ; ਸੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ ਇਮਂ ਸਲ੍ਲਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਨ ਤਂ ਪੁਰਿਸਂ ਜਾਨਾਮਿ ਯੇਨਮ੍ਹਿ ਵਿਦ੍ਧੋ, ਏਵਂਨਾਮੋ ਏਵਂਗੋਤ੍ਤੋ ਇਤਿ ਵਾ'ਤਿ; ਸੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ ਇਮਂ ਸਲ੍ਲਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਨ ਤਂ ਪੁਰਿਸਂ ਜਾਨਾਮਿ ਯੇਨਮ੍ਹਿ ਵਿਦ੍ਧੋ, ਦੀਘੋ ਵਾ ਰਸ੍ਸੋ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਵਾ'ਤਿ; ਸੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ ਇਮਂ ਸਲ੍ਲਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਨ ਤਂ ਪੁਰਿਸਂ ਜਾਨਾਮਿ ਯੇਨਮ੍ਹਿ ਵਿਦ੍ਧੋ, ਕਾਲ਼ੋ ਵਾ ਸਾਮੋ ਵਾ ਮਙ੍ਗੁਰਚ੍ਛਵੀ ਵਾ'ਤਿ; ਸੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ ਇਮਂ ਸਲ੍ਲਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਨ ਤਂ ਪੁਰਿਸਂ ਜਾਨਾਮਿ ਯੇਨਮ੍ਹਿ ਵਿਦ੍ਧੋ, ਅਮੁਕਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਵਾ ਨਿਗਮੇ ਵਾ ਨਗਰੇ ਵਾ'ਤਿ; ਸੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ ਇਮਂ ਸਲ੍ਲਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਨ ਤਂ ਧਨੁਂ ਜਾਨਾਮਿ ਯੇਨਮ੍ਹਿ ਵਿਦ੍ਧੋ, ਯਦਿ ਵਾ ਚਾਪੋ ਯਦਿ ਵਾ ਕੋਦਣ੍ਡੋ'ਤਿ; ਸੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ ਇਮਂ ਸਲ੍ਲਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਨ ਤਂ ਜਿਯਂ ਜਾਨਾਮਿ ਯਾਯਮ੍ਹਿ ਵਿਦ੍ਧੋ , ਯਦਿ ਵਾ ਅਕ੍ਕਸ੍ਸ ਯਦਿ ਵਾ ਸਣ੍ਹਸ੍ਸ [ਸਣ੍ਠਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਯਦਿ ਵਾ ਨ੍ਹਾਰੁਸ੍ਸ ਯਦਿ ਵਾ ਮਰੁਵਾਯ ਯਦਿ ਵਾ ਖੀਰਪਣ੍ਣਿਨੋ'ਤਿ; ਸੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ ਇਮਂ ਸਲ੍ਲਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਨ ਤਂ ਕਣ੍ਡਂ ਜਾਨਾਮਿ ਯੇਨਮ੍ਹਿ ਵਿਦ੍ਧੋ, ਯਦਿ ਵਾ ਗਚ੍ਛਂ ਯਦਿ ਵਾ ਰੋਪਿਮ'ਨ੍ਤਿ; ਸੋ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਨ ਤਾਵਾਹਂ ਇਮਂ ਸਲ੍ਲਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਨ ਤਂ ਕਣ੍ਡਂ ਜਾਨਾਮਿ ਯੇਨਮ੍ਹਿ ਵਿਦ੍ਧੋ, ਯਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇਹਿ ਵਾਜਿਤਂ [ਵਾਖਿਤ੍ਤਂ (ਕ॰)] ਯਦਿ ਵਾ ਗਿਜ੍ਝਸ੍ਸ ਯਦਿ ਵਾ ਕਙ੍ਕਸ੍ਸ ਯਦਿ ਵਾ ਕੁਲਲਸ੍ਸ

ਯਦਿ ਵਾ ਮੋਰਸ੍ਸ ਯਦਿ ਵਾ ਸਿਥਿਲਹਨੁਨੋ’ਤਿ; ਸੋ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯ – ‘ਨ ਤਾਵਾਹੰ ਇਮੰ ਸਲ੍ਲੰ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਨ ਤੰ ਕਣ੍ਡੰ ਜਾਨਾਮਿ ਯੇਨਮ੍ਹਿ ਵਿਦ੍ਧੋ, ਯਸ੍ਸ ਨ੍ਹਾਰੁਨਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਯਦਿ ਵਾ ਗਵਸ੍ਸ ਯਦਿ ਵਾ ਮਹਿੰਸਸ੍ਸ ਯਦਿ ਵਾ ਭੇਰਵਸ੍ਸ [ਰੋਰੁਵਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਯਦਿ ਵਾ ਸੇਮ੍ਹਾਰਸ੍ਸਾ’ਤਿ; ਸੋ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯ – ‘ਨ ਤਾਵਾਹੰ ਇਮੰ ਸਲ੍ਲੰ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਨ ਤੰ ਸਲ੍ਲੰ ਜਾਨਾਮਿ ਯੇਨਮ੍ਹਿ ਵਿਦ੍ਧੋ, ਯਦਿ ਵਾ ਸਲ੍ਲੰ ਯਦਿ ਵਾ ਖੁਰਪ੍ਪੰ ਯਦਿ ਵਾ ਵੇਕਣ੍ਡੰ ਯਦਿ ਵਾ ਨਾਰਾਚੰ ਯਦਿ ਵਾ ਵਚ੍ਛਦਨ੍ਤੰ ਯਦਿ ਵਾ ਕਰਵੀਰਪਤ੍ਤ’ਨ੍ਤਿ – ਅਞ੍ਞਾਤਮੇਵ ਤੰ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਤੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਅਸ੍ਸ, ਅਥ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਕਾਲੰ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਯੋ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯ – ‘ਨ ਤਾਵਾਹੰ ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵ ਮੇ ਭਗਵਾ ਨ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ – ‘‘ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ’’ਤਿ ਵਾ…ਪੇ॰… ‘‘ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’’ਤਿ ਵਾ’ਤਿ – ਅਬ੍ਯਾਕਤਮੇਵ ਤੰ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਸ੍ਸ, ਅਥ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਲਙ੍ਕਰੇਯ੍ਯ।

੧੨੭. ‘‘‘ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ’ਤਿ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਤਿ , ਏਵੰ ‘ਨੋ ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ’ਤਿ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ‘ਨੋ ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ’ਤਿ ਵਾ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ, ‘ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ’ਤਿ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਅਤ੍ਥੇਵ ਜਾਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਜਰਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਮਰਣੰ, ਸਨ੍ਤਿ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ; ਯੇਸਾਹੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਘਾਤੰ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ । ‘ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ’ਤਿ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਤਿ, ਏਵੰ ‘ਨੋ ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ’ਤਿ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ‘ਨੋ ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ’ਤਿ ਵਾ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ, ‘ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ’ਤਿ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਅਤ੍ਥੇਵ ਜਾਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਜਰਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਮਰਣੰ, ਸਨ੍ਤਿ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ; ਯੇਸਾਹੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਘਾਤੰ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ। ‘ਤੰ ਜੀਵੰ ਤੰ ਸਰੀਰ’ਨ੍ਤਿ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਤਿ, ਏਵੰ ‘ਨੋ ਅਞ੍ਞੰ ਜੀਵੰ ਅਞ੍ਞੰ ਸਰੀਰ’ਨ੍ਤਿ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ‘ਨੋ ਤੰ ਜੀਵੰ ਤੰ ਸਰੀਰ’ਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ, ‘ਅਞ੍ਞੰ ਜੀਵੰ ਅਞ੍ਞੰ ਸਰੀਰ’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਅਤ੍ਥੇਵ ਜਾਤਿ…ਪੇ॰… ਨਿਘਾਤੰ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ। ‘ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਤਿ, ਏਵੰ ‘ਨੋ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ‘ਨੋ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ ਵਾ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ, ‘ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਅਤ੍ਥੇਵ ਜਾਤਿ…ਪੇ॰… ਯੇਸਾਹੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਘਾਤੰ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ। ‘ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਤਿ, ਏਵੰ ‘ਨੋ ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ‘ਨੋ ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ, ‘ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿ ਅਤ੍ਥੇਵ ਜਾਤਿ…ਪੇ॰… ਯੇਸਾਹੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਘਾਤੰ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ।

੧੨੮. ‘‘ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਅਬ੍ਯਾਕਤਞ੍ਚ ਮੇ ਅਬ੍ਯਾਕਤਤੋ ਧਾਰੇਥ; ਬ੍ਯਾਕਤਞ੍ਚ ਮੇ ਬ੍ਯਾਕਤਤੋ ਧਾਰੇਥ। ਕਿਞ੍ਚ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਮਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ? ‘ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ’ਤਿ ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਮਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ; ‘ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ’ਤਿ – ਮਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ; ‘ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ’ਤਿ – ਮਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ; ‘ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ’ਤਿ – ਮਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ; ‘ਤੰ ਜੀਵੰ ਤੰ ਸਰੀਰ’ਨ੍ਤਿ – ਮਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ; ‘ਅਞ੍ਞੰ ਜੀਵੰ ਅਞ੍ਞੰ ਸਰੀਰ’ਨ੍ਤਿ – ਮਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ; ‘ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ – ਮਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ; ‘ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ – ਮਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ; ‘ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ – ਮਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ; ‘ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ – ਮਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ। ਕਸ੍ਮਾ ਚੇਤੰ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਮਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ? ਨ ਹੇਤੰ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਅਤ੍ਥਸੰਹਿਤੰ ਨ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕੰ ਨ [ਨੇਤੰ (ਸੀ॰)] ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਨ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨ ਨਿਰੋਧਾਯ ਨ ਉਪਸਮਾਯ ਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਨ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਮਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ। ਕਿਞ੍ਚ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਮਯਾ ਬ੍ਯਾਕਤੰ? ‘ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖ’ਨ੍ਤਿ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਮਯਾ ਬ੍ਯਾਕਤੰ; ‘ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ’ਤਿ – ਮਯਾ ਬ੍ਯਾਕਤੰ; ‘ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ – ਮਯਾ ਬ੍ਯਾਕਤੰ; ‘ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ

ਪਟਿਪਦਾ’ਤਿ – ਮਯਾ ਬਜਾਕਤੰ। ਕਸ੍ਮਾ ਚੇਤੰ, ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤ, ਮਯਾ ਬਜਾਕਤੰ? ਏਤਞ੍ਹਿ, ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤ, ਅਤ੍ਥਸੰਹਿਤੰ ਏਤੰ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕੰ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨਿਰੋਧਾਯ ਉਪਸਮਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਮਯਾ ਬਜਾਕਤੰ। ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ, ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤ , ਅਬਜਾਕਤਞ੍ਚ ਮੇ ਅਬਜਾਕਤਤੋ ਧਾਰੇਥ; ਬਜਾਕਤਞ੍ਚ ਮੇ ਬਜਾਕਤਤੋ ਧਾਰੇਥਾ’’ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ।

ਚੂਲ਼ਮਾਲੁਕਜਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਤਤਿਯੰ।

੪. ਮਹਾਮਾਲੁਕਜਸੁਤ੍ਤੰ

੧੨੯. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ। ‘‘ਭਦਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁੰ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਧਾਰੇਥ ਨੋ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਯਾ ਦੇਸਿਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸੰਯੋਜਨਾਨੀ’’ਤਿ?

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਹੰ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਧਾਰੇਮਿ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸੰਯੋਜਨਾਨੀ’’ਤਿ। ‘‘ਯਥਾ ਕਥੰ ਪਨ ਤ੍ਵੰ, ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤ, ਧਾਰੇਸਿ ਮਯਾ ਦੇਸਿਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸੰਯੋਜਨਾਨੀ’’ਤਿ? ‘‘ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯੰ ਸੰਯੋਜਨੰ ਦੇਸਿਤੰ ਧਾਰੇਮਿ; ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯੰ ਸੰਯੋਜਨੰ ਦੇਸਿਤੰ ਧਾਰੇਮਿ; ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯੰ ਸੰਯੋਜਨੰ ਦੇਸਿਤੰ ਧਾਰੇਮਿ; ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯੰ ਸੰਯੋਜਨੰ ਦੇਸਿਤੰ ਧਾਰੇਮਿ; ਬਜਾਪਾਦੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯੰ ਸੰਯੋਜਨੰ ਦੇਸਿਤੰ ਧਾਰੇਮਿ। ਏਵੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਧਾਰੇਮਿ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸੰਯੋਜਨਾਨੀ’’ਤਿ।

‘‘ਕਸ੍ਸ ਖੋ ਨਾਮ ਤ੍ਵੰ, ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤ, ਇਮਾਨਿ ਏਵੰ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸੰਯੋਜਨਾਨਿ ਦੇਸਿਤਾਨਿ ਧਾਰੇਸਿ? ਨਨੁ, ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤ , ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਇਮਿਨਾ ਤਰੁਣੂਪਮੇਨ ਉਪਾਰਮ੍ਭੇਨ ਉਪਾਰਮ੍ਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ? ਦਹਰਸ੍ਸ ਹਿ, ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤ, ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯਜਕਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਾਯੋਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਕੁਤੋ ਪਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ? ਅਨੁਸੇਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ [ਅਨੁਸੇਤਿ ਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਾਨੁਸਯੋ। ਦਹਰਸ੍ਸ ਹਿ, ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤ, ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯਜਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਕੁਤੋ ਪਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ? ਅਨੁਸੇਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨੁਸਯੋ। ਦਹਰਸ੍ਸ ਹਿ, ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤ, ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯਜਕਸ੍ਸ ਸੀਲਾਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਕੁਤੋ ਪਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ਸੀਲੇਸੁ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸੋ? ਅਨੁਸੇਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਾਨੁਸਯੋ । ਦਹਰਸ੍ਸ ਹਿ, ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤ, ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯਜਕਸ੍ਸ ਕਾਮਾਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਕੁਤੋ ਪਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ? ਅਨੁਸੇਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਕਾਮਰਾਗਾਨੁਸਯੋ। ਦਹਰਸ੍ਸ ਹਿ, ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤ, ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯਜਕਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਕੁਤੋ ਪਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਬਜਾਪਾਦੋ? ਅਨੁਸੇਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਬਜਾਪਾਦਾਨੁਸਯੋ। ਨਨੁ, ਮਾਲੁਕਜਪੁਤ੍ਤ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਇਮਿਨਾ ਤਰੁਣੂਪਮੇਨ ਉਪਾਰਮ੍ਭੇਨ ਉਪਾਰਮ੍ਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ? ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਏਤਸ੍ਸ, ਭਗਵਾ, ਕਾਲੋ, ਏਤਸ੍ਸ, ਸੁਗਤ, ਕਾਲੋ ਯੰ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸੰਯੋਜਨਾਨਿ ਦੇਸੇਯਜ। ਭਗਵਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਤੇਨ ਹਾਨਨ੍ਦ, ਸੁਣਾਹਿ, ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ; ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

੧੩੦. ‘‘ਇਧਾਨਨ੍ਦ , ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਅਰਿਯਾਨੰ ਅਦਸ੍ਸਾਵੀ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਕੋਵਿਦੋ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੇ ਅਵਿਨੀਤੋ, ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨੰ ਅਦਸ੍ਸਾਵੀ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਕੋਵਿਦੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਧਮ੍ਮੇ ਅਵਿਨੀਤੋ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ

ਵਿਹਰਤਿ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਪਰੇਤੇਨ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਚ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ ਥਾਮਗਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਨੀਤਾ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯੰ ਸੰਯੋਜਨੰ। ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਰੇਤੇਨ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਚ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਥਾਮਗਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਨੀਤਾ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯੰ ਸੰਯੋਜਨੰ। ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਪਰੇਤੇਨ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸੋ ਥਾਮਗਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਨੀਤੋ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯੰ ਸੰਯੋਜਨੰ। ਕਾਮਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ ਕਾਮਰਾਗਪਰੇਤੇਨ ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ ਕਾਮਰਾਗਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਕਾਮਰਾਗੋ ਥਾਮਗਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਨੀਤੋ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯੰ ਸੰਯੋਜਨੰ। ਬ੍ਯਾਪਾਦਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ ਬ੍ਯਾਪਾਦਪਰੇਤੇਨ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਥਾਮਗਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਨੀਤੋ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯੰ ਸੰਯੋਜਨੰ।

੧੩੧. ''ਸੁਤਵਾ ਚ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਰਿਯਾਨੰ ਦਸ੍ਸਾਵੀ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕੋਵਿਦੋ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੇ ਸੁਵਿਨੀਤੋ, ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨੰ ਦਸ੍ਸਾਵੀ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕੋਵਿਦੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਧਮ੍ਮੇ ਸੁਵਿਨੀਤੋ ਨ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਪਰੇਤੇਨ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਚ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ ਸਾਨੁਸਯਾ ਪਹੀਯਤਿ। ਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ ਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਰੇਤੇਨ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਚ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਸਾਨੁਸਯਾ ਪਹੀਯਤਿ। ਨ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ ਨ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਪਰੇਤੇਨ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸੋ ਸਾਨੁਸਯੋ ਪਹੀਯਤਿ। ਨ ਕਾਮਰਾਗਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ ਨ ਕਾਮਰਾਗਪਰੇਤੇਨ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ ਕਾਮਰਾਗਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਕਾਮਰਾਗੋ ਸਾਨੁਸਯੋ ਪਹੀਯਤਿ । ਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ ਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦਪਰੇਤੇਨ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਸਾਨੁਸਯੋ ਪਹੀਯਤਿ।

੧੩੨. ''ਯੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਗ੍ਗੋ ਯਾ ਪਟਿਪਦਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਤੰ ਮਗ੍ਗੰ ਤੰ ਪਟਿਪਦੰ ਅਨਾਗਮ੍ਮ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸੰਯੋਜਨਾਨਿ ਞਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਦਕ੍ਖਤਿ ਵਾ ਪਜਹਿਸ੍ਸਤਿ ਵਾਤਿ – ਨੇਤੰ ਠਾਨੰ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਹਤੋ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਸਾਰਵਤੋ ਤਚੰ ਅਚ੍ਛੇਤ੍ਵਾ ਫੇਗ੍ਗੁੰ ਅਚ੍ਛੇਤ੍ਵਾ ਸਾਰਚ੍ਛੇਦੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ – ਨੇਤੰ ਠਾਨੰ ਵਿਜ੍ਜਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਯੋ ਮਗ੍ਗੋ ਯਾ ਪਟਿਪਦਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਤੰ ਮਗ੍ਗੰ ਤੰ ਪਟਿਪਦੰ ਅਨਾਗਮ੍ਮ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸੰਯੋਜਨਾਨਿ ਞਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਦਕ੍ਖਤਿ ਵਾ ਪਜਹਿਸ੍ਸਤਿ ਵਾਤਿ – ਨੇਤੰ ਠਾਨੰ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।

''ਯੋ ਚ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਗ੍ਗੋ ਯਾ ਪਟਿਪਦਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਤੰ ਮਗ੍ਗੰ ਤੰ ਪਟਿਪਦੰ ਆਗਮ੍ਮ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸੰਯੋਜਨਾਨਿ ਞਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਦਕ੍ਖਤਿ ਵਾ ਪਜਹਿਸ੍ਸਤਿ ਵਾਤਿ – ਠਾਨਮੇਤੰ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਹਤੋ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਸਾਰਵਤੋ ਤਚੰ ਛੇਤ੍ਵਾ ਫੇਗ੍ਗੁੰ ਛੇਤ੍ਵਾ ਸਾਰਚ੍ਛੇਦੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ – ਠਾਨਮੇਤੰ ਵਿਜ੍ਜਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਯੋ ਮਗ੍ਗੋ ਯਾ ਪਟਿਪਦਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਤੰ ਮਗ੍ਗੰ ਤੰ ਪਟਿਪਦੰ ਆਗਮ੍ਮ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸੰਯੋਜਨਾਨਿ ਞਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਦਕ੍ਖਤਿ ਵਾ ਪਜਹਿਸ੍ਸਤਿ ਵਾਤਿ – ਠਾਨਮੇਤੰ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਗਙ੍ਗਾ ਨਦੀ ਪੂਰਾ ਉਦਕਸ੍ਸ ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਾ ਕਾਕਪੇਯ੍ਯਾ। ਅਥ ਦੁਬ੍ਬਲਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ – 'ਅਹੰ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਙ੍ਗਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤਿਰਿਯੰ ਬਾਹਾਯ ਸੋਤੰ ਛੇਤ੍ਵਾ ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਪਾਰੰ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ [ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)]; ਸੋ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ ਗਙ੍ਗਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤਿਰਿਯੰ ਬਾਹਾਯ ਸੋਤੰ ਛੇਤ੍ਵਾ ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਪਾਰੰ ਗਨ੍ਤੁੰ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਯੇਸੰ ਕੇਸਞ੍ਚਿ [ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] ਸਕ੍ਕਾਯਨਿਰੋਧਾਯ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ ਨਪ੍ਪਸੀਦਤਿ ਨ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਨ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ; ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਸੋ ਦੁਬ੍ਬਲਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਏਵਮੇਤੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਗਙ੍ਗਾ ਨਦੀ ਪੂਰਾ ਉਦਕਸ੍ਸ ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਾ ਕਾਕਪੇਯ੍ਯਾ। ਅਥ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ – 'ਅਹੰ ਇਮਿਸ੍ਸਾ

ਗਙ੍ਗਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤਿਰਿਯਂ ਬਾਹਾਯ ਸੋਤਂ ਛੇਤ੍ਵਾ ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਪਾਰਂ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ; ਸੋ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ ਗਙ੍ਗਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤਿਰਿਯਂ ਬਾਹਾਯ ਸੋਤਂ ਛੇਤ੍ਵਾ ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਪਾਰਂ ਗਨ੍ਤੁਂ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਯੇਸਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਸਕ੍ਕਾਯਨਿਰੋਧਾਯ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ ਪਸੀਦਤਿ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ; ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਸੋ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਏਵਮੇਤੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

੧੩੩. ''ਕਤਮੋ ਚਾਨਨ੍ਦ, ਮਗ੍ਗੋ, ਕਤਮਾ ਪਟਿਪਦਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ? ਇਧਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕਾ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਾਯਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਨਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਵਿਚਾਰਂ ਵਿਵੇਕਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਯਦੇਵ ਤਤ੍ਥ ਹੋਤਿ ਰੂਪਗਤਂ ਵੇਦਨਾਗਤਂ ਸਞ੍ਞਾਗਤਂ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਗਤਂ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਰੋਗਤੋ ਗਣ੍ਡਤੋ ਸਲ੍ਲਤੋ ਅਘਤੋ ਆਬਾਧਤੋ ਪਰਤੋ ਪਲੋਕਤੋ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ। ਸੋ ਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਟਿਵਾਪੇਤਿ [ਪਟਿਪਾਪੇਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰), ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ (ਕ॰)]। ਸੋ ਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਟਿਵਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਮਤਾਯ ਧਾਤੁਯਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਸਂਹਰਤਿ – 'ਏਤਂ ਸਨ੍ਤਂ ਏਤਂ ਪਣੀਤਂ ਯਦਿਦਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੋ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ; ਨੋ ਚੇ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਤੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਰਾਗੇਨ ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਨਨ੍ਦਿਯਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ, ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਗ੍ਗੋ ਅਯਂ ਪਟਿਪਦਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾ...ਪੇ॰... ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ... ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ... ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਯਦੇਵ ਤਤ੍ਥ ਹੋਤਿ ਰੂਪਗਤਂ ਵੇਦਨਾਗਤਂ ਸਞ੍ਞਾਗਤਂ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਗਤਂ... ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਗ੍ਗੋ ਅਯਂ ਪਟਿਪਦਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਨਂ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾ ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਨਂ ਅਮਨਸਿਕਾਰਾ 'ਅਨਨ੍ਤੋ ਆਕਾਸੋ'ਤਿ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਯਦੇਵ ਤਤ੍ਥ ਹੋਤਿ ਵੇਦਨਾਗਤਂ ਸਞ੍ਞਾਗਤਂ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਗਤਂ...ਪੇ॰... ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਗ੍ਗੋ ਅਯਂ ਪਟਿਪਦਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ 'ਅਨਨ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣ'ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਯਦੇਵ ਤਤ੍ਥ ਹੋਤਿ ਵੇਦਨਾਗਤਂ ਸਞ੍ਞਾਗਤਂ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਗਤਂ...ਪੇ॰... ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਗ੍ਗੋ ਅਯਂ ਪਟਿਪਦਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ 'ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ'ਤਿ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਯਦੇਵ ਤਤ੍ਥ ਹੋਤਿ ਵੇਦਨਾਗਤਂ ਸਞ੍ਞਾਗਤਂ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਗਤਂ...ਪੇ॰... ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਗ੍ਗੋ ਅਯਂ ਪਟਿਪਦਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯਾ''ਤਿ।

''ਏਸੋ ਚੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਗ੍ਗੋ ਏਸਾ ਪਟਿਪਦਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ, ਅਥ ਕਿਞ੍ਚਰਹਿ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਨੋ ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਨੋ''ਤਿ? ''ਏਤ੍ਥ ਖੋ ਪਨੇਸਾਹਂ [ਏਤ੍ਥ ਖੋ ਤੇਸਾਹਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)], ਆਨਨ੍ਦ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵੇਮਤ੍ਤਤਂ ਵਦਾਮੀ''ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ।

ਮਹਾਮਾਲੁਕ੍ਯਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਭਦ੍ਦਾਲਿਸੁਤ੍ਤਂ

੧੩੪. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਭਿਕ੍ਖਵੋ''ਤਿ। ''ਭਦਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁਂ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਹਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਾਸਨਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਾਮਿ; ਏਕਾਸਨਭੋਜਨਂ ਖੋ, ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਾਮਿ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤਞ੍ਚ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਬਲਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚ। ਏਥ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਾਸਨਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਥ; ਏਕਾਸਨਭੋਜਨਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸਥ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤਞ੍ਚ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਬਲਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਹਂ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨ ਉਸ੍ਸਹਾਮਿ ਏਕਾਸਨਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ; ਏਕਾਸਨਭੋਜਨਞ੍ਹਿ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਸਿਯਾ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ, ਸਿਯਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਯਤ੍ਥ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਅਸ੍ਸਸਿ ਤਤ੍ਥ ਏਕਦੇਸਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਏਕਦੇਸਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ ਏਕਾਸਨੋ ਯਾਪੇਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ [ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ ਯਾਪੇਸ੍ਸਸੀਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]। ''ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨ ਉਸ੍ਸਹਾਮਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ; ਏਵਮ੍ਪਿ ਹਿ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭੁਞ੍ਜਤੋ ਸਿਯਾ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ, ਸਿਯਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਭਗਵਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਞ੍ਞਾਪਿਯਮਾਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਸਿਕ੍ਖਂ ਸਮਾਦਿਯਮਾਨੇ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਂ ਪਵੇਦੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਤੇਮਾਸਂ ਨ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵਂ ਅਦਾਸਿ, ਯਥਾ ਤਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ।

੧੩੫. ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ – ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰੋ ਭਗਵਾ ਤੇਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਯੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਭਦ੍ਦਾਲਿਂ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਇਦਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਗਵਤੋ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮਂ ਕਰੀਯਤਿ [ਕਰਣੀਯਂ (ਕ॰)]। ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰੋ ਭਗਵਾ ਤੇਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤਿ। ਇਙ੍ਘਾਵੁਸੋ ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਏਤਂ ਦੋਸਕਂ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਮਾ ਤੇ ਪਚ੍ਛਾ ਦੁਕ੍ਕਰਤਰਂ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ। ''ਏਵਮਾਵੁਸੋ''ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਚ੍ਚਯੋ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਚ੍ਚਗਮਾ ਯਥਾਬਾਲਂ ਯਥਾਮੂਲ੍ਹਂ ਯਥਾਅਕੁਸਲਂ, ਯੋਹਂ ਭਗਵਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਞ੍ਞਾਪਿਯਮਾਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਸਿਕ੍ਖਂ ਸਮਾਦਿਯਮਾਨੇ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਂ ਪਵੇਦੇਸਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਅਚ੍ਚਯਂ ਅਚ੍ਚਯਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰਾਯਾ''ਤਿ।

''ਤਗ੍ਘ ਤ੍ਵਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਅਚ੍ਚਯੋ ਅਚ੍ਚਗਮਾ ਯਥਾਬਾਲਂ ਯਥਾਮੂਲ੍ਹਂ ਯਥਾਅਕੁਸਲਂ, ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਮਯਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਞ੍ਞਾਪਿਯਮਾਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਸਿਕ੍ਖਂ ਸਮਾਦਿਯਮਾਨੇ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਂ ਪਵੇਦੇਸਿ। ਸਮਯੋਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ – 'ਭਗਵਾ ਖੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ, ਭਗਵਾਪਿ ਮਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ – ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ'ਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਸਮਯੋ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਮਯੋਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ – 'ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਤਾ, ਤੇਪਿ ਮਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ – ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ'ਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਸਮਯੋ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਮਯੋਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ – 'ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਤਾ, ਤਾਪਿ ਮਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ – ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ'ਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਸਮਯੋ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਮਯੋਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ – 'ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਖੋ ਉਪਾਸਕਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਮਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ – ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ'ਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਸਮਯੋ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਮਯੋਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ – 'ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਖੋ ਉਪਾਸਿਕਾ

ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਾਪਿ ਮਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ – ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ'ਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ , ਸਮਯੋ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਮਯੋਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ – 'ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਖੋ ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਤਾ, ਤੇਪਿ ਮਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ – ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ ਥੇਰਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ'ਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਸਮਯੋ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ।

''ਅਚ੍ਚਯੋ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਚ੍ਚਗਮਾ ਯਥਾਬਾਲਂ ਯਥਾਮੂਲ਼੍ਹਂ ਯਥਾਅਕੁਸਲਂ, ਯੋਹਂ ਭਗਵਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਞ੍ਞਾਪਿਯਮਾਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਸਿਕ੍ਖਂ ਸਮਾਦਿਯਮਾਨੇ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਂ ਪਵੇਦੇਸਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਅਚ੍ਚਯਂ ਅਚ੍ਚਯਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰਾਯਾ''ਤਿ। ''ਤਗ੍ਘ ਤ੍ਵਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਅਚ੍ਚਯੋ ਅਚ੍ਚਗਮਾ ਯਥਾਬਾਲਂ ਯਥਾਮੂਲ਼੍ਹਂ ਯਥਾਅਕੁਸਲਂ, ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਮਯਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਞ੍ਞਾਪਿਯਮਾਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਸਿਕ੍ਖਂ ਸਮਾਦਿਯਮਾਨੇ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਂ ਪਵੇਦੇਸਿ''।

੧੩੬. ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਇਧਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਤਮਹਂ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯਂ – 'ਏਹਿ ਮੇ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਙ੍ਕੇ ਸਙ੍ਕਮੋ ਹੋਹੀ'ਤਿ, ਅਪਿ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕਾਯਂ ਸਨ੍ਨਾਮੇਯ੍ਯ, 'ਨੋ'ਤਿ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ?

''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਇਧਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ... ਕਾਯਸਕ੍ਖਿ... ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ... ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ... ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ... ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ, ਤਮਹਂ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯਂ – 'ਏਹਿ ਮੇ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਙ੍ਕੇ ਸਙ੍ਕਮੋ ਹੋਹੀ'ਤਿ, ਅਪਿ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕਾਯਂ ਸਨ੍ਨਾਮੇਯ੍ਯ, 'ਨੋ'ਤਿ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ?

''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਅਪਿ ਨੁ ਤ੍ਵਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਹੋਸਿ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ ਵਾ''ਤਿ?

''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

''ਨਨੁ ਤ੍ਵਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਰਿਤ੍ਤੋ ਤੁਚ੍ਛੋ ਅਪਰਦ੍ਧੋ''ਤਿ?

''ਏਵਂ , ਭਨ੍ਤੇ। ਅਚ੍ਚਯੋ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਚ੍ਚਗਮਾ ਯਥਾਬਾਲਂ ਯਥਾਮੂਲ਼੍ਹਂ ਯਥਾਅਕੁਸਲਂ, ਯੋਹਂ ਭਗਵਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਞ੍ਞਾਪਿਯਮਾਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਸਿਕ੍ਖਂ ਸਮਾਦਿਯਮਾਨੇ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਂ ਪਵੇਦੇਸਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਅਚ੍ਚਯਂ ਅਚ੍ਚਯਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰਾਯਾ''ਤਿ। ''ਤਗ੍ਘ ਤ੍ਵਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਅਚ੍ਚਯੋ ਅਚ੍ਚਗਮਾ ਯਥਾਬਾਲਂ ਯਥਾਮੂਲ਼੍ਹਂ ਯਥਾਅਕੁਸਲਂ, ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਮਯਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਞ੍ਞਾਪਿਯਮਾਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਸਿਕ੍ਖਂ ਸਮਾਦਿਯਮਾਨੇ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਂ ਪਵੇਦੇਸਿ। ਯਤੋ ਚ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਅਚ੍ਚਯਂ ਅਚ੍ਚਯਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਕਰੋਸਿ, ਤਂ ਤੇ ਮਯਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮ। ਵੁਦ੍ਧਿਹੇਸਾ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਯੋ ਅਚ੍ਚਯਂ ਅਚ੍ਚਯਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਕਰੋਤਿ, ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ''।

੧੩੭. ''ਇਧ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – 'ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਭਜੇਯ੍ਯਂ ਅਰਞ੍ਞਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਪਬ੍ਬਤਂ ਕਨ੍ਦਰਂ ਗਿਰਿਗੁਹਂ ਸੁਸਾਨਂ ਵਨਪਤ੍ਥਂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਂ ਪਲਾਲਪੁਞ੍ਜਂ। ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮਾਹਂ ਉਤ੍ਤਰਿ [ਉਤ੍ਤਰਿਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਭਜਤਿ ਅਰਞ੍ਞਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਪਬ੍ਬਤਂ ਕਨ੍ਦਰਂ ਗਿਰਿਗੁਹਂ ਸੁਸਾਨਂ ਵਨਪਤ੍ਥਂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਂ ਪਲਾਲਪੁਞ੍ਜਂ। ਤਸ੍ਸ

ਤਥਾਵੂਪਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਉਪਵਦਤਿ, ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਪਿ ਵਿਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਉਪਵਦਨ੍ਤਿ, ਦੇਵਤਾਪਿ ਉਪਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਾਪਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਵਦਤਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾਪਿ ਉਪਵਦਿਤੋ, ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਪਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿ ਉਪਵਦਿਤੋ, ਦੇਵਤਾਹਿਪਿ ਉਪਵਦਿਤੋ, ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਵਦਿਤੋ ਨ ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਹੋਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਸ੍ਸ।

੧੩੮. ''ਇਧ ਪਨ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – 'ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਭਜੇਯ੍ਯਂ ਅਰਞ੍ਞਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਪਬ੍ਬਤਂ ਕਨ੍ਦਰਂ ਗਿਰਿਗੁਹਂ ਸੁਸਾਨਂ ਵਨਪਤ੍ਥਂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਂ ਪਲਾਲਪੁਞ੍ਜਂ। ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮਾਹਂ ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਭਜਤਿ ਅਰਞ੍ਞਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਪਬ੍ਬਤਂ ਕਨ੍ਦਰਂ ਗਿਰਿਗੁਹਂ ਸੁਸਾਨਂ ਵਨਪਤ੍ਥਂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਂ ਪਲਾਲਪੁਞ੍ਜਂ। ਤਸ੍ਸ ਤਥਾਵੂਪਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਨ ਉਪਵਦਤਿ, ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਪਿ ਵਿਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਨ ਉਪਵਦਨ੍ਤਿ, ਦੇਵਤਾਪਿ ਨ ਉਪਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਾਪਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨ ਉਪਵਦਤਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾਪਿ ਅਨੁਪਵਦਿਤੋ , ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਪਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿ ਅਨੁਪਵਦਿਤੋ, ਦੇਵਤਾਹਿਪਿ ਅਨੁਪਵਦਿਤੋ, ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਪਵਦਿਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ। ਸੋ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਵਿਚਾਰਂ ਵਿਵੇਕਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਹੋਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਸ੍ਸ।

੧੩੯. ''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨਂ ਚੇਤਸੋ ਏਕੋਦਿਭਾਵਂ ਅਵਿਤਕ੍ਕਂ ਅਵਿਚਾਰਂ ਸਮਾਧਿਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਹੋਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਸ੍ਸ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੀਤਿਯਾ ਚ ਵਿਰਾਗਾ ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਚ ਵਿਹਰਤਿ, ਸਤੋ ਚ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸੁਖਞ੍ਚ ਕਾਯੇਨ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ, ਯਂ ਤਂ ਅਰਿਯਾ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ – 'ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਸਤਿਮਾ ਸੁਖਵਿਹਾਰੀ'ਤਿ ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਹੋਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਸ੍ਸ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸੋਮਨਸ੍ਸਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਂ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਤਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਹੋਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਸ੍ਸ।

''ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰਂ ਸਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਹੋਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਸ੍ਸ।

''ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ – 'ਇਮੇ ਵਤ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ...ਪੇ॰... ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਨ੍ਨਾ; ਇਮੇ ਵਾ ਪਨ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ...ਪੇ॰... ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਨ੍ਨਾ'ਤਿ ਇਤਿ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ...ਪੇ॰... ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਏਵਞ੍ਹਿ ਤਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਹੋਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਸ੍ਸ।

“ਸੋ ਏਵੰ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ‘ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖ’ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ, ‘ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ, ‘ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ, ‘ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ; ‘ਇਮੇ ਆਸਵਾ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ, ‘ਅਯੰ ਆਸਵਸਮੁਦਯੋ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ, ‘ਅਯੰ ਆਸਵਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ, ‘ਅਯੰ ਆਸਵਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਜਾਨਤੋ ਏਵੰ ਪਸ੍ਸਤੋ ਕਾਮਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਵਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣੰ ਹੋਤਿ। ‘ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, ਕਤੰ ਕਰਣੀਯੰ, ਨਾਪਰੰ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ’ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੰ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਹੋਤਿ ਯਥਾ ਤੰ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਸ੍ਸਾ”ਤਿ।

੧੪੦. ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – “ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੇਤੁ, ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਯੇਨ ਮਿਧੇਕਚ੍ਚੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਪਸਯ੍ਹ ਪਸਯ੍ਹ [ਪਵਯ੍ਹ ਪਵਯ੍ਹ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਕਾਰਣੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ? ਕੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੇਤੁ, ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਯੇਨ ਮਿਧੇਕਚ੍ਚੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਨੋ ਤਥਾ ਪਸਯ੍ਹ ਪਸਯ੍ਹ ਕਾਰਣੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ”ਤਿ? “ਇਧ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਭਿਣ੍ਹਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲੋ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਤਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਥੰ ਅਪਨਾਮੇਤਿ, ਕੋਪਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਪਾਤੁਕਰੋਤਿ, ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਲੋਮੰ ਪਾਤੇਤਿ, ਨ ਨੇਤ੍ਥਾਰੰ ਵਤ੍ਤਤਿ, ‘ਯੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ ਤੰ ਕਰੋਮੀ’ਤਿ ਨਾਹ। ਤਤ੍ਰ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਏਵੰ ਹੋਤਿ – ਅਯੰ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਭਿਣ੍ਹਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਆਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲੋ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਤਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਥੰ ਅਪਨਾਮੇਤਿ, ਕੋਪਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਪਾਤੁਕਰੋਤਿ, ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਲੋਮੰ ਪਾਤੇਤਿ, ਨ ਨੇਤ੍ਥਾਰੰ ਵਤ੍ਤਤਿ, ‘ਯੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ ਤੰ ਕਰੋਮੀ’ਤਿ ਨਾਹ। ਸਾਧੁ ਵਤਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾ ਤਥਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਥ ਯਥਾਸ੍ਸਿਦੰ [ਯਥਯਿਦੰ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਕ॰)] ਅਧਿਕਰਣੰ ਨ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਵੂਪਸਮੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਖੋ ਏਵੰ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਥਾ ਤਥਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸ੍ਸਿਦੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਨ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ।

੧੪੧. “ਇਧ ਪਨ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਭਿਣ੍ਹਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲੋ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਨਾਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਤਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਥੰ ਨ ਅਪਨਾਮੇਤਿ, ਨ ਕੋਪਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਪਾਤੁਕਰੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਲੋਮੰ ਪਾਤੇਤਿ, ਨੇਤ੍ਥਾਰੰ ਵਤ੍ਤਤਿ, ‘ਯੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ ਤੰ ਕਰੋਮੀ’ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਰ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਏਵੰ ਹੋਤਿ – ਅਯੰ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਭਿਣ੍ਹਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਆਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲੋ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਨਾਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਤਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਥੰ ਨ ਅਪਨਾਮੇਤਿ, ਨ ਕੋਪਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਪਾਤੁਕਰੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਲੋਮੰ ਪਾਤੇਤਿ, ਨੇਤ੍ਥਾਰੰ ਵਤ੍ਤਤਿ, ‘ਯੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ ਤੰ ਕਰੋਮੀ’ਤਿ ਆਹ। ਸਾਧੁ ਵਤਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾ ਤਥਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਥ ਯਥਾਸ੍ਸਿਦੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਵੂਪਸਮੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਖੋ ਏਵੰ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਥਾ ਤਥਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸ੍ਸਿਦੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ।

੧੪੨. “ਇਧ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਿਚ੍ਚਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲੋ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਤਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਥੰ ਅਪਨਾਮੇਤਿ, ਕੋਪਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਪਾਤੁਕਰੋਤਿ, ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਲੋਮੰ ਪਾਤੇਤਿ, ਨ ਨੇਤ੍ਥਾਰੰ ਵਤ੍ਤਤਿ, ‘ਯੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ ਤੰ ਕਰੋਮੀ’ਤਿ ਨਾਹ। ਤਤ੍ਰ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਏਵੰ ਹੋਤਿ – ਅਯੰ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਿਚ੍ਚਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲੋ । ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਤਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਥੰ ਅਪਨਾਮੇਤਿ, ਕੋਪਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਪਾਤੁਕਰੋਤਿ, ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਲੋਮੰ ਪਾਤੇਤਿ, ਨ ਨੇਤ੍ਥਾਰੰ ਵਤ੍ਤਤਿ, ‘ਯੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ ਤੰ ਕਰੋਮੀ’ਤਿ ਨਾਹ। ਸਾਧੁ ਵਤਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾ ਤਥਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਥ ਯਥਾਸ੍ਸਿਦੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਨ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਵੂਪਸਮੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਖੋ ਏਵੰ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਥਾ ਤਥਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸ੍ਸਿਦੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਨ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ।

੧੪੩. ''ਇਧ ਪਨ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਿਚ੍ਚਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲੋ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਨਾਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਤਿ, ਨ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਥਂ ਅਪਨਾਮੇਤਿ, ਨ ਕੋਪਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਪਾਤੁਕਰੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਲੋਮਂ ਪਾਤੇਤਿ, ਨੇਤ੍ਥਾਰਂ ਵਤ੍ਤਤਿ, 'ਯੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ ਤਂ ਕਰੋਮੀ'ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਰ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – ਅਯਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਿਚ੍ਚਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲੋ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਨਾਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਤਿ, ਨ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਥਂ ਅਪਨਾਮੇਤਿ, ਨ ਕੋਪਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਪਾਤੁਕਰੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਲੋਮਂ ਪਾਤੇਤਿ, ਨੇਤ੍ਥਾਰਂ ਵਤ੍ਤਤਿ, 'ਯੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ ਤਂ ਕਰੋਮੀ'ਤਿ ਆਹ। ਸਾਧੁ ਵਤਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਥਾ ਤਥਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਥ ਯਥਾਸ੍ਸਿਦਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਵੂਪਸਮੇਯਜਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਖੋ ਏਵਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਥਾ ਤਥਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸ੍ਸਿਦਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ।

੧੪੪. ''ਇਧ , ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨ ਵਹਤਿ ਪੇਮਮਤ੍ਤਕੇਨ। ਤਤ੍ਰ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – 'ਅਯਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨ ਵਹਤਿ ਪੇਮਮਤ੍ਤਕੇਨ। ਸਚੇ ਮਯਂ ਇਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਸਯ੍ਹ ਪਸਯ੍ਹ ਕਾਰਣਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ – ਮਾ ਯਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਤਂ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕਂ ਪੇਮਮਤ੍ਤਕਂ ਤਮ੍ਹਾਪਿ ਪਰਿਹਾਯੀ'ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਏਕਂ ਚਕ੍ਖੁਂ, ਤਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ ਤਂ ਏਕਂ ਚਕ੍ਖੁਂ ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯੁਂ – 'ਮਾ ਯਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਤਂ ਏਕਂ ਚਕ੍ਖੁਂ ਤਮ੍ਹਾਪਿ ਪਰਿਹਾਯੀ'ਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨ ਵਹਤਿ ਪੇਮਮਤ੍ਤਕੇਨ। ਤਤ੍ਰ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – 'ਅਯਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨ ਵਹਤਿ ਪੇਮਮਤ੍ਤਕੇਨ। ਸਚੇ ਮਯਂ ਇਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਸਯ੍ਹ ਪਸਯ੍ਹ ਕਾਰਣਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ – ਮਾ ਯਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਤਂ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕਂ ਪੇਮਮਤ੍ਤਕਂ ਤਮ੍ਹਾਪਿ ਪਰਿਹਾਯੀ'ਤਿ। ਅਯਂ ਖੋ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਹੇਤੁ ਅਯਂ ਪਚ੍ਚਯੋ ਯੇਨ ਮਿਧੇਕਚ੍ਚਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਸਯ੍ਹ ਪਸਯ੍ਹ ਕਾਰਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਹੇਤੁ ਅਯਂ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਯੇਨ ਮਿਧੇਕਚ੍ਚਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਨੋ ਤਥਾ ਪਸਯ੍ਹ ਪਸਯ੍ਹ ਕਾਰਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

੧੪੫. '''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੇਤੁ, ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਯੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪ੍ਪਤਰਾਨਿ ਚੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ ਬਹੁਤਰਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਞ੍ਞਾਯ ਸਣ੍ਠਹਿਂਸੁ? ਕੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੇਤੁ, ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਯੇਨ ਏਤਰਹਿ ਬਹੁਤਰਾਨਿ ਚੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਤਰਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਞ੍ਞਾਯ ਸਣ੍ਠਹਨ੍ਤੀ'ਤਿ? ''ਏਵਮੇਤਂ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਹੋਤਿ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਹਾਯਮਾਨੇਸੁ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਮਾਨੇ, ਬਹੁਤਰਾਨਿ ਚੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਤਰਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਞ੍ਞਾਯ ਸਣ੍ਠਹਨ੍ਤੀਤਿ। ਨ ਤਾਵ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਿ ਯਾਵ ਨ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ। ਯਤੋ ਚ ਖੋ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਸਤ੍ਥਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਟਿਘਾਤਾਯ। ਨ ਤਾਵ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ ਯਾਵ ਨ ਸਙ੍ਘੋ ਮਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਯਤੋ ਚ ਖੋ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਸਙ੍ਘੋ ਮਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਸਤ੍ਥਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਟਿਘਾਤਾਯ। ਨ ਤਾਵ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ ਯਾਵ ਨ ਸਙ੍ਘੋ ਲਾਭਗ੍ਗਂ ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਯਸਗ੍ਗਂ ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਂ ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਯਤੋ ਚ ਖੋ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਸਙ੍ਘੋ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਸਤ੍ਥਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਟਿਘਾਤਾਯ।

੧੪੬. ''ਅਪ੍ਪਕਾ ਖੋ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਅਹੁਵਤ੍ਥ ਯਦਾ ਵੋ ਅਹਂ ਆਜਾਨੀਯਸੁਸੂਪਮਂ ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯਂ ਦੇਸੇਸਿਂ। ਤਂ ਸਰਸਿ [ਸਰਸਿ ਤ੍ਵਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਸਰਸਿ ਤਂ (?)] ਭਦ੍ਦਾਲੀ''ਤਿ ?

''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

''ਤਤ੍ਰ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਕਂ ਹੇਤੁਂ ਪਚ੍ਚੇਸੀ''ਤਿ?

''ਸੋ ਹਿ ਨੂਨਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ ਅਹੋਸਿ''ਨ੍ਤਿ।

“ਨ ਖੋ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਏਸੇਵ ਹੇਤੁ, ਏਸ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਅਪਿ ਚ ਮੇ ਤ੍ਵੰ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋਪਰਿਚ੍ਚ ਵਿਦਿਤੋ – ‘ਨ ਚਾਯੰ ਮੋਘਪੁਰਿਸੋ ਮਯਾ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ ਅਟ੍ਠਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਚੇਤਸੋ [ਸਬ੍ਬੰ ਚੇਤਸੋ (ਕ॰)] ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਓਹਿਤਸੋਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਾਤੀ’ਤਿ। ਅਪਿ ਚ ਤੇ ਅਹੰ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਆਜਾਨੀਯਸੁਸੂਪਮੰ ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯੰ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ। ਤੰ ਸੁਣਾਹਿ, ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ ; ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

੧੪੭. ‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਦਕ੍ਖੋ ਅਸ੍ਸਦਮਕੋ ਭਦ੍ਰੰ ਅਸ੍ਸਾਜਾਨੀਯੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਠਮੇਨੇਵ ਮੁਖਾਧਾਨੇ ਕਾਰਣੰ ਕਾਰੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮੁਖਾਧਾਨੇ ਕਾਰਣੰ ਕਾਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ ਵਿਸੂਕਾਯਿਤਾਨਿ ਵਿਸੇਵਿਤਾਨਿ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਕਾਨਿਚਿ, ਯਥਾ ਤੰ ਅਕਾਰਿਤਪੁਬ੍ਬੰ ਕਾਰਣੰ ਕਾਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸ। ਸੋ ਅਭਿਣ੍ਹਕਾਰਣਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਾਰਣਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ। ਯਤੋ ਖੋ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਦ੍ਰੋ ਅਸ੍ਸਾਜਾਨੀਯੋ ਅਭਿਣ੍ਹਕਾਰਣਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਾਰਣਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਮੇਨੰ ਅਸ੍ਸਦਮਕੋ ਉੱਤਰਿ ਕਾਰਣੰ ਕਾਰੇਤਿ ਯੁਗਾਧਾਨੇ। ਤਸ੍ਸ ਯੁਗਾਧਾਨੇ ਕਾਰਣੰ ਕਾਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ ਵਿਸੂਕਾਯਿਤਾਨਿ ਵਿਸੇਵਿਤਾਨਿ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਕਾਨਿਚਿ, ਯਥਾ ਤੰ ਅਕਾਰਿਤਪੁਬ੍ਬੰ ਕਾਰਣੰ ਕਾਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸ। ਸੋ ਅਭਿਣ੍ਹਕਾਰਣਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਾਰਣਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ । ਯਤੋ ਖੋ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਦ੍ਰੋ ਅਸ੍ਸਾਜਾਨੀਯੋ ਅਭਿਣ੍ਹਕਾਰਣਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਾਰਣਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਮੇਨੰ ਅਸ੍ਸਦਮਕੋ ਉੱਤਰਿ ਕਾਰਣੰ ਕਾਰੇਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇ ਮਣ੍ਡਲੇ ਖੁਰਕਾਸੇ [ਖੁਰਕਾਯੇ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਧਾਵੇ ਦਵੱਤੇ [ਰਵੱਤ੍ਥੇ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਰਾਜਗੁਣੇ ਰਾਜਵੰਸੇ ਉੱਤਮੇ ਜਵੇ ਉੱਤਮੇ ਹਯੇ ਉੱਤਮੇ ਸਾਖਲ੍ਯੇ। ਤਸ੍ਸ ਉੱਤਮੇ ਜਵੇ ਉੱਤਮੇ ਹਯੇ ਉੱਤਮੇ ਸਾਖਲ੍ਯੇ ਕਾਰਣੰ ਕਾਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ ਵਿਸੂਕਾਯਿਤਾਨਿ ਵਿਸੇਵਿਤਾਨਿ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਕਾਨਿਚਿ, ਯਥਾ ਤੰ ਅਕਾਰਿਤਪੁਬ੍ਬੰ ਕਾਰਣੰ ਕਾਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸ। ਸੋ ਅਭਿਣ੍ਹਕਾਰਣਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਾਰਣਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ। ਯਤੋ ਖੋ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਦ੍ਰੋ ਅਸ੍ਸਾਜਾਨੀਯੋ ਅਭਿਣ੍ਹਕਾਰਣਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਾਰਣਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਮੇਨੰ ਅਸ੍ਸਦਮਕੋ ਉੱਤਰਿ ਵਣ੍ਣਿਯਞ੍ਚ ਪਾਣਿਯਞ੍ਚ [ਵਲਿਯਞ੍ਚ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਬਲਿਯਞ੍ਚ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)] ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਚ੍ਛਤਿ। ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਦਸਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਦ੍ਰੋ ਅਸ੍ਸਾਜਾਨੀਯੋ ਰਾਜਾਰਹੋ ਹੋਤਿ ਰਾਜਭੋਗ੍ਗੋ ਰਞ੍ਞੋ ਅਙ੍ਗਨ੍ਤੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ।

‘‘ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਦਸਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਹੁਨੇਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ ਪਾਹੁਨੇਯ੍ਯੋ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ ਅਞ੍ਜਲਿਕਰਣੀਯੋ ਅਨੁੱਤਰੰ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇੱਤੰ ਲੋਕਸ੍ਸ। ਕਤਮੇਹਿ ਦਸਹਿ? ਇਧ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਸੇਖਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖਾਯ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖੇਨ ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖੇਨ ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖੇਨ ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ , ਅਸੇਖਾਯ ਸਮ੍ਮਾਸਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖੇਨ ਸਮ੍ਮਾਞਾਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖਾਯ ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁੱਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ – ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਭਦ੍ਦਾਲਿ, ਦਸਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਹੁਨੇਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ ਪਾਹੁਨੇਯ੍ਯੋ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ ਅਞ੍ਜਲਿਕਰਣੀਯੋ ਅਨੁੱਤਰੰ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇੱਤੰ ਲੋਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅੱਤਮਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ।

ਭਦ੍ਦਾਲਿਸੁੱਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਪਞ੍ਚਮੰ।

੬. ਲਟੁਕਿਕੋਪਮਸੁੱਤੰ

੧੪੮. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਅਙ੍ਗੁੱਤਰਾਪੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਆਪਣੰ ਨਾਮ ਅਙ੍ਗੁੱਤਰਾਪਾਨੰ ਨਿਗਮੋ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪੱਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਆਪਣੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਆਪਣੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭੱਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਯੇਨਞ੍ਞਤਰੋ ਵਨਸਣ੍ਡੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾਯ। ਤੰ ਵਨਸਣ੍ਡੰ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਆਯਸ੍ਮਾਪਿ ਖੋ ਉਦਾਯੀ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪੱਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਆਪਣੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ

ਪਾਵਿਸਿ। ਆਪਣੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਯੇਨ ਸੋ ਵਨਸਣ੍ਡੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾਯ। ਤੰ ਵਨਸਣ੍ਡੰ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਦਾਯਿਸ੍ਸ ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵੰ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਬਹੂਨੰ [ਬਹੁਨ੍ਨੰ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰) ਏਵਮੀਦਿਸੇ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਪ੍ਪਕਰਣੇ] ਵਤ ਨੋ ਭਗਵਾ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਪਹਤ੍ਤਾ, ਬਹੂਨੰ ਵਤ ਨੋ ਭਗਵਾ ਸੁਖਧਮ੍ਮਾਨੰ ਉਪਹਤ੍ਤਾ; ਬਹੂਨੰ ਵਤ ਨੋ ਭਗਵਾ ਅਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਪਹਤ੍ਤਾ, ਬਹੂਨੰ ਵਤ ਨੋ ਭਗਵਾ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਉਪਹਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਦਾਯੀ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੰ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ ।

੧੪੯. ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਦਾਯੀ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਇਧ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵੰ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – 'ਬਹੂਨੰ ਵਤ ਨੋ ਭਗਵਾ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਪਹਤ੍ਤਾ, ਬਹੂਨੰ ਵਤ ਨੋ ਭਗਵਾ ਸੁਖਧਮ੍ਮਾਨੰ ਉਪਹਤ੍ਤਾ; ਬਹੂਨੰ ਵਤ ਨੋ ਭਗਵਾ ਅਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਪਹਤ੍ਤਾ, ਬਹੂਨੰ ਵਤ ਨੋ ਭਗਵਾ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਉਪਹਤ੍ਤਾ'ਤਿ। ਮਯਞ੍ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਾਯਞ੍ਚੇਵ ਭੁਞ੍ਜਾਮ ਪਾਤੋ ਚ ਦਿਵਾ ਚ ਵਿਕਾਲੇ। ਅਹੁ ਖੋ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮਯੋ ਯੰ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – 'ਇਙ੍ਘ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤੰ ਦਿਵਾਵਿਕਾਲਭੋਜਨੰ ਪਜਹਥਾ'ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਹੁਦੇਵ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤੰ, ਅਹੁਦੇਵ [ਅਹੁ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਦੋਮਨਸ੍ਸੰ – 'ਯਮ੍ਪਿ ਨੋ ਸਦ੍ਧਾ ਗਹਪਤਿਕਾ ਦਿਵਾ ਵਿਕਾਲੇ ਪਣੀਤੰ ਖਾਦਨੀਯੰ ਭੋਜਨੀਯੰ ਦੇਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਪਿ ਨੋ ਭਗਵਾ ਪਹਾਨਮਾਹ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਮਾਹਾ'ਤਿ। ਤੇ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਪੇਮਞ੍ਚ ਗਾਰਵਞ੍ਚ ਹਿਰਿਞ੍ਚ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਞ੍ਚ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨਾ ਏਵੰ ਤੰ ਦਿਵਾਵਿਕਾਲਭੋਜਨੰ ਪਜਹਿਮ੍ਹਾ। ਤੇ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾਯਞ੍ਚੇਵ ਭੁਞ੍ਜਾਮ ਪਾਤੋ ਚ। ਅਹੁ ਖੋ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮਯੋ ਯੰ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – 'ਇਙ੍ਘ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤੰ ਰਤ੍ਤਿੰਵਿਕਾਲਭੋਜਨੰ ਪਜਹਥਾ'ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਹੁਦੇਵ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤੰ ਅਹੁਦੇਵ ਦੋਮਨਸ੍ਸੰ – 'ਯਮ੍ਪਿ ਨੋ ਇਮੇਸੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਭਤ੍ਤਾਨੰ ਪਣੀਤਸਙ੍ਖਾਤਤਰੰ ਤਸ੍ਸਪਿ ਨੋ ਭਗਵਾ ਪਹਾਨਮਾਹ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਮਾਹਾ'ਤਿ। ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਦਿਵਾ ਸੂਪੇਯ੍ਯੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ – 'ਹਨ੍ਦ ਚ ਇਮੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਥ, ਸਾਯੰ ਸਬ੍ਬੇਵ ਸਮਗ੍ਗਾ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ। ਯਾ ਕਾਚਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਖਤਿਯੋ ਸਬ੍ਬਾ ਤਾ ਰਤ੍ਤਿੰ, ਅਪ੍ਪਾ ਦਿਵਾ। ਤੇ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਪੇਮਞ੍ਚ ਗਾਰਵਞ੍ਚ ਹਿਰਿਞ੍ਚ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਞ੍ਚ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨਾ ਏਵੰ ਤੰ ਰਤ੍ਤਿੰਵਿਕਾਲਭੋਜਨੰ ਪਜਹਿਮ੍ਹਾ। ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਾ ਚਨ੍ਦਨਿਕਮ੍ਪਿ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਓਲਿਗਲ੍ਲੇਪਿ ਪਪਤਨ੍ਤਿ, ਕਣ੍ਟਕਾਵਾਟਮ੍ਪਿ [ਕਣ੍ਟਕਵਤ੍ਤਮ੍ਪਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਕਣ੍ਟਕਰਾਜਿਮ੍ਪਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)] ਆਰੋਹਨ੍ਤਿ, ਸੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਗਾਵਿੰ ਆਰੋਹਨ੍ਤਿ, ਮਾਣਵੇਹਿਪਿ ਸਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਕਤਕਮ੍ਮੇਹਿਪਿ ਅਕਤਕਮ੍ਮੇਹਿਪਿ, ਮਾਤੁਗਾਮੋਪਿ ਤੇ [ਤੇਨ (ਕ॰)] ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ। ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਾਮਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਮੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਇਤ੍ਥੀ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਭਾਜਨੰ ਧੋਵਨ੍ਤੀ। ਦਿਸ੍ਵਾ ਮੰ ਭੀਤਾ ਵਿਸ੍ਸਰਮਕਾਸਿ – 'ਅਭੁਮ੍ਮੇ [ਅਬ੍ਭੁਮ੍ਮੇ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਪਿਸਾਚੋ ਵਤ ਮ'ਨ੍ਤਿ! ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੰ ਇਤ੍ਥਿੰ ਏਤਦਵੋਚੰ – 'ਨਾਹੰ, ਭਗਿਨਿ, ਪਿਸਾਚੋ; ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਠਿਤੋ'ਤਿ। 'ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਤੁਮਾਰੀ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਮਾਤੁਮਾਰੀ [ਠਿਤੋ'ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਤੁਮਾਤੁਮਾਰੀ (ਕ॰)]! ਵਰੰ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਤਿਣ੍ਹੇਨ ਗੋਵਿਕਨ੍ਤਨੇਨ ਕੁਚ੍ਛਿ ਪਰਿਕਨ੍ਤੋ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਵਰੰ ਯੰ [ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਯਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯੰ ਕੁਚ੍ਛਿਹੇਤੁ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਸੀ'ਤਿ [ਚਰਸਾਤਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)]। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਦਨੁਸ੍ਸਰਤੋ ਏਵੰ ਹੋਤਿ – 'ਬਹੂਨੰ ਵਤ ਨੋ ਭਗਵਾ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਪਹਤ੍ਤਾ, ਬਹੂਨੰ ਵਤ ਨੋ ਭਗਵਾ ਸੁਖਧਮ੍ਮਾਨੰ ਉਪਹਤ੍ਤਾ; ਬਹੂਨੰ ਵਤ ਨੋ ਭਗਵਾ ਅਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਪਹਤ੍ਤਾ, ਬਹੂਨੰ ਵਤ ਨੋ ਭਗਵਾ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਉਪਹਤ੍ਤਾ'''ਤਿ।

੧੫੦. ''ਏਵਮੇਵ ਪਨੁਦਾਯਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ 'ਇਦੰ ਪਜਹਥਾ'ਤਿ ਮਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਕਿੰ ਪਨਿਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਓਰਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਅਧਿਸਲ੍ਲਿਖਤੇਵਾਯੰ ਸਮਣੋ'ਤਿ। ਤੇ ਤਞ੍ਚੇਵ ਨਪ੍ਪਜਹਨ੍ਤਿ, ਮਯਿ ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯੰ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾ ਤੇਸੰ ਤੰ, ਉਦਾਯਿ, ਹੋਤਿ ਬਲਵੰ ਬਨ੍ਧਨੰ, ਦਲ੍ਹੰ ਬਨ੍ਧਨੰ, ਥਿਰੰ ਬਨ੍ਧਨੰ, ਅਪੂਤਿਕੰ ਬਨ੍ਧਨੰ, ਥੂਲੋ, ਕਲਿਙ੍ਗਰੋ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਲਟੁਕਿਕਾ ਸਕੁਣਿਕਾ ਪੂਤਿਲਤਾਯ ਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਦ੍ਧਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਧੰ ਵਾ ਬਨ੍ਧੰ ਵਾ ਮਰਣੰ ਵਾ ਆਗਮੇਤਿ। ਯੋ

ਨੁ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਏਵਂ ਵਦੇਯਜ – ‘ਯੇਨ ਸਾ ਲਟੁਕਿਕਾ ਸਕੁਣਿਕਾ ਪੂਤਿਲਤਾਯ ਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਦ੍ਧਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਧਂ ਵਾ ਬਨ੍ਧਂ ਵਾ ਮਰਣਂ ਵਾ ਆਗਮੇਤਿ, ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸਾ ਅਬਲਂ ਬਨ੍ਧਨਂ , ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਪੂਤਿਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਅਸਾਰਕਂ ਬਨ੍ਧਨ’ਨ੍ਤਿ; ਸਮ੍ਮਾ ਨੁ ਖੋ ਸੋ, ਉਦਾਯਿ, ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯਜਾ’’ਤਿ? ‘‘ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ। ਯੇਨ ਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਲਟੁਕਿਕਾ ਸਕੁਣਿਕਾ ਪੂਤਿਲਤਾਯ ਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਦ੍ਧਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਧਂ ਵਾ ਬਨ੍ਧਂ ਵਾ ਮਰਣਂ ਵਾ ਆਗਮੇਤਿ, ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸਾ ਬਲਵਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਦਲ੍ਹਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਥਿਰਂ ਬਨ੍ਧਨਂ ਅਪੂਤਿਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਥੂਲੋ, ਕਲਿਙ੍ਗਰੋ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ ‘ਇਦਂ ਪਜਹਥਾ’ਤਿ ਮਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਓਰਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਅਧਿਸਲ੍ਲਿਖਤੇਵਾਯਂ ਸਮਣੋ’ਤਿ? ਤੇ ਤਞ੍ਚੇਵ ਨਪ੍ਪਜਹਨ੍ਤਿ, ਮਯਿ ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾ ਤੇਸਂ ਤਂ, ਉਦਾਯਿ, ਹੋਤਿ ਬਲਵਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਦਲ੍ਹਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਥਿਰਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਅਪੂਤਿਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਥੂਲੋ, ਕਲਿਙ੍ਗਰੋ’’।

੧੫੧. ‘‘ਇਧ ਪਨੁਦਾਯਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ‘ਇਦਂ ਪਜਹਥਾ’ਤਿ ਮਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਓਰਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਪਹਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਨੋ ਭਗਵਾ ਪਹਾਨਮਾਹ, ਯਸ੍ਸ ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਮਾਹਾ’ਤਿ? ਤੇ ਤਞ੍ਚੇਵ ਪਜਹਨ੍ਤਿ, ਮਯਿ ਚ ਨ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾ ਤੇ ਤਂ ਪਹਾਯ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਪਨ੍ਨਲੋਮਾ ਪਰਦਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਾ [ਪਰਦਵੁਤ੍ਤਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਮਿਗਭੂਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਤਂ, ਉਦਾਯਿ, ਹੋਤਿ ਅਬਲਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਪੂਤਿਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਅਸਾਰਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਰਞ੍ਞੋ ਨਾਗੋ ਈਸਾਦਨ੍ਤੋ ਉਰੂਲ੍ਹਵਾ ਅਭਿਜਾਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੋ ਦਲ੍ਹੇਹਿ ਵਰਤ੍ਤੇਹਿ ਬਨ੍ਧਨੇਹਿ ਬਦ੍ਧੋ ਈਸਕਂਯੇਵ ਕਾਯਂ ਸਨ੍ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਤਾਨਿ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਸਂਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਂਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਕਾਮਂ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਯੋ ਨੁ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਏਵਂ ਵਦੇਯਜ – ‘ਯੇਹਿ ਸੋ ਰਞ੍ਞੋ ਨਾਗੋ ਈਸਾਦਨ੍ਤੋ ਉਰੂਲ੍ਹਵਾ ਅਭਿਜਾਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੋ ਦਲ੍ਹੇਹਿ ਵਰਤ੍ਤੇਹਿ ਬਨ੍ਧਨੇਹਿ ਬਦ੍ਧੋ ਈਸਕਂਯੇਵ ਕਾਯਂ ਸਨ੍ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਤਾਨਿ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਸਂਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਂਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਕਾਮਂ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਬਲਵਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਦਲ੍ਹਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਥਿਰਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਅਪੂਤਿਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਥੂਲੋ, ਕਲਿਙ੍ਗਰੋ’ਤਿ; ਸਮ੍ਮਾ ਨੁ ਖੋ ਸੋ, ਉਦਾਯਿ, ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯਜਾ’’ਤਿ? ‘‘ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ। ਯੇਹਿ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਞ੍ਞੋ ਨਾਗੋ ਈਸਾਦਨ੍ਤੋ ਉਰੂਲ੍ਹਵਾ ਅਭਿਜਾਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੋ ਦਲ੍ਹੇਹਿ ਵਰਤ੍ਤੇਹਿ ਬਨ੍ਧਨੇਹਿ ਬਦ੍ਧੋ ਈਸਕਂਯੇਵ ਕਾਯਂ ਸਨ੍ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਤਾਨਿ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਸਂਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਂਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਕਾਮਂ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਅਬਲਂ ਬਨ੍ਧਨਂ...ਪੇ॰... ਅਸਾਰਕਂ ਬਨ੍ਧਨ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ‘ਇਦਂ ਪਜਹਥਾ’ਤਿ ਮਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਓਰਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਪਹਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਨੋ ਭਗਵਾ ਪਹਾਨਮਾਹ, ਯਸ੍ਸ ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਮਾਹਾ’ਤਿ? ਤੇ ਤਞ੍ਚੇਵ ਪਜਹਨ੍ਤਿ, ਮਯਿ ਚ ਨ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾ ਤੇ ਤਂ ਪਹਾਯ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਪਨ੍ਨਲੋਮਾ ਪਰਦਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਾ ਮਿਗਭੂਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਤਂ, ਉਦਾਯਿ, ਹੋਤਿ ਅਬਲਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਪੂਤਿਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਅਸਾਰਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ’’।

੧੫੨. ‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਪੁਰਿਸੋ ਦਲਿਦ੍ਦੋ ਅਸ੍ਸਕੋ ਅਨਾਲ੍ਹਿਯੋ; ਤਸ੍ਸ’ਸ੍ਸ ਏਕਂ ਅਗਾਰਕਂ ਓਲੁਗ੍ਗਵਿਲੁਗ੍ਗਂ ਕਾਕਾਤਿਦਾਯਿਂ [ਕਾਕਾਤਿਡਾਯਿਂ (?)] ਨਪਰਮਰੂਪਂ, ਏਕਾ ਖਟੋਪਿਕਾ [ਕਲ੍ਹੋਪਿਕਾ (ਕ॰)] ਓਲੁਗ੍ਗਵਿਲੁਗ੍ਗਾ ਨਪਰਮਰੂਪਾ, ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਧਞ੍ਞਸਮਵਾਪਕਂ ਨਪਰਮਰੂਪਂ, ਏਕਾ ਜਾਯਿਕਾ ਨਪਰਮਰੂਪਾ। ਸੋ ਆਰਾਮਗਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਸੁਧੋਤਹਤ੍ਥਪਾਦਂ ਮਨੁਞ੍ਞਂ ਭੋਜਨਂ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਂ ਸੀਤਾਯ ਛਾਯਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੇ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਏਵਮਸ੍ਸ – ‘ਸੁਖਂ ਵਤ, ਭੋ, ਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਵਤ, ਭੋ, ਸਾਮਞ੍ਞਂ! ਸੋ ਵਤਸ੍ਸਂ [ਸੋ ਵਤਸ੍ਸ (ਕ॰)] ਯੋਹਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ ਏਕਂ ਅਗਾਰਕਂ ਓਲੁਗ੍ਗਵਿਲੁਗ੍ਗਂ ਕਾਕਾਤਿਦਾਯਿਂ ਨਪਰਮਰੂਪਂ ਪਹਾਯ, ਏਕਂ ਖਟੋਪਿਕਂ ਓਲੁਗ੍ਗਵਿਲੁਗ੍ਗਂ ਨਪਰਮਰੂਪਂ ਪਹਾਯ, ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਧਞ੍ਞਸਮਵਾਪਕਂ ਨਪਰਮਰੂਪਂ ਪਹਾਯ, ਏਕਂ ਜਾਯਿਕਂ ਨਪਰਮਰੂਪਂ ਪਹਾਯ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ। ਯੋ ਨੁ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਏਵਂ ਵਦੇਯਜ – ‘ਯੇਹਿ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਬਨ੍ਧਨੇਹਿ ਬਦ੍ਧੋ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਏਕਂ ਅਗਾਰਕਂ ਓਲੁਗ੍ਗਵਿਲੁਗ੍ਗਂ ਕਾਕਾਤਿਦਾਯਿਂ ਨਪਰਮਰੂਪਂ ਪਹਾਯ, ਏਕਂ ਖਟੋਪਿਕਂ ਓਲੁਗ੍ਗਵਿਲੁਗ੍ਗਂ ਨਪਰਮਰੂਪਂ ਪਹਾਯ, ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਧਞ੍ਞਸਮਵਾਪਕਂ ਨਪਰਮਰੂਪਂ ਪਹਾਯ, ਏਕਂ ਜਾਯਿਕਂ ਨਪਰਮਰੂਪਂ ਪਹਾਯ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ; ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ

ਅਬਲਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਪੂਤਿਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਅਸਾਰਕਂ ਬਨ੍ਧਨ'ਨ੍ਤਿ; ਸਮ੍ਮਾ ਨੁ ਖੋ ਸੋ, ਉਦਾਯਿ, ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯਜਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ। ਯੇਹਿ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਰਿਸੋ ਬਨ੍ਧਨੇਹਿ ਬਦ੍ਧੋ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਏਕਂ ਅਗਾਰਕਂ ਓਲੁਗ੍ਗਵਿਲੁਗ੍ਗਂ ਕਾਕਾਤਿਦਾਯਿਂ ਨਪਰਮਰੂਪਂ ਪਹਾਯ, ਏਕਂ ਖਟੋਪਿਕਂ ਓਲੁਗ੍ਗਵਿਲੁਗ੍ਗਂ ਨਪਰਮਰੂਪਂ ਪਹਾਯ, ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਧਞ੍ਞਸਮਵਾਪਕਂ ਨਪਰਮਰੂਪਂ ਪਹਾਯ, ਏਕਂ ਜਾਯਿਕਂ ਨਪਰਮਰੂਪਂ ਪਹਾਯ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ; ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਬਲਵਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਦਲ੍ਹਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਥਿਰਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਅਪੂਤਿਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਥੂਲੋ, ਕਲਿਙ੍ਗਰੋ''ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ 'ਇਦਂ ਪਜਹਥਾ'ਤਿ ਮਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਓਰਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਅਧਿਸਲ੍ਲਿਖਤੇਵਾਯਂ ਸਮਣੋ'ਤਿ? ਤੇ ਤਞ੍ਚੇਵ ਨਪ੍ਪਜਹਨ੍ਤਿ, ਮਯਿ ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾ ਤੇਸਂ ਤਂ, ਉਦਾਯਿ, ਹੋਤਿ ਬਲਵਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਦਲ੍ਹਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਥਿਰਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਅਪੂਤਿਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਥੂਲੋ, ਕਲਿਙ੍ਗਰੋ''।

੧੫੩. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ , ਉਦਾਯਿ, ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਡ੍ਢੋ ਮਹਦ੍ਧਨੋ ਮਹਾਭੋਗੋ, ਨੇਕਾਨਂ ਨਿਕ੍ਖਗਣਾਨਂ ਚਯੋ, ਨੇਕਾਨਂ ਧਞ੍ਞਗਣਾਨਂ ਚਯੋ, ਨੇਕਾਨਂ ਖੇਤ੍ਤਗਣਾਨਂ ਚਯੋ, ਨੇਕਾਨਂ ਵਤ੍ਥੁਗਣਾਨਂ ਚਯੋ, ਨੇਕਾਨਂ ਭਰਿਯਗਣਾਨਂ ਚਯੋ, ਨੇਕਾਨਂ ਦਾਸਗਣਾਨਂ ਚਯੋ, ਨੇਕਾਨਂ ਦਾਸਿਗਣਾਨਂ ਚਯੋ; ਸੋ ਆਰਾਮਗਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਸੁਧੋਤਹਤ੍ਥਪਾਦਂ ਮਨੁਞ੍ਞਂ ਭੋਜਨਂ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਂ ਸੀਤਾਯ ਛਾਯਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੇ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਏਵਮਸ੍ਸ – 'ਸੁਖਂ ਵਤ, ਭੋ, ਸਾਮਞ੍ਞਂ, ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਵਤ, ਭੋ, ਸਾਮਞ੍ਞਂ! ਸੋ ਵਤਸ੍ਸਂ ਯੋਹਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ ਨੇਕਾਨਿ ਨਿਕ੍ਖਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਧਞ੍ਞਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਖੇਤ੍ਤਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਵਤ੍ਥੁਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਭਰਿਯਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਦਾਸਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਦਾਸਿਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ। ਯੋ ਨੁ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਯੇਹਿ ਸੋ ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਬਨ੍ਧਨੇਹਿ ਬਦ੍ਧੋ, ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਨੇਕਾਨਿ ਨਿਕ੍ਖਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਧਞ੍ਞਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਖੇਤ੍ਤਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਵਤ੍ਥੁਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਭਰਿਯਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਦਾਸਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਦਾਸਿਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ, ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਬਲਵਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਦਲ੍ਹਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਥਿਰਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਅਪੂਤਿਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਥੂਲੋ, ਕਲਿਙ੍ਗਰੋ'ਤਿ; ਸਮ੍ਮਾ ਨੁ ਖੋ ਸੋ, ਉਦਾਯਿ, ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯਜਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ। ਯੇਹਿ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਬਨ੍ਧਨੇਹਿ ਬਦ੍ਧੋ, ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਨੇਕਾਨਿ ਨਿਕ੍ਖਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਧਞ੍ਞਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਖੇਤ੍ਤਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਵਤ੍ਥੁਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਭਰਿਯਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਦਾਸਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ, ਨੇਕਾਨਿ ਦਾਸਿਗਣਾਨਿ ਪਹਾਯ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ; ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਅਬਲਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਪੂਤਿਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਅਸਾਰਕਂ ਬਨ੍ਧਨ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ 'ਇਦਂ ਪਜਹਥਾ'ਤਿ ਮਯਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਓਰਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਪਹਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਨੋ ਭਗਵਾ ਪਹਾਨਮਾਹ ਯਸ੍ਸ, ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਮਾਹਾ'ਤਿ? ਤੇ ਤਞ੍ਚੇਵ ਪਜਹਨ੍ਤਿ, ਮਯਿ ਚ ਨ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾ ਤੇ ਤਂ ਪਹਾਯ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਪਨ੍ਨਲੋਮਾ ਪਰਦਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਾ ਮਿਗਭੂਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਤਂ, ਉਦਾਯਿ, ਹੋਤਿ ਅਬਲਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਪੂਤਿਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਅਸਾਰਕਂ ਬਨ੍ਧਨਂ''।

੧੫੪. ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ , ਉਦਾਯਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਨ੍ਤੋ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ। ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ? ਇਧੁਦਾਯਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਪਧਿਪਹਾਨਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਉਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਯ। ਤਮੇਨਂ ਉਪਧਿਪਹਾਨਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਉਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਯ ਉਪਧਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਸਰਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਨਪ੍ਪਜਹਤਿ, ਨ ਵਿਨੋਦੇਤਿ, ਨ ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤਿ, ਨ ਅਨਭਾਵਂ ਗਮੇਤਿ। ਇਮਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਉਦਾਯਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਂ 'ਸਂਯੁਤ੍ਤੋ'ਤਿ ਵਦਾਮਿ ਨੋ 'ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ'। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵੇਮਤ੍ਤਤਾ ਹਿ ਮੇ, ਉਦਾਯਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਵਿਦਿਤਾ।

‘‘ਇਧ ਪਨੁਦਾਯਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਪਧਿਪਹਾਨਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਉਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਯ। ਤਮੇਨੰ ਉਪਧਿਪਹਾਨਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੰ ਉਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਯ ਉਪਧਿਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਸਰਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਪਜਹਤਿ, ਵਿਨੋਦੇਤਿ, ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤਿ, ਅਨਭਾਵਂ ਗਮੇਤਿ। ਇਮਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹੰ, ਉਦਾਯਿ , ਪੁਗ੍ਗਲੰ ‘ਸੰਯੁਤ੍ਤੋ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ ਨੋ ‘ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ’। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵੇਮਤ੍ਤਤਾ ਹਿ ਮੇ, ਉਦਾਯਿ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਵਿਦਿਤਾ।

‘‘ਇਧ ਪਨੁਦਾਯਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਪਧਿਪਹਾਨਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਉਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਯ। ਤਮੇਨੰ ਉਪਧਿਪਹਾਨਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੰ ਉਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਯ ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸਾ ਉਪਧਿਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਸਰਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ; ਦਨ੍ਧੋ, ਉਦਾਯਿ, ਸਤੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਅਥ ਖੋ ਨੰ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਪਜਹਤਿ, ਵਿਨੋਦੇਤਿ, ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤਿ, ਅਨਭਾਵਂ ਗਮੇਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਪੁਰਿਸੋ ਦਿਵਸੰਸਨ੍ਤਤ੍ਤੇ [ਦਿਵਸਸਨ੍ਤਤ੍ਤੇ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਅਯੋਕਟਾਹੇ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਾ ਉਦਕਫੁਸਿਤਾਨਿ ਨਿਪਾਤੇਯ੍ਯ; ਦਨ੍ਧੋ, ਉਦਾਯਿ, ਉਦਕਫੁਸਿਤਾਨੰ ਨਿਪਾਤੋ। ਅਥ ਖੋ ਨੰ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਪਰਿਯਾਦਾਨੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਪਧਿਪਹਾਨਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਉਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਯ। ਤਮੇਨੰ ਉਪਧਿਪਹਾਨਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੰ ਉਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਯ ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸਾ ਉਪਧਿਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਸਰਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ; ਦਨ੍ਧੋ, ਉਦਾਯਿ, ਸਤੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਅਥ ਖੋ ਨੰ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਪਜਹਤਿ, ਵਿਨੋਦੇਤਿ, ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤਿ, ਅਨਭਾਵਂ ਗਮੇਤਿ। ਇਮਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹੰ, ਉਦਾਯਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੰ ‘ਸੰਯੁਤ੍ਤੋ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ ਨੋ ‘ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ’। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵੇਮਤ੍ਤਤਾ ਹਿ ਮੇ, ਉਦਾਯਿ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਵਿਦਿਤਾ।

‘‘ਇਧ ਪਨੁਦਾਯਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ‘ਉਪਧਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲ’ਨ੍ਤਿ – ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਪਧਿ ਹੋਤਿ, ਉਪਧਿਸਙ੍ਖਯੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਇਮੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਉਦਾਯਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੰ ‘ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ ਨੋ ‘ਸੰਯੁਤ੍ਤੋ’ਤਿ । ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵੇਮਤ੍ਤਤਾ ਹਿ ਮੇ, ਉਦਾਯਿ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਵਿਦਿਤਾ। ਇਮੇ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਨ੍ਤੋ ਸੰਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ।

੧੫੫. ‘‘ਪਞ੍ਚ ਖੋ ਇਮੇ, ਉਦਾਯਿ, ਕਾਮਗੁਣਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਰੂਪਾ ਇਟ੍ਠਾ ਕਨ੍ਤਾ ਮਨਾਪਾ ਪਿਯਰੂਪਾ ਕਾਮੂਪਸੰਹਿਤਾ ਰਜਨੀਯਾ, ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਸਦ੍ਦਾ...ਪੇ॰... ਘਾਨਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਗਨ੍ਧਾ... ਜਿਵ੍ਹਾਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਰਸਾ... ਕਾਯਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਇਟ੍ਠਾ ਕਨ੍ਤਾ ਮਨਾਪਾ ਪਿਯਰੂਪਾ ਕਾਮੂਪਸੰਹਿਤਾ ਰਜਨੀਯਾ। ਇਮੇ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ। ਯੰ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸੁਖੰ ਸੋਮਨਸ੍ਸੰ ਇਦੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਮਸੁਖੰ ਮਿਲ੍ਹਸੁਖੰ [ਮੀਲ੍ਹਸੁਖੰ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸੁਖੰ ਅਨਰਿਯਸੁਖੰ, ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਬਹੁਲੀਕਾਤਬ੍ਬੰ; ‘ਭਾਯਿਤਬ੍ਬੰ ਏਤਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

੧੫੬. ‘‘ਇਧੁਦਾਯਿ , ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ...ਪੇ॰... ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨੰ ਵੂਪਸਮਾ... ਦੁਤਿਯੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਪੀਤਿਯਾ ਚ ਵਿਰਾਗਾ... ਤਤਿਯੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ... ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਦੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸੁਖੰ ਪਵਿਵੇਕਸੁਖੰ ਉਪਸਮਸੁਖੰ ਸਮ੍ਬੋਧਸੁਖੰ, ਆਸੇਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੰ, ਬਹੁਲੀਕਾਤਬ੍ਬੰ; ‘ਨ ਭਾਯਿਤਬ੍ਬੰ ਏਤਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

‘‘ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ...ਪੇ॰... ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ; ਇਦੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਉਦਾਯਿ, ਇਞ੍ਜਿਤਸ੍ਮਿੰ ਵਦਾਮਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਇਞ੍ਜਿਤਸ੍ਮਿੰ? ਯਦੇਵ ਤਤ੍ਥ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾ ਅਨਿਰੁਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਤਤ੍ਥ ਇਞ੍ਜਿਤਸ੍ਮਿੰ। ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨੰ ਵੂਪਸਮਾ...ਪੇ॰... ਦੁਤਿਯੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ; ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹੰ, ਉਦਾਯਿ, ਇਞ੍ਜਿਤਸ੍ਮਿੰ ਵਦਾਮਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਇਞ੍ਜਿਤਸ੍ਮਿੰ? ਯਦੇਵ ਤਤ੍ਥ ਪੀਤਿਸੁਖੰ ਅਨਿਰੁਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ ਇਦੰ ਤਤ੍ਥ ਇਞ੍ਜਿਤਸ੍ਮਿੰ। ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੀਤਿਯਾ ਚ ਵਿਰਾਗਾ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ; ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹੰ, ਉਦਾਯਿ, ਇਞ੍ਜਿਤਸ੍ਮਿੰ ਵਦਾਮਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਇਞ੍ਜਿਤਸ੍ਮਿੰ? ਯਦੇਵ ਤਤ੍ਥ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸੁਖੰ ਅਨਿਰੁਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ ਇਦੰ ਤਤ੍ਥ ਇਞ੍ਜਿਤਸ੍ਮਿੰ। ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ...ਪੇ॰... ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ; ਇਦੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਨਿਞ੍ਜਿਤਸ੍ਮਿੰ ਵਦਾਮਿ।

‘‘ਇਧੁਦਾਯਿ , ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ...ਪੇ॰... ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ; ਇਦਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਉਦਾਯਿ, ‘ਅਨਲ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਪਜਹਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਕੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ? ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾ... ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯਂ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ; ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਉਦਾਯਿ, ‘ਅਨਲ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਪਜਹਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਕੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ? ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੀਤਿਯਾ ਚ ਵਿਰਾਗਾ... ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯਂ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ; ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਉਦਾਯਿ, ‘ਅਨਲ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਪਜਹਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਕੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ? ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ... ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯਂ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ; ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਉਦਾਯਿ, ‘ਅਨਲ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਪਜਹਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਕੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ? ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਨਂ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾ ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਨਂ ਅਮਨਸਿਕਾਰਾ ‘ਅਨਨ੍ਤੋ ਆਕਾਸੋ’ਤਿ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯਂ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ; ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਉਦਾਯਿ, ‘ਅਨਲ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਪਜਹਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਕੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ? ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ‘ਅਨਨ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣ’ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯਂ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ ; ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਉਦਾਯਿ, ‘ਅਨਲ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਪਜਹਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਕੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ? ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ‘ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ’ਤਿ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯਂ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ; ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਉਦਾਯਿ, ‘ਅਨਲ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਪਜਹਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਕੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ? ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯਂ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ; ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਉਦਾਯਿ, ‘ਅਨਲ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਪਜਹਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ‘ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਥਾ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਕੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ? ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯਂ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ; ਇਤਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਉਦਾਯਿ, ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸ੍ਸਪਿ ਪਹਾਨਂ ਵਦਾਮਿ। ਪਸ੍ਸਸਿ ਨੋ ਤ੍ਵਂ, ਉਦਾਯਿ, ਤਂ ਸਂਯੋਜਨਂ ਅਣੁਂ ਵਾ ਥੂਲਂ ਵਾ ਯਸ੍ਸਾਹਂ ਨੋ ਪਹਾਨਂ ਵਦਾਮੀ’’ਤਿ? ‘‘ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਦਾਯੀ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ।

ਲਟੁਕਿਕੋਪਮਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਚਾਤੁਮਸੁਤ੍ਤਂ

੧੫੭. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਚਾਤੁਮਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਆਮਲਕੀਵਨੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਪ੍ਪਮੁਖਾਨਿ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਚਾਤੁਮਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ। ਤੇ ਚ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪਯਮਾਨਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਨਿ ਪਟਿਸਾਮਯਮਾਨਾ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਕੇ ਪਨੇਤੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦਾ, ਕੇਵਟ੍ਟਾ ਮਞ੍ਞੇ ਮਚ੍ਛਵਿਲੋਪੇ’’ਤਿ? ‘‘ਏਤਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਪ੍ਪਮੁਖਾਨਿ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਚਾਤੁਮਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ। ਤੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪਯਮਾਨਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਨਿ ਪਟਿਸਾਮਯਮਾਨਾ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦਾ’’ਤਿ। ‘‘ਤੇਨਹਾਨਨ੍ਦ, ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਹਿ – ‘ਸਤ੍ਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ’’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਮਾਵੁਸੋ’’ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ।

ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਿਂ ਨੁ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦਾ, ਕੇਵਟ੍ਟਾ ਮਞ੍ਞੇ ਮਚ੍ਛਵਿਲੋਪੇ''ਤਿ? ''ਇਮਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਪ੍ਪਮੁਖਾਨਿ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਚਾਤੁਮਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ। ਤੇਮੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪਯਮਾਨਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਨਿ ਪਟਿਸਾਮਯਮਾਨਾ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦਾ''ਤਿ। ''ਗਚ੍ਛਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਣਾਮੇਮਿ ਵੋ, ਨ ਵੋ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਸਂਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ।

੧੫੮. ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਚਾਤੁਮੇਯ੍ਯਕਾ ਸਕ੍ਯਾ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰੇ [ਸਨ੍ਧਾਗਾਰੇ (ਕ॰)] ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ। ਅਦ੍ਦਸਂਸੁ ਖੋ ਚਾਤੁਮੇਯ੍ਯਕਾ ਸਕ੍ਯਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ; ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਯੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਹਨ੍ਦ, ਕਹਂ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ? ''ਭਗਵਤਾ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਪਣਾਮਿਤੋ''ਤਿ। ''ਤੇਨਹਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਥ, ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਮਯਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾਮ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਵਮਾਵੁਸੋ''ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚਾਤੁਮੇਯ੍ਯਕਾਨਂ ਸਕ੍ਯਾਨਂ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁਂ। ਅਥ ਖੋ ਚਾਤੁਮੇਯ੍ਯਕਾ ਸਕ੍ਯਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਚਾਤੁਮੇਯ੍ਯਕਾ ਸਕ੍ਯਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ; ਅਭਿਵਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ , ਭਗਵਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤੋ, ਏਵਮੇਵ ਭਗਵਾ ਏਤਰਹਿ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ। ਸਨ੍ਤੇਤ੍ਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਵਾ ਅਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਅਧੁਨਾਗਤਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ। ਤੇਸਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਲਭਨ੍ਤਾਨਂ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ, ਸਿਯਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬੀਜਾਨਂ ਤਰੁਣਾਨਂ ਉਦਕਂ ਅਲਭਨ੍ਤਾਨਂ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਨ੍ਤੇਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਵਾ ਅਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਅਧੁਨਾਗਤਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ, ਤੇਸਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਲਭਨ੍ਤਾਨਂ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ, ਸਿਯਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਚ੍ਛਸ੍ਸ ਤਰੁਣਸ੍ਸ ਮਾਤਰਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ, ਸਿਯਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਨ੍ਤੇਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਵਾ ਅਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਅਧੁਨਾਗਤਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ, ਤੇਸਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ, ਸਿਯਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ। ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ; ਅਭਿਵਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤੋ; ਏਵਮੇਵ ਭਗਵਾ ਏਤਰਹਿ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘ''ਨ੍ਤਿ।

੧੫੯. ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਹਮ੍ਪਤਿ ਭਗਵਤੋ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਮਞ੍ਞਾਯ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਂ [ਸਮ੍ਮਿਞ੍ਜਿਤਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਵਾ ਬਾਹਂ ਪਸਾਰੇਯ੍ਯ, ਪਸਾਰਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਭਗਵਤੋ ਪੁਰਤੋ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਹਮ੍ਪਤਿ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ; ਅਭਿਵਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤੋ; ਏਵਮੇਵ ਭਗਵਾ ਏਤਰਹਿ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ। ਸਨ੍ਤੇਤ੍ਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਵਾ ਅਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਅਧੁਨਾਗਤਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ, ਤੇਸਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਲਭਨ੍ਤਾਨਂ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ, ਸਿਯਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬੀਜਾਨਂ ਤਰੁਣਾਨਂ ਉਦਕਂ ਅਲਭਨ੍ਤਾਨਂ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ, ਸਿਯਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਨ੍ਤੇਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਵਾ ਅਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਅਧੁਨਾਗਤਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ, ਤੇਸਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਲਭਨ੍ਤਾਨਂ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ, ਸਿਯਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਭਨ੍ਤੇ, ਵਚ੍ਛਸ੍ਸ ਤਰੁਣਸ੍ਸ ਮਾਤਰਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ, ਸਿਯਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਨ੍ਤੇਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਵਾ ਅਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਅਧੁਨਾਗਤਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ, ਤੇਸਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ, ਸਿਯਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ। ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ; ਅਭਿਵਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤੋ; ਏਵਮੇਵ ਭਗਵਾ ਏਤਰਹਿ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘ''ਨ੍ਤਿ।

੧੬੦. ਅਸਕ੍ਖਿੰਸੁ ਖੋ ਚਾਤੁਮੇਯ੍ਯਕਾ ਚ ਸਕ੍ਯਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਚ ਸਹਮ੍ਪਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਸਾਦੇਤੁੰ ਬੀਜੂਪਮੇਨ ਚ ਤਰੁਣੂਪਮੇਨ ਚ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਉਟ੍ਠੇਥਾਵੁਸੋ, ਗਣ੍ਹਥ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ। ਪਸਾਦਿਤੋ ਭਗਵਾ ਚਾਤੁਮੇਯ੍ਯਕੇਹਿ ਚ ਸਕ੍ਯੇਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਚ ਸਹਮ੍ਪਤਿਨਾ ਬੀਜੂਪਮੇਨ ਚ ਤਰੁਣੂਪਮੇਨ ਚਾ''ਤਿ। ''ਏਵਮਾਵੁਸੋ''ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਤੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਹੋਸਿ ਮਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਪਣਾਮਿਤੇ''ਤਿ? ''ਏਵਂ ਖੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਹੋਸਿ – 'ਭਗਵਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਪਣਾਮਿਤੋ। ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਦਾਨਿ ਭਗਵਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਦਾਨਿ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾ'''ਤਿ। ''ਆਗਮੇਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਆਗਮੇਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਤੇ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਅਹੋਸਿ ਮਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਪਣਾਮਿਤੇ''ਤਿ? ''ਏਵਂ ਖੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਹੋਸਿ – 'ਭਗਵਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਪਣਾਮਿਤੋ। ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਦਾਨਿ ਭਗਵਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਹਞ੍ਚ ਦਾਨਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਰਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾ'''ਤਿ। ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ! ਅਹਂ ਵਾ ਹਿ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ , ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਰਿਹਰੇਯ੍ਯਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾ ਵਾ''ਤਿ।

੧੬੧. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਯਾਨਿ ਉਦਕੋਰੋਹਨ੍ਤੇ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ? ਊਮਿਭਯਂ [ਉਮ੍ਮੀਭਯਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)], ਕੁਮ੍ਭੀਲਭਯਂ, ਆਵਟ੍ਟਭਯਂ, ਸੁਸੁਕਾਭਯਂ – ਇਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਭਯਾਨਿ ਉਦਕੋਰੋਹਨ੍ਤੇ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ ਭਯਾਨਿ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ? ਊਮਿਭਯਂ, ਕੁਮ੍ਭੀਲਭਯਂ, ਆਵਟ੍ਟਭਯਂ, ਸੁਸੁਕਾਭਯਂ।

੧੬੨. ''ਕਤਮਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਊਮਿਭਯਂ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ – 'ਓਤਿਣ੍ਣੋਮ੍ਹਿ ਜਾਤਿਯਾ ਜਰਾਯ ਮਰਣੇਨ ਸੋਕੇਹਿ ਪਰਿਦੇਵੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਹਿ ਉਪਾਯਾਸੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੋਤਿਣ੍ਣੋ ਦੁਕ੍ਖਪਰੇਤੋ; ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਇਮਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯੇਥਾ'ਤਿ। ਤਮੇਨਂ ਤਥਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਸਮਾਨਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਓਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤਿ – 'ਏਵਂ ਤੇ ਅਭਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਆਲੋਕਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਵਿਲੋਕਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਪਸਾਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – 'ਮਯਂ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤਾ ਸਮਾਨਾ ਅਞ੍ਞੇ ਓਵਦਾਮ, ਅਨੁਸਾਸਾਮ [ਓਵਦਾਮਪਿ ਅਨੁਸਾਸਾਮਪਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]। ਇਮੇ ਪਨਮ੍ਹਾਕਂ ਪੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ ਮਞ੍ਞੇ, ਨਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ ਮਞ੍ਞੇ, ਅਮ੍ਹੇ [ਏਵਂ (ਕ॰)] ਓਵਦਿਤਬ੍ਬਂ ਅਨੁਸਾਸਿਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਊਮਿਭਯਸ੍ਸ ਭੀਤੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤੋ। 'ਊਮਿਭਯ'ਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੋਧੁਪਾਯਾਸਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ।

੧੬੩. ''ਕਤਮਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੁਮ੍ਭੀਲਭਯਂ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ – 'ਓਤਿਣ੍ਣੋਮ੍ਹਿ ਜਾਤਿਯਾ ਜਰਾਯ ਮਰਣੇਨ ਸੋਕੇਹਿ ਪਰਿਦੇਵੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਹਿ ਉਪਾਯਾਸੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੋਤਿਣ੍ਣੋ ਦੁਕ੍ਖਪਰੇਤੋ; ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਇਮਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯੇਥਾ'ਤਿ। ਤਮੇਨਂ ਤਥਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਸਮਾਨਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਓਵਦਨ੍ਤਿ ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤਿ – 'ਇਦਂ ਤੇ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਇਦਂ ਤੇ ਨ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਂ; ਇਦਂ ਤੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਇਦਂ ਤੇ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ; ਇਦਂ ਤੇ ਸਾਯਿਤਬ੍ਬਂ, ਇਦਂ ਤੇ ਨ ਸਾਯਿਤਬ੍ਬਂ; ਇਦਂ ਤੇ ਪਾਤਬ੍ਬਂ, ਇਦਂ ਤੇ ਨ ਪਾਤਬ੍ਬਂ; ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਤੇ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਤੇ ਨ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਂ; ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਤੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਤੇ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ; ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਤੇ ਸਾਯਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਤੇ ਨ ਸਾਯਿਤਬ੍ਬਂ ; ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਤੇ ਪਾਤਬ੍ਬਂ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਤੇ ਨ ਪਾਤਬ੍ਬਂ; ਕਾਲੇ ਤੇ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਕਾਲੇ ਤੇ ਨ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਂ; ਕਾਲੇ ਤੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਕਾਲੇ ਤੇ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ; ਕਾਲੇ ਤੇ ਸਾਯਿਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਕਾਲੇ ਤੇ ਨ ਸਾਯਿਤਬ੍ਬਂ; ਕਾਲੇ ਤੇ ਪਾਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਕਾਲੇ ਤੇ ਨ ਪਾਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – 'ਮਯਂ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤਾ ਸਮਾਨਾ ਯਂ ਇਚ੍ਛਾਮ ਤਂ ਖਾਦਾਮ, ਯਂ ਨ ਇਚ੍ਛਾਮ ਨ ਤਂ ਖਾਦਾਮ; ਯਂ ਇਚ੍ਛਾਮ

ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਾਮ, ਯਂ ਨ ਇਚ੍ਛਾਮ ਨ ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਾਮ; ਯਂ ਇਚ੍ਛਾਮ ਤਂ ਸਾਯਾਮ, ਯਂ ਨ ਇਚ੍ਛਾਮ ਨ ਤਂ ਸਾਯਾਮ; ਯਂ ਇਚ੍ਛਾਮ ਤਂ ਪਿਵਾਮ [ਪਿਪਾਮ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)], ਯਂ ਨ ਇਚ੍ਛਾਮ ਨ ਤਂ ਪਿਵਾਮ; ਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਖਾਦਾਮ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਖਾਦਾਮ; ਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਭੁਞ੍ਜਾਮ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਭੁਞ੍ਜਾਮ; ਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਸਾਯਾਮ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਸਾਯਾਮ; ਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਪਿਵਾਮ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਪਿਵਾਮ; ਕਾਲੇਪਿ ਖਾਦਾਮ, ਵਿਕਾਲੇਪਿ ਖਾਦਾਮ; ਕਾਲੇਪਿ ਭੁਞ੍ਜਾਮ ਵਿਕਾਲੇਪਿ ਭੁਞ੍ਜਾਮ; ਕਾਲੇਪਿ ਸਾਯਾਮ, ਵਿਕਾਲੇਪਿ ਸਾਯਾਮ; ਕਾਲੇਪਿ ਪਿਵਾਮ, ਵਿਕਾਲੇਪਿ ਪਿਵਾਮ। ਯਮ੍ਪਿ ਨੋ ਸਦ੍ਧਾ ਗਹਪਤਿਕਾ ਦਿਵਾ ਵਿਕਾਲੇ ਪਣੀਤਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਦੇਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥਪਿਮੇ ਮੁਖਾਵਰਣਂ ਮਞ੍ਞੇ ਕਰੋਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੁਮ੍ਭੀਲਭਯਸ੍ਸ ਭੀਤੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤੋ। 'ਕੁਮ੍ਭੀਲਭਯ'ਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਓਦਰਿਕਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ।

੧੬੪. ''ਕਤਮਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਵਟ੍ਟਭਯਂ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ – 'ਓਤਿਣ੍ਣੋਮ੍ਹਿ ਜਾਤਿਯਾ ਜਰਾਯ ਮਰਣੇਨ ਸੋਕੇਹਿ ਪਰਿਦੇਵੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਹਿ ਉਪਾਯਾਸੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੋਤਿਣ੍ਣੋ ਦੁਕ੍ਖਪਰੇਤੋ; ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਇਮਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯੇਥਾ'ਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਮਾਨੋ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਗਾਮਂ ਵਾ ਨਿਗਮਂ ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਤਿ। ਅਰਕ੍ਖਿਤੇਨੇਵ ਕਾਯੇਨ ਅਰਕ੍ਖਿਤਾਯ ਵਾਚਾਯ ਅਨੁਪਟ੍ਠਿਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਅਸਂਵੁਤੇਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਪਸ੍ਸਤਿ ਗਹਪਤਿਂ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਂ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤਂ ਪਰਿਚਾਰਯਮਾਨਂ [ਪਰਿਚਾਰਿਯਮਾਨਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)]। ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – 'ਮਯਂ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤਾ ਸਮਾਨਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤਾ ਪਰਿਚਾਰਿਮ੍ਹਾ। ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਕੁਲੇ [ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਖੋ ਕੁਲੇ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਭੋਗਾ। ਸਕ੍ਕਾ ਭੋਗੇ ਚ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਕਾਤੁ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਵਟ੍ਟਭਯਸ੍ਸ ਭੀਤੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤੋ। 'ਆਵਟ੍ਟਭਯ'ਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੇਤਂ ਕਾਮਗੁਣਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨਂ।

੧੬੫. ''ਕਤਮਞ੍ਚ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੁਸੁਕਾਭਯਂ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ – 'ਓਤਿਣ੍ਣੋਮ੍ਹਿ ਜਾਤਿਯਾ ਜਰਾਯ ਮਰਣੇਨ ਸੋਕੇਹਿ ਪਰਿਦੇਵੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਹਿ ਉਪਾਯਾਸੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੋਤਿਣ੍ਣੋ ਦੁਕ੍ਖਪਰੇਤੋ; ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਇਮਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯੇਥਾ'ਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਮਾਨੋ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਗਾਮਂ ਵਾ ਨਿਗਮਂ ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਤਿ। ਅਰਕ੍ਖਿਤੇਨੇਵ ਕਾਯੇਨ ਅਰਕ੍ਖਿਤਾਯ ਵਾਚਾਯ ਅਨੁਪਟ੍ਠਿਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਅਸਂਵੁਤੇਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਪਸ੍ਸਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮਂ ਦੁਨ੍ਨਿਵਤ੍ਥਂ ਵਾ ਦੁਪ੍ਪਾਰੁਤਂ ਵਾ। ਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਗਾਮਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦੁਨ੍ਨਿਵਤ੍ਥਂ ਵਾ ਦੁਪ੍ਪਾਰੁਤਂ ਵਾ ਰਾਗੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਤਿ। ਸੋ ਰਾਗਾਨੁਦ੍ਧਂਸੇਨ [ਅਨੁਦ੍ਧਸ੍ਤੇਨ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤਿ । ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੁਸੁਕਾਭਯਸ੍ਸ ਭੀਤੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤੋ। 'ਸੁਸੁਕਾਭਯ'ਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਇਮਾਨਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਭਯਾਨਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁਨ੍ਤਿ।

ਚਾਤੁਮਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਨਲ਼ਕਪਾਨਸੁਤ੍ਤਂ

੧੬੬. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਕੋਸਲੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਨਲ਼ਕਪਾਨੇ ਪਲਾਸਵਨੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ – ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਭਦ੍ਦਿਯੋ [ਨਨ੍ਦਿਯੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰) ਵਿਨਯੇ ਚ ਮ॰ ਨਿ॰ ੧ ਚੂਲ਼ਗੋਸਿਙ੍ਗੇ ਚ], ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਕਿਮਿਲੋ [ਕਿਮ੍ਬਿਲੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)], ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਭਗੁ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ [ਕੁਣ੍ਡਧਾਨੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)], ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਰੇਵਤੋ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ

ਆਨਨ੍ਦੋ, ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਆਰਬ੍ਭ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਯੇ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਮਮੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਕਚ੍ਚਿ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਭਿਰਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇ''ਤਿ? ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁੰ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਆਰਬ੍ਭ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਯੇ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਮਮੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਕਚ੍ਚਿ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਭਿਰਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇ''ਤਿ? ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁੰ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਆਰਬ੍ਭ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਯੇ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਮਮੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ , ਕਚ੍ਚਿ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਭਿਰਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇ''ਤਿ? ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁੰ।

੧੬੭. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਯੰਨੂਨਾਹੰ ਤੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ! ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕਚ੍ਚਿ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਅਭਿਰਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇ''ਤਿ? ''ਤਗ੍ਘ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਭਿਰਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇ''ਤਿ। ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ! ਏਤੰ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਪਤਿਰੂਪੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਯੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਭਿਰਮੇਯ੍ਯਾਥ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇ। ਯੇਨ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਦ੍ਰੇਨ ਯੋਬ੍ਬਨੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਪਠਮੇਨ ਵਯਸਾ ਸੁਸੁਕਾਲ਼ਕੇਸਾ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾਥ ਤੇਨ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਦ੍ਰੇਨਪਿ ਯੋਬ੍ਬਨੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਪਠਮੇਨ ਵਯਸਾ ਸੁਸੁਕਾਲ਼ਕੇਸਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ। ਤੇ ਚ ਖੋ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਨੇਵ ਰਾਜਾਭਿਨੀਤਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਨ ਚੋਰਾਭਿਨੀਤਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਨ ਇਣਟ੍ਟਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਨ ਭਯਟ੍ਟਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਨਾਜੀਵਿਕਾਪਕਤਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ। ਅਪਿ ਚ ਖੋਮ੍ਹਿ ਓਤਿਣ੍ਣੋ ਜਾਤਿਯਾ ਜਰਾਯ ਮਰਣੇਨ ਸੋਕੇਹਿ ਪਰਿਦੇਵੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਹਿ ਉਪਾਯਾਸੇਹਿ, ਦੁਕ੍ਖੋਤਿਣ੍ਣੋ ਦੁਕ੍ਖਪਰੇਤੋ; ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਇਮਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯੇਥਾਤਿ – ਨਨੁ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਏਵੰ ਸਦ੍ਧਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ''ਤਿ? ''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਏਵੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਚ ਪਨ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਨ ਕਿਮਸ੍ਸ ਕਰਣੀਯੰ? ਵਿਵੇਕੰ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵੇਕੰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪੀਤਿਸੁਖੰ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਵਾ [ਅਞ੍ਞੰ ਚ (ਕ॰)] ਤਤੋ ਸਨ੍ਤਤਰੰ, ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਜ੍ਝਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਬ੍ਯਾਪਾਦੋਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਥੀਨਮਿਦ੍ਧਮ੍ਪਿ [ਥੀਨਮਿਦ੍ਧਮ੍ਪਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਰਤੀਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਨ੍ਦੀਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਵਿਵੇਕੰ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵੇਕੰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪੀਤਿਸੁਖੰ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਵਾ ਤਤੋ ਸਨ੍ਤਤਰੰ''।

''ਵਿਵੇਕੰ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵੇਕੰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪੀਤਿਸੁਖੰ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਵਾ ਤਤੋ ਸਨ੍ਤਤਰੰ, ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਜ੍ਝਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਬ੍ਯਾਪਾਦੋਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਥੀਨਮਿਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਰਤੀਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਨ੍ਦੀਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਵਿਵੇਕੰ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵੇਕੰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪੀਤਿਸੁਖੰ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਵਾ ਤਤੋ ਸਨ੍ਤਤਰੰ।

੧੬੮. ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਵੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਮਯਿ ਹੋਤਿ – 'ਯੇ ਆਸਵਾ ਸੰਕਿਲੇਸਿਕਾ ਪੋਨੋਬ੍ਭਵਿਕਾ [ਪੋਨੋਭਵਿਕਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਸਦਰਾ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਾ ਆਯਤਿੰ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਿਯਾ, ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ ਤੇ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ; ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ ਸਙ੍ਖਾਯੇਕੰ ਪਟਿਸੇਵਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕੰ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕੰ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕੰ ਵਿਨੋਦੇਤੀ'''ਤਿ? ''ਨ ਖੋ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਏਵੰ ਹੋਤਿ – 'ਯੇ ਆਸਵਾ ਸੰਕਿਲੇਸਿਕਾ ਪੋਨੋਬ੍ਭਵਿਕਾ ਸਦਰਾ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਾ ਆਯਤਿੰ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਿਯਾ, ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ ਤੇ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ; ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ ਸਙ੍ਖਾਯੇਕੰ ਪਟਿਸੇਵਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕੰ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕੰ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕੰ ਵਿਨੋਦੇਤੀ'ਤਿ। ਏਵੰ ਖੋ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਹੋਤਿ – 'ਯੇ ਆਸਵਾ ਸੰਕਿਲੇਸਿਕਾ ਪੋਨੋਬ੍ਭਵਿਕਾ ਸਦਰਾ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਾ ਆਯਤਿੰ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਿਯਾ, ਪਹੀਨਾ ਤੇ

ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ; ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਪਟਿਸੇਵਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਵਿਨੋਦੇਤੀ'''ਤਿ। ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ! ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਯੇ ਆਸਵਾ ਸਂਕਿਲੇਸਿਕਾ ਪੋਨੋਬ੍ਭਵਿਕਾ ਸਦਰਾ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਾ ਆਯਤਿਂ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਿਯਾ, ਪਹੀਨਾ ਤੇ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਅਨਭਾਵਂਕਤਾ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਾ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਤਾਲੋ ਮਤ੍ਥਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਅਭਬ੍ਬੋ ਪੁਨਵਿਰੂਲ੍ਹਿਯਾ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ , ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਯੇ ਆਸਵਾ ਸਂਕਿਲੇਸਿਕਾ ਪੋਨੋਬ੍ਭਵਿਕਾ ਸਦਰਾ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਾ ਆਯਤਿਂ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਿਯਾ, ਪਹੀਨਾ ਤੇ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਅਨਭਾਵਂਕਤਾ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਾ; ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਪਟਿਸੇਵਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਵਿਨੋਦੇਤਿ''।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਕਂ ਅਤ੍ਥਵਸਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਤਥਾਗਤੋ ਸਾਵਕੇ ਅਬ੍ਭਤੀਤੇ ਕਾਲਙ੍ਕਤੇ ਉਪਪਤ੍ਤੀਸੁ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ – 'ਅਸੁ ਅਮੁਤ੍ਰ ਉਪਪਨ੍ਨੋ; ਅਸੁ ਅਮੁਤ੍ਰ ਉਪਪਨ੍ਨੋ'''ਤਿ? ''ਭਗਵਂਮੂਲਕਾ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਭਗਵਂਨੇਤ੍ਤਿਕਾ ਭਗਵਂਪਟਿਸਰਣਾ। ਸਾਧੁ ਵਤ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਪਟਿਭਾਤੁ ਏਤਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ। ਭਗਵਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ । ''ਨ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਤਥਾਗਤੋ ਜਨਕੁਹਨਤ੍ਥਂ ਨ ਜਨਲਪਨਤ੍ਥਂ ਨ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਾਨਿਸਂਸਤ੍ਥਂ ਨ 'ਇਤਿ ਮਂ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂ'ਤਿ ਸਾਵਕੇ ਅਬ੍ਭਤੀਤੇ ਕਾਲਙ੍ਕਤੇ ਉਪਪਤ੍ਤੀਸੁ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ – 'ਅਸੁ ਅਮੁਤ੍ਰ ਉਪਪਨ੍ਨੋ, ਅਸੁ ਅਮੁਤ੍ਰ ਉਪਪਨ੍ਨੋ'ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਚ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਦ੍ਧਾ ਉਲ਼ਾਰਵੇਦਾ ਉਲ਼ਾਰਪਾਮੋਜ੍ਜਾ। ਤੇ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਸਂਹਰਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਤਂ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਹੋਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ''।

੧੬੯. ''ਇਧਾਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਣਾਤਿ – 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ [ਕਾਲਕਤੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]; ਸੋ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤੋ – ਅਞ੍ਞਾਯ ਸਣ੍ਠਹੀ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਮਂ ਦਿਟ੍ਠੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸੁਤੋ ਵਾ – 'ਏਵਂਸੀਲੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਧਮ੍ਮੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਪਞ੍ਞੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਵਿਹਾਰੀ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪੀ'ਤਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਸਂਹਰਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

''ਇਧਾਨੁਰੁਦ੍ਧਾ , ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਣਾਤਿ – 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ; ਸੋ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤੋ – ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਮਂ ਦਿਟ੍ਠੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸੁਤੋ ਵਾ – 'ਏਵਂਸੀਲੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਧਮ੍ਮੋ...ਪੇ॰... ਏਵਂਪਞ੍ਞੋ... ਏਵਂਵਿਹਾਰੀ... ਏਵਂਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪੀ'ਤਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਸਂਹਰਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

''ਇਧਾਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਣਾਤਿ – 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ; ਸੋ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤੋ – ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾਨਂ ਤਨੁਤ੍ਤਾ ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਸਕਿਦੇਵ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਮਂ ਦਿਟ੍ਠੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸੁਤੋ ਵਾ – 'ਏਵਂਸੀਲੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਧਮ੍ਮੋ...ਪੇ॰... ਏਵਂਪਞ੍ਞੋ... ਏਵਂਵਿਹਾਰੀ... ਏਵਂਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪੀ'ਤਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਸਂਹਰਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

''ਇਧਾਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਣਾਤਿ – 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ; ਸੋ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤੋ – ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਅਵਿਨਿਪਾਤਧਮ੍ਮੋ ਨਿਯਤੋ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣੋ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਮਂ ਦਿਟ੍ਠੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸੁਤੋ ਵਾ – 'ਏਵਂਸੀਲੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਧਮ੍ਮੋ...ਪੇ॰... ਏਵਂਪਞ੍ਞੋ... ਏਵਂਵਿਹਾਰੀ... ਏਵਂਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ

ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪੀ'ਤਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਸਂਹਰਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

੧੭੦. ''ਇਧਾਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸੁਣਾਤਿ – 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ; ਸਾ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾ – ਅਞ੍ਞਾਯ ਸਣ੍ਠਹੀ'ਤਿ। ਸਾ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਸਾਮਂ ਦਿਟ੍ਠਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸੁਤਾ ਵਾ – 'ਏਵਂਸੀਲਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਧਮ੍ਮਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ , ਏਵਂਪਞ੍ਞਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਵਿਹਾਰਿਨੀ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪੀ'ਤਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਸਂਹਰਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

''ਇਧਾਨੁਰੁਦ੍ਧਾ , ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸੁਣਾਤਿ – 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ; ਸਾ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾ – ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਨੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ'ਤਿ। ਸਾ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਸਾਮਂ ਦਿਟ੍ਠਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸੁਤਾ ਵਾ – 'ਏਵਂਸੀਲਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਧਮ੍ਮਾ...ਪੇ॰... ਏਵਂਪਞ੍ਞਾ... ਏਵਂਵਿਹਾਰਿਨੀ... ਏਵਂਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪੀ'ਤਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਸਂਹਰਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

''ਇਧਾਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸੁਣਾਤਿ – 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ; ਸਾ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾ – ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾਨਂ ਤਨੁਤ੍ਤਾ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੀ ਸਕਿਦੇਵ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਸਾ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਸਾਮਂ ਦਿਟ੍ਠਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸੁਤਾ ਵਾ – 'ਏਵਂਸੀਲਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਧਮ੍ਮਾ...ਪੇ॰... ਏਵਂਪਞ੍ਞਾ... ਏਵਂਵਿਹਾਰਿਨੀ... ਏਵਂਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪੀ'ਤਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਸਂਹਰਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

''ਇਧਾਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸੁਣਾਤਿ – 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ; ਸਾ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾ – ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਅਵਿਨਿਪਾਤਧਮ੍ਮਾ ਨਿਯਤਾ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣਾ'ਤਿ । ਸਾ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਸਾਮਂ ਦਿਟ੍ਠਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸੁਤਾ ਵਾ – 'ਏਵਂਸੀਲਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਧਮ੍ਮਾ... ਏਵਂਪਞ੍ਞਾ... ਏਵਂਵਿਹਾਰਿਨੀ... ਏਵਂਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪੀ'ਤਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਸਂਹਰਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

੧੭੧. ''ਇਧਾਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਉਪਾਸਕੋ ਸੁਣਾਤਿ – 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਉਪਾਸਕੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ; ਸੋ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤੋ – ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਮਂ ਦਿਟ੍ਠੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸੁਤੋ ਵਾ – 'ਏਵਂਸੀਲੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਧਮ੍ਮੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਪਞ੍ਞੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਵਿਹਾਰੀ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪੀ'ਤਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਸਂਹਰਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

''ਇਧਾਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਉਪਾਸਕੋ ਸੁਣਾਤਿ – 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਉਪਾਸਕੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ; ਸੋ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤੋ – ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾਨਂ ਤਨੁਤ੍ਤਾ ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਸਕਿਦੇਵ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਮਂ ਦਿਟ੍ਠੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸੁਤੋ ਵਾ – 'ਏਵਂਸੀਲੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵਂਧਮ੍ਮੋ... ਏਵਂਪਞ੍ਞੋ...

ਏਵੰਵਿਹਾਰੀ... ਏਵੰਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪੀ'ਤਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਸੰਹਰਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

''ਇਧਾਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਉਪਾਸਕੋ ਸੁਣਾਤਿ – 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਉਪਾਸਕੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ; ਸੋ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤੋ – ਤਿਣ੍ਣੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਅਵਿਨਿਪਾਤਧਮ੍ਮੋ ਨਿਯਤੋ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣੋ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਮੰ ਦਿਟ੍ਠੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸੁਤੋ ਵਾ – 'ਏਵੰਸੀਲੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵੰਧਮ੍ਮੋ...ਪੇ॰... ਏਵੰਪਞ੍ਞੋ... ਏਵੰਵਿਹਾਰੀ... ਏਵੰਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪੀ'ਤਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਸੰਹਰਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

੧੭੨. ''ਇਧਾਨੁਰੁਦ੍ਧਾ , ਉਪਾਸਿਕਾ ਸੁਣਾਤਿ – 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ; ਸਾ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾ – ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਨੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ'ਤਿ। ਸਾ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਸਾਮੰ ਦਿਟ੍ਠਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸੁਤਾ ਵਾ – 'ਏਵੰਸੀਲਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵੰਧਮ੍ਮਾ... ਏਵੰਪਞ੍ਞਾ... ਏਵੰਵਿਹਾਰਿਨੀ... ਏਵੰਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪੀ'ਤਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਸੰਹਰਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

''ਇਧਾਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਉਪਾਸਿਕਾ ਸੁਣਾਤਿ – 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ; ਸਾ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾ – ਤਿਣ੍ਣੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾਨੰ ਤਨੁਤ੍ਤਾ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੀ ਸਕਿਦੇਵ ਇਮੰ ਲੋਕੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਸਾ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਸਾਮੰ ਦਿਟ੍ਠਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸੁਤਾ ਵਾ – 'ਏਵੰਸੀਲਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵੰਧਮ੍ਮਾ... ਏਵੰਪਞ੍ਞਾ... ਏਵੰਵਿਹਾਰਿਨੀ... ਏਵੰਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪੀ'ਤਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਸੰਹਰਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

''ਇਧਾਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਉਪਾਸਿਕਾ ਸੁਣਾਤਿ – 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ; ਸਾ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾ – ਤਿਣ੍ਣੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਅਵਿਨਿਪਾਤਧਮ੍ਮਾ ਨਿਯਤਾ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣਾ'ਤਿ। ਸਾ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਸਾਮੰ ਦਿਟ੍ਠਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸੁਤਾ ਵਾ – 'ਏਵੰਸੀਲਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵੰਧਮ੍ਮਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵੰਪਞ੍ਞਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵੰਵਿਹਾਰਿਨੀ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪਿ, ਏਵੰਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਸਾ ਭਗਿਨੀ ਅਹੋਸਿ ਇਤਿਪੀ'ਤਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਤਞ੍ਚ ਚਾਗਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਸੰਹਰਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

''ਇਤਿ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਤਥਾਗਤੋ ਨ ਜਨਕੁਹਨਤ੍ਥੰ ਨ ਜਨਲਪਨਤ੍ਥੰ ਨ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਾਨਿਸੰਸਤ੍ਥੰ ਨ 'ਇਤਿ ਮੰ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂ'ਤਿ ਸਾਵਕੇ ਅਬ੍ਭਤੀਤੇ ਕਾਲਙ੍ਕਤੇ ਉਪਪਤ੍ਤੀਸੁ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ – 'ਅਸੁ ਅਮੁਤ੍ਰ ਉਪਪਨ੍ਨੋ, ਅਸੁ ਅਮੁਤ੍ਰ ਉਪਪਨ੍ਨੋ'ਤਿ। ਸਨ੍ਤਿ ਚ ਖੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਦ੍ਧਾ ਉਲ਼ਾਰਵੇਦਾ ਉਲ਼ਾਰਪਾਮੋਜ੍ਜਾ। ਤੇ ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਸੰਹਰਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੰ ਤੰ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ, ਹੋਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ''ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ।

ਨਲ਼ਕਪਾਨਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਅਟ੍ਠਮੰ।

੯. ਗੋਲਿਯਾਨਿਸੁਤ੍ਤੰ

੧੭੩. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲ਼ੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਗੋਲਿਯਾਨਿ [ਗੁਲਿਸ੍ਸਾਨਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਗੋਲਿਸ੍ਸਾਨਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ [ਆਰਞ੍ਞਕੋ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] ਪਦਸਮਾਚਾਰੋ [ਪਦਰਸਮਾਚਾਰੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਓਸਟੋ ਹੋਤਿ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ। ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਲਿਯਾਨਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਰਬ੍ਭ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ –

''ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਸਗਾਰਵੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸੇਨ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਗਤੋ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਅਗਾਰਵੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। 'ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ, ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਅਗਾਰਵੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸੋ'ਤਿ – ਤਸ੍ਸ [ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸੋਤਿਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਸਗਾਰਵੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸੇਨ।

''ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਆਸਨਕੁਸਲੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ – 'ਇਤਿ ਥੇਰੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਨੁਪਖਜ੍ਜ ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨਵੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨ ਆਸਨੇਨ ਪਟਿਬਾਹਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਗਤੋ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਨ ਆਸਨਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। 'ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ, ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਆਸਨਕੁਸਲੋ ਨ ਹੋਤੀ'ਤਿ [ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਆਸਨਕੁਸਲੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ।

''ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕੋਪਿ ਧਮ੍ਮੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਗਤੋ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। 'ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਜਾਨਾਤੀ'ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕੋਪਿ ਧਮ੍ਮੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ [ਅਯਂ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਤਤਿਯਵਾਰੋ ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ]।

''ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਨਾਤਿਕਾਲੇਨ ਗਾਮੋ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬੋ ਨਾਤਿਦਿਵਾ [ਨ ਦਿਵਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਗਤੋ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਅਤਿਕਾਲੇਨ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਤਿ ਅਤਿਦਿਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। 'ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਅਤਿਕਾਲੇਨ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਤਿ ਅਤਿਦਿਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤੀ'ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਨਾਤਿਕਾਲੇਨ ਗਾਮੋ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਨਾਤਿਦਿਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ।

''ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਨ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਕੁਲੇਸੁ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਗਤੋ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਕੁਲੇਸੁ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। 'ਅਯਂ ਨੂਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਤੋ ਵਿਕਾਲਚਰਿਯਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ, ਤਮੇਨਂ ਸਙ੍ਘਗਤਮ੍ਪਿ ਸਮੁਦਾਚਰਤੀ'ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਨ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਕੁਲੇਸੁ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ।

''ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਅਚਪਲੇਨ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਗਤੋ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਉਦ੍ਧਤੋ ਹੋਤਿ ਚਪਲੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। 'ਇਦਂ ਨੂਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ

ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਤੋ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਂ ਚਾਪਲ੍ਯਂ ਬਹੁਲੀਕਤਂ, ਤਮੇਨਂ ਸਙ੍ਘਗਤਮ੍ਪਿ ਸਮੁਦਾਚਰਤੀ’ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਅਚਪਲੇਨ।

‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ , ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਅਮੁਖਰੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਅਵਿਕਿਣ੍ਣਵਾਚੇਨ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਗਤੋ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਮੁਖਰੋ ਹੋਤਿ ਵਿਕਿਣ੍ਣਵਾਚੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਮੁਖਰੋ ਵਿਕਿਣ੍ਣਵਾਚੋ’ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਅਮੁਖਰੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਅਵਿਕਿਣ੍ਣਵਾਚੇਨ।

‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਸੁਵਚੇਨ [ਸੁਬ੍ਬਚੇਨ (ਸੀ॰ ਕ॰)] ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇਨ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਗਤੋ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਦੁਬ੍ਬਚੋ ਹੋਤਿ ਪਾਪਮਿਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਦੁਬ੍ਬਚੋ ਪਾਪਮਿਤ੍ਤੋ’ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਙ੍ਘਗਤੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਸੁਵਚੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇਨ।

‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਅਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਅਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ’ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਨਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭੋਜਨੇ ਅਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਭੋਜਨੇ ਅਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ’ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਨਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਜਾਗਰਿਯਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਾਗਰਿਯਂ ਅਨਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਜਾਗਰਿਯਂ ਅਨਨੁਯੁਤ੍ਤੋ’ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਜਾਗਰਿਯਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ , ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੁਸੀਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਕੁਸੀਤੋ’ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿਨਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀ’ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿਨਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਮਾਹਿਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਸਮਾਹਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਅਸਮਾਹਿਤੋ’ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਮਾਹਿਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਞ੍ਞਵਤਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ । ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ’ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਞ੍ਞਵਤਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਵਿਨਯੇ ਯੋਗੋ ਕਰਣੀਯੋ। ਸਨ੍ਤਾਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਵਿਨਯੇ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾਰੋ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਵਿਨਯੇ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਵਿਨਯੇ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਤੀ’ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਵਿਨਯੇ ਯੋਗੋ ਕਰਣੀਯੋ।

‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ , ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਯੇ ਤੇ ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਤਤ੍ਥ ਯੋਗੋ ਕਰਣੀਯੋ। ਸਨ੍ਤਾਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਯੇ ਤੇ ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾਰੋ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੇ ਤੇ ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਯੇ ਤੇ ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਤੀ’ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਯੇ ਤੇ ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਤਤ੍ਥ ਯੋਗੋ ਕਰਣੀਯੋ।

‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇ ਯੋਗੋ ਕਰਣੀਯੋ। ਸਨ੍ਤਾਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾਰੋ। ਸਚੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ‘ਕਿਂ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸਾਰਞ੍ਞੇ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੇਨ ਯੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਤਮਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਾਤੀ’ਤਿ – ਤਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇ ਯੋਗੋ ਕਰਣੀਯੋ’’ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ [ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲਾਨੋ (ਕ॰)] ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨੇਵ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਾ ਉਦਾਹੁ ਗਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰਿਨਾਪੀ’’ਤਿ ? ‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕੇਨਾਪਿ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਾ ਪਗੇਵ ਗਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰਿਨਾ’’ਤਿ।

ਗੋਲਿਯਾਨਿਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਕੀਟਾਗਿਰਿਸੁਤ੍ਤਂ

੧੭੪. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਕਾਸੀਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਤਿ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ। ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਅਹਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ [ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਂ (ਕ॰)] ਭੁਞ੍ਜਾਮਿ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਖੋ ਪਨਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਾਮਿ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤਞ੍ਚ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਬਲਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚ। ਏਥ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਥ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਖੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸਥ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤਞ੍ਚ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਬਲਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚਾ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁਂ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਕਾਸੀਸੁ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਕੀਟਾਗਿਰਿ ਨਾਮ ਕਾਸੀਨਂ ਨਿਗਮੋ ਤਦਵਸਰਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਕੀਟਾਗਿਰਿਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਰਤਿ ਕਾਸੀਨਂ ਨਿਗਮੇ।

੧੭੫. ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕਾ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕੀਟਾਗਿਰਿਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਨ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘‘ਭਗਵਾ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਚ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਖੋ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤਞ੍ਚ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਬਲਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚ। ਏਥ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ, ਆਵੁਸੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਥ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਖੋ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸਥ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤਞ੍ਚ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਬਲਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚਾ’’ਤਿ । ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘‘ਮਯਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸਾਯਞ੍ਚੇਵ ਭੁਞ੍ਜਾਮ ਪਾਤੋ ਚ ਦਿਵਾ ਚ ਵਿਕਾਲੇ। ਤੇ ਮਯਂ ਸਾਯਞ੍ਚੇਵ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਪਾਤੋ ਚ ਦਿਵਾ ਚ ਵਿਕਾਲੇ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਾਮ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤਞ੍ਚ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਬਲਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚ। ਤੇ ਮਯਂ ਕਿਂ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਂ ਹਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਿਕਂ ਅਨੁਧਾਵਿਸ੍ਸਾਮ? ਸਾਯਞ੍ਚੇਵ ਮਯਂ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮ ਪਾਤੋ ਚ ਦਿਵਾ ਚ ਵਿਕਾਲੇ’’ਤਿ।

ਯਤੋ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ, ਅਥ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘‘ਇਧ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯੇਨ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਮ੍ਹ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚੁਮ੍ਹ – ‘ਭਗਵਾ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਚ; ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਖੋ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤਞ੍ਚ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਬਲਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚ। ਏਥ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ, ਆਵੁਸੋ , ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਥ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਖੋ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸਥ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤਞ੍ਚ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਬਲਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚਾ’ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਮ੍ਹੇ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘ਮਯਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸਾਯਞ੍ਚੇਵ ਭੁਞ੍ਜਾਮ ਪਾਤੋ ਚ ਦਿਵਾ ਚ ਵਿਕਾਲੇ। ਤੇ ਮਯਂ ਸਾਯਞ੍ਚੇਵ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਪਾਤੋ ਚ ਦਿਵਾ ਚ ਵਿਕਾਲੇ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਾਮ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤਞ੍ਚ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਬਲਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚ। ਤੇ ਮਯਂ ਕਿਂ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਂ ਹਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਿਕਂ ਅਨੁਧਾਵਿਸ੍ਸਾਮ? ਸਾਯਞ੍ਚੇਵ ਮਯਂ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮ ਪਾਤੋ ਚ ਦਿਵਾ ਚ ਵਿਕਾਲੇ’ਤਿ। ਯਤੋ ਖੋ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਸਕ੍ਖਿਮ੍ਹ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ, ਅਥ ਮਯਂ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਮਾ’’ਤਿ।

੧੭੬. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਹਿ – ‘ਸਤ੍ਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ’’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਮਾਵੁਸੋ’’ਤਿ ਖੋ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਖੋ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸਚ੍ਚਂ ਕਿਰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘ਭਗਵਾ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਚ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਖੋ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤਞ੍ਚ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਬਲਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚ। ਏਥ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ, ਆਵੁਸੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਥ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਖੋ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਰਤ੍ਤਿਭੋਜਨਾ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸਥ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤਞ੍ਚ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਬਲਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚਾ’ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਿਰ [ਕਿਂ ਨੁ (ਕ॰)], ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵਂ ਅਵਚੁਤ੍ਥ – ‘ਮਯਂ ਖੋ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਸਾਯਞ੍ਚੇਵ ਭੁਞ੍ਜਾਮ ਪਾਤੋ ਚ ਦਿਵਾ ਚ ਵਿਕਾਲੇ। ਤੇ ਮਯਂ ਸਾਯਞ੍ਚੇਵ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਪਾਤੋ ਚ ਦਿਵਾ ਚ ਵਿਕਾਲੇ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਾਮ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਤਞ੍ਚ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਬਲਞ੍ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਞ੍ਚ। ਤੇ ਮਯਂ ਕਿਂ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਂ ਹਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਿਕਂ ਅਨੁਧਾਵਿਸ੍ਸਾਮ? ਸਾਯਞ੍ਚੇਵ ਮਯਂ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮ ਪਾਤੋ ਚ ਦਿਵਾ ਚ ਵਿਕਾਲੇ’’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’।

੧੭੭. ''ਕਿਂ ਨੁ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਵੰ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਂ ਆਜਾਨਾਥ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਾਯਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ ਸੁਖਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਨਨੁ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਵੰ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਂ ਆਜਾਨਾਥ ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਯਂ ਏਵਰੂਪਂ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਇਧ ਪਨੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ , ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਇਧ ਪਨੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਇਧ ਪਨੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ''ਏਵੰ, ਭਨ੍ਤੇ''।

੧੭੮. ''ਸਾਧੁ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ! ਮਯਾ ਚੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਾਤਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਅਦਿਟ੍ਠਂ ਅਵਿਦਿਤਂ ਅਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਅਫਸ੍ਸਿਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯ – 'ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਏਵਾਹਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ 'ਏਵਰੂਪਂ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਪਜਹਥਾ'ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਂ; ਅਪਿ ਨੁ ਮੇ ਏਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਤਿਰੂਪਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਏਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਯਾ ਞਾਤਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਵਿਦਿਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਫਸ੍ਸਿਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯ – 'ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਹਂ 'ਏਵਰੂਪਂ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਪਜਹਥਾ'ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਮਯਾ ਚੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਾਤਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਅਦਿਟ੍ਠਂ ਅਵਿਦਿਤਂ ਅਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਅਫਸ੍ਸਿਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯ – 'ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਏਵਾਹਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ 'ਏਵਰੂਪਂ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਥਾ'ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਂ; ਅਪਿ ਨੁ ਮੇ ਏਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਤਿਰੂਪਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਏਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਯਾ ਞਾਤਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਵਿਦਿਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਫਸ੍ਸਿਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯ – 'ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਹਂ 'ਏਵਰੂਪਂ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਥਾ'ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

੧੭੯. ''ਮਯਾ ਚੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਾਤਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਅਦਿਟ੍ਠਂ ਅਵਿਦਿਤਂ ਅਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਅਫਸ੍ਸਿਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯ – 'ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਏਵਾਹਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ 'ਏਵਰੂਪਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਪਜਹਥਾ'ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਂ; ਅਪਿ ਨੁ ਮੇ ਏਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਤਿਰੂਪਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਏਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਯਾ ਞਾਤਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਵਿਦਿਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਫਸ੍ਸਿਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯ – 'ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਹਂ 'ਏਵਰੂਪਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਪਜਹਥਾ'ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਮਯਾ ਚੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਾਤਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਅਦਿਟ੍ਠਂ ਅਵਿਦਿਤਂ ਅਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਅਫਸ੍ਸਿਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯ – 'ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਏਵਾਹਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ 'ਏਵਰੂਪਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਥਾ'ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਂ; ਅਪਿ ਨੁ ਮੇ ਏਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਤਿਰੂਪਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਏਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਯਾ ਞਾਤਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਵਿਦਿਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਫਸ੍ਸਿਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯ – 'ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਹਂ 'ਏਵਰੂਪਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਥਾ'ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

੧੮੦. ''ਮਯਾ ਚੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਾਤਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਅਦਿਟ੍ਠਂ ਅਵਿਦਿਤਂ ਅਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਅਫਸ੍ਸਿਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯ – 'ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਏਵਾਹਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ 'ਏਵਰੂਪਂ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਪਜਹਥਾ'ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਂ; ਅਪਿ ਨੁ ਮੇ ਏਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਤਿਰੂਪਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਏਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਯਾ ਞਾਤਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਵਿਦਿਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਫਸ੍ਸਿਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯ – 'ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ

ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਹਂ 'ਏਵਰੂਪਂ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਪਜਹਥਾ'ਤਿ ਵਦਾਮਿ''। ਮਯਾ ਚੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਾਤਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਅਦਿਟ੍ਠਂ ਅਵਿਦਿਤਂ ਅਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਅਫਸ੍ਸਿਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯ – 'ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਏਵਾਹਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ 'ਏਵਰੂਪਂ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਥਾ'ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਂ; ਅਪਿ ਨੁ ਮੇ ਏਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਤਿਰੂਪਂ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਏਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਯਾ ਞਾਤਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਵਿਦਿਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਫਸ੍ਸਿਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯ – 'ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਂ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਯਤੋ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਹਂ 'ਏਵਰੂਪਂ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਥਾ'ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

੧੮੧. ''ਨਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਬ੍ਬੇਸਂਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ 'ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ; ਨ ਪਨਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਬ੍ਬੇਸਂਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ 'ਨ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਯੇ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਖੀਣਾਸਵਾ ਵੁਸਿਤਵਨ੍ਤੋ ਕਤਕਰਣੀਯਾ ਓਹਿਤਭਾਰਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦਤ੍ਥਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸਂਯੋਜਨਾ ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾਰੂਪਾਨਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ 'ਨ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਕਤਂ ਤੇਸਂ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ। ਅਭਬ੍ਬਾ ਤੇ ਪਮਜ੍ਜਿਤੁਂ। ਯੇ ਚ ਖੋ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੇਕ੍ਖਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਮਾਨਸਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਰੂਪਾਨਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ 'ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮਿਮੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਨੁਲੋਮਿਕਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਟਿਸੇਵਮਾਨਾ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਭਜਮਾਨਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸਮਨ੍ਨਾਨਯਮਾਨਾ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ! ਇਮਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਪ੍ਪਮਾਦਫਲਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ 'ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

੧੮੨. ''ਸਤ੍ਤਿਮੇ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਨ੍ਤੋ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ। ਕਤਮੇ ਸਤ੍ਤ? ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਕਾਯਸਕ੍ਖਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ, ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ।

''ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯੇ ਤੇ ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਤੇ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ [ਫਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਵਿਹਰਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਸ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ 'ਨ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਕਤਂ ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ। ਅਭਬ੍ਬੋ ਸੋ ਪਮਜ੍ਜਿਤੁਂ।

''ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯੇ ਤੇ ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਤੇ ਨ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਇਮਸ੍ਸਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ 'ਨ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਕਤਂ ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ। ਅਭਬ੍ਬੋ ਸੋ ਪਮਜ੍ਜਿਤੁਂ।

''ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯੇ ਤੇ ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਤੇ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ 'ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਲੋਮਿਕਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਟਿਸੇਵਮਾਨੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਭਜਮਾਨੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸਮਨ੍ਨਾਨਯਮਾਨੋ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ

ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯਜਾਤਿ! ਇਮਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਾਦਫਲਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ 'ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

''ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯੇ ਤੇ ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਤੇ ਨ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਾ ਚਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵੋਦਿਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਵੋਚਰਿਤਾ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਇਮਸ੍ਸਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ 'ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਲੋਮਿਕਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਟਿਸੇਵਮਾਨੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਭਜਮਾਨੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸਮਨ੍ਨਾਨਯਮਾਨੋ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯਜਾਤਿ! ਇਮਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਾਦਫਲਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ 'ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

''ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯੇ ਤੇ ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਤੇ ਨ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਗਤੇ ਚਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ ਮੂਲਜਾਤਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਇਮਸ੍ਸਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ 'ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਲੋਮਿਕਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਟਿਸੇਵਮਾਨੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਭਜਮਾਨੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸਮਨ੍ਨਾਨਯਮਾਨੋ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯਜਾਤਿ! ਇਮਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਾਦਫਲਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ 'ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

''ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯੇ ਤੇ ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਤੇ ਨ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ [ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਾ ਚਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਮਤ੍ਤਸੋ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮਨ੍ਤਿ, ਅਪਿ ਚਸ੍ਸ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਸਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ। ਇਮਸ੍ਸਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ 'ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਲੋਮਿਕਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਟਿਸੇਵਮਾਨੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਭਜਮਾਨੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸਮਨ੍ਨਾਨਯਮਾਨੋ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯਜਾਤਿ ! ਇਮਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਾਦਫਲਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ 'ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

''ਕਤਮੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯੇ ਤੇ ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੂਪੇ ਆਰੁਪ੍ਪਾ ਤੇ ਨ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ [ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਗਤੇ ਚਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਪੇਮਮਤ੍ਤਂ, ਅਪਿ ਚਸ੍ਸ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਸਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ। ਇਮਸ੍ਸਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ 'ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਲੋਮਿਕਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਟਿਸੇਵਮਾਨੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਭਜਮਾਨੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸਮਨ੍ਨਾਨਯਮਾਨੋ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ

ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾਤਿ! ਇਮਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਪ੍ਪਮਾਦਫਲਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ 'ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕਰਣੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

੧੮੩. ''ਨਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਦਿਕੇਨੇਵ ਅਞ੍ਞਾਰਾਧਨਂ ਵਦਾਮਿ; ਅਪਿ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਟਿਪਦਾ ਅਞ੍ਞਾਰਾਧਨਾ ਹੋਤਿ। ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਟਿਪਦਾ ਅਞ੍ਞਾਰਾਧਨਾ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਦ੍ਧਾਜਾਤੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ, ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤੋ ਸੋਤਂ ਓਦਹਤਿ, ਓਹਿਤਸੋਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਧਤਾਨਂ [ਧਾਤਾਨਂ (ਕ॰)] ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤਿ, ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤੋ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ ਛਨ੍ਦੋ ਜਾਯਤਿ, ਛਨ੍ਦਜਾਤੋ ਉਸ੍ਸਹਤਿ, ਉਸ੍ਸਾਹੇਤ੍ਵਾ ਤੁਲੇਤਿ, ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਪਦਹਤਿ, ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਕਾਯੇਨ ਚੇਵ ਪਰਮਸਚ੍ਚਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਨਂ ਅਤਿਵਿਜ੍ਝ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਸਾਪਿ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਦ੍ਧਾ ਨਾਹੋਸਿ; ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਂ ਨਾਹੋਸਿ; ਸਾਪਿ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾ ਨਾਹੋਸਿ; ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੋਤਾਵਧਾਨਂ ਨਾਹੋਸਿ ; ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਨਾਹੋਸਿ; ਸਾਪਿ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਧਾਰਣਾ ਨਾਹੋਸਿ; ਸਾਪਿ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਤ੍ਥੂਪਪਰਿਕ੍ਖਾ ਨਾਹੋਸਿ; ਸਾਪਿ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਨਾਹੋਸਿ; ਸੋਪਿ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਛਨ੍ਦੋ ਨਾਹੋਸਿ; ਸੋਪਿ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਨਾਹੋਸਿ; ਸਾਪਿ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੁਲਨਾ ਨਾਹੋਸਿ; ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਧਾਨਂ ਨਾਹੋਸਿ। ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ। ਕੀਵ ਦੂਰੇਵਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ ਅਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਇਮਮ੍ਹਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਾ।

੧੮੪. ''ਅਤ੍ਥਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤੁਪ੍ਪਦਂ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਂ ਯਸ੍ਸੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਤ੍ਥਂ ਆਜਾਨੇਯ੍ਯ। ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵੋ [ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸਾਪਿ (ਕ॰)], ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਜਾਨਿਸ੍ਸਥ ਮੇ ਤ''ਨ੍ਤਿ? ''ਕੇ ਚ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੇ ਚ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਤਾਰੋ''ਤਿ? ਯੋਪਿ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਥਾ ਆਮਿਸਗਰੁ ਆਮਿਸਦਾਯਾਦੋ ਆਮਿਸੇਹਿ ਸਂਸਟ੍ਠੋ ਵਿਹਰਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਾਯਂ ਏਵਰੂਪੀ ਪਣੋਪਣਵਿਯਾ ਨ ਉਪੇਤਿ – 'ਏਵਞ੍ਚ ਨੋ ਅਸ੍ਸ ਅਥ ਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਮ, ਨ ਚ ਨੋ ਏਵਮਸ੍ਸ ਨ ਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਮਾ'ਤਿ, ਕਿਂ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਂ ਤਥਾਗਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਮਿਸੇਹਿ ਵਿਸਂਸਟ੍ਠੋ ਵਿਹਰਤਿ। ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਪਰਿਯੋਗਾਹਿਯ [ਪਰਿਯੋਗਾਯ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰), ਪਰਿਯੋਗਯ੍ਹ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਵਤ੍ਤਤੋ ਅਯਮਨੁਧਮ੍ਮੋ ਹੋਤਿ – 'ਸਤ੍ਥਾ ਭਗਵਾ, ਸਾਵਕੋਹਮਸ੍ਮਿ; ਜਾਨਾਤਿ ਭਗਵਾ, ਨਾਹਂ ਜਾਨਾਮੀ'ਤਿ। ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਪਰਿਯੋਗਾਹਿਯ ਵਤ੍ਤਤੋ ਰੁਲ੍ਹਨੀਯਂ [ਰੁਮ੍ਹਨਿਯਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ ਹੋਤਿ ਓਜਵਨ੍ਤਂ। ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਪਰਿਯੋਗਾਹਿਯ ਵਤ੍ਤਤੋ ਅਯਮਨੁਧਮ੍ਮੋ ਹੋਤਿ – 'ਕਾਮਂ ਤਚੋ ਚ ਨ੍ਹਾਰੁ ਚ ਅਟ੍ਠਿ ਚ ਅਵਸਿਸ੍ਸਤੁ, ਸਰੀਰੇ ਉਪਸੁਸ੍ਸਤੁ [ਉਪਸੁਸ੍ਸਤੁ ਸਰੀਰੇ (ਸੀ॰), ਸਰੀਰੇ ਅਵਸੁਸ੍ਸਤੁ (ਕ॰)] ਮਂਸਲੋਹਿਤਂ, ਯਂ ਤਂ ਪੁਰਿਸਥਾਮੇਨ ਪੁਰਿਸਵੀਰਿਯੇਨ ਪੁਰਿਸਪਰਕ੍ਕਮੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨ ਤਂ ਅਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਾਨਂ [ਸਨ੍ਠਾਨਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਪਰਿਯੋਗਾਹਿਯ ਵਤ੍ਤਤੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਫਲਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਫਲਂ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ – ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਅਞ੍ਞਾ, ਸਤਿ ਵਾ ਉਪਾਦਿਸੇਸੇ ਅਨਾਗਾਮਿਤਾ''ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁਨ੍ਤਿ।

ਕੀਟਾਗਿਰਿਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਦਸਮਂ।

ਭਿਕ੍ਖੁਵਗ੍ਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਦੁਤਿਯੋ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨਂ –

ਕੁਞ੍ਜਰ-ਰਾਹੁਲ-ਸਸ੍ਸਤਲੋਕੋ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਚ ਭਦ੍ਦਾਲਿ-ਨਾਮੋ।

ਖੁਦੂ-ਦਿਜਾਥ-ਸਹਮ੍ਪਤਿਯਾਚੰ, ਨਾਲ਼ਕ-ਰਵ੍ਵਿਕਿਟਾਗਿਰਿਨਾਮੋ॥

੩. ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਤੇਵਿਜ੍ਜਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤੰ

੧੮੫. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਵੇਸਾਲਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਮਹਾਵਨੇ ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾਯੰ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਏਕਪੁਣ੍ਡਰੀਕੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੇ ਪਟਿਵਸਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਵੇਸਾਲਿੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਤਿਪ੍ਪਗੋ ਖੋ ਤਾਵ ਵੇਸਾਲਿਯੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤੁੰ; ਯੰਨੂਨਾਹੰ ਯੇਨ ਏਕਪੁਣ੍ਡਰੀਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੋ ਯੇਨ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਯੇਨ ਏਕਪੁਣ੍ਡਰੀਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੋ ਯੇਨ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਏਤੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ। ਸ੍ਵਾਗਤੰ [ਸਾਗਤੰ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)], ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ। ਚਿਰਸ੍ਸੰ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਇਮੰ ਪਰਿਯਾਯਮਕਾਸਿ ਯਦਿਦੰ ਇਧਾਗਮਨਾਯ। ਨਿਸੀਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਇਦਮਾਸਨੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋਪਿ ਖੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਨੀਚੰ ਆਸਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸੁਤੰ ਮੇਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ – 'ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਅਪਰਿਸੇ+ਸੰ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਚਰਤੋ ਚ ਮੇ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਜਾਗਰਸ੍ਸ ਚ ਸਤਤੰ ਸਮਿਤੰ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤ'ਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਅਪਰਿਸੇਸੰ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਚਰਤੋ ਚ ਮੇ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਜਾਗਰਸ੍ਸ ਚ ਸਤਤੰ ਸਮਿਤੰ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤ'ਨ੍ਤਿ, ਕਚ੍ਚਿ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਵਾਦਿਨੋ, ਨ ਚ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭੂਤੇਨ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਾਨੁਧਮ੍ਮੰ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਕੋਚਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੋ ਵਾਦਾਨੁਵਾਦੋ ਗਾਰਯ੍ਹੰ ਠਾਨੰ ਆਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ? ''ਯੇ ਤੇ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਅਪਰਿਸੇਸੰ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਚਰਤੋ ਚ ਮੇ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਜਾਗਰਸ੍ਸ ਚ ਸਤਤੰ ਸਮਿਤੰ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤ'ਨ੍ਤਿ, ਨ ਮੇ ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਵਾਦਿਨੋ, ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਚ ਪਨ ਮੰ ਅਸਤਾ ਅਭੂਤੇਨਾ''ਤਿ।

੧੮੬. ''ਕਥੰ ਬ੍ਯਾਕਰਮਾਨਾ ਪਨ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵੁਤ੍ਤਵਾਦਿਨੋ ਚੇਵ ਭਗਵਤੋ ਅਸ੍ਸਾਮ, ਨ ਚ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭੂਤੇਨ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਮ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਾਨੁਧਮ੍ਮੰ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯਾਮ, ਨ ਚ ਕੋਚਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੋ ਵਾਦਾਨੁਵਾਦੋ ਗਾਰਯ੍ਹੰ ਠਾਨੰ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ?

'''ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ'ਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਬ੍ਯਾਕਰਮਾਨੋ ਵੁਤ੍ਤਵਾਦੀ ਚੇਵ ਮੇ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਚ ਮੰ ਅਭੂਤੇਨ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਾਨੁਧਮ੍ਮੰ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਕੋਚਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੋ ਵਾਦਾਨੁਵਾਦੋ ਗਾਰਯ੍ਹੰ ਠਾਨੰ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਅਹਞ੍ਹਿ, ਵਚ੍ਛ, ਯਾਵਦੇਵ ਆਕਙ੍ਖਾਮਿ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਮਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿੰ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰੰ ਸਉਦ੍ਦੇਸੰ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਮਿ। ਅਹਞ੍ਹਿ, ਵਚ੍ਛ, ਯਾਵਦੇਵ ਆਕਙ੍ਖਾਮਿ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ...ਪੇ॰... ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਮਿ। ਅਹਞ੍ਹਿ, ਵਚ੍ਛ, ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਾਮਿ।

'''ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ'ਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਬ੍ਯਾਕਰਮਾਨੋ ਵੁਤ੍ਤਵਾਦੀ ਚੇਵ ਮੇ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਚ ਮੰ ਅਭੂਤੇਨ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਾਨੁਧਮ੍ਮੰ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਕੋਚਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੋ ਵਾਦਾਨੁਵਾਦੋ ਗਾਰਯ੍ਹੰ ਠਾਨੰ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕੋਚਿ ਗਿਹੀ ਗਿਹਿਸਂਯੋਜਨਂ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰੋ''ਤਿ? ''ਨਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਕੋਚਿ ਗਿਹੀ ਗਿਹਿਸਂਯੋਜਨਂ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰੋ''ਤਿ।

''ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕੋਚਿ ਗਿਹੀ ਗਿਹਿਸਂਯੋਜਨਂ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਸਗ੍ਗੂਪਗੋ''ਤਿ? ''ਨ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਏਕਂਯੇਵ ਸਤਂ ਨ ਦ੍ਵੇ ਸਤਾਨਿ ਨ ਤੀਣਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਪਞ੍ਚ ਸਤਾਨਿ, ਅਥ ਖੋ ਭਿਯ੍ਯੋਵ ਯੇ ਗਿਹੀ ਗਿਹਿਸਂਯੋਜਨਂ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਸਗ੍ਗੂਪਗਾ''ਤਿ [''ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ ਵਚ੍ਛ ਕੋਚਿ ਗਿਹੀ ਗਿਹਿਸਂਯੋਜਨਂ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਸਗ੍ਗੂਪਗੋਤਿ''। (ਕ॰)]।

''ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕੋਚਿ ਆਜੀਵਕੋ [ਆਜੀਵਿਕੋ (ਕ॰)] ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰੋ''ਤਿ? ''ਨਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਕੋਚਿ ਆਜੀਵਕੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰੋ''ਤਿ।

''ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕੋਚਿ ਆਜੀਵਕੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਸਗ੍ਗੂਪਗੋ''ਤਿ? ''ਇਤੋ ਖੋ ਸੋ, ਵਚ੍ਛ, ਏਕਨਵੁਤੋ ਕਪ੍ਪੋ [ਇਤੋ ਕੋ ਵਚ੍ਛ ਏਕਨਵੁਤੇ ਕਪ੍ਪੇ (ਕ॰)] ਯਮਹਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਮਿ, ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ ਕਞ੍ਚਿ ਆਜੀਵਕਂ ਸਗ੍ਗੂਪਗਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਏਕੇਨ; ਸੋਪਾਸਿ ਕਮ੍ਮਵਾਦੀ ਕਿਰਿਯਵਾਦੀ''ਤਿ। ''ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸੁਞ੍ਞਂ ਅਦੁਂ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸਗ੍ਗੂਪਗੇਨਪੀ''ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਵਚ੍ਛ, ਸੁਞ੍ਞਂ ਅਦੁਂ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸਗ੍ਗੂਪਗੇਨਪੀ''ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ।

ਤੇਵਿਜ੍ਜਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਪਠਮਂ।

੨. ਅਗ੍ਗਿਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤਂ

੧੮੭. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਅਥ ਖੋ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ'ਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ [ਏਵਂਦਿਟ੍ਠੀ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ''ਤਿ? ''ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – 'ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ'''ਨ੍ਤਿ।

''ਕਿਂ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ'ਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ''ਤਿ? ''ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ'''ਨ੍ਤਿ।

''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, 'ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ'ਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ''ਤਿ? ''ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – 'ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ'''ਨ੍ਤਿ।

''ਕਿਂ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, 'ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ'ਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ''ਤਿ? ''ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – 'ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ'''ਨ੍ਤਿ।

''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, 'ਤਂ ਜੀਵਂ ਤਂ ਸਰੀਰਂ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ'ਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ''ਤਿ? ''ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – 'ਤਂ ਜੀਵਂ ਤਂ ਸਰੀਰਂ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ'''ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਕਿਂ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ‘ਅਞ੍ਞਂ ਜੀਵਂ ਅਞ੍ਞਂ ਸਰੀਰਂ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’’ਤਿ? ‘‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ‘ਅਞ੍ਞਂ ਜੀਵਂ ਅਞ੍ਞਂ ਸਰੀਰਂ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ‘ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’’ਤਿ? ‘‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ‘ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਕਿਂ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ‘ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’’ਤਿ? ‘‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ‘ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ‘ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’’ਤਿ ? ‘‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ‘ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਕਿਂ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ‘ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’’ਤਿ? ‘‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ‘ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’’ਨ੍ਤਿ।

੧੮੮. ‘‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਸਿ [ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦੇਸਿ (ਸੀ॰), ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਇਤਿ ਵਦੇਸਿ (?)]। ‘ਕਿਂ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ , ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਸਿ। ‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਸਿ। ‘ਕਿਂ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਸਿ। ‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਤਂ ਜੀਵਂ ਤਂ ਸਰੀਰਂ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਤਂ ਜੀਵਂ ਤਂ ਸਰੀਰਂ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਸਿ। ‘ਕਿਂ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਞ੍ਞਂ ਜੀਵਂ ਅਞ੍ਞਂ ਸਰੀਰਂ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਅਞ੍ਞਂ ਜੀਵਂ ਅਞ੍ਞਂ ਸਰੀਰਂ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਸਿ। ‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਸਿ।

‘‘‘ਕਿਂ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਸਿ। ‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਸਿ। ‘ਕਿਂ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ’ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ‘ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ, ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ’ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਸਿ।

‘‘ਕਿਂ ਪਨ ਭੋ ਗੋਤਮੋ ਆਦੀਨਵਂ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਏਵਂ ਇਮਾਨਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਅਨੁਪਗਤੋ’’ਤਿ?

१८९. '''ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਮੇਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿਗਹਨੰ ਦਿਟ੍ਠਿਕਨ੍ਤਾਰੋ [ਦਿਟ੍ਠਿਕਨ੍ਤਾਰੰ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੂਕੰ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿਸੰਯੋਜਨੰ ਸਦੁਕ੍ਖੰ ਸਵਿਘਾਤੰ ਸਉਪਾਯਾਸੰ ਸਪਰਿਲ਼ਾਹੰ, ਨ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਨ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨ ਨਿਰੋਧਾਯ ਨ ਉਪਸਮਾਯ ਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਨ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸੰਵੱਤਤਿ। 'ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ...ਪੇ॰... 'ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ...ਪੇ॰... 'ਅਨਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ'ਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ...ਪੇ॰... 'ਤੰ ਜੀਵੰ ਤੰ ਸਰੀਰ'ਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ...ਪੇ॰... 'ਅਞ੍ਞੰ ਜੀਵੰ ਅਞ੍ਞੰ ਸਰੀਰ'ਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ...ਪੇ॰... 'ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ ...ਪੇ॰... 'ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ...ਪੇ॰... 'ਹੋਤਿ ਚ ਨ ਚ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ...ਪੇ॰... 'ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ'ਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਮੇਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿਗਹਨੰ ਦਿਟ੍ਠਿਕਨ੍ਤਾਰੋ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੂਕੰ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿਸੰਯੋਜਨੰ ਸਦੁਕ੍ਖੰ ਸਵਿਘਾਤੰ ਸਉਪਾਯਾਸੰ ਸਪਰਿਲ਼ਾਹੰ, ਨ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਨ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨ ਨਿਰੋਧਾਯ ਨ ਉਪਸਮਾਯ ਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਨ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸੰਵੱਤਤਿ। ਇਮੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਵਚ੍ਛ, ਆਦੀਨਵੰ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਏਵੰ ਇਮਾਨਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਅਨੁਪਗਤੋ''ਤਿ।

''ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤ''ਨ੍ਤਿ? ''ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਪਨੀਤਮੇਤੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ। ਦਿਟ੍ਠਞ੍ਹੇਤੰ, ਵਚ੍ਛ, ਤਥਾਗਤੇਨ – 'ਇਤਿ ਰੂਪੰ, ਇਤਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ, ਇਤਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ; ਇਤਿ ਵੇਦਨਾ, ਇਤਿ ਵੇਦਨਾਯ ਸਮੁਦਯੋ, ਇਤਿ ਵੇਦਨਾਯ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ; ਇਤਿ ਸਞ੍ਞਾ, ਇਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਸਮੁਦਯੋ, ਇਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ; ਇਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਇਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਸਮੁਦਯੋ, ਇਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ; ਇਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ, ਇਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ, ਇਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ'ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ ਸਬ੍ਬਮਞ੍ਞਿਤਾਨੰ ਸਬ੍ਬਮਥਿਤਾਨੰ ਸਬ੍ਬਅਹੰਕਾਰਮਮੰਕਾਰਮਾਨਾਨੁਸਯਾਨੰ ਖਯਾ ਵਿਰਾਗਾ ਨਿਰੋਧਾ ਚਾਗਾ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾ ਅਨੁਪਾਦਾ ਵਿਮੁੱਤੋਤਿ ਵਦਾਮੀ''ਤਿ।

१९०. ''ਏਵੰ ਵਿਮੁੱਤਚਿੱਤੋ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੁਹਿੰ ਉਪਪੱਜਤੀ''ਤਿ? ''ਉਪਪੱਜਤੀਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਨ ਉਪੇਤਿ''। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨ ਉਪਪੱਜਤੀ''ਤਿ? ''ਨ ਉਪਪੱਜਤੀਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਨ ਉਪੇਤਿ''। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਉਪਪੱਜਤਿ ਚ ਨ ਚ ਉਪਪੱਜਤੀ''ਤਿ? ''ਉਪਪੱਜਤਿ ਚ ਨ ਚ ਉਪਪੱਜਤੀਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਨ ਉਪੇਤਿ''। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨੇਵ ਉਪਪੱਜਤਿ ਨ ਨ ਉਪਪੱਜਤੀ''ਤਿ? ''ਨੇਵ ਉਪਪੱਜਤਿ ਨ ਨ ਉਪਪੱਜਤੀਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਨ ਉਪੇਤਿ''।

'''ਏਵੰ ਵਿਮੁੱਤਚਿੱਤੋ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੁਹਿੰ ਉਪਪੱਜਤੀ'ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ 'ਉਪਪੱਜਤੀਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਨ ਉਪੇਤੀ'ਤਿ ਵਦੇਸਿ। 'ਤੇਨ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨ ਉਪਪੱਜਤੀ'ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ 'ਨ ਉਪਪੱਜਤੀਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਨ ਉਪੇਤੀ'ਤਿ ਵਦੇਸਿ। 'ਤੇਨ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਉਪਪੱਜਤਿ ਚ ਨ ਚ ਉਪਪੱਜਤੀ'ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ 'ਉਪਪੱਜਤਿ ਚ ਨ ਚ ਉਪਪੱਜਤੀਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਨ ਉਪੇਤੀ'ਤਿ ਵਦੇਸਿ। 'ਤੇਨ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨੇਵ ਉਪਪੱਜਤਿ ਨ ਨ ਉਪਪੱਜਤੀ'ਤਿ ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ 'ਨੇਵ ਉਪਪੱਜਤਿ ਨ ਨ ਉਪਪੱਜਤੀਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਨ ਉਪੇਤੀ'ਤਿ ਵਦੇਸਿ। ਏਤ੍ਥਾਹੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਞ੍ਞਾਣਮਾਪਾਦਿੰ, ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੋਹਮਾਪਾਦਿੰ। ਯਾਪਿ ਮੇ ਏਸਾ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮੇਨ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੇਨ ਅਹੁ ਪਸਾਦਮੱਤਾ ਸਾਪਿ ਮੇ ਏਤਰਹਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾ''ਤਿ। ''ਅਲਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਵਚ੍ਛ, ਅਞ੍ਞਾਣਾਯ, ਅਲੰ ਸਮ੍ਮੋਹਾਯ। ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਹਾਯੰ, ਵਚ੍ਛ, ਧਮ੍ਮੋ ਦੁੱਦਸੋ ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ ਸਨ੍ਤੋ ਪਣੀਤੋ ਅਤੱਕਾਵਚਰੋ ਨਿਪੁਣੋ ਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯੋ। ਸੋ ਤਯਾ ਦੁੱਜਾਨੋ ਅਞ੍ਞਦਿਟ੍ਠਿਕੇਨ ਅਞ੍ਞਖਨ੍ਤਿਕੇਨ ਅਞ੍ਞਰੁਚਿਕੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਯੋਗੇਨ [ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਯੋਗੇਨ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੨੦)] ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਚਰਿਯਕੇਨ'' [ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਚਰਿਯਕੇਨ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)]।

१९१. ''ਤੇਨ ਹਿ, ਵਚ੍ਛ, ਤਞ੍ਞੇਵੇਤ੍ਥ ਪਟਿਪੁੱਛਿਸ੍ਸਾਮਿ; ਯਥਾ ਤੇ ਖਮੇਯ੍ਯ ਤਥਾ ਨੰ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਵਚ੍ਛ, ਸਚੇ ਤੇ ਪੁਰਤੋ ਅੱਗਿ ਜਲੇਯ੍ਯ, ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ ਤ੍ਵੰ – 'ਅਯੰ ਮੇ ਪੁਰਤੋ ਅੱਗਿ ਜਲਤੀ'''ਤਿ? ''ਸਚੇ ਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪੁਰਤੋ ਅੱਗਿ ਜਲੇਯ੍ਯ, ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਹੰ – 'ਅਯੰ ਮੇ ਪੁਰਤੋ ਅੱਗਿ ਜਲਤੀ'''ਤਿ।

‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਤਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ – ‘ਯੋ ਤੇ ਅਯਂ ਪੁਰਤੋ ਅਗ੍ਗਿ ਜਲਤਿ ਅਯਂ ਅਗ੍ਗਿ ਕਿਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਜਲਤੀ’ਤਿ, ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਤ੍ਵਂ, ਵਚ੍ਛ, ਕਿਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ’’ਤਿ? ‘‘ਸਚੇ ਮਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ – ‘ਯੋ ਤੇ ਅਯਂ ਪੁਰਤੋ ਅਗ੍ਗਿ ਜਲਤਿ ਅਯਂ ਅਗ੍ਗਿ ਕਿਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਜਲਤੀ’ਤਿ, ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਅਹਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯਂ – ‘ਯੋ ਮੇ ਅਯਂ ਪੁਰਤੋ ਅਗ੍ਗਿ ਜਲਤਿ ਅਯਂ ਅਗ੍ਗਿ ਤਿਣਕਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਜਲਤੀ’’’ਤਿ।

‘‘ਸਚੇ ਤੇ, ਵਚ੍ਛ, ਪੁਰਤੋ ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਨਿਬ੍ਬਾਯੇਯ੍ਯ, ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ ਤ੍ਵਂ – ‘ਅਯਂ ਮੇ ਪੁਰਤੋ ਅਗ੍ਗਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ’’’ਤਿ? ‘‘ਸਚੇ ਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪੁਰਤੋ ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਨਿਬ੍ਬਾਯੇਯ੍ਯ, ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਹਂ – ‘ਅਯਂ ਮੇ ਪੁਰਤੋ ਅਗ੍ਗਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ’’’ਤਿ।

‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਤਂ, ਵਚ੍ਛ, ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ – ‘ਯੋ ਤੇ ਅਯਂ ਪੁਰਤੋ ਅਗ੍ਗਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਇਤੋ ਕਤਮਂ ਦਿਸਂ ਗਤੋ – ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਂ ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਂ ਵਾ’ਤਿ, ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਤ੍ਵਂ, ਵਚ੍ਛ, ਕਿਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ’’ਤਿ? ‘‘ਨ ਉਪੇਤਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਯਞ੍ਹਿ ਸੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਗ੍ਗਿ ਤਿਣਕਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਜਲਿ [ਜਲਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਯਾਦਾਨਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਪਹਾਰਾ ਅਨਾਹਾਰੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ।

੧੯੨. ‘‘ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਯੇਨ ਰੂਪੇਨ ਤਥਾਗਤਂ ਪਞ੍ਞਾਪਯਮਾਨੋ ਪਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯ ਤਂ ਰੂਪਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨਂ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਂ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਂ ਅਨਭਾਵਂਕਤਂ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਂ। ਰੂਪਸਙ੍ਖ੍ਯਵਿਮੁਤ੍ਤੋ [ਰੂਪਸਙ੍ਖਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰) ਏਵਂ ਵੇਦਨਾਸਙ੍ਖ੍ਯਾਦੀਸੁਪਿ] ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਤਥਾਗਤੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਦੁਪ੍ਪਰਿਯੋਗਾਲ੍ਹੋ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ। ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਚ ਨ ਚ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਨੇਵ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਨ ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ।

‘‘ਯਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਤਥਾਗਤਂ ਪਞ੍ਞਾਪਯਮਾਨੋ ਪਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯ ਸਾ ਵੇਦਨਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨਾ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਅਨਭਾਵਂਕਤਾ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਾ। ਵੇਦਨਾਸਙ੍ਖ੍ਯਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਤਥਾਗਤੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਦੁਪ੍ਪਰਿਯੋਗਾਲ੍ਹੋ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ। ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਚ ਨ ਚ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਨੇਵ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਨ ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ।

‘‘ਯਾਯ ਸਞ੍ਞਾਯ ਤਥਾਗਤਂ ਪਞ੍ਞਾਪਯਮਾਨੋ ਪਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯ ਸਾ ਸਞ੍ਞਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨਾ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਅਨਭਾਵਂਕਤਾ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਾ। ਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖ੍ਯਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਤਥਾਗਤੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਦੁਪ੍ਪਰਿਯੋਗਾਲ੍ਹੋ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ। ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਚ ਨ ਚ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਨੇਵ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਨ ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ।

‘‘ਯੇਹਿ ਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਤਥਾਗਤਂ ਪਞ੍ਞਾਪਯਮਾਨੋ ਪਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯ ਤੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨਾ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਅਨਭਾਵਂਕਤਾ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਾ। ਸਙ੍ਖਾਰਸਙ੍ਖ੍ਯਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਤਥਾਗਤੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਦੁਪ੍ਪਰਿਯੋਗਾਲ੍ਹੋ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ। ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ , ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਚ ਨ ਚ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਨੇਵ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਨ ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ।

‘‘ਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਤਥਾਗਤਂ ਪਞ੍ਞਾਪਯਮਾਨੋ ਪਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯ ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨਂ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਂ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਂ ਅਨਭਾਵਂਕਤਂ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਂ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਸਙ੍ਖ੍ਯਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਤਥਾਗਤੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਦੁਪ੍ਪਰਿਯੋਗਾਲ੍ਹੋ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ। ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਚ ਨ ਚ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਨੇਵ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਨ ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ’’।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਗਾਮਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਗਮਸ੍ਸ ਵਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਮਹਾਸਾਲਰੁਕ੍ਖੋ। ਤਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ ਸਾਖਾਪਲਾਸਾ ਪਲੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ [ਸਾਖਾਪਲਾਸਂ ਪਲੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ], ਤਚਪਪਟਿਕਾ ਪਲੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਫੇਗ੍ਗੂ ਪਲੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ [ਫੇਗ੍ਗੁ ਪਲੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]; ਸੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਅਪਗਤਸਾਖਾਪਲਾਸੋ ਅਪਗਤਤਚਪਪਟਿਕੋ ਅਪਗਤਫੇਗ੍ਗੁਕੋ ਸੁਦ੍ਧੋ ਅਸ੍ਸ, ਸਾਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ; ਏਵਮੇਵ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਾਵਚਨਂ ਅਪਗਤਸਾਖਾਪਲਾਸਂ ਅਪਗਤਤਚਪਪਟਿਕਂ ਅਪਗਤਫੇਗ੍ਗੁਕਂ ਸੁਦ੍ਧਂ, ਸਾਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ। ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ...ਪੇ॰... ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਗ੍ਗਿਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਦੁਤਿਯਂ।

੩. ਮਹਾਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤਂ

੧੯੩. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਅਥ ਖੋ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਦੀਘਰਤ੍ਤਾਹਂ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਸਹਕਥੀ। ਸਾਧੁ ਮੇ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਂ ਦੇਸੇਤੂ''ਤਿ। ''ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨਪਿ ਖੋ ਤੇ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯਂ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨਪਿ ਖੋ ਤੇ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯਂ; ਅਪਿ ਚ ਤੇ ਅਹਂ, ਵਚ੍ਛ, ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ। ਤਂ ਸੁਣਾਹਿ, ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭੋ''ਤਿ ਖੋ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

੧੯੪. ''ਲੋਭੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਕੁਸਲਂ, ਅਲੋਭੋ ਕੁਸਲਂ; ਦੋਸੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਕੁਸਲਂ, ਅਦੋਸੋ ਕੁਸਲਂ; ਮੋਹੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਕੁਸਲਂ, ਅਮੋਹੋ ਕੁਸਲਂ। ਇਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਇਮੇ ਤਯੋ ਧਮ੍ਮਾ ਅਕੁਸਲਾ, ਤਯੋ ਧਮ੍ਮਾ ਕੁਸਲਾ।

''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਕੁਸਲਂ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣੀ ਕੁਸਲਂ; ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਕੁਸਲਂ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਵੇਰਮਣੀ ਕੁਸਲਂ; ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਕੁਸਲਂ, ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਾ ਵੇਰਮਣੀ ਕੁਸਲਂ; ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਕੁਸਲਂ, ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਵੇਰਮਣੀ ਕੁਸਲਂ; ਪਿਸੁਣਾ ਵਾਚਾ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਕੁਸਲਂ , ਪਿਸੁਣਾਯ ਵਾਚਾਯ ਵੇਰਮਣੀ ਕੁਸਲਂ; ਫਰੁਸਾ ਵਾਚਾ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਕੁਸਲਂ, ਫਰੁਸਾਯ ਵਾਚਾਯ ਵੇਰਮਣੀ ਕੁਸਲਂ; ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਕੁਸਲਂ, ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਾ ਵੇਰਮਣੀ ਕੁਸਲਂ; ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਕੁਸਲਂ, ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ ਕੁਸਲਂ; ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਕੁਸਲਂ, ਅਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਕੁਸਲਂ; ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਕੁਸਲਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕੁਸਲਂ। ਇਤਿ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਇਮੇ ਦਸ ਧਮ੍ਮਾ ਅਕੁਸਲਾ, ਦਸ ਧਮ੍ਮਾ ਕੁਸਲਾ।

''ਯਤੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਣ੍ਹਾ ਪਹੀਨਾ ਹੋਤਿ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਅਨਭਾਵਂਕਤਾ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਾ, ਸੋ ਹੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਂ ਖੀਣਾਸਵੋ ਵੁਸਿਤਵਾ ਕਤਕਰਣੀਯੋ ਓਹਿਤਭਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦਤ੍ਥੋ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸਂਯੋਜਨੋ ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ।

੧੯੫. ''ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ। ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ ਤੇ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ਸਾਵਕੋ ਯੋ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ [ਸਾਵਕੋ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰) ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ] ਅਨਾਸਵਂ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ? ''ਨ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਏਕਂਯੇਵ ਸਤਂ ਨ ਦ੍ਵੇ ਸਤਾਨਿ ਨ ਤੀਣਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਪਞ੍ਚ ਸਤਾਨਿ, ਅਥ ਖੋ ਭਿਯ੍ਯੋਵ ਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵਂ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

“ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ। ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਏਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਪਿ ਸਾਵਿਕਾ ਯਾ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤੀ”ਤਿ? “ਨ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਏਕੰਯੇਵ ਸਤੰ ਨ ਦ੍ਵੇ ਸਤਾਨਿ ਨ ਤੀਣਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਪਞ੍ਚ ਸਤਾਨਿ, ਅਥ ਖੋ ਭਿਯ੍ਯੋਵ ਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਮਮ ਸਾਵਿਕਾ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ”ਤਿ।

“ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ। ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਏਕੁਪਾਸਕੋਪਿ ਸਾਵਕੋ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਯੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ”ਤਿ? “ਨ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਏਕੰਯੇਵ ਸਤੰ ਨ ਦ੍ਵੇ ਸਤਾਨਿ ਨ ਤੀਣਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਪਞ੍ਚ ਸਤਾਨਿ, ਅਥ ਖੋ ਭਿਯ੍ਯੋਵ ਯੇ ਉਪਾਸਕਾ ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਨੋ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ”ਤਿ।

“ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਉਪਾਸਕਾ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ। ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਏਕੁਪਾਸਕੋਪਿ ਸਾਵਕੋ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨੋ ਕਾਮਭੋਗੀ ਸਾਸਨਕਰੋ ਓਵਾਦਪ੍ਪਟਿਕਰੋ ਯੋ ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ ਵਿਗਤਕਥੰਕਥੋ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਵਿਹਰਤੀ”ਤਿ? “ਨ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਏਕੰਯੇਵ ਸਤੰ ਨ ਦ੍ਵੇ ਸਤਾਨਿ ਨ ਤੀਣਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਪਞ੍ਚ ਸਤਾਨਿ , ਅਥ ਖੋ ਭਿਯ੍ਯੋਵ ਯੇ ਉਪਾਸਕਾ ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ ਸਾਸਨਕਰਾ ਓਵਾਦਪ੍ਪਟਿਕਰਾ ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਵਿਗਤਕਥੰਕਥਾ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ”ਤਿ।

“ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਉਪਾਸਕਾ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਉਪਾਸਕਾ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ। ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਏਕੁਪਾਸਿਕਾਪਿ ਸਾਵਿਕਾ ਗਿਹਿਨੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੀ ਯਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਨੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ”ਤਿ? “ਨ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਏਕੰਯੇਵ ਸਤੰ ਨ ਦ੍ਵੇ ਸਤਾਨਿ ਨ ਤੀਣਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਪਞ੍ਚ ਸਤਾਨਿ, ਅਥ ਖੋ ਭਿਯ੍ਯੋਵ ਯਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਮਮ ਸਾਵਿਕਾ ਗਿਹਿਨਿਯੋ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨਿਯੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਨਿਯੋ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ”ਤਿ।

“ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਉਪਾਸਕਾ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਉਪਾਸਕਾ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ ਉਪਾਸਿਕਾ ਗਿਹਿਨਿਯੋ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨਿਯੋ। ਅਤ੍ਥਿ ਪਨ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਏਕੁਪਾਸਿਕਾਪਿ ਸਾਵਿਕਾ ਗਿਹਿਨੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨੀ ਸਾਸਨਕਰਾ ਓਵਾਦਪ੍ਪਟਿਕਰਾ ਯਾ ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਵਿਗਤਕਥੰਕਥਾ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਵਿਹਰਤੀ”ਤਿ? “ਨ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਏਕੰਯੇਵ ਸਤੰ ਨ ਦ੍ਵੇ ਸਤਾਨਿ ਨ ਤੀਣਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਪਞ੍ਚ ਸਤਾਨਿ, ਅਥ ਖੋ ਭਿਯ੍ਯੋਵ ਯਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਮਮ ਸਾਵਿਕਾ ਗਿਹਿਨਿਯੋ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨਿਯੋ ਸਾਸਨਕਰਾ ਓਵਾਦਪ੍ਪਟਿਕਰਾ ਤਿਣ੍ਣਵਿਚ੍ਛਿਕਿਚ੍ਛਾ ਵਿਗਤਕਥੰਕਥਾ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ”ਤਿ।

੧੯੬. “ਸਚੇ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਵਂਯੇਵ ਗੋਤਮੋ ਆਰਾਧਕੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਰਾਧਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ ; ਏਵਮਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਅਪਰਿਪੂਰੰ ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਤੇਨਙ੍ਗੇਨ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਵਞ੍ਚੇਵ ਗੋਤਮੋ ਆਰਾਧਕੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਆਰਾਧਕਾ; ਏਵਮਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਰਿਪੂਰੰ ਤੇਨਙ੍ਗੇਨ।

“ਸਚੇ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਵਞ੍ਞੇਵ ਗੋਤਮੋ ਆਰਾਧਕੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਆਰਾਧਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਆਰਾਧਿਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ; ਏਵਮਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਅਪਰਿਪੂਰੰ ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਤੇਨਙ੍ਗੇਨ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਵਞ੍ਞੇਵ ਗੋਤਮੋ ਆਰਾਧਕੋ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਆਰਾਧਕਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਆਰਾਧਿਕਾ; ਏਵਮਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਰਿਪੂਰੰ ਤੇਨਙ੍ਗੇਨ।

“ਸਚੇ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਵਞ੍ਞੇਵ ਗੋਤਮੋ ਆਰਾਧਕੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਆਰਾਧਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਆਰਾਧਿਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਉਪਾਸਕਾ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਆਰਾਧਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ; ਏਵਮਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਅਪਰਿਪੂਰੰ ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਤੇਨਙ੍ਗੇਨ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਵਞ੍ਞੇਵ ਗੋਤਮੋ ਆਰਾਧਕੋ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਆਰਾਧਕਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਆਰਾਧਿਕਾ, ਉਪਾਸਕਾ ਚ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਆਰਾਧਕਾ; ਏਵਮਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਰਿਪੂਰੰ ਤੇਨਙ੍ਗੇਨ।

“ਸਚੇ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਵਞ੍ਞੇਵ ਗੋਤਮੋ ਆਰਾਧਕੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਆਰਾਧਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਆਰਾਧਿਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਉਪਾਸਕਾ ਚ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਆਰਾਧਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਉਪਾਸਕਾ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ ਆਰਾਧਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ; ਏਵਮਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਅਪਰਿਪੂਰੰ ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਤੇਨਙ੍ਗੇਨ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਵਞ੍ਞੇਵ ਗੋਤਮੋ ਆਰਾਧਕੋ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਆਰਾਧਕਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਆਰਾਧਿਕਾ, ਉਪਾਸਕਾ ਚ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਆਰਾਧਕਾ, ਉਪਾਸਕਾ ਚ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ ਆਰਾਧਕਾ; ਏਵਮਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਰਿਪੂਰੰ ਤੇਨਙ੍ਗੇਨ।

“ਸਚੇ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਵਞ੍ਞੇਵ ਗੋਤਮੋ ਆਰਾਧਕੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਆਰਾਧਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਆਰਾਧਿਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਉਪਾਸਕਾ ਚ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਆਰਾਧਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਉਪਾਸਕਾ ਚ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ ਆਰਾਧਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਉਪਾਸਿਕਾ ਗਿਹਿਨਿਯੋ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨਿਯੋ ਆਰਾਧਿਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ; ਏਵਮਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਅਪਰਿਪੂਰੰ ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਤੇਨਙ੍ਗੇਨ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਵਞ੍ਞੇਵ ਗੋਤਮੋ ਆਰਾਧਕੋ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਆਰਾਧਕਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਆਰਾਧਿਕਾ, ਉਪਾਸਕਾ ਚ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਆਰਾਧਕਾ, ਉਪਾਸਕਾ ਚ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ ਆਰਾਧਕਾ , ਉਪਾਸਿਕਾ ਚ ਗਿਹਿਨਿਯੋ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨਿਯੋ ਆਰਾਧਿਕਾ; ਏਵਮਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਰਿਪੂਰੰ ਤੇਨਙ੍ਗੇਨ।

“ਸਚੇ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਵਞ੍ਞੇਵ ਗੋਤਮੋ ਆਰਾਧਕੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਆਰਾਧਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਆਰਾਧਿਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਉਪਾਸਕਾ ਚ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਆਰਾਧਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਉਪਾਸਕਾ ਚ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ ਆਰਾਧਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਉਪਾਸਿਕਾ ਚ ਗਿਹਿਨਿਯੋ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨਿਯੋ ਆਰਾਧਿਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਉਪਾਸਿਕਾ ਗਿਹਿਨਿਯੋ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨਿਯੋ ਆਰਾਧਿਕਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸੰਸੁ; ਏਵਮਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਅਪਰਿਪੂਰੰ ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਤੇਨਙ੍ਗੇਨ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਭਵਞ੍ਞੇਵ ਗੋਤਮੋ ਆਰਾਧਕੋ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਆਰਾਧਕਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਆਰਾਧਿਕਾ, ਉਪਾਸਕਾ ਚ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਆਰਾਧਕਾ, ਉਪਾਸਕਾ ਚ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ ਆਰਾਧਕਾ, ਉਪਾਸਿਕਾ ਚ ਗਿਹਿਨਿਯੋ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨਿਯੋ ਆਰਾਧਿਕਾ, ਉਪਾਸਿਕਾ ਚ ਗਿਹਿਨਿਯੋ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨਿਯੋ ਆਰਾਧਿਕਾ; ਏਵਮਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਰਿਪੂਰੰ ਤੇਨਙ੍ਗੇਨ।

੧੯੭. “ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਗਙ੍ਗਾ ਨਦੀ ਸਮੁਦ੍ਦਨਿਨ੍ਨਾ ਸਮੁਦ੍ਦਪੋਣਾ ਸਮੁਦ੍ਦਪਬ੍ਭਾਰਾ ਸਮੁਦ੍ਦੰ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵਮੇਵਾਯੰ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਰਿਸਾ ਸਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਿਨ੍ਨਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪੋਣਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਬ੍ਭਾਰਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ...ਪੇ॰... ਏਸਾਹੰ ਭਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਲਭੇਯ੍ਯਾਹੰ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ, ਲਭੇਯ੍ਯੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦ”ਨ੍ਤਿ । “ਯੋ ਖੋ, ਵਚ੍ਛ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਆਕਙ੍ਖਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ, ਆਕਙ੍ਖਤਿ

ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ, ਸੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਪਰਿਵਸਤਿ। ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਆਰਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯ; ਅਪਿ ਚ ਮੇਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲਵੇਮਤ੍ਤਤਾ ਵਿਦਿਤਾ''ਤਿ। ''ਸਚੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਿ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਆਰਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯ; ਅਹਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿਵਸਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਆਰਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੁ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯਾ''ਤਿ। ਅਲਤ੍ਥ ਖੋ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਲਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ।

ਅਚਿਰੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਅਦ੍ਧਮਾਸੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਯਾਵਤਕਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੇਖੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸੇਖਾਯ ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਤਂ ਮਯਾ; ਉਤ੍ਤਰਿ ਚ ਮੇ [ਉਤ੍ਤਰਿਂ ਮੇ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੂ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਵਚ੍ਛ, ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮੇ ਉਤ੍ਤਰਿ ਭਾਵੇਹਿ – ਸਮਥਞ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਞ੍ਚ। ਇਮੇ ਖੋ ਤੇ, ਵਚ੍ਛ, ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਭਾਵਿਤਾ – ਸਮਥੋ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਚ – ਅਨੇਕਧਾਤੁਪਟਿਵੇਧਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

੧੯੮. ''ਸੋ ਤ੍ਵਂ, ਵਚ੍ਛ, ਯਾਵਦੇਵ [ਯਾਵਦੇ (ਪੀ॰)] ਆਕਙ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ – 'ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭਵੇਯ੍ਯਂ – ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਅਸ੍ਸਂ, ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਅਸ੍ਸਂ; ਆਵਿਭਾਵਂ, ਤਿਰੋਭਾਵਂ; ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟਂ ਤਿਰੋਪਾਕਾਰਂ ਤਿਰੋਪਬ੍ਬਤਂ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਆਕਾਸੇ; ਪਥਵਿਯਾਪਿ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਿਮੁਜ੍ਜਂ ਕਰੇਯ੍ਯਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਉਦਕੇ; ਉਦਕੇਪਿ ਅਭਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਪਥਵਿਯਂ; ਆਕਾਸੇਪਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਕਮੇਯ੍ਯਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਪਕ੍ਖੀ ਸਕੁਣੋ; ਇਮੇਪਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇ ਏਵਂਮਹਿਦ੍ਧਿਕੇ ਏਵਂਮਹਾਨੁਭਾਵੇ ਪਾਣਿਨਾ ਪਰਿਮਸੇਯ੍ਯਂ, ਪਰਿਮਜ੍ਜੇਯ੍ਯਂ; ਯਾਵਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾਪਿ ਕਾਯੇਨ ਵਸਂ ਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰੇਵ ਸਕ੍ਖਿਭਬ੍ਬਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਸਿ, ਸਤਿ ਸਤਿਆਯਤਨੇ।

''ਸੋ ਤ੍ਵਂ, ਵਚ੍ਛ, ਯਾਵਦੇਵ ਆਕਙ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ – 'ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਿਕਾਯ ਉਭੋ ਸਦ੍ਦੇ ਸੁਣੇਯ੍ਯਂ – ਦਿਬ੍ਬੇ ਚ ਮਾਨੁਸੇ ਚ, ਯੇ ਦੂਰੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਚਾ'ਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰੇਵ ਸਕ੍ਖਿਭਬ੍ਬਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਸਿ, ਸਤਿ ਸਤਿਆਯਤਨੇ।

''ਸੋ ਤ੍ਵਂ, ਵਚ੍ਛ, ਯਾਵਦੇਵ ਆਕਙ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ – 'ਪਰਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ – ਸਰਾਗਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਰਾਗਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ, ਵੀਤਰਾਗਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵੀਤਰਾਗਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ; ਸਦੋਸਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਦੋਸਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ, ਵੀਤਦੋਸਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵੀਤਦੋਸਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ; ਸਮੋਹਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮੋਹਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ, ਵੀਤਮੋਹਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵੀਤਮੋਹਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ; ਸਂਖਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਂਖਿਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ, ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ; ਮਹਗ੍ਗਤਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਮਹਗ੍ਗਤਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ, ਅਮਹਗ੍ਗਤਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਮਹਗ੍ਗਤਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ; ਸਉਤ੍ਤਰਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਉਤ੍ਤਰਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ, ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ; ਸਮਾਹਿਤਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ, ਅਸਮਾਹਿਤਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਸਮਾਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ; ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯਂ, ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰੇਵ ਸਕ੍ਖਿਭਬ੍ਬਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਸਿ, ਸਤਿ ਸਤਿਆਯਤਨੇ।

''ਸੋ ਤ੍ਵਂ, ਵਚ੍ਛ, ਯਾਵਦੇਵ ਆਕਙ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ – 'ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਪਞ੍ਚਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਦਸਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਵੀਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਤਿਂਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਜਾਤਿਸਤਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ; ਅਨੇਕੇਪਿ ਸਂਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ ਅਨੇਕੇਪਿ ਵਿਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ ਅਨੇਕੇਪਿ ਸਂਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ – ਅਮੁਤ੍ਰਾਸਿਂ ਏਵਂਨਾਮੋ ਏਵਂਗੋਤ੍ਤੋ ਏਵਂਵਣ੍ਣੋ ਏਵਮਾਹਾਰੋ ਏਵਂਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਅਮੁਤ੍ਰ ਉਦਪਾਦਿਂ; ਤਤ੍ਰਾਪਾਸਿਂ ਏਵਂਨਾਮੋ ਏਵਂਗੋਤ੍ਤੋ ਏਵਂਵਣ੍ਣੋ

ਏਵਮਾਹਾਰੋ ਏਵੰਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਇਧੂਪਪਨ੍ਨੋਤਿ; ਇਤਿ ਸਾਕਾਰੰ ਸਉਦ੍ਦੇਸੰ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯਜ'ਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰੇਵ ਸਕ੍ਖਿਭਬ੍ਬਤੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਸਿ, ਸਤਿ ਸਤਿਆਯਤਨੇ।

‘‘ਸੋ ਤ੍ਵੰ, ਵਚ੍ਛ, ਯਾਵਦੇਵ ਆਕਙ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ – ‘ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸੇਯਜੰ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨੇਯਜੰ – ਇਮੇ ਵਤ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਅਰਿਯਾਨੰ ਉਪਵਾਦਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾ, ਤੇ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯੰ ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਵਿਨਿਪਾਤੰ ਨਿਰਯੰ ਉਪਪਨ੍ਨਾ; ਇਮੇ ਵਾ ਪਨ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਮਨੋਸੁਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਅਰਿਯਾਨੰ ਅਨੁਪਵਾਦਕਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾ, ਤੇ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿੰ ਸਗ੍ਗੰ ਲੋਕੰ ਉਪਪਨ੍ਨਾਤਿ; ਇਤਿ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸੇਯਜੰ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨੇਯਜ'ਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰੇਵ ਸਕ੍ਖਿਭਬ੍ਬਤੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਸਿ, ਸਤਿ ਸਤਿਆਯਤਨੇ।

‘‘ਸੋ ਤ੍ਵੰ, ਵਚ੍ਛ, ਯਾਵਦੇਵ ਆਕਙ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ – ‘ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯਜ'ਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਤਤ੍ਰੇਵ ਸਕ੍ਖਿਭਬ੍ਬਤੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਸਿ, ਸਤਿ ਸਤਿਆਯਤਨੇ’’ਤਿ।

੧੯੯. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਏਕੋ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਆਤਾਪੀ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰੰ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਾਸਿ। ‘ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, ਕਤੰ ਕਰਣੀਯੰ, ਨਾਪਰੰ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ’ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਅਰਹਤੰ ਅਹੋਸਿ।

੨੦੦. ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਯੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਹਨ੍ਦ! ਕਹੰ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਥਾ’’ਤਿ? ‘‘ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਖੋ ਮਯੰ, ਆਵੁਸੋ, ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਗਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ । ‘‘ਤੇਨਹਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਥ, ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਥ – ‘ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਤਿ – ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮੇ ਭਗਵਾ, ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮੇ ਸੁਗਤੋ’’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਮਾਵੁਸੋ’’ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁੰ। ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚੁੰ – ‘‘ਆਯਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਤਿ – ‘ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮੇ ਭਗਵਾ, ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮੇ ਸੁਗਤੋ’’’ਤਿ। ‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਵਿਦਿਤੋ – ‘ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ’ਤਿ। ਦੇਵਤਾਪਿ ਮੇ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ – ‘ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਚ੍ਛਗੋਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ’’’ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁਨ੍ਤਿ।

ਮਹਾਵਚ੍ਛਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਤਤਿਯੰ।

੪. ਦੀਘਨਖਸੁਤ੍ਤੰ

੨੦੧. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟੇ ਪਬ੍ਬਤੇ ਸੂਕਰਖਤਾਯੰ। ਅਥ ਖੋ ਦੀਘਨਖੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਠਿਤੋ ਖੋ ਦੀਘਨਖੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਹਞ੍ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਏਵੰਵਾਦੀ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿ – 'ਸਬ੍ਬੰ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ'''ਤਿ। ''ਯਾਪਿ ਖੋ ਤੇ ਏਸਾ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਦਿਟ੍ਠਿ – 'ਸਬ੍ਬੰ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ'ਤਿ, ਏਸਾਪਿ ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਿ ਨਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ? ''ਏਸਾ ਚੇ [ਏਸਾਪਿ (ਕ॰)] ਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਦਿਟ੍ਠਿ ਖਮੇਯਜ, ਤੰਪਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਮੇਵ, ਤੰਪਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾ''ਤਿ। ''ਅਤੋ ਖੋ ਤੇ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਬਹੂ ਹਿ ਬਹੁਤਰਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ ਯੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਤੰਪਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਮੇਵ, ਤੰਪਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾ'ਤਿ। ਤੇ ਤਞ੍ਚੇਵ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਨਪ੍ਪਜਹਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ। ਅਤੋ ਖੋ ਤੇ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਤਨੂ ਹਿ ਤਨੁਤਰਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ ਯੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਤੰਪਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਮੇਵ, ਤੰਪਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਮੇਵਾ'ਤਿ। ਤੇ ਤਞ੍ਚੇਵ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਪਜਹਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਨ ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਸਬ੍ਬੰ ਮੇ ਖਮਤੀ'ਤਿ; ਸਨ੍ਤਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਸਬ੍ਬੰ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ'ਤਿ; ਸਨ੍ਤਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ , ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਏਕਚ੍ਚੰ ਮੇ ਖਮਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੰ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ'ਤਿ। ਤਤ੍ਰਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਸਬ੍ਬੰ ਮੇ ਖਮਤੀ'ਤਿ ਤੇਸਮਯੰ ਦਿਟ੍ਠਿ ਸਾਰਾਗਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਸਞ੍ਞੋਗਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਜ੍ਝੋਸਾਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਾਦਾਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ; ਤਤ੍ਰਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਸਬ੍ਬੰ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ'ਤਿ ਤੇਸਮਯੰ ਦਿਟ੍ਠਿ ਅਸਾਰਾਗਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਸਞ੍ਞੋਗਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਨਭਿਨਨ੍ਦਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਨਜ੍ਝੋਸਾਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਨੁਪਾਦਾਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ''ਤਿ।

੨੦੨. ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਦੀਘਨਖੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਉਕ੍ਕੰਸੇਤਿ [ਉਕ੍ਕੰਸਤਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਮੇ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੰ, ਸਮੁਕ੍ਕੰਸੇਤਿ [ਸਮ੍ਪਹੰਸਤਿ (ਕ॰)] ਮੇ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਤਤ੍ਰਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਏਕਚ੍ਚੰ ਮੇ ਖਮਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੰ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ'ਤਿ। ਯਾ ਹਿ ਤੇਸੰ ਖਮਤਿ ਸਾਯੰ ਦਿਟ੍ਠਿ ਸਾਰਾਗਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਸਞ੍ਞੋਗਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਜ੍ਝੋਸਾਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਉਪਾਦਾਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ; ਯਾ ਹਿ ਤੇਸੰ ਨਕ੍ਖਮਤਿ ਸਾਯੰ ਦਿਟ੍ਠਿ ਅਸਾਰਾਗਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਸਞ੍ਞੋਗਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਨਭਿਨਨ੍ਦਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਨਜ੍ਝੋਸਾਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਅਨੁਪਾਦਾਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ। ਤਤ੍ਰਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਸਬ੍ਬੰ ਮੇ ਖਮਤੀ'ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਯਾ ਖੋ ਮੇ ਅਯੰ ਦਿਟ੍ਠਿ – ਸਬ੍ਬੰ ਮੇ ਖਮਤੀਤਿ, ਇਮਞ੍ਚੇ ਅਹੰ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਥਾਮਸਾ ਪਰਾਮਾਸਾ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਵੋਹਰੇਯਜੰ – ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ; ਦ੍ਵੀਹਿ ਮੇ ਅਸ੍ਸ ਵਿਗ੍ਗਹੋ – ਯੋ ਚਾਯੰ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਏਵੰਵਾਦੀ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿ – ਸਬ੍ਬੰ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀਤਿ, ਯੋ ਚਾਯੰ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਏਵੰਵਾਦੀ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿ – ਏਕਚ੍ਚੰ ਮੇ ਖਮਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੰ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀਤਿ – ਇਮੇਹਿ ਅਸ੍ਸ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਇਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੇ ਸਤਿ ਵਿਵਾਦੋ, ਵਿਵਾਦੇ ਸਤਿ ਵਿਘਾਤੋ, ਵਿਘਾਤੇ ਸਤਿ ਵਿਹੇਸਾ'। ਇਤਿ ਸੋ ਵਿਗ੍ਗਹਞ੍ਚ ਵਿਵਾਦਞ੍ਚ ਵਿਘਾਤਞ੍ਚ ਵਿਹੇਸਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਤਞ੍ਚੇਵ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਪਜਹਤਿ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਨ ਉਪਾਦਿਯਤਿ। ਏਵਮੇਤਾਸੰ ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਪਹਾਨੰ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਤਾਸੰ ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ।

੨੦੩. ''ਤਤ੍ਰਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵੰਵਾਦਿਨੋ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਸਬ੍ਬੰ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ'ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਯਾ ਖੋ ਮੇ ਅਯੰ ਦਿਟ੍ਠਿ – ਸਬ੍ਬੰ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ'ਤਿ, ਇਮਞ੍ਚੇ ਅਹੰ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਥਾਮਸਾ ਪਰਾਮਾਸਾ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਵੋਹਰੇਯਜੰ – ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ; ਦ੍ਵੀਹਿ ਮੇ ਅਸ੍ਸ ਵਿਗ੍ਗਹੋ – ਯੋ ਚਾਯੰ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਏਵੰਵਾਦੀ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿ – ਸਬ੍ਬੰ ਮੇ ਖਮਤੀਤਿ, ਯੋ ਚਾਯੰ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਏਵੰਵਾਦੀ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿ – ਏਕਚ੍ਚੰ ਮੇ ਖਮਤਿ ਏਕਚ੍ਚੰ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀਤਿ – ਇਮੇਹਿ ਅਸ੍ਸ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਇਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੇ ਸਤਿ ਵਿਵਾਦੋ, ਵਿਵਾਦੇ ਸਤਿ ਵਿਘਾਤੋ, ਵਿਘਾਤੇ ਸਤਿ ਵਿਹੇਸਾ'। ਇਤਿ ਸੋ ਵਿਗ੍ਗਹਞ੍ਚ ਵਿਵਾਦਞ੍ਚ ਵਿਘਾਤਞ੍ਚ ਵਿਹੇਸਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਤਞ੍ਚੇਵ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਪਜਹਤਿ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਨ ਉਪਾਦਿਯਤਿ। ਏਵਮੇਤਾਸੰ ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਪਹਾਨੰ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਤਾਸੰ ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ।

੨੦੪. ''ਤਤ੍ਰਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂਵਾਦਿਨੋ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਨੋ – 'ਏਕਚ੍ਚਂ ਮੇ ਖਮਤਿ, ਏਕਚ੍ਚਂ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀ'ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਯਾ ਖੋ ਮੇ ਅਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿ – ਏਕਚ੍ਚਂ ਮੇ ਖਮਤਿ, ਏਕਚ੍ਚਂ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀਤਿ, ਇਮਞ੍ਚੇ ਅਹਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਥਾਮਸਾ ਪਰਾਮਾਸਾ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਵੋਹਰੇਯ੍ਯਂ – ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ; ਦ੍ਵੀਹਿ ਮੇ ਅਸ੍ਸ ਵਿਗ੍ਗਹੋ – ਯੋ ਚਾਯਂ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਏਵਂਵਾਦੀ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਖਮਤੀਤਿ, ਯੋ ਚਾਯਂ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਏਵਂਵਾਦੀ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਨਕ੍ਖਮਤੀਤਿ – ਇਮੇਹਿ ਅਸ੍ਸ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਇਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੇ ਸਤਿ ਵਿਵਾਦੋ, ਵਿਵਾਦੇ ਸਤਿ ਵਿਘਾਤੋ, ਵਿਘਾਤੇ ਸਤਿ ਵਿਹੇਸਾ'। ਇਤਿ ਸੋ ਵਿਗ੍ਗਹਞ੍ਚ ਵਿਵਾਦਞ੍ਚ ਵਿਘਾਤਞ੍ਚ ਵਿਹੇਸਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਤਞ੍ਚੇਵ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪਜਹਤਿ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਨ ਉਪਾਦਿਯਤਿ। ਏਵਮੇਤਾਸਂ ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਤਾਸਂ ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ।

੨੦੫. ''ਅਯਂ ਖੋ ਪਨਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਕਾਯੋ ਰੂਪੀ ਚਾਤੁਮਹਾਭੂਤਿਕੋ [ਚਾਤੁਮ੍ਮਹਾਭੂਤਿਕੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰)] ਮਾਤਾਪੇਤ੍ਤਿਕਸਮ੍ਭਵੋ ਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸੁਪਚਯੋ ਅਨਿਚ੍ਚੁਚ੍ਛਾਦਨਪਰਿਮਦ੍ਦਨਭੇਦਨਵਿਦ੍ਧਂਸਨਧਮ੍ਮੋ, ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਰੋਗਤੋ ਗਣ੍ਡਤੋ ਸਲ੍ਲਤੋ ਅਘਤੋ ਆਬਾਧਤੋ ਪਰਤੋ ਪਲੋਕਤੋ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੋ । ਤਸ੍ਸਿਮਂ ਕਾਯਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਰੋਗਤੋ ਗਣ੍ਡਤੋ ਸਲ੍ਲਤੋ ਅਘਤੋ ਆਬਾਧਤੋ ਪਰਤੋ ਪਲੋਕਤੋ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੋ ਯੋ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਯਛਨ੍ਦੋ ਕਾਯਸ੍ਨੇਹੋ ਕਾਯਨ੍ਵਯਤਾ ਸਾ ਪਹੀਯਤਿ।

''ਤਿਸ੍ਸੋ ਖੋ ਇਮਾ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਵੇਦਨਾ – ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ। ਯਸ੍ਮਿਂ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਸਮਯੇ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ , ਨੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ, ਨ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ; ਸੁਖਂਯੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਸਮਯੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ, ਨੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ, ਨ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ; ਦੁਕ੍ਖਂਯੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਸਮਯੇ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ, ਨੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਸੁਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ, ਨ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ; ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂਯੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤਿ। ਸੁਖਾਪਿ ਖੋ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਵੇਦਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਸਙ੍ਖਤਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਖਯਧਮ੍ਮਾ ਵਯਧਮ੍ਮਾ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮਾ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਾ; ਦੁਕ੍ਖਾਪਿ ਖੋ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਵੇਦਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਸਙ੍ਖਤਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਖਯਧਮ੍ਮਾ ਵਯਧਮ੍ਮਾ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮਾ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਾ; ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾਪਿ ਖੋ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਵੇਦਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਸਙ੍ਖਤਾ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਖਯਧਮ੍ਮਾ ਵਯਧਮ੍ਮਾ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮਾ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਾ। ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਂ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਸੁਤਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸੁਖਾਯਪਿ ਵੇਦਨਾਯ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਾਯਪਿ ਵੇਦਨਾਯ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾਯਪਿ ਵੇਦਨਾਯ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ ; ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਂ ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ, ਵਿਰਾਗਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣਂ ਹੋਤਿ। 'ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਕਤਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ'ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਖੋ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਕੇਨਚਿ ਸਂਵਦਤਿ, ਨ ਕੇਨਚਿ ਵਿਵਦਤਿ, ਯਞ੍ਚ ਲੋਕੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤੇਨ ਵੋਹਰਤਿ, ਅਪਰਾਮਸ''ਨ੍ਤਿ।

੨੦੬. ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਬੀਜਯਮਾਨੋ [ਵੀਜਯਮਾਨੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)]। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਕਿਰ ਨੋ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਪਹਾਨਮਾਹ, ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਕਿਰ ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਮਾਹਾ''ਤਿ। ਇਤਿ ਹਿਦਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤੋ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ। ਦੀਘਨਖਸ੍ਸ ਪਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵਿਰਜਂ ਵੀਤਮਲਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਂ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਂ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਦੀਘਨਖੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ ਪਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਯੋਗਾਲ੍ਹਧਮ੍ਮੋ ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ ਵਿਗਤਕਥਂਕਥੋ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਵਾ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਾ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ – ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ – ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਏਸਾਹਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ।

੫. ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਸੁਤ੍ਤੰ

੨੦੭. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਕੁਰੂਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਕਮ੍ਮਾਸਧਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਕੁਰੂਨੰ ਨਿਗਮੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਗ੍ਯਾਗਾਰੇ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕੇ [ਤਿਣਸਨ੍ਥਰਕੇ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)]। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਕਮ੍ਮਾਸਧਮ੍ਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਕਮ੍ਮਾਸਧਮ੍ਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਵਨਸਣ੍ਡੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾਯ। ਤੰ ਵਨਸਣ੍ਡੰ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਖੋ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੋ [ਮਾਗਨ੍ਦਿਯੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰੰ ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋ ਅਨੁਵਿਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਗ੍ਯਾਗਾਰੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਗ੍ਯਾਗਾਰੇ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਗੋਤ੍ਤੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਸ੍ਸ ਨ੍ਵਯੰ ਭੋਤੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸ੍ਸ ਅਗ੍ਯਾਗਾਰੇ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ, ਸਮਣਸੇਯ੍ਯਾਨੁਰੂਪੰ [ਸਮਣਸੇਯ੍ਯਾਰੂਪੰ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਮਞ੍ਞੇ''ਤਿ? ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭੋ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਤੰ ਖੋ ਪਨ ਭਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਏਵੰ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ'ਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਸਾ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸੇਯ੍ਯਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ''ਦੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਵਤ, ਭੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਅਦ੍ਦਸਾਮ; ਦੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਵਤ, ਭੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਅਦ੍ਦਸਾਮ! ਯੇ ਮਯੰ ਤਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਭੂਨਹੁਨੋ [ਭੂਨਹਨਸ੍ਸ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)] ਸੇਯ੍ਯੰ ਅਦ੍ਦਸਾਮਾ''ਤਿ। ''ਰਕ੍ਖਸ੍ਸੇਤੰ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਵਾਚੰ; ਰਕ੍ਖਸ੍ਸੇਤੰ , ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਵਾਚੰ। ਬਹੂ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਖਤ੍ਤਿਯਪਣ੍ਡਿਤਾਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਣ੍ਡਿਤਾਪਿ ਗਹਪਤਿਪਣ੍ਡਿਤਾਪਿ ਸਮਣਪਣ੍ਡਿਤਾਪਿ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਵਿਨੀਤਾ ਅਰਿਯੇ ਞਾਯੇ ਧਮ੍ਮੇ ਕੁਸਲੇ''ਤਿ। ''ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਚੇਪਿ ਮਯੰ, ਭੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਤੰ ਭਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਮ, ਸਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਨੰ ਵਦੇਯ੍ਯਾਮ – 'ਭੂਨਹੁ [ਭੂਨਹਨੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)] ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ'ਤਿ। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਏਵਞ੍ਹਿ ਨੋ ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਚਰਤੀ''ਤਿ। ''ਸਚੇ ਤੰ ਭੋਤੋ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਸ੍ਸ ਅਗਰੁ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯਾਮਿ ਤੰ [ਆਰੋਚੇਯ੍ਯਮੇਤੰ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮਿ ਤਸ੍ਸ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)] ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ''ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਭਵੰ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਵੁਤ੍ਤੋਵ ਨੰ ਵਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ।

੨੦੮. ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਿਕਾਯ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੇਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਇਮੰ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੰ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੰ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਯੇਨ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਗ੍ਯਾਗਾਰੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕੇ। ਅਥ ਖੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਗੋਤ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਗੋਤ੍ਤੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਹੁ ਪਨ ਤੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੇਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਇਮੰਯੇਵ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕੰ ਆਰਬ੍ਭ ਕੋਚਿਦੇਵ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ''ਤਿ? ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਗੋਤ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸੰਵਿਗ੍ਗੋ ਲੋਮਹਟ੍ਠਜਾਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਮਯੰ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤੁਕਾਮਾ। ਅਥ ਚ ਪਨ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ਅਨਕ੍ਖਾਤੰਯੇਵ ਅਕ੍ਖਾਸੀ''ਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਹਿ [ਅਯਞ੍ਹਿ ਹਿਦੰ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਭਗਵਤੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਗੋਤ੍ਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰੰ ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋ ਅਨੁਵਿਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਗ੍ਯਾਗਾਰੰ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੰ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

੨੦੯. ‘‘ਚਕ੍ਖੁੰ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਰੂਪਾਰਾਮਂ ਰੂਪਰਤਂ ਰੂਪਸਮ੍ਮੁਦਿਤਂ। ਤਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਦਨ੍ਤਂ ਗੁਤ੍ਤਂ ਰਕ੍ਖਿਤਂ ਸਂਵੁਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਂਵਰਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਇਦਂ ਨੁ ਤੇ ਏਤਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ – ‘ਭੂਨਹੁ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ’’’ਤਿ? ‘‘ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ – ‘ਭੂਨਹੁ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ’ਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਏਵਞ੍ਹਿ ਨੋ ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਚਰਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਸੋਤਂ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਸਦ੍ਦਾਰਾਮਂ...ਪੇ॰... ਘਾਨਂ .੨੦੨੭੩ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ ਗਨ੍ਧਾਰਾਮਂ... ਜਿਵ੍ਹਾ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਰਸਾਰਾਮਾ ਰਸਰਤਾ ਰਸਸਮ੍ਮੁਦਿਤਾ। ਸਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਦਨ੍ਤਾ ਗੁਤ੍ਤਾ ਰਕ੍ਖਿਤਾ ਸਂਵੁਤਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਸਂਵਰਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਇਦਂ ਨੁ ਤੇ ਏਤਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ – ‘ਭੂਨਹੁ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ’’’ਤਿ? ‘‘ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ – ‘ਭੂਨਹੁ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ’ਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਏਵਞ੍ਹਿ ਨੋ ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਚਰਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਕਾਯੋ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਰਾਮੋ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਰਤੋ...ਪੇ॰... ਮਨੋ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਧਮ੍ਮਾਰਾਮੋ ਧਮ੍ਮਰਤੋ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਮੁਦਿਤੋ। ਸੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਦਨ੍ਤੋ ਗੁਤ੍ਤੋ ਰਕ੍ਖਿਤੋ ਸਂਵੁਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਂਵਰਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਇਦਂ ਨੁ ਤੇ ਏਤਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ – ‘ਭੂਨਹੁ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ’’’ਤਿ? ‘‘ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ – ‘ਭੂਨਹੁ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ’ਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਏਵਞ੍ਹਿ ਨੋ ਸੁਤ੍ਤੇ ਓਚਰਤੀ’’ਤਿ।

੨੧੦. ‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ – ‘ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਰੂਪੇਹਿ ਪਰਿਚਾਰਿਤਪੁਬ੍ਬੋ ਅਸ੍ਸ ਇਟ੍ਠੇਹਿ ਕਨ੍ਤੇਹਿ ਮਨਾਪੇਹਿ ਪਿਯਰੂਪੇਹਿ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤੇਹਿ ਰਜਨੀਯੇਹਿ, ਸੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਰੂਪਾਨਂਯੇਵ ਸਮੁਦਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਞ੍ਚ ਅਸ੍ਸਾਦਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਚ ਯਥਾਭੂਤਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਰੂਪਤਣ੍ਹਂ ਪਹਾਯ ਰੂਪਪਰਿਲ਼ਾਹਂ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤਪਿਪਾਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਤੇ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਕਿਮਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯ’’’ਨ੍ਤਿ? ‘‘ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ’’। ‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ – ‘ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਸਦ੍ਦੇਹਿ...ਪੇ॰... ਘਾਨਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਗਨ੍ਧੇਹਿ... ਜਿਵ੍ਹਾਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਰਸੇਹਿ... ਕਾਯਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇਹਿ ਪਰਿਚਾਰਿਤਪੁਬ੍ਬੋ ਅਸ੍ਸ ਇਟ੍ਠੇਹਿ ਕਨ੍ਤੇਹਿ ਮਨਾਪੇਹਿ ਪਿਯਰੂਪੇਹਿ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤੇਹਿ ਰਜਨੀਯੇਹਿ, ਸੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਂਯੇਵ ਸਮੁਦਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਞ੍ਚ ਅਸ੍ਸਾਦਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਚ ਯਥਾਭੂਤਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਤਣ੍ਹਂ ਪਹਾਯ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਪਰਿਲ਼ਾਹਂ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤਪਿਪਾਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਤੇ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਕਿਮਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯ’’’ਨ੍ਤਿ? ‘‘ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ’’।

੨੧੧. ‘‘ਅਹਂ ਖੋ ਪਨ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤੋ ਸਮਾਨੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਸਿਂ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਰੂਪੇਹਿ ਇਟ੍ਠੇਹਿ ਕਨ੍ਤੇਹਿ ਮਨਾਪੇਹਿ ਪਿਯਰੂਪੇਹਿ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤੇਹਿ ਰਜਨੀਯੇਹਿ, ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਸਦ੍ਦੇਹਿ... ਪੇ॰... ਘਾਨਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਗਨ੍ਧੇਹਿ... ਜਿਵ੍ਹਾਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਰਸੇਹਿ... ਕਾਯਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇਹਿ ਇਟ੍ਠੇਹਿ ਕਨ੍ਤੇਹਿ ਮਨਾਪੇਹਿ ਪਿਯਰੂਪੇਹਿ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤੇਹਿ ਰਜਨੀਯੇਹਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਤਯੋ ਪਾਸਾਦਾ ਅਹੇਸੁਂ – ਏਕੋ ਵਸ੍ਸਿਕੋ, ਏਕੋ ਹੇਮਨ੍ਤਿਕੋ, ਏਕੋ ਗਿਮ੍ਹਿਕੋ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਵਸ੍ਸਿਕੇ ਪਾਸਾਦੇ ਵਸ੍ਸਿਕੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ [ਵਸ੍ਸਿਕੇ ਪਾਸਾਦੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਮਾਸੇ ਨਿਪ੍ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਤੂਰਿਯੇਹਿ [ਤੁਰਿਯੇਹਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਪਰਿਚਾਰਯਮਾਨੋ [ਪਰਿਚਾਰਿਯਮਾਨੋ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] ਨ ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦਂ ਓਰੋਹਾਮਿ। ਸੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਕਾਮਾਨਂਯੇਵ ਸਮੁਦਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਞ੍ਚ ਅਸ੍ਸਾਦਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਚ ਯਥਾਭੂਤਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਂ ਪਹਾਯ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹਂ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤਪਿਪਾਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਾਮਿ। ਸੋ ਅਞ੍ਞੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਕਾਮੇਸੁ ਅਵੀਤਰਾਗੇ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਹਿ ਖਜ੍ਜਮਾਨੇ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੇਨ ਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨੇ ਕਾਮੇ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੇ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਨ ਪਿਹੇਮਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਰਮਾਮਿ । ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਯਾਹਯਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਰਤਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ – ਅਪਿ ਦਿਬ੍ਬਂ ਸੁਖਂ ਸਮਧਿਗਯ੍ਹ ਤਿਟ੍ਠਤਿ – ਤਾਯ ਰਤਿਯਾ ਰਮਮਾਨੋ ਹੀਨਸ੍ਸ ਨ ਪਿਹੇਮਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਰਮਾਮਿ।

੨੧੨. ‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਡ੍ਢੋ ਮਹਦ੍ਧਨੋ ਮਹਾਭੋਗੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਯ੍ਯ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਰੂਪੇਹਿ...ਪੇ॰... ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇਹਿ ਇਟ੍ਠੇਹਿ ਕਨ੍ਤੇਹਿ ਮਨਾਪੇਹਿ ਪਿਯਰੂਪੇਹਿ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤੇਹਿ ਰਜਨੀਯੇਹਿ। ਸੋ ਕਾਯੇਨ ਸੁਚਰਿਤਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਸੁਚਰਿਤਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਮਨਸਾ ਸੁਚਰਿਤਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਦੇਵਾਨਂ ਤਾਵਤਿਂਸਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਂ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਨਨ੍ਦਨੇ ਵਨੇ

ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਦਿਬ੍ਬੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਗਹਪਤਿਂ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਂ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤਂ ਪਰਿਚਾਰਯਮਾਨਂ।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਨਨ੍ਦਨੇ ਵਨੇ ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਦਿਬ੍ਬੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰਯਮਾਨੋ ਅਮੁਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਿਹੇਯ੍ਯ, ਮਾਨੁਸਕਾਨਂ ਵਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਕਾਮਗੁਣਾਨਂ ਮਾਨੁਸਕੇਹਿ ਵਾ ਕਾਮੇਹਿ ਆਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ''। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਮਾਨੁਸਕੇਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਾਮੇਹਿ ਦਿਬ੍ਬਕਾਮਾ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰਾ ਚ ਪਣੀਤਤਰਾ ਚਾ''ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਅਹਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤੋ ਸਮਾਨੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਸਿਂ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਰੂਪੇਹਿ ਇਟ੍ਠੇਹਿ ਕਨ੍ਤੇਹਿ ਮਨਾਪੇਹਿ ਪਿਯਰੂਪੇਹਿ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤੇਹਿ ਰਜਨੀਯੇਹਿ, ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਸਦ੍ਦੇਹਿ...ਪੇ॰... ਘਾਨਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਗਨ੍ਧੇਹਿ... ਜਿਵ੍ਹਾਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਰਸੇਹਿ... ਕਾਯਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇਹਿ ਇਟ੍ਠੇਹਿ ਕਨ੍ਤੇਹਿ ਮਨਾਪੇਹਿ ਪਿਯਰੂਪੇਹਿ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤੇਹਿ ਰਜਨੀਯੇਹਿ। ਸੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਕਾਮਾਨਂਯੇਵ ਸਮੁਦਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਞ੍ਚ ਅਸ੍ਸਾਦਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਚ ਯਥਾਭੂਤਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਂ ਪਹਾਯ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹਂ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤਪਿਪਾਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਾਮਿ। ਸੋ ਅਞ੍ਞੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਕਾਮੇਸੁ ਅਵੀਤਰਾਗੇ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਹਿ ਖਜ੍ਜਮਾਨੇ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੇਨ ਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨੇ ਕਾਮੇ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੇ, ਸੋ ਤੇਸਂ ਨ ਪਿਹੇਮਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਰਮਾਮਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਯਾਹਯਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਰਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ – ਅਪਿ ਦਿਬ੍ਬਂ ਸੁਖਂ ਸਮਧਿਗਯ੍ਹ ਤਿਟ੍ਠਤਿ – ਤਾਯ ਰਤਿਯਾ ਰਮਮਾਨੋ ਹੀਨਸ੍ਸ ਨ ਪਿਹੇਮਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਰਮਾਮਿ।

੨੧੩. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ , ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਕੁਟ੍ਠੀ ਪੁਰਿਸੋ ਅਰੁਗਤ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕਗਤ੍ਤੋ ਕਿਮੀਹਿ ਖਜ੍ਜਮਾਨੋ ਨਖੇਹਿ ਵਣਮੁਖਾਨਿ ਵਿਪ੍ਪਤਚ੍ਛਮਾਨੋ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਾ ਕਾਯਂ ਪਰਿਤਾਪੇਯ੍ਯ। ਤਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ ਭਿਸਕ੍ਕਂ ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯੁਂ। ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਭਿਸਕ੍ਕੋ ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤੋ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਤਂ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਆਗਮ੍ਮ ਕੁਟ੍ਠੇਹਿ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ, ਅਰੋਗੋ ਅਸ੍ਸ ਸੁਖੀ ਸੇਰੀ ਸਯਂਵਸੀ ਯੇਨ ਕਾਮਂ ਗਮੋ। ਸੋ ਅਞ੍ਞਂ ਕੁਟ੍ਠਿਂ ਪੁਰਿਸਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਅਰੁਗਤ੍ਤਂ ਪਕ੍ਕਗਤ੍ਤਂ ਕਿਮੀਹਿ ਖਜ੍ਜਮਾਨਂ ਨਖੇਹਿ ਵਣਮੁਖਾਨਿ ਵਿਪ੍ਪਤਚ੍ਛਮਾਨਂ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਾ ਕਾਯਂ ਪਰਿਤਾਪੇਨ੍ਤਂ।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਮੁਸ੍ਸ ਕੁਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਿਹੇਯ੍ਯ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਾ ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਪਟਿਸੇਵਨਾਯ ਵਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਰੋਗੇ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਤਿ ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਕਰਣੀਯਂ ਹੋਤਿ, ਰੋਗੇ ਅਸਤਿ ਨ ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਕਰਣੀਯਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਅਹਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤੋ ਸਮਾਨੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਸਿਂ, ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਰੂਪੇਹਿ ਇਟ੍ਠੇਹਿ ਕਨ੍ਤੇਹਿ ਮਨਾਪੇਹਿ ਪਿਯਰੂਪੇਹਿ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤੇਹਿ ਰਜਨੀਯੇਹਿ, ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਸਦ੍ਦੇਹਿ...ਪੇ॰... ਘਾਨਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਗਨ੍ਧੇਹਿ... ਜਿਵ੍ਹਾਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਰਸੇਹਿ... ਕਾਯਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਹਿ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇਹਿ ਇਟ੍ਠੇਹਿ ਕਨ੍ਤੇਹਿ ਮਨਾਪੇਹਿ ਪਿਯਰੂਪੇਹਿ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤੇਹਿ ਰਜਨੀਯੇਹਿ। ਸੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਕਾਮਾਨਂਯੇਵ ਸਮੁਦਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਞ੍ਚ ਅਸ੍ਸਾਦਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਚ ਯਥਾਭੂਤਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਂ ਪਹਾਯ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹਂ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤਪਿਪਾਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਾਮਿ। ਸੋ ਅਞ੍ਞੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਕਾਮੇਸੁ ਅਵੀਤਰਾਗੇ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਹਿ ਖਜ੍ਜਮਾਨੇ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੇਨ ਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨੇ ਕਾਮੇ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੇ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਨ ਪਿਹੇਮਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਰਮਾਮਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਯਾਹਯਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਰਤਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ – ਅਪਿ ਦਿਬ੍ਬਂ ਸੁਖਂ ਸਮਧਿਗਯ੍ਹ ਤਿਟ੍ਠਤਿ – ਤਾਯ ਰਤਿਯਾ ਰਮਮਾਨੋ ਹੀਨਸ੍ਸ ਨ ਪਿਹੇਮਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਰਮਾਮਿ।

੨੧੪. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ , ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਕੁਟ੍ਠੀ ਪੁਰਿਸੋ ਅਰੁਗਤ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕਗਤ੍ਤੋ ਕਿਮੀਹਿ ਖਜ੍ਜਮਾਨੋ ਨਖੇਹਿ ਵਣਮੁਖਾਨਿ ਵਿਪ੍ਪਤਚ੍ਛਮਾਨੋ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਾ ਕਾਯਂ ਪਰਿਤਾਪੇਯ੍ਯ। ਤਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ ਭਿਸਕ੍ਕਂ ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯੁਂ।

ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਭਿਸਕ੍ਕੋ ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤੋ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਤੰ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਆਗਮ੍ਮ ਕੁਟ੍ਠੇਹਿ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ, ਅਰੋਗੋ ਅਸ੍ਸ ਸੁਖੀ ਸੇਰੀ ਸਯੰਵਸੀ ਯੇਨ ਕਾਮੰ ਗਮੋ। ਤਮੇਨੰ ਦ੍ਵੇ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ ਨਾਨਾਬਾਹਾਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਂ ਉਪਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯੁਂ।

''ਤੰ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਚਿਤਿਚੇਵ ਕਾਯਂ ਸਨ੍ਨਾਮੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ''। ''ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ''? ''ਅਸੁ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਗ੍ਗਿ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਚੇਵ ਮਹਾਭਿਤਾਪੋ ਚ ਮਹਾਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਚਾ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਇਦਾਨੇਵ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਚੇਵ ਮਹਾਭਿਤਾਪੋ ਚ ਮਹਾਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਚ ਉਦਾਹੁ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਚੇਵ ਮਹਾਭਿਤਾਪੋ ਚ ਮਹਾਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਚਾ''ਤਿ ? ''ਇਦਾਨਿ ਚੇਵ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਚੇਵ ਮਹਾਭਿਤਾਪੋ ਚ ਮਹਾਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਚ, ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਚੇਵ ਮਹਾਭਿਤਾਪੋ ਚ ਮਹਾਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਚ। ਅਸੁ ਚ [ਅਸੁ ਹਿ ਚ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)], ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕੁਟ੍ਠੀ ਪੁਰਿਸੋ ਅਰੁਗਤ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕਗਤ੍ਤੋ ਕਿਮੀਹਿ ਖਜ੍ਜਮਾਨੋ ਨਖੇਹਿ ਵਣਮੁਖਾਨਿ ਵਿਪ੍ਪਤਚ੍ਛਮਾਨੋ ਉਪਹਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਯੇਵ ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਮਿਂ ਸੁਖਮਿਤਿ ਵਿਪਰੀਤਸਞ੍ਞਂ ਪਚ੍ਚਲਤ੍ਥਾ''ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਅਤੀਤਮ੍ਪਿ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਕਾਮਾ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾ ਚੇਵ ਮਹਾਭਿਤਾਪਾ ਚ ਮਹਾਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਚ, ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਕਾਮਾ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾ ਚੇਵ ਮਹਾਭਿਤਾਪਾ ਚ ਮਹਾਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਚ, ਏਤਰਹਿਪਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਕਾਮਾ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾ ਚੇਵ ਮਹਾਭਿਤਾਪਾ ਚ ਮਹਾਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਚ। ਇਮੇ ਚ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਮੇਸੁ ਅਵੀਤਰਾਗਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਹਿ ਖਜ੍ਜਮਾਨਾ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੇਨ ਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨਾ ਉਪਹਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਸੁਯੇਵ ਕਾਮੇਸੁ ਸੁਖਮਿਤਿ ਵਿਪਰੀਤਸਞ੍ਞਂ ਪਚ੍ਚਲਤ੍ਥੁਂ।

੨੧੫. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਕੁਟ੍ਠੀ ਪੁਰਿਸੋ ਅਰੁਗਤ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕਗਤ੍ਤੋ ਕਿਮੀਹਿ ਖਜ੍ਜਮਾਨੋ ਨਖੇਹਿ ਵਣਮੁਖਾਨਿ ਵਿਪ੍ਪਤਚ੍ਛਮਾਨੋ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਾ ਕਾਯਂ ਪਰਿਤਾਪੇਤਿ। ਯਥਾ ਯਥਾ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਅਸੁ ਕੁਟ੍ਠੀ ਪੁਰਿਸੋ ਅਰੁਗਤ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕਗਤ੍ਤੋ ਕਿਮੀਹਿ ਖਜ੍ਜਮਾਨੋ ਨਖੇਹਿ ਵਣਮੁਖਾਨਿ ਵਿਪ੍ਪਤਚ੍ਛਮਾਨੋ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਾ ਕਾਯਂ ਪਰਿਤਾਪੇਤਿ ਤਥਾ ਤਥਾ'ਸ੍ਸ [ਤਥਾ ਤਥਾ ਤਸ੍ਸੇਵ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਤਾਨਿ ਵਣਮੁਖਾਨਿ ਅਸੁਚਿਤਰਾਨਿ ਚੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਤਰਾਨਿ ਚ ਪੂਤਿਕਤਰਾਨਿ ਚ , ਹੋਤਿ ਚੇਵ ਕਾਚਿ ਸਾਤਮਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸਾਦਮਤ੍ਤਾ – ਯਦਿਦਂ ਵਣਮੁਖਾਨਂ ਕਣ੍ਡੁਵਨਹੇਤੁ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਮੇਸੁ ਅਵੀਤਰਾਗਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਹਿ ਖਜ੍ਜਮਾਨਾ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੇਨ ਚ ਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨਾ ਕਾਮੇ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਯਥਾ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਮੇਸੁ ਅਵੀਤਰਾਗਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਹਿ ਖਜ੍ਜਮਾਨਾ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੇਨ ਚ ਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨਾ ਕਾਮੇ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਤਥਾ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ ਚੇਵ ਪਵਡ੍ਢਤਿ, ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੇਨ ਚ ਪਰਿਡਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਹੋਤਿ ਚੇਵ ਸਾਤਮਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸਾਦਮਤ੍ਤਾ – ਯਦਿਦਂ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੇ ਪਟਿਚ੍ਚ।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਅਪਿ ਨੁ ਤੇ ਦਿਟ੍ਠੋ ਵਾ ਸੁਤੋ ਵਾ ਰਾਜਾ ਵਾ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰਯਮਾਨੋ ਕਾਮਤਣ੍ਹਂ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹਂ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤਪਿਪਾਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਾਸਿ ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ ਵਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤਿ ਵਾ''ਤਿ ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ''। ''ਸਾਧੁ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ! ਮਯਾਪਿ ਖੋ ਏਤਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਨੇਵ ਦਿਟ੍ਠਂ ਨ ਸੁਤਂ ਰਾਜਾ ਵਾ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰਯਮਾਨੋ ਕਾਮਤਣ੍ਹਂ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹਂ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤਪਿਪਾਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਾਸਿ ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ ਵਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤਿ ਵਾ। ਅਥ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਵਿਗਤਪਿਪਾਸਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਵਿਹਾਸੁਂ ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਕਾਮਾਨਂਯੇਵ ਸਮੁਦਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਞ੍ਚ ਅਸ੍ਸਾਦਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਚ ਯਥਾਭੂਤਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਂ ਪਹਾਯ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹਂ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤਪਿਪਾਸਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਵਿਹਾਸੁਂ ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

''ਆਰੋਗ੍ਯਪਰਮਾ ਲਾਭਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਮਂ ਸੁਖਂ।
ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਚ ਮਗ੍ਗਾਨਂ, ਖੇਮਂ ਅਮਤਗਾਮਿਨ''ਨ੍ਤਿ॥

੨੧੬. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ! ਯਾਵ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਚਿਦਂ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ – 'ਆਰੋਗ੍ਯਪਰਮਾ ਲਾਭਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਮਂ ਸੁਖ'ਨ੍ਤਿ। ਮਯਾਪਿ ਖੋ ਏਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸੁਤਂ ਪੁਬ੍ਬਕਾਨਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਂ ਆਚਰਿਯਪਾਚਰਿਯਾਨਂ ਭਾਸਮਾਨਾਨਂ – 'ਆਰੋਗ੍ਯਪਰਮਾ ਲਾਭਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਮਂ ਸੁਖ'ਨ੍ਤਿ; ਤਯਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਮੇਤੀ''ਤਿ। ''ਯਂ ਪਨ ਤੇ ਏਤਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਸੁਤਂ ਪੁਬ੍ਬਕਾਨਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਂ ਆਚਰਿਯਪਾਚਰਿਯਾਨਂ ਭਾਸਮਾਨਾਨਂ – 'ਆਰੋਗ੍ਯਪਰਮਾ ਲਾਭਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਮਂ ਸੁਖ'ਨ੍ਤਿ, ਕਤਮਂ ਤਂ ਆਰੋਗ੍ਯਂ, ਕਤਮਂ ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨ''ਨ੍ਤਿ? ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸਕਾਨੇਵ ਸੁਦਂ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪਾਣਿਨਾ ਅਨੋਮਜ੍ਜਤਿ – ''ਇਦਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਆਰੋਗ੍ਯਂ, ਇਦਨ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਅਹਞ੍ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਏਤਰਹਿ ਅਰੋਗੋ ਸੁਖੀ, ਨ ਮਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਬਾਧਤੀ''ਤਿ।

੨੧੭. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੋ ਪੁਰਿਸੋ; ਸੋ ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਨੀਲਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਪੀਤਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਲੋਹਿਤਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਕਾਨਿ [ਮਞ੍ਜੇਟ੍ਠਿਕਾਨਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰), ਮਞ੍ਜੇਟ੍ਠਕਾਨਿ (ਕ॰)] ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਸਮਵਿਸਮਂ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਤਾਰਕਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇ। ਸੋ ਸੁਣੇਯ੍ਯ ਚਕ੍ਖੁਮਤੋ ਭਾਸਮਾਨਸ੍ਸ – 'ਛੇਕਂ ਵਤ, ਭੋ , ਓਦਾਤਂ ਵਤ੍ਥਂ ਅਭਿਰੂਪਂ ਨਿਮ੍ਮਲਂ ਸੁਚੀ'ਤਿ! ਸੋ ਓਦਾਤਪਰਿਯੇਸਨਂ ਚਰੇਯ੍ਯ। ਤਮੇਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤੇਲਮਲਿਕਤੇਨ ਸਾਹੁਲ਼ਿਚੀਰੇਨ [ਤੇਲਮਸਿਕਤੇਨ ਸਾਹੁਲ਼ਚੀਵਰੇਨ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਵਞ੍ਚੇਯ੍ਯ – 'ਇਦਂ ਤੇ, ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਓਦਾਤਂ ਵਤ੍ਥਂ ਅਭਿਰੂਪਂ ਨਿਮ੍ਮਲਂ ਸੁਚੀ'ਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਰੁਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਤ੍ਤਮਨਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਯ੍ਯ – 'ਛੇਕਂ ਵਤ, ਭੋ, ਓਦਾਤਂ ਵਤ੍ਥਂ ਅਭਿਰੂਪਂ ਨਿਮ੍ਮਲਂ ਸੁਚੀ'ਤਿ!

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੋ ਪੁਰਿਸੋ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਮੁਂ ਤੇਲਮਲਿਕਤਂ ਸਾਹੁਲ਼ਿਚੀਰਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਰੁਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਤ੍ਤਮਨਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਯ੍ਯ – 'ਛੇਕਂ ਵਤ, ਭੋ, ਓਦਾਤਂ ਵਤ੍ਥਂ ਅਭਿਰੂਪਂ ਨਿਮ੍ਮਲਂ ਸੁਚੀ'ਤਿ ਉਦਾਹੁ ਚਕ੍ਖੁਮਤੋ ਸਦ੍ਧਾਯਾ''ਤਿ? ''ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਸੋ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਮੁਂ ਤੇਲਮਲਿਕਤਂ ਸਾਹੁਲ਼ਿਚੀਰਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪੇਯ੍ਯ, ਪਾਰੁਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਤ੍ਤਮਨਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਯ੍ਯ – 'ਛੇਕਂ ਵਤ, ਭੋ, ਓਦਾਤਂ ਵਤ੍ਥਂ ਅਭਿਰੂਪਂ ਨਿਮ੍ਮਲਂ ਸੁਚੀ'ਤਿ, ਚਕ੍ਖੁਮਤੋ ਸਦ੍ਧਾਯਾ''ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਅਨ੍ਧਾ ਅਚਕ੍ਖੁਕਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਆਰੋਗ੍ਯਂ, ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ , ਅਥ ਚ ਪਨਿਮਂ ਗਾਥਂ ਭਾਸਨ੍ਤਿ – 'ਆਰੋਗ੍ਯਪਰਮਾ ਲਾਭਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਮਂ ਸੁਖ'ਨ੍ਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਕੇਹੇਸਾ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਗਾਥਾ ਭਾਸਿਤਾ –

'ਆਰੋਗ੍ਯਪਰਮਾ ਲਾਭਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਮਂ ਸੁਖਂ।
ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਚ ਮਗ੍ਗਾਨਂ, ਖੇਮਂ ਅਮਤਗਾਮਿਨ'ਨ੍ਤਿ॥

੨੧੮. ''ਸਾ ਏਤਰਹਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਗਾਥਾ [ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਗਤਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)]। ਅਯਂ ਖੋ ਪਨ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਕਾਯੋ ਰੋਗਭੂਤੋ ਗਣ੍ਡਭੂਤੋ ਸਲ੍ਲਭੂਤੋ ਅਘਭੂਤੋ ਆਬਾਧਭੂਤੋ, ਸੋ ਤ੍ਵਂ ਇਮਂ ਕਾਯਂ ਰੋਗਭੂਤਂ ਗਣ੍ਡਭੂਤਂ ਸਲ੍ਲਭੂਤਂ ਅਘਭੂਤਂ ਆਬਾਧਭੂਤਂ – 'ਇਦਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਆਰੋਗ੍ਯਂ, ਇਦਨ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨ'ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਸਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਅਰਿਯਂ ਚਕ੍ਖੁਂ ਨਤ੍ਥਿ ਯੇਨ ਤ੍ਵਂ ਅਰਿਯੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ। ''ਏਵਂ ਪਸਨ੍ਨੋ ਅਹਂ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ! ਪਹੋਤਿ ਮੇ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਤਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਯਥਾਹਂ ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ।

੨੧੯. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ , ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੋ ਪੁਰਿਸੋ; ਸੋ ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਨੀਲਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਪੀਤਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਲੋਹਿਤਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਸਮਵਿਸਮਂ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਤਾਰਕਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇ। ਤਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ ਭਿਸਕ੍ਕਂ ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯੁਂ। ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਭਿਸਕ੍ਕੋ ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤੋ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਤਂ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਆਗਮ੍ਮ ਨ ਚਕ੍ਖੂਨਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਨ ਚਕ੍ਖੂਨਿ

ਵਿਸੋਧੇਯ੍ਯ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਨਨੁ ਸੋ ਵੇਜ੍ਜੋ ਯਾਵਦੇਵ ਕਿਲਮਥਸ੍ਸ ਵਿਘਾਤਸ੍ਸ ਭਾਗੀ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ''। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਅਹਞ੍ਚੇ ਤੇ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯਂ – 'ਇਦਨ੍ਤਂ ਆਰੋਗ੍ਯਂ, ਇਦਨ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨ'ਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਤ੍ਵਂ ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਨ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਸੋ ਮਮਸ੍ਸ ਕਿਲਮਥੋ, ਸਾ ਮਮਸ੍ਸ ਵਿਹੇਸਾ''ਤਿ। ''ਏਵਂ ਪਸਨ੍ਨੋ ਅਹਂ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ। ਪਹੋਤਿ ਮੇ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਤਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਯਥਾਹਂ ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ।

੨੨੦. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੋ ਪੁਰਿਸੋ; ਸੋ ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਨੀਲਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਪੀਤਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਲੋਹਿਤਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਸਮਵਿਸਮਂ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਤਾਰਕਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇ। ਸੋ ਸੁਣੇਯ੍ਯ ਚਕ੍ਖੁਮਤੋ ਭਾਸਮਾਨਸ੍ਸ – 'ਛੇਕਂ ਵਤ, ਭੋ, ਓਦਾਤਂ ਵਤ੍ਥਂ ਅਭਿਰੂਪਂ ਨਿਮ੍ਮਲਂ ਸੁਚੀ'ਤਿ! ਸੋ ਓਦਾਤਪਰਿਯੇਸਨਂ ਚਰੇਯ੍ਯ। ਤਮੇਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤੇਲਮਲਿਕਤੇਨ ਸਾਹੁਲ਼ਿਚੀਰੇਨ ਵਞ੍ਚੇਯ੍ਯ – 'ਇਦਂ ਤੇ, ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਓਦਾਤਂ ਵਤ੍ਥਂ ਅਭਿਰੂਪਂ ਨਿਮ੍ਮਲਂ ਸੁਚੀ'ਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪੇਯ੍ਯ। ਤਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ ਭਿਸਕ੍ਕਂ ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯੁਂ। ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਭਿਸਕ੍ਕੋ ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤੋ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਰੇਯ੍ਯ – ਉਦ੍ਧਂਵਿਰੇਚਨਂ ਅਧੋਵਿਰੇਚਨਂ ਅਞ੍ਜਨਂ ਪਚ੍ਚਞ੍ਜਨਂ ਨਤ੍ਥੁਕਮ੍ਮਂ। ਸੋ ਤਂ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਆਗਮ੍ਮ ਚਕ੍ਖੂਨਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਚਕ੍ਖੂਨਿ ਵਿਸੋਧੇਯ੍ਯ। ਤਸ੍ਸ ਸਹ ਚਕ੍ਖੁਪ੍ਪਾਦਾ ਯੋ ਅਮੁਸ੍ਮਿਂ ਤੇਲਮਲਿਕਤੇ ਸਾਹੁਲ਼ਿਚੀਰੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਸੋ ਪਹੀਯੇਥ। ਤਞ੍ਚ ਨਂ ਪੁਰਿਸਂ ਅਮਿਤ੍ਤਤੋਪਿ ਦਹੇਯ੍ਯ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਤੋਪਿ ਦਹੇਯ੍ਯ, ਅਪਿ ਚ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ – 'ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਵਤ, ਭੋ, ਅਹਂ ਇਮਿਨਾ ਪੁਰਿਸੇਨ ਤੇਲਮਲਿਕਤੇਨ ਸਾਹੁਲ਼ਿਚੀਰੇਨ ਨਿਕਤੋ ਵਞ੍ਚਿਤੋ ਪਲੁਦ੍ਧੋ – ਇਦਂ ਤੇ, ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਓਦਾਤਂ ਵਤ੍ਥਂ ਅਭਿਰੂਪਂ ਨਿਮ੍ਮਲਂ ਸੁਚੀ'ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਅਹਞ੍ਚੇ ਤੇ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯਂ – 'ਇਦਨ੍ਤਂ ਆਰੋਗ੍ਯਂ, ਇਦਨ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤ੍ਵਂ ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਸਹ ਚਕ੍ਖੁਪ੍ਪਾਦਾ ਯੋ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਸੋ ਪਹੀਯੇਥ; ਅਪਿ ਚ ਤੇ ਏਵਮਸ੍ਸ – 'ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਵਤ, ਭੋ, ਅਹਂ ਇਮਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਕਤੋ ਵਞ੍ਚਿਤੋ ਪਲੁਦ੍ਧੋ [ਪਲਦ੍ਧੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)]। ਅਹਞ੍ਹਿ ਰੂਪਂਯੇਵ ਉਪਾਦਿਯਮਾਨੋ ਉਪਾਦਿਯਿਂ, ਵੇਦਨਂਯੇਵ ਉਪਾਦਿਯਮਾਨੋ ਉਪਾਦਿਯਿਂ, ਸਞ੍ਞਂਯੇਵ ਉਪਾਦਿਯਮਾਨੋ ਉਪਾਦਿਯਿਂ, ਸਙ੍ਖਾਰੇਯੇਵ ਉਪਾਦਿਯਮਾਨੋ ਉਪਾਦਿਯਿਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਂਯੇਵ ਉਪਾਦਿਯਮਾਨੋ ਉਪਾਦਿਯਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਉਪਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ ਭਵੋ, ਭਵਪਚ੍ਚਯਾ ਜਾਤਿ, ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣਂ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ; ਏਵਮੇਤਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ'''ਤਿ। ''ਏਵਂ ਪਸਨ੍ਨੋ ਅਹਂ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ! ਪਹੋਤਿ ਮੇ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਤਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਯਥਾਹਂ ਇਮਮ੍ਹਾ ਆਸਨਾ ਅਨਨ੍ਧੋ ਵੁਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ।

੨੨੧. ''ਤੇਨ ਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇ ਭਜੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਯਤੋ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇ ਭਜਿਸ੍ਸਸਿ ਤਤੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਸ੍ਸਸਿ; ਯਤੋ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਸ੍ਸਸਿ ਤਤੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਸਿ; ਯਤੋ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਸਿ ਤਤੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਸਾਮਂਯੇਵ ਞਸ੍ਸਸਿ, ਸਾਮਂ ਦਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ – ਇਮੇ ਰੋਗਾ ਗਣ੍ਡਾ ਸਲ੍ਲਾ; ਇਧ ਰੋਗਾ ਗਣ੍ਡਾ ਸਲ੍ਲਾ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਉਪਾਦਾਨਨਿਰੋਧਾ ਭਵਨਿਰੋਧੋ, ਭਵਨਿਰੋਧਾ ਜਾਤਿਨਿਰੋਧੋ, ਜਾਤਿਨਿਰੋਧਾ ਜਰਾਮਰਣਂ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ; ਏਵਮੇਤਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

੨੨੨. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਵਾ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਮੂਲ਼੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਾ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ – ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ; ਏਵਮੇਵਂ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਏਸਾਹਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ । ਲਭੇਯ੍ਯਾਹਂ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਲਭੇਯ੍ਯਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦ''ਨ੍ਤਿ। ''ਯੋ ਖੋ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਆਕਙ੍ਖਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਆਕਙ੍ਖਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ, ਸੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਪਰਿਵਸਤਿ; ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਆਰਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਿ , ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯ। ਅਪਿ ਚ ਮੇਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲਵੇਮਤ੍ਤਤਾ ਵਿਦਿਤਾ''ਤਿ। ''ਸਚੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ

ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ, ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਿ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਮਾਸਾਨੰ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਆਰਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯ; ਅਹੰ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿਵਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਵਸ੍ਸਾਨੰ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਆਰਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੁ, ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯਾ''ਤਿ । ਅਲਤ੍ਥ ਖੋ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ, ਅਲਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ। ਅਚਿਰੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੋ ਏਕੋ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਆਤਾਪੀ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰੰ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਾਸਿ। 'ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, ਕਤੰ ਕਰਣੀਯੰ, ਨਾਪਰੰ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ'ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੋ ਅਰਹਤੰ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਪਞ੍ਚਮੰ।

੬. ਸਨ੍ਦਕਸੁਤ੍ਤੰ

੨੨੩. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਘੋਸਿਤਾਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਨ੍ਦਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਪਿਲਕ੍ਖਗੁਹਾਯੰ ਪਟਿਵਸਤਿ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇਹਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸਤੇਹਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੰ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਆਯਾਮਾਵੁਸੋ, ਯੇਨ ਦੇਵਕਤਸੋਬ੍ਭੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮ ਗੁਹਾਦਸ੍ਸਨਾਯਾ''ਤਿ। ''ਏਵਮਾਵੁਸੋ''ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁੰ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੇਨ ਦੇਵਕਤਸੋਬ੍ਭੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਨ੍ਦਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਉਨ੍ਨਾਦਿਨਿਯਾ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਾਯ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥੰ ਕਥੇਨ੍ਤਿਯਾ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਰਾਜਕਥੰ ਚੋਰਕਥੰ ਮਹਾਮਤ੍ਤਕਥੰ ਸੇਨਾਕਥੰ ਭਯਕਥੰ ਯੁਦ੍ਧਕਥੰ ਅਨ੍ਨਕਥੰ ਪਾਨਕਥੰ ਵਤ੍ਥਕਥੰ ਸਯਨਕਥੰ ਮਾਲਾਕਥੰ ਗਨ੍ਧਕਥੰ ਞਾਤਿਕਥੰ ਯਾਨਕਥੰ ਗਾਮਕਥੰ ਨਿਗਮਕਥੰ ਨਗਰਕਥੰ ਜਨਪਦਕਥੰ ਇਤ੍ਥਿਕਥੰ ਸੂਰਕਥੰ ਵਿਸਿਖਾਕਥੰ ਕੁਮ੍ਭਟ੍ਠਾਨਕਥੰ ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਕਥੰ ਨਾਨਤ੍ਤਕਥੰ ਲੋਕਕ੍ਖਾਯਿਕੰ ਸਮੁਦ੍ਦਕ੍ਖਾਯਿਕੰ ਇਤਿਭਵਾਭਵਕਥੰ ਇਤਿ ਵਾ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਸਨ੍ਦਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਸਕੰ ਪਰਿਸੰ ਸਣ੍ਠਾਪੇਸਿ – ''ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਮਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦਮਕਤ੍ਥ; ਅਯੰ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਸਮਣੋ ਆਨਨ੍ਦੋ। ਯਾਵਤਾ ਖੋ ਪਨ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯੰ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ, ਅਯੰ ਤੇਸੰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਸਮਣੋ ਆਨਨ੍ਦੋ। ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਕਾਮਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਵਿਨੀਤਾ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਵਾਦਿਨੋ; ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੰ ਪਰਿਸੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੰ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁੰ।

੨੨੪. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਯੇਨ ਸਨ੍ਦਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਸਨ੍ਦਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਏਤੁ ਖੋ ਭਵੰ ਆਨਨ੍ਦੋ, ਸ੍ਵਾਗਤੰ ਭੋਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ। ਚਿਰਸ੍ਸੰ ਖੋ ਭਵੰ ਆਨਨ੍ਦੋ ਇਮੰ ਪਰਿਯਾਯਮਕਾਸਿ ਯਦਿਦੰ ਇਧਾਗਮਨਾਯ। ਨਿਸੀਦਤੁ ਭਵੰ ਆਨਨ੍ਦੋ, ਇਦਮਾਸਨੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਨਿਸੀਦਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। ਸਨ੍ਦਕੋਪਿ ਖੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਨੀਚੰ ਆਸਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਸਨ੍ਦਕੰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੰ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਾਯਨੁਤ੍ਥ, ਸਨ੍ਦਕ, ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਕਾ ਚ ਪਨ ਵੋ ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ''ਤਿ? ''ਤਿਟ੍ਠਤੇਸਾ, ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਕਥਾ ਯਾਯ ਮਯੰ ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ। ਨੇਸਾ ਭੋਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਕਥਾ ਦੁਲ੍ਲਭਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਸਵਨਾਯ। ਸਾਧੁ ਵਤ ਭਵਨ੍ਤੰਯੇਵ ਆਨਨ੍ਦੰ ਪਟਿਭਾਤੁ ਸਕੇ ਆਚਰਿਯਕੇ ਧਮ੍ਮੀਕਥਾ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਸਨ੍ਦਕ, ਸੁਣਾਹਿ , ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਏਵੰ ਭੋ''ਤਿ ਖੋ ਸਨ੍ਦਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ , ਸਨ੍ਦਕ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਾ ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚ ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਨਿ ਅਕ੍ਖਾਤਾਨਿ, ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ [ਵਸਨ੍ਤੋ ਵਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰) ਏਵਮੁਪਰਿਪਿ ਅਨਾਰਾਧਨਪਕ੍ਖੇ] ਨਾਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ। ''ਕਤਮੇ ਪਨ ਤੇ, ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ

ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਾ ਅਕ੍ਖਾਤਾ, ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਾਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕੁਸਲ’’ਨ੍ਤਿ?

੨੨੫. ‘‘ਇਧ, ਸਨ੍ਦਕ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵੰਵਾਦੀ ਹੋਤਿ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿ – ‘ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਯਿਟ੍ਠੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਹੁਤੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਸੁਕਤਦੁਕ੍ਕਟਾਨੰ ਕਮ੍ਮਾਨੰ ਫਲੰ ਵਿਪਾਕੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਯੰ ਲੋਕੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਰੋਲੋਕੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਮਾਤਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਿਤਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਸਤ੍ਤਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਲੋਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਯੇ ਇਮਞ੍ਚ ਲੋਕੰ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕੰ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤਿ। ਚਾਤੁਮਹਾਭੂਤਿਕੋ ਅਯੰ ਪੁਰਿਸੋ ਯਦਾ ਕਾਲਙ੍ਕਰੋਤਿ, ਪਥਵੀ ਪਥਵੀਕਾਯੰ ਅਨੁਪੇਤਿ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਆਪੋ ਆਪੋਕਾਯੰ ਅਨੁਪੇਤਿ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਜੋ ਤੇਜੋਕਾਯੰ ਅਨੁਪੇਤਿ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਵਾਯੋ ਵਾਯੋਕਾਯੰ ਅਨੁਪੇਤਿ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਤਿ , ਆਕਾਸੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਆਸਨ੍ਦਿਪਞ੍ਚਮਾ ਪੁਰਿਸਾ ਮਤੰ ਆਦਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਯਾਵਾਲਾਹਨਾ ਪਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ। ਕਾਪੋਤਕਾਨਿ ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਭਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਆਹੁਤਿਯੋ; ਦਤ੍ਤੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਯਦਿਦੰ ਦਾਨੰ। ਤੇਸੰ ਤੁਚ੍ਛਾ ਮੁਸਾ ਵਿਲਾਪੋ ਯੇ ਕੇਚਿ ਅਤ੍ਥਿਕਵਾਦੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਬਾਲੇ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਚ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ।

‘‘ਤਤ੍ਰ , ਸਨ੍ਦਕ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਅਯੰ ਖੋ ਭਵੰ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵੰਵਾਦੀ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿ – ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਯਿਟ੍ਠੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਹੁਤੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਸੁਕਤਦੁਕ੍ਕਟਾਨੰ ਕਮ੍ਮਾਨੰ ਫਲੰ ਵਿਪਾਕੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਯੰ ਲੋਕੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਰੋਲੋਕੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਮਾਤਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਿਤਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਸਤ੍ਤਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਲੋਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਯੇ ਇਮਞ੍ਚ ਲੋਕੰ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕੰ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤਿ। ਚਾਤੁਮਹਾਭੂਤਿਕੋ ਅਯੰ ਪੁਰਿਸੋ ਯਦਾ ਕਾਲਙ੍ਕਰੋਤਿ, ਪਥਵੀ ਪਥਵੀਕਾਯੰ ਅਨੁਪੇਤਿ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਆਪੋ ਆਪੋਕਾਯੰ ਅਨੁਪੇਤਿ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਜੋ ਤੇਜੋਕਾਯੰ ਅਨੁਪੇਤਿ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਵਾਯੋ ਵਾਯੋਕਾਯੰ ਅਨੁਪੇਤਿ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਆਕਾਸੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਆਸਨ੍ਦਿਪਞ੍ਚਮਾ ਪੁਰਿਸਾ ਮਤੰ ਆਦਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਯਾਵਾਲਾਹਨਾ ਪਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ। ਕਾਪੋਤਕਾਨਿ ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਭਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਆਹੁਤਿਯੋ; ਦਤ੍ਤੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਯਦਿਦੰ ਦਾਨੰ। ਤੇਸੰ ਤੁਚ੍ਛਾ ਮੁਸਾ ਵਿਲਾਪੋ ਯੇ ਕੇਚਿ ਅਤ੍ਥਿਕਵਾਦੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਬਾਲੇ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਚ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ। ਸਚੇ ਇਮਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਸਚ੍ਚੰ ਵਚਨੰ, ਅਕਤੇਨ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਕਤੰ, ਅਵੁਸਿਤੇਨ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਵੁਸਿਤੰ। ਉਭੋਪਿ ਮਯੰ ਏਤ੍ਥ ਸਮਸਮਾ ਸਾਮਞ੍ਞੰ ਪਤ੍ਤਾ, ਯੋ ਚਾਹੰ ਨ ਵਦਾਮਿ ‘ਉਭੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮ, ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮ, ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’ਤਿ। ਅਤਿਰੇਕੰ ਖੋ ਪਨਿਮਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਨਗ੍ਗਿਯੰ ਮੁਣ੍ਡਿਯੰ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪ੍ਪਧਾਨੰ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਲੋਚਨੰ ਯੋਹੰ ਪੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਾਧਸਯਨੰ [ਪੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਾਧਵਸਨੰ (ਸੀ॰)] ਅਜ੍ਝਾਵਸਨ੍ਤੋ ਕਾਸਿਕਚਨ੍ਦਨੰ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤੋ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨੰ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤੰ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਇਮਿਨਾ ਭੋਤਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਮਸਮਗਤਿਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੰ ਸੋਹੰ ਕਿੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਕਿੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤ੍ਥਰਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ? ‘ਸੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਯ’ਨ੍ਤਿ – ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਪਕ੍ਕਮਤਿ [ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜਾਪਕ੍ਕਮਤਿ (ਸੀ॰)]। ਅਯੰ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪਠਮੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਕ੍ਖਾਤੋ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਾਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕੁਸਲੰ।

੨੨੬. ‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਸਨ੍ਦਕ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵੰਵਾਦੀ ਹੋਤਿ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿ – ‘ਕਰੋਤੋ ਕਾਰਯਤੋ ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਛੇਦਾਪਯਤੋ ਪਚਤੋ ਪਾਚਾਪਯਤੋ ਸੋਚਯਤੋ ਸੋਚਾਪਯਤੋ ਕਿਲਮਤੋ ਕਿਲਮਾਪਯਤੋ ਫਨ੍ਦਤੋ ਫਨ੍ਦਾਪਯਤੋ ਪਾਣਮਤਿਪਾਤਯਤੋ ਅਦਿਨ੍ਨੰ ਆਦਿਯਤੋ ਸਨ੍ਧਿੰ ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਨਿਲ੍ਲੋਪੰ ਹਰਤੋ ਏਕਾਗਾਰਿਕੰ ਕਰੋਤੋ ਪਰਿਪਨ੍ਥੇ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਪਰਦਾਰੰ ਗਚ੍ਛਤੋ ਮੁਸਾ ਭਣਤੋ ਕਰੋਤੋ ਨ ਕਰੀਯਤਿ ਪਾਪੰ। ਖੁਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਚੇਪਿ ਚਕ੍ਕੇਨ ਯੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਥਵਿਯਾ ਪਾਣੇ ਏਕੰ ਮੰਸਖਲੰ ਏਕੰ ਮੰਸਪੁਞ੍ਜੰ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨੰ ਪਾਪੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਦਕ੍ਖਿਣਞ੍ਚੇਪਿ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਹਨਨ੍ਤੋ ਘਾਤੇਨ੍ਤੋ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਛੇਦਾਪੇਨ੍ਤੋ ਪਚਨ੍ਤੋ ਪਚਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨੰ ਪਾਪੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਉਤ੍ਤਰਞ੍ਚੇਪਿ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਦਦਨ੍ਤੋ ਦਾਪੇਨ੍ਤੋ ਯਜਨ੍ਤੋ ਯਜਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨੰ ਪੁਞ੍ਞੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਦਾਨੇਨ ਦਮੇਨ ਸੰਯਮੇਨ ਸਚ੍ਚਵਜ੍ਜੇਨ ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਮੋ’ਤਿ।

''ਤਤ੍ਰ, ਸਨ੍ਦਕ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਅਯਂ ਖੋ ਭਵਂ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵਂਵਾਦੀ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਕਰੋਤੋ ਕਾਰਯਤੋ ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਛੇਦਾਪਯਤੋ ਪਚਤੋ ਪਾਚਾਪਯਤੋ ਸੋਚਤੋ ਸੋਚਾਪਯਤੋ ਕਿਲਮਤੋ ਕਿਲਮਾਪਯਤੋ ਫਨ੍ਦਤੋ ਫਨ੍ਦਾਪਯਤੋ ਪਾਣਮਤਿਪਾਤਯਤੋ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਤੋ ਸਨ੍ਧਿਂ ਛਿਨ੍ਦਤੋ ਨਿਲ੍ਲੋਪਂ ਹਰਤੋ ਏਕਾਗਾਰਿਕਂ ਕਰੋਤੋ ਪਰਿਪਨ੍ਥੇ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਪਰਦਾਰਂ ਗਚ੍ਛਤੋ ਮੁਸਾ ਭਣਤੋ ਕਰੋਤੋ ਨ ਕਰੀਯਤਿ ਪਾਪਂ ਖੁਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਚੇਪਿ ਚਕ੍ਕੇਨ ਯੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਥਵਿਯਾ ਪਾਣੇ ਏਕਂ ਮਂਸਖਲਂ ਏਕਂ ਮਂਸਪੁਞ੍ਜਂ ਕਰੇਯਜ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਪਾਪਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਦਕ੍ਖਿਣਞ੍ਚੇਪਿ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰਂ ਗਚ੍ਛੇਯਜ ਹਨਨ੍ਤੋ ਘਾਤੇਨ੍ਤੋ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਛੇਦਾਪੇਨ੍ਤੋ ਪਚਨ੍ਤੋ ਪਚਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਪਾਪਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਉਤ੍ਤਰਞ੍ਚੇਪਿ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰਂ ਗਚ੍ਛੇਯਜ ਦਦਨ੍ਤੋ ਦਾਪੇਨ੍ਤੋ ਯਜਨ੍ਤੋ ਯਜਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਮੋ। ਦਾਨੇਨ ਦਮੇਨ ਸਂਯਮੇਨ ਸਚ੍ਚਵਜ੍ਜੇਨ ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਮੋ'ਤਿ। ਸਚੇ ਇਮਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਸਚ੍ਚਂ ਵਚਨਂ, ਅਕਤੇਨ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਕਤਂ, ਅਵੁਸਿਤੇਨ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਵੁਸਿਤਂ। ਉਭੋਪਿ ਮਯਂ ਏਤ੍ਥ ਸਮਸਮਾ ਸਾਮਞ੍ਞਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਯੋ ਚਾਹਂ ਨ ਵਦਾਮਿ 'ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਕੁਰੁਤਂ ਨ ਕਰੀਯਤਿ ਪਾਪ'ਨ੍ਤਿ। ਅਤਿਰੇਕਂ ਖੋ ਪਨਿਮਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਨਗ੍ਗਿਯਂ ਮੁਣ੍ਡਿਯਂ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪ੍ਪਧਾਨਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਲੋਚਨਂ ਯੋਹਂ ਪੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਾਧਸਯਨਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਨ੍ਤੋ ਕਾਸਿਕਚਨ੍ਦਨਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤੋ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਇਮਿਨਾ ਭੋਤਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਮਸਮਗਤਿਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਂ ਸੋਹਂ ਕਿਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਕਿਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ? 'ਸੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਯ'ਨ੍ਤਿ ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਅਯਂ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੁਤਿਯੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਕ੍ਖਾਤੋ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਵਸੇਯਜ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਾਰਾਧੇਯਜ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

੨੨੭. ''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਨ੍ਦਕ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵਂਵਾਦੀ ਹੋਤਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਕਿਲੇਸਾਯ; ਅਹੇਤੂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ; ਨਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ; ਅਹੇਤੂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ; ਨਤ੍ਥਿ ਬਲਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਵੀਰਿਯਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਥਾਮੋ , ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਪਰਕ੍ਕਮੋ; ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਣਾ ਸਬ੍ਬੇ ਭੂਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਜੀਵਾ ਅਵਸਾ ਅਬਲਾ ਅਵੀਰਿਯਾ ਨਿਯਤਿਸਙ੍ਗਤਿਭਾਵਪਰਿਣਤਾ ਛਸ੍ਵੇਵਾਭਿਜਾਤੀਸੁ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ।

''ਤਤ੍ਰ, ਸਨ੍ਦਕ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਅਯਂ ਖੋ ਭਵਂ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵਂਵਾਦੀ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਨਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਕਿਲੇਸਾਯ, ਅਹੇਤੂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਹੇਤੁ ਨਤ੍ਥਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ, ਅਹੇਤੂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਬਲਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਵੀਰਿਯਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਥਾਮੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਪਰਕ੍ਕਮੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਣਾ ਸਬ੍ਬੇ ਭੂਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਜੀਵਾ ਅਵਸਾ ਅਬਲਾ ਅਵੀਰਿਯਾ ਨਿਯਤਿਸਙ੍ਗਤਿਭਾਵਪਰਿਣਤਾ ਛਸ੍ਵੇਵਾਭਿਜਾਤੀਸੁ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਸਚੇ ਇਮਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਸਚ੍ਚਂ ਵਚਨਂ, ਅਕਤੇਨ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਕਤਂ, ਅਵੁਸਿਤੇਨ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਵੁਸਿਤਂ। ਉਭੋਪਿ ਮਯਂ ਏਤ੍ਥ ਸਮਸਮਾ ਸਾਮਞ੍ਞਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਯੋ ਚਾਹਂ ਨ ਵਦਾਮਿ 'ਉਭੋ ਅਹੇਤੂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਵਿਸੁਜ੍ਝਿਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ। ਅਤਿਰੇਕਂ ਖੋ ਪਨਿਮਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਨਗ੍ਗਿਯਂ ਮੁਣ੍ਡਿਯਂ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪ੍ਪਧਾਨਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਲੋਚਨਂ ਯੋਹਂ ਪੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਾਧਸਯਨਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਨ੍ਤੋ ਕਾਸਿਕਚਨ੍ਦਨਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤੋ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਇਮਿਨਾ ਭੋਤਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਮਸਮਗਤਿਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਂ ਸੋਹਂ ਕਿਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਕਿਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ? 'ਸੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਯ'ਨ੍ਤਿ – ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਅਯਂ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਤਤਿਯੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਕ੍ਖਾਤੋ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਵਸੇਯਜ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਾਰਾਧੇਯਜ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

੨੨੮. ''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਨ੍ਦਕ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵਂਵਾਦੀ ਹੋਤਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – 'ਸਤ੍ਤਿਮੇ ਕਾਯਾ ਅਕਟਾ ਅਕਟਵਿਧਾ ਅਨਿਮ੍ਮਿਤਾ ਅਨਿਮ੍ਮਾਤਾ ਵਞ੍ਝਾ ਕੂਟਟ੍ਠਾ ਏਸਿਕਟ੍ਠਾਯਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਤੇ ਨ ਇਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਪਰਿਣਮਨ੍ਤਿ ਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਬਜਾਬਾਧੇਨ੍ਤਿ ਨਾਲਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੁਖਾਯ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਯ ਵਾ। ਕਤਮੇ ਸਤ੍ਤ? ਪਥਵੀਕਾਯੋ ਆਪੋਕਾਯੋ ਤੇਜੋਕਾਯੋ ਵਾਯੋਕਾਯੋ ਸੁਖੇ ਦੁਕ੍ਖੇ ਜੀਵੇ ਸਤ੍ਤਮੇ – ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਕਾਯਾ ਅਕਟਾ ਅਕਟਵਿਧਾ ਅਨਿਮ੍ਮਿਤਾ ਅਨਿਮ੍ਮਾਤਾ ਵਞ੍ਝਾ ਕੂਟਟ੍ਠਾ ਏਸਿਕਟ੍ਠਾਯਿਟ੍ਠਿਤਾ। ਤੇ ਨ

ਇਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਪਰਿਣਮਨ੍ਤਿ ਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਬਜਾਬਾਧੇਨ੍ਤਿ। ਨਾਲਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੁਖਾਯ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਯ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ ਹਨ੍ਤਾ ਵਾ ਘਾਤੇਤਾ ਵਾ ਸੋਤਾ ਵਾ ਸਾਵੇਤਾ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤਾ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਾ ਵਾ। ਯੋਪਿ ਤਿਣ੍ਹੇਨ ਸਤ੍ਥੇਨ ਸੀਸਂ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਨ ਕੋਚਿ ਕਞ੍ਚਿ [ਕਿਞ੍ਚਿ (ਕ॰)] ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਿ। ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂਤ੍ਵੇਵ ਕਾਯਾਨਮਨ੍ਤਰੇਨ ਸਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਮਨੁਪਤਤਿ। ਚੁਦ੍ਦਸ ਖੋ ਪਨਿਮਾਨਿ ਯੋਨਿਪਮੁਖਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਟ੍ਠਿ ਚ ਸਤਾਨਿ ਛ ਚ ਸਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਚ ਕਮ੍ਮੁਨੋ ਸਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਚ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਚ ਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਕਮ੍ਮੇ ਚ ਅਡ੍ਢਕਮ੍ਮੇ ਚ, ਦ੍ਵਟ੍ਠਿਪਟਿਪਦਾ, ਦ੍ਵਟ੍ਠਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪਾ, ਛਲਾਭਿਜਾਤਿਯੋ, ਅਟ੍ਠ ਪੁਰਿਸਭੂਮਿਯੋ, ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸ ਆਜੀਵਕਸਤੇ, ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸਤੇ, ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸ ਨਾਗਾਵਾਸਸਤੇ, ਵੀਸੇ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਤੇ, ਤਿਂਸੇ ਨਿਰਯਸਤੇ, ਛਤ੍ਤਿਂਸ ਰਜੋਧਾਤੁਯੋ, ਸਤ੍ਤ ਸਞ੍ਞੀਗਬ੍ਭਾ, ਸਤ੍ਤ ਅਸਞ੍ਞੀਗਬ੍ਭਾ, ਸਤ੍ਤ ਨਿਗਣ੍ਠਿਗਬ੍ਭਾ, ਸਤ੍ਤ ਦੇਵਾ, ਸਤ੍ਤ ਮਾਨੁਸਾ, ਸਤ੍ਤ ਪੇਸਾਚਾ, ਸਤ੍ਤ ਸਰਾ, ਸਤ੍ਤ ਪਵੁਟਾ, ਸਤ੍ਤ ਪਪਾਤਾ, ਸਤ੍ਤ ਪਪਾਤਸਤਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਸੁਪਿਨਾ, ਸਤ੍ਤ ਸੁਪਿਨਸਤਾਨਿ, ਚੁਲ੍ਲਾਸੀਤਿ [ਚੂਲਾਸੀਤਿ (ਸੀ॰ ਸਜਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨੋ [ਮਹਾਕਪ੍ਪੁਨੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਯਾਨਿ ਬਾਲੇ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਚ ਸਨ੍ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ ਇਮਿਨਾਹਂ ਸੀਲੇਨ ਵਾ ਵਤੇਨ ਵਾ ਤਪੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ ਵਾ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਪਾਚੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਰਿਪਕ੍ਕਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਫੁਸ੍ਸ ਫੁਸ੍ਸ ਬਜਨ੍ਤਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਹੇਵਂ ਨਤ੍ਥਿ ਦੋਣਮਿਤੇ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੇ ਪਰਿਯਨ੍ਤਕਤੇ ਸਂਸਾਰੇ, ਨਤ੍ਥਿ ਹਾਯਨਵਡ੍ਢਨੇ, ਨਤ੍ਥਿ ਉਕ੍ਕਂਸਾਵਕਂਸੇ। ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਨਾਮ ਸੁਤ੍ਤਗੁਲੇ ਖਿਤ੍ਤੇ ਨਿਬ੍ਬੇਠਿਯਮਾਨਮੇਵ ਪਲੇਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਬਾਲੇ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਚ ਸਨ੍ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’ਤਿ।

‘‘ਤਤ੍ਰ, ਸਨ੍ਦਕ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘ਅਯਂ ਖੋ ਭਵਂ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵਂਵਾਦੀ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ – ਸਤ੍ਤਿਮੇ ਕਾਯਾ ਅਕਟਾ ਅਕਟਵਿਧਾ ਅਨਿਮ੍ਮਿਤਾ ਅਨਿਮ੍ਮਾਤਾ ਵਞ੍ਝਾ ਕੂਟਟ੍ਠਾ ਏਸਿਕਟ੍ਠਾਯਿਟ੍ਠਿਤਾ। ਤੇ ਨ ਇਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਪਰਿਣਮਨ੍ਤਿ ਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਬਜਾਬਾਧੇਨ੍ਤਿ। ਨਾਲਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੁਖਾਯ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਯ ਵਾ। ਕਤਮੇ ਸਤ੍ਤ ? ਪਥਵੀਕਾਯੋ ਆਪੋਕਾਯੋ ਤੇਜੋਕਾਯੋ ਵਾਯੋਕਾਯੋ ਸੁਖੇ ਦੁਕ੍ਖੇ ਜੀਵੇ ਸਤ੍ਤਮੇ – ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਕਾਯਾ ਅਕਟਾ ਅਕਟਵਿਧਾ ਅਨਿਮ੍ਮਿਤਾ ਅਨਿਮ੍ਮਾਤਾ ਵਞ੍ਝਾ ਕੂਟਟ੍ਠਾ ਏਸਿਕਟ੍ਠਾਯਿਟ੍ਠਿਤਾ। ਤੇ ਨ ਇਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਪਰਿਣਮਨ੍ਤਿ ਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਬਜਾਬਾਧੇਨ੍ਤਿ। ਨਾਲਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੁਖਾਯ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਯ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ ਹਨ੍ਤਾ ਵਾ ਘਾਤੇਤਾ ਵਾ ਸੋਤਾ ਵਾ ਸਾਵੇਤਾ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤਾ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਾ ਵਾ। ਯੋਪਿ ਤਿਣ੍ਹੇਨ ਸਤ੍ਥੇਨ ਸੀਸਂ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਨ ਕੋਚਿ ਕਞ੍ਚਿ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਿ । ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂਤ੍ਵੇਵ ਕਾਯਾਨਮਨ੍ਤਰੇਨ ਸਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਮਨੁਪਤਤਿ। ਚੁਦ੍ਦਸ ਖੋ ਪਨਿਮਾਨਿ ਯੋਨਿਪਮੁਖਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਟ੍ਠਿ ਚ ਸਤਾਨਿ ਛ ਚ ਸਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਚ ਕਮ੍ਮੁਨੋ ਸਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਚ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਚ ਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਕਮ੍ਮੇ ਚ ਅਡ੍ਢਕਮ੍ਮੇ ਚ, ਦ੍ਵਟ੍ਠਿਪਟਿਪਦਾ, ਦ੍ਵਟ੍ਠਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪਾ, ਛਲਾਭਿਜਾਤਿਯੋ, ਅਟ੍ਠ ਪੁਰਿਸਭੂਮਿਯੋ, ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸ ਆਜੀਵਕਸਤੇ, ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸਤੇ, ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸ ਨਾਗਾਵਾਸਸਤੇ, ਵੀਸੇ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਤੇ, ਤਿਂਸੇ ਨਿਰਯਸਤੇ, ਛਤ੍ਤਿਂਸ ਰਜੋਧਾਤੁਯੋ, ਸਤ੍ਤ ਸਞ੍ਞੀਗਬ੍ਭਾ, ਸਤ੍ਤ ਅਸਞ੍ਞੀਗਬ੍ਭਾ, ਸਤ੍ਤ ਨਿਗਣ੍ਠਿਗਬ੍ਭਾ, ਸਤ੍ਤ ਦੇਵਾ, ਸਤ੍ਤ ਮਾਨੁਸਾ, ਸਤ੍ਤ ਪੇਸਾਚਾ, ਸਤ੍ਤ ਸਰਾ, ਸਤ੍ਤ ਪਵੁਟਾ, ਸਤ੍ਤ ਪਪਾਤਾ, ਸਤ੍ਤ ਪਪਾਤਸਤਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਸੁਪਿਨਾ, ਸਤ੍ਤ ਸੁਪਿਨਸਤਾਨਿ, ਚੁਲ੍ਲਾਸੀਤਿ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਯਾਨਿ ਬਾਲੇ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਚ ਸਨ੍ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ ਇਮਿਨਾਹਂ ਸੀਲੇਨ ਵਾ ਵਤੇਨ ਵਾ ਤਪੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ ਵਾ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਪਾਚੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਰਿਪਕ੍ਕਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਫੁਸ੍ਸ ਫੁਸ੍ਸ ਬਜਨ੍ਤਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ, ਹੇਵਂ ਨਤ੍ਥਿ ਦੋਣਮਿਤੇ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੇ ਪਰਿਯਨ੍ਤਕਤੇ ਸਂਸਾਰੇ, ਨਤ੍ਥਿ ਹਾਯਨਵਡ੍ਢਨੇ, ਨਤ੍ਥਿ ਉਕ੍ਕਂਸਾਵਕਂਸੇ। ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਨਾਮ ਸੁਤ੍ਤਗੁਲੇ ਖਿਤ੍ਤੇ ਨਿਬ੍ਬੇਠਿਯਮਾਨਮੇਵ ਪਲੇਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਬਾਲੇ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਚ ਸਨ੍ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਇਮਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਸਚ੍ਚਂ ਵਚਨਂ, ਅਕਤੇਨ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਕਤਂ, ਅਵੁਸਿਤੇਨ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਵੁਸਿਤਂ। ਉਭੋਪਿ ਮਯਂ ਏਤ੍ਥ ਸਮਸਮਾ ਸਾਮਞ੍ਞਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਯੋ ਚਾਹਂ ਨ ਵਦਾਮਿ। ‘ਉਭੋ ਸਨ੍ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ। ਅਤਿਰੇਕਂ ਖੋ ਪਨਿਮਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਨਗ੍ਗਿਯਂ ਮੁਣ੍ਡਿਯਂ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪ੍ਪਧਾਨਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਲੋਚਨਂ ਯੋਹਂ ਪੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਾਧਸਯਨਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਨ੍ਤੋ ਕਾਸਿਕਚਨ੍ਦਨਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤੋ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਇਮਿਨਾ ਭੋਤਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਮਸਮਗਤਿਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਂ ਸੋਹਂ ਕਿਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਕਿਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ? ‘ਸੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਯ’ਨ੍ਤਿ – ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਅਯਂ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਤੇਨ

ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਅਕ੍ਖਾਤੋ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਾਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

''ਇਮੇ ਖੋ ਤੇ, ਸਨ੍ਦਕ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਾ ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਾਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ।

''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ , ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ! ਯਾਵਞ੍ਚਿਦਂ ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਾਵ ਸਮਾਨਾ 'ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਾ'ਤਿ ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਾਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਨ੍ਤਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਪਨ ਤਾਨਿ, ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਨਿ ਅਕ੍ਖਾਤਾਨਿ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਾਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ?

੨੨੯. ''ਇਧ, ਸਨ੍ਦਕ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਸਤ੍ਥਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ ਅਪਰਿਸੇਸਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ – 'ਚਰਤੋ ਚ ਮੇ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਜਾਗਰਸ੍ਸ ਚ ਸਤਤਂ ਸਮਿਤਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਸੁਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਅਗਾਰਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਪਿਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤਿ, ਕੁਕ੍ਕੁਰੋਪਿ ਡਂਸਤਿ, ਚਣ੍ਡੇਨਪਿ ਹਤ੍ਥਿਨਾ ਸਮਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਚਣ੍ਡੇਨਪਿ ਅਸ੍ਸੇਨ ਸਮਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਚਣ੍ਡੇਨਪਿ ਗੋਣੇਨ ਸਮਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਇਤ੍ਥਿਯਾਪਿ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਪਿ ਨਾਮਮ੍ਪਿ ਗੋਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਗਾਮਸ੍ਸਪਿ ਨਿਗਮਸ੍ਸਪਿ ਨਾਮਮ੍ਪਿ ਮਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ 'ਕਿਮਿਦ'ਨ੍ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ 'ਸੁਞ੍ਞਂ ਮੇ ਅਗਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬਂ ਅਹੋਸਿ', ਤੇਨ ਪਾਵਿਸਿਂ; 'ਪਿਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਅਲਦ੍ਧਬ੍ਬਂ ਅਹੋਸਿ', ਤੇਨ ਨਾਲਤ੍ਥਂ ; 'ਕੁਕ੍ਕੁਰੇਨ ਡਂਸਿਤਬ੍ਬਂ ਅਹੋਸਿ', ਤੇਨਮ੍ਹਿ [ਤੇਨ (ਕ॰), ਤੇਨਾਸਿਂ (?)] ਦਟ੍ਠੋ; 'ਚਣ੍ਡੇਨ ਹਤ੍ਥਿਨਾ ਸਮਾਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਹੋਸਿ', ਤੇਨ ਸਮਾਗਮਿਂ; 'ਚਣ੍ਡੇਨ ਅਸ੍ਸੇਨ ਸਮਾਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਹੋਸਿ', ਤੇਨ ਸਮਾਗਮਿਂ; 'ਚਣ੍ਡੇਨ ਗੋਣੇਨ ਸਮਾਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਹੋਸਿ', ਤੇਨ ਸਮਾਗਮਿਂ; 'ਇਤ੍ਥਿਯਾਪਿ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਪਿ ਨਾਮਮ੍ਪਿ ਗੋਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਅਹੋਸਿ', ਤੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਂ; 'ਗਾਮਸ੍ਸਪਿ ਨਿਗਮਸ੍ਸਪਿ ਨਾਮਮ੍ਪਿ ਮਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਅਹੋਸਿ', ਤੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ, ਸਨ੍ਦਕ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਅਯਂ ਖੋ ਭਵਂ ਸਤ੍ਥਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ ਅਪਰਿਸੇਸਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰... 'ਗਾਮਸ੍ਸਪਿ ਨਿਗਮਸ੍ਸਪਿ ਨਾਮਮ੍ਪਿ ਮਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਅਹੋਸਿ, ਤੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿ'ਨ੍ਤਿ । ਸੋ 'ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਂ ਇਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ'ਨ੍ਤਿ – ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪਠਮਂ ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਅਕ੍ਖਾਤਂ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਾਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

੨੩੦. ''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਨ੍ਦਕ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਤ੍ਥਾ ਅਨੁਸ੍ਸਵਿਕੋ ਹੋਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸਚ੍ਚੋ। ਸੋ ਅਨੁਸ੍ਸਵੇਨ ਇਤਿਹਿਤਿਹਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਪਿਟਕਸਮ੍ਪਦਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਅਨੁਸ੍ਸਵਿਕਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ, ਸਨ੍ਦਕ , ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸੁਸ੍ਸੁਤਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਦੁਸ੍ਸੁਤਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਤਥਾਪਿ ਹੋਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਰ, ਸਨ੍ਦਕ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਅਯਂ ਖੋ ਭਵਂ ਸਤ੍ਥਾ ਅਨੁਸ੍ਸਵਿਕੋ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸਚ੍ਚੋ ਸੋ ਅਨੁਸ੍ਸਵੇਨ ਇਤਿਹਿਤਿਹਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਪਿਟਕਸਮ੍ਪਦਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਅਨੁਸ੍ਸਵਿਕਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਅਨੁਸ੍ਸਵਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸੁਸ੍ਸੁਤਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਦੁਸ੍ਸੁਤਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਤਥਾਪਿ ਹੋਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਹੋਤਿ'। ਸੋ 'ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਂ ਇਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ'ਨ੍ਤਿ – ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੁਤਿਯਂ ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਅਕ੍ਖਾਤਂ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਾਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

੨੩੧. ''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਨ੍ਦਕ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਤ੍ਥਾ ਤਕ੍ਕੀ ਹੋਤਿ ਵੀਮਂਸੀ। ਸੋ ਤਕ੍ਕਪਰਿਯਾਹਤਂ ਵੀਮਂਸਾਨੁਚਰਿਤਂ ਸਯਂਪਟਿਭਾਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਤਕ੍ਕਿਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ, ਸਨ੍ਦਕ, ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਵੀਮਂਸਿਸ੍ਸ ਸੁਤਕ੍ਕਿਤਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਦੁਤ੍ਤਕ੍ਕਿਤਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਤਥਾਪਿ ਹੋਤਿ

ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਰ, ਸਨ੍ਦਕ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਅਯਂ ਖੋ ਭਵਂ ਸਤ੍ਥਾ ਤਕ੍ਕੀ ਵੀਮਂਸੀ। ਸੋ ਤਕ੍ਕਪਰਿਯਾਹਤਂ ਵੀਮਂਸਾਨੁਚਰਿਤਂ ਸਯਂਪਟਿਭਾਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਤਕ੍ਕਿਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਵੀਮਂਸਿਸ੍ਸ ਸੁਤਕ੍ਕਿਤਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਦੁਤ੍ਤਕ੍ਕਿਤਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਤਥਾਪਿ ਹੋਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਹੋਤਿ'। ਸੋ 'ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਂ ਇਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ'ਨ੍ਤਿ – ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਤਤਿਯਂ ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਅਕ੍ਖਾਤਂ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਾਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

੨੩੨. ''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਨ੍ਦਕ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਤ੍ਥਾ ਮਨ੍ਦੋ ਹੋਤਿ ਮੋਮੂਹੋ। ਸੋ ਮਨ੍ਦਤ੍ਤਾ ਮੋਮੂਹਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ [ਤਥਾ ਤਥਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਵਾਚਾਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅਮਰਾਵਿਕ੍ਖੇਪਂ – 'ਏਵਨ੍ਤਿਪਿ [ਏਵਮ੍ਪਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਮੇ ਨੋ, ਤਥਾਤਿਪਿ [ਤਥਾਪਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਮੇ ਨੋ, ਅਞ੍ਞਥਾਤਿਪਿ [ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰) ( ) ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ] ਮੇ ਨੋ, ਨੋਤਿਪਿ ਮੇ ਨੋ, ਨੋ ਨੋਤਿਪਿ ਮੇ ਨੋ'ਤਿ। ਤਤ੍ਰ, ਸਨ੍ਦਕ, ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਅਯਂ ਖੋ ਭਵਂ ਸਤ੍ਥਾ ਮਨ੍ਦੋ ਮੋਮੂਹੋ। ਸੋ ਮਨ੍ਦਤ੍ਤਾ ਮੋਮੂਹਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਵਾਚਾਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅਮਰਾਵਿਕ੍ਖੇਪਂ – ਏਵਨ੍ਤਿਪਿ ਮੇ ਨੋ, ਤਥਾਤਿਪਿ ਮੇ ਨੋ, ਅਞ੍ਞਥਾਤਿਪਿ ਮੇ ਨੋ, ਨੋਤਿਪਿ ਮੇ ਨੋ, ਨੋ ਨੋਤਿਪਿ ਮੇ ਨੋ'ਤਿ। ਸੋ 'ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਂ ਇਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ'ਨ੍ਤਿ – ਇਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਅਕ੍ਖਾਤਂ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਾਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

''ਇਮਾਨਿ ਖੋ, (ਤਾਨਿ ਸਨ੍ਦਕ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਨਿ ਅਕ੍ਖਾਤਾਨਿ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਾਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ।

''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ! ਯਾਵਞ੍ਚਿਦਂ ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਾਨੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਨਿ ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਨੀਤਿ ਅਕ੍ਖਾਤਾਨਿ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਾਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ। ਸੋ ਪਨ, ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਸਤ੍ਥਾ ਕਿਂ ਵਾਦੀ ਕਿਂ ਅਕ੍ਖਾਯੀ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਆਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ।

੨੩੩. ''ਇਧ, ਸਨ੍ਦਕ, ਤਥਾਗਤੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ...ਪੇ॰... [ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੯-੧੦ ਕਨ੍ਦਰਕਸੁਤ੍ਤੇ] ਸੋ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਨੀਵਰਣੇ ਪਹਾਯ ਚੇਤਸੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲੀਕਰਣੇ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਵਿਚਾਰਂ ਵਿਵੇਕਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਖੋ [ਯਸ੍ਮਿਂ ਖੋ ਪਨ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)], ਸਨ੍ਦਕ, ਸਤ੍ਥਰਿ ਸਾਵਕੋ ਏਵਰੂਪਂ ਉਲ਼ਾਰਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਆਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਨ੍ਦਕ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾ...ਪੇ॰.. ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਸਤ੍ਥਰਿ ਸਾਵਕੋ ਏਵਰੂਪਂ ਉਲ਼ਾਰਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵਸੇਯ੍ਯ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਆਰਾਧੇਯ੍ਯ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਨ੍ਦਕ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੀਤਿਯਾ ਚ ਵਿਰਾਗਾ ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਚ ਵਿਹਰਤਿ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਸਤ੍ਥਰਿ ਸਾਵਕੋ ਏਵਰੂਪਂ ਉਲ਼ਾਰਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ

ਵਸੇਯਜ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਆਰਾਧੇਯਜ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਸਨ੍ਦਕ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ...ਪੇ॰... ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਸਤ੍ਥਰਿ ਸਾਵਕੋ ਏਵਰੂਪਂ ਉਲ਼ਾਰਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵਸੇਯਜ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਆਰਾਧੇਯਜ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

''ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਸੇਯਜਥਿਦਂ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰਂ ਸਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਸਤ੍ਥਰਿ ਸਾਵਕੋ ਏਵਰੂਪਂ ਉਲ਼ਾਰਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵਸੇਯਜ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਆਰਾਧੇਯਜ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

''ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ...ਪੇ॰... ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਸਤ੍ਥਰਿ ਸਾਵਕੋ ਏਵਰੂਪਂ ਉਲ਼ਾਰਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵਸੇਯਜ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਆਰਾਧੇਯਜ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

''ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ 'ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ'ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, 'ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, 'ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, 'ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ; 'ਇਮੇ ਆਸਵਾ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, 'ਅਯਂ ਆਸਵਸਮੁਦਯੋ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, 'ਅਯਂ ਆਸਵਨਿਰੋਧੋ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, 'ਅਯਂ ਆਸਵਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਜਾਨਤੋ ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਕਾਮਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਵਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣਂ ਹੋਤਿ। 'ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਕਤਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ'ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਸਤ੍ਥਰਿ ਸਾਵਕੋ ਏਵਰੂਪਂ ਉਲ਼ਾਰਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਸਸਕ੍ਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵਸੇਯਜ, ਵਸਨ੍ਤੋ ਚ ਆਰਾਧੇਯਜ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ।

੨੩੪. ''ਯੋ ਪਨ ਸੋ, ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਂ ਖੀਣਾਸਵੋ ਵੁਸਿਤਵਾ ਕਤਕਰਣੀਯੋ ਓਹਿਤਭਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦਤ੍ਥੋ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸਂਯੋਜਨੋ ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯਜ ਸੋ ਕਾਮੇ''ਤਿ? ''ਯੋ ਸੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਂ ਖੀਣਾਸਵੋ ਵੁਸਿਤਵਾ ਕਤਕਰਣੀਯੋ ਓਹਿਤਭਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦਤ੍ਥੋ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸਂਯੋਜਨੋ ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਭਬ੍ਬੋ ਸੋ ਪਞ੍ਚਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਅਜ੍ਝਾਚਰਿਤੁਂ। ਅਭਬ੍ਬੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਣਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤੁਂ, ਅਭਬ੍ਬੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਥੇਯਜਸਙ੍ਖਾਤਂ ਆਦਾਤੁਂ, ਅਭਬ੍ਬੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵੇਤੁਂ, ਅਭਬ੍ਬੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾ ਭਾਸਿਤੁਂ, ਅਭਬ੍ਬੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਂ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ, ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤੋ। ਯੋ ਸੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਂ ਖੀਣਾਸਵੋ ਵੁਸਿਤਵਾ ਕਤਕਰਣੀਯੋ ਓਹਿਤਭਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦਤ੍ਥੋ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸਂਯੋਜਨੋ ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਭਬ੍ਬੋ ਸੋ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਅਜ੍ਝਾਚਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ।

੨੩੫. ''ਯੋ ਪਨ ਸੋ, ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਂ ਖੀਣਾਸਵੋ ਵੁਸਿਤਵਾ ਕਤਕਰਣੀਯੋ ਓਹਿਤਭਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦਤ੍ਥੋ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸਂਯੋਜਨੋ ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਚਰਤੋ ਚੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਜਾਗਰਸ੍ਸ ਚ ਸਤਤਂ ਸਮਿਤਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ

ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੰ – 'ਖੀਣਾ ਮੇ ਆਸਵਾ'''ਤਿ? ''ਤੇਨ ਹਿ, ਸਨ੍ਦਕ, ਉਪਮੰ ਤੇ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ; ਉਪਮਾਯਪਿਧੇਕਚ੍ਚੇ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸਾ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਆਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਸਨ੍ਦਕ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾ ਛਿਨ੍ਨਾ; ਤਸ੍ਸ ਚਰਤੋ ਚੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਜਾਗਰਸ੍ਸ ਚ ਸਤਤੰ ਸਮਿਤੰ (ਜਾਨਾਤਿ – 'ਛਿਨ੍ਨਾ ਮੇ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾ'ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਛਿਨ੍ਨਾ ਮੇ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾ'''ਤਿ? ''ਨ ਖੋ, ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਸਤਤੰ ਸਮਿਤੰ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਛਿਨ੍ਨਾ ਮੇ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾ' ਤਿ।) [(ਛਿਨ੍ਨਾਵ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾ,) (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਅਪਿ ਚ ਖੋ ਪਨ ਨੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਛਿਨ੍ਨਾ ਮੇ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾ'''ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਯੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹੰ ਖੀਣਾਸਵੋ ਵੁਸਿਤਵਾ ਕਤਕਰਣੀਯੋ ਓਹਿਤਭਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦਤ੍ਥੋ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸੰਯੋਜਨੋ ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਚਰਤੋ ਚੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਜਾਗਰਸ੍ਸ ਚ ਸਤਤੰ ਸਮਿਤੰ (ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਨ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੰ – 'ਖੀਣਾ ਮੇ ਆਸਵਾ'ਤਿ;) [(ਖੀਣਾਵ ਆਸਵਾ,) (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਅਪਿ ਚ ਖੋ ਪਨ ਨੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਖੀਣਾ ਮੇ ਆਸਵਾ'''ਤਿ।

੨੩੬. ''ਕੀਵਬਹੁਕਾ ਪਨ, ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਨਿਯ੍ਯਾਤਾਰੋ''ਤਿ? ''ਨ ਖੋ, ਸਨ੍ਦਕ, ਏਕੰਯੇਵ ਸਤੰ ਨ ਦ੍ਵੇ ਸਤਾਨਿ ਨ ਤੀਣਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਾਨਿ ਨ ਪਞ੍ਚ ਸਤਾਨਿ, ਅਥ ਖੋ ਭਿਯ੍ਯੋਵ ਯੇ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਨਿਯ੍ਯਾਤਾਰੋ''ਤਿ। ''ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ, ਭੋ ਆਨਨ੍ਦ! ਨ ਚ ਨਾਮ ਸਧਮ੍ਮੋਕ੍ਕੰਸਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਪਰਧਮ੍ਮਵਮ੍ਭਨਾ, ਆਯਤਨੇ ਚ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਤਾਵ ਬਹੁਕਾ ਚ ਨਿਯ੍ਯਾਤਾਰੋ ਪਞ੍ਞਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਇਮੇ ਪਨਾਜੀਵਕਾ ਪੁਤ੍ਤਮਤਾਯ ਪੁਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚੇਵ ਉਕ੍ਕੰਸੇਨ੍ਤਿ, ਪਰੇ ਚ ਵਮ੍ਭੇਨ੍ਤਿ ਤਯੋ ਚੇਵ ਨਿਯ੍ਯਾਤਾਰੋ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਨਨ੍ਦੰ ਵਚ੍ਛੰ, ਕਿਸੰ ਸੰਕਿਚ੍ਚੰ, ਮਕ੍ਖਲਿੰ ਗੋਸਾਲ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸਨ੍ਦਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸਕੰ ਪਰਿਸੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਚਰਨ੍ਤੁ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣੇ ਗੋਤਮੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ। ਨ ਦਾਨਿ ਸੁਕਰੰ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕੇ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਹਿਦੰ ਸਨ੍ਦਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸਕੰ ਪਰਿਸੰ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਤਿ।

ਸਨ੍ਦਕਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਛਟ੍ਠੰ।

੭. ਮਹਾਸਕੁਲੁਦਾਯਿਸੁਤ੍ਤੰ

੨੩੭. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਮੋਰਨਿਵਾਪੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੇ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਅਨ੍ਨਭਾਰੋ ਵਰਧਰੋ ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਚ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਰਾਜਗਹੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਤਿਪ੍ਪਗੋ ਖੋ ਤਾਵ ਰਾਜਗਹੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤੁੰ। ਯੰਨੂਨਾਹੰ ਯੇਨ ਮੋਰਨਿਵਾਪੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੋ ਯੇਨ ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਯੇਨ ਮੋਰਨਿਵਾਪੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਉਨ੍ਨਾਦਿਨਿਯਾ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਾਯ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥੰ ਕਥੇਨ੍ਤਿਯਾ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਰਾਜਕਥੰ ਚੋਰਕਥੰ ਮਹਾਮਤ੍ਤਕਥੰ ਸੇਨਾਕਥੰ ਭਯਕਥੰ ਯੁਦ੍ਧਕਥੰ ਅਨ੍ਨਕਥੰ ਪਾਨਕਥੰ ਵਤ੍ਥਕਥੰ ਸਯਨਕਥੰ ਮਾਲਾਕਥੰ ਗਨ੍ਧਕਥੰ ਞਾਤਿਕਥੰ ਯਾਨਕਥੰ ਗਾਮਕਥੰ ਨਿਗਮਕਥੰ ਨਗਰਕਥੰ ਜਨਪਦਕਥੰ ਇਤ੍ਥਿਕਥੰ ਸੂਰਕਥੰ ਵਿਸਿਖਾਕਥੰ ਕੁਮ੍ਭਟ੍ਠਾਨਕਥੰ ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਕਥੰ ਨਾਨਤ੍ਤਕਥੰ ਲੋਕਕ੍ਖਾਯਿਕੰ ਸਮੁਦ੍ਦਕ੍ਖਾਯਿਕੰ ਇਤਿਭਵਾਭਵਕਥੰ ਇਤਿ ਵਾ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਸਕੰ ਪਰਿਸੰ ਸਣ੍ਠਾਪੇਤਿ – ''ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤੁ; ਮਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦਮਕਤ੍ਥ। ਅਯੰ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ; ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਕਾਮੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ। ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੰ ਪਰਿਸੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੰ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁੰ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਯੇਨ ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਏਤੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ। ਸ੍ਵਾਗਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ। ਚਿਰਸ੍ਸੰ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਇਮੰ ਪਰਿਯਾਯਮਕਾਸਿ ਯਦਿਦੰ ਇਧਾਗਮਨਾਯ। ਨਿਸੀਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ; ਇਦਮਾਸਨੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। ਸਕੁਲੁਦਾਯੀਪਿ ਖੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਨੀਚਂ ਆਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਸਕੁਲੁਦਾਯਿਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

੨੩੮. ''ਕਾਯਨੁਤ੍ਥ , ਉਦਾਯਿ, ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਕਾ ਚ ਪਨ ਵੋ ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ''ਤਿ? ''ਤਿਟ੍ਠਤੇਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਥਾ ਯਾਯ ਮਯਂ ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ। ਨੇਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਥਾ ਭਗਵਤੋ ਦੁਲ੍ਲਭਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਸਵਨਾਯ। ਪੁਰਿਮਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦਿਵਸਾਨਿ ਪੁਰਿਮਤਰਾਨਿ ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਕੁਤੂਹਲਸਾਲਾਯਂ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਅਯਮਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਉਦਪਾਦਿ – 'ਲਾਭਾ ਵਤ, ਭੋ, ਅਙ੍ਗਮਗਧਾਨਂ, ਸੁਲਦ੍ਧਲਾਭਾ ਵਤ, ਭੋ, ਅਙ੍ਗਮਗਧਾਨਂ! ਤਤ੍ਰਿਮੇ [ਯਤ੍ਥਿਮੇ (ਸੀ॰)] ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਙ੍ਘਿਨੋ ਗਣਿਨੋ ਗਣਾਚਰਿਯਾ ਞਾਤਾ ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ ਤਿਤ੍ਥਕਰਾ ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤਾ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਰਾਜਗਹਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ ਓਸਟਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਪੂਰਣੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਸਙ੍ਘੀ ਚੇਵ ਗਣੀ ਚ ਗਣਾਚਰਿਯੋ ਚ ਞਾਤੋ ਯਸਸ੍ਸੀ ਤਿਤ੍ਥਕਰੋ ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤੋ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ; ਸੋਪਿ ਰਾਜਗਹਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ ਓਸਟੋ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਮਕ੍ਖਲਿ ਗੋਸਾਲੋ...ਪੇ॰... ਅਜਿਤੋ ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ... ਪਕੁਧੋ ਕਚ੍ਚਾਯਨੋ... ਸਞ੍ਜਯੋ ਬੇਲਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋ... ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘੀ ਚੇਵ ਗਣੀ ਚ ਗਣਾਚਰਿਯੋ ਚ ਞਾਤੋ ਯਸਸ੍ਸੀ ਤਿਤ੍ਥਕਰੋ ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤੋ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ; ਸੋਪਿ ਰਾਜਗਹਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ ਓਸਟੋ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਙ੍ਘੀ ਚੇਵ ਗਣੀ ਚ ਗਣਾਚਰਿਯੋ ਚ ਞਾਤੋ ਯਸਸ੍ਸੀ ਤਿਤ੍ਥਕਰੋ ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤੋ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ; ਸੋਪਿ ਰਾਜਗਹਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ ਓਸਟੋ। ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਇਮੇਸਂ ਭਵਤਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸਙ੍ਘੀਨਂ ਗਣੀਨਂ ਗਣਾਚਰਿਯਾਨਂ ਞਾਤਾਨਂ ਯਸਸ੍ਸੀਨਂ ਤਿਤ੍ਥਕਰਾਨਂ ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤਾਨਂ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਕ੍ਕਤੋ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ, ਕਞ੍ਚ ਪਨ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ [ਗਰੁਕਤ੍ਵਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ'''ਤਿ?

੨੩੯. ''ਤਤ੍ਰੇਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਅਯਂ ਖੋ ਪੂਰਣੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਸਙ੍ਘੀ ਚੇਵ ਗਣੀ ਚ ਗਣਾਚਰਿਯੋ ਚ ਞਾਤੋ ਯਸਸ੍ਸੀ ਤਿਤ੍ਥਕਰੋ ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤੋ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ; ਸੋ ਚ ਖੋ ਸਾਵਕਾਨਂ ਨ ਸਕ੍ਕਤੋ ਨ ਗਰੁਕਤੋ ਨ ਮਾਨਿਤੋ ਨ ਪੂਜਿਤੋ, ਨ ਚ ਪਨ ਪੂਰਣਂ ਕਸ੍ਸਪਂ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਪੂਰਣੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਅਨੇਕਸਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਰਞ੍ਞਤਰੋ ਪੂਰਣਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ – ''ਮਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਪੂਰਣਂ ਕਸ੍ਸਪਂ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਥ; ਨੇਸੋ ਏਤਂ ਜਾਨਾਤਿ; ਮਯਮੇਤਂ ਜਾਨਾਮ, ਅਮ੍ਹੇ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਥ; ਮਯਮੇਤਂ ਭਵਨ੍ਤਾਨਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਪੂਰਣੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਬਾਹਾ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਨ ਲਭਤਿ – ''ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਮਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦਮਕਤ੍ਥ। ਨੇਤੇ, ਭਵਨ੍ਤੇ, ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਮ੍ਹੇ ਏਤੇ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ; ਮਯਮੇਤੇਸਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਬਹੂ ਖੋ ਪਨ ਪੂਰਣਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਅਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ – ''ਨ ਤ੍ਵਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਆਜਾਨਾਸਿ, ਅਹਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਆਜਾਨਾਮਿ , ਕਿਂ ਤ੍ਵਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਆਜਾਨਿਸ੍ਸਸਿ? ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਤ੍ਵਮਸਿ, ਅਹਮਸ੍ਮਿ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਸਹਿਤਂ ਮੇ, ਅਸਹਿਤਂ ਤੇ, ਪੁਰੇਵਚਨੀਯਂ ਪਚ੍ਛਾ ਅਵਚ, ਪਚ੍ਛਾਵਚਨੀਯਂ ਪੁਰੇ ਅਵਚ, ਅਧਿਚਿਣ੍ਣਂ ਤੇ ਵਿਪਰਾਵਤ੍ਤਂ, ਆਰੋਪਿਤੋ ਤੇ ਵਾਦੋ, ਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋਸਿ, ਚਰ ਵਾਦਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਾਯ, ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਹਿ ਵਾ ਸਚੇ ਪਹੋਸੀ''ਤਿ। ਇਤਿ ਪੂਰਣੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਸਾਵਕਾਨਂ ਨ ਸਕ੍ਕਤੋ ਨ ਗਰੁਕਤੋ ਨ ਮਾਨਿਤੋ ਨ ਪੂਜਿਤੋ, ਨ ਚ ਪਨ ਪੂਰਣਂ ਕਸ੍ਸਪਂ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਅਕ੍ਕੁਟ੍ਠੋ ਚ ਪਨ ਪੂਰਣੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਧਮ੍ਮਕ੍ਕੋਸੇਨਾ'''ਤਿ।

''ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਮਕ੍ਖਲਿ ਗੋਸਾਲੋ...ਪੇ॰... ਅਜਿਤੋ ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ... ਪਕੁਧੋ ਕਚ੍ਚਾਯਨੋ... ਸਞ੍ਜਯੋ ਬੇਲਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋ... ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘੀ ਚੇਵ ਗਣੀ ਚ ਗਣਾਚਰਿਯੋ ਚ ਞਾਤੋ ਯਸਸ੍ਸੀ ਤਿਤ੍ਥਕਰੋ ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤੋ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ; ਸੋ ਚ ਖੋ ਸਾਵਕਾਨਂ ਨ ਸਕ੍ਕਤੋ ਨ ਗਰੁਕਤੋ ਨ ਮਾਨਿਤੋ ਨ ਪੂਜਿਤੋ, ਨ ਚ ਪਨ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਂ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਅਨੇਕਸਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਰਞ੍ਞਤਰੋ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ – ਮਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਥ; ਨੇਸੋ ਏਤਂ ਜਾਨਾਤਿ; ਮਯਮੇਤਂ ਜਾਨਾਮ, ਅਮ੍ਹੇ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਥ; ਮਯਮੇਤਂ ਭਵਨ੍ਤਾਨਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ। ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਬਾਹਾ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਨ ਲਭਤਿ – ''ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਮਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦਮਕਤ੍ਥ। ਨੇਤੇ ਭਵਨ੍ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਮ੍ਹੇ ਏਤੇ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ; ਮਯਮੇਤੇਸਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਬਹੂ ਖੋ ਪਨ ਨਿਗਣ੍ਠਸ੍ਸ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਅਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ – ''ਨ ਤ੍ਵਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਆਜਾਨਾਸਿ, ਅਹਂ ਇਮਂ

ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਆਜਾਨਾਮਿ। ਕਿੰ ਤ੍ਵੰ ਇਮੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਆਜਾਨਿਸ੍ਸਸਿ? ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਤ੍ਵਮਸਿ। ਅਹਮਸ੍ਮਿ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਸਹਿਤੰ ਮੇ ਅਸਹਿਤੰ ਤੇ, ਪੁਰੇਵਚਨੀਯੰ ਪਚ੍ਛਾ ਅਵਚ, ਪਚ੍ਛਾਵਚਨੀਯੰ ਪੁਰੇ ਅਵਚ, ਅਧਿਚਿਣ੍ਣੰ ਤੇ ਵਿਪਰਾਵਤ੍ਤੰ, ਆਰੋਪਿਤੋ ਤੇ ਵਾਦੋ, ਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋਸਿ, ਚਰ ਵਾਦਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਾਯ, ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਹਿ ਵਾ ਸਚੇ ਪਹੋਸੀ''ਤਿ। ਇਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਸਾਵਕਾਨੰ ਨ ਸਕ੍ਕਤੋ ਨ ਗਰੁਕਤੋ ਨ ਮਾਨਿਤੋ ਨ ਪੂਜਿਤੋ, ਨ ਚ ਪਨ ਨਿਗਣ੍ਠੰ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੰ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਅਕ੍ਕੁਟ੍ਠੋ ਚ ਪਨ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਕ੍ਕੋਸੇਨਾ'''ਤਿ।

੨੪੦. ''ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਙ੍ਘੀ ਚੇਵ ਗਣੀ ਚ ਗਣਾਚਰਿਯੋ ਚ ਞਾਤੋ ਯਸਸ੍ਸੀ ਤਿਤ੍ਥਕਰੋ ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤੋ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ; ਸੋ ਚ ਖੋ ਸਾਵਕਾਨੰ ਸਕ੍ਕਤੋ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ, ਸਮਣਞ੍ਚ ਪਨ ਗੋਤਮੰ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਅਨੇਕਸਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਤਤ੍ਰਞ੍ਞਤਰੋ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ ਉਕ੍ਕਾਸਿ। ਤਮੇਨਾਞ੍ਞਤਰੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਜਣ੍ਣੁਕੇਨ [ਜਣ੍ਣੁਕੇ (ਸੀ॰)] ਘਟ੍ਟੇਸਿ – ''ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਹੋਤੁ, ਮਾਯਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਨੋ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸੀ''ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਅਨੇਕਸਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਨੇਵ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾਨੰ ਖਿਪਿਤਸਦ੍ਦੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਉਕ੍ਕਾਸਿਤਸਦ੍ਦੋ ਵਾ। ਤਮੇਨੰ ਮਹਾਜਨਕਾਯੋ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਮਾਨਰੂਪੋ [ਪਚ੍ਚਾਸਿੰ ਸਮਾਨਰੂਪੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ – ''ਯੰ ਨੋ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਭਾਸਿਸ੍ਸਤਿ ਤੰ ਨੋ ਸੋਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸੋ ਚਾਤੁਮ੍ਮਹਾਪਥੇ ਖੁਦ੍ਦਮਧੁੰ [ਖੁਦ੍ਦੰ ਮਧੁੰ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਅਨੇਲਕੰ ਪੀਲ਼ੇਯ੍ਯ [ਉਪ੍ਪੀਲ਼ੇਯ੍ਯ (ਸੀ॰)]। ਤਮੇਨੰ ਮਹਾਜਨਕਾਯੋ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਮਾਨਰੂਪੋ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ ਅਸ੍ਸ। ਏਵਮੇਵ ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਅਨੇਕਸਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਨੇਵ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾਨੰ ਖਿਪਿਤਸਦ੍ਦੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਉਕ੍ਕਾਸਿਤਸਦ੍ਦੋ ਵਾ। ਤਮੇਨੰ ਮਹਾਜਨਕਾਯੋ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਮਾਨਰੂਪੋ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ – ''ਯੰ ਨੋ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਭਾਸਿਸ੍ਸਤਿ ਤੰ ਨੋ ਸੋਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਯੇਪਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿ ਸਮ੍ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤੇਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਚੇਵ ਵਣ੍ਣਵਾਦਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਗਰਹਿਨੋਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਨਞ੍ਞਗਰਹਿਨੋ, ''ਮਯਮੇਵਮ੍ਹਾ ਅਲਕ੍ਖਿਕਾ ਮਯੰ ਅਪ੍ਪਪੁਞ੍ਞਾ ਤੇ ਮਯੰ ਏਵੰ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੇ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨਾਸਕ੍ਖਿਮ੍ਹਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਆਰਾਮਿਕਭੂਤਾ ਵਾ ਉਪਾਸਕਭੂਤਾ ਵਾ ਪਞ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਾਵਕਾਨੰ ਸਕ੍ਕਤੋ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ, ਸਮਣਞ੍ਚ ਪਨ ਗੋਤਮੰ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ'''ਤਿ।

੨੪੧. ''ਕਤਿ ਪਨ ਤ੍ਵੰ, ਉਦਾਯਿ, ਮਯਿ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਸਿ, ਯੇਹਿ ਮਮੰ [ਮਮ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ [ਗਰੁਕਰੋਨ੍ਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ''ਪਞ੍ਚ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ ਯੇਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਭਗਵਾ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਪ੍ਪਾਹਾਰੋ, ਅਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਅਪ੍ਪਾਹਾਰੋ, ਅਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ ਇਮੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਪਠਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ ਯੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਚੀਵਰੇਨ, ਇਤਰੀਤਰਚੀਵਰਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਚੀਵਰੇਨ, ਇਤਰੀਤਰਚੀਵਰਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ, ਇਮੰ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਦੁਤਿਯੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ ਯੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ, ਇਤਰੀਤਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ, ਇਤਰੀਤਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ, ਇਮਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਤਤਿਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ ਯੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਸੇਨਾਸਨੇਨ, ਇਤਰੀਤਰਸੇਨਾਸਨਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਸੇਨਾਸਨੇਨ, ਇਤਰੀਤਰਸੇਨਾਸਨਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ, ਇਮਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ ਯੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ, ਪਵਿਵੇਕਸ੍ਸ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ । ਯਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ, ਪਵਿਵੇਕਸ੍ਸ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ, ਇਮਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਪਞ੍ਚਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ ਯੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

‘‘ਇਮੇ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ ਯੇਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ’’ਤਿ।

੨੪੨. ‘‘‘ਅਪ੍ਪਾਹਾਰੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ, ਅਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ’ਤਿ, ਇਤਿ ਚੇ ਮਂ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਕੋਸਕਾਹਾਰਾਪਿ ਅਡ੍ਢਕੋਸਕਾਹਾਰਾਪਿ ਬੇਲੁਵਾਹਾਰਾਪਿ ਅਡ੍ਢਬੇਲੁਵਾਹਾਰਾਪਿ। ਅਹਂ ਖੋ ਪਨ, ਉਦਾਯਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਦਾ ਇਮਿਨਾ ਪਤ੍ਤੇਨ ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਮ੍ਪਿ ਭੁਞ੍ਜਾਮਿ ਭਿਯ੍ਯੋਪਿ ਭੁਞ੍ਜਾਮਿ। ‘ਅਪ੍ਪਾਹਾਰੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ, ਅਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ’ਤਿ, ਇਤਿ ਚੇ ਮਂ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਯੇ ਤੇ, ਉਦਾਯਿ, ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਕੋਸਕਾਹਾਰਾਪਿ ਅਡ੍ਢਕੋਸਕਾਹਾਰਾਪਿ ਬੇਲੁਵਾਹਾਰਾਪਿ ਅਡ੍ਢਬੇਲੁਵਾਹਾਰਾਪਿ ਨ ਮਂ ਤੇ ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ।

‘‘‘ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਚੀਵਰੇਨ, ਇਤਰੀਤਰਚੀਵਰਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ’ਤਿ, ਇਤਿ ਚੇ ਮਂ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਾ ਲੂਖਚੀਵਰਧਰਾ ਤੇ ਸੁਸਾਨਾ ਵਾ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਾ ਵਾ ਪਾਪਣਿਕਾ ਵਾ ਨਨ੍ਤਕਾਨਿ [ਪਾਪਣਿਕਾਨਿ ਵਾ ਨਨ੍ਤਕਾਨਿ ਵਾ (ਸੀ॰)] ਉਚ੍ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ [ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ (ਕ॰)] ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਅਹਂ ਖੋ ਪਨੁਦਾਯਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਦਾ ਗਹਪਤਿਚੀਵਰਾਨਿ ਧਾਰੇਮਿ ਦਲ੍ਹਾਨਿ ਸਤ੍ਥਲੂਖਾਨਿ ਅਲਾਬੁਲੋਮਸਾਨਿ। ‘ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਚੀਵਰੇਨ, ਇਤਰੀਤਰਚੀਵਰਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ’ਤਿ, ਇਤਿ ਚੇ ਮਂ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਯੇ ਤੇ, ਉਦਾਯਿ, ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਾ ਲੂਖਚੀਵਰਧਰਾ ਤੇ ਸੁਸਾਨਾ ਵਾ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਾ ਵਾ ਪਾਪਣਿਕਾ ਵਾ ਨਨ੍ਤਕਾਨਿ ਉਚ੍ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਮਂ ਤੇ ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ।

‘‘‘ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ, ਇਤਰੀਤਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ’ਤਿ, ਇਤਿ ਚੇ ਮਂ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾ ਸਪਦਾਨਚਾਰਿਨੋ ਉਞ੍ਛਾਸਕੇ ਵਤੇ ਰਤਾ, ਤੇ ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਸਮਾਨਾ ਆਸਨੇਨਪਿ

ਨਿਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯਮਾਨਾ ਨ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿ। ਅਹਂ ਖੋ ਪਨੁਦਾਯਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਦਾ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇਪਿ [ਨਿਮਨ੍ਤਨਸ੍ਸਾਪਿ (ਕ॰)] ਭੁਞ੍ਜਾਮਿ ਸਾਲੀਨਂ ਓਦਨਂ ਵਿਚਿਤਕਾਲ਼ਕਂ ਅਨੇਕਸੂਪਂ ਅਨੇਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ। 'ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ, ਇਤਰੀਤਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ'ਤਿ, ਇਤਿ ਚੇ ਮਂ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਯੇ ਤੇ, ਉਦਾਯਿ, ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾ ਸਪਦਾਨਚਾਰਿਨੋ ਉਞ੍ਛਾਸਕੇ ਵਤੇ ਰਤਾ ਤੇ ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਸਮਾਨਾ ਆਸਨੇਨਪਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯਮਾਨਾ ਨ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿ, ਨ ਮਂ ਤੇ ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ।

"'ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਸੇਨਾਸਨੇਨ, ਇਤਰੀਤਰਸੇਨਾਸਨਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ'ਤਿ, ਇਤਿ ਚੇ ਮਂ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕਾ, ਤੇ ਅਟ੍ਠਮਾਸੇ ਛਨ੍ਨਂ ਨ ਉਪੇਨ੍ਤਿ। ਅਹਂ ਖੋ ਪਨੁਦਾਯਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਦਾ ਕੂਟਾਗਾਰੇਸੁਪਿ ਵਿਹਰਾਮਿ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਾਵਲਿਤ੍ਤੇਸੁ ਨਿਵਾਤੇਸੁ ਫੁਸਿਤਗ੍ਗਲ਼ੇਸੁ [ਫੁਸ੍ਸਿਤਗ੍ਗਲ਼ੇਸੁ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਪਿਹਿਤਵਾਤਪਾਨੇਸੁ। 'ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਸੇਨਾਸਨੇਨ, ਇਤਰੀਤਰਸੇਨਾਸਨਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ'ਤਿ, ਇਤਿ ਚੇ ਮਂ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਯੇ ਤੇ, ਉਦਾਯਿ, ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕਾ ਤੇ ਅਟ੍ਠਮਾਸੇ ਛਨ੍ਨਂ ਨ ਉਪੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਮਂ ਤੇ ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ।

"'ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ, ਪਵਿਵੇਕਸ੍ਸ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ'ਤਿ, ਇਤਿ ਚੇ ਮਂ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕਾ ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਾ ਅਰਞ੍ਞਵਨਪਤ੍ਥਾਨਿ ਪਨ੍ਤਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਅਨ੍ਵਦ੍ਧਮਾਸਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਓਸਰਨ੍ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਾਯ। ਅਹਂ ਖੋ ਪਨੁਦਾਯਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਦਾ ਆਕਿਣ੍ਣੋ ਵਿਹਰਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਉਪਾਸਿਕਾਹਿ ਰਞ੍ਞਾ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕੇਹਿ। 'ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ, ਪਵਿਵੇਕਸ੍ਸ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ'ਤਿ, ਇਤਿ ਚੇ ਮਂ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਯੇ ਤੇ, ਉਦਾਯਿ, ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਆਰਞ੍ਞਕਾ ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਾ ਅਰਞ੍ਞਵਨਪਤ੍ਥਾਨਿ ਪਨ੍ਤਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਤੇ ਅਨ੍ਵਦ੍ਧਮਾਸਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਓਸਰਨ੍ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਾਯ, ਨ ਮਂ ਤੇ ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ।

"ਇਤਿ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਨ ਮਮਂ ਸਾਵਕਾ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੪੩. "ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਯੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਮਮਂ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ , ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਇਧੁਦਾਯਿ, ਮਮਂ ਸਾਵਕਾ ਅਧਿਸੀਲੇ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ – 'ਸੀਲਵਾ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਪਰਮੇਨ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ'ਤਿ। ਯਮ੍ਪੁਦਾਯਿ [ਯਮੁਦਾਯਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕ॰)], ਮਮਂ ਸਾਵਕਾ ਅਧਿਸੀਲੇ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ – 'ਸੀਲਵਾ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਪਰਮੇਨ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ'ਤਿ, ਅਯਂ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ , ਪਠਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਯੇਨ ਮਮਂ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੪੪. "ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਉਦਾਯਿ, ਮਮਂ ਸਾਵਕਾ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ – 'ਜਾਨਂਯੇਵਾਹ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ – ਜਾਨਾਮੀਤਿ, ਪਸ੍ਸਂਯੇਵਾਹ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ – ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ; ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਨੋ ਅਨਭਿਞ੍ਞਾਯ; ਸਨਿਦਾਨਂ

ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਨੋ ਅਨਿਦਾਨਂ; ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਨੋ ਅਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯ'ਨ੍ਤਿ। ਯਮ੍ਪੁਦਾਯਿ, ਮਮਂ ਸਾਵਕਾ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਵਾਣ੍ਣਦਸ੍ਸਨੇ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ – 'ਜਾਨਂਯੇਵਾਹ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ – ਜਾਨਾਮੀਤਿ, ਪਸ੍ਸਂਯੇਵਾਹ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ – ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ; ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਨੋ ਅਨਭਿਞ੍ਞਾਯ; ਸਨਿਦਾਨਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਨੋ ਅਨਿਦਾਨਂ; ਸਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਨੋ ਅਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯ'ਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਦੁਤਿਯੋ ਧਮ੍ਮੋ ਯੇਨ ਮਮਂ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੪੫. ''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਉਦਾਯਿ, ਮਮਂ ਸਾਵਕਾ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ – 'ਪਞ੍ਞਵਾ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਪਰਮੇਨ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ; ਤਂ ਵਤ ਅਨਾਗਤਂ ਵਾਦਪਥਂ ਨ ਦਕ੍ਖਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਾ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਂ ਨ ਸਹਧਮ੍ਮੇਨ ਸੁਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀਤਿ – ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ'। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਉਦਾਯਿ, ਅਪਿ ਨੁ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਏਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਕਥਂ ਓਪਾਤੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ?

''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''।

''ਨ ਖੋ ਪਨਾਹਂ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕੇਸੁ ਅਨੁਸਾਸਨਿਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਾਮਿ [ਪਚ੍ਚਾਸਿਂਸਾਮਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]; ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਮਮਯੇਵ ਸਾਵਕਾ ਅਨੁਸਾਸਨਿਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤਿ।

''ਯਮ੍ਪੁਦਾਯਿ, ਮਮਂ ਸਾਵਕਾ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ – 'ਪਞ੍ਞਵਾ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਪਰਮੇਨ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ; ਤਂ ਵਤ ਅਨਾਗਤਂ ਵਾਦਪਥਂ ਨ ਦਕ੍ਖਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਾ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦਂ ਨ ਸਹਧਮ੍ਮੇਨ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀਤਿ – ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ'। ਅਯਂ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਤਤਿਯੋ ਧਮ੍ਮੋ ਯੇਨ ਮਮਂ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੪੬. ''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਉਦਾਯਿ, ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਯੇਨ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਦੁਕ੍ਖੋਤਿਣ੍ਣਾ ਦੁਕ੍ਖਪਰੇਤਾ ਤੇ ਮਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਾਹਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਬ੍ਯਾਕਰੋਮਿ, ਤੇਸਾਹਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਮਿ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨ; ਤੇ ਮਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਂ... ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਂ... ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਂ ਪਟਿਪਦਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਾਹਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਂ ਪਟਿਪਦਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਬ੍ਯਾਕਰੋਮਿ , ਤੇਸਾਹਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਮਿ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨ। ਯਮ੍ਪੁਦਾਯਿ, ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਯੇਨ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਦੁਕ੍ਖੋਤਿਣ੍ਣਾ ਦੁਕ੍ਖਪਰੇਤਾ ਤੇ ਮਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਾਹਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਬ੍ਯਾਕਰੋਮਿ, ਤੇਸਾਹਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਮਿ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨ। ਤੇ ਮਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਂ ... ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਂ... ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਂ ਪਟਿਪਦਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਾਹਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਂ ਪਟਿਪਦਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਬ੍ਯਾਕਰੋਮਿ। ਤੇਸਾਹਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਮਿ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨ। ਅਯਂ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਧਮ੍ਮੋ ਯੇਨ ਮਮਂ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੪੭. ''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ। ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ ਆਤਾਪੀ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਤਿਮਾ ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਂ; ਵੇਦਨਾਸੁ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ... ਚਿਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ... ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ ਆਤਾਪੀ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਤਿਮਾ ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਂ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ। ਇਧੁਦਾਯਿ , ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਾਪਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤਿ, ਵਾਯਮਤਿ, ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤਿ,

ਚਿੱਤੁੰ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਦਹਤਿ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਪਾਪਕਾਨੰ ਅਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਛਨ੍ਦੰ ਜਨੇਤਿ, ਵਾਯਮਤਿ, ਵੀਰਿਯੰ ਆਰਭਤਿ, ਚਿੱਤੁੰ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਦਹਤਿ; ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਛਨ੍ਦੰ ਜਨੇਤਿ, ਵਾਯਮਤਿ, ਵੀਰਿਯੰ ਆਰਭਤਿ, ਚਿੱਤੁੰ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਦਹਤਿ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਠਿਤਿਯਾ ਅਸਮ੍ਮੋਸਾਯ ਭਿਯਜੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਛਨ੍ਦੰ ਜਨੇਤਿ, ਵਾਯਮਤਿ, ਵੀਰਿਯੰ ਆਰਭਤਿ, ਚਿੱਤੁੰ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਦਹਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ। ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਛਨ੍ਦਸਮਾਧਿਪਧਾਨਸਙ੍ਖਾਰਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੰ ਭਾਵੇਤਿ, ਵੀਰਿਯਸਮਾਧਿਪਧਾਨਸਙ੍ਖਾਰਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੰ ਭਾਵੇਤਿ, ਚਿੱਤੁਸਮਾਧਿਪਧਾਨਸਙ੍ਖਾਰਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੰ ਭਾਵੇਤਿ, ਵੀਮੰਸਾਸਮਾਧਿਪਧਾਨਸਙ੍ਖਾਰਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੰ ਭਾਵੇਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ। ਇਧੁਦਾਯਿ , ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਭਾਵੇਤਿ ਉਪਸਮਗਾਮਿੰ ਸਮ੍ਬੋਧਗਾਮਿੰ; ਵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਭਾਵੇਤਿ...ਪੇ॰... ਸਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਭਾਵੇਤਿ... ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਭਾਵੇਤਿ... ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਭਾਵੇਤਿ ਉਪਸਮਗਾਮਿੰ ਸਮ੍ਬੋਧਗਾਮਿੰ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਪਞ੍ਚ ਬਲਾਨਿ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ। ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਦ੍ਧਾਬਲੰ ਭਾਵੇਤਿ ਉਪਸਮਗਾਮਿੰ ਸਮ੍ਬੋਧਗਾਮਿੰ; ਵੀਰਿਯਬਲੰ ਭਾਵੇਤਿ...ਪੇ॰... ਸਤਿਬਲੰ ਭਾਵੇਤਿ... ਸਮਾਧਿਬਲੰ ਭਾਵੇਤਿ... ਪਞ੍ਞਾਬਲੰ ਭਾਵੇਤਿ ਉਪਸਮਗਾਮਿੰ ਸਮ੍ਬੋਧਗਾਮਿੰ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਸੱਤੁਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ। ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤਿ ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਵਿਰਾਗਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਨਿਰੋਧਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਪਰਿਣਾਮਿੰ; ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤਿ...ਪੇ॰... ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤਿ... ਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤਿ... ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤਿ... ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤਿ... ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤਿ ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਵਿਰਾਗਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਨਿਰੋਧਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਪਰਿਣਾਮਿੰ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਅਰਿਯੰ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੰ ਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ। ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿੰ ਭਾਵੇਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੰ ਭਾਵੇਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਵਾਚੰ ਭਾਵੇਤਿ , ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੰ ਭਾਵੇਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵੰ ਭਾਵੇਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੰ ਭਾਵੇਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਤਿੰ ਭਾਵੇਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿੰ ਭਾਵੇਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੪੮. ''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ। ਰੂਪੀ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਯੰ ਪਠਮੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ; ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੁੰ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਯੰ ਦੁਤਿਯੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ; ਸੁਭਨ੍ਤੇਵ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਯੰ ਤਤਿਯੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ; ਸਬ੍ਬਸੋ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਨੰ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾ ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਨੰ ਅਮਨਸਿਕਾਰਾ 'ਅਨਨ੍ਤੋ ਆਕਾਸੋ'ਤਿ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯੰ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ; ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ 'ਅਨਨ੍ਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣ'ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯੰ ਪਞ੍ਚਮੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ; ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ 'ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ'ਤਿ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯੰ ਛਟ੍ਠੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ;

ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯੰ ਸਤ੍ਤਮੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ; ਸਬ੍ਬਸੋ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੰ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਯੰ ਅਟ੍ਠਮੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੪੯. ''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਅਟ੍ਠ ਅਭਿਭਾਯਤਨਾਨਿ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਏਕੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਨਿ। 'ਤਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਜਾਨਾਮਿ, ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਏਵੰ ਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ। ਇਦੰ ਪਠਮੰ ਅਭਿਭਾਯਤਨੰ।

''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਏਕੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਨਿ। 'ਤਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਜਾਨਾਮਿ, ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਏਵੰ ਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ। ਇਦੰ ਦੁਤਿਯੰ ਅਭਿਭਾਯਤਨੰ।

''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਏਕੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਨਿ। 'ਤਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਜਾਨਾਮਿ, ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਏਵੰ ਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ। ਇਦੰ ਤਤਿਯੰ ਅਭਿਭਾਯਤਨੰ।

''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਏਕੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਨਿ। 'ਤਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਜਾਨਾਮਿ, ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਏਵੰ ਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ। ਇਦੰ ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਅਭਿਭਾਯਤਨੰ।

''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਏਕੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਨੀਲਾਨਿ ਨੀਲਵਣ੍ਣਾਨਿ ਨੀਲਨਿਦਸ੍ਸਨਾਨਿ ਨੀਲਨਿਭਾਸਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਉਮਾਪੁਪ੍ਫੰ ਨੀਲੰ ਨੀਲਵਣ੍ਣੰ ਨੀਲਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਨੀਲਨਿਭਾਸੰ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਵਾ ਪਨ ਤੰ ਵਤ੍ਥੰ ਬਾਰਾਣਸੇਯ੍ਯਕੰ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮਟ੍ਠੰ ਨੀਲੰ ਨੀਲਵਣ੍ਣੰ ਨੀਲਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਨੀਲਨਿਭਾਸੰ; ਏਵਮੇਵ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਏਕੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਨੀਲਾਨਿ ਨੀਲਵਣ੍ਣਾਨਿ ਨੀਲਨਿਦਸ੍ਸਨਾਨਿ ਨੀਲਨਿਭਾਸਾਨਿ। 'ਤਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਜਾਨਾਮਿ, ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਏਵੰ ਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ। ਇਦੰ ਪਞ੍ਚਮੰ ਅਭਿਭਾਯਤਨੰ ।

''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਏਕੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪੀਤਾਨਿ ਪੀਤਵਣ੍ਣਾਨਿ ਪੀਤਨਿਦਸ੍ਸਨਾਨਿ ਪੀਤਨਿਭਾਸਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਕਣਿਕਾਰਪੁਪ੍ਫੰ ਪੀਤੰ ਪੀਤਵਣ੍ਣੰ ਪੀਤਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਪੀਤਨਿਭਾਸੰ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਵਾ ਪਨ ਤੰ ਵਤ੍ਥੰ ਬਾਰਾਣਸੇਯ੍ਯਕੰ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮਟ੍ਠੰ ਪੀਤੰ ਪੀਤਵਣ੍ਣੰ ਪੀਤਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਪੀਤਨਿਭਾਸੰ; ਏਵਮੇਵ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਏਕੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪੀਤਾਨਿ ਪੀਤਵਣ੍ਣਾਨਿ ਪੀਤਨਿਦਸ੍ਸਨਾਨਿ ਪੀਤਨਿਭਾਸਾਨਿ। 'ਤਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਜਾਨਾਮਿ, ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਏਵੰ ਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ। ਇਦੰ ਛਟ੍ਠੰ ਅਭਿਭਾਯਤਨੰ।

''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਏਕੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਲੋਹਿਤਕਾਨਿ ਲੋਹਿਤਕਵਣ੍ਣਾਨਿ ਲੋਹਿਤਕਨਿਦਸ੍ਸਨਾਨਿ ਲੋਹਿਤਕਨਿਭਾਸਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਨ੍ਧੁਜੀਵਕਪੁਪ੍ਫੰ ਲੋਹਿਤਕੰ ਲੋਹਿਤਕਵਣ੍ਣੰ ਲੋਹਿਤਕਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਲੋਹਿਤਕਨਿਭਾਸੰ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਵਾ ਪਨ ਤੰ ਵਤ੍ਥੰ ਬਾਰਾਣਸੇਯ੍ਯਕੰ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮਟ੍ਠੰ ਲੋਹਿਤਕੰ ਲੋਹਿਤਕਵਣ੍ਣੰ ਲੋਹਿਤਕਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਲੋਹਿਤਕਨਿਭਾਸੰ; ਏਵਮੇਵ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਏਕੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਲੋਹਿਤਕਾਨਿ ਲੋਹਿਤਕਵਣ੍ਣਾਨਿ ਲੋਹਿਤਕਨਿਦਸ੍ਸਨਾਨਿ ਲੋਹਿਤਕਨਿਭਾਸਾਨਿ। 'ਤਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਜਾਨਾਮਿ, ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਏਵੰ ਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ। ਇਦੰ ਸਤ੍ਤਮੰ ਅਭਿਭਾਯਤਨੰ।

''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਏਕੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਓਦਾਤਾਨਿ ਓਦਾਤਵਣ੍ਣਾਨਿ ਓਦਾਤਨਿਦਸ੍ਸਨਾਨਿ ਓਦਾਤਨਿਭਾਸਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਓਸਧਿਤਾਰਕਾ ਓਦਾਤਾ ਓਦਾਤਵਣ੍ਣਾ ਓਦਾਤਨਿਦਸ੍ਸਨਾ ਓਦਾਤਨਿਭਾਸਾ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਵਾ ਪਨ ਤੰ ਵਤ੍ਥੰ ਬਾਰਾਣਸੇਯ੍ਯਕੰ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮਟ੍ਠੰ ਓਦਾਤੰ ਓਦਾਤਵਣ੍ਣੰ ਓਦਾਤਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਓਦਾਤਨਿਭਾਸੰ; ਏਵਮੇਵ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ

ਅਰੂਪਸਞ੍ਞੀ ਏਕੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਓਦਾਤਾਨਿ ਓਦਾਤਵਣ੍ਣਾਨਿ ਓਦਾਤਨਿਦਸ੍ਸਨਾਨਿ ਓਦਾਤਨਿਭਾਸਾਨਿ । 'ਤਾਨਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਜਾਨਾਮਿ , ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਏਵੰਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤਿ। ਇਦੰ ਅਟ੍ਠਮੰ ਅਭਿਭਾਯਤਨੰ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੫੦. ''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਦਸ ਕਸਿਣਾਯਤਨਾਨਿ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ। ਪਥਵੀਕਸਿਣਮੇਕੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯੰ ਅਦ੍ਵਯੰ ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ; ਆਪੋਕਸਿਣਮੇਕੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰... ਤੇਜੋਕਸਿਣਮੇਕੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ... ਵਾਯੋਕਸਿਣਮੇਕੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ... ਨੀਲਕਸਿਣਮੇਕੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ... ਪੀਤਕਸਿਣਮੇਕੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ... ਲੋਹਿਤਕਸਿਣਮੇਕੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ... ਓਦਾਤਕਸਿਣਮੇਕੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ... ਆਕਾਸਕਸਿਣਮੇਕੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ ... ਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸਿਣਮੇਕੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯੰ ਅਦ੍ਵਯੰ ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੫੧. ''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਝਾਨਾਨਿ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ। ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕੰ ਸਵਿਚਾਰੰ ਵਿਵੇਕਜੰ ਪੀਤਿਸੁਖੰ ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਮਮੇਵ ਕਾਯੰ ਵਿਵੇਕਜੇਨ ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਤਿ ਪਰਿਸਨ੍ਦੇਤਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ ਪਰਿਪ੍ਫਰਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਬ੍ਬਾਵਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਵਿਵੇਕਜੇਨ ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਅਪ੍ਫੁਟੰ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਦਕ੍ਖੋ ਨ੍ਹਾਪਕੋ [ਨਹਾਪਕੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਵਾ ਨ੍ਹਾਪਕਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਵਾ ਕੰਸਥਾਲੇ ਨ੍ਹਾਨੀਯਚੁਣ੍ਣਾਨਿ [ਨਹਾਨੀਯਚੁਣ੍ਣਾਨਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕੇਨ ਪਰਿਪ੍ਫੋਸਕੰ ਪਰਿਪ੍ਫੋਸਕੰ ਸਨ੍ਨੇਯ੍ਯ, ਸਾਯੰ ਨ੍ਹਾਨੀਯਪਿਣ੍ਡਿ [ਸਾਸ੍ਸ ਨਹਾਨੀਯਪਿਣ੍ਡੀ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)] ਸ੍ਨੇਹਾਨੁਗਤਾ ਸ੍ਨੇਹਪਰੇਤੋ ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਾ ਫੁਟਾ ਸ੍ਨੇਹੇਨ ਨ ਚ ਪਗ੍ਘਰਿਣੀ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਮੇਵ ਕਾਯੰ ਵਿਵੇਕਜੇਨ ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਤਿ ਪਰਿਸਨ੍ਦੇਤਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ ਪਰਿਪ੍ਫਰਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਬ੍ਬਾਵਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਵਿਵੇਕਜੇਨ ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਅਪ੍ਫੁਟੰ ਹੋਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨੰ ਵੂਪਸਮਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੰ...ਪੇ॰... ਦੁਤਿਯੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਮਮੇਵ ਕਾਯੰ ਸਮਾਧਿਜੇਨ ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਤਿ ਪਰਿਸਨ੍ਦੇਤਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ ਪਰਿਪ੍ਫਰਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਬ੍ਬਾਵਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਜੇਨ ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਅਪ੍ਫੁਟੰ ਹੋਤਿ । ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਉਦਕਰਹਦੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਉਬ੍ਭਿਦੋਦਕੋ [ਉਬ੍ਭਿਤੋਦਕੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਕ॰)]। ਤਸ੍ਸ ਨੇਵਸ੍ਸ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਉਦਕਸ੍ਸ ਆਯਮੁਖੰ , ਨ ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਉਦਕਸ੍ਸ ਆਯਮੁਖੰ, ਨ ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ ਉਦਕਸ੍ਸ ਆਯਮੁਖੰ, ਨ ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਦਿਸਾਯ ਉਦਕਸ੍ਸ ਆਯਮੁਖੰ, ਦੇਵੋ ਚ ਨ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਸਮ੍ਮਾ ਧਾਰੰ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਚ੍ਛੇਯ੍ਯ; ਅਥ ਖੋ ਤਮ੍ਹਾਵ ਉਦਕਰਹਦਾ ਸੀਤਾ ਵਾਰਿਧਾਰਾ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਉਦਕਰਹਦੰ ਸੀਤੇਨ ਵਾਰਿਨਾ ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਯ੍ਯ ਪਰਿਸਨ੍ਦੇਯ੍ਯ ਪਰਿਪੂਰੇਯ੍ਯ ਪਰਿਪ੍ਫਰੇਯ੍ਯ, ਨਾਸ੍ਸ [ਨ ਨੇਸੰ (ਸੀ॰)] ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਬ੍ਬਾਵਤੋ ਉਦਕਰਹਦਸ੍ਸ ਸੀਤੇਨ ਵਾਰਿਨਾ ਅਪ੍ਫੁਟੰ ਅਸ੍ਸ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਮੇਵ ਕਾਯੰ ਸਮਾਧਿਜੇਨ ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਤਿ ਪਰਿਸਨ੍ਦੇਤਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ ਪਰਿਪ੍ਫਰਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਬ੍ਬਾਵਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਜੇਨ ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਅਪ੍ਫੁਟੰ ਹੋਤਿ।

''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੀਤਿਯਾ ਚ ਵਿਰਾਗਾ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਮਮੇਵ ਕਾਯੰ ਨਿਪ੍ਪੀਤਿਕੇਨ ਸੁਖੇਨ ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਤਿ ਪਰਿਸਨ੍ਦੇਤਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ ਪਰਿਪ੍ਫਰਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਬ੍ਬਾਵਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਪੀਤਿਕੇਨ ਸੁਖੇਨ ਅਪ੍ਫੁਟੰ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਉਪ੍ਪਲਿਨਿਯੰ ਵਾ ਪਦੁਮਿਨਿਯੰ ਵਾ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਿਨਿਯੰ ਵਾ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚਾਨਿ ਉਪ੍ਪਲਾਨਿ ਵਾ ਪਦੁਮਾਨਿ ਵਾ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਾਨਿ ਵਾ ਉਦਕੇ ਜਾਤਾਨਿ ਉਦਕੇ ਸੰਵਡ੍ਢਾਨਿ ਉਦਕਾਨੁਗ੍ਗਤਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਮੁਗ੍ਗਪੋਸੀਨਿ, ਤਾਨਿ ਯਾਵ ਚਗ੍ਗਾ ਯਾਵ ਚ ਮੂਲਾ ਸੀਤੇਨ ਵਾਰਿਨਾ ਅਭਿਸਨ੍ਨਾਨਿ ਪਰਿਸਨ੍ਨਾਨਿ ਪਰਿਪੂਰਾਨਿ ਪਰਿਪ੍ਫੁਟਾਨਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਬ੍ਬਾਵਤੰ, ਉਪ੍ਪਲਾਨੰ ਵਾ ਪਦੁਮਾਨੰ ਵਾ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਾਨੰ ਵਾ ਸੀਤੇਨ ਵਾਰਿਨਾ ਅਪ੍ਫੁਟੰ ਅਸ੍ਸ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਮੇਵ ਕਾਯੰ ਨਿਪ੍ਪੀਤਿਕੇਨ ਸੁਖੇਨ ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਤਿ ਪਰਿਸਨ੍ਦੇਤਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ ਪਰਿਪ੍ਫਰਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਬ੍ਬਾਵਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਪੀਤਿਕੇਨ ਸੁਖੇਨ ਅਪ੍ਫੁਟੰ ਹੋਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸੋਮਨਸ੍ਸਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨੰ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖੰ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਤਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਇਮਮੇਵ ਕਾਯੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਚੇਤਸਾ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਬ੍ਬਾਵਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਚੇਤਸਾ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇਨ ਅਪ੍ਫੁਟੰ ਹੋਤਿ। ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਪੁਰਿਸੋ ਓਦਾਤੇਨ ਵਤ੍ਥੇਨ ਸਸੀਸੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਸ੍ਸ, ਨਾਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਬ੍ਬਾਵਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਓਦਾਤੇਨ ਵਤ੍ਥੇਨ ਅਪ੍ਫੁਟੰ ਅਸ੍ਸ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਮੇਵ ਕਾਯੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਚੇਤਸਾ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਬ੍ਬਾਵਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਚੇਤਸਾ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇਨ ਅਪ੍ਫੁਟੰ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੫੨. ‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਏਵੰ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ – ‘ਅਯੰ ਖੋ ਮੇ ਕਾਯੋ ਰੂਪੀ ਚਾਤੁਮਹਾਭੂਤਿਕੋ ਮਾਤਾਪੇਤ੍ତਿਕਸਮ੍ਭਵੋ ਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸੂਪਚਯੋ ਅਨਿਚ੍ਚੁਚ੍ਛਾਦਨਪਰਿਮਦ੍ਦਨਭੇਦਨਵਿਦ੍ਧੰਸਨਧਮ੍ਮੋ; ਇਦਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਏਤ੍ਥ ਸਿਤੰ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਬਦ੍ਧੰ’। ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਮਣਿ ਵੇਲੁਰਿਯੋ ਸੁਭੋ ਜਾਤਿਮਾ ਅਟ੍ਠੰਸੋ ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤੋ ਅਚ੍ਛੋ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ; ਤਤ੍ਰਿਦੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਆਵੁਤੰ ਨੀਲੰ ਵਾ ਪੀਤੰ ਵਾ ਲੋਹਿਤੰ ਵਾ ਓਦਾਤੰ ਵਾ ਪਣ੍ਡੁਸੁਤ੍ਤੰ ਵਾ। ਤਮੇਨੰ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ ਹਤ੍ਥੇ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖੇਯਜ – ‘ਅਯੰ ਖੋ ਮਣਿ ਵੇਲੁਰਿਯੋ ਸੁਭੋ ਜਾਤਿਮਾ ਅਟ੍ਠੰਸੋ ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤੋ ਅਚ੍ਛੋ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ; ਤਤ੍ਰਿਦੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਆਵੁਤੰ ਨੀਲੰ ਵਾ ਪੀਤੰ ਵਾ ਲੋਹਿਤੰ ਵਾ ਓਦਾਤੰ ਵਾ ਪਣ੍ਡੁਸੁਤ੍ਤੰ ਵਾ’ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਏਵੰ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ – ‘ਅਯੰ ਖੋ ਮੇ ਕਾਯੋ ਰੂਪੀ ਚਾਤੁਮਹਾਭੂਤਿਕੋ ਮਾਤਾਪੇਤ੍ਤਿਕਸਮ੍ਭਵੋ ਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸੂਪਚਯੋ ਅਨਿਚ੍ਚੁਚ੍ਛਾਦਨਪਰਿਮਦ੍ਦਨਭੇਦਨਵਿਦ੍ਧੰਸਨਧਮ੍ਮੋ; ਇਦਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਏਤ੍ਥ ਸਿਤੰ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਬਦ੍ਧ’ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੫੩. ‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਇਮਮ੍ਹਾ ਕਾਯਾ ਅਞ੍ਞੰ ਕਾਯੰ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਨ੍ਤਿ ਰੂਪਿੰ ਮਨੋਮਯੰ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਿੰ ਅਹੀਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ। ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਪੁਰਿਸੋ ਮੁਞ੍ਜਮ੍ਹਾ ਈਸਿਕੰ ਪਬ੍ਬਾਹੇਯਜ; ਤਸ੍ਸ ਏਵਮਸ੍ਸ – ‘ਅਯੰ ਮੁਞ੍ਜੋ, ਅਯੰ ਈਸਿਕਾ; ਅਞ੍ਞੋ ਮੁਞ੍ਜੋ, ਅਞ੍ਞਾ ਈਸਿਕਾ; ਮੁਞ੍ਜਮ੍ਹਾਤ੍ਵੇਵ ਈਸਿਕਾ ਪਬ੍ਬਾਲ੍ਹਾ’ਤਿ। ਸੇਯਜਥਾ ਵਾ ਪਨੁਦਾਯਿ, ਪੁਰਿਸੋ ਅਸਿੰ ਕੋਸਿਯਾ ਪਬ੍ਬਾਹੇਯਜ; ਤਸ੍ਸ ਏਵਮਸ੍ਸ – ‘ਅਯੰ ਅਸਿ, ਅਯੰ ਕੋਸਿ; ਅਞ੍ਞੋ ਅਸਿ ਅਞ੍ਞਾ ਕੋਸਿ; ਕੋਸਿਯਾਤ੍ਵੇਵ ਅਸਿ ਪਬ੍ਬਾਲ੍ਹੋ’ਤਿ। ਸੇਯਜਥਾ ਵਾ, ਪਨੁਦਾਯਿ , ਪੁਰਿਸੋ ਅਹਿੰ ਕਰਣ੍ਡਾ ਉਦ੍ਧਰੇਯਜ; ਤਸ੍ਸ ਏਵਮਸ੍ਸ – ‘ਅਯੰ ਅਹਿ, ਅਯੰ ਕਰਣ੍ਡੋ; ਅਞ੍ਞੋ ਅਹਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਕਰਣ੍ਡੋ; ਕਰਣ੍ਡਾਤ੍ਵੇਵ ਅਹਿ ਉਬ੍ਭਤੋ’ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਇਮਮ੍ਹਾ ਕਾਯਾ ਅਞ੍ਞੰ ਕਾਯੰ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਨ੍ਤਿ ਰੂਪਿੰ ਮਨੋਮਯੰ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਿੰ ਅਹੀਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੫੪. ‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧੰ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤਿ – ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਤਿ; ਆਵਿਭਾਵੰ, ਤਿਰੋਭਾਵੰ; ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟੰ ਤਿਰੋਪਾਕਾਰੰ ਤਿਰੋਪਬ੍ਬਤੰ ਅਸਜਜਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਆਕਾਸੇ; ਪਥਵਿਯਾਪਿ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਿਮੁਜ੍ਜੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਉਦਕੇ; ਉਦਕੇਪਿ ਅਭਿਜ੍ਜਮਾਨੇ [ਅਭਿਜ੍ਜਮਾਨਾ (ਕ॰)] ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਪਥਵਿਯੰ; ਆਕਾਸੇਪਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਕਮਨ੍ਤਿ, ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਪਕ੍ਖੀ ਸਕੁਣੋ; ਇਮੇਪਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇ ਏਵੰਮਹਿਦ੍ਧਿਕੇ ਏਵੰਮਹਾਨੁਭਾਵੇ ਪਾਣਿਨਾ ਪਰਿਮਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਮਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾਪਿ ਕਾਯੇਨ ਵਸੰ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ। ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਦਕ੍ਖੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਵਾ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਵਾ ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਯ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਯੰ ਯਦੇਵ ਭਾਜਨਵਿਕਤਿੰ ਆਕਙ੍ਖੇਯਜ ਤੰ ਤਦੇਵ ਕਰੇਯਜ ਅਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦੇਯਜ; ਸੇਯਜਥਾ ਵਾ ਪਨੁਦਾਯਿ, ਦਕ੍ਖੋ ਦਨ੍ਤਕਾਰੋ ਵਾ ਦਨ੍ਤਕਾਰਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਵਾ ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਸ੍ਮਿੰ ਦਨ੍ਤਸ੍ਮਿੰ ਯੰ ਯਦੇਵ ਦਨ੍ਤਵਿਕਤਿੰ ਆਕਙ੍ਖੇਯਜ ਤੰ ਤਦੇਵ ਕਰੇਯਜ ਅਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦੇਯਜ; ਸੇਯਜਥਾ ਵਾ ਪਨੁਦਾਯਿ, ਦਕ੍ਖੋ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰੋ ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਵਾ ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਸ੍ਮਿੰ ਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਮਿੰ ਯੰ ਯਦੇਵ ਸੁਵਣ੍ਣਵਿਕਤਿੰ ਆਕਙ੍ਖੇਯਜ ਤੰ ਤਦੇਵ ਕਰੇਯਜ ਅਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦੇਯਜ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ,

ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧੰ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤਿ – ਏਕੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਬਹੁਧਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਹੋਤਿ; ਆਵਿਭਾਵੰ, ਤਿਰੋਭਾਵੰ; ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟੰ ਤਿਰੋਪਾਕਾਰੰ ਤਿਰੋਪਬ੍ਬਤੰ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਆਕਾਸੇ; ਪਥਵਿਯਾਪਿ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਿਮੁਜ੍ਜੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਉਦਕੇ; ਉਦਕੇਪਿ ਅਭਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ , ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਪਥਵਿਯੰ; ਆਕਾਸੇਪਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਕਮਨ੍ਤਿ, ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਪਕ੍ਖੀ ਸਕੁਣੋ; ਇਮੇਪਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇ ਏਵੰਮਹਿਦ੍ਧਿਕੇ ਏਵੰਮਹਾਨੁਭਾਵੇ ਪਾਣਿਨਾ ਪਰਿਮਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਮਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾਪਿ ਕਾਯੇਨ ਵਸੰ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੫੫. ''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਿਕਾਯ ਉਭੋ ਸਦ੍ਦੇ ਸੁਣਨ੍ਤਿ – ਦਿਬ੍ਬੇ ਚ ਮਾਨੁਸੇ ਚ, ਯੇ ਦੂਰੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਚ। ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਬਲਵਾ ਸਙ੍ਖਧਮੋ ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨੇਵ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਿਕਾਯ ਉਭੋ ਸਦ੍ਦੇ ਸੁਣਨ੍ਤਿ – ਦਿਬ੍ਬੇ ਚ ਮਾਨੁਸੇ ਚ, ਯੇ ਦੂਰੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਚ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੫੬. ''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਪਰਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ – ਸਰਾਗੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਸਰਾਗੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਵੀਤਰਾਗੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਵੀਤਰਾਗੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ; ਸਦੋਸੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਸਦੋਸੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਵੀਤਦੋਸੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਵੀਤਦੋਸੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ; ਸਮੋਹੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਸਮੋਹੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਵੀਤਮੋਹੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਵੀਤਮੋਹੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ; ਸੰਖਿਤ੍ਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਸਙ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ; ਮਹਗ੍ਗਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਮਹਗ੍ਗਤੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਅਮਹਗ੍ਗਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਅਮਹਗ੍ਗਤੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ; ਸਉਤ੍ਤਰੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਸਉਤ੍ਤਰੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ; ਸਮਾਹਿਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਸਮਾਹਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਅਸਮਾਹਿਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਅਸਮਾਹਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ; ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਅਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਅਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਇਤ੍ਥੀ ਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਵਾ ਦਹਰੋ ਯੁਵਾ ਮਣ੍ਡਨਕਜਾਤਿਕੋ ਆਦਾਸੇ ਵਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਚ੍ਛੇ ਵਾ ਉਦਕਪਤ੍ਤੇ ਸਕੰ ਮੁਖਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਸਕਣਿਕੰ ਵਾ 'ਸਕਣਿਕ'ਨ੍ਤਿ [ਸਕਣਿਕਙ੍ਗੰ ਵਾ ਸਕਣਿਕਙ੍ਗਨ੍ਤਿ (ਸੀ॰)] ਜਾਨੇਯਜ , ਅਕਣਿਕੰ ਵਾ 'ਅਕਣਿਕ'ਨ੍ਤਿ [ਅਕਣਿਕਙ੍ਗੰ ਵਾ ਅਕਣਿਕਙ੍ਗਨ੍ਤਿ (ਸੀ॰)] ਜਾਨੇਯਜ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਪਰਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ – ਸਰਾਗੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਸਰਾਗੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਵੀਤਰਾਗੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ...ਪੇ॰... ਸਦੋਸੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ... ਵੀਤਦੋਸੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ... ਸਮੋਹੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ... ਵੀਤਮੋਹੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ... ਸਙ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ... ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ... ਮਹਗ੍ਗਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ... ਅਮਹਗ੍ਗਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ... ਸਉਤ੍ਤਰੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ... ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ... ਸਮਾਹਿਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ... ਅਸਮਾਹਿਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ... ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ... ਅਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੰ 'ਅਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੫੭. ''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿੰ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਪਞ੍ਚਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਦਸਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਵੀਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਤਿੰਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਜਾਤਿਸਤਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ, ਅਨੇਕੇਪਿ ਸੰਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ ਅਨੇਕੇਪਿ ਵਿਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ ਅਨੇਕੇਪਿ ਸੰਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ – 'ਅਮੁਤ੍ਰਾਸਿੰ ਏਵੰਨਾਮੋ ਏਵੰਗੋਤ੍ਤੋ ਏਵੰਵਣ੍ਣੋ ਏਵਮਾਹਾਰੋ ਏਵੰਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਅਮੁਤ੍ਰ ਉਦਪਾਦਿੰ; ਤਤ੍ਰਾਪਾਸਿੰ ਏਵੰਨਾਮੋ ਏਵੰਗੋਤ੍ਤੋ ਏਵੰਵਣ੍ਣੋ ਏਵਮਾਹਾਰੋ ਏਵੰਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਇਧੂਪਪਨ੍ਨੋ'ਤਿ। ਇਤਿ ਸਾਕਾਰੰ ਸਉਦ੍ਦੇਸੰ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ। ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਪੁਰਿਸੋ ਸਕਮ੍ਹਾ ਗਾਮਾ ਅਞ੍ਞੰ ਗਾਮੰ ਗਚ੍ਛੇਯਜ, ਤਮ੍ਹਾਪਿ ਗਾਮਾ ਅਞ੍ਞੰ ਗਾਮੰ ਗਚ੍ਛੇਯਜ; ਸੋ ਤਮ੍ਹਾ ਗਾਮਾ ਸਕੰਯੇਵ ਗਾਮੰ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛੇਯਜ; ਤਸ੍ਸ ਏਵਮਸ੍ਸ –

‘ਅਹਂ ਖੋ ਸਕਮ੍ਹਾ ਗਾਮਾ ਅਞ੍ਞਂ ਗਾਮਂ ਅਗਚ੍ਛਿਂ, ਤਤ੍ਰ ਏਵਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿਂ ਏਵਂ ਨਿਸੀਦਿਂ ਏਵਂ ਅਭਾਸਿਂ ਏਵਂ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿਂ; ਤਮ੍ਹਾਪਿ ਗਾਮਾ ਅਮੁਂ ਗਾਮਂ ਅਗਚ੍ਛਿਂ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਏਵਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿਂ ਏਵਂ ਨਿਸੀਦਿਂ ਏਵਂ ਅਭਾਸਿਂ ਏਵਂ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿਂ, ਸੋਮ੍ਹਿ ਤਮ੍ਹਾ ਗਾਮਾ ਸਕਂਯੇਵ ਗਾਮਂ ਪਚ੍ਚਾਗਤੋ’ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰਂ ਸਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੫੮. ‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ – ‘ਇਮੇ ਵਤ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਉਪਵਾਦਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾ, ਤੇ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਨ੍ਨਾ; ਇਮੇ ਵਾ ਪਨ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਮਨੋਸੁਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਨੁਪਵਾਦਕਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾ, ਤੇ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਨ੍ਨਾ’ਤਿ। ਇਤਿ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਦ੍ਵੇ ਅਗਾਰਾ ਸਦ੍ਵਾਰਾ [ਸਨ੍ਨਦ੍ਵਾਰਾ (ਕ॰)]। ਤਤ੍ਰ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ ਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤੋ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਗੇਹਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੇਪਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੇਪਿ ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇਪਿ ਅਨੁਵਿਚਰਨ੍ਤੇਪਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਤਤ੍ਰ ਚ ਪ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

੨੫੯. ‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵਂ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਪਬ੍ਬਤਸਙ੍ਖੇਪੇ ਉਦਕਰਹਦੋ ਅਚ੍ਛੋ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਅਨਾਵਿਲੋ, ਤਤ੍ਥ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ ਤੀਰੇ ਠਿਤੋ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਸਿਪ੍ਪਿਸਮ੍ਬੁਕਮ੍ਪਿ [ਸਿਪ੍ਪਿਕਸਮ੍ਬੁਕਮ੍ਪਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਸਕ੍ਖਰਕਠਲਮ੍ਪਿ ਮਚ੍ਛਗੁਮ੍ਬਮ੍ਪਿ ਚਰਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਮ੍ਪਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਵਮਸ੍ਸ – ‘ਅਯਂ ਖੋ ਉਦਕਰਹਦੋ ਅਚ੍ਛੋ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਅਨਾਵਿਲੋ, ਤਤ੍ਰਿਮੇ ਸਿਪ੍ਪਿਸਮ੍ਬੁਕਾਪਿ ਸਕ੍ਖਰਕਠਲਾਪਿ ਮਚ੍ਛਗੁਮ੍ਬਾਪਿ ਚਰਨ੍ਤਿਪਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿਪੀ’ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਪਟਿਪਦਾ, ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵਂ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਾਵਕਾ ਬਹੂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਪਞ੍ਚਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਯੇਨ ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

‘‘ਇਮੇ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਯੇਹਿ ਮਮਂ ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਗਰੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ’’ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ।

ਮਹਾਸਕੁਲੁਦਾਯਿਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਸੁਤ੍ਤਂ

੨੬੦. ਏਵ੍ਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵ੍ਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵ੍ਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਉਗ੍ਗਾਹਮਾਨੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ [ਸਮਣਮਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਸਮਯਪ੍ਪਵ੍ਾਦਕੇ ਤਿਨ੍ਦੁਕਾਚੀਰੇ ਏਕਸਾਲਕੇ ਮਲ੍ਲਿਕਾਯ ਆਰਾਮੇ ਪਟਿਵਸਤਿ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇਹਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸਤੇਹਿ। ਅਥ ਖੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿ ਦਿਵ੍ਾ ਦਿਵਸ੍ਸ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ। ਅਥ ਖੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗਸ੍ਸ ਥਪਤਿਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਕਾਲੋ ਖੋ ਤਾਵ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ; ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨੋ ਭਗਵ੍ਾ। ਮਨੋਭਾਵਨਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਸਮਯੋ ਦਸ੍ਸਨਾਯ; ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਾ ਮਨੋਭਾਵਨਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਯੇਨ ਸਮਯਪ੍ਪਵ੍ਾਦਕੋ ਤਿਨ੍ਦੁਕਾਚੀਰੋ ਏਕਸਾਲਕੋ ਮਲ੍ਲਿਕਾਯ ਆਰਾਮੋ ਯੇਨ ਉਗ੍ਗਾਹਮਾਨੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ ਯੇਨ ਸਮਯਪ੍ਪਵ੍ਾਦਕੋ ਤਿਨ੍ਦੁਕਾਚੀਰੋ ਏਕਸਾਲਕੋ ਮਲ੍ਲਿਕਾਯ ਆਰਾਮੋ ਯੇਨ ਉਗ੍ਗਾਹਮਾਨੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਉਗ੍ਗਾਹਮਾਨੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਉਨ੍ਨਾਦਿਨਿਯਾ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਾਯ ਅਨੇਕਵ੍ਿਹਿਤਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿਯਾ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਰਾਜਕਥਂ ਚੋਰਕਥਂ ਮਹਾਮਤ੍ਤਕਥਂ ਸੇਨਾਕਥਂ ਭਯਕਥਂ ਯੁਦ੍ਧਕਥਂ ਅਨ੍ਨਕਥਂ ਪਾਨਕਥਂ ਵਤ੍ਥਕਥਂ ਸਯਨਕਥਂ ਮਾਲਾਕਥਂ ਗਨ੍ਧਕਥਂ ਞਾਤਿਕਥਂ ਯਾਨਕਥਂ ਗਾਮਕਥਂ ਨਿਗਮਕਥਂ ਨਗਰਕਥਂ ਜਨਪਦਕਥਂ ਇਤ੍ਥਿਕਥਂ ਸੂਰਕਥਂ ਵ੍ਿਸਿਖਾਕਥਂ ਕੁਮ੍ਭਟ੍ਠਾਨਕਥਂ ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਕਥਂ ਨਾਨਤ੍ਤਕਥਂ ਲੋਕਕ੍ਖਾਯਿਕਂ ਸਮੁਦ੍ਦਕ੍ਖਾਯਿਕਂ ਇਤਿਭਵ੍ਾਭਵਕਥਂ ਇਤਿ ਵ੍ਾ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਉਗ੍ਗਾਹਮਾਨੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗਂ ਥਪਤਿਂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵ੍ਾਨ ਸਕਂ ਪਰਿਸਂ ਸਣ੍ਠਾਪੇਸਿ – ''ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਮਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦਮਕਤ੍ਥ; ਅਯਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ। ਯਾਵਤਾ ਖੋ ਪਨ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਸਨਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ। ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਕਾਮਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਵ੍ਿਨੀਤਾ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਵ੍ਾਦਿਨੋ; ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਂ ਪਰਿਸਂ ਵ੍ਿਦਿਤ੍ਵ੍ਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁਂ।

੨੬੧. ਅਥ ਖੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ ਯੇਨ ਉਗ੍ਗਾਹਮਾਨੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ੍ਾ ਉਗ੍ਗਾਹਮਾਨੇਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇਨ ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ । ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵ੍ੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵ੍ਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗਂ ਥਪਤਿਂ ਉਗ੍ਗਾਹਮਾਨੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ ਏਤਦਵ੍ੋਚ – ''ਚਤੂਹਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਗਹਪਤਿ, ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਸਲਂ ਪਰਮਕੁਸਲਂ ਉਤ੍ਤਮਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਂ ਸਮਣਂ ਅਯੋਜ੍ਝਂ। ਕਤਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ? ਇਧ, ਗਹਪਤਿ, ਨ ਕਾਯੇਨ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਪਾਪਕਂ ਵ੍ਾਚਂ ਭਾਸਤਿ, ਨ ਪਾਪਕਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਨ ਪਾਪਕਂ ਆਜੀਵ੍ਂ ਆਜੀਵਤਿ – ਇਮੇਹਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਗਹਪਤਿ, ਚਤੂਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਸਲਂ ਪਰਮਕੁਸਲਂ ਉਤ੍ਤਮਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਂ ਸਮਣਂ ਅਯੋਜ੍ਝ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ ਉਗ੍ਗਾਹਮਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਂ ਨੇਵ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿ ਨਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿ। ਅਨਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵ੍ਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵ੍ਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ – ''ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਏਤਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਆਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ ਯੇਨ ਭਗਵ੍ਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ੍ਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵ੍ਾਦੇਤ੍ਵ੍ਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ ਯਾਵਤਕੋ ਅਹੋਸਿ ਉਗ੍ਗਾਹਮਾਨੇਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇਨ ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸਿ।

੨੬੨. ਏਵ੍ਂ ਵ੍ੁਤ੍ਤੇ, ਭਗਵ੍ਾ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗਂ ਥਪਤਿਂ ਏਤਦਵ੍ੋਚ – ''ਏਵ੍ਂ ਸਨ੍ਤੇ ਖੋ, ਥਪਤਿ, ਦਹਰੋ ਕੁਮਾਰੋ ਮਨ੍ਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕੋ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਸਲੋ ਭਵ੍ਿਸ੍ਸਤਿ ਪਰਮਕੁਸਲੋ ਉਤ੍ਤਮਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤੋ ਸਮਣੋ ਅਯੋਜ੍ਝੋ, ਯਥਾ ਉਗ੍ਗਾਹਮਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ

ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ੵਚਨਂ। ਦਹਰਸ੍ਸ ਹਿ, ਥਪਤਿ, ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕਸ੍ਸ ਕਾਯੋਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਕੁਤੋ ਪਨ ਕਾਯੇਨ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਫਨ੍ਦਿਤਮਤ੍ਤਾ! ਦਹਰਸ੍ਸ ਹਿ, ਥਪਤਿ, ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕਸ੍ਸ ੵਾਚਾਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਕੁਤੋ ਪਨ ਪਾਪਕਂ ੵਾਚਂ ਭਾਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਰੋਦਿਤਮਤ੍ਤਾ ! ਦਹਰਸ੍ਸ ਹਿ, ਥਪਤਿ, ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕਸ੍ਸ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਕੁਤੋ ਪਨ ਪਾਪਕਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ੵਿਕੂਜਿਤਮਤ੍ਤਾ [ੵਿਕੁਜ੍ਜਿਤਮਤ੍ਤਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]! ਦਹਰਸ੍ਸ ਹਿ, ਥਪਤਿ, ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕਸ੍ਸ ਆਜੀੵੋਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਕੁਤੋ ਪਨ ਪਾਪਕਂ ਆਜੀੵਂ ਆਜੀੵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਮਾਤੁਥਞ੍ਞਾ! ਏੵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਖੋ, ਥਪਤਿ, ਦਹਰੋ ਕੁਮਾਰੋ ਮਨ੍ਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕੋ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਸਲੋ ਭੵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਰਮਕੁਸਲੋ ਉਤ੍ਤਮਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤੋ ਸਮਣੋ ਅਯੋਜ੍ਝੋ, ਯਥਾ ਉਗ੍ਗਾਹਮਾਨਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਾਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ੵਚਨਂ।

੨੬੩. ''ਚਤੂਹਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਥਪਤਿ, ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ ਨ ਚੇੵ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਸਲਂ ਨ ਪਰਮਕੁਸਲਂ ਨ ਉਤ੍ਤਮਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਂ ਸਮਣਂ ਅਯੋਜ੍ਝਂ, ਅਪਿ ਚਿਮਂ ਦਹਰਂ ਕੁਮਾਰਂ ਮਨ੍ਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕਂ ਸਮਧਿਗਯ੍ਹ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਕਤਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ? ਇਧ, ਥਪਤਿ, ਨ ਕਾਯੇਨ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਪਾਪਕਂ ੵਾਚਂ ਭਾਸਤਿ, ਨ ਪਾਪਕਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਨ ਪਾਪਕਂ ਆਜੀੵਂ ਆਜੀੵਤਿ – ਇਮੇਹਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਥਪਤਿ, ਚਤੂਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ ਨ ਚੇੵ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਸਲਂ ਨ ਪਰਮਕੁਸਲਂ ਨ ਉਤ੍ਤਮਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਂ ਸਮਣਂ ਅਯੋਜ੍ਝਂ, ਅਪਿ ਚਿਮਂ ਦਹਰਂ ਕੁਮਾਰਂ ਮਨ੍ਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕਂ ਸਮਧਿਗਯ੍ਹ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

''ਦਸਹਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਥਪਤਿ, ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਸਲਂ ਪਰਮਕੁਸਲਂ ਉਤ੍ਤਮਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਂ ਸਮਣਂ ਅਯੋਜ੍ਝਂ। ਇਮੇ ਅਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ; ਤਮਹਂ [ਕਹਂ (ਸੀ॰), ਤਹਂ (ਪੀ॰)], ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ। ਇਤੋਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਅਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ। ਇਧ ਅਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ। ਏੵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਸੀਲਾਨਂ ਨਿਰੋਧਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ।

''ਇਮੇ ਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ। ਇਤੋਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ। ਇਧ ਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ। ਏੵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਕੁਸਲਾਨਂ ਸੀਲਾਨਂ ਨਿਰੋਧਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ।

''ਇਮੇ ਅਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ। ਇਤੋਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਅਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ। ਇਧ ਅਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ। ਏੵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਨਿਰੋਧਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ।

''ਇਮੇ ਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ। ਇਤੋਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ। ਇਧ ਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ। ਏੵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਕੁਸਲਾਨਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਨਿਰੋਧਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ; ਤਮਹਂ, ਥਪਤਿ, ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ੵਦਾਮਿ।

੨੬੪. ''ਕਤਮੇ ਚ, ਥਪਤਿ, ਅਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ? ਅਕੁਸਲਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਅਕੁਸਲਂ ੵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਪਾਪਕੋ ਆਜੀੵੋ – ਇਮੇ ੵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਥਪਤਿ, ਅਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ।

''ਇਮੇ ਚ, ਥਪਤਿ, ਅਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ ਕਿਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ? ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਨੇਸਂ ੵੁਤ੍ਤਂ। 'ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ'ਤਿਸ੍ਸ ੵਚਨੀਯਂ। ਕਤਮਂ ਚਿਤ੍ਤਂ? ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਬਹੁਂ ਅਨੇਕੵਿਧਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ। ਯਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਰਾਗਂ ਸਦੋਸਂ ਸਮੋਹਂ, ਇਤੋਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਅਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ।

‘‘ਇਮੇ ਚ, ਥਪਤਿ, ਅਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ ਕੁਹਿਂ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ? ਨਿਰੋਧੋਪਿ ਨੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ, ਥਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਪਹਾਯ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਂ ਭਾਵੇਤਿ, ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਪਹਾਯ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ ਭਾਵੇਤਿ, ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਪਹਾਯ ਮਨੋਸੁਚਰਿਤਂ ਭਾਵੇਤਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਂ ਪਹਾਯ ਸਮ੍ਮਾਜੀਵੇਨ ਜੀਵਿਤਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ – ਏਤ੍ਥੇਤੇ ਅਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ।

‘‘ਕਥਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ, ਥਪਤਿ, ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਸੀਲਾਨਂ ਨਿਰੋਧਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਥਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਾਪਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤਿ ਵਾਯਮਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਪਦਹਤਿ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਾਪਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤਿ ਵਾਯਮਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਪਦਹਤਿ; ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤਿ ਵਾਯਮਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਪਦਹਤਿ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਠਿਤਿਯਾ ਅਸਮ੍ਮੋਸਾਯ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤਿ ਵਾਯਮਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਪਦਹਤਿ। ਏਵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਖੋ, ਥਪਤਿ, ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਸੀਲਾਨਂ ਨਿਰੋਧਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ।

੨੬੫. ‘‘ਕਤਮੇ ਚ, ਥਪਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ? ਕੁਸਲਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਕੁਸਲਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਆਜੀਵਪਰਿਸੁਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਥਪਤਿ, ਸੀਲਸ੍ਮਿਂ ਵਦਾਮਿ। ਇਮੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਥਪਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ।

‘‘ਇਮੇ ਚ, ਥਪਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ ਕਿਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ? ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਨੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ’ਤਿਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯਂ। ਕਤਮਂ ਚਿਤ੍ਤਂ? ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਬਹੁਂ ਅਨੇਕਵਿਧਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ। ਯਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵੀਤਰਾਗਂ ਵੀਤਦੋਸਂ ਵੀਤਮੋਹਂ, ਇਤੋਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ।

‘‘ਇਮੇ ਚ, ਥਪਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ ਕੁਹਿਂ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ? ਨਿਰੋਧੋਪਿ ਨੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ, ਥਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੀਲਵਾ ਹੋਤਿ ਨੋ ਚ ਸੀਲਮਯੋ, ਤਞ੍ਚ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ; ਯਤ੍ਥਸ੍ਸ ਤੇ ਕੁਸਲਾ ਸੀਲਾ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ।

‘‘ਕਥਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਚ, ਥਪਤਿ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਸੀਲਾਨਂ ਨਿਰੋਧਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਥਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਾਪਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤਿ ਵਾਯਮਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਪਦਹਤਿ ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਾਪਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ...ਪੇ॰... ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ...ਪੇ॰... ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਠਿਤਿਯਾ ਅਸਮ੍ਮੋਸਾਯ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤਿ ਵਾਯਮਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਪਦਹਤਿ। ਏਵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਖੋ, ਥਪਤਿ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਸੀਲਾਨਂ ਨਿਰੋਧਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ।

੨੬੬. ‘‘ਕਤਮੇ ਚ, ਥਪਤਿ, ਅਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ? ਕਾਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਬ੍ਯਾਪਾਦਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਵਿਹਿਂਸਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ – ਇਮੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਥਪਤਿ, ਅਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ।

‘‘ਇਮੇ ਚ, ਥਪਤਿ, ਅਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਕਿਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ? ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਨੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘ਸਞ੍ਞਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ’ਤਿਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯਂ। ਕਤਮਾ ਸਞ੍ਞਾ? ਸਞ੍ਞਾਪਿ ਹਿ ਬਹੂ ਅਨੇਕਵਿਧਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਾ। ਕਾਮਸਞ੍ਞਾ, ਬ੍ਯਾਪਾਦਸਞ੍ਞਾ, ਵਿਹਿਂਸਾਸਞ੍ਞਾ – ਇਤੋਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਅਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ।

‘‘ਇਮੇ ਚ, ਥਪਤਿ, ਅਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਕੁਹਿਂ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ? ਨਿਰੋਧੋਪਿ ਨੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ, ਥਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ...ਪੇ॰... ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ; ਏਤ੍ਥੇਤੇ ਅਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ।

‘‘ਕਥਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਚ, ਥਪਤਿ, ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਨਿਰੋਧਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਥਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਾਪਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤਿ ਵਾਯਮਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਪਦਹਤਿ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਾਪਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ...ਪੇ॰... ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ...ਪੇ॰... ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕੁਸਲਾਨਂ

ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਠਿਤਿਯਾ ਅਸਮ੍ਮੋਸਾਯ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤਿ ਵਾਯਮਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਪਦਹਤਿ। ਏਵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਖੋ, ਥਪਤਿ, ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਨਿਰੋਧਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ।

੨੬੭. ''ਕਤਮੇ ਚ, ਥਪਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ? ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਅਵਿਹਿਂਸਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ – ਇਮੇ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਥਪਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ।

''ਇਮੇ ਚ, ਥਪਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਕਿਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ? ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਨੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। 'ਸਞ੍ਞਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ'ਤਿਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯਂ। ਕਤਮਾ ਸਞ੍ਞਾ? ਸਞ੍ਞਾਪਿ ਹਿ ਬਹੂ ਅਨੇਕਵਿਧਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਾ। ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾ, ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਸਞ੍ਞਾ, ਅਵਿਹਿਂਸਾਸਞ੍ਞਾ – ਇਤੋਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ।

''ਇਮੇ ਚ, ਥਪਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਕੁਹਿਂ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ? ਨਿਰੋਧੋਪਿ ਨੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ, ਥਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾ...ਪੇ॰... ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ; ਏਤ੍ਥੇਤੇ ਕੁਸਲਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਅਪਰਿਸੇਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ।

''ਕਥਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਚ, ਥਪਤਿ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਨਿਰੋਧਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ? ਇਧ, ਥਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਾਪਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤਿ ਵਾਯਮਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਪਦਹਤਿ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਾਪਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ...ਪੇ॰... ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ...ਪੇ॰... ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਠਿਤਿਯਾ ਅਸਮ੍ਮੋਸਾਯ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤਿ ਵਾਯਮਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਪਦਹਤਿ। ਏਵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਖੋ, ਥਪਤਿ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਨਿਰੋਧਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ।

੨੬੮. ''ਕਤਮੇਹਿ ਚਾਹਂ, ਥਪਤਿ, ਦਸਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਸਲਂ ਪਰਮਕੁਸਲਂ ਉਤ੍ਤਮਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਂ ਸਮਣਂ ਅਯੋਜ੍ਝਂ? ਇਧ, ਥਪਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਸੇਖਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖਾਯ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖੇਨ ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖੇਨ ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖੇਨ ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖਾਯ ਸਮ੍ਮਾਸਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖੇਨ ਸਮ੍ਮਾਞਾਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੇਖਾਯ ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ – ਇਮੇਹਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਥਪਤਿ, ਦਸਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਸਲਂ ਪਰਮਕੁਸਲਂ ਉਤ੍ਤਮਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਂ ਸਮਣਂ ਅਯੋਜ੍ਝ''ਨ੍ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਪਞ੍ਚਕਙ੍ਗੋ ਥਪਤਿ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ।

ਸਮਣਮੁਣ੍ਡਿਕਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਚੂਲ਼ਸਕੁਲੁਦਾਯਿਸੁਤ੍ਤਂ

੨੬੯. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਮੋਰਨਿਵਾਪੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੇ ਪਟਿਵਸਤਿ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਰਾਜਗਹਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਤਿਪ੍ਪਗੋ ਖੋ ਤਾਵ ਰਾਜਗਹੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤੁਂ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਯੇਨ ਮੋਰਨਿਵਾਪੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੋ ਯੇਨ ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਯੇਨ ਮੋਰਨਿਵਾਪੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਉਨ੍ਨਾਦਿਨਿਯਾ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਾਯ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿਯਾ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਰਾਜਕਥਂ ਚੋਰਕਥਂ ਮਹਾਮਤ੍ਤਕਥਂ ਸੇਨਾਕਥਂ ਭਯਕਥਂ ਯੁਦ੍ਧਕਥਂ ਅਨ੍ਨਕਥਂ ਪਾਨਕਥਂ ਵਤ੍ਥਕਥਂ ਸਯਨਕਥਂ ਮਾਲਾਕਥਂ ਗਨ੍ਧਕਥਂ ਞਾਤਿਕਥਂ ਯਾਨਕਥਂ ਗਾਮਕਥਂ ਨਿਗਮਕਥਂ ਨਗਰਕਥਂ ਜਨਪਦਕਥਂ ਇਤ੍ਥਿਕਥਂ ਸੂਰਕਥਂ ਵਿਸਿਖਾਕਥਂ ਕੁਮ੍ਭਟ੍ਠਾਨਕਥਂ ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਕਥਂ ਨਾਨਤ੍ਤਕਥਂ ਲੋਕਕ੍ਖਾਯਿਕਂ ਸਮੁਦ੍ਦਕ੍ਖਾਯਿਕਂ ਇਤਿਭਵਾਭਵਕਥਂ ਇਤਿ ਵਾ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਸਕਂ ਪਰਿਸਂ ਸਣ੍ਠਾਪੇਸਿ – ‘‘ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਮਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦਮਕਤ੍ਥ। ਅਯਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ; ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਕਾਮੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ। ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਂ ਪਰਿਸਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁਂ ।

੨੭੦. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਯੇਨ ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਏਤੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ। ਸ੍ਵਾਗਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ। ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਪਰਿਯਾਯਮਕਾਸਿ ਯਦਿਦਂ ਇਧਾਗਮਨਾਯ। ਨਿਸੀਦਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ; ਇਦਮਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। ਸਕੁਲੁਦਾਯੀਪਿ ਖੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਨੀਚਂ ਆਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਸਕੁਲੁਦਾਯਿਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਕਾਯ ਨੁਤ੍ਥ, ਉਦਾਯਿ, ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਕਾ ਚ ਪਨ ਵੋ ਅਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ’’ਤਿ? ‘‘ਤਿਟ੍ਠਤੇਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਥਾ ਯਾਯ ਮਯਂ ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ। ਨੇਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਥਾ ਭਗਵਤੋ ਦੁਲ੍ਲਭਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਸਵਨਾਯ। ਯਦਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਂ ਪਰਿਸਂ ਅਨੁਪਸਙ੍ਕਨ੍ਤੋ ਹੋਮਿ ਅਥਾਯਂ ਪਰਿਸਾ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੀ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ; ਯਦਾ ਚ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਂ ਪਰਿਸਂ ਉਪਸਙ੍ਕਨ੍ਤੋ ਹੋਮਿ ਅਥਾਯਂ ਪਰਿਸਾ ਮਮਞ੍ਞੇਵ ਮੁਖਂ ਉਲ੍ਲੋਕੇਨ੍ਤੀ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ – ‘ਯਂ ਨੋ ਸਮਣੋ ਉਦਾਯੀ ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਸਿਸ੍ਸਤਿ ਤਂ [ਤਂ ਨੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਸੋਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ; ਯਦਾ ਪਨ , ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਪਰਿਸਂ ਉਪਸਙ੍ਕਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਅਥਾਹਞ੍ਚੇਵ ਅਯਞ੍ਚ ਪਰਿਸਾ ਭਗਵਤੋ ਮੁਖਂ ਉਲ੍ਲੋਕੇਨ੍ਤਾ [ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੀ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਮ – ‘ਯਂ ਨੋ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਸਿਸ੍ਸਤਿ ਤਂ ਸੋਸ੍ਸਾਮਾ’’’ਤਿ।

੨੭੧. ‘‘ਤੇਨਹੁਦਾਯਿ, ਤਂਯੇਵੇਤ੍ਥ ਪਟਿਭਾਤੁ ਯਥਾ ਮਂ ਪਟਿਭਾਸੇਯ੍ਯਾ’’ਸਿ। ‘‘ਪੁਰਿਮਾਨਿ , ਭਨ੍ਤੇ, ਦਿਵਸਾਨਿ ਪੁਰਿਮਤਰਾਨਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ ਅਪਰਿਸੇਸਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਟਿਜਾਨਮਾਨੋ ‘ਚਰਤੋ ਚ ਮੇ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਜਾਗਰਸ੍ਸ ਚ ਸਤਤਂ ਸਮਿਤਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤ’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਮਯਾ [ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਮਯਾ (?)] ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਥਂ ਅਪਨਾਮੇਸਿ, ਕੋਪਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਪਾਤ੍ਵਾਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਆਰਬ੍ਭ ਸਤਿ ਉਦਪਾਦਿ – ‘ਅਹੋ ਨੂਨ ਭਗਵਾ, ਅਹੋ ਨੂਨ ਸੁਗਤੋ! ਯੋ ਇਮੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸੁਕੁਸਲੋ’’’ਤਿ। ‘‘ਕੋ ਪਨ ਸੋ, ਉਦਾਯਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ ਅਪਰਿਸੇਸਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਟਿਜਾਨਮਾਨੋ ‘ਚਰਤੋ ਚ ਮੇ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਜਾਗਰਸ੍ਸ ਚ ਸਤਤਂ ਸਮਿਤਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤ’ਨ੍ਤਿ, ਯੋ ਤਯਾ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਥਂ ਅਪਨਾਮੇਸਿ ਕੋਪਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਪਾਤ੍ਵਾਕਾਸੀ’’ਤਿ? ‘ਨਿਗਣ੍ਠੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ’ਤਿ।

‘‘ਯੋ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰਂ ਸਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਵਾ ਮਂ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਵਾਹਂ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ; ਸੋ ਵਾ ਮੇ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਵਾਹਂ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਯ੍ਯਂ।

‘‘ਯੋ [ਸੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਵਾ ਮਂ ਅਪਰਨ੍ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਹਂ

ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਵਾਹੰ ਅਪਰਨ੍ਤੰ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯੰ; ਸੋ ਵਾ ਮੇ ਅਪਰਨ੍ਤੰ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਰਾਧੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਵਾਹੰ ਅਪਰਨ੍ਤੰ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਰਾਧੇਯ੍ਯੰ।

''ਅਪਿ ਚ, ਉਦਾਯਿ, ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤੋ, ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਅਪਰਨ੍ਤੋ। ਧਮ੍ਮੰ ਤੇ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ – ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਇਦੰ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ; ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਸਤਿ ਇਦੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ ਇਦੰ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ।

''ਅਹਞ੍ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਾਵਤਕਮ੍ਪਿ ਮੇ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਨੁਭੂਤੰ ਤਮ੍ਪਿ ਨਪ੍ਪਹੋਮਿ ਸਾਕਾਰੰ ਸਉਦ੍ਦੇਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤੁੰ, ਕੁਤੋ ਪਨਾਹੰ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿੰ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰੰ ਸਉਦ੍ਦੇਸੰ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਭਗਵਾ? ਅਹਞ੍ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤਰਹਿ ਪੰਸੁਪਿਸਾਚਕਮ੍ਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਕੁਤੋ ਪਨਾਹੰ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਭਗਵਾ? ਯੰ ਪਨ ਮੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹ – 'ਅਪਿ ਚ, ਉਦਾਯਿ, ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤੋ, ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਅਪਰਨ੍ਤੋ; ਧਮ੍ਮੰ ਤੇ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ – ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਇਦੰ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ; ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਸਤਿ ਇਦੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ ਇਦੰ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ'ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਨ ਪਕ੍ਖਾਯਤਿ। ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਕੇ ਆਚਰਿਯਕੇ ਭਗਵਤੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਰਾਧੇਯ੍ਯੰ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨਾ''ਤਿ।

੨੧੨. ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਪਨ ਤੇ, ਉਦਾਯਿ, ਸਕੇ ਆਚਰਿਯਕੇ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਕੇ ਆਚਰਿਯਕੇ ਏਵੰ ਹੋਤਿ – 'ਅਯੰ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਅਯੰ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ'''ਤਿ।

''ਯੰ ਪਨ ਤੇ ਏਤੰ, ਉਦਾਯਿ, ਸਕੇ ਆਚਰਿਯਕੇ ਏਵੰ ਹੋਤਿ – 'ਅਯੰ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਅਯੰ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ'ਤਿ, ਕਤਮੋ ਸੋ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ''ਤਿ? ''ਯਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਣ੍ਣਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਵਾ ਪਣੀਤਤਰੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ''ਤਿ।

''ਕਤਮੋ ਪਨ ਸੋ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ ਯਸ੍ਮਾ ਵਣ੍ਣਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਵਾ ਪਣੀਤਤਰੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ? ''ਯਸ੍ਮਾ , ਭਨ੍ਤੇ, ਵਣ੍ਣਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਵਾ ਪਣੀਤਤਰੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ''ਤਿ।

''ਦੀਘਾਪਿ ਖੋ ਤੇ ਏਸਾ, ਉਦਾਯਿ, ਫਰੇਯ੍ਯ – 'ਯਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਣ੍ਣਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਵਾ ਪਣੀਤਤਰੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ'ਤਿ ਵਦੇਸਿ, ਤਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣੰ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਉਦਾਯਿ, ਪੁਰਿਸੋ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਅਹੰ ਯਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਜਨਪਦੇ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀ ਤੰ ਇਚ੍ਛਾਮਿ, ਤੰ ਕਾਮੇਮੀ'ਤਿ। ਤਮੇਨੰ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ – 'ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਯੰ ਤ੍ਵੰ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿੰ ਇਚ੍ਛਸਿ ਕਾਮੇਸਿ, ਜਾਨਾਸਿ ਤੰ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿੰ – ਖਤ੍ਤਿਯੀ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਵਾ ਵੇਸ੍ਸੀ ਵਾ ਸੁਦ੍ਦੀ ਵਾ''ਤਿ? ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ 'ਨੋ'ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਤਮੇਨੰ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ – 'ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਯੰ ਤ੍ਵੰ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿੰ ਇਚ੍ਛਸਿ ਕਾਮੇਸਿ, ਜਾਨਾਸਿ ਤੰ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿੰ – ਏਵੰਨਾਮਾ ਏਵੰਗੋਤ੍ਤਾਤਿ ਵਾਤਿ...ਪੇ॰... ਦੀਘਾ ਵਾ ਰਸ੍ਸਾ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਵਾ ਕਾਲ਼ੀ ਵਾ ਸਾਮਾ ਵਾ ਮਙ੍ਗੁਰਚ੍ਛਵੀ ਵਾਤਿ... ਅਮੁਕਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ ਵਾ ਨਿਗਮੇ ਵਾ ਨਗਰੇ ਵਾ'ਤਿ? ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ 'ਨੋ'ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਤਮੇਨੰ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ – 'ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਯੰ ਤ੍ਵੰ ਨ ਜਾਨਾਸਿ ਨ ਪਸ੍ਸਸਿ, ਤੰ ਤ੍ਵੰ ਇਚ੍ਛਸਿ ਕਾਮੇਸੀ'''ਤਿ? ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ 'ਆਮਾ'ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ।

''ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਉਦਾਯਿ – ਨਨੁ ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਾਟਿਹੀਰਕਤੰ ਭਾਸਿਤੰ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ? ''ਅਦ੍ਧਾ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਾਟਿਹੀਰਕਤੰ ਭਾਸਿਤੰ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ।

‘‘ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਉਦਾਯਿ, ‘ਯਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਣ੍ਣਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਵਾ ਪਣੀਤਤਰੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ’ਤਿ ਵਦੇਸਿ, ਤਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣਂ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਸੀ’’ਤਿ।

‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਣਿ ਵੇਲੁਰਿਯੋ ਸੁਭੋ ਜਾਤਿਮਾ ਅਟ੍ਠਂਸੋ ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤੋ ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਭਾਸਤੇ ਚ ਤਪਤੇ ਚ ਵਿਰੋਚਤਿ ਚ, ਏਵਂ ਵਣ੍ਣੋ ਅਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ ਅਰੋਗੋ ਪਰਂ ਮਰਣਾ’’ਤਿ।

੨੭੩. ‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਉਦਾਯਿ, ਯੋ ਵਾ ਮਣਿ ਵੇਲੁਰਿਯੋ ਸੁਭੋ ਜਾਤਿਮਾ ਅਟ੍ਠਂਸੋ ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤੋ ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਭਾਸਤੇ ਚ ਤਪਤੇ ਚ ਵਿਰੋਚਤਿ ਚ, ਯੋ ਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਕਿਮਿ ਖਜ੍ਜੋਪਨਕੋ – ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਕਤਮੋ ਵਣ੍ਣੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਯ੍ਵਾਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਕਿਮਿ ਖਜ੍ਜੋਪਨਕੋ – ਅਯਂ ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਉਦਾਯਿ, ਯੋ ਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਕਿਮਿ ਖਜ੍ਜੋਪਨਕੋ, ਯੋ ਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੋ – ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਕਤਮੋ ਵਣ੍ਣੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਯ੍ਵਾਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੋ – ਅਯਂ ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਉਦਾਯਿ, ਯੋ ਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੋ, ਯੋ ਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਮਹਾਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ – ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਕਤਮੋ ਵਣ੍ਣੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਯ੍ਵਾਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਮਹਾਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ – ਅਯਂ ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਉਦਾਯਿ, ਯੋ ਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਮਹਾਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਯਾ ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯਂ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਓਸਧਿਤਾਰਕਾ – ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਕਤਮੋ ਵਣ੍ਣੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਯ੍ਵਾਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯਂ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਓਸਧਿਤਾਰਕਾ – ਅਯਂ ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਉਦਾਯਿ, ਯਾ ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯਂ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਓਸਧਿਤਾਰਕਾ, ਯੋ ਵਾ ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਅਭਿਦੋ [ਅਭਿਦੇ (ਕ॰ ਸੀ॰), ਅਭਿਦੋਸਂ (ਕ॰) ਅਭਿਦੋਤਿ ਅਭਿਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥਨਿਪਾਤਪਦਂ (ਛਕ੍ਕਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਟੀਕਾ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ਅਟ੍ਠਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ)] ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਸਮਯਂ ਚਨ੍ਦੋ – ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਕਤਮੋ ਵਣ੍ਣੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਯ੍ਵਾਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਅਭਿਦੋ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਸਮਯਂ ਚਨ੍ਦੋ – ਅਯਂ ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਉਦਾਯਿ, ਯੋ ਵਾ ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਅਭਿਦੋ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਸਮਯਂ ਚਨ੍ਦੋ, ਯੋ ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਾਸੇ ਸਰਦਸਮਯੇ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਅਭਿਦੋ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਸਮਯਂ ਸੂਰਿਯੋ – ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਕਤਮੋ ਵਣ੍ਣੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਯ੍ਵਾਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਾਸੇ ਸਰਦਸਮਯੇ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਅਭਿਦੋ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਸਮਯਂ ਸੂਰਿਯੋ – ਅਯਂ ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ।

‘‘ਅਤੋ ਖੋ ਤੇ, ਉਦਾਯਿ, ਬਹੂ ਹਿ ਬਹੁਤਰਾ ਦੇਵਾ ਯੇ ਇਮੇਸਂ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨਂ ਆਭਾ ਨਾਨੁਭੋਨ੍ਤਿ, ਤਯਾਹਂ ਪਜਾਨਾਮਿ। ਅਥ ਚ ਪਨਾਹਂ ਨ ਵਦਾਮਿ – ‘ਯਸ੍ਮਾ ਵਣ੍ਣਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਵਾ ਪਣੀਤਤਰੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀ’ਤਿ। ਅਥ ਚ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਉਦਾਯਿ,

‘ਯ੍ਵਾਯਂ ਵਣ੍ਣੋ ਕਿਮਿਨਾ ਖਜ੍ਜੋਪਨਕੇਨ ਨਿਹੀਨਤਰੋ [ਹੀਨਤਰੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਚ ਪਤਿਕਿਟ੍ਠਤਰੋ ਚ ਸੋ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ’ਤਿ ਵਦੇਸਿ, ਤਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣਂ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਸੀ’’ਤਿ। ‘‘ਅਚ੍ਛਿਦਂ [ਅਚ੍ਛਿਰ (ਕ॰), ਅਚ੍ਛਿਦ (?)] ਭਗਵਾ ਕਥਂ, ਅਚ੍ਛਿਦਂ ਸੁਗਤੋ ਕਥ’’ਨ੍ਤਿ!

‘‘ਕਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਉਦਾਯਿ, ਏਵਂ ਵਦੇਸਿ – ‘ਅਚ੍ਛਿਦਂ ਭਗਵਾ ਕਥਂ, ਅਚ੍ਛਿਦਂ ਸੁਗਤੋ ਕਥਂ’’’ਤਿ? ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਕੇ ਆਚਰਿਯਕੇ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – ‘ਅਯਂ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਅਯਂ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ’ਤਿ। ਤੇ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਸਕੇ ਆਚਰਿਯਕੇ ਸਮਨੁਯੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨਾ ਸਮਨੁਗ੍ਗਾਹਿਯਮਾਨਾ ਸਮਨੁਭਾਸਿਯਮਾਨਾ ਰਿਤ੍ਤਾ ਤੁਚ੍ਛਾ ਅਪਰਦ੍ਧਾ’’ਤਿ।

੨੭੪. ‘‘ਕਿਂ ਪਨੁਦਾਯਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੋ ਲੋਕੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਕਾਰਵਤੀ ਪਟਿਪਦਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ’’ਤਿ? ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਕੇ ਆਚਰਿਯਕੇ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – ‘ਅਤ੍ਥਿ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੋ ਲੋਕੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਕਾਰਵਤੀ ਪਟਿਪਦਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ’’’ਤਿ।

‘‘ਕਤਮਾ ਪਨ ਸਾ, ਉਦਾਯਿ, ਆਕਾਰਵਤੀ ਪਟਿਪਦਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ’’ਤਿ? ‘‘ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਂ ਪਹਾਯ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਪਹਾਯ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਂ ਪਹਾਯ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਪਹਾਯ ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ ਪਨ ਤਪੋਗੁਣਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਯਂ ਖੋ ਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਕਾਰਵਤੀ ਪਟਿਪਦਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ’’ਤਿ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਉਦਾਯਿ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਂ ਪਹਾਯ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੀ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੀ ਵਾ’’ਤਿ? ‘‘ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੀ, ਭਨ੍ਤੇ’’।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਉਦਾਯਿ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਪਹਾਯ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੀ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੀ ਵਾ’’ਤਿ? ‘‘ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੀ, ਭਨ੍ਤੇ’’।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਉਦਾਯਿ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਂ ਪਹਾਯ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੀ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੀ ਵਾ’’ਤਿ? ‘‘ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੀ, ਭਨ੍ਤੇ’’।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਉਦਾਯਿ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਪਹਾਯ ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੀ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੀ ਵਾ’’ਤਿ? ‘‘ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੀ, ਭਨ੍ਤੇ’’।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਉਦਾਯਿ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਤਪੋਗੁਣਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੀ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਅਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੀ ਵਾ’’ਤਿ? ‘‘ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੀ, ਭਨ੍ਤੇ’’।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਉਦਾਯਿ, ਅਪਿ ਨੁ ਖੋ ਵੋਕਿਣ੍ਣਸੁਖਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਪਦਂ ਆਗਮ੍ਮ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ [ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾਤਿ (ਕ॰)]? ‘‘ਅਚ੍ਛਿਦਂ ਭਗਵਾ ਕਥਂ, ਅਚ੍ਛਿਦਂ ਸੁਗਤੋ ਕਥ’’ਨ੍ਤਿ!

‘‘ਕਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਉਦਾਯਿ, ਵਦੇਸਿ – ‘ਅਚ੍ਛਿਦਂ ਭਗਵਾ ਕਥਂ, ਅਚ੍ਛਿਦਂ ਸੁਗਤੋ ਕਥਂ’’’ਤਿ? ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਕੇ ਆਚਰਿਯਕੇ ਏਵਂ ਹੋਤਿ – ‘ਅਤ੍ਥਿ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੋ ਲੋਕੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਕਾਰਵਤੀ ਪਟਿਪਦਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ’ਤਿ। ਤੇ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਸਕੇ ਆਚਰਿਯਕੇ ਸਮਨੁਯੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨਾ ਸਮਨੁਗ੍ਗਾਹਿਯਮਾਨਾ ਸਮਨੁਭਾਸਿਯਮਾਨਾ ਰਿਤ੍ਤਾ ਤੁਚ੍ਛਾ ਅਪਰਦ੍ਧਾ’’ਤਿ [ਅਪਰਦ੍ਧਾ (ਸੀ॰), ਅਪਰਦ੍ਧਾਪਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]।

੨੭੫. ''ਕਿਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਥਿ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੋ ਲੋਕੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਕਾਰਵਤੀ ਪਟਿਪਦਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ''ਤਿ? ''ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੋ ਲੋਕੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਕਾਰਵਤੀ ਪਟਿਪਦਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ''ਤਿ।

''ਕਤਮਾ ਪਨ ਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਕਾਰਵਤੀ ਪਟਿਪਦਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ''ਤਿ? ''ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ...ਪੇ॰... ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ; ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾ... ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ; ਪੀਤਿਯਾ ਚ ਵਿਰਾਗਾ... ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ – ਅਯਂ ਖੋ ਸਾ, ਉਦਾਯਿ, ਆਕਾਰਵਤੀ ਪਟਿਪਦਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ''ਤਿ।

''ਨ [ਕਿਂ ਨੁ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਖੋ ਸਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਕਾਰਵਤੀ ਪਟਿਪਦਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ, ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ ਹਿਸ੍ਸ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੋ ਲੋਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ''ਨ ਖ੍ਵਾਸ੍ਸ, ਉਦਾਯਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੋ ਲੋਕੋ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ ਹੋਤਿ; ਆਕਾਰਵਤੀਤ੍ਵੇਵ ਸਾ ਪਟਿਪਦਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਾ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਸਕੁਲੁਦਾਯਿਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਪਰਿਸਾ ਉਨ੍ਨਾਦਿਨੀ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਾ ਅਹੋਸਿ – ''ਏਤ੍ਥ ਮਯਂ ਅਨਸ੍ਸਾਮ ਸਾਚਰਿਯਕਾ, ਏਤ੍ਥ ਮਯਂ ਅਨਸ੍ਸਾਮ [ਪਨਸ੍ਸਾਮ (ਸੀ॰)] ਸਾਚਰਿਯਕਾ! ਨ ਮਯਂ ਇਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਂ ਪਜਾਨਾਮਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੇ ਕਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਨਾਸ੍ਸ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੋ ਲੋਕੋ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ''ਇਧੁਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ...ਪੇ॰... ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ... ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਯਾ ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਨ੍ਨਾ ਤਾਹਿ ਦੇਵਤਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਸਲ੍ਲਪਤਿ ਸਾਕਚ੍ਛਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖ੍ਵਾਸ੍ਸ, ਉਦਾਯਿ, ਏਕਨ੍ਤਸੁਖੋ ਲੋਕੋ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

੨੭੬. ''ਏਤਸ੍ਸ ਨੂਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਹੇਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ''ਨ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਹੇਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਯਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ , ਅਞ੍ਞੇਵ ਧਮ੍ਮਾ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਾ ਚ ਪਣੀਤਤਰਾ ਚ ਯੇਸਂ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਹੇਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਯਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

''ਕਤਮੇ ਪਨ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਾ ਚ ਪਣੀਤਤਰਾ ਚ ਯੇਸਂ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਹੇਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ''ਇਧੁਦਾਯਿ, ਤਥਾਗਤੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ...ਪੇ॰... ਸੋ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਨੀਵਰਣੇ ਪਹਾਯ ਚੇਤਸੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲੀਕਰਣੇ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ...ਪੇ॰... ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਧਮ੍ਮੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚ ਯਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਹੇਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਯਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤਿ''।

''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਉਦਾਯਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾ...ਪੇ॰... ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ... ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ... ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਧਮ੍ਮੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚ ਯਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਹੇਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਯਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤਿ।

''ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰਂ ਸਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਧਮ੍ਮੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚ ਯਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਹੇਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਯਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤਿ।

“ਸੋ ਏਵੰ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ...ਪੇ॰... ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਧਮ੍ਮੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚ ਯਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਹੇਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਯਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤਿ।

“ਸੋ ਏਵੰ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ । ਸੋ ‘ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ’ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ‘ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ’ਤਿ...ਪੇ॰... ‘ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ... ‘ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ’ਤਿ... ‘ਇਮੇ ਆਸਵਾ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ‘ਅਯਂ ਆਸਵਸਮੁਦਯੋ’ਤਿ... ‘ਅਯਂ ਆਸਵਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ... ‘ਅਯਂ ਆਸਵਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਜਾਨਤੋ ਏਵੰ ਪਸ੍ਸਤੋ ਕਾਮਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਵਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣਂ ਹੋਤਿ। ‘ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਕਤਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ’ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਧਮ੍ਮੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚ ਯਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਹੇਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਯਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤਿ। ਇਮੇ ਖੋ, ਉਦਾਯਿ, ਧਮ੍ਮਾ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਾ ਚ ਪਣੀਤਤਰਾ ਚ ਯੇਸਂ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਹੇਤੁ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਯਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤੀ”ਤਿ।

੨੭੭. ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਸਕੁਲੁਦਾਯੀ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – “ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ , ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਵਾ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਾ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ – ‘ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀ’ਤਿ; ਏਵਮੇਵੰ ਭਗਵਤਾ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਏਸਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਲਭੇਯ੍ਯਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਲਭੇਯ੍ਯਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦ”ਨ੍ਤਿ।

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਸਕੁਲੁਦਾਯਿਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਪਰਿਸਾ ਸਕੁਲੁਦਾਯਿਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – “ਮਾ ਭਵਂ, ਉਦਾਯਿ, ਸਮਣੇ ਗੋਤਮੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿ; ਮਾ ਭਵਂ, ਉਦਾਯਿ, ਆਚਰਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸੀਵਾਸਂ ਵਸਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਉਦਕਮਣਿਕੋ [ਮਣਿਕੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਦਞ੍ਚਨਿਕੋ [ਉਦ੍ਦੇਕਨਿਕੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਅਸ੍ਸ, ਏਵੰ ਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ [ਏਵੰ ਸਮ੍ਪਦਮੇਤਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਭੋਤੋ ਉਦਾਯਿਸ੍ਸ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਮਾ ਭਵਂ, ਉਦਾਯਿ, ਸਮਣੇ ਗੋਤਮੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿ; ਮਾ ਭਵਂ, ਉਦਾਯਿ, ਆਚਰਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸੀਵਾਸਂ ਵਸੀ”ਤਿ। ਇਤਿ ਹਿਦਂ ਸਕੁਲੁਦਾਯਿਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਪਰਿਸਾ ਸਕੁਲੁਦਾਯਿਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਮਕਾਸਿ ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਤਿ।

ਚੂਲ਼ਸਕੁਲੁਦਾਯਿਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਵੇਖਨਸਸੁਤ੍ਤਂ

੨੭੮. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਅਥ ਖੋ ਵੇਖਨਸੋ [ਵੇਖਨਸ੍ਸੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤੋ ਖੋ ਵੇਖਨਸੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ – “ਅਯਂ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਅਯਂ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ”ਤਿ।

“ਕਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਏਵੰ ਵਦੇਸਿ – ‘ਅਯਂ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਅਯਂ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ’ਤਿ? ਕਤਮੋ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਸੋ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ”ਤਿ?

“ਯਸ੍ਮਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਵਣ੍ਣਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਵਾ ਪਣੀਤਤਰੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ”ਤਿ।

‘‘ਕਤਮੋ ਪਨ ਸੋ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਵਣ੍ਣੋ ਯਸ੍ਮਾ ਵਣ੍ਣਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਵਾ ਪਣੀਤਤਰੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ?

‘‘ਯਸ੍ਮਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਵਣ੍ਣਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਵਾ ਪਣੀਤਤਰੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ’’ਤਿ।

‘‘ਦੀਘਾਪਿ ਖੋ ਤੇ ਏਸਾ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਫਰੇਯ੍ਯ – ‘ਯਸ੍ਮਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਵਣ੍ਣਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਵਾ ਪਣੀਤਤਰੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ’ਤਿ ਵਦੇਸਿ, ਤਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣੰ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਪੁਰਿਸੋ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯ – ‘ਅਹੰ ਯਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਜਨਪਦੇ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀ, ਤੰ ਇਚ੍ਛਾਮਿ ਤੰ ਕਾਮੇਮੀ’ਤਿ। ਤਮੇਨੰ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ – ‘ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਯੰ ਤ੍ਵੰ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿੰ ਇਚ੍ਛਸਿ ਕਾਮੇਸਿ, ਜਾਨਾਸਿ ਤੰ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿੰ – ਖਤ੍ਤਿਯੀ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਵਾ ਵੇਸ੍ਸੀ ਵਾ ਸੁਦ੍ਦੀ ਵਾ’ਤਿ? ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ‘ਨੋ’ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਤਮੇਨੰ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ – ‘ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਯੰ ਤ੍ਵੰ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿੰ ਇਚ੍ਛਸਿ ਕਾਮੇਸਿ, ਜਾਨਾਸਿ ਤੰ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿੰ ‘ਏਵੰਨਾਮਾ ਏਵੰਗੋਤ੍ਤਾਤਿ ਵਾਤਿ...ਪੇ॰... ਦੀਘਾ ਵਾ ਰਸ੍ਸਾ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਵਾ ਕਾਲ਼ੀ ਵਾ ਸਾਮਾ ਵਾ ਮਙ੍ਗੁਰਚ੍ਛਵੀ ਵਾਤਿ... ਅਮੁਕਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ ਵਾ ਨਿਗਮੇ ਵਾ ਨਗਰੇ ਵਾ’ਤਿ? ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ‘ਨੋ’ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਤਮੇਨੰ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ – ‘ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਯੰ ਤ੍ਵੰ ਨ ਜਾਨਾਸਿ ਨ ਪਸ੍ਸਸਿ, ਤੰ ਤ੍ਵੰ ਇਚ੍ਛਸਿ ਕਾਮੇਸੀ’’’ਤਿ? ਇਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ‘ਆਮਾ’ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ।

‘‘ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਨਨੁ ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਾਟਿਹੀਰਕਤੰ ਭਾਸਿਤੰ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ? ‘‘ਅਦ੍ਧਾ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਾਟਿਹੀਰਕਤੰ ਭਾਸਿਤੰ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ‘ਯਸ੍ਮਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਵਣ੍ਣਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਵਾ ਪਣੀਤਤਰੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ’ਤਿ ਵਦੇਸਿ; ਤਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣੰ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਸੀ’’ਤਿ। ‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਮਣਿ ਵੇਲ਼ੁਰਿਯੋ ਸੁਭੋ ਜਾਤਿਮਾ ਅਟ੍ਠੰਸੋ ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤੋ ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਭਾਸਤੇ ਚ ਤਪਤੇ ਚ ਵਿਰੋਚਤਿ ਚ, ਏਵੰ ਵਣ੍ਣੋ ਅਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ ਅਰੋਗੋ ਪਰੰ ਮਰਣਾ’’ਤਿ।

੨੧੯. ‘‘ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਯੋ ਵਾ ਮਣਿ ਵੇਲ਼ੁਰਿਯੋ ਸੁਭੋ ਜਾਤਿਮਾ ਅਟ੍ਠੰਸੋ ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤੋ ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਭਾਸਤੇ ਚ ਤਪਤੇ ਚ ਵਿਰੋਚਤਿ ਚ, ਯੋ ਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਕਿਮਿ ਖਜ੍ਜੋਪਨਕੋ ਇਮੇਸੰ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਵਣ੍ਣਾਨੰ ਕਤਮੋ ਵਣ੍ਣੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਯ੍ਵਾਯੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਕਿਮਿ ਖਜ੍ਜੋਪਨਕੋ, ਅਯੰ ਇਮੇਸੰ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਵਣ੍ਣਾਨੰ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ।

‘‘ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਯੋ ਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਕਿਮਿ ਖਜ੍ਜੋਪਨਕੋ, ਯੋ ਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੋ, ਇਮੇਸੰ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਵਣ੍ਣਾਨੰ ਕਤਮੋ ਵਣ੍ਣੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਯ੍ਵਾਯੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੋ, ਅਯੰ ਇਮੇਸੰ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਵਣ੍ਣਾਨੰ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ।

‘‘ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਯੋ ਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਤੇਲਪ੍ਪਦੀਪੋ, ਯੋ ਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਮਹਾਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਇਮੇਸੰ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਵਣ੍ਣਾਨੰ ਕਤਮੋ ਵਣ੍ਣੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਯ੍ਵਾਯੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਮਹਾਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਅਯੰ ਇਮੇਸੰ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਵਣ੍ਣਾਨੰ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ।

‘‘ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਯੋ ਵਾ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਮਹਾਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਯਾ ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੰ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਓਸਧਿਤਾਰਕਾ, ਇਮੇਸੰ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਵਣ੍ਣਾਨੰ ਕਤਮੋ ਵਣ੍ਣੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਯ੍ਵਾਯੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੰ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਓਸਧਿਤਾਰਕਾ, ਅਯੰ ਇਮੇਸੰ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਵਣ੍ਣਾਨੰ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ। ‘‘ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਯਾ ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੰ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਓਸਧਿਤਾਰਕਾ, ਯੋ ਵਾ ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਅਭਿਦੋ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਸਮਯੰ ਚਨ੍ਦੋ, ਇਮੇਸੰ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਵਣ੍ਣਾਨੰ ਕਤਮੋ ਵਣ੍ਣੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਯ੍ਵਾਯੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਅਭਿਦੋ

ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤੁਸਮਯਂ ਚਨ੍ਦੋ, ਅਯਂ ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਯੋ ਵਾ ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਅਭਿਦੋ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤੁਸਮਯਂ ਚਨ੍ਦੋ, ਯੋ ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਾਸੇ ਸਰਦਸਮਯੇ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਅਭਿਦੋ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਸਮਯਂ ਸੂਰਿਯੋ, ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਕਤਮੋ ਵਣ੍ਣੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ''ਤਿ? ''ਯ੍ਵਾਯਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਾਸੇ ਸਰਦਸਮਯੇ ਵਿਦ੍ਧੇ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਦੇਵੇ ਅਭਿਦੋ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਸਮਯਂ ਸੂਰਿਯੋ – ਅਯਂ ਇਮੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ''ਤਿ। ''ਅਤੋ ਖੋ ਤੇ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਬਹੂ ਹਿ ਬਹੁਤਰਾ ਦੇਵਾ ਯੇ ਇਮੇਸਂ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨਂ ਆਭਾ ਨਾਨੁਭੋਨ੍ਤਿ, ਤਜਾਹਂ ਪਜਾਨਾਮਿ। ਅਥ ਚ ਪਨਾਹਂ ਨ ਵਦਾਮਿ – 'ਯਸ੍ਮਾ ਵਣ੍ਣਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚ ਨਤ੍ਥੀ'ਤਿ। ਅਥ ਚ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਕਚ੍ਚਾਨ, 'ਯ੍ਵਾਯਂ ਵਣ੍ਣੋ ਕਿਮਿਨਾ ਖਜ੍ਜੋਪਨਕੇਨ ਨਿਹੀਨਤਰੋ ਚ ਪਤਿਕਿਟ੍ਠਤਰੋ ਚ ਸੋ ਪਰਮੋ ਵਣ੍ਣੋ'ਤਿ ਵਦੇਸਿ; ਤਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣਂ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ''।

੨੮੦. ''ਪਞ੍ਚ ਖੋ ਇਮੇ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਕਾਮਗੁਣਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਰੂਪਾ ਇਟ੍ਠਾ ਕਨ੍ਤਾ ਮਨਾਪਾ ਪਿਯਰੂਪਾ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤਾ ਰਜਨੀਯਾ, ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਸਦ੍ਦਾ...ਪੇ॰... ਘਾਨਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਗਨ੍ਧਾ... ਜਿਵ੍ਹਾਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਰਸਾ... ਕਾਯਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਇਟ੍ਠਾ ਕਨ੍ਤਾ ਮਨਾਪਾ ਪਿਯਰੂਪਾ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤਾ ਰਜਨੀਯਾ – ਇਮੇ ਖੋ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ। ਯਂ ਖੋ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸੁਖਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਮਸੁਖਂ। ਇਤਿ ਕਾਮੇਹਿ ਕਾਮਸੁਖਂ, ਕਾਮਸੁਖਾ ਕਾਮਗ੍ਗਸੁਖਂ ਤਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਵੇਖਨਸੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ! ਯਾਵ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਚਿਦਂ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ – 'ਕਾਮੇਹਿ ਕਾਮਸੁਖਂ, ਕਾਮਸੁਖਾ ਕਾਮਗ੍ਗਸੁਖਂ ਤਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ'ਤਿ। ('ਕਾਮੇਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਾਮਸੁਖਂ, ਕਾਮਸੁਖਾ ਕਾਮਗ੍ਗਸੁਖਂ, ਤਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ'ਤਿ) [( ) ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ] – ''ਦੁਜ੍ਜਾਨਂ ਖੋ ਏਤਂ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਤਯਾ ਅਞ੍ਞਦਿਟ੍ਠਿਕੇਨ ਅਞ੍ਞਖਨ੍ਤਿਕੇਨ ਅਞ੍ਞਰੁਚਿਕੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਯੋਗੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਚਰਿਯਕੇਨ – ਕਾਮਾ [ਕਾਮਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਵਾ ਕਾਮਸੁਖਂ ਵਾ ਕਾਮਗ੍ਗਸੁਖਂ ਵਾ। ਯੇ ਖੋ ਤੇ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਖੀਣਾਸਵਾ ਵੁਸਿਤਵਨ੍ਤੋ ਕਤਕਰਣੀਯਾ ਓਹਿਤਭਾਰਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦਤ੍ਥਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸਂਯੋਜਨਾ ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਤੇ ਖੋ ਏਤਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯੁਂ – ਕਾਮਾ ਵਾ ਕਾਮਸੁਖਂ ਵਾ ਕਾਮਗ੍ਗਸੁਖਂ ਵਾ''ਤਿ।

੨੮੧. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਵੇਖਨਸੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਕੁਪਿਤੋ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਖੁਂਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਵਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਵਦਮਾਨੋ ''ਸਮਣੋ [ਸਮਣੋ ਚ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਗੋਤਮੋ ਪਾਪਿਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਏਵਮੇਵ ਪਨਿਧੇਕਚ੍ਚੇ [ਪਨਿਧੇਕੇ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਪਨਿਮੇਕੇ (ਉਪਰਿਸੁਭਸੁਤ੍ਤੇ)] ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਂ, ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਅਪਰਨ੍ਤਂ ਅਥ ਚ ਪਨ 'ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਕਤਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾਤਿ – ਪਜਾਨਾਮਾ'ਤਿ – ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ [ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾਤਿ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ (ਪੀ॰)]। ਤੇਸਮਿਦਂ ਭਾਸਿਤਂ ਹਸ੍ਸਕਂਯੇਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨਾਮਕਂਯੇਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਰਿਤ੍ਤਕਂਯੇਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੁਚ੍ਛਕਂਯੇਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ। ''ਯੇ ਖੋ ਤੇ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਂ , ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਅਪਰਨ੍ਤਂ, 'ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਕਤਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾਤਿ – ਪਜਾਨਾਮਾ'ਤਿ – ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ; ਤੇਸਂ ਸੋਯੇਵ [ਤੇਸਂ ਤੇਸਾਯਂ (ਸੀ॰), ਤੇਸਂਯੇਵ ਸੋ (?)] ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੋ ਨਿਗ੍ਗਹੋ ਹੋਤਿ। ਅਪਿ ਚ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤੋ, ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਅਪਰਨ੍ਤੋ। ਏਤੁ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਅਸਠੋ ਅਮਾਯਾਵੀ ਉਜੁਜਾਤਿਕੋ, ਅਹਮਨੁਸਾਸਾਮਿ ਅਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਮਿ। ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ [ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ (?)] ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਾਮਞ੍ਞੇਵ ਞਸ੍ਸਤਿ ਸਾਮਂ ਦਕ੍ਖਿਤਿ – ਏਵਂ ਕਿਰ ਸਮ੍ਮਾ [ਏਵਂ ਕਿਰਾਯਸ੍ਮਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਬਨ੍ਧਨਾ ਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ, ਯਦਿਦਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਬਨ੍ਧਨਾ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਦਹਰੋ ਕੁਮਾਰੋ ਮਨ੍ਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕੋ ਕਣ੍ਠਪਞ੍ਚਮੇਹਿ ਬਨ੍ਧਨੇਹਿ ਬਦ੍ਧੋ ਅਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਬਨ੍ਧਨੇਹਿ; ਤਸ੍ਸ ਵੁਦ੍ਧਿਮਨ੍ਵਾਯ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਪਰਿਪਾਕਮਨ੍ਵਾਯ ਤਾਨਿ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯੁਂ; ਸੋ ਮੋਕ੍ਖੋਮ੍ਹੀਤਿ ਖੋ ਜਾਨੇਯ੍ਯ ਨੋ ਚ ਬਨ੍ਧਨਂ । ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਕਚ੍ਚਾਨ, ਏਤੁ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਅਸਠੋ ਅਮਾਯਾਵੀ ਉਜੁਜਾਤਿਕੋ, ਅਹਮਨੁਸਾਸਾਮਿ, ਅਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਮਿ; ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਤਥਾ

ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਾਮਞ੍ਞੇ ਞਸ੍ਸਤਿ , ਸਾਮੰ ਦਕ੍ਖਿਤਿ – ‘ਏਵੰ ਕਿਰ ਸਮ੍ਮਾ ਬਨ੍ਧਨਾ ਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ, ਯਦਿਦੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਬਨ੍ਧਨਾ’’’ਤਿ।

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਵੇਖਨਸੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ...ਪੇ॰... ਉਪਾਸਕੰ ਮੰ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤੰ ਸਰਣੰ ਗਤ’’ਨ੍ਤਿ।

ਵੇਖਨਸਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਦਸਮੰ।

ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਵਗ੍ਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਤਤਿਯੋ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨੰ –

ਪੁਣ੍ਡਰੀ-ਅਗ੍ਗਿਸਹ-ਕਥਿਨਾਮੋ, ਦੀਘਨਖੋ ਪੁਨ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਗੋਤ੍ਤੋ।
ਸਨ੍ਦਕਉਦਾਯਿਮੁਣ੍ਡਿਕਪੁਤ੍ਤੋ, ਮਣਿਕੋ ਤਥਾਕਚ੍ਚਾਨੋ ਵਰਵਗ੍ਗੋ॥

੪. ਰਾਜਵਗ੍ਗੋ

੧. ਘਟਿਕਾਰਸੁਤ੍ਤੰ

੨੮੨. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਕੋਸਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਤਿ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇਸੇ ਸਿਤੰ ਪਾਤ੍ਵਾਕਾਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਹੇਤੁ, ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਗਵਤੋ ਸਿਤਸ੍ਸ ਪਾਤੁਕਮ੍ਮਾਯ? ਨ ਅਕਾਰਣੇਨ [ਨ ਅਕਾਰਣੇ (ਸੀ॰)] ਤਥਾਗਤਾ ਸਿਤੰ ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਏਕੰਸੰ ਚੀਵਰੰ [ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)] ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿੰ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੇਤੁ, ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਗਵਤੋ ਸਿਤਸ੍ਸ ਪਾਤੁਕਮ੍ਮਾਯ? ਨ ਅਕਾਰਣੇਨ ਤਥਾਗਤਾ ਸਿਤੰ ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇਸੇ ਵੇਗਲਿਙ੍ਗੰ [ਵੇਹਲਿਙ੍ਗੰ (ਸੀ॰), ਵੇਭਲਿਗੰ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰), ਵੇਭਲਿਙ੍ਗੰ (ਪੀ॰)] ਨਾਮ ਗਾਮਨਿਗਮੋ ਅਹੋਸਿ ਇਦ੍ਧੋ ਚੇਵ ਫੀਤੋ ਚ ਬਹੁਜਨੋ ਆਕਿਣ੍ਣਮਨੁਸ੍ਸੋ। ਵੇਗਲਿਙ੍ਗੰ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਗਾਮਨਿਗਮੰ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਾਸਿ। ਇਧ ਸੁਦੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਆਰਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਇਧ ਸੁਦੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਓਵਦਤੀ’’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਤੇਨ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਨਿਸੀਦਤੁ ਏਤ੍ਥ। ਅਯੰ ਭੂਮਿਪਦੇਸੋ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ –

‘‘ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇਸੇ ਵੇਗਲਿਙ੍ਗੰ ਨਾਮ ਗਾਮਨਿਗਮੋ ਅਹੋਸਿ ਇਦ੍ਧੋ ਚੇਵ ਫੀਤੋ ਚ ਬਹੁਜਨੋ ਆਕਿਣ੍ਣਮਨੁਸ੍ਸੋ। ਵੇਗਲਿਙ੍ਗੰ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਗਾਮਨਿਗਮੰ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਾਸਿ। ਇਧ ਸੁਦੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਆਰਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਇਧ ਸੁਦੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਓਵਦਤਿ।

੨੮੩. ‘‘ਵੇਗਲਿਙ੍ਗੇ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਗਾਮਨਿਗਮੇ ਘਟਿਕਾਰੋ [ਘਟੀਕਾਰੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਨਾਮ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਅਹੋਸਿ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਕੋ। ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਨਾਮ ਮਾਣਵੋ ਸਹਾਯੋ ਅਹੋਸਿ ਪਿਯਸਹਾਯੋ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਜੋਤਿਪਾਲੰ ਮਾਣਵੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘ਆਯਾਮ, ਸਮ੍ਮ ਜੋਤਿਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਪੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਰਹਨ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮ। ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤਞ੍ਹਿ ਮੇ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨੰ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ’ਤਿ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਮਾਣਵੋ ਘਟਿਕਾਰੰ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘ਅਲੰ, ਸਮ੍ਮ ਘਟਿਕਾਰ। ਕਿੰ ਪਨ ਤੇਨ ਮੁਣ੍ਡਕੇਨ ਸਮਣਕੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਨਾ’ਤਿ? ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਜੋਤਿਪਾਲੰ ਮਾਣਵੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘ਆਯਾਮ, ਸਮ੍ਮ ਜੋਤਿਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਪੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਰਹਨ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮ। ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤਞ੍ਹਿ ਮੇ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨੰ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ’ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਮਾਣਵੋ ਘਟਿਕਾਰੰ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘ਅਲੰ, ਸਮ੍ਮ ਘਟਿਕਾਰ। ਕਿੰ ਪਨ ਤੇਨ ਮੁਣ੍ਡਕੇਨ ਸਮਣਕੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਨਾ’ਤਿ? ‘ਤੇਨ ਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਜੋਤਿਪਾਲ, ਸੋਤ੍ਤਿਸਿਨਾਨਿੰ [ਸੋਤ੍ਤਿੰ ਸਿਨਾਨਿੰ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਸੋਤ੍ਤਿਸਿਨਾਨੰ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਕ॰)] ਆਦਾਯ [ਆਹਰ (ਕ॰)] ਨਦਿੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮ ਸਿਨਾਯਿਤੁ’ਨ੍ਤਿ। ‘ਏਵੰ ਸਮ੍ਮਾ’ਤਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਮਾਣਵੋ ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਚ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਚ ਮਾਣਵੋ ਸੋਤ੍ਤਿਸਿਨਾਨਿੰ ਆਦਾਯ ਨਦਿੰ ਅਗਮੰਸੁ ਸਿਨਾਯਿਤੁੰ’।

੨੮੪. ‘‘ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਜੋਤਿਪਾਲੰ ਮਾਣਵੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘ਅਯੰ, ਸਮ੍ਮ ਜੋਤਿਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਆਰਾਮੋ। ਆਯਾਮ, ਸਮ੍ਮ ਜੋਤਿਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਪੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਰਹਨ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ

ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮ। ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤਞ੍ਹਿ ਮੇ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨਂ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ'ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਮਾਣਵੋ ਘਟਿਕਾਰਂ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਲਂ, ਸਮ੍ਮ ਘਟਿਕਾਰ। ਕਿਂ ਪਨ ਤੇਨ ਮੁਣ੍ਡਕੇਨ ਸਮਣਕੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਨਾ'ਤਿ? ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਜੋਤਿਪਾਲਂ ਮਾਣਵਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਯਂ, ਸਮ੍ਮ ਜੋਤਿਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਆਰਾਮੋ। ਆਯਾਮ, ਸਮ੍ਮ ਜੋਤਿਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮ। ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤਞ੍ਹਿ ਮੇ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨਂ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ'ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਮਾਣਵੋ ਘਟਿਕਾਰਂ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਲਂ, ਸਮ੍ਮ ਘਟਿਕਾਰ। ਕਿਂ ਪਨ ਤੇਨ ਮੁਣ੍ਡਕੇਨ ਸਮਣਕੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਨਾ'ਤਿ? ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਜੋਤਿਪਾਲਂ ਮਾਣਵਂ ਓਵਟ੍ਟਿਕਾਯਂ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਯਂ, ਸਮ੍ਮ ਜੋਤਿਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਆਰਾਮੋ। ਆਯਾਮ, ਸਮ੍ਮ ਜੋਤਿਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮ। ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤਞ੍ਹਿ ਮੇ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨਂ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਮਾਣਵੋ ਓਵਟ੍ਟਿਕਂ ਵਿਨਿਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ [ਵਿਨਿਵੇਠੇਤ੍ਵਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਘਟਿਕਾਰਂ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਲਂ, ਸਮ੍ਮ ਘਟਿਕਾਰ। ਕਿਂ ਪਨ ਤੇਨ ਮੁਣ੍ਡਕੇਨ ਸਮਣਕੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਨਾ'ਤਿ? ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਜੋਤਿਪਾਲਂ ਮਾਣਵਂ ਸੀਸਂਨ੍ਹਾਤਂ [ਸਸੀਸਂ ਨਹਾਤਂ (ਸੀ॰), ਸੀਸਨ੍ਹਾਤਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਕੇਸੇਸੁ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਯਂ, ਸਮ੍ਮ ਜੋਤਿਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਆਰਾਮੋ। ਆਯਾਮ, ਸਮ੍ਮ ਜੋਤਿਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮ । ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤਞ੍ਹਿ ਮੇ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨਂ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਜੋਤਿਪਾਲਸ੍ਸ ਮਾਣਵਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਵਤ, ਭੋ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਵਤ, ਭੋ! ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾਯਂ ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਇਤ੍ਤਰਜਚ੍ਚੋ ਸਮਾਨੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸੀਸਂਨ੍ਹਾਤਾਨਂ ਕੇਸੇਸੁ ਪਰਾਮਸਿਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਤਿ; ਨ ਵਤਿਦਂ ਕਿਰ ਓਰਕਂ ਮਞ੍ਞੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ; ਘਟਿਕਾਰਂ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਯਾਵਤਾਦੋਹਿਪਿ [ਯਾਵੇਤਦੋਹਿਪਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)], ਸਮ੍ਮ ਘਟਿਕਾਰਾ'ਤਿ? 'ਯਾਵਤਾਦੋਹਿਪਿ, ਸਮ੍ਮ ਜੋਤਿਪਾਲ। ਤਥਾ ਹਿ ਪਨ ਮੇ ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤਂ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨਂ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ'ਤਿ। 'ਤੇਨ ਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਘਟਿਕਾਰ, ਮੁਞ੍ਚ; ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ।

੨੮੫. ''ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਚ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਚ ਮਾਣਵੋ ਯੇਨ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਪਨ ਮਾਣਵੋ ਕਸ੍ਸਪੇਨ ਭਗਵਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਯਂ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਮਾਣਵੋ ਸਹਾਯੋ ਪਿਯਸਹਾਯੋ। ਇਮਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੂ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਘਟਿਕਾਰਞ੍ਚ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਂ ਜੋਤਿਪਾਲਞ੍ਚ ਮਾਣਵਂ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਸਿ ਸਮਾਦਪੇਸਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਸਿ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਚ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਚ ਮਾਣਵੋ ਕਸ੍ਸਪੇਨ ਭਗਵਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਸਮਾਦਪਿਤਾ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਿਤਾ ਸਮ੍ਪਹਂਸਿਤਾ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ।

੨੮੬. ''ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਮਾਣਵੋ ਘਟਿਕਾਰਂ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਇਮਂ ਨੁ ਤ੍ਵਂ, ਸਮ੍ਮ ਘਟਿਕਾਰ, ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਅਥ ਚ ਪਨ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਨ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਸੀ'ਤਿ? 'ਨਨੁ ਮਂ, ਸਮ੍ਮ ਜੋਤਿਪਾਲ, ਜਾਨਾਸਿ, ਅਨ੍ਧੇ ਜਿਣ੍ਣੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪੋਸੇਮੀ'ਤਿ? 'ਤੇਨ ਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਘਟਿਕਾਰ, ਅਹਂ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਚ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਚ ਮਾਣਵੋ ਯੇਨ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ ;

ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਯਂ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਮਾਣਵੋ ਸਹਾਯੋ ਪਿਯਸਹਾਯੋ। ਇਮਂ ਭਗਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੂ'ਤਿ। ਅਲਤ੍ਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਮਾਣਵੋ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਅਲਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ।

੨੮੭. ''ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਚਿਰੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਜੋਤਿਪਾਲੇ ਮਾਣਵੇ ਅਡ੍ਢਮਾਸੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵੇਗਲਿਙ੍ਗੇ ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਂ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਬਾਰਾਣਸੀ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਬਾਰਾਣਸੀ ਤਦਵਸਰਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਇਸਿਪਤਨੇ ਮਿਗਦਾਯੇ । ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਿਕੀ ਕਾਸਿਰਾਜਾ – 'ਕਸ੍ਸਪੋ ਕਿਰ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਇਸਿਪਤਨੇ ਮਿਗਦਾਯੇ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਿਕੀ ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਯਾਨਾਨਿ ਯੋਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਰਂ [ਭਦ੍ਰਂ ਭਦ੍ਰਂ (ਕ॰)] ਯਾਨਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਰੇਹਿ ਭਦ੍ਰੇਹਿ ਯਾਨੇਹਿ ਬਾਰਾਣਸਿਯਾ ਨਿਯ੍ਯਾਸਿ ਮਹਚ੍ਚਰਾਜਾਨੁਭਾਵੇਨ [ਮਹਚ੍ਚਾ ਰਾਜਾਨੁਭਾਵੇਨ (ਸੀ॰), ਮਹਤਾ ਰਾਜਾਨੁਭਾਵੇਨ (ਪੀ॰)] ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ। ਯਾਵਤਿਕਾ ਯਾਨਸ੍ਸ ਭੂਮਿ ਯਾਨੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਾਨਾ ਪਚ੍ਚੋਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਿਕੋਵ ਯੇਨ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਿਕਿਂ ਕਾਸਿਰਾਜਾਨਂ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਸਿ ਸਮਾਦਪੇਸਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਸਿ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਿਕੀ ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਕਸ੍ਸਪੇਨ ਭਗਵਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਸਮਾਦਪਿਤੋ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਿਤੋ ਸਮ੍ਪਹਂਸਿਤੋ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ'ਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਿਕੀ ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਧਿਵਾਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਿਕੀ ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਸਕੇ ਨਿਵੇਸਨੇ ਪਣੀਤਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡੁਪੁਟਕਸ੍ਸ [ਪਣ੍ਡੁਮੁਟੀਕਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਪਣ੍ਡੁਮੁਦਿਕਸ੍ਸ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਸਾਲਿਨੋ ਵਿਗਤਕਾਲ਼ਕਂ ਅਨੇਕਸੂਪਂ ਅਨੇਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਾਲਂ ਆਰੋਚਾਪੇਸਿ – 'ਕਾਲੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਭਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ।

੨੮੮. ''ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਕਿਕਿਸ੍ਸ ਕਾਸਿਰਞ੍ਞੋ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਿਕੀ ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਣੀਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿ ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਿਕੀ ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਂ ਓਨੀਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਨੀਚਂ ਆਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਿਕੀ ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ; ਏਵਰੂਪਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। 'ਅਲਂ, ਮਹਾਰਾਜ। ਅਧਿਵੁਤ੍ਥੋ ਮੇ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸੋ'ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਿਕੀ ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ; ਏਵਰੂਪਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। 'ਅਲਂ, ਮਹਾਰਾਜ। ਅਧਿਵੁਤ੍ਥੋ ਮੇ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸੋ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਿਕਿਸ੍ਸ ਕਾਸਿਰਞ੍ਞੋ 'ਨ ਮੇ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸ'ਨ੍ਤਿ ਅਹੁਦੇਵ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ , ਅਹੁ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਿਕੀ ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਮਯਾ ਉਪਟ੍ਠਾਕਤਰੋ'ਤਿ?

'''ਅਤ੍ਥਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਵੇਗਲਿਙ੍ਗੰ ਨਾਮ ਗਾਮਨਿਗਮੋ। ਤਤ੍ਥ ਘਟਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ; ਸੋ ਮੇ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਕੋ। ਤੁਯ੍ਹੰ ਖੋ ਪਨ, ਮਹਾਰਾਜ, ਨ ਮੇ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ ਬਾਰਾਣਸਿਯੰ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੇਵ [ਅਤ੍ਥਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤੰ, ਅਤ੍ਥਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ। ਤਯਿਦਂ ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ [ਘਟਿਕਾਰੇ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੇ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਨਤ੍ਥਿ ਚ ਨ ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਘਟਿਕਾਰੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਗਤੋ, ਧਮ੍ਮਂ ਸਰਣਂ ਗਤੋ, ਸਙ੍ਘਂ ਸਰਣਂ ਗਤੋ। ਘਟਿਕਾਰੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜ੍ਜਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ। ਘਟਿਕਾਰੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਧਮ੍ਮੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਸਙ੍ਘੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਅਰਿਯਕਨ੍ਤੇਹਿ ਸੀਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਘਟਿਕਾਰੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਦੁਕ੍ਖੇ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖੋ, ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੇ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖੋ, ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੇ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖੋ, ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਟਿਪਦਾਯ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖੋ। ਘਟਿਕਾਰੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਏਕਭਤ੍ਤਿਕੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਸੀਲਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮੋ। ਘਟਿਕਾਰੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਣਿਸੁਵਣ੍ਣੋ ਅਪੇਤਜਾਤਰੂਪਰਜਤੋ । ਘਟਿਕਾਰੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਪਨ੍ਨਮੁਸਲੋ ਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਪਥਵਿਂ ਖਣਤਿ [ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਨ ਮੁਸਲੇਨ ਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਪਠਵਿਂ ਖਣਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰), ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਨ ਮੁਸਲੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਪਥਵਿਞ੍ਞ ਖਣਤਿ (ਕ॰)]। ਯਂ ਹੋਤਿ ਕੂਲਪਲੁਗ੍ਗਂ ਵਾ ਮੂਸਿਕੁਕ੍ਕਰੋ [ਮੂਸਿਕੁਕ੍ਕੁਰੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਵਾ ਤਂ ਕਾਜੇਨ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਭਾਜਨਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ – ''ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਇਚ੍ਛਤਿ ਤਣ੍ਡੁਲਪਟਿਭਸ੍ਤਾਨਿ [ਤਣ੍ਡੁਲ ਪਭਿਵਤ੍ਤਾਨਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਵਾ ਮੁਗ੍ਗਪਟਿਭਸ੍ਤਾਨਿ ਵਾ ਕਲ਼ਾਯਪਟਿਭਸ੍ਤਾਨਿ ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ ਤਂ ਹਰਤੂ''ਤਿ। ਘਟਿਕਾਰੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਅਨ੍ਧੇ ਜਿਣ੍ਣੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪੋਸੇਤਿ। ਘਟਿਕਾਰੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ।

੨੮੯. '''ਏਕਮਿਦਾਹਂ , ਮਹਾਰਾਜ, ਸਮਯਂ ਵੇਗਲਿਙ੍ਗੇ ਨਾਮ ਗਾਮਨਿਗਮੇ ਵਿਹਰਾਮਿ। ਅਥ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਏਤਦਵੋਚਂ – ''ਹਨ੍ਦ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਅਯਂ ਭਗ੍ਗਵੋ ਗਤੋ''ਤਿ? ''ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਖੋ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਅਨ੍ਤੋਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਓਦਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਗਾ ਸੂਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਓਦਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਗਾ ਸੂਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂ [ਪਕ੍ਕਾਮਿਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]। ਅਥ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਯੇਨ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕੋ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਓਦਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਗਾ ਸੂਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ''ਤਿ? ''ਕਸ੍ਸਪੋ, ਤਾਤ, ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਓਦਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਗਾ ਸੂਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ''ਤਿ? ਅਥ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਵਤ ਮੇ, ਯਸ੍ਸ ਮੇ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਏਵਂ ਅਭਿਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਘਟਿਕਾਰਂ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਂ ਅਡ੍ਢਮਾਸਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿ [ਨ ਵਿਜਹਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)], ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ।

੨੯੦. '''ਏਕਮਿਦਾਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਮਯਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵੇਗਲਿਙ੍ਗੇ ਨਾਮ ਗਾਮਨਿਗਮੇ ਵਿਹਰਾਮਿ। ਅਥ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਏਤਦਵੋਚਂ – ''ਹਨ੍ਦ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਅਯਂ ਭਗ੍ਗਵੋ ਗਤੋ''ਤਿ? ''ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਖੋ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਅਨ੍ਤੋ ਕਲ਼ੋਪਿਯਾ ਕੁਮ੍ਮਾਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਗਾ ਸੂਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਲ਼ੋਪਿਯਾ ਕੁਮ੍ਮਾਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਗਾ ਸੂਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂ। ਅਥ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਯੇਨ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕੋ ਕਲ਼ੋਪਿਯਾ ਕੁਮ੍ਮਾਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਗਾ ਸੂਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ''ਤਿ? ''ਕਸ੍ਸਪੋ, ਤਾਤ, ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ

ਕਲ਼ੋਪਿਯਾ ਕੁਮ੍ਮਾਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਗਾ ਸੂਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਵਤ ਮੇ, ਯਸ੍ਸ ਮੇ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਏਵਂ ਅਭਿਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਘਟਿਕਾਰਂ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਂ ਅਡ੍ਢਮਾਸਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ।

੨੯੧. '''ਏਕਮਿਦਾਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਮਯਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵੇਗਲ਼ਿਙ੍ਗੇ ਨਾਮ ਗਾਮਨਿਗਮੇ ਵਿਹਰਾਮਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਕੁਟਿ [ਗਨ੍ਧਕੁਟਿ (ਸੀ॰)] ਓਵਸ੍ਸਤਿ। ਅਥ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿਂ – ''ਗਚ੍ਛਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੇ ਤਿਣਂ ਜਾਨਾਥਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਨਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੇ ਤਿਣਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਚ ਖ੍ਵਾਸ੍ਸ ਆਵੇਸਨੇ [ਆਵੇਸਨਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਤਿਣਚ੍ਛਦਨ'' [ਨਵਚ੍ਛਦਨਂ (ਸੀ॰)] ਨ੍ਤਿ। ''ਗਚ੍ਛਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਆਵੇਸਨਂ ਉਤ੍ਤਿਣਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਆਵੇਸਨਂ ਉਤ੍ਤਿਣਮਕਂਸੁ। ਅਥ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਕੇ ਆਵੇਸਨਂ ਉਤ੍ਤਿਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ''ਭਿਕ੍ਖੂ, ਭਗਿਨਿ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕੁਟਿ ਓਵਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ''ਹਰਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹਰਥ, ਭਦ੍ਰਮੁਖਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਯੇਨ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕੇ ਆਵੇਸਨਂ ਉਤ੍ਤਿਣਮਕਂਸੂ''ਤਿ? ''ਭਿਕ੍ਖੂ, ਤਾਤ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਕਿਰ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕੁਟਿ ਓਵਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਲਾਭਾ ਵਤ ਮੇ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਵਤ ਮੇ, ਯਸ੍ਸ ਮੇ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਏਵਂ ਅਭਿਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ ਘਟਿਕਾਰਂ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਂ ਅਡ੍ਢਮਾਸਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ। ਅਥ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਆਵੇਸਨਂ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਂ ਤੇਮਾਸਂ ਆਕਾਸਚ੍ਛਦਨਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ, ਨ ਦੇਵੋਤਿਵਸ੍ਸਿ [ਨ ਚਾਤਿਵਸ੍ਸਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]। ਏਵਰੂਪੋ ਚ, ਮਹਾਰਾਜ, ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ'ਤਿ। 'ਲਾਭਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ, ਸੁਲਦ੍ਧਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਏਵਂ ਅਭਿਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੋ'''ਤਿ।

੨੯੨. ''ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਿਕੀ ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਘਟਿਕਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਤਣ੍ਡੁਲਵਾਹਸਤਾਨਿ ਪਾਹੇਸਿ ਪਣ੍ਡੁਪੁਟਕਸ੍ਸ ਸਾਲਿਨੋ ਤਦੁਪਿਯਞ੍ਚ ਸੂਪੇਯ੍ਯਂ। ਅਥ ਖੋ ਤੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਰਾਜਪੁਰਿਸਾ ਘਟਿਕਾਰਂ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – 'ਇਮਾਨਿ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਤਣ੍ਡੁਲਵਾਹਸਤਾਨਿ ਕਿਕਿਨਾ ਕਾਸਿਰਾਜੇਨ ਪਹਿਤਾਨਿ ਪਣ੍ਡੁਪੁਟਕਸ੍ਸ ਸਾਲਿਨੋ ਤਦੁਪਿਯਞ੍ਚ ਸੂਪੇਯ੍ਯਂ। ਤਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ [ਪਤਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁਤਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)]। 'ਰਾਜਾ ਖੋ ਬਹੁਕਿਚ੍ਚੋ ਬਹੁਕਰਣੀਯੋ। ਅਲਂ ਮੇ! ਰਞ੍ਞੋਵ ਹੋਤੂ'ਤਿ। ਸਿਯਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਮਸ੍ਸ – 'ਅਞ੍ਞੋ ਨੂਨ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਮਾਣਵੋ ਅਹੋਸੀ'ਤਿ। ਨ ਖੋ ਪਨੇਤਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਹਂ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਜੋਤਿਪਾਲੋ ਮਾਣਵੋ ਅਹੋਸਿ''ਨ੍ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ।

ਘਟਿਕਾਰਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਪਠਮਂ।

੨. ਰਟ੍ਠਪਾਲਸੁਤ੍ਤਂ

੨੯੩. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਕੁਰੂਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੇਨ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕਂ [ਥੂਲਕੋਟ੍ਠਿਕਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਨਾਮ ਕੁਰੂਨਂ ਨਿਗਮੋ ਤਦਵਸਰਿ। ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ ਖੋ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕਾ [ਥੂਲਕੋਟ੍ਠਿਤਕਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ – ''ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਕੁਰੂਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਤਂ ਖੋ ਪਨ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਏਵਂ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ

ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵ◌ਾ’’ਤਿ। ਸੋ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਸਦੇਵਕਂ ਸਮਾਰਕਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਂ ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਪਜਂ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵ◌ੇਦੇਤਿ। ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਂ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਂ ਸਾਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ, ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਸਾਧੁ ਖੋ ਪਨ ਤਥਾਰੂਪਾਨਂ ਅਰਹਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ ਯੇਨ ਭਗਵ◌ਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵ◌ਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ; ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿਂਸੁ, ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵ◌ੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ; ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਯੇਨ ਭਗਵ◌ਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ; ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਂ ਸਾਵ◌ੇਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ; ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਖੋ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇ ਭਗਵ◌ਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਸਿ ਸਮਾਦਪੇਸਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਸਿ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਸਿ।

੨੯੪. ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਨਾਮ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕੇ ਅਗ੍ਗਕੁਲਸ੍ਸ [ਅਗ੍ਗਕੁਲਿਕਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਪੁਤ੍ਤੋ ਤਿਸ੍ਸਂ ਪਰਿਸਾਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਯਥਾ ਯਥਾ ਖ੍ਵ◌ਾਹਂ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਂ ਆਜਾਨਾਮਿ [ਯਥਾ ਯਥਾ ਖੋ ਭਗਵ◌ਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ (ਸੀ॰)], ਨਯਿਦਂ ਸੁਕਰਂ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁਂ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਸਮਾਦਪਿਤਾ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਿਤਾ ਸਮ੍ਪਹਂਸਿਤਾ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵ◌ਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਅਥ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕੇਸੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇਸੁ ਯੇਨ ਭਗਵ◌ਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵ◌ਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – ‘‘ਯਥਾ ਯਥਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਂ ਆਜਾਨਾਮਿ, ਨਯਿਦਂ ਸੁਕਰਂ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁਂ। ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ। ਲਭੇਯ੍ਯਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਲਭੇਯ੍ਯਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ। ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁ ਮਂ ਭਗਵ◌ਾ’’ਤਿ [ਏਤ੍ਥ ‘‘ਲਭੇਯ੍ਯਾਹਂ...ਪੇ॰... ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ’’ਤਿ ਵ◌ਾਕ੍ਯਦ੍ਵਯਂ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਮੂਲਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ਸੁਦਿਨ੍ਨਭਾਣਵ◌ਾਰੇ ਏਤਂ ਨਤ੍ਥਿ। ‘‘ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁ ਮਂ ਭਗਵ◌ਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਵ◌ਾਕ੍ਯਂ ਮਰਮ੍ਮਪੋਤ੍ਥਕੇ ਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਚ ਤਦੇਵ ਅਤ੍ਥਿ]। ‘‘ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋਸਿ ਪਨ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ’’ਤਿ? ‘‘ਨ ਖੋਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ’’ਤਿ। ‘‘ਨ ਖੋ, ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਤਥਾਗਤਾ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਪੁਤ੍ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਸ੍ਵ◌ਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਥਾ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਥਾ ਮਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ’’ਤਿ।

੨੯੫. ਅਥ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵ◌ਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਯੇਨ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਏਤਦਵ◌ੋਚ – ‘‘ਅਮ੍ਮਤਾਤਾ, ਯਥਾ ਯਥਾਹਂ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਂ ਆਜਾਨਾਮਿ, ਨਯਿਦਂ ਸੁਕਰਂ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁਂ। ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ। ਅਨੁਜਾਨਾਥ ਮਂ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ’’ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ, ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵ◌ੋਚੁਂ – ‘‘ਤ੍ਵ◌ਂ ਖੋਸਿ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ ਸੁਖੇਧਿਤੋ ਸੁਖਪਰਿਭਤੋ [ਸੁਖਪਰਿਹਤੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰) (ਏਹਿ ਤ੍ਵ◌ਂ ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ ਭੁਞ੍ਜ ਚ ਪਿਵ ਚ ਪਰਿਚਾਰੇ ਹਿ ਚ, ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਨ੍ਤੋ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਭਿਰਮਸ੍ਸੁ, ਨ ਤਂ ਮਯਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ,) ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੁਦਿਨ੍ਨਕਣ੍ਡੇ ਪਨ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁਪਿ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤਂ]। ਨ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ , ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਜਾਨਾਸਿ। ਮਰਣੇਨਪਿ ਤੇ ਮਯਂ ਅਕਾਮਕਾ ਵ◌ਿਨਾ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਾਮ। ਕਿਂ ਪਨ ਮਯਂ ਤਂ ਜੀਵਨ੍ਤਂ

ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿ? ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਮ੍ਮਤਾਤਾ, ਯਥਾ ਯਥਾਹਂ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸਿਤਂ ਆਜਾਨਾਮਿ, ਨਯਿਦਂ ਸੁਕਰਂ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁਂ। ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ। ਅਨੁਜਾਨਾਥ ਮਂ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਤ੍ਵਂ ਖੋਸਿ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ ਸੁਖੇਧਿਤੋ ਸੁਖਪਰਿਭਤੋ। ਨ ਤ੍ਵਂ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਜਾਨਾਸਿ। ਮਰਣੇਨਪਿ ਤੇ ਮਯਂ ਅਕਾਮਕਾ ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ। ਕਿਂ ਪਨ ਮਯਂ ਤਂ ਜੀਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿ?

੨੯੬. ਅਥ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ – ''ਨ ਮਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਨਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿ – ''ਇਧੇਵ ਮੇ ਮਰਣਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਵਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਏਕਮ੍ਪਿ ਭਤ੍ਤਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਭਤ੍ਤਾਨਿ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿ, ਤੀਣਿਪਿ ਭਤ੍ਤਾਨਿ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਭਤ੍ਤਾਨਿ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿ, ਪਞ੍ਚਪਿ ਭਤ੍ਤਾਨਿ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿ, ਛਪਿ ਭਤ੍ਤਾਨਿ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿ, ਸਤ੍ਤਪਿ ਭਤ੍ਤਾਨਿ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਤ੍ਵਂ ਖੋਸਿ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ ਸੁਖੇਧਿਤੋ ਸੁਖਪਰਿਭਤੋ। ਨ ਤ੍ਵਂ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਚਿ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਜਾਨਾਸਿ [''ਮਰਣੇਨਪਿ ਤੇ...ਪੇ॰... ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿ ਵਾਕ੍ਯਦ੍ਵਯਂ ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਦੁਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ਪਠਮਟ੍ਠਾਨੇ ਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਦੁਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਪੁਨਾਗਤਂ ਅਧਿਕਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ]। ਮਰਣੇਨਪਿ ਤੇ ਮਯਂ ਅਕਾਮਕਾ ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ। ਕਿਂ ਪਨ ਮਯਂ ਤਂ ਜੀਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ। ਉਟ੍ਠੇਹਿ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਭੁਞ੍ਜ ਚ ਪਿਵ ਚ ਪਰਿਚਾਰੇਹਿ ਚ; ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਨ੍ਤੋ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਭਿਰਮਸ੍ਸੁ। ਨ ਤਂ ਮਯਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ [''ਮਰਣੇਨਪਿ ਤੇ...ਪੇ॰... ਪਬ੍ਬਜਾਯਾ''ਤਿ ਵਾਕ੍ਯਦ੍ਵਯਂ ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਦੁਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ਪਠਮਟ੍ਠਾਨੇ ਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਦੁਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਪੁਨਾਗਤਂ ਅਧਿਕਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ]। ਮਰਣੇਨਪਿ ਤੇ ਮਯਂ ਅਕਾਮਕਾ ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ। ਕਿਂ ਪਨ ਮਯਂ ਤਂ ਜੀਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿ? ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ...ਪੇ॰... ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਤ੍ਵਂ ਖੋਸਿ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ ਸੁਖੇਧਿਤੋ ਸੁਖਪਰਿਭਤੋ। ਨ ਤ੍ਵਂ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਜਾਨਾਸਿ। ਮਰਣੇਨਪਿ ਤੇ ਮਯਂ ਅਕਾਮਕਾ ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ, ਕਿਂ ਪਨ ਮਯਂ ਤਂ ਜੀਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ। ਉਟ੍ਠੇਹਿ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਭੁਞ੍ਜ ਚ ਪਿਵ ਚ ਪਰਿਚਾਰੇਹਿ ਚ; ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਨ੍ਤੋ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਭਿਰਮਸ੍ਸੁ। ਨ ਤਂ ਮਯਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ। ਮਰਣੇਨਪਿ ਤੇ ਮਯਂ ਅਕਾਮਕਾ ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ । ਕਿਂ ਪਨ ਮਯਂ ਤਂ ਜੀਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿ? ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ।

੨੯੭. ਅਥ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਾਯਕਾ ਯੇਨ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਤ੍ਵਂ ਖੋਸਿ [ਤ੍ਵਂ ਖੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)], ਸਮ੍ਮ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ ਸੁਖੇਧਿਤੋ ਸੁਖਪਰਿਭਤੋ। ਨ ਤ੍ਵਂ, ਸਮ੍ਮ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਜਾਨਾਸਿ। ਮਰਣੇਨਪਿ ਤੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਕਾਮਕਾ ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਤੇ ਤਂ ਜੀਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ। ਉਟ੍ਠੇਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਭੁਞ੍ਜ ਚ ਪਿਵ ਚ ਪਰਿਚਾਰੇਹਿ ਚ; ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਨ੍ਤੋ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਭਿਰਮਸ੍ਸੁ। ਨ ਤਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ

ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ [ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ। ਮਰਣੇਨਪਿ ਤੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਕਾਮਕਾ ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਤੇ ਤਂ ਜੀਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿ? ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਾਯਕਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਤ੍ਵਂ ਖੋਸਿ, ਸਮ੍ਮ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ ਸੁਖੇਧਿਤੋ ਸੁਖਪਰਿਭਤੋ, ਨ ਤ੍ਵਂ, ਸਮ੍ਮ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਜਾਨਾਸਿ, ਮਰਣੇਨਪਿ ਤੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਕਾਮਕਾ ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਤੇ ਤਂ ਜੀਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ? ਉਟ੍ਠੇਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਭੁਞ੍ਜ ਚ ਪਿਵ ਚ ਪਰਿਚਾਰੇਹਿ ਚ, ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਨ੍ਤੋ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਭਿਰਮਸ੍ਸੁ। ਨ ਤਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ, ਮਰਣੇਨਪਿ ਤੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਕਾਮਕਾ ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਤੇ ਤਂ ਜੀਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿ? ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ।

੨੯੮. ਅਥ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਾਯਕਾ ਯੇਨ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਅਮ੍ਮਤਾਤਾ, ਏਸੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਨਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ – 'ਇਧੇਵ ਮੇ ਮਰਣਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਵਾ'ਤਿ। ਸਚੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਨਾਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਥ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ, ਤਤ੍ਥੇਵ [ਤਤ੍ਥੇਵਸ੍ਸ (ਸੀ॰)] ਮਰਣਂ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਥ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਮ੍ਪਿ ਨਂ ਦਕ੍ਖਿਸ੍ਸਥ। ਸਚੇ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਨਾਭਿਰਮਿਸ੍ਸਤਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ, ਕਾ ਤਸ੍ਸ [ਕਾ ਚਸ੍ਸ (ਸੀ॰)] ਅਞ੍ਞਾ ਗਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ? ਇਧੇਵ ਪਚ੍ਚਾਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਨੁਜਾਨਾਥ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮ, ਤਾਤਾ, ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ। ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਚ ਪਨ [ਪਨ ਤੇ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਉਦ੍ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਾਯਕਾ ਯੇਨ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਉਟ੍ਠੇਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਰਟ੍ਠਪਾਲ [''ਤ੍ਵਂ ਖੋਸਿ ਸਮ੍ਮ ਰਟ੍ਠਪਾਲ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ ਸੁਖੇਧਿਤੋ ਸੁਖਪਰਿਹਤੋ, ਨ ਤ੍ਵਂ ਸਮ੍ਮ ਰਟ੍ਠਪਾਲ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਜਾਨਾਸਿ, ਉਟ੍ਠੇਹਿ ਸਮ੍ਮ ਰਟ੍ਠਪਾਲ ਭੁਞ੍ਜ ਚ ਪਿਵ ਚ ਪਰਿਚਾਰੇਹਿ ਚ, ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਨ੍ਤੋ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਭਿਰਮਸ੍ਸੁ, (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)], ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋਸਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ। ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਚ ਪਨ ਤੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਉਦ੍ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ।

੨੯੯. ਅਥ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਬਲਂ ਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ। ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁ ਮਂ ਭਗਵਾ''ਤਿ। ਅਲਤ੍ਥ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਅਲਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਚਿਰੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਰਟ੍ਠਪਾਲੇ ਅਡ੍ਢਮਾਸੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕੇ ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਂ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਤਦਵਸਰਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਏਕੋ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਆਤਾਪੀ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਾਸਿ। 'ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਕਤਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ'ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਅਰਹਤਂ ਅਹੋਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਉਦ੍ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, ਸਚੇ ਮਂ ਭਗਵਾ ਅਨੁਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ [ਚੇਤੋਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਮਨਸਾਕਾਸਿ।

ਯਥਾ [ਯਦਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਾਸਿ – ''ਅਭਬ੍ਬੋ ਖੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਤ੍ਵਂ, ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਂ ਸਂਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕਂ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕੋ ਤਦਵਸਰਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕੇ ਵਿਹਰਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਕੋਰਬ੍ਯਸ੍ਸ ਮਿਗਚੀਰੇ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕੇ ਸਪਦਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਸਕਪਿਤੁ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਦ੍ਵਾਰਸਾਲਾਯ ਉਲ੍ਲਿਖਾਪੇਤਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਇਮੇਹਿ ਮੁਣ੍ਡਕੇਹਿ ਸਮਣਕੇਹਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ ਪਬ੍ਬਾਜਿਤੋ''ਤਿ । ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਸਕਪਿਤੁ ਨਿਵੇਸਨੇ ਨੇਵ ਦਾਨਂ ਅਲਤ੍ਥ ਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ; ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਅਕ੍ਕੋਸਮੇਵ ਅਲਤ੍ਥ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਞਾਤਿਦਾਸੀ ਆਭਿਦੋਸਿਕਂ ਕੁਮ੍ਮਾਸਂ ਛਡ੍ਡੇਤੁਕਾਮਾ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਤਂ ਞਾਤਿਦਾਸਿਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸਚੇਤਂ, ਭਗਿਨਿ, ਛਡ੍ਡਨੀਯਧਮ੍ਮਂ, ਇਧ ਮੇ ਪਤ੍ਤੇ ਆਕਿਰਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਞਾਤਿਦਾਸੀ ਤਂ ਆਭਿਦੋਸਿਕਂ ਕੁਮ੍ਮਾਸਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਆਕਿਰਨ੍ਤੀ ਹਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ ਪਾਦਾਨਞ੍ਚ ਸਰਸ੍ਸ ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ।

੩੦੦. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਞਾਤਿਦਾਸੀ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਮਾਤਰਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਯਗ੍ਘੇਯ੍ਯੇ, ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ'''ਤਿ। ''ਸਚੇ, ਜੇ, ਸਚ੍ਚਂ ਭਣਸਿ, ਅਦਾਸਿਂ ਤਂ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ [ਸਚ੍ਚਂ ਵਦਸਿ, ਅਦਾਸੀ ਭਵਸੀਤਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਸਚ੍ਚਂ ਵਦਸਿ, ਅਦਾਸੀ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ (ਕ॰)]। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਪਿਤਰਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਯਗ੍ਘੇ, ਗਹਪਤਿ, ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ – 'ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕਿਰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ'''ਤਿ? ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਤਂ ਆਭਿਦੋਸਿਕਂ ਕੁਮ੍ਮਾਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਕੁਟ੍ਟਮੂਲਂ [ਕੁਡ੍ਡਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਤ੍ਥਿ ਨਾਮ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਆਭਿਦੋਸਿਕਂ ਕੁਮ੍ਮਾਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਸਿ? ਨਨੁ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਸਕਂ ਗੇਹਂ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ? ''ਕੁਤੋ ਨੋ, ਗਹਪਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਗੇਹਂ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ? ਅਨਗਾਰਾ ਮਯਂ, ਗਹਪਤਿ। ਅਗਮ੍ਮ ਖੋ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਗੇਹਂ, ਤਤ੍ਥ ਨੇਵ ਦਾਨਂ ਅਲਤ੍ਥਮ੍ਹ ਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ; ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਅਕ੍ਕੋਸਮੇਵ ਅਲਤ੍ਥਮ੍ਹਾ''ਤਿ। ''ਏਹਿ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਘਰਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ''ਅਲਂ, ਗਹਪਤਿ, ਕਤਂ ਮੇ ਅਜ੍ਜ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ''। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਅਧਿਵਾਸੇਹਿ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਅਧਿਵਾਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸਕਂ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਜਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਿਲਞ੍ਜੇਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਥ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਵਧੁਯੋ, ਯੇਨ ਅਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਅਲਙ੍ਕਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਿਯਾ ਹੋਥ ਮਨਾਪਾ ਤੇਨ ਅਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਅਲਙ੍ਕਰੋਥਾ''ਤਿ।

੩੦੧. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਸਕੇ ਨਿਵੇਸਨੇ ਪਣੀਤਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਕਾਲਂ ਆਰੋਚੇਸਿ – ''ਕਾਲੋ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਸਕਪਿਤੁ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਤਂ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਜਂ ਵਿਵਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਇਦਂ ਤੇ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਮਾਤੁ ਮਤ੍ਤਿਕਂ ਧਨਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਪੇਤ੍ਤਿਕਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਪਿਤਾਮਹਂ। ਸਕ੍ਕਾ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਭੋਗੇ ਚ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਕਾਤੁਂ। ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ [ਰਟ੍ਠਪਾਲ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] , ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਭੋਗੇ ਚ

ਭੁਞ੍ਜਸ੍ਸੁ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ। ''ਸਚੇ ਮੇ ਤ੍ਵਂ, ਗਹਪਤਿ, ਵਚਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਇਮਂ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਜਂ ਸਕਟੇ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇਗਙ੍ਗਾਯ ਨਦਿਯਾ ਸੋਤੇ ਓਪਿਲਾਪੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਪਾਦੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਕੀਦਿਸਾ ਨਾਮ ਤਾ, ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਅਚ੍ਛਰਾਯੋ ਯਾਸਂ ਤ੍ਵਂ ਹੇਤੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਸੀ''ਤਿ? ''ਨ ਖੋ ਮਯਂ, ਭਗਿਨੀ, ਅਚ੍ਛਰਾਨਂ ਹੇਤੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਾਮਾ''ਤਿ। ''ਭਗਿਨਿਵਾਦੇਨ ਨੋ ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਸਮੁਦਾਚਰਤੀ''ਤਿ ਤਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਪਪਤਿਂਸੁ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਪਿਤਰਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸਚੇ, ਗਹਪਤਿ, ਭੋਜਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਦੇਥ; ਮਾ ਨੋ ਵਿਹੇਠੇਥਾ''ਤਿ। ''ਭੁਞ੍ਜ, ਤਾਤ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਪਣੀਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿ ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਸਿ।

੩੦੨. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਓਨੀਤਪਤ੍ਤਪਾਣੀ ਠਿਤਕੋਵ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ –

''ਪਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਂ ਬਿਮ੍ਬਂ, ਅਰੁਕਾਯਂ ਸਮੁਸ੍ਸਿਤਂ।
ਆਤੁਰਂ ਬਹੁਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ, ਯਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਧੁਵਂ ਠਿਤਿ॥

''ਪਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਂ ਰੂਪਂ, ਮਣਿਨਾ ਕੁਣ੍ਡਲੇਨ ਚ।
ਅਟ੍ਠਿ ਤਚੇਨ ਓਨਦ੍ਧਂ, ਸਹ ਵਤ੍ਥੇਭਿ ਸੋਭਤਿ॥

''ਅਲਤ੍ਤਕਕਤਾ ਪਾਦਾ, ਮੁਖਂ ਚੁਣ੍ਣਕਮਕ੍ਖਿਤਂ।
ਅਲਂ ਬਾਲਸ੍ਸ ਮੋਹਾਯ, ਨੋ ਚ ਪਾਰਗਵੇਸਿਨੋ॥

''ਅਟ੍ਠਾਪਦਕਤਾ ਕੇਸਾ, ਨੇਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਜਨਮਕ੍ਖਿਤਾ।
ਅਲਂ ਬਾਲਸ੍ਸ ਮੋਹਾਯ, ਨੋ ਚ ਪਾਰਗਵੇਸਿਨੋ॥

''ਅਞ੍ਜਨੀਵ ਨਵਾ [ਅਞ੍ਜਨੀਵਣ੍ਣਵਾ (ਕ॰)] ਚਿਤ੍ਤਾ, ਪੂਤਿਕਾਯੋ ਅਲਙ੍ਕਤੋ।
ਅਲਂ ਬਾਲਸ੍ਸ ਮੋਹਾਯ, ਨੋ ਚ ਪਾਰਗਵੇਸਿਨੋ॥

''ਓਦਹਿ ਮਿਗਵੋ ਪਾਸਂ, ਨਾਸਦਾ ਵਾਕਰਂ ਮਿਗੋ।
ਭੁਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਪਂ ਗਚ੍ਛਾਮ [ਗਚ੍ਛਾਮਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕ॰)], ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੇ ਮਿਗਬਨ੍ਧਕੇ''ਤਿ॥

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਠਿਤਕੋਵ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਭਾਸਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਕੋਰਬ੍ਯਸ੍ਸ ਮਿਗਚੀਰਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸੀਦਿ।

੩੦੩. ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਕੋਰਬ੍ਯੋ ਮਿਗਵਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸੋਧੇਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਮਿਗਵ, ਮਿਗਚੀਰਂ ਉਯ੍ਯਾਨਭੂਮਿਂ; ਗਚ੍ਛਾਮ ਸੁਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯਾ''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਦੇਵਾ''ਤਿ ਖੋ ਮਿਗਵੋ ਰਞ੍ਞੋ ਕੋਰਬ੍ਯਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਿਗਚੀਰਂ ਸੋਧੇਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਦਸ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਯੇਨ ਰਾਜਾ ਕੋਰਬ੍ਯੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨਂ ਕੋਰਬ੍ਯਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸੁਦ੍ਧਂ ਖੋ ਤੇ, ਦੇਵ, ਮਿਗਚੀਰਂ। ਅਤ੍ਥਿ ਚੇਤ੍ਥ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਨਾਮ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕੇ ਅਗ੍ਗਕੁਲਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਯਸ੍ਸ ਤ੍ਵਂ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਕਿਤ੍ਤਯਮਾਨੋ ਅਹੋਸਿ, ਸੋ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਮਿਗਵ, ਅਲਂ ਦਾਨਜ੍ਜ ਉਯ੍ਯਾਨਭੂਮਿਯਾ। ਤਮੇਵ ਦਾਨਿ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਰਟ੍ਠਪਾਲਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਕੋਰਬ੍ਯੋ ''ਯਂ ਤਤ੍ਥ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਯਾਨਾਨਿ ਯੋਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਰਂ ਯਾਨਂ

ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਰੇਹਿ ਭਦ੍ਰੇਹਿ ਯਾਨੇਹਿ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕਮ੍ਹਾ ਨਿਯ੍ਯਾਸਿ ਮਹਚ੍ਚਰਾਜਾਨੁਭਾਵੇਨ [ਮਹਚ੍ਚਾ ਰਾਜਾਨੁਭਾਵੇਨ (ਸੀ॰)] ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਰਟ੍ਠਪਾਲੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ। ਯਾਵਤਿਕਾ ਯਾਨਸ੍ਸ ਭੂਮਿ ਯਾਨੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਾਨਾ ਪਚ੍ਚੋਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਿਕੋਵ ਉਸ੍ਸਟਾਯ ਉਸ੍ਸਟਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਠਿਤੋ ਖੋ ਰਾਜਾ ਕੋਰਬ੍ਯੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਰਟ੍ਠਪਾਲੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਇਧ ਭਵੰ ਰਟ੍ਠਪਾਲ ਹਤ੍ਥਤ੍ਥਰੇ [ਕਟ੍ਠਤ੍ਥਰੇ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)] ਨਿਸੀਦਤੂ''ਤਿ। ''ਅਲੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਨਿਸੀਦ ਤ੍ਵੰ; ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਹੰ ਸਕੇ ਆਸਨੇ''ਤਿ। ਨਿਸੀਦਿ ਰਾਜਾ ਕੋਰਬ੍ਯੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਖੋ ਰਾਜਾ ਕੋਰਬ੍ਯੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਰਟ੍ਠਪਾਲੰ ਏਤਦਵੋਚ –

੩੦੪. ''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞਾਨਿ ਯੇਹਿ ਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ? ਜਰਾਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ, ਬ੍ਯਾਧਿਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ, ਭੋਗਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ, ਞਾਤਿਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ। ਕਤਮਞ੍ਚ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਜਰਾਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ? ਇਧ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ , ਏਕਚ੍ਚੋ ਜਿਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ ਵੁਡ੍ਢੋ ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਅਦ੍ਧਗਤੋ ਵਯੋਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਅਹੰ ਖੋਮ੍ਹਿ ਏਤਰਹਿ ਜਿਣ੍ਣੋ ਵੁਡ੍ਢੋ ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਅਦ੍ਧਗਤੋ ਵਯੋਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਨ ਖੋ ਪਨ ਮਯਾ ਸੁਕਰੰ ਅਨਧਿਗਤੰ ਵਾ ਭੋਗੰ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁੰ ਅਧਿਗਤੰ ਵਾ ਭੋਗੰ ਫਾਤਿੰ ਕਾਤੁੰ [ਫਾਤਿਕਤ੍ਤੁੰ (ਸੀ॰)]। ਯੰਨੂਨਾਹੰ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਜਰਾਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਤਿ। ਇਦੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਜਰਾਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ। ਭਵੰ ਖੋ ਪਨ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਏਤਰਹਿ ਦਹਰੋ ਯੁਵਾ ਸੁਸੁਕਾਲ਼ਕੇਸੋ ਭਦ੍ਰੇਨ ਯੋਬ੍ਬਨੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪਠਮੇਨ ਵਯਸਾ। ਤੰ ਭੋਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਜਰਾਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਿੰ ਭਵੰ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਞਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ?

''ਕਤਮਞ੍ਚ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਬ੍ਯਾਧਿਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ? ਇਧ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਆਬਾਧਿਕੋ ਹੋਤਿ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਬਾਲ਼੍ਹਗਿਲਾਨੋ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਅਹੰ ਖੋਮ੍ਹਿ ਏਤਰਹਿ ਆਬਾਧਿਕੋ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਬਾਲ਼੍ਹਗਿਲਾਨੋ। ਨ ਖੋ ਪਨ ਮਯਾ ਸੁਕਰੰ ਅਨਧਿਗਤੰ ਵਾ ਭੋਗੰ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁੰ ਅਧਿਗਤੰ ਵਾ ਭੋਗੰ ਫਾਤਿੰ ਕਾਤੁੰ । ਯੰਨੂਨਾਹੰ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਬ੍ਯਾਧਿਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਤਿ। ਇਦੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਬ੍ਯਾਧਿਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ। ਭਵੰ ਖੋ ਪਨ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਏਤਰਹਿ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੋ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕੋ ਸਮਵੇਪਾਕਿਨਿਯਾ ਗਹਣਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਨਾਤਿਸੀਤਾਯ ਨਾਚ੍ਚੁਣ੍ਹਾਯ। ਤੰ ਭੋਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਧਿਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਿੰ ਭਵੰ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਞਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ?

''ਕਤਮਞ੍ਚ , ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਭੋਗਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ? ਇਧ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਅਡ੍ਢੋ ਹੋਤਿ ਮਹਦ੍ਧਨੋ ਮਹਾਭੋਗੋ। ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਭੋਗਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਅਹੰ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਡ੍ਢੋ ਅਹੋਸਿੰ ਮਹਦ੍ਧਨੋ ਮਹਾਭੋਗੋ। ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਤੇ ਭੋਗਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਗਤਾ। ਨ ਖੋ ਪਨ ਮਯਾ ਸੁਕਰੰ ਅਨਧਿਗਤੰ ਵਾ ਭੋਗੰ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁੰ ਅਧਿਗਤੰ ਵਾ ਭੋਗੰ ਫਾਤਿੰ ਕਾਤੁੰ। ਯੰਨੂਨਾਹੰ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਭੋਗਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਤਿ। ਇਦੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਭੋਗਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ। ਭਵੰ ਖੋ ਪਨ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕੇ ਅਗ੍ਗਕੁਲਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ। ਤੰ ਭੋਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਭੋਗਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਿੰ ਭਵੰ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਞਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ?

''ਕਤਮਞ੍ਚ , ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਞਾਤਿਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ? ਇਧ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਬਹੂ ਹੋਨ੍ਤਿ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ। ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਞਾਤਕਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਮਮੰ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਬਹੂ ਅਹੇਸੁੰ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ।

ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਤੇ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਗਤਾ। ਨ ਖੋ ਪਨ ਮਯਾ ਸੁਕਰੰ ਅਨਧਿਗਤੰ ਵਾ ਭੋਗੰ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁੰ ਅਧਿਗਤੰ ਵਾ ਭੋਗੰ ਫਾਤਿੰ ਕਾਤੁੰ। ਯੰਨੂਨਾਹੰ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਞਾਤਿਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਤਿ। ਇਦੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਞਾਤਿਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ। ਭੋਤੋ ਖੋ ਪਨ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕੇ ਬਹੂ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ। ਤੰ ਭੋਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਞਾਤਿਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਿੰ ਭਵੰ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਞਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ?

''ਇਮਾਨਿ ਖੋ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞਾਨਿ, ਯੇਹਿ ਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਭੋਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਿੰ ਭਵੰ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਞਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ?

੩੦੫. ''ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ, ਯੇ ਅਹੰ [ਯਮਹੰ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਕ॰)] ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ? 'ਉਪਨਿਯ੍ਯਤਿ ਲੋਕੋ ਅਦ੍ਧੁਵੋ'ਤਿ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪਠਮੋ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸੋ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ, ਯਮਹੰ ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। 'ਅਤਾਣੋ ਲੋਕੋ ਅਨਭਿਸ੍ਸਰੋ'ਤਿ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੁਤਿਯੋ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸੋ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ, ਯਮਹੰ ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। 'ਅਸ੍ਸਕੋ ਲੋਕੋ, ਸਬ੍ਬੰ ਪਹਾਯ ਗਮਨੀਯ'ਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਤਤਿਯੋ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸੋ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ, ਯਮਹੰ ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। 'ਊਨੋ ਲੋਕੋ ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸੋ'ਤਿ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸੋ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ, ਯਮਹੰ ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਇਮੇ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ, ਯੇ ਅਹੰ ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ।

੩੦੬. '''ਉਪਨਿਯ੍ਯਤਿ ਲੋਕੋ ਅਦ੍ਧੁਵੋ'ਤਿ – ਭਵੰ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਆਹ। ਇਮਸ੍ਸ , ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਕਥੰ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ''ਤਿ? ''ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤ੍ਵੰ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕੋਪਿ ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕੋਪਿ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਤਾਵੀ ਅਸ੍ਸਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਤਾਵੀ ਰਥਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਤਾਵੀ ਧਨੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਤਾਵੀ ਥਰੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਤਾਵੀ ਊਰੁਬਲੀ ਬਾਹੁਬਲੀ ਅਲਮਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੋ''ਤਿ? ''ਅਹੋਸਿੰ ਅਹੰ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕੋਪਿ ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕੋਪਿ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਤਾਵੀ ਅਸ੍ਸਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਤਾਵੀ ਰਥਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਤਾਵੀ ਧਨੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਤਾਵੀ ਥਰੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਤਾਵੀ ਊਰੁਬਲੀ ਬਾਹੁਬਲੀ ਅਲਮਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੋ। ਅਪ੍ਪੇਕਦਾਹੰ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਇਦ੍ਧਿਮਾਵ ਮਞ੍ਞੇ ਨ [ਇਦ੍ਧਿਮਾ ਮਞ੍ਞੇ ਨ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰), ਇਦ੍ਧਿਮਾ ਚ ਮਞ੍ਞੇ (ਸੀ॰), ਨ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞੇ (ਕ॰)] ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਲੇਨ ਸਮਸਮੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਏਵਮੇਵ ਤ੍ਵੰ ਏਤਰਹਿ ਊਰੁਬਲੀ ਬਾਹੁਬਲੀ ਅਲਮਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੋ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦੰ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ। ਏਤਰਹਿ ਜਿਣ੍ਣੋ ਵੁਡ੍ਢੋ ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਅਦ੍ਧਗਤੋ ਵਯੋਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਆਸੀਤਿਕੋ ਮੇ ਵਯੋ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਪ੍ਪੇਕਦਾਹੰ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, 'ਇਧ ਪਾਦੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨੇਵ ਪਾਦੰ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ। ''ਇਦੰ ਖੋ ਤੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤੰ – 'ਉਪਨਿਯ੍ਯਤਿ ਲੋਕੋ ਅਦ੍ਧੁਵੋ'ਤਿ, ਯਮਹੰ ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ। ''ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ! ਯਾਵ ਸੁਭਾਸਿਤੰ ਚਿਦੰ ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ – 'ਉਪਨਿਯ੍ਯਤਿ ਲੋਕੋ ਅਦ੍ਧੁਵੋ'ਤਿ। ਉਪਨਿਯ੍ਯਤਿ ਹਿ , ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਲੋਕੋ ਅਦ੍ਧੁਵੋ।

''ਸੰਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਖੋ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਰਾਜਕੁਲੇ ਹਤ੍ਥਿਕਾਯਾਪਿ ਅਸ੍ਸਕਾਯਾਪਿ ਰਥਕਾਯਾਪਿ ਪਤ੍ਤਿਕਾਯਾਪਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਪਦਾਸੁ ਪਰਿਯੋਧਾਯ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। 'ਅਤਾਣੋ ਲੋਕੋ ਅਨਭਿਸ੍ਸਰੋ'ਤਿ – ਭਵਂ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਆਹ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਕਥਂ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ''ਤਿ? ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਤ੍ਥਿ ਤੇ ਕੋਚਿ ਅਨੁਸਾਯਿਕੋ ਆਬਾਧੋ''ਤਿ? ''ਅਤ੍ਥਿ ਮੇ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਅਨੁਸਾਯਿਕੋ ਆਬਾਧੋ। ਅਪ੍ਪੇਕਦਾ ਮਂ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ – 'ਇਦਾਨਿ ਰਾਜਾ ਕੋਰਬ੍ਯੋ ਕਾਲਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਰਾਜਾ ਕੋਰਬ੍ਯੋ ਕਾਲਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ'''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਲਭਸਿ ਤ੍ਵਂ ਤੇ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚੇ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤੇ – 'ਆਯਨ੍ਤੁ ਮੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ, ਸਬ੍ਬੇਵ ਸਨ੍ਤਾ ਇਮਂ ਵੇਦਨਂ ਸਂਵਿਭਜਥ, ਯਥਾਹਂ ਲਹੁਕਤਰਿਕਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਿਯੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ – ਉਦਾਹੁ ਤ੍ਵਂਯੇਵ ਤਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਿਯਸੀ''ਤਿ? ''ਨਾਹਂ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਲਭਾਮਿ ਤੇ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚੇ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤੇ – 'ਆਯਨ੍ਤੁ ਮੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ, ਸਬ੍ਬੇਵ ਸਨ੍ਤਾ ਇਮਂ ਵੇਦਨਂ ਸਂਵਿਭਜਥ, ਯਥਾਹਂ ਲਹੁਕਤਰਿਕਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਿਯੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਅਹਮੇਵ ਤਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦਿਯਾਮੀ''ਤਿ। ''ਇਦਂ ਖੋ ਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ – 'ਅਤਾਣੋ ਲੋਕੋ ਅਨਭਿਸ੍ਸਰੋ'ਤਿ, ਯਮਹਂ ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ। ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ! ਯਾਵ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਚਿਦਂ ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ – 'ਅਤਾਣੋ ਲੋਕੋ ਅਨਭਿਸ੍ਸਰੋ'ਤਿ। ਅਤਾਣੋ ਹਿ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਲੋਕੋ ਅਨਭਿਸ੍ਸਰੋ।

''ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿ ਖੋ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਰਾਜਕੁਲੇ ਪਹੂਤਂ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਂ ਭੂਮਿਗਤਞ੍ਚ ਵੇਹਾਸਗਤਞ੍ਚ। 'ਅਸ੍ਸਕੋ ਲੋਕੋ, ਸਬ੍ਬਂ ਪਹਾਯ ਗਮਨੀਯ'ਨ੍ਤਿ – ਭਵਂ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਆਹ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਕਥਂ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ''ਤਿ? ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯਥਾ ਤ੍ਵਂ ਏਤਰਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਸਿ, ਲਚ੍ਛਸਿ ਤ੍ਵਂ ਪਰਤ੍ਥਾਪਿ – 'ਏਵਮੇਵਾਹਂ ਇਮੇਹੇਵ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਮੀ'ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞੇ ਇਮਂ ਭੋਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਯਥਾਕਮ੍ਮਂ ਗਮਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ? ''ਯਥਾਹਂ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਏਤਰਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਮਿ, ਨਾਹਂ ਲਚ੍ਛਾਮਿ ਪਰਤ੍ਥਾਪਿ – 'ਏਵਮੇਵ ਇਮੇਹੇਵ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਮੀ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞੇ ਇਮਂ ਭੋਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ; ਅਹਂ ਪਨ ਯਥਾਕਮ੍ਮਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਇਦਂ ਖੋ ਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ – 'ਅਸ੍ਸਕੋ ਲੋਕੋ, ਸਬ੍ਬਂ ਪਹਾਯ ਗਮਨੀਯ'ਨ੍ਤਿ, ਯਮਹਂ ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ। ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ! ਯਾਵ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਚਿਦਂ ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ – 'ਅਸ੍ਸਕੋ ਲੋਕੋ , ਸਬ੍ਬਂ ਪਹਾਯ ਗਮਨੀਯ'ਨ੍ਤਿ । ਅਸ੍ਸਕੋ ਹਿ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਲੋਕੋ ਸਬ੍ਬਂ ਪਹਾਯ ਗਮਨੀਯਂ।

'''ਊਨੋ ਲੋਕੋ ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸੋ'ਤਿ – ਭਵਂ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਆਹ। ਇਮਸ੍ਸ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਕਥਂ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ''ਤਿ? ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਫੀਤਂ ਕੁਰੁਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਸੀ''ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਫੀਤਂ ਕੁਰੁਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਇਧ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਾਯਿਕੋ ਪਚ੍ਚਯਿਕੋ। ਸੋ ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਯਗ੍ਘੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਅਹਂ ਆਗਚ੍ਛਾਮਿ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ? ਤਤ੍ਥਦ੍ਦਸਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਜਨਪਦਂ ਇਦ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਫੀਤਞ੍ਚ ਬਹੁਜਨਂ ਆਕਿਣ੍ਣਮਨੁਸ੍ਸਂ। ਬਹੂ ਤਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥਿਕਾਯਾ ਅਸ੍ਸਕਾਯਾ ਰਥਕਾਯਾ ਪਤ੍ਤਿਕਾਯਾ; ਬਹੁ ਤਤ੍ਥ ਧਨਧਞ੍ਞਂ [ਦਨ੍ਤਾਜਿਨਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]; ਬਹੁ ਤਤ੍ਥ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਂ ਅਕਤਞ੍ਚੇਵ ਕਤਞ੍ਚ; ਬਹੁ ਤਤ੍ਥ ਇਤ੍ਥਿਪਰਿਗ੍ਗਹੋ। ਸਕ੍ਕਾ ਚ ਤਾਵਤਕੇਨੇਵ ਬਲਮਤ੍ਤੇਨ [ਬਲਤ੍ਥੇਨ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰), ਬਹਲਤ੍ਥੇਨ (ਕ॰)] ਅਭਿਵਿਜਿਨਿਤੁਂ। ਅਭਿਵਿਜਿਨ, ਮਹਾਰਾਜਾ'ਤਿ, ਕਿਨ੍ਤਿ ਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ? ''ਤਮ੍ਪਿ ਮਯਂ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਅਭਿਵਿਜਿਯ ਅਜ੍ਝਾਵਸੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਇਧ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ... ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ... ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਦਿਸਾਯ... ਪਰਸਮੁਦ੍ਦਤੋ ਸਦ੍ਧਾਯਿਕੋ ਪਚ੍ਚਯਿਕੋ। ਸੋ ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ – 'ਯਗ੍ਘੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਅਹਂ ਆਗਚ੍ਛਾਮਿ ਪਰਸਮੁਦ੍ਦਤੋ? ਤਤ੍ਥਦ੍ਦਸਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਜਨਪਦਂ ਇਦ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਫੀਤਞ੍ਚ ਬਹੁਜਨਂ

ਆਕਿਣ੍ਣਮਨੁਸ੍ਸਂ। ਬਹੂ ਤਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥਿਕਾਯਾ ਅਸ੍ਸਕਾਯਾ ਰਥਕਾਯਾ ਪਤ੍ਤਿਕਾਯਾ; ਬਹੁ ਤਤ੍ਥ ਧਨਧਞ੍ਞਂ; ਬਹੁ ਤਤ੍ਥ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਂ ਅਕਤਞ੍ਚੇਵ ਕਤਞ੍ਚ; ਬਹੁ ਤਤ੍ਥ ਇਤ੍ਥਿਪਰਿਗ੍ਗਹੋ। ਸਕ੍ਕਾ ਚ ਤਾਵਤਕੇਨੇਵ ਬਲਮਤ੍ਤੇਨ ਅਭਿਵਿਜਿਨਿਤੁਂ। ਅਭਿਵਿਜਿਨ, ਮਹਾਰਾਜਾ'ਤਿ, ਕਿਨ੍ਤਿ ਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ? ''ਤਮ੍ਪਿ ਮਯਂ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਅਭਿਵਿਜਿਯ ਅਜ੍ਝਾਵਸੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ। ''ਇਦਂ ਖੋ ਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ – 'ਊਨੋ ਲੋਕੋ ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸੋ'ਤਿ, ਯਮਹਂ ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ। ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ! ਯਾਵ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਚਿਦਂ ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ – 'ਊਨੋ ਲੋਕੋ ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸੋ'ਤਿ। ਊਨੋ ਹਿ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਲੋਕੋ ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸੋ''ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ। ਇਦਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਥਾਪਰਂ ਏਤਦਵੋਚ –

੩੦੭. ''ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਲੋਕੇ ਸਧਨੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ,

ਲਦ੍ਧਾਨ ਵਿਤ੍ਤਂ ਨ ਦਦਨ੍ਤਿ ਮੋਹਾ।
ਲੁਦ੍ਧਾ ਧਨਂ [ਲਦ੍ਧਾ ਧਨਂ (ਕ॰)] ਸਨ੍ਨਿਚਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ,
ਭਿਯ੍ਯੋਵ ਕਾਮੇ ਅਭਿਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤਿ॥

''ਰਾਜਾ ਪਸਯ੍ਹਾ ਪਥਵਿਂ ਵਿਜਿਤ੍ਵਾ,
ਸਸਾਗਰਨ੍ਤਂ ਮਹਿਮਾਵਸਨ੍ਤੋ [ਮਹਿਯਾ ਵਸਨ੍ਤੋ (ਸੀ॰ ਕ॰)]।
ਓਰਂ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤਿਤ੍ਤਰੂਪੋ,
ਪਾਰਂ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਪਤ੍ਥਯੇਥ॥

''ਰਾਜਾ ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਬਹੂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ,
ਅਵੀਤਤਣ੍ਹਾ [ਅਤਿਤ੍ਤਤਣ੍ਹਾ (ਕ॰)] ਮਰਣਂ ਉਪੇਨ੍ਤਿ।
ਊਨਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾਨ ਜਹਨ੍ਤਿ ਦੇਹਂ,
ਕਾਮੇਹਿ ਲੋਕਮ੍ਹਿ ਨ ਹਤ੍ਥਿ ਤਿਤ੍ਤਿ॥

''ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਨਂ ਞਾਤੀ ਪਕਿਰਿਯ ਕੇਸੇ,
ਅਹੋ ਵਤਾ ਨੋ ਅਮਰਾਤਿ ਚਾਹੁ।
ਵਤ੍ਥੇਨ ਨਂ ਪਾਰੁਤਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ,
ਚਿਤਂ ਸਮਾਦਾਯ [ਸਮਾਧਾਯ (ਸੀ॰)] ਤਤੋਡਹਨ੍ਤਿ॥

''ਸੋ ਡਯ੍ਹਤਿ ਸੂਲੇਹਿ ਤੁਜ੍ਜਮਾਨੋ,
ਏਕੇਨ ਵਤ੍ਥੇਨ ਪਹਾਯ ਭੋਗੇ।
ਨ ਮੀਯਮਾਨਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਤਾਣਾ,
ਞਾਤੀਧ ਮਿਤ੍ਤਾ ਅਥ ਵਾ ਸਹਾਯਾ॥

''ਦਾਯਾਦਕਾ ਤਸ੍ਸ ਧਨਂ ਹਰਨ੍ਤਿ,
ਸਤ੍ਤੋ ਪਨ ਗਚ੍ਛਤਿ ਯੇਨ ਕਮ੍ਮਂ।

ਨ ਮੀਯਮਾਨੰ ਧਨਮਨ੍ਵੇਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ,
ਪੁਤ੍ਤਾ ਚ ਦਾਰਾ ਚ ਧਨਞ੍ਚ ਰਟ੍ਠੰ॥

“ਨ ਦੀਘਮਾਯੁੰ ਲਭਤੇ ਧਨੇਨ, ਨ ਚਾਪਿ ਵਿਤ੍ਤੇਨ ਜਰੰ ਵਿਹਨ੍ਤਿ।
ਅਪ੍ਪੰ ਹਿਦੰ ਜੀਵਿਤਮਾਹੁ ਧੀਰਾ, ਅਸਸ੍ਸਤੰ ਵਿਪ੍ਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮੰ॥

“ਅਡ੍ਢਾ ਦਲਿਦ੍ਦਾ ਚ ਫੁਸਨ੍ਤਿ ਫਸ੍ਸੰ,
ਬਾਲੋ ਚ ਧੀਰੋ ਚ ਤਥੇਵ ਫੁਟ੍ਠੋ।
ਬਾਲੋ ਚ ਬਾਲ੍ਯਾ ਵਧਿਤੋਵ ਸੇਤਿ,
ਧੀਰੋ ਚ [ਧੀਰੋਵ (ਕ॰)] ਨ ਵੇਧਤਿ ਫਸ੍ਸਫੁਟ੍ਠੋ॥

“ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾਵ ਧਨੇਨ ਸੇਯ੍ਯੋ,
ਯਾਯ ਵੋਸਾਨਮਿਧਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ।
ਅਬ੍ਯੋਸਿਤਤ੍ਤਾ [ਅਸੋਸਿਤਤ੍ਤਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਹਿ ਭਵਾਭਵੇਸੁ,
ਪਾਪਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮੋਹਾ॥

“ਉਪੇਤਿ ਗਬ੍ਭਞ੍ਚ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕੰ,
ਸੰਸਾਰਮਾਪਜ੍ਜ ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ।
ਤਸ੍ਸਪ੍ਪਪਞ੍ਞੋ ਅਭਿਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ,
ਉਪੇਤਿ ਗਬ੍ਭਞ੍ਚ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕੰ॥

“ਚੋਰੋ ਯਥਾ ਸਨ੍ਧਿਮੁਖੇ ਗਹਿਤੋ,
ਸਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹਞ੍ਞਤਿ ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ।
ਏਵੰ ਪਜਾ ਪੇਚ੍ਚ ਪਰਮ੍ਹਿ ਲੋਕੇ,
ਸਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹਞ੍ਞਤਿ ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ॥

“ਕਾਮਾਹਿ ਚਿਤ੍ਰਾ ਮਧੁਰਾ ਮਨੋਰਮਾ,
ਵਿਰੂਪਰੂਪੇਨ ਮਥੇਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ।
ਆਦੀਨਵੰ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਦਿਸ੍ਵਾ,
ਤਸ੍ਮਾ ਅਹੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਮ੍ਹਿ ਰਾਜ॥

“ਦੁਮਪ੍ਫਲਾਨੇਵ ਪਤਨ੍ਤਿ ਮਾਣਵਾ,
ਦਹਰਾ ਚ ਵੁਡ੍ਢਾ ਚ ਸਰੀਰਭੇਦਾ।
ਏਤਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ [ਏਵਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ (ਸੀ॰), ਏਤੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)] ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਮ੍ਹਿ ਰਾਜ,
ਅਪਣ੍ਣਕੰ ਸਾਮਞ੍ਞਮੇਵ ਸੇਯ੍ਯੋ”ਤਿ॥

ਰਟ੍ਠਪਾਲਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਮਘਦੇਵਸੁਤ੍ਤੰ

੩੦੮. ਏੵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗੵਾ ਮਿਥਿਲਾਯੰ ੵਿਹਰਤਿ ਮਘਦੇੵਅਮ੍ਬੵਨੇ [ਮਖਾਦੇੵਅਮ੍ਬੵਨੇ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਮਗ੍ਘਦੇੵਅਮ੍ਬੵਨੇ (ਕ॰)]। ਅਥ ਖੋ ਭਗੵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇਸੇ ਸਿਤੰ ਪਾਤ੍ੵਾਕਾਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਹੇਤੁ, ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਗੵਤੋ ਸਿਤਸ੍ਸ ਪਾਤੁਕਮ੍ਮਾਯ? ਨ ਅਕਾਰਣੇਨ ਤਥਾਗਤਾ ਸਿਤੰ ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਏਕੰਸੰ ਚੀੵਰੰ ਕਤ੍ੵਾ ਯੇਨ ਭਗੵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿੰ ਪਣਾਮੇਤ੍ੵਾ ਭਗੵਨ੍ਤੰ ਏਤਦੵੋਚ – ‘‘ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੇਤੁ, ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਗੵਤੋ ਸਿਤਸ੍ਸ ਪਾਤੁਕਮ੍ਮਾਯ? ਨ ਅਕਾਰਣੇਨ ਤਥਾਗਤਾ ਸਿਤੰ ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਇਮਿਸ੍ਸਾਯੇੵ ਮਿਥਿਲਾਯੰ ਰਾਜਾ ਅਹੋਸਿ ਮਘਦੇੵੋ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ ਮਹਾਰਾਜਾ; ਧਮ੍ਮੰ ਚਰਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇਸੁ ਨੇਗਮੇਸੁ ਚੇੵ ਜਾਨਪਦੇਸੁ ਚ; ਉਪੋਸਥਞ੍ਚ ਉਪੵਸਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿੰ ਪਞ੍ਚਦਸਿੰ ਅਟ੍ਠਮਿਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਰਾਜਾ ਮਘਦੇੵੋ ਬਹੂਨੰ ੵਸ੍ਸਾਨੰ ਬਹੂਨੰ ੵਸ੍ਸਸਤਾਨੰ ਬਹੂਨੰ ੵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਕਪ੍ਪਕੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘ਯਦਾ ਮੇ, ਸਮ੍ਮ ਕਪ੍ਪਕ, ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸਿ ਸਿਰਸ੍ਮਿੰ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ, ਅਥ ਮੇ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯਾਸੀ’ਤਿ। ‘ਏੵੰ, ਦੇੵਾ’ਤਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਪ੍ਪਕੋ ਰਞ੍ਞੋ ਮਘਦੇੵਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਪ੍ਪਕੋ ਬਹੂਨੰ ੵਸ੍ਸਾਨੰ ਬਹੂਨੰ ੵਸ੍ਸਸਤਾਨੰ ਬਹੂਨੰ ੵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਮਘਦੇੵਸ੍ਸ ਸਿਰਸ੍ਮਿੰ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ। ਦਿਸ੍ੵਾਨ ਰਾਜਾਨੰ ਮਘਦੇੵੰ ਏਤਦੵੋਚ – ‘ਪਾਤੁਭੂਤਾ ਖੋ ਦੇੵਸ੍ਸ ਦੇੵਦੂਤਾ, ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਿਰਸ੍ਮਿੰ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨੀ’ਤਿ। ‘ਤੇਨ ਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਕਪ੍ਪਕ, ਤਾਨਿ ਪਲਿਤਾਨਿ ਸਾਧੁਕੰ ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ੵਾ ਮਮ ਅਞ੍ਜਲਿਸ੍ਮਿੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਹੀ’ਤਿ। ‘ਏੵੰ, ਦੇੵਾ’ਤਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਪ੍ਪਕੋ ਰਞ੍ਞੋ ਮਘਦੇੵਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ੵਾ ਤਾਨਿ ਪਲਿਤਾਨਿ ਸਾਧੁਕੰ ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ੵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਮਘਦੇੵਸ੍ਸ ਅਞ੍ਜਲਿਸ੍ਮਿੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

੩੦੯. ‘‘ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਰਾਜਾ ਮਘਦੇੵੋ ਕਪ੍ਪਕਸ੍ਸ ਗਾਮੵਰੰ ਦਤ੍ੵਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੰ ਕੁਮਾਰੰ ਆਮਨ੍ਤਾਪੇਤ੍ੵਾ ਏਤਦੵੋਚ – ‘ਪਾਤੁਭੂਤਾ ਖੋ ਮੇ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਦੇੵਦੂਤਾ; ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਿਰਸ੍ਮਿੰ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ; ਭੁਤ੍ਤਾ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਮਾਨੁਸਕਾ ਕਾਮਾ; ਸਮਯੋ ਦਿਬ੍ਬੇ ਕਾਮੇ ਪਰਿਯੇਸਿਤੁੰ। ਏਹਿ ਤ੍ੵੰ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਇਮੰ ਰਜ੍ਜੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜ। ਅਹੰ ਪਨ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ੵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ੵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ੵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਤੇਨ ਹਿ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਯਦਾ ਤ੍ੵਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸਿ ਸਿਰਸ੍ਮਿੰ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ, ਅਥ ਕਪ੍ਪਕਸ੍ਸ ਗਾਮੵਰੰ ਦਤ੍ੵਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੰ ਕੁਮਾਰੰ ਸਾਧੁਕੰ ਰਜ੍ਜੇ ਸਮਨੁਸਾਸਿਤ੍ੵਾ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ੵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ੵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ੵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਯੇਨ ਮੇ ਇਦੰ ਕਲ੍ਯਾਣੰ ੵਤ੍ਤੰ ਨਿਹਿਤੰ ਅਨੁਪ੍ਪੵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਮਾ ਖੋ ਮੇ ਤ੍ੵੰ ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸੋ ਅਹੋਸਿ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਖੋ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਪੁਰਿਸਯੁਗੇ ੵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਏੵਰੂਪਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਸ੍ਸ ੵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ ਸੋ ਤੇਸੰ ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸੋ ਹੋਤਿ। ਤੰ ਤਾਹੰ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਏੵੰ ੵਦਾਮਿ – ਯੇਨ ਮੇ ਇਦੰ ਕਲ੍ਯਾਣੰ ੵਤ੍ਤੰ ਨਿਹਿਤੰ ਅਨੁਪ੍ਪੵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਮਾ ਖੋ ਮੇ ਤ੍ੵੰ ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸੋ ਅਹੋਸੀ’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਰਾਜਾ ਮਘਦੇੵੋ ਕਪ੍ਪਕਸ੍ਸ ਗਾਮੵਰੰ ਦਤ੍ੵਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੰ ਕੁਮਾਰੰ ਸਾਧੁਕੰ ਰਜ੍ਜੇ ਸਮਨੁਸਾਸਿਤ੍ੵਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇੵ ਮਘਦੇੵਅਮ੍ਬੵਨੇ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ੵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ੵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ੵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਸੋ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕੰ ਦਿਸੰ ਫਰਿਤ੍ੵਾ ੵਿਹਾਸਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯੰ, ਤਥਾ ਤਤਿਯੰ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥੰ; ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯੰ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾੵਨ੍ਤੰ ਲੋਕੰ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ੵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅੵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ [ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਝੇਨ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰), ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜੇਨ (ਕ॰)] ਫਰਿਤ੍ੵਾ ੵਿਹਾਸਿ। ਕਰੁਣਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ... ਮੁਦਿਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ... ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕੰ ਦਿਸੰ ਫਰਿਤ੍ੵਾ ੵਿਹਾਸਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯੰ, ਤਥਾ ਤਤਿਯੰ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥੰ; ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯੰ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾੵਨ੍ਤੰ ਲੋਕੰ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ੵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅੵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ ਫਰਿਤ੍ੵਾ ੵਿਹਾਸਿ।

‘‘ਰਾਜਾ ਖੋ ਪਨਾਨਨ੍ਦ, ਮਘਦੇੵੋ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿੵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਕੁਮਾਰਕੀਲ਼ਿਤੰ ਕੀਲ਼ਿ, ਚਤੁਰਾਸੀਤਿੵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਓਪਰਜ੍ਜੰ ਕਾਰੇਸਿ, ਚਤੁਰਾਸੀਤਿੵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਰਜ੍ਜੰ ਕਾਰੇਸਿ, ਚਤੁਰਾਸੀਤਿੵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇੵ ਮਘਦੇੵਅਮ੍ਬੵਨੇ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਮਚਰਿ। ਸੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮੵਿਹਾਰੇ ਭਾੵੇਤ੍ੵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਗੋ ਅਹੋਸਿ।

੩੧੦. ''ਅਥ ਖੋ ਰਞ੍ਞੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਘਦੇਵਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਬਹੂਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਬਹੂਨਂ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਂ ਬਹੂਨਂ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਕਪ੍ਪਕਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – 'ਯਦਾ ਮੇ, ਸਮ੍ਮ ਕਪ੍ਪਕ, ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸਿ ਸਿਰਸ੍ਮਿਂ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ, ਅਥ ਖੋ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯਾਸੀ'ਤਿ। 'ਏਵਂ, ਦੇਵਾ'ਤਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਪ੍ਪਕੋ ਰਞ੍ਞੋ ਮਘਦੇਵਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਪ੍ਪਕੋ ਬਹੂਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਬਹੂਨਂ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਂ ਬਹੂਨਂ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਮਘਦੇਵਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਿਰਸ੍ਮਿਂ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਰਞ੍ਞੋ ਮਘਦੇਵਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਪਾਤੁਭੂਤਾ ਖੋ ਦੇਵਸ੍ਸ ਦੇਵਦੂਤਾ; ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਿਰਸ੍ਮਿਂ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨੀ'ਤਿ। 'ਤੇਨ ਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਕਪ੍ਪਕ, ਤਾਨਿ ਪਲਿਤਾਨਿ ਸਾਧੁਕਂ ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਅਞ੍ਜਲਿਸ੍ਮਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਹੀ'ਤਿ। 'ਏਵਂ, ਦੇਵਾ'ਤਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਪ੍ਪਕੋ ਰਞ੍ਞੋ ਮਘਦੇਵਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਾਨਿ ਪਲਿਤਾਨਿ ਸਾਧੁਕਂ ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਮਘਦੇਵਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਜਲਿਸ੍ਮਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

''ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਰਞ੍ਞੋ ਮਘਦੇਵਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਕਪ੍ਪਕਸ੍ਸ ਗਾਮਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤਂ ਕੁਮਾਰਂ ਆਮਨ੍ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਪਾਤੁਭੂਤਾ ਖੋ, ਮੇ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਦੇਵਦੂਤਾ; ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਿਰਸ੍ਮਿਂ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ; ਭੁਤ੍ਤਾ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਮਾਨੁਸਕਾ ਕਾਮਾ; ਸਮਯੋ ਦਿਬ੍ਬੇ ਕਾਮੇ ਪਰਿਯੇਸਿਤੁਂ। ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਇਮਂ ਰਜ੍ਜਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜ। ਅਹਂ ਪਨ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਤੇਨ ਹਿ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਯਦਾ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸਿ ਸਿਰਸ੍ਮਿਂ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ, ਅਥ ਕਪ੍ਪਕਸ੍ਸ ਗਾਮਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤਂ ਕੁਮਾਰਂ ਸਾਧੁਕਂ ਰਜ੍ਜੇ ਸਮਨੁਸਾਸਿਤ੍ਵਾ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਯੇਨ ਮੇ ਇਦਂ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਹਿਤਂ ਅਨੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਮਾ ਖੋ ਮੇ ਤ੍ਵਂ ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸੋ ਅਹੋਸਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਖੋ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਪੁਰਿਸਯੁਗੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ ਸੋ ਤੇਸਂ ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸੋ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਤਾਹਂ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਏਵਂ ਵਦਾਮਿ – ਯੇਨ ਮੇ ਇਦਂ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਹਿਤਂ ਅਨੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਮਾ ਖੋ ਮੇ ਤ੍ਵਂ ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸੋ ਅਹੋਸੀ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਰਞ੍ਞੋ ਮਘਦੇਵਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਕਪ੍ਪਕਸ੍ਸ ਗਾਮਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤਂ ਕੁਮਾਰਂ ਸਾਧੁਕਂ ਰਜ੍ਜੇ ਸਮਨੁਸਾਸਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਘਦੇਵਅਮ੍ਬਵਨੇ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਸੋ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਤਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ; ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯਂ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕਂ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਸਿ। ਕਰੁਣਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ... ਮੁਦਿਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ... ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਤਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ; ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯਂ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਸਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਖੋ ਪਨਾਨਨ੍ਦ, ਮਘਦੇਵਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਕੁਮਾਰਕੀਲ਼ਿਤਂ ਕੀਲ਼ਿ, ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਓਪਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਸਿ, ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਸਿ, ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਘਦੇਵਅਮ੍ਬਵਨੇ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਮਚਰਿ। ਸੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਗੋ ਅਹੋਸਿ।

੩੧੧. ''ਰਞ੍ਞੋ ਖੋ ਪਨਾਨਨ੍ਦ, ਮਘਦੇਵਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਪਪੁਤ੍ਤਕਾ ਤਸ੍ਸ ਪਰਮ੍ਪਰਾ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਰਾਜਸਹਸ੍ਸਾਨਿ [ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਖਤ੍ਤਿਯਸਹਸ੍ਸਾਨਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਘਦੇਵਅਮ੍ਬਵਨੇ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ। ਤੇ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਂਸੁ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਤਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ; ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯਂ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕਂ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਂਸੁ। ਕਰੁਣਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ... ਮੁਦਿਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ... ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਂਸੁ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਤਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ; ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯਂ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ

ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬਜਾਬਜੜੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਂਸੁ। ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਕੁਮਾਰਕੀਲ਼ਿਤਂ ਕੀਲ਼ਿਂਸੁ, ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਓਪਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਸੁਂ, ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਸੁਂ, ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਘਦੇਵਅਮ੍ਬਵਨੇ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਮਚਰਿਂਸੁ। ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਗਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਨਿਮਿ ਤੇਸਂ ਰਾਜਾ [ਰਾਜਾਨਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਅਹੋਸਿ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ ਮਹਾਰਾਜਾ; ਧਮ੍ਮਂ ਚਰਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇਸੁ ਨੇਗਮੇਸੁ ਚੇਵ ਜਾਨਪਦੇਸੁ ਚ; ਉਪੋਸਥਞ੍ਚ ਉਪਵਸਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਪਞ੍ਚਦਸਿਂ ਅਟ੍ਠਮਿਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ।

੩੧੨. ''ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਦੇਵਾਨਂ ਤਾਵਤਿਂਸਾਨਂ ਸੁਧਮ੍ਮਾਯਂ ਸਭਾਯਂ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਅਯਮਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਉਦਪਾਦਿ – 'ਲਾਭਾ ਵਤ, ਭੋ, ਵਿਦੇਹਾਨਂ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਵਤ, ਭੋ, ਵਿਦੇਹਾਨਂ, ਯੇਸਂ ਨਿਮਿ ਰਾਜਾ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ ਮਹਾਰਾਜਾ; ਧਮ੍ਮਂ ਚਰਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇਸੁ ਨੇਗਮੇਸੁ ਚੇਵ ਜਾਨਪਦੇਸੁ ਚ; ਉਪੋਸਥਞ੍ਚ ਉਪਵਸਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਪਞ੍ਚਦਸਿਂ ਅਟ੍ਠਮਿਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸਾ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਦੇਵੇ ਤਾਵਤਿਂਸੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – 'ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਥ ਨੋ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਮਾਰਿਸਾ, ਨਿਮਿਂ ਰਾਜਾਨਂ ਦਟ੍ਠੁ'ਨ੍ਤਿ? 'ਇਚ੍ਛਾਮ ਮਯਂ, ਮਾਰਿਸ, ਨਿਮਿਂ ਰਾਜਾਨਂ ਦਟ੍ਠੁ'ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਮਯੇਨ ਨਿਮਿ ਰਾਜਾ ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਸੀਸਂਨ੍ਹਾਤੋ [ਸਸੀਸਂ ਨਹਾਤੋ (ਸੀ॰), ਸੀਸਨ੍ਹਾਤੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਉਪੋਸਥਿਕੋ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦਵਰਗਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਪਸਾਰੇਯ੍ਯ, ਪਸਾਰਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ – ਦੇਵੇਸੁ ਤਾਵਤਿਂਸੇਸੁ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਨਿਮਿਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪਮੁਖੇ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਨਿਮਿਂ ਰਾਜਾਨਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਲਾਭਾ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ। ਦੇਵਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਸੁਧਮ੍ਮਾਯਂ ਸਭਾਯਂ ਕਿਤ੍ਤਯਮਾਨਰੂਪਾ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ – ''ਲਾਭਾ ਵਤ, ਭੋ, ਵਿਦੇਹਾਨਂ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਵਤ, ਭੋ, ਵਿਦੇਹਾਨਂ, ਯੇਸਂ ਨਿਮਿ ਰਾਜਾ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ ਮਹਾਰਾਜਾ; ਧਮ੍ਮਂ ਚਰਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇਸੁ ਨੇਗਮੇਸੁ ਚੇਵ ਜਾਨਪਦੇਸੁ ਚ; ਉਪੋਸਥਞ੍ਚ ਉਪਵਸਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਪਞ੍ਚਦਸਿਂ ਅਟ੍ਠਮਿਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ਦੇਵਾ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮਾ। ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਅਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਹਸ੍ਸਯੁਤ੍ਤਂ ਆਜਞ੍ਞਰਥਂ ਪਹਿਣਿਸ੍ਸਾਮਿ; ਅਭਿਰੁਹੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਦਿਬ੍ਬਂ ਯਾਨਂ ਅਵਿਕਮ੍ਪਮਾਨੋ'ਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਨਿਮਿ ਰਾਜਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ।

੩੧੩. ''ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਨਿਮਿਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਅਧਿਵਾਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਪਸਾਰੇਯ੍ਯ, ਪਸਾਰਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ – ਨਿਮਿਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪਮੁਖੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਦੇਵੇਸੁ ਤਾਵਤਿਂਸੇਸੁ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਮਾਤਲਿਂ ਸਙ੍ਗਾਹਕਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – 'ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਸਮ੍ਮ ਮਾਤਲਿ, ਸਹਸ੍ਸਯੁਤ੍ਤਂ ਆਜਞ੍ਞਰਥਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਂ ਰਾਜਾਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵਦੇਹਿ – ਅਯਂ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਹਸ੍ਸਯੁਤ੍ਤੋ ਆਜਞ੍ਞਰਥੋ ਸਕ੍ਕੇਨ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੇਨ ਪੇਸਿਤੋ; ਅਭਿਰੁਹੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਦਿਬ੍ਬਂ ਯਾਨਂ ਅਵਿਕਮ੍ਪਮਾਨੋ'ਤਿ। 'ਏਵਂ, ਭਦ੍ਦਨ੍ਤਵਾ'ਤਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਾਤਲਿ ਸਙ੍ਗਾਹਕੋ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਯੁਤ੍ਤਂ ਆਜਞ੍ਞਰਥਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਂ ਰਾਜਾਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਯਂ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਹਸ੍ਸਯੁਤ੍ਤੋ ਆਜਞ੍ਞਰਥੋ ਸਕ੍ਕੇਨ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੇਨ ਪੇਸਿਤੋ; ਅਭਿਰੁਹ, ਮਹਾਰਾਜ, ਦਿਬ੍ਬਂ ਯਾਨਂ ਅਵਿਕਮ੍ਪਮਾਨੋ। ਅਪਿ ਚ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਤਮੇਨ ਤਂ ਨੇਮਿ, ਯੇਨ ਵਾ ਪਾਪਕਮ੍ਮਾ ਪਾਪਕਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਪਾਕਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤਿ, ਯੇਨ ਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣਕਮ੍ਮਾ ਕਲ੍ਯਾਣਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਪਾਕਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ? 'ਉਭਯੇਨੇਵ ਮਂ, ਮਾਤਲਿ, ਨੇਹੀ'ਤਿ। ਸਮ੍ਪਵੇਸੇਸਿ [ਸਮ੍ਪਾਪੇਸਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਾਤਲਿ, ਸਙ੍ਗਾਹਕੋ ਨਿਮਿਂ ਰਾਜਾਨਂ ਸੁਧਮ੍ਮਂ ਸਭਂ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਨਿਮਿਂ ਰਾਜਾਨਂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਨਿਮਿਂ ਰਾਜਾਨਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਏਹਿ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ। ਸ੍ਵਾਗਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ। ਦੇਵਾ ਤੇ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਸੁਧਮ੍ਮਾਯਂ ਸਭਾਯਂ ਕਿਤ੍ਤਯਮਾਨਰੂਪਾ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ – ''ਲਾਭਾ ਵਤ, ਭੋ, ਵਿਦੇਹਾਨਂ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਵਤ, ਭੋ, ਵਿਦੇਹਾਨਂ, ਯੇਸਂ ਨਿਮਿ ਰਾਜਾ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ ਮਹਾਰਾਜਾ; ਧਮ੍ਮਂ ਚਰਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇਸੁ ਨੇਗਮੇਸੁ ਚੇਵ ਜਾਨਪਦੇਸੁ ਚ; ਉਪੋਸਥਞ੍ਚ ਉਪਵਸਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਪਞ੍ਚਦਸਿਂ ਅਟ੍ਠਮਿਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

ਦੇਵਾ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤਾਵਤਿੰਸਾ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮਾ। ਅਭਿਰਮ, ਮਹਾਰਾਜ, ਦੇਵੇਸੁ ਦੇਵਾਨੁਭਾਵੇਨਾ'ਤਿ। 'ਅਲਂ, ਮਾਰਿਸ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਂ ਮਿਥਿਲਂ ਪਟਿਨੇਤੁ। ਤਥਾਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇਸੁ ਨੇਗਮੇਸੁ ਚੇਵ ਜਾਨਪਦੇਸੁ ਚ; ਉਪੋਸਥਞ੍ਚ ਉਪਵਸਾਮਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਪਞ੍ਚਦਸਿਂ ਅਟ੍ਠਮਿਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸਾ'ਤਿ।

੩੧੪. ''ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਮਾਤਲਿਂ ਸਙ੍ਗਾਹਕਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – 'ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਸਮ੍ਮ ਮਾਤਲਿ, ਸਹਸ੍ਸਯੁਤ੍ਤਂ ਆਜਞ੍ਞਰਥਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਂ ਰਾਜਾਨਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਿਥਿਲਂ ਪਟਿਨੇਹੀ'ਤਿ। 'ਏਵਂ, ਭਦ੍ਦਨ੍ਤਵਾ'ਤਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਾਤਲਿ ਸਙ੍ਗਾਹਕੋ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਯੁਤ੍ਤਂ ਆਜਞ੍ਞਰਥਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਂ ਰਾਜਾਨਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਿਥਿਲਂ ਪਟਿਨੇਸਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਨਿਮਿ ਰਾਜਾ ਧਮ੍ਮਂ ਚਰਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇਸੁ ਨੇਗਮੇਸੁ ਚੇਵ ਜਾਨਪਦੇਸੁ ਚ, ਉਪੋਸਥਞ੍ਚ ਉਪਵਸਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਪਞ੍ਚਦਸਿਂ ਅਟ੍ਠਮਿਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸਾਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਨਿਮਿ ਰਾਜਾ ਬਹੂਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਬਹੂਨਂ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਂ ਬਹੂਨਂ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਕਪ੍ਪਕਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – 'ਯਦਾ ਮੇ, ਸਮ੍ਮ ਕਪ੍ਪਕ, ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸਿ ਸਿਰਸ੍ਮਿਂ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ, ਅਥ ਮੇ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯਾਸੀ'ਤਿ। 'ਏਵਂ, ਦੇਵਾ'ਤਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਪ੍ਪਕੋ ਨਿਮਿਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਪ੍ਪਕੋ ਬਹੂਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਬਹੂਨਂ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਂ ਬਹੂਨਂ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਨਿਮਿਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਸਿਰਸ੍ਮਿਂ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਨਿਮਿਂ ਰਾਜਾਨਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਪਾਤੁਭੂਤਾ ਖੋ ਦੇਵਸ੍ਸ ਦੇਵਦੂਤਾ; ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਿਰਸ੍ਮਿਂ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨੀ'ਤਿ। 'ਤੇਨ ਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਕਪ੍ਪਕ, ਤਾਨਿ ਪਲਿਤਾਨਿ ਸਾਧੁਕਂ ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਅਞ੍ਜਲਿਸ੍ਮਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਹੀ'ਤਿ। 'ਏਵਂ, ਦੇਵਾ'ਤਿ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਪ੍ਪਕੋ ਨਿਮਿਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਾਨਿ ਪਲਿਤਾਨਿ ਸਾਧੁਕਂ ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਅਞ੍ਜਲਿਸ੍ਮਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਨਿਮਿ ਰਾਜਾ ਕਪ੍ਪਕਸ੍ਸ ਗਾਮਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤਂ ਕੁਮਾਰਂ ਆਮਨ੍ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਪਾਤੁਭੂਤਾ ਖੋ ਮੇ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਦੇਵਦੂਤਾ; ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਿਰਸ੍ਮਿਂ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ; ਭੁਤ੍ਤਾ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਮਾਨੁਸਕਾ ਕਾਮਾ; ਸਮਯੋ ਦਿਬ੍ਬੇ ਕਾਮੇ ਪਰਿਯੇਸਿਤੁਂ। ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਇਮਂ ਰਜ੍ਜਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜ। ਅਹਂ ਪਨ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਤੇਨ ਹਿ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਯਦਾ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸਿ ਸਿਰਸ੍ਮਿਂ ਪਲਿਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ, ਅਥ ਕਪ੍ਪਕਸ੍ਸ ਗਾਮਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤਂ ਕੁਮਾਰਂ ਸਾਧੁਕਂ ਰਜ੍ਜੇ ਸਮਨੁਸਾਸਿਤ੍ਵਾ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਯੇਨ ਮੇ ਇਦਂ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਹਿਤਂ ਅਨੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਮਾ ਖੋ ਮੇ ਤ੍ਵਂ ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸੋ ਅਹੋਸਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਖੋ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਪੁਰਿਸਯੁਗੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ ਸੋ ਤੇਸਂ ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸੋ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਤਾਹਂ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਏਵਂ ਵਦਾਮਿ – 'ਯੇਨ ਮੇ ਇਦਂ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਹਿਤਂ ਅਨੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਮਾ ਖੋ ਮੇ ਤ੍ਵਂ ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸੋ ਅਹੋਸੀ'ਤਿ।

੩੧੫. ''ਅਥ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਨਿਮਿ ਰਾਜਾ ਕਪ੍ਪਕਸ੍ਸ ਗਾਮਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤਂ ਕੁਮਾਰਂ ਸਾਧੁਕਂ ਰਜ੍ਜੇ ਸਮਨੁਸਾਸਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਘਦੇਵਅਮ੍ਬਵਨੇ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਸੋ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ , ਤਥਾ ਤਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ; ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯਂ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕਂ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਸਿ। ਕਰੁਣਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ... ਮੁਦਿਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ... ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਤਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ; ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯਂ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਸਿ। ਨਿਮਿ ਖੋ, ਪਨਾਨਨ੍ਦ, ਰਾਜਾ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਕੁਮਾਰਕੀਲ਼ਿਤਂ ਕੀਲ਼ਿ, ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਓਪਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਸਿ, ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਸਿ, ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਘਦੇਵਅਮ੍ਬਵਨੇ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਮਚਰਿ। ਸੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਗੋ

ਅਹੋਸਿ। ਨਿਮਿਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨਾਨਨ੍ਦ , ਰਞ੍ਞੋ ਕਲ਼ਾਰਜਨਕੋ ਨਾਮ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਨ ਸੋ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਸੋ ਤਂ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸੋ ਅਹੋਸਿ।

੩੧੬. ''ਸਿਯਾ ਖੋ ਪਨ ਤੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਮਸ੍ਸ – 'ਅਞ੍ਞੋ ਨੂਨ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਾ ਮਘਦੇਵੋ ਅਹੋਸਿ, ਯੇਨ ਤਂ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਹਿਤ'ਨ੍ਤਿ [ਯੋ ਤਂ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਹਿਨੀਤਿ (ਸੀ॰)]। ਨ ਖੋ ਪਨੇਤਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਹਂ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਾ ਮਘਦੇਵੋ ਅਹੋਸਿਂ। (ਅਹਂ ਤਂ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਹਿਨਿਂ,) [( ) ਨਤ੍ਥਿ (ਕ॰)] ਮਯਾ ਤਂ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਹਿਤਂ; ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਜਨਤਾ ਅਨੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਸਿ। ਤਂ ਖੋ ਪਨਾਨਨ੍ਦ, ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਨ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨ ਨਿਰੋਧਾਯ ਨ ਉਪਸਮਾਯ ਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਨ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਯਾਵਦੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਇਦਂ ਖੋ ਪਨਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਰਹਿ ਮਯਾ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਹਿਤਂ ਏਕਨ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨਿਰੋਧਾਯ ਉਪਸਮਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ। ਕਤਮਞ੍ਚਾਨਨ੍ਦ, ਏਤਰਹਿ ਮਯਾ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਹਿਤਂ ਏਕਨ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨਿਰੋਧਾਯ ਉਪਸਮਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ? ਅਯਮੇਵ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ, ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ, ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵੋ, ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੋ , ਸਮ੍ਮਾਸਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਤਰਹਿ ਮਯਾ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਹਿਤਂ ਏਕਨ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨਿਰੋਧਾਯ ਉਪਸਮਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਂ ਵੋ ਅਹਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਂ ਵਦਾਮਿ – 'ਯੇਨ ਮੇ ਇਦਂ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਹਿਤਂ ਅਨੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਥ, ਮਾ ਖੋ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸਾ ਅਹੁਵਤ੍ਥ'। ਯਸ੍ਮਿਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਪੁਰਿਸਯੁਗੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ ਸੋ ਤੇਸਂ ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸੋ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਵੋ ਅਹਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਏਵਂ ਵਦਾਮਿ – 'ਯੇਨ ਮੇ ਇਦਂ ਕਲ੍ਯਾਣਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਹਿਤਂ ਅਨੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਥ, ਮਾ ਖੋ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸਾ ਅਹੁਵਤ੍ਥਾ'''ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ।

ਮਘਦੇਵਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਤਤਿਯਂ।

੪. ਮਧੁਰਸੁਤ੍ਤਂ

੩੧੭. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ ਮਧੁਰਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਗੁਨ੍ਦਾਵਨੇ। ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਰਾਜਾ ਮਾਧੁਰੋ ਅਵਨ੍ਤਿਪੁਤ੍ਤੋ – ''ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਕਚ੍ਚਾਨੋ ਮਧੁਰਾਯਂ [ਮਥੁਰਾਯਂ (ਟੀਕਾ)] ਵਿਹਰਤਿ ਗੁਨ੍ਦਾਵਨੇ। ਤਂ ਖੋ ਪਨ ਭਵਨ੍ਤਂ ਕਚ੍ਚਾਨਂ ਏਵਂ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ – 'ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਵਿਯਤ੍ਤੋ ਮੇਧਾਵੀ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਚਿਤ੍ਤਕਥੀ ਕਲ੍ਯਾਣਪਟਿਭਾਨੋ ਵੁਦ੍ਧੋ ਚੇਵ ਅਰਹਾ ਚ'। ਸਾਧੁ ਖੋ ਪਨ ਤਥਾਰੂਪਾਨਂ ਅਰਹਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਮਾਧੁਰੋ ਅਵਨ੍ਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਯਾਨਾਨਿ ਯੋਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਰਂ ਯਾਨਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਰੇਹਿ ਭਦ੍ਰੇਹਿ ਯਾਨੇਹਿ ਮਧੁਰਾਯ ਨਿਯ੍ਯਾਸਿ ਮਹਚ੍ਚਰਾਜਾਨੁਭਾਵੇਨ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ। ਯਾਵਤਿਕਾ ਯਾਨਸ੍ਸ ਭੂਮਿ ਯਾਨੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਾਨਾ ਪਚ੍ਚੋਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਿਕੋਵ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਰਾਜਾ ਮਾਧੁਰੋ ਅਵਨ੍ਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੁਕ੍ਕੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਕਣ੍ਹੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਓਰਸਾ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'ਤਿ। ਇਧ ਭਵਂ ਕਚ੍ਚਾਨੋ ਕਿਮਕ੍ਖਾਯੀ''ਤਿ? ''ਘੋਸੋਯੇਵ ਖੋ ਏਸੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੁਕ੍ਕੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਕਣ੍ਹੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਓਰਸਾ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'ਤਿ। ਤਦਮਿਨਾਪੇਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਯਥਾ ਘੋਸੋਯੇਵੇਸੋ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ।

੩੧੮. ``ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਚੇਪਿ ਇਜ੍ਝੇਯ੍ਯ ਧਨੇਨ ੧ਾ ਧਞ੍ਞੇਨ ੧ਾ ਰਜਤੇਨ ੧ਾ ਜਾਤਰੂਪੇਨ ੧ਾ ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ... ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ... ੧ੇਸ੍ਸੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ... ਸੁਦ੍ਦੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ''ਤਿ? ``ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਚੇਪਿ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਇਜ੍ਝੇਯ੍ਯ ਧਨੇਨ ੧ਾ ਧਞ੍ਞੇਨ ੧ਾ ਰਜਤੇਨ ੧ਾ ਜਾਤਰੂਪੇਨ ੧ਾ ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ... ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ... ੧ੇਸ੍ਸੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ... ਸੁਦ੍ਦੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ''ਤਿ।

``ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਚੇਪਿ ਇਜ੍ਝੇਯ੍ਯ ਧਨੇਨ ੧ਾ ਧਞ੍ਞੇਨ ੧ਾ ਰਜਤੇਨ ੧ਾ ਜਾਤਰੂਪੇਨ ੧ਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ... ੧ੇਸ੍ਸੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ... ਸੁਦ੍ਦੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ... ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ''ਤਿ? ``ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਚੇਪਿ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਇਜ੍ਝੇਯ੍ਯ ਧਨੇਨ ੧ਾ ਧਞ੍ਞੇਨ ੧ਾ ਰਜਤੇਨ ੧ਾ ਜਾਤਰੂਪੇਨ ੧ਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ... ੧ੇਸ੍ਸੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ... ਸੁਦ੍ਦੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ... ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ''ਤਿ।

``ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ੧ੇਸ੍ਸਸ੍ਸ ਚੇਪਿ ਇਜ੍ਝੇਯ੍ਯ ਧਨੇਨ ੧ਾ ਧਞ੍ਞੇਨ ੧ਾ ਰਜਤੇਨ ੧ਾ ਜਾਤਰੂਪੇਨ ੧ਾ ੧ੇਸ੍ਸੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ... ਸੁਦ੍ਦੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ... ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ... ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ''ਤਿ? ``੧ੇਸ੍ਸਸ੍ਸ ਚੇਪਿ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਇਜ੍ਝੇਯ੍ਯ ਧਨੇਨ ੧ਾ ਧਞ੍ਞੇਨ ੧ਾ ਰਜਤੇਨ ੧ਾ ਜਾਤਰੂਪੇਨ ੧ਾ ੧ੇਸ੍ਸੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ... ਸੁਦ੍ਦੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ... ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ... ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ''ਤਿ।

``ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਚੇਪਿ ਇਜ੍ਝੇਯ੍ਯ ਧਨੇਨ ੧ਾ ਧਞ੍ਞੇਨ ੧ਾ ਰਜਤੇਨ ੧ਾ ਜਾਤਰੂਪੇਨ ੧ਾ ਸੁਦ੍ਦੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ... ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ... ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ... ੧ੇਸ੍ਸੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ''ਤਿ? ``ਸੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਚੇਪਿ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਇਜ੍ਝੇਯ੍ਯ ਧਨੇਨ ੧ਾ ਧਞ੍ਞੇਨ ੧ਾ ਰਜਤੇਨ ੧ਾ ਜਾਤਰੂਪੇਨ ੧ਾ ਸੁਦ੍ਦੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀਤਿ... ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ... ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ... ੧ੇਸ੍ਸੋਪਿਸ੍ਸਾਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯੀ ਪਚ੍ਛਾਨਿਪਾਤੀ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾ੧ੀ ਮਨਾਪਚਾਰੀ ਪਿਯ੧ਾਦੀ''ਤਿ।

``ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯਦਿ ਏ੧ਂ ਸਨ੍ਤੇ, ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ੧ਣ੍ਣਾ ਸਮਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਨੋ ੧ਾ? ਕਥਂ ੧ਾ ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ``ਅਦ੍ਧਾ ਖੋ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਏ੧ਂ ਸਨ੍ਤੇ, ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ੧ਣ੍ਣਾ ਸਮਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਨੇਸਂ [ਨਾਸਂ (ਸੀ॰), ਨਾਹਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ``ਇਮਿਨਾਪਿ ਖੋ ਏਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਿਯਾਯੇਨ ੧ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਯਥਾ ਘੋਸੋ ਯੇ੧ੇਸੋ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ੧ ਸੇਟ੍ਠੋ ੧ਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ੧ਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ।

੩੧੯. ``ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਇਧਸ੍ਸ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯੀ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੀ ਮੁਸਾ੧ਾਦੀ ਪਿਸੁਣ੧ਾਚੋ ਫਰੁਸ੧ਾਚੋ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੀ ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ [ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ੧ਿਨਿਪਾਤਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਨੋ ੧ਾ? ਕਥਂ ੧ਾ ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ``ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯੀ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੀ ਮੁਸਾ੧ਾਦੀ ਪਿਸੁਣ੧ਾਚੋ ਫਰੁਸ੧ਾਚੋ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੀ ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ

ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯੰ ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਵਿਨਿਪਾਤੰ ਨਿਰਯੰ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਏਵੰ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਏਤੰ ਅਰਹਤੰ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ।

''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਮਹਾਰਾਜ! ਸਾਧੁ ਖੋ ਤੇ ਏਤੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਏਵੰ ਹੋਤਿ, ਸਾਧੁ ਚ ਪਨ ਤੇ ਏਤੰ ਅਰਹਤੰ ਸੁਤੰ। ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਇਧਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ...ਪੇ॰... ਇਧਸ੍ਸ ਵੇਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਇਧਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਦੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯੀ...ਪੇ॰... ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯੰ ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਵਿਨਿਪਾਤੰ ਨਿਰਯੰ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਨੋ ਵਾ? ਕਥੰ ਵਾ ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ''ਸੁਦ੍ਦੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯੀ...ਪੇ॰... ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯੰ ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਵਿਨਿਪਾਤੰ ਨਿਰਯੰ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਏਵੰ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਏਤੰ ਅਰਹਤੰ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ।

''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਮਹਾਰਾਜ! ਸਾਧੁ ਖੋ ਤੇ ਏਤੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਏਵੰ ਹੋਤਿ, ਸਾਧੁ ਚ ਪਨ ਤੇ ਏਤੰ ਅਰਹਤੰ ਸੁਤੰ। ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯਦਿ ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ, ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਸਮਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਨੋ ਵਾ? ਕਥੰ ਵਾ ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ''ਅਦ੍ਧਾ ਖੋ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ, ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਸਮਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਨੇਸੰ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਇਮਿਨਾਪਿ ਖੋ ਏਤੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ ਯਥਾ ਘੋਸੋ ਯੇਵੇਸੋ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ।

੩੨੦. ''ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਇਧਸ੍ਸ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਪਿਸੁਣਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਫਰੁਸਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਅਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ [ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿੰ ਸਗ੍ਗੰ ਲੋਕੰ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਨੋ ਵਾ? ਕਥੰ ਵਾ ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ''ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਪਿਸੁਣਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਫਰੁਸਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਅਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿੰ ਸਗ੍ਗੰ ਲੋਕੰ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਏਵੰ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਏਤੰ ਅਰਹਤੰ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ।

''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਮਹਾਰਾਜ! ਸਾਧੁ ਖੋ ਤੇ ਏਤੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਏਵੰ ਹੋਤਿ, ਸਾਧੁ ਚ ਪਨ ਤੇ ਏਤੰ ਅਰਹਤੰ ਸੁਤੰ। ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਇਧਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਇਧਸ੍ਸ ਵੇਸ੍ਸੋ, ਇਧਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਦੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿੰ ਸਗ੍ਗੰ ਲੋਕੰ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਨੋ ਵਾ? ਕਥੰ ਵਾ ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ''ਸੁਦ੍ਦੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿੰ ਸਗ੍ਗੰ ਲੋਕੰ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਏਵੰ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਏਤੰ ਅਰਹਤੰ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ।

''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ, ਮਹਾਰਾਜ! ਸਾਧੁ ਖੋ ਤੇ ਏਤੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਏਵੰ ਹੋਤਿ, ਸਾਧੁ ਚ ਪਨ ਤੇ ਏਤੰ ਅਰਹਤੰ ਸੁਤੰ। ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯਦਿ ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ, ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਸਮਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਨੋ ਵਾ? ਕਥੰ ਵਾ ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ''ਅਦ੍ਧਾ ਖੋ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ, ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਸਮਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਨੇਸੰ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ । ''ਇਮਿਨਾਪਿ ਖੋ ਏਤੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ ਯਥਾ ਘੋਸੋ ਯੇਵੇਸੋ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ।

੩੨੧. ''ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਇਧ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਸਨ੍ਧਿੰ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਨਿਲ੍ਲੋਪੰ ਵਾ ਹਰੇਯ੍ਯ, ਏਕਾਗਾਰਿਕੰ ਵਾ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਪਰਿਪਨ੍ਥੇ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ, ਪਰਦਾਰੰ ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਤਞ੍ਚੇ ਤੇ ਪੁਰਿਸਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਯ੍ਯੁੰ – 'ਅਯੰ ਤੇ, ਦੇਵ, ਚੋਰੋ ਆਗੁਚਾਰੀ। ਇਮਸ੍ਸ ਯੰ ਇਚ੍ਛਸਿ ਤੰ ਦਣ੍ਡੰ ਪਣੇਹੀ'ਤਿ। ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੰ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ? ''ਘਾਤੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਜਾਪੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯੰ ਵਾ ਕਰੇਯ੍ਯਾਮ। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਯਾ ਹਿਸ੍ਸ , ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਪੁਬ੍ਬੇ 'ਖਤ੍ਤਿਯੋ'ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ ਸਾਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾ; ਚੋਰੋਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯੰ [ਸਙ੍ਖੰ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ।

“ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਇਧ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਇਧ ਵੇਸ੍ਸੋ, ਇਧ ਸੁਦ੍ਦੋ ਸਨ੍ਧਿੰ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਨਿਲ੍ਲੋਪੰ ਵਾ ਹਰੇਯ੍ਯ, ਏਕਾਗਾਰਿਕੰ ਵਾ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਪਰਿਪਨ੍ਥੇ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ, ਪਰਦਾਰੰ ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਤਞ੍ਚੇ ਤੇ ਪੁਰਿਸਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਯ੍ਯੁੰ – ‘ਅਯੰ ਤੇ, ਦੇਵ, ਚੋਰੋ ਆਗੁਚਾਰੀ। ਇਮਸ੍ਸ ਯੰ ਇਚ੍ਛਸਿ ਤੰ ਦਣ੍ਡੰ ਪਣੇਹੀ’ਤਿ। ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੰ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ”ਤਿ? “ਘਾਤੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਜਾਪੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯੰ ਵਾ ਕਰੇਯ੍ਯਾਮ। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਯਾ ਹਿਸ੍ਸ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਪੁਬ੍ਬੇ ‘ਸੁਦ੍ਦੋ’ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ ਸਾਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾ; ਚੋਰੋਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤੀ”ਤਿ।

“ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯਦਿ ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ, ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਸਮਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਨੋ ਵਾ? ਕਥੰ ਵਾ ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ”ਤਿ? “ਅਦ੍ਧਾ ਖੋ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ, ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਸਮਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਨੇਸੰ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮੀ”ਤਿ। “ਇਮਿਨਾਪਿ ਖੋ ਏਤੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ ਯਥਾ ਘੋਸੋ ਯੇਵੇਸੋ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ – ‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ…ਪੇ॰… ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ’”ਤਿ।

੩੨੨. “ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਇਧ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਅਸ੍ਸ ਵਿਰਤੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ, ਵਿਰਤੋ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ, ਵਿਰਤੋ ਮੁਸਾਵਾਦਾ, ਰਤ੍ਤੂਪਰਤੋ, ਏਕਭਤ੍ତਿਕੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ, ਸੀਲਵਾ, ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮੋ? ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੰ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ”ਤਿ? “ਅਭਿਵਾਦੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ [ਪਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੪, ੧੮੭ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲੇ)], ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ ਆਸਨੇਨ ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਮ ਅਭਿਨਿਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ ਨੰ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪ੍ਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਹਿ ਧਮ੍ਮਿਕੰ ਵਾ ਅਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਾਵਰਣਗੁਤ੍ਤਿੰ ਸੰਵਿਦਹੇਯ੍ਯਾਮ। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਯਾ ਹਿਸ੍ਸ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਪੁਬ੍ਬੇ ‘ਖਤ੍ਤਿਯੋ’ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ ਸਾਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾ; ਸਮਣੋਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤੀ”ਤਿ।

“ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਇਧ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਇਧ ਵੇਸ੍ਸੋ, ਇਧ ਸੁਦ੍ਦੋ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਅਸ੍ਸ ਵਿਰਤੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ, ਵਿਰਤੋ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਵਿਰਤੋ ਮੁਸਾਵਾਦਾ, ਰਤ੍ਤੂਪਰਤੋ, ਏਕਭਤ੍ਤਿਕੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ, ਸੀਲਵਾ, ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮੋ? ਕਿਨ੍ਤਿ ਨੰ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ”ਤਿ? “ਅਭਿਵਾਦੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ ਆਸਨੇਨ ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਮ ਅਭਿਨਿਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ ਨੰ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪ੍ਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਹਿ ਧਮ੍ਮਿਕੰ ਵਾ ਅਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਾਵਰਣਗੁਤ੍ਤਿੰ ਸੰਵਿਦਹੇਯ੍ਯਾਮ। ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਯਾ ਹਿਸ੍ਸ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਪੁਬ੍ਬੇ ‘ਸੁਦ੍ਦੋ’ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ ਸਾਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾ; ਸਮਣੋਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤੀ”ਤਿ।

“ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯਦਿ ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ, ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਸਮਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਨੋ ਵਾ? ਕਥੰ ਵਾ ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤੀ”ਤਿ? “ਅਦ੍ਧਾ ਖੋ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ, ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਸਮਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਨੇਸੰ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮੀ”ਤਿ। “ਇਮਿਨਾਪਿ ਖੋ ਏਤੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ ਯਥਾ ਘੋਸੋ ਯੇਵੇਸੋ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ – ‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੁਕ੍ਕੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਕਣ੍ਹੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਓਰਸਾ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ’”ਤਿ।

੩੨੩. ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਰਾਜਾ ਮਾਧੁਰੋ ਅਵਨ੍ਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੰ ਏਤਦਵੋਚ – “ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤੰ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਵਾ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗੰ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਾ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤੰ ਧਾਰੇਯ੍ਯ – ‘ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀ’ਤਿ; ਏਵਮੇਵੰ ਭੋਤਾ ਕਚ੍ਚਾਨੇਨ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਏਸਾਹੰ ਭਵਨ੍ਤੰ ਕਚ੍ਚਾਨੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ । ਉਪਾਸਕੰ ਮੰ ਭਵੰ ਕਚ੍ਚਾਨੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤੰ ਸਰਣੰ ਗਤ”ਨ੍ਤਿ। “ਮਾ ਖੋ ਮੰ ਤ੍ਵੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਰਣੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਮੇਵ ਤ੍ਵੰ [ਤਮੇਤੰ ਤ੍ਵੰ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰), ਤਮੇਤੰ (ਕ॰)] ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛ ਯਮਹੰ ਸਰਣੰ ਗਤੋ”ਤਿ। “ਕਹੰ ਪਨ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਏਤਰਹਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਵਿਹਰਤਿ ਅਰਹੰ

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ? ''ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਏਤਰਹਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ। ''ਸਚੇਪਿ ਮਯਂ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਸੁਣੇਯ੍ਯਾਮ ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸਸੁ ਯੋਜਨੇਸੁ, ਦਸਪਿ ਮਯਂ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਮ ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ। ਸਚੇਪਿ ਮਯਂ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਸੁਣੇਯ੍ਯਾਮ ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵੀਸਤਿਯਾ ਯੋਜਨੇਸੁ, ਤਿਂਸਾਯ ਯੋਜਨੇਸੁ, ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਾਯ ਯੋਜਨੇਸੁ, ਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਯੋਜਨੇਸੁ, ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਮਯਂ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਮ ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ। ਯੋਜਨਸਤੇ ਚੇਪਿ ਮਯਂ ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਸੁਣੇਯ੍ਯਾਮ ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ, ਯੋਜਨਸਤਮ੍ਪਿ ਮਯਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਮ ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ। ਯਤੋ ਚ, ਭੋ ਕਚ੍ਚਾਨ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੋ ਭਗਵਾ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਮ੍ਪਿ ਮਯਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਵਂ ਕਚ੍ਚਾਨੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਮਧੁਰਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ।

੫. ਬੋਧਿਰਾਜਕੁਮਾਰਸੁਤ੍ਤਂ

੩੨੪. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਭਗ੍ਗੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਸੁਸੁਮਾਰਗਿਰੇ ਭੇਸਕਲਾਵਨੇ ਮਿਗਦਾਯੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਕੋਕਨਦੋ [ਕੋਕਨੁਦੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਨਾਮ ਪਾਸਾਦੋ ਅਚਿਰਕਾਰਿਤੋ ਹੋਤਿ ਅਨਜ੍ਝਾਵੁਟ੍ਠੋ ਸਮਣੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਸਞ੍ਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤਂ ਮਾਣਵਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਸਮ੍ਮ ਸਞ੍ਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤ, ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛ – 'ਬੋਧਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀ'ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਹਿ – 'ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ'''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭੋ''ਤਿ ਖੋ ਸਞ੍ਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ ਮਾਣਵੋ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਸਞ੍ਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ ਮਾਣਵੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਬੋਧਿ ਖੋ [ਬੋਧਿ ਭੋ ਗੋਤਮ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਤਿ – 'ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਕਿਰ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ'''ਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਸਞ੍ਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ ਮਾਣਵੋ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਵਾਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਯੇਨ ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਂ ਰਾਜਕੁਮਾਰਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਵੋਚੁਮ੍ਹ ਭੋਤੋ ਵਚਨੇਨ ਤਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ – 'ਬੋਧਿ ਖੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਤਿ – ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਕਿਰ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ'ਤਿ। ਅਧਿਵੁਟ੍ਠਞ੍ਚ ਪਨ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨਾ''ਤਿ।

੩੨੫. ਅਥ ਖੋ ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਸਕੇ ਨਿਵੇਸਨੇ ਪਣੀਤਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਕੋਕਨਦਞ੍ਚ ਪਾਸਾਦਂ ਓਦਾਤੇਹਿ ਦੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸਨ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਪਚ੍ਛਿਮਸੋਪਾਨਕਲ਼ੇਵਰਾ [ਕਲ਼ੇਬਰਾ (ਸੀ॰)], ਸਞ੍ਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤਂ ਮਾਣਵਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਸਮ੍ਮ ਸਞ੍ਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤ, ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲਂ ਆਰੋਚੇਹਿ – 'ਕਾਲੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਭਤ੍ਤ'''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭੋ''ਤਿ ਖੋ ਸਞ੍ਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ ਮਾਣਵੋ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲਂ ਆਰੋਚੇਸਿ – ''ਕਾਲੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਗਮਯਮਾਨੋ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਕੋਕਨਦੋ ਪਾਸਾਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ

ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਸੋਪਾਨਕਲੇਵ਼ਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭਗਵ਼ਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵ਼ੋਚ – ''ਅਭਿਰੁਹਤੁ [ਅਭਿਰੂਹਤੁ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰) ਅਕ੍ਕਮਤੁ (ਚੂਲ਼ਵ਼॰ ੨੬੮)], ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵ਼ਾ ਦੁਸ੍ਸਾਨਿ, ਅਭਿਰੁਹਤੁ ਸੁਗਤੋ ਦੁਸ੍ਸਾਨਿ; ਯਂ ਮਮ ਅਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ''ਤਿ। ਏਵ਼ਂ ਵ਼ੁਤ੍ਤੇ, ਭਗਵ਼ਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭਗਵ਼ਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵ਼ੋਚ – ''ਅਭਿਰੁਹਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵ਼ਾ। ਦੁਸ੍ਸਾਨਿ, ਅਭਿਰੁਹਤੁ ਸੁਗਤੋ ਦੁਸ੍ਸਾਨਿ; ਯਂ ਮਮ ਅਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ''ਤਿ।

੩੨੬. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵ਼ਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਅਪਲੋਕੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਬੋਧਿਂ ਰਾਜਕੁਮਾਰਂ ਏਤਦਵ਼ੋਚ – ''ਸਂਹਰਤੁ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਦੁਸ੍ਸਾਨਿ; ਨ ਭਗਵ਼ਾ ਚੇਲਪਟਿਕਂ [ਚੇਲਪਤ੍ତਿਕਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਅਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਜਨਤਂ ਤਥਾਗਤੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਤੀ''ਤਿ [ਅਪਲੋਕੇਤੀਤਿ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)]। ਅਥ ਖੋ ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਦੁਸ੍ਸਾਨਿ ਸਂਹਰਾਪੇਤ੍ਵ਼ਾ ਉਪਰਿਕੋਕਨਦਪਾਸਾਦੇ [ਉਪਰਿਕੋਕਨਦੇ ਪਾਸਾਦੇ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਵ਼ਿਨਯੇਚ), ਉਪਰਿਕੋਕਨਦੇ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵ਼ਾ ਕੋਕਨਦਂ ਪਾਸਾਦਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵ਼ਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਣੀਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿ ਸਮ੍ਪਵ਼ਾਰੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭਗਵ਼ਨ੍ਤਂ ਭੁਤ੍ਤਾਵ਼ਿਂ ਓਨੀਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਨੀਚਂ ਆਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵ਼ਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭਗਵ਼ਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵ਼ੋਚ – ''ਮਯ੍ਹਂ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵ਼ਂ ਹੋਤਿ – 'ਨ ਖੋ ਸੁਖੇਨ ਸੁਖਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਖੋ ਸੁਖਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬ'''ਨ੍ਤਿ।

੩੨੭. ''ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪੁਬ੍ਬੇਵ਼ ਸਮ੍ਬੋਧਾ ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ਼ ਸਤੋ ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਨ ਖੋ ਸੁਖੇਨ ਸੁਖਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਖੋ ਸੁਖਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਦਹਰੋਵ਼ ਸਮਾਨੋ ਸੁਸੁਕਾਲ਼ਕੇਸੋ ਭਦ੍ਰੇਨ ਯੋਬ੍ਬਨੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪਠਮੇਨ ਵ਼ਯਸਾ ਅਕਾਮਕਾਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਅਸ੍ਸੁਮੁਖਾਨਂ ਰੁਦਨ੍ਤਾਨਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵ਼ਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵ਼ਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵ਼ਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਂ। ਸੋ ਏਵ਼ਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਮਾਨੋ ਕਿਂਕੁਸਲਗਵ਼ੇਸੀ [ਕਿਂਕੁਸਲਂਗਵ਼ੇਸੀ (ਕ॰)] ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਨ੍ਤਿਵ਼ਰਪਦਂ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ ਯੇਨ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ਼ਾ ਆਲ਼ਾਰਂ ਕਾਲਾਮਂ ਏਤਦਵ਼ੋਚਂ – 'ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਆਵ਼ੁਸੋ ਕਾਲਾਮ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵ਼ਿਨਯੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁ'ਨ੍ਤਿ। ਏਵ਼ਂ ਵ਼ੁਤ੍ਤੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਮਂ ਏਤਦਵ਼ੋਚ – 'ਵ਼ਿਹਰਤਾਯਸ੍ਮਾ, ਤਾਦਿਸੋ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਯਤ੍ਥ ਵ਼ਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ਼ ਸਕਂ ਆਚਰਿਯਕਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵ਼ਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵ਼ਿਹਰੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ਼ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ਼ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਂ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਾਵ਼ਤਕੇਨੇਵ਼ ਓਟ੍ਠਪਹਤਮਤ੍ਤੇਨ ਲਪਿਤਲਾਪਨਮਤ੍ਤੇਨ ਞਾਣਵ਼ਾਦਞ੍ਚ ਵ਼ਦਾਮਿ, ਥੇਰਵ਼ਾਦਞ੍ਚ ਜਾਨਾਮਿ ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚ ਪਟਿਜਾਨਾਮਿ, ਅਹਞ੍ਚੇਵ਼ ਅਞ੍ਞੇ ਚ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਨ ਖੋ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੇਵ਼ਲਂ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵ਼ਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵ਼ਿਹਰਾਮੀਤਿ ਪਵ਼ੇਦੇਤਿ; ਅਦ੍ਧਾ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਂ ਪਸ੍ਸਂ ਵ਼ਿਹਰਤੀ'ਤਿ।

''ਅਥ ਖ੍ਵ਼ਾਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਯੇਨ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ਼ਾ ਆਲ਼ਾਰਂ ਕਾਲਾਮਂ ਏਤਦਵ਼ੋਚਂ – 'ਕਿਤ੍ਤਾਵ਼ਤਾ ਨੋ, ਆਵ਼ੁਸੋ ਕਾਲਾਮ, ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵ਼ਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵ਼ਿਹਰਾਮੀਤਿ ਪਵ਼ੇਦੇਸੀ'ਤਿ [ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪਵ਼ੇਦੇਸੀਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]? ਏਵ਼ਂ ਵ਼ੁਤ੍ਤੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਪਵ਼ੇਦੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਨ ਖੋ ਆਲ਼ਾਰਸ੍ਸੇਵ਼ ਕਾਲਾਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ ਸਦ੍ਧਾ, ਮਯ੍ਹਂਪਤ੍ਥਿ ਸਦ੍ਧਾ; ਨ ਖੋ ਆਲ਼ਾਰਸ੍ਸੇਵ਼ ਕਾਲਾਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ ਵ਼ੀਰਿਯਂ...ਪੇ॰... ਸਤਿ... ਸਮਾਧਿ... ਪਞ੍ਞਾ, ਮਯ੍ਹਂਪਤ੍ਥਿ ਪਞ੍ਞਾ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵ਼ਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵ਼ਿਹਰਾਮੀਤਿ ਪਵ਼ੇਦੇਤਿ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਦਹੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ਼ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ਼ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵ਼ਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵ਼ਿਹਾਸਿਂ। ਅਥ ਖ੍ਵ਼ਾਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਯੇਨ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ਼ਾ ਆਲ਼ਾਰਂ ਕਾਲਾਮਂ ਏਤਦਵ਼ੋਚਂ – 'ਏਤ੍ਤਾਵ਼ਤਾ ਨੋ, ਆਵ਼ੁਸੋ ਕਾਲਾਮ, ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵ਼ਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪਵ਼ੇਦੇਸੀ'ਤਿ? 'ਏਤ੍ਤਾਵ਼ਤਾ ਖੋ ਅਹਂ, ਆਵ਼ੁਸੋ, ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵ਼ਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪਵ਼ੇਦੇਮੀ'ਤਿ। 'ਅਹਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਵ਼ੁਸੋ, ਏਤ੍ਤਾਵ਼ਤਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ

ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ විਹਰਾਮੀ'ਤਿ। 'ਲਾਭਾ ਨੋ, ਆවੁਸੋ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਨੋ, ਆවੁਸੋ, ਯੇ ਮਯਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਤਾਦਿਸਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਂ ਪਸ੍ਸਾਮ । ਇਤਿ ਯਾਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪවੇਦੇਮਿ, ਤਂ ਤ੍වਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ විਹਰਸਿ। ਯਂ ਤ੍වਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ විਹਰਸਿ, ਤਮਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪවੇਦੇਮਿ। ਇਤਿ ਯਾਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਮਿ ਤਂ ਤ੍වਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਸਿ; ਯਂ ਤ੍වਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਸਿ ਤਮਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਮਿ। ਇਤਿ ਯਾਦਿਸੋ ਅਹਂ, ਤਾਦਿਸੋ ਤੁවਂ; ਯਾਦਿਸੋ ਤੁවਂ ਤਾਦਿਸੋ ਅਹਂ। ਏਹਿ ਦਾਨਿ, ਆවੁਸੋ, ਉਭੋව ਸਨ੍ਤਾ ਇਮਂ ਗਣਂ ਪਰਿਹਰਾਮਾ'ਤਿ। ਇਤਿ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਆਚਰਿਯੋ ਮੇ ਸਮਾਨੋ (ਅਤ੍ਤਨੋ) [( ) ਨਤ੍ਥਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਅਨ੍ਤੇවਾਸਿਂ ਮਂ ਸਮਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨਾ [ਅਤ੍ਤਨੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਸਮਸਮਂ ਠਪੇਸਿ, ਉਲ਼ਾਰਾਯ ਚ ਮਂ ਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਨ විਰਾਗਾਯ ਨ ਨਿਰੋਧਾਯ ਨ ਉਪਸਮਾਯ ਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਨ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂවਤ੍ਤਤਿ, ਯਾවਦੇව ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ'ਤਿ । ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨਲਙ੍ਕਰਿਤ੍වਾ ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਅਪਕ੍ਕਮਿਂ।

੩੨੮. ''ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਕਿਂਕੁਸਲਗවੇਸੀ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਨ੍ਤਿවਰਪਦਂ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ ਯੇਨ ਉਦਕੋ [ਉਦ੍ਦਕੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍වਾ ਉਦਕਂ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦවੋਚਂ – 'ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਆවੁਸੋ [ਆවੁਸੋ ਰਾਮ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰) ਪਸ੍ਸ ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੮ ਪਾਸਰਾਸਿਸੁਤ੍ਤੇ], ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮවਿਨਯੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁ'ਨ੍ਤਿ। ਏවਂ වੁਤ੍ਤੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਮਂ ਏਤਦවੋਚ – 'විਹਰਤਾਯਸ੍ਮਾ, ਤਾਦਿਸੋ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਯਤ੍ਥ විਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇව ਸਕਂ ਆਚਰਿਯਕਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ විਹਰੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਨਚਿਰਸ੍ਸੇව ਖਿਪ੍ਪਮੇව ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਂ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਾවਤਕੇਨੇව ਓਟ੍ਠਪਹਤਮਤ੍ਤੇਨ ਲਪਿਤਲਾਪਨਮਤ੍ਤੇਨ ਞਾਣවਾਦਞ੍ਚ වਦਾਮਿ, ਥੇਰවਾਦਞ੍ਚ ਜਾਨਾਮਿ ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚ ਪਟਿਜਾਨਾਮਿ, ਅਹਞ੍ਚੇව ਅਞ੍ਞੇ ਚ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਨ ਖੋ ਰਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੇවਲਂ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ විਹਰਾਮੀਤਿ ਪවੇਦੇਸਿ; ਅਦ੍ਧਾ ਰਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਂ ਪਸ੍ਸਂ විਹਾਸੀ'ਤਿ। ਅਥ ਖ੍වਾਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਯੇਨ ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍වਾ ਉਦਕਂ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦවੋਚਂ – 'ਕਿਤ੍ਤਾවਤਾ ਨੋ, ਆවੁਸੋ, ਰਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ විਹਰਾਮੀਤਿ ਪවੇਦੇਸੀ'ਤਿ? ਏවਂ වੁਤ੍ਤੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਨੇවਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਪවੇਦੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਨ ਖੋ ਰਾਮਸ੍ਸੇව ਅਹੋਸਿ ਸਦ੍ਧਾ, ਮਯ੍ਹਂਪਤ੍ਥਿ ਸਦ੍ਧਾ; ਨ ਖੋ ਰਾਮਸ੍ਸੇව ਅਹੋਸਿ විਰਿਯਂ...ਪੇ॰... ਸਤਿ... ਸਮਾਧਿ... ਪਞ੍ਞਾ, ਮਯ੍ਹਂਪਤ੍ਥਿ ਪਞ੍ਞਾ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਰਾਮੋ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ විਹਰਾਮੀਤਿ ਪවੇਦੇਤਿ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਦਹੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਨਚਿਰਸ੍ਸੇව ਖਿਪ੍ਪਮੇව ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ විਹਾਸਿਂ।

''ਅਥ ਖ੍වਾਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਯੇਨ ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍වਾ ਉਦਕਂ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦවੋਚਂ – 'ਏਤ੍ਤਾවਤਾ ਨੋ, ਆවੁਸੋ, ਰਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪවੇਦੇਸੀ'ਤਿ? 'ਏਤ੍ਤਾවਤਾ ਖੋ, ਆවੁਸੋ, ਰਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪවੇਦੇਸੀ'ਤਿ। 'ਅਹਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆවੁਸੋ, ਏਤ੍ਤਾවਤਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ විਹਰਾਮੀ'ਤਿ। 'ਲਾਭਾ ਨੋ, ਆවੁਸੋ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਨੋ, ਆවੁਸੋ, ਯੇ ਮਯਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਤਾਦਿਸਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਂ ਪਸ੍ਸਾਮ। ਇਤਿ ਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਰਾਮੋ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪවੇਦੇਸਿ ਤਂ ਤ੍වਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ විਹਰਸਿ। ਯਂ ਤ੍වਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ විਹਰਸਿ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਰਾਮੋ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍වਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪවੇਦੇਸਿ। ਇਤਿ ਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਰਾਮੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਿ ਤਂ ਤ੍වਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਸਿ; ਯਂ ਤ੍වਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਸਿ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਰਾਮੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਿ। ਇਤਿ ਯਾਦਿਸੋ ਰਾਮੋ ਅਹੋਸਿ ਤਾਦਿਸੋ ਤੁවਂ, ਯਾਦਿਸੋ ਤੁවਂ ਤਾਦਿਸੋ ਰਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਏਹਿ ਦਾਨਿ, ਆවੁਸੋ, ਤੁවਂ ਇਮਂ ਗਣਂ ਪਰਿਹਰਾ'ਤਿ। ਇਤਿ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਮੇ ਸਮਾਨੋ

ਆਚਰਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਮਂ ਠਪੇਸਿ, ਉਲ਼ਾਰਾਯ ਚ ਮਂ ਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਨ वਿਰਾਗਾਯ ਨ ਨਿਰੋਧਾਯ ਨ ਉਪਸਮਾਯ ਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਨ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂवੱਤਤਿ, ਯਾवਦੇव ਨੇवਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੂਪਪੱਤਿਯਾ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨਲਙ੍ਕਰਿਤ੍वਾ ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਅਪਕ੍ਕਮਿਂ।

੩੨੯. ''ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਕਿਂਕੁਸਲਗवੇਸੀ ਅਨੁੱਤਰਂ ਸਨ੍ਤਿवਰਪਦਂ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ, ਮਗਧੇਸੁ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ, ਯੇਨ ਉਰੁवੇਲਾ ਸੇਨਾਨਿਗਮੋ ਤਦवਸਰਿਂ। ਤੱਥੱਦਸਂ ਰਮਣੀਯਂ ਭੂਮਿਭਾਗਂ, ਪਾਸਾਦਿਕਞ੍ਚ वਨਸਣ੍ਡਂ, ਨਦੀਞ੍ਚ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿਂ ਸੇਤਕਂ ਸੁਪਤਿੱਥਂ, ਰਮਣੀਯਂ ਸਮਨ੍ਤਾ ਚ ਗੋਚਰਗਾਮਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਰਮਣੀਯੋ वਤ, ਭੋ, ਭੂਮਿਭਾਗੋ, ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਚ वਨਸਣ੍ਡੋ, ਨਦੀ ਚ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਸੇਤਕਾ ਸੁਪਤਿੱਥਾ , ਰਮਣੀਯਾ ਸਮਨ੍ਤਾ [ਸਾਮਨ੍ਤਾ (?) ਪੁਰਿਮਪਿਟ੍ਠੇਪਿ] ਚ ਗੋਚਰਗਾਮੋ। ਅਲਂ वਤਿਦਂ ਕੁਲਪੁੱਤਸ੍ਸ ਪਧਾਨੱਥਿਕਸ੍ਸ ਪਧਾਨਾਯਾ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤੱਥੇव ਨਿਸੀਦਿਂ – 'ਅਲਮਿਦਂ ਪਧਾਨਾਯਾ'ਤਿ। ਅਪਿਸ੍ਸੁ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਉਪਮਾ ਪਟਿਭਂਸੁ ਅਨੱਛਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ।

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਅੱਲਂ ਕਟ੍ਠਂ ਸਸ੍ਨੇਹਂ ਉਦਕੇ ਨਿਕ੍ਖਿੱਤਂ। ਅਥ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗੱਛੇਯ੍ਯ ਉੱਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ – 'ਅੱਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬੱਤੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਮੁਂ ਅੱਲਂ ਕਟ੍ਠਂ ਸਸ੍ਨੇਹਂ ਉਦਕੇ ਨਿਕ੍ਖਿੱਤਂ ਉੱਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਭਿਮਨ੍ਥੇਨ੍ਤੋ [ਅਭਿਮੱਥੇਨ੍ਤੋ (ਸਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਅੱਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬੱਤੇਯ੍ਯ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਦੁਞ੍ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅੱਲਂ ਕਟ੍ਠਂ ਸਸ੍ਨੇਹਂ ਤਞ੍ਚ ਪਨ ਉਦਕੇ ਨਿਕ੍ਖਿੱਤਂ, ਯਾवਦੇव ਚ ਪਨ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਕਿਲਮਥਸ੍ਸ वਿਘਾਤਸ੍ਸ ਭਾਗੀ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ''ਏवਮੇव ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ ਸਮਣਾ वਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ वਾ ਕਾਯੇਨ ਚੇव ਚਿੱਤੇਨ ਚ ਕਾਮੇਹਿ ਅवੂਪਕਟ੍ਠਾ वਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਯੋ ਚ ਨੇਸਂ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮੱਛਨ੍ਦੋ ਕਾਮਸ੍ਨੇਹੋ ਕਾਮਮੁੱਛਾ ਕਾਮਪਿਪਾਸਾ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਸੋ ਚ ਅੱਜ੍ਝੱਤਂ ਨ ਸੁੱਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਸੁੱਪਟਿੱਪਸ੍ਸੱਧੋ। ਓਪੱਕਮਿਕਾ ਚੇਪਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ वੇਦਨਾ वੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਅਭਬ੍ਬਾव ਤੇ ਞਾਣਾਯ ਦੱਸਨਾਯ ਅਨੁੱਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ। ਨੋ ਚੇਪਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਓਪੱਕਮਿਕਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ वੇਦਨਾ वੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਅਭਬ੍ਬਾव ਤੇ ਞਾਣਾਯ ਦੱਸਨਾਯ ਅਨੁੱਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ। ਅਯਂ ਖੋ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਠਮਾ ਉਪਮਾ ਪਟਿਭਾਸਿ ਅਨੱਛਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ।

੩੩੦. ''ਅਪਰਾਪਿ ਖੋ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਦੁਤਿਯਾ ਉਪਮਾ ਪਟਿਭਾਸਿ ਅਨੱਛਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਅੱਲਂ ਕਟ੍ਠਂ ਸਸ੍ਨੇਹਂ ਆਰਕਾ ਉਦਕਾ ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿੱਤਂ। ਅਥ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗੱਛੇਯ੍ਯ ਉੱਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ – 'ਅੱਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬੱਤੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਮੁਂ ਅੱਲਂ ਕਟ੍ਠਂ ਸਸ੍ਨੇਹਂ ਆਰਕਾ ਉਦਕਾ ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿੱਤਂ ਉੱਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਭਿਮਨ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਅੱਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬੱਤੇਯ੍ਯ , ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਦੁਞ੍ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅੱਲਂ ਕਟ੍ਠਂ ਸਸ੍ਨੇਹਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਆਰਕਾ ਉਦਕਾ ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿੱਤਂ, ਯਾवਦੇव ਚ ਪਨ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਕਿਲਮਥਸ੍ਸ वਿਘਾਤਸ੍ਸ ਭਾਗੀ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ''ਏवਮੇव ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ ਸਮਣਾ वਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ वਾ ਕਾਯੇਨ ਚੇव ਚਿੱਤੇਨ ਚ ਕਾਮੇਹਿ वੂਪਕਟ੍ਠਾ वਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਯੋ ਚ ਨੇਸਂ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮੱਛਨ੍ਦੋ ਕਾਮਸ੍ਨੇਹੋ ਕਾਮਮੁੱਛਾ ਕਾਮਪਿਪਾਸਾ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਸੋ ਚ ਅੱਜ੍ਝੱਤਂ ਨ ਸੁੱਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਸੁੱਪਟਿੱਪਸ੍ਸੱਧੋ। ਓਪੱਕਮਿਕਾ ਚੇਪਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ वੇਦਨਾ वੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਅਭਬ੍ਬਾव ਤੇ ਞਾਣਾਯ ਦੱਸਨਾਯ ਅਨੁੱਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ। ਨੋ ਚੇਪਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਓਪੱਕਮਿਕਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ वੇਦਨਾ वੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਅਭਬ੍ਬਾव ਤੇ ਞਾਣਾਯ ਦੱਸਨਾਯ ਅਨੁੱਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ। ਅਯਂ ਖੋ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਦੁਤਿਯਾ ਉਪਮਾ ਪਟਿਭਾਸਿ ਅਨੱਛਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ।

੩੩੧. ''ਅਪਰਾਪਿ ਖੋ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਤਿਯਾ ਉਪਮਾ ਪਟਿਭਾਸਿ ਅਨੱਛਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਸੁਕ੍ਖਂ ਕਟ੍ਠਂ ਕੋਲ਼ਾਪਂ ਆਰਕਾ ਉਦਕਾ ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿੱਤਂ। ਅਥ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗੱਛੇਯ੍ਯ ਉੱਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ – 'ਅੱਗਿਂ

ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਮੁਂ ਸੁਕ੍ਖਂ ਕਟ੍ਠਂ ਕੋਲ਼ਾਪਂ ਆਰਕਾ ਉਦਕਾ ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਭਿਮਨ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯਜ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰੇਯਜਾ’’’ਤਿ? ‘‘ਏ੧ਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਦੁਞ੍ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੁਕ੍ਖਂ ਕਟ੍ਠਂ ਕੋਲ਼ਾਪਂ, ਤਞ੍ਚ ਪਨ ਆਰਕਾ ਉਦਕਾ ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਏ੧ਮੇ੧ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ ਸਮਣਾ ੧ਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ੧ਾ ਕਾਯੇਨ ਚੇ੧ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚ ਕਾਮੇਹਿ ੧ੂਪਕਟ੍ਠਾ ੧ਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਯੋ ਚ ਨੇਸਂ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਕਾਮਸ੍ਨੇਹੋ ਕਾਮਮੁਚ੍ਛਾ ਕਾਮਪਿਪਾਸਾ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਸੋ ਚ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ। ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਚੇਪਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ੧ੇਦਨਾ ੧ੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਭਬ੍ਬਾ੧ ਤੇ ਞਾਣਾਯ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ। ਨੋ ਚੇਪਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ੧ੇਦਨਾ ੧ੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਭਬ੍ਬਾ੧ ਤੇ ਞਾਣਾਯ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ। ਅਯਂ ਖੋ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਤਿਯਾ ਉਪਮਾ ਪਟਿਭਾਸਿ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ। ਇਮਾ ਖੋ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਉਪਮਾ ਪਟਿਭਂਸੁ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ।

੩੩੨. ‘‘ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਦਨ੍ਤੇਭਿਦਨ੍ਤਮਾਧਾਯ [ਪਸ੍ਸ ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੦ ੧ਿਤਕ੍ਕਸਣ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤੇ], ਜਿ੧੍ਹਾਯ ਤਾਲੁਂ ਆਹਚ੍ਚ, ਚੇਤਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯਜਂ ਅਭਿਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ੇਯਜਂ ਅਭਿਸਨ੍ਤਾਪੇਯਜ’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਦਨ੍ਤੇਭਿਦਨ੍ਤਮਾਧਾਯ, ਜਿ੧੍ਹਾਯ ਤਾਲੁਂ ਆਹਚ੍ਚ, ਚੇਤਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਿ ਅਭਿਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ੇਮਿ ਅਭਿਸਨ੍ਤਾਪੇਮਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਦਨ੍ਤੇਭਿਦਨ੍ਤਮਾਧਾਯ, ਜਿ੧੍ਹਾਯ ਤਾਲੁਂ ਆਹਚ੍ਚ, ਚੇਤਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਭਿਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ਯਤੋ ਅਭਿਸਨ੍ਤਾਪਯਤੋ ਕਚ੍ਛੇਹਿ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਬਲ੧ਾ ਪੁਰਿਸੋ ਦੁਬ੍ਬਲਤਰਂ ਪੁਰਿਸਂ ਸੀਸੇ ੧ਾ ਗਹੇਤ੍੧ਾ ਖਨ੍ਧੇ ੧ਾ ਗਹੇਤ੍੧ਾ ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯਜ ਅਭਿਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ੇਯਜ ਅਭਿਸਨ੍ਤਾਪੇਯਜ; ਏ੧ਮੇ੧ ਖੋ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਦਨ੍ਤੇਭਿਦਨ੍ਤਮਾਧਾਯ, ਜਿ੧੍ਹਾਯ ਤਾਲੁਂ ਆਹਚ੍ਚ, ਚੇਤਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਭਿਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ਯਤੋ ਅਭਿਸਨ੍ਤਾਪਯਤੋ ਕਚ੍ਛੇਹਿ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਆਰਦ੍ਧਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ੧ੀਰਿਯਂ ਹੋਤਿ ਅਸਲ੍ਲੀਨਂ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ, ਸਾਰਦ੍ਧੋ ਚ ਪਨ ਮੇ ਕਾਯੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਤੇਨੇ੧ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਧਾਨੇਨ ਪਧਾਨਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ।

੩੩੩. ‘‘ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਅਪ੍ਪਾਣਕਂਯੇ੧ ਝਾਨਂ ਝਾਯੇਯਜ’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਣ੍ਣਸੋਤੇਹਿ ੧ਾਤਾਨਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਮਤ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਾਰਗਗ੍ਗਰਿਯਾ ਧਮਮਾਨਾਯ ਅਧਿਮਤ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ, ਏ੧ਮੇ੧ ਖੋ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਣ੍ਣਸੋਤੇਹਿ ੧ਾਤਾਨਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਮਤ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ। ਆਰਦ੍ਧਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ੧ੀਰਿਯਂ ਹੋਤਿ ਅਸਲ੍ਲੀਨਂ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ, ਸਾਰਦ੍ਧੋ ਚ ਪਨ ਮੇ ਕਾਯੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਤੇਨੇ੧ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਧਾਨੇਨ ਪਧਾਨਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ।

‘‘ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਅਪ੍ਪਾਣਕਂਯੇ੧ ਝਾਨਂ ਝਾਯੇਯਜ’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ੧ਾਤਾ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਊਹਨਨ੍ਤਿ [ਊਹਨ੍ਤਿ (ਸੀ॰), ਓਹਨਨ੍ਤਿ (ਸਜਾ॰ ਕਂ॰), ਉਹਨਨ੍ਤਿ (ਕ॰)]। ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਬਲ੧ਾ ਪੁਰਿਸੋ ਤਿਣ੍ਹੇਨ ਸਿਖਰੇਨ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਅਭਿਮਤ੍ਥੇਯਜ [ਮੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਭਿਮਨ੍ਥੇਯਜ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਮੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਭਿਮਤ੍ਥੇਯਜ (ਸਜਾ॰ ਕਂ॰)], ਏ੧ਮੇ੧ ਖੋ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ੧ਾਤਾ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਊਹਨਨ੍ਤਿ। ਆਰਦ੍ਧਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ੧ੀਰਿਯਂ ਹੋਤਿ ਅਸਲ੍ਲੀਨਂ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ, ਸਾਰਦ੍ਧੋ ਚ ਪਨ ਮੇ ਕਾਯੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਤੇਨੇ੧ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਧਾਨੇਨ ਪਧਾਨਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ।

‘‘ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਅਪ੍ਪਾਣਕਂਯੇ੧ ਝਾਨਂ ਝਾਯੇਯਜ’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ

ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਸੀਸੇ ਸੀਸਵੇਦਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਦਲ੍ਹੇਨ ਵਰਤ੍ਤਕ੍ਖਣ੍ਡੇਨ [ਵਰਤ੍ਤਕਬਨ੍ਧਨੇਨ (ਸੀ॰)] ਸੀਸੇ ਸੀਸਵੇਠੰ ਦਦੇਯ੍ਯ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਸੀਸੇ ਸੀਸਵੇਦਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਆਰਦ੍ਧੰ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਵੀਰਿਯੰ ਹੋਤਿ ਅਸਲ੍ਲੀਨੰ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ, ਸਾਰਦ੍ਧੋ ਚ ਪਨ ਮੇ ਕਾਯੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਤੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਧਾਨੇਨ ਪਧਾਨਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ।

''ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਯਂਨੂਨਾਹੰ ਅਪ੍ਪਾਣਕਂਯੇਵ ਝਾਨੰ ਝਾਯੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹੰ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਵਾਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪਰਿਕਨ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਦਕ੍ਖੋ ਗੋਘਾਤਕੋ ਵਾ ਗੋਘਾਤਕਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਵਾ ਤਿਣ੍ਹੇਨ ਗੋਵਿਕਨ੍ਤਨੇਨ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪਰਿਕਨ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ , ਵਾਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪਰਿਕਨ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਆਰਦ੍ਧੰ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਵੀਰਿਯੰ ਹੋਤਿ ਅਸਲ੍ਲੀਨੰ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ, ਸਾਰਦ੍ਧੋ ਚ ਪਨ ਮੇ ਕਾਯੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਤੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਧਾਨੇਨ ਪਧਾਨਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ।

''ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਯਂਨੂਨਾਹੰ ਅਪ੍ਪਾਣਕਂਯੇਵ ਝਾਨੰ ਝਾਯੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹੰ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤੋ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਡਾਹੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਦ੍ਵੇ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ ਦੁਬ੍ਬਲਤਰੰ ਪੁਰਿਸੰ ਨਾਨਾਬਾਹਾਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਾ ਸਨ੍ਤਾਪੇਯ੍ਯੁਂ ਸਮ੍ਪਰਿਤਾਪੇਯ੍ਯੁਂ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤੋ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਡਾਹੋ ਹੋਤਿ। ਆਰਦ੍ਧੰ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਵੀਰਿਯੰ ਹੋਤਿ ਅਸਲ੍ਲੀਨੰ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ, ਸਾਰਦ੍ਧੋ ਚ ਪਨ ਮੇ ਕਾਯੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਤੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਧਾਨੇਨ ਪਧਾਨਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ।

''ਅਪਿਸ੍ਸੁ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਦੇਵਤਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ'ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਾ ਦੇਵਤਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਨ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ, ਅਪਿ ਚ ਕਾਲਙ੍ਕਰੋਤੀ'ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਾ ਦੇਵਤਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਨ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ, ਨਾਪਿ ਕਾਲਙ੍ਕਰੋਤਿ । ਅਰਹੰ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ। ਵਿਹਾਰੋਤ੍ਵੇਵ ਸੋ [ਵਿਹਾਰੋਤ੍ਵੇਵੇਸੋ (ਸੀ॰)] ਅਰਹਤੋ ਏਵਰੂਪੋ ਹੋਤੀ'ਤਿ [ਵਿਹਾਰੋਤ੍ਵੇਵੇਸੋ ਅਰਹਤੋ''ਤਿ (?)]।

੩੩੪. ''ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਯਂਨੂਨਾਹੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਹਾਰੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਦੇਵਤਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – 'ਮਾ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਰਿਸ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਹਾਰੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਸਚੇ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਰਿਸ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਹਾਰੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਮਯੰ ਦਿਬ੍ਬਂ ਓਜਂ ਲੋਮਕੂਪੇਹਿ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇਸ੍ਸਾਮ [ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਸ੍ਸਾਮ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)], ਤਾਯ ਤ੍ਵਂ ਯਾਪੇਸ੍ਸਸੀ'ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਜਜ੍ਜਿਤਂ [ਅਜਦ੍ਧੁਕਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਜਦ੍ਧੁਕਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਪਟਿਜਾਨੇਯ੍ਯਂ। ਇਮਾ ਚ ਮੇ ਦੇਵਤਾ ਦਿਬ੍ਬਂ ਓਜਂ ਲੋਮਕੂਪੇਹਿ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇਯ੍ਯੁਂ [ਅਜ੍ਝੋਹਰੇਯ੍ਯੁਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)], ਤਾਯ ਚਾਹੰ ਯਾਪੇਯ੍ਯਂ, ਤਂ ਮਮਸ੍ਸ ਮੁਸਾ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹੰ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਪਚ੍ਚਾਚਿਕ੍ਖਾਮਿ। 'ਹਲ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

''ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਯਂਨੂਨਾਹੰ ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਯ੍ਯਂ ਪਸਤਂ ਪਸਤਂ, ਯਦਿ ਵਾ ਮੁਗ੍ਗਯੂਸਂ ਯਦਿ ਵਾ ਕੁਲਤ੍ਥਯੂਸਂ ਯਦਿ ਵਾ ਕਲ਼ਾਯਯੂਸਂ ਯਦਿ ਵਾ ਹਰੇਣੁਕਯੂਸ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹੰ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਸਿਂ ਪਸਤਂ ਪਸਤਂ, ਯਦਿ ਵਾ ਮੁਗ੍ਗਯੂਸਂ ਯਦਿ ਵਾ ਕੁਲਤ੍ਥਯੂਸਂ ਯਦਿ ਵਾ ਕਲ਼ਾਯਯੂਸਂ ਯਦਿ ਵਾ ਹਰੇਣੁਕਯੂਸਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰਯਤੋ ਪਸਤਂ ਪਸਤਂ, ਯਦਿ ਵਾ ਮੁਗ੍ਗਯੂਸਂ ਯਦਿ ਵਾ ਕੁਲਤ੍ਥਯੂਸਂ ਯਦਿ ਵਾ ਕਲ਼ਾਯਯੂਸਂ ਯਦਿ ਵਾ ਹਰੇਣੁਕਯੂਸਂ,

ਅਧਿਮਤ੍ਤਕਸਿਮਾਨਂ ਪਤ੍ਤੋ ਕਾਯੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਆਸੀਤਿਕਪਬ੍ਬਾਨਿ ਵਾ ਕਾਲ਼ਪਬ੍ਬਾਨਿ ਵਾ, ਏਵਮੇਵਸ੍ਸੁ ਮੇ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਓਟ੍ਠਪਦਂ, ਏਵਮੇਵਸ੍ਸੁ ਮੇ ਆਨਿਸਦਂ ਹੋਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਵਟ੍ਟਨਾਵਲ਼ੀ, ਏਵਮੇਵਸ੍ਸੁ ਮੇ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕੋ ਉਣ੍ਣਤਾਵਨਤੋ ਹੋਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਜਰਸਾਲਾਯ ਗੋਪਾਨਸਿਯੋ ਓਲੁਗ੍ਗਵਿਲੁਗ੍ਗਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵਸ੍ਸੁ ਮੇ ਫਾਸੁਲ਼ਿਯੋ ਓਲੁਗ੍ਗਵਿਲੁਗ੍ਗਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਉਦਪਾਨੇ ਉਦਕਤਾਰਕਾ ਗਮ੍ਭੀਰਗਤਾ ਓਕ੍ਖਾਯਿਕਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵਸ੍ਸੁ ਮੇ ਅਕ੍ਖਿਕੂਪੇਸੁ ਅਕ੍ਖਿਤਾਰਕਾ ਗਮ੍ਭੀਰਗਤਾ ਓਕ੍ਖਾਯਿਕਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਤਿਤ੍ਤਕਾਲਾਬੁ ਆਮਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਵਾਤਾਤਪੇਨ ਸਂਫੁਟਿਤੋ [ਸਮ੍ਫੁਸਿਤੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰), ਸਂਪੁਟੀਤੋ (ਕ॰) ਸਂਫੁਟਿਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਕੁਚਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ] ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਿਲਾਤੋ, ਏਵਮੇਵਸ੍ਸੁ ਮੇ ਸੀਸਚ੍ਛਵਿ ਸਂਫੁਟਿਤਾ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਿਲਾਤਾ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, 'ਉਦਰਚ੍ਛਵਿਂ ਪਰਿਮਸਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕਂਯੇਵ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਿ, 'ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕਂ ਪਰਿਮਸਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਉਦਰਚ੍ਛਵਿਂਯੇਵ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਿ। ਯਾਵਸ੍ਸੁ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਉਦਰਚ੍ਛਵਿ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕਂ ਅਲ੍ਲੀਨਾ ਹੋਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, 'ਵਚ੍ਚਂ ਵਾ ਮੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਵਕੁਜ੍ਜੋ ਪਪਤਾਮਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਇਮਮੇਵ ਕਾਯਂ ਅਸ੍ਸਾਸੇਨ੍ਤੋ ਪਾਣਿਨਾ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨੁਮਜ੍ਜਾਮਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਾਣਿਨਾ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨੁਮਜ੍ਜਤੋ ਪੂਤਿਮੂਲਾਨਿ ਲੋਮਾਨਿ ਕਾਯਸ੍ਮਾ ਪਪਤਨ੍ਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ। ਅਪਿਸ੍ਸੁ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਕਾਲ਼ੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ'ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਨ ਕਾਲ਼ੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ, ਸਾਮੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ'ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਨ ਕਾਲ਼ੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ, ਨਪਿ ਸਾਮੋ, ਮਙ੍ਗੁਰਚ੍ਛਵਿ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ'ਤਿ। ਯਾਵਸ੍ਸੁ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਾਵ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਛਵਿਵਣ੍ਣੋ ਪਰਿਯੋਦਾਤੋ ਉਪਹਤੋ ਹੋਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ।

੩੩੫. ''ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਯੇ ਖੋ ਕੇਚਿ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨਂ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ [ਤਿਪ੍ਪਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਯਿਂਸੁ, ਏਤਾਵਪਰਮਂ ਨਯਿਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ। ਯੇਪਿ ਹਿ ਕੇਚਿ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਂ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਤਾਵਪਰਮਂ ਨਯਿਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ। ਯੇਪਿ ਹਿ ਕੇਚਿ ਏਤਰਹਿ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਏਤਾਵਪਰਮਂ ਨਯਿਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ। ਨ ਖੋ ਪਨਾਹਂ ਇਮਾਯ ਕਟੁਕਾਯ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਯ ਅਧਿਗਚ੍ਛਾਮਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸਂ; ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਅਞ੍ਞੋ ਮਗ੍ਗੋ ਬੋਧਾਯਾ'ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ ਖੋ ਪਨਾਹਂ ਪਿਤੁ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਸੀਤਾਯ ਜਮ੍ਬੁਚ੍ਛਾਯਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਵਿਚਾਰਂ ਵਿਵੇਕਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਿਤਾ; ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਏਸੋ ਮਗ੍ਗੋ ਬੋਧਾਯਾ'ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਸਤਾਨੁਸਾਰਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਅਹੋਸਿ – 'ਏਸੇਵ ਮਗ੍ਗੋ ਬੋਧਾਯਾ'ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਭਾਯਾਮਿ ਯਂ ਤਂ ਸੁਖਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹੀ'ਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਨ ਖੋ ਅਹਂ ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਭਾਯਾਮਿ ਯਂ ਤਂ ਸੁਖਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹੀ'ਤਿ।

''ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਨ ਖੋ ਤਂ ਸੁਕਰਂ ਸੁਖਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ ਏਵਂ ਅਧਿਮਤ੍ਤਕਸਿਮਾਨਂ ਪਤ੍ਤਕਾਯੇਨ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਯ੍ਯਂ ਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਸਿਂ ਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸਂ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਸਮਯੇਨ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ – 'ਯਂ ਖੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਧਮ੍ਮਂ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਤਿ ਤਂ ਨੋ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਯਤੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਸਿਂ ਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸਂ, ਅਥ ਮੇ ਤੇ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ – 'ਬਾਹੁਲ੍ਲਿਕੋ [ਬਾਹੁਲਿਕੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰) ਸਾਰਤ੍ਥਟੀਕਾਯ ਸਂਘਭੇਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾਯ ਸਮੇਤਿ] ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਪਧਾਨਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ, ਆਵਤ੍ਤੋ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯਾ'ਤਿ।

੩੩੬. ''ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਬਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ...ਪੇ॰... ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਾਸਿਂ। ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾ... ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ... ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ... ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ

ਵਿਹਾਸਿਂ। ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਸਿਂ। ਸੋ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਮਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰਂ ਸਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਮਿ। ਅਯਂ ਖੋ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਠਮੇ ਯਾਮੇ ਪਠਮਾ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਧਿਗਤਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਵਿਹਤਾ, ਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ; ਤਮੋ ਵਿਹਤੋ, ਆਲੋਕੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ – ਯਥਾ ਤਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ।

''ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਸਿਂ। ਸੋ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਮਿ ...ਪੇ॰... ਅਯਂ ਖੋ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਯਾਮੇ ਦੁਤਿਯਾ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਧਿਗਤਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਵਿਹਤਾ, ਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ; ਤਮੋ ਵਿਹਤੋ, ਆਲੋਕੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ – ਯਥਾ ਤਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ।

''ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਸਿਂ। ਸੋ 'ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ'ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ...ਪੇ॰... 'ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ; 'ਇਮੇ ਆਸਵਾ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ...ਪੇ॰... 'ਅਯਂ ਆਸਵਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਏਵਂ ਜਾਨਤੋ ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਕਾਮਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਥ, ਭਵਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਥ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਥ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣਂ ਅਹੋਸਿ। 'ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਕਤਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ'ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ। ਅਯਂ ਖੋ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਯਾਮੇ ਤਤਿਯਾ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਧਿਗਤਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਵਿਹਤਾ, ਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ; ਤਮੋ ਵਿਹਤੋ, ਆਲੋਕੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ – ਯਥਾ ਤਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ।

੩੩੭. ''ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਅਧਿਗਤੋ ਖੋ ਮ੍ਯਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਦੁਦ੍ਦਸੋ ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ ਸਨ੍ਤੋ ਪਣੀਤੋ ਅਤਕ੍ਕਾਵਚਰੋ ਨਿਪੁਣੋ ਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯੋ। ਆਲਯਰਾਮਾ ਖੋ ਪਨਾਯਂ ਪਜਾ ਆਲਯਰਤਾ ਆਲਯਸਮ੍ਮੁਦਿਤਾ। ਆਲਯਰਾਮਾਯ ਖੋ ਪਨ ਪਜਾਯ ਆਲਯਰਤਾਯ ਆਲਯਸਮ੍ਮੁਦਿਤਾਯ ਦੁਦ੍ਦਸਂ ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਯਦਿਦਂ – ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਖੋ ਠਾਨਂ ਦੁਦ੍ਦਸਂ – ਯਦਿਦਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੋ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ । ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯਂ, ਪਰੇ ਚ ਮੇ ਨ ਆਜਾਨੇਯ੍ਯੁਂ, ਸੋ ਮਮਸ੍ਸ ਕਿਲਮਥੋ, ਸਾ ਮਮਸ੍ਸ ਵਿਹੇਸਾ'ਤਿ। ਅਪਿਸ੍ਸੁ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਇਮਾ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ ਗਾਥਾਯੋ ਪਟਿਭਂਸੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ –

'ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਮੇ ਅਧਿਗਤਂ, ਹਲਂ ਦਾਨਿ ਪਕਾਸਿਤੁਂ।
ਰਾਗਦੋਸਪਰੇਤੇਹਿ, ਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਸਮ੍ਬੁਧੋ॥

'ਪਟਿਸੋਤਗਾਮਿਂ ਨਿਪੁਣਂ, ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਦੁਦ੍ਦਸਂ ਅਣੁਂ।
ਰਾਗਰਤ੍ਤਾ ਨ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਤਮੋਖਨ੍ਧੇਨ ਆਵੁਟਾ' [ਆਵਟਾ (ਸੀ॰), ਆਵੁਤਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਤਿ॥

''ਇਤਿਹ ਮੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤੋ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਮਤਿ ਨੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ।

੩੩੮. ''ਅਥ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਸਹਮ੍ਪਤਿਸ੍ਸ ਮਮ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਮਞ੍ਞਾਯ ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਨਸ੍ਸਤਿ ਵਤ, ਭੋ, ਲੋਕੋ; ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ ਵਤ, ਭੋ, ਲੋਕੋ। ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ

ਨਮਤਿ [ਨਮਿਸ੍ਸਤਿ (?)] ਨੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯਾ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਹਮ੍ਪਤਿ – ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਪਸਾਰੇਯ੍ਯ ਪਸਾਰਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਮਮ ਪੁਰਤੋ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਹਮ੍ਪਤਿ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨਾਹਂ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਮਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਦੇਸੇਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ, ਦੇਸੇਤੁ ਸੁਗਤੋ ਧਮ੍ਮਂ। ਸਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾ ਅਸ੍ਸਵਨਤਾਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ; ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਤਾਰੋ'ਤਿ । ਇਦਮਵੋਚ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਹਮ੍ਪਤਿ; ਇਦਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਥਾਪਰਂ ਏਤਦਵੋਚ –

'ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ ਮਗਧੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬੇ,
ਧਮ੍ਮੋ ਅਸੁਦ੍ਧੋ ਸਮਲੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤੋ।
ਅਪਾਪੁਰੇਤਂ [ਅਵਾਪੁਰੇਤਂ (ਸੀ॰)] ਅਮਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਂ,
ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਮਲੇਨਾਨੁਬੁਦ੍ਧਂ॥

'ਸੇਲੇ ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਤਮੁਦ੍ਧਨਿਟ੍ਠਿਤੋ,
ਯਥਾਪਿ ਪਸ੍ਸੇ ਜਨਤਂ ਸਮਨ੍ਤਤੋ।
ਤਥੂਪਮਂ ਧਮ੍ਮਮਯਂ ਸੁਮੇਧ,
ਪਾਸਾਦਮਾਰੁਯ੍ਹ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁ॥

'ਸੋਕਾਵਤਿਣ੍ਣਂ [ਸੋਕਾਵਕਿਣ੍ਣਂ (ਸ੍ਯਾ॰)] ਜਨਤਮਪੇਤਸੋਕੋ,
ਅਵੇਕ੍ਖਸ੍ਸੁ ਜਾਤਿਜਰਾਭਿਭੂਤਂ।
ਉਟ੍ਠੇਹਿ ਵੀਰ, ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮ,
ਸਤ੍ਥਵਾਹ ਅਣਣ [ਅਨਣ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)], ਵਿਚਰ ਲੋਕੇ।
ਦੇਸਸ੍ਸੁ [ਦੇਸੇਤੁ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ,
ਅਞ੍ਞਾਤਾਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ'ਤਿ॥

੩੩੯. ''ਅਥ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਚ ਅਜ੍ਝੇਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਚ ਕਾਰੁਞ੍ਞਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਸਿਂ। ਅਦ੍ਦਸਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖੇ ਮਹਾਰਜਕ੍ਖੇ ਤਿਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਮੁਦਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸ੍ਵਾਕਾਰੇ ਦ੍ਵਾਕਾਰੇ ਸੁਵਿਞ੍ਞਾਪਯੇ ਦੁਵਿਞ੍ਞਾਪਯੇ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਪਰਲੋਕਵਜ੍ਜਭਯਦਸ੍ਸਾਵਿਨੇ [ਦਸ੍ਸਾਵਿਨੇ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਨ ਪਰਲੋਕਵਜ੍ਜਭਯਦਸ੍ਸਾਵਿਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਲਿਨਿਯਂ ਵਾ ਪਦੁਮਿਨਿਯਂ ਵਾ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਿਨਿਯਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚਾਨਿ ਉਪ੍ਪਲਾਨਿ ਵਾ ਪਦੁਮਾਨਿ ਵਾ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਾਨਿ ਵਾ ਉਦਕੇ ਜਾਤਾਨਿ ਉਦਕੇ ਸਂਵਡ੍ਢਾਨਿ ਉਦਕਾਨੁਗ੍ਗਤਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋਨਿਮੁਗ੍ਗਪੋਸੀਨਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚਾਨਿ ਉਪ੍ਪਲਾਨਿ ਵਾ ਪਦੁਮਾਨਿ ਵਾ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਾਨਿ ਵਾ ਉਦਕੇ ਜਾਤਾਨਿ ਉਦਕੇ ਸਂਵਡ੍ਢਾਨਿ ਉਦਕਾਨੁਗ੍ਗਤਾਨਿ ਸਮੋਦਕਂ ਠਿਤਾਨਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚਾਨਿ ਉਪ੍ਪਲਾਨਿ ਵਾ ਪਦੁਮਾਨਿ ਵਾ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਾਨਿ ਵਾ ਉਦਕੇ ਜਾਤਾਨਿ ਉਦਕੇ ਸਂਵਡ੍ਢਾਨਿ ਉਦਕਾ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮ੍ਮ ਠਿਤਾਨਿ [ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਾਨਿ ਉਦਕੇਨ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਦਸਂ ਸਤ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖੇ ਮਹਾਰਜਕ੍ਖੇ ਤਿਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਮੁਦਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸ੍ਵਾਕਾਰੇ ਦ੍ਵਾਕਾਰੇ ਸੁਵਿਞ੍ਞਾਪਯੇ ਦੁਵਿਞ੍ਞਾਪਯੇ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਪਰਲੋਕਵਜ੍ਜਭਯਦਸ੍ਸਾਵਿਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਨ ਪਰਲੋਕਵਜ੍ਜਭਯਦਸ੍ਸਾਵਿਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ। ਅਥ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਹਮ੍ਪਤਿਂ ਗਾਥਾਯ ਪਚ੍ਚਭਾਸਿਂ –

'ਅਪਾਰੁਤਾ ਤੇਸਂ ਅਮਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਾ,
ਯੇ ਸੋਤਵਨ੍ਤੋ ਪਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੁ ਸਦ੍ਧਂ।

ਵਿਹਿੰਸਸਞ੍ਞੀ ਪਗੁਣਂ ਨ ਭਾਸਿਂ,
ਧਮ੍ਮਂ ਪਣੀਤਂ ਮਨੁਜੇਸੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ'ਤਿ॥

੩੪੦. ''ਅਥ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਹਮ੍ਪਤਿ 'ਕਤਾਵਕਾਸੋ ਖੋਮ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯਾ'ਤਿ ਮਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵਨ੍ਤਰਧਾਯਿ।

''ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਕਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯਂ? ਕੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਆਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਅਯਂ ਖੋ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਵਿਯਤ੍ਤੋ ਮੇਧਾਵੀ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕੋ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਆਲ਼ਾਰਸ੍ਸ ਕਾਲਾਮਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯਂ; ਸੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਆਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਦੇਵਤਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਙ੍ਕਤੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ'ਤਿ। ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਦਸ੍ਸਨਂ ਉਦਪਾਦਿ – 'ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ'ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਮਹਾਜਾਨਿਯੋ ਖੋ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ। ਸਚੇ ਹਿ ਸੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣੇਯ੍ਯ, ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਆਜਾਨੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਕਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯਂ? ਕੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਆਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਅਯਂ ਖੋ ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਵਿਯਤ੍ਤੋ ਮੇਧਾਵੀ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕੋ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਉਦਕਸ੍ਸ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯਂ; ਸੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਆਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਦੇਵਤਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਭਿਦੋਸਕਾਲਙ੍ਕਤੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ'ਤਿ। ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਦਸ੍ਸਨਂ ਉਦਪਾਦਿ – 'ਅਭਿਦੋਸਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ'ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਮਹਾਜਾਨਿਯੋ ਖੋ ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ। ਸਚੇ ਹਿ ਸੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣੇਯ੍ਯ, ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਆਜਾਨੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ।

੩੪੧. ''ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਕਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯਂ? ਕੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਆਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਬਹੁਕਾਰਾ ਖੋ ਮੇ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇ ਮਂ ਪਧਾਨਪਹਿਤਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਕਹਂ ਨੁ ਖੋ ਏਤਰਹਿ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਅਦ੍ਦਸਂ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਇਸਿਪਤਨੇ ਮਿਗਦਾਯੇ। ਅਥ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਉਰੁਵੇਲਾਯਂ ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਂ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਬਾਰਾਣਸੀ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਿਂ।

''ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਉਪਕੋ ਆਜੀਵਕੋ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਗਯਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਬੋਧਿਂ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਮਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ ਖੋ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਛਵਿਵਣ੍ਣੋ ਪਰਿਯੋਦਾਤੋ। ਕਂਸਿ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ, ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ? ਕੋ ਵਾ ਤੇ ਸਤ੍ਥਾ? ਕਸ੍ਸ ਵਾ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਰੋਚੇਸੀ'ਤਿ? ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਉਪਕਂ ਆਜੀਵਕਂ ਗਾਥਾਹਿ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿਂ –

'ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂ ਸਬ੍ਬਵਿਦੂਹਮਸ੍ਮਿ,
ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਨੂਪਲਿਤ੍ਤੋ।
ਸਬ੍ਬਞ੍ਜਹੋ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ,
ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਕਮੁਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਂ॥

'ਨ ਮੇ ਆਚਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਦਿਸੋ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਸਦੇਵਕਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ॥

‘ਅਹਞ੍ਹਿ ਅਰਹਾ ਲੋਕੇ, ਅਹੰ ਸਤ੍ਥਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
ਏਕੋਮ੍ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸੀਤਿਭੂਤੋਸ੍ਮਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ॥

‘ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁਂ, ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਕਾਸਿਨਂ ਪੁਰਂ।
ਅਨ੍ਧੀਭੂਤਸ੍ਮਿਂ [ਅਨ੍ਧਭੂਤਸ੍ਮਿਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਪੀ॰)] ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, ਆਹਞ੍ਛਂ [ਆਹਞ੍ਞਿਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)]
ਅਮਤਦੁਨ੍ਦੁਭਿ’ਨ੍ਤਿ॥

‘ਯਥਾ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ, ਪਟਿਜਾਨਾਸਿ ਅਰਹਸਿ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ’ਤਿ।

‘ਮਾਦਿਸਾ ਵੇ ਜਿਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯੇ ਪਤ੍ਤਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯਂ।
ਜਿਤਾ ਮੇ ਪਾਪਕਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਤਸ੍ਮਾਹਮੁਪਕ [ਤਸ੍ਮਾਹਂ ਉਪਕਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਜਿਨੋ’ਤਿ॥

‘‘ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਉਪਕੋ ਆਜੀਵਕੋ ‘ਹੁਪੇਯ੍ਯਪਾਵੁਸੋ’ਤਿ [ਹੁਵੇਯ੍ਯਪਾਵੁਸੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਹੁਵੇਯ੍ਯਾਵੁਸੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਵਤ੍ਵਾ ਸੀਸਂ ਓਕਮ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਉਮ੍ਮਗ੍ਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

੩੪੨. ‘‘ਅਥ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਬਾਰਾਣਸੀ ਇਸਿਪਤਨਂ ਮਿਗਦਾਯੋ ਯੇਨ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ। ਅਦ੍ਦਸਂਸੁ ਖੋ ਮਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਣ੍ਠਪੇਸੁਂ – ‘ਅਯਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਬਾਹੁਲ੍ਲਿਕੋ ਪਧਾਨਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ ਆਵਤ੍ਤੋ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯ। ਸੋ ਨੇਵ ਅਭਿਵਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੋ, ਨਾਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ; ਅਪਿ ਚ ਖੋ ਆਸਨਂ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ – ਸਚੇ ਸੋ ਆਕਙ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਤੀ’ਤਿ। ਯਥਾ ਯਥਾ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂ [ਉਪਸਙ੍ਕਮਾਮਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)], ਤਥਾ ਤਥਾ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ ਸਕਾਯ ਕਤਿਕਾਯ ਸਣ੍ਠਾਤੁਂ। ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਮਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸੁਂ। ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸੁਂ। ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਪਾਦੋਦਕਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਸੁਂ। ਅਪਿ ਚ ਖੋ ਮਂ ਨਾਮੇਨ ਚ ਆਵੁਸੋਵਾਦੇਨ ਚ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚਂ – ‘ਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤਂ ਨਾਮੇਨ ਚ ਆਵੁਸੋਵਾਦੇਨ ਚ ਸਮੁਦਾਚਰਥ [ਸਮੁਦਾਚਰਿਤ੍ਥ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]; ਅਰਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਓਦਹਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੋਤਂ। ਅਮਤਮਧਿਗਤਂ। ਅਹਮਨੁਸਾਸਾਮਿ, ਅਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਮਿ। ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਥਾ’ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘ਤਾਯਪਿ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਇਰਿਯਾਯ [ਚਰਿਯਾਯ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਤਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਤਾਯ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਯ ਨਾਜ੍ਝਗਮਾ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸਂ; ਕਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ ਏਤਰਹਿ ਬਾਹੁਲ੍ਲਿਕੋ ਪਧਾਨਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ ਆਵਤ੍ਤੋ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਸਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸ’ਨ੍ਤਿ? ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚਂ – ‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਬਾਹੁਲ੍ਲਿਕੋ ਨ ਪਧਾਨਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ ਨ ਆਵਤ੍ਤੋ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯ। ਅਰਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਓਦਹਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੋਤਂ। ਅਮਤਮਧਿਗਤਂ। ਅਹਮਨੁਸਾਸਾਮਿ, ਅਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਮਿ। ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਥਾ’ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘ਤਾਯਪਿ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਇਰਿਯਾਯ ਤਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਤਾਯ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਯ ਨਾਜ੍ਝਗਮਾ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸਂ; ਕਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ ਏਤਰਹਿ ਬਾਹੁਲ੍ਲਿਕੋ ਪਧਾਨਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ ਆਵਤ੍ਤੋ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਸਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸ’ਨ੍ਤਿ? ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚਂ –

‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਬਾਹੁਲ੍ਲਿਕੋ ਨ ਪਧਾਨਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ ਨ ਆਵਤ੍ਤੋ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯ। ਅਰਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਓਦਹਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੋਤਂ। ਅਮਤਮਧਿਗਤਂ। ਅਹਮਨੁਸਾਸਾਮਿ, ਅਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਮਿ। ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਥਾ’ਤਿ । ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘ਤਾਯਪਿ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ ਗੋਤਮ, ਇਰਿਯਾਯ ਤਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਤਾਯ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਯ ਨਾਜ੍ਝਗਮਾ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸਂ; ਕਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ ਏਤਰਹਿ ਬਾਹੁਲ੍ਲਿਕੋ ਪਧਾਨਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ ਆਵਤ੍ਤੋ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਸਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸ’ਨ੍ਤਿ? ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ , ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚਂ – ‘ਅਭਿਜਾਨਾਥ ਮੇ ਨੋ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵਰੂਪਂ ਪਭਾਵਿਤਮੇਤ’ਨ੍ਤਿ [ਭਾਸਿਤਮੇਤਨ੍ਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਵਿਨਯੇਪਿ)]? ‘ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ’। ‘ਅਰਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਓਦਹਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੋਤਂ। ਅਮਤਮਧਿਗਤਂ। ਅਹਮਨੁਸਾਸਾਮਿ, ਅਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਮਿ। ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਥਾ’ਤਿ।

‘‘ਅਸਕ੍ਖਿਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਸੁਦਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਓਵਦਾਮਿ। ਤਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਤਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਆਹਰਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ [ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰), ਛਬ੍ਬਗ੍ਗੋ (ਪੀ॰)] ਯਾਪੇਮ। ਤਯੋਪਿ ਸੁਦਂ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਓਵਦਾਮਿ, ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਆਹਰਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਯਾਪੇਮ।

੩੪੩. ‘‘ਅਥ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਯਾ ਏਵਂ ਓਵਦਿਯਮਾਨਾ ਏਵਂ ਅਨੁਸਾਸਿਯਮਾਨਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਿਂਸੂ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਕੀਵ ਚਿਰੇਨ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾਗਤਂ ਵਿਨਾਯਕਂ [ਨਾਯਕਂ (?)] ਲਭਮਾਨੋ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ? ‘‘ਤੇਨ ਹਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਤਂਯੇਵੇਤ੍ਥ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਯਥਾ ਤੇ ਖਮੇਯ੍ਯ, ਤਥਾ ਨਂ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਕੁਸਲੋ ਤ੍ਵਂ ਹਤ੍ਥਾਰੂਲ੍ਹੇ [ਹਤ੍ਥਾਰੂਯ੍ਹੇ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਅਙ੍ਕੁਸਗਯ੍ਹੇ [ਅਙ੍ਕੁਸਗਣ੍ਹੇ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਸਿਪ੍ਪੇ’’ਤਿ? ‘‘ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੁਸਲੋ ਅਹਂ ਹਤ੍ਥਾਰੂਲ੍ਹੇ ਅਙ੍ਕੁਸਗਯ੍ਹੇ ਸਿਪ੍ਪੇ’’ਤਿ । ‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਇਧ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ – ‘ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਹਤ੍ਥਾਰੂਲ੍ਹਂ ਅਙ੍ਕੁਸਗਯ੍ਹਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਜਾਨਾਤਿ; ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਹਤ੍ਥਾਰੂਲ੍ਹਂ ਅਙ੍ਕੁਸਗਯ੍ਹਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ। ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ; ਯਾਵਤਕਂ ਸਦ੍ਧੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਂ ਨ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਬਹ੍ਵਾਬਾਧੋ; ਯਾਵਤਕਂ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਂ ਨ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਸਠੋ ਮਾਯਾਵੀ; ਯਾਵਤਕਂ ਅਸਠੇਨ ਅਮਾਯਾਵਿਨਾ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਂ ਨ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਕੁਸੀਤੋ; ਯਾਵਤਕਂ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਂ ਨ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ; ਯਾਵਤਕਂ ਪਞ੍ਞਵਤਾ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਂ ਨ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਹਤ੍ਥਾਰੂਲ੍ਹਂ ਅਙ੍ਕੁਸਗਯ੍ਹਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ? ‘‘ਏਕਮੇਕੇਨਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਙ੍ਗੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਨ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਹਤ੍ਥਾਰੂਲ੍ਹਂ ਅਙ੍ਕੁਸਗਯ੍ਹਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਪਞ੍ਚਹਙ੍ਗੇਹੀ’’ਤਿ!

੩੪੪. ‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਇਧ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ – ‘ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਹਤ੍ਥਾਰੂਲ੍ਹਂ ਅਙ੍ਕੁਸਗਯ੍ਹਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਜਾਨਾਤਿ; ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਹਤ੍ਥਾਰੂਲ੍ਹਂ ਅਙ੍ਕੁਸਗਯ੍ਹਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ। ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧੋ; ਯਾਵਤਕਂ ਸਦ੍ਧੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਂ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੋ; ਯਾਵਤਕਂ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਂ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਅਸਠੋ ਅਮਾਯਾਵੀ; ਯਾਵਤਕਂ ਅਸਠੇਨ ਅਮਾਯਾਵਿਨਾ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਂ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ; ਯਾਵਤਕਂ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਂ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਵਾ; ਯਾਵਤਕਂ ਪਞ੍ਞਵਤਾ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਂ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ

ਪੁਰਿਸੋ ਤਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਹਤ੍ਥਾਰੂਲ੍ਹੰ ਅਙ੍ਕੁਸਗਯ੍ਹੰ ਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ? ''ਏਕਮੇਕੇਨਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਙ੍ਗੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਹਤ੍ਥਾਰੂਲ੍ਹੰ ਅਙ੍ਕੁਸਗਯ੍ਹੰ ਸਿਪ੍ਪੰ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਪਞ੍ਚਹਙ੍ਗੇਹੀ''ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਞ੍ਚਿਮਾਨਿ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ? ਇਧ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ; ਸਦ੍ਦਹਤਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਬੋਧਿੰ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ'ਤਿ; ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕੋ ਸਮਵੇਪਾਕਿਨਿਯਾ ਗਹਣਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਨਾਤਿਸੀਤਾਯ ਨਾਚ੍ਚੁਣ੍ਹਾਯ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਪਧਾਨਕ੍ਖਮਾਯ; ਅਸਠੋ ਹੋਤਿ ਅਮਾਯਾਵੀ ਯਥਾਭੂਤੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਆਵਿਕਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੂਸੁ ਵਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ; ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ, ਥਾਮਵਾ ਦਲ੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੋ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ; ਪਞ੍ਞਵਾ ਹੋਤਿ ਉਦਯਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਰਿਯਾਯ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਗਾਮਿਨਿਯਾ। ਇਮਾਨਿ ਖੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਞ੍ਚ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨਿ।

੩੪੫. ''ਇਮੇਹਿ , ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾਗਤੰ ਵਿਨਾਯਕੰ ਲਭਮਾਨੋ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰੰ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ। ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ। ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾਗਤੰ ਵਿਨਾਯਕੰ ਲਭਮਾਨੋ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰੰ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ... ਪਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਾਨਿ... ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ... ਤੀਣਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ... ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ... ਏਕੰ ਵਸ੍ਸੰ। ਤਿਟ੍ਠਤੁ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਕੰ ਵਸ੍ਸੰ। ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾਗਤੰ ਵਿਨਾਯਕੰ ਲਭਮਾਨੋ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰੰ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ ਸਤ੍ਤ ਮਾਸਾਨਿ। ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਸਤ੍ਤ ਮਾਸਾਨਿ। ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾਗਤੰ ਵਿਨਾਯਕੰ ਲਭਮਾਨੋ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰੰ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ ਛ ਮਾਸਾਨਿ... ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾਨਿ... ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਾਸਾਨਿ... ਤੀਣਿ ਮਾਸਾਨਿ... ਦ੍ਵੇ ਮਾਸਾਨਿ... ਏਕੰ ਮਾਸੰ... ਅਡ੍ਢਮਾਸੰ। ਤਿਟ੍ਠਤੁ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਅਡ੍ਢਮਾਸੋ। ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾਗਤੰ ਵਿਨਾਯਕੰ ਲਭਮਾਨੋ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰੰ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ ਸਤ੍ਤ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਾਨਿ। ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੁ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਸਤ੍ਤ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਾਨਿ। ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾਗਤੰ ਵਿਨਾਯਕੰ ਲਭਮਾਨੋ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰੰ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ ਛ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਾਨਿ... ਪਞ੍ਚ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਾਨਿ... ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਾਨਿ... ਤੀਣਿ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਾਨਿ... ਦ੍ਵੇ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਾਨਿ... ਏਕੰ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵੰ। ਤਿਟ੍ਠਤੁ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ, ਏਕੋ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵੋ। ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾਗਤੰ ਵਿਨਾਯਕੰ ਲਭਮਾਨੋ ਸਾਯਮਨੁਸਿਟ੍ਠੋ ਪਾਤੋ ਵਿਸੇਸੰ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਾਤਮਨੁਸਿਟ੍ਠੋ ਸਾਯੰ ਵਿਸੇਸੰ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਹੋ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਅਹੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਅਹੋ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤਤਾ! ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮ ਸਾਯਮਨੁਸਿਟ੍ਠੋ ਪਾਤੋ ਵਿਸੇਸੰ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਾਤਮਨੁਸਿਟ੍ਠੋ ਸਾਯੰ ਵਿਸੇਸੰ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ!

੩੪੬. ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਸਞ੍ਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤੋ ਮਾਣਵੋ ਬੋਧਿੰ ਰਾਜਕੁਮਾਰੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਏਵਮੇਵ ਪਨਾਯੰ ਭਵੰ ਬੋਧਿ – 'ਅਹੋ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਅਹੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਅਹੋ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤਤਾ'ਤਿ ਚ ਵਦੇਤਿ [ਵਦੇਸਿ (ਸੀ॰), ਪਵੇਦੇਤਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)]; ਅਥ ਚ ਪਨ ਨ ਤੰ ਭਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚਾ''ਤਿ। ''ਮਾ ਹੇਵੰ, ਸਮ੍ਮ ਸਞ੍ਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤ, ਅਵਚ; ਮਾ ਹੇਵੰ, ਸਮ੍ਮ ਸਞ੍ਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤ,

ਅਵਚ। ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮੇਤਂ, ਸਮ੍ਮ ਸਵ੍ਹਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤ, ਅਯ੍ਯਾਯ ਸੁਤਂ, ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ''। ''ਏਕਮਿਦਂ, ਸਮ੍ਮ ਸਵ੍ਹਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤ, ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਘੋਸਿਤਾਰਾਮੇ। ਅਥ ਖੋ ਮੇ ਅਯ੍ਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮਤੀ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਮੇ ਅਯ੍ਯਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਯੋ ਮੇ ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੁਚ੍ਛਿਗਤੋ ਕੁਮਾਰਕੋ ਵਾ ਕੁਮਾਰਿਕਾ ਵਾ ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕਂ ਤਂ ਭਗਵਾ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤ'ਨ੍ਤਿ। ਏਕਮਿਦਂ, ਸਮ੍ਮ ਸਵ੍ਹਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤ, ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਇਧੇਵ ਭਗ੍ਗੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਸੁਸੁਮਾਰਗਿਰੇ ਭੇਸਕਲਾਵਨੇ ਮਿਗਦਾਯੇ। ਅਥ ਖੋ ਮਂ ਧਾਤਿ ਅਙ੍ਕੇਨ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤਾ ਖੋ ਮਂ ਧਾਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਅਯਂ , ਭਨ੍ਤੇ, ਬੋਧਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕਂ ਤਂ ਭਗਵਾ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤ'ਨ੍ਤਿ। ਏਸਾਹਂ, ਸਮ੍ਮ ਸਵ੍ਹਜਿਕਾਪੁਤ੍ਤ, ਤਤਿਯਕਮ੍ਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਗਵਾ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਬੋਧਿਰਾਜਕੁਮਾਰਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਪਞ੍ਚਮਂ।

੬. ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸੁਤ੍ਤਂ

੩੪੭. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਵਿਜਿਤੇ ਚੋਰੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਲੁਦ੍ਦੋ ਲੋਹਿਤਪਾਣਿ ਹਤਪਹਤੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠੋ ਅਦਯਾਪਨ੍ਨੋ ਪਾਣਭੂਤੇਸੁ। ਤੇਨ ਗਾਮਾਪਿ ਅਗਾਮਾ ਕਤਾ, ਨਿਗਮਾਪਿ ਅਨਿਗਮਾ ਕਤਾ, ਜਨਪਦਾਪਿ ਅਜਨਪਦਾ ਕਤਾ। ਸੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲੀਨਂ ਮਾਲਂ ਧਾਰੇਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਸੇਨਾਸਨਂ ਸਂਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਚੋਰੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਤੇਨਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਅਦ੍ਦਸਾਸੁਂ ਖੋ ਗੋਪਾਲਕਾ ਪਸੁਪਾਲਕਾ ਕਸ੍ਸਕਾ ਪਥਾਵਿਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਯੇਨ ਚੋਰੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਤੇਨਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਮਾ, ਸਮਣ, ਏਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਏਤਸ੍ਮਿਂ, ਸਮਣ, ਮਗ੍ਗੇ ਚੋਰੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਨਾਮ ਲੁਦ੍ਦੋ ਲੋਹਿਤਪਾਣਿ ਹਤਪਹਤੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠੋ ਅਦਯਾਪਨ੍ਨੋ ਪਾਣਭੂਤੇਸੁ। ਤੇਨ ਗਾਮਾਪਿ ਅਗਾਮਾ ਕਤਾ, ਨਿਗਮਾਪਿ ਅਨਿਗਮਾ ਕਤਾ, ਜਨਪਦਾਪਿ ਅਜਨਪਦਾ ਕਤਾ। ਸੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲੀਨਂ ਮਾਲਂ ਧਾਰੇਤਿ। ਏਤਞ੍ਹਿ, ਸਮਣ, ਮਗ੍ਗਂ ਦਸਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਵੀਸਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਤਿਂਸਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਸਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ [ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਸਙ੍ਗਰਿਤ੍ਵਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤੇਪਿ ਚੋਰਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤ੍ਥਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਗੋਪਾਲਕਾ...ਪੇ॰... ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਗੋਪਾਲਕਾ ਪਸੁਪਾਲਕਾ ਕਸ੍ਸਕਾ ਪਥਾਵਿਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਮਾ, ਸਮਣ, ਏਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ, ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਣ ਮਗ੍ਗੇ ਚੋਰੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਨਾਮ ਲੁਦ੍ਦੋ ਲੋਹਿਤਪਾਣਿ ਹਤਪਹਤੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠੋ ਅਦਯਾਪਨ੍ਨੋ ਪਾਣਭੂਤੇਸੁ, ਤੇਨ ਗਾਮਾਪਿ ਅਗਾਮਾ ਕਤਾ, ਨਿਗਮਾਪਿ ਅਨਿਗਮਾ ਕਤਾ, ਜਨਪਦਾਪਿ ਅਜਨਪਦਾ ਕਤਾ। ਸੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲੀਨਂ ਮਾਲਂ ਧਾਰੇਤਿ। ਏਤਞ੍ਹਿ ਸਮਣ ਮਗ੍ਗਂ ਦਸਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਵੀਸਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਤਿਂਸਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਸਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤੇਪਿ ਚੋਰਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤ੍ਥਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

੩੪੮. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਚੋਰੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਵਤ, ਭੋ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਵਤ, ਭੋ! ਇਮਞ੍ਹਿ ਮਗ੍ਗਂ ਦਸਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਵੀਸਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਤਿਂਸਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਸਾ ਸਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤੇਪਿ ਮਮ ਹਤ੍ਥਤ੍ਥਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਚ ਪਨਾਯਂ ਸਮਣੋ ਏਕੋ ਅਦੁਤਿਯੋ ਪਸਯ੍ਹ ਮਞ੍ਞੇ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮਂ ਸਮਣਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਚੋਰੋ

ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਅਸਿਚਮ੍ਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਧਨੁਕਲਾਪਂ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਥਾਰੂਪਂ ਇਦ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਸਿ [ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇਸਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਯਥਾ ਚੋਰੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਕਤਿਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਥਾਮੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ। ਅਥ ਖੋ ਚੋਰਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਵਤ, ਭੋ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਵਤ, ਭੋ! ਅਹਞ੍ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਹਤ੍ਥਿਮ੍ਪਿ ਧਾਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਮਿ, ਅਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਧਾਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਮਿ, ਰਥਮ੍ਪਿ ਧਾਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਮਿ, ਮਿਗਮ੍ਪਿ ਧਾਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਮਿ; ਅਥ ਚ ਪਨਾਹਂ ਇਮਂ ਸਮਣਂ ਪਕਤਿਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਥਾਮੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ! ਠਿਤੋਵ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਤਿਟ੍ਠ, ਤਿਟ੍ਠ, ਸਮਣਾ''ਤਿ। ''ਠਿਤੋ ਅਹਂ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਚੋਰਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਇਮੇ ਖੋ ਸਮਣਾ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਨੋ ਸਚ੍ਚਪਟਿਞ੍ਞਾ। ਅਥ ਪਨਾਯਂ ਸਮਣੋ ਗਚ੍ਛਂ ਯੇਵਾਹ – 'ਠਿਤੋ ਅਹਂ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਾ'ਤਿ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮਂ ਸਮਣਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ।

੩੪੯. ਅਥ ਖੋ ਚੋਰੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਗਾਥਾਯ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ –

''ਗਚ੍ਛਂ ਵਦੇਸਿ ਸਮਣ ਠਿਤੋਮ੍ਹਿ,
ਮਮਞ੍ਚ ਬ੍ਰੂਸਿ ਠਿਤਮਟ੍ਠਿਤੋਤਿ।
ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਤਂ ਸਮਣ ਏਤਮਤ੍ਥਂ,
ਕਥਂ ਠਿਤੋ ਤ੍ਵਂ ਅਹਮਟ੍ਠਿਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ॥

''ਠਿਤੋ ਅਹਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲ ਸਬ੍ਬਦਾ,
ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭੂਤੇਸੁ ਨਿਧਾਯ ਦਣ੍ਡਂ।
ਤੁਵਞ੍ਚ ਪਾਣੇਸੁ ਅਸਞ੍ਞਤੋਸਿ,
ਤਸ੍ਮਾ ਠਿਤੋਹਂ ਤੁਵਮਟ੍ਠਿਤੋਸੀ''ਤਿ॥

''ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਵਤ ਮੇ ਮਹਿਤੋ ਮਹੇਸੀ,
ਮਹਾਵਨਂ ਪਾਪੁਣਿ ਸਚ੍ਚਵਾਦੀ [ਮਹਾਵਨਂ ਸਮਣੋਯਂ ਪਚ੍ਚੁਪਾਦਿ (ਸੀ॰), ਮਹਾਵਨਂ ਸਮਣ ਪਚ੍ਚੁਪਾਦਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)]।
ਸੋਹਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਪਹਾਯ ਪਾਪਂ [ਸੋਹਂ ਚਿਰਸ੍ਸਾਪਿ ਪਹਾਸ੍ਸਂ ਪਾਪਂ (ਸੀ॰), ਸੋਹਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਪਜਹਿਸ੍ਸਂ ਪਾਪਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)],
ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਗਾਥਂ ਤਵ ਧਮ੍ਮਯੁਤ੍ਤਂ''॥

ਇਤ੍ਵੇਵ ਚੋਰੋ ਅਸਿਮਾਵੁਧਞ੍ਚ,
ਸੋਬ੍ਭੇ ਪਪਾਤੇ ਨਰਕੇ ਅਕਿਰਿ।
ਅਵਨ੍ਦਿ ਚੋਰੋ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਪਾਦੇ,
ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਯਾਚਿ॥

ਬੁਦ੍ਧੋ ਚ ਖੋ ਕਾਰੁਣਿਕੋ ਮਹੇਸਿ,
ਯੋ ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ।
'ਤਮੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ'ਤਿ ਤਦਾ ਅਵੋਚ,
ਏਸੇਵ ਤਸ੍ਸ ਅਹੁ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੋਤਿ॥

੩੫੦. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੇਨ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣੇਨ ਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਤਦਵਸਰਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਦ੍ਵਾਰੇ ਮਹਾਜਨਕਾਯੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦੋ ਮਹਾਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ – ''ਚੋਰੋ ਤੇ, ਦੇਵ, ਵਿਜਿਤੇ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਨਾਮ ਲੁਦ੍ਦੋ ਲੋਹਿਤਪਾਣਿ ਹਤਪਹਤੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠੋ ਅਦਯਾਪਨ੍ਨੋ ਪਾਣਭੂਤੇਸੁ। ਤੇਨ ਗਾਮਾਪਿ ਅਗਾਮਾ ਕਤਾ, ਨਿਗਮਾਪਿ ਅਨਿਗਮਾ ਕਤਾ, ਜਨਪਦਾਪਿ ਅਜਨਪਦਾ ਕਤਾ। ਸੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲੀਨਂ ਮਾਲਂ ਧਾਰੇਤਿ। ਤਂ ਦੇਵੋ ਪਟਿਸੇਧੇਤੂ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇਹਿ ਅਸ੍ਸਸਤੇਹਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿ ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸ। ਯੇਨ ਆਰਾਮੋ ਤੇਨ ਪਾਵਿਸਿ। ਯਾਵਤਿਕਾ ਯਾਨਸ੍ਸ ਭੂਮਿ ਯਾਨੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਾਨਾ ਪਚ੍ਚੋਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਿਕੋਵ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਰਾਜਾਨਂ ਪਸੇਨਦਿਂ ਕੋਸਲਂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਿਂ ਨੁ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਰਾਜਾ ਵਾ ਮਾਗਧੋ ਸੇਨਿਯੋ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਕੁਪਿਤੋ ਵੇਸਾਲਿਕਾ ਵਾ ਲਿਚ੍ਛਵੀ ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਪਟਿਰਾਜਾਨੋ''ਤਿ? ''ਨ ਖੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਾਜਾ ਮਾਗਧੋ ਸੇਨਿਯੋ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਕੁਪਿਤੋ, ਨਾਪਿ ਵੇਸਾਲਿਕਾ ਲਿਚ੍ਛਵੀ, ਨਾਪਿ ਅਞ੍ਞੇ ਪਟਿਰਾਜਾਨੋ। ਚੋਰੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਿਜਿਤੇ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਨਾਮ ਲੁਦ੍ਦੋ ਲੋਹਿਤਪਾਣਿ ਹਤਪਹਤੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠੋ ਅਦਯਾਪਨ੍ਨੋ ਪਾਣਭੂਤੇਸੁ। ਤੇਨ ਗਾਮਾਪਿ ਅਗਾਮਾ ਕਤਾ, ਨਿਗਮਾਪਿ ਅਨਿਗਮਾ ਕਤਾ, ਜਨਪਦਾਪਿ ਅਜਨਪਦਾ ਕਤਾ। ਸੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲੀਨਂ ਮਾਲਂ ਧਾਰੇਤਿ। ਤਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਟਿਸੇਧਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਸਚੇ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸਿ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ, ਵਿਰਤਂ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ, ਵਿਰਤਂ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ, ਵਿਰਤਂ ਮੁਸਾਵਾਦਾ, ਏਕਭਤ੍ਤਿਕਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਂ, ਸੀਲਵਨ੍ਤਂ, ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮਂ, ਕਿਨ੍ਤਿ ਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ? ''ਅਭਿਵਾਦੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ ਆਸਨੇਨ ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਮ, ਅਭਿਨਿਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾਮ ਵਾ ਨਂ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪ੍ਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਹਿ, ਧਮ੍ਮਿਕਂ ਵਾ ਅਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਾਵਰਣਗੁਤ੍ਤਿਂ ਸਂਵਿਦਹੇਯ੍ਯਾਮ। ਕੁਤੋ ਪਨਸ੍ਸ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਪਾਪਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪੋ ਸੀਲਸਂਯਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ?

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਬਾਹੁਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨਂ ਪਸੇਨਦਿਂ ਕੋਸਲਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਏਸੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਅਹੁਦੇਵ ਭਯਂ, ਅਹੁ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ, ਅਹੁ ਲੋਮਹਂਸੋ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਰਾਜਾਨਂ ਪਸੇਨਦਿਂ ਕੋਸਲਂ ਭੀਤਂ ਸਂਵਿਗ੍ਗਂ ਲੋਮਹਟ੍ਠਜਾਤਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨਂ ਪਸੇਨਦਿਂ ਕੋਸਲਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਮਾ ਭਾਯਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਨਤ੍ਥਿ ਤੇ ਇਤੋ ਭਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਯਂ ਅਹੋਸਿ ਭਯਂ ਵਾ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ ਵਾ ਲੋਮਹਂਸੋ ਵਾ ਸੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਯ੍ਯੋ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ''ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ। ''ਕਥਂਗੋਤ੍ਤੋ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਪਿਤਾ, ਕਥਂਗੋਤ੍ਤਾ ਮਾਤਾ''ਤਿ? ''ਗਗ੍ਗੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਿਤਾ, ਮਨ੍ਤਾਣੀ ਮਾਤਾ''ਤਿ। ''ਅਭਿਰਮਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਯ੍ਯੋ ਗਗ੍ਗੋ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੋ। ਅਹਮਯ੍ਯਸ੍ਸ ਗਗ੍ਗਸ੍ਸ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪ੍ਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ।

੩੫੧. ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਹੋਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਤੇਚੀਵਰਿਕੋ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਰਾਜਾਨਂ ਪਸੇਨਦਿਂ ਕੋਸਲਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਲਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਮੇ ਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ! ਯਾਵਞ੍ਚਿਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਅਦਨ੍ਤਾਨਂ ਦਮੇਤਾ, ਅਸਨ੍ਤਾਨਂ ਸਮੇਤਾ, ਅਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾਨਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤਾ। ਯਞ੍ਹਿ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਸਕ੍ਖਿਮ੍ਹਾ ਦਣ੍ਡੇਨਪਿ ਸਤ੍ਥੇਨਪਿ ਦਮੇਤੁਂ ਸੋ ਭਗਵਤਾ ਅਦਣ੍ਡੇਨ ਅਸਤ੍ਥੇਨੇਵ [ਅਸਤ੍ਥੇਨ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਦਨ੍ਤੋ। ਹਨ੍ਦ ਚ ਦਾਨਿ [ਹਨ੍ਦ ਦਾਨਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਚ੍ਛਾਮ; ਬਹੁਕਿਚ੍ਚਾ

ਮਯਂ ਬਹੁਕਰਣੀਯਾ''ਤਿ। ''ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਸਪਦਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਮਾਨੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਮੂਲ੍ਹਗਬ੍ਭਂ ਵਿਘਾਤਗਬ੍ਭਂ [ਵਿਸਾਤਗਬ੍ਭਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)]। ਦਿਸ੍ਵਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਤ, ਭੋ, ਸਤ੍ਤਾ; ਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਤ, ਭੋ, ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ! ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਇਧਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿਂ। ਅਦ੍ਦਸਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਸਪਦਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਮਾਨੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਮੂਲ੍ਹਗਬ੍ਭਂ ਵਿਘਾਤਗਬ੍ਭਂ''। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਮਯ੍ਹਂ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਤ , ਭੋ, ਸਤ੍ਤਾ; ਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਤ, ਭੋ, ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ!

''ਤੇਨ ਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲ, ਯੇਨ ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਏਵਂ ਵਦੇਹਿ – 'ਯਤੋਹਂ, ਭਗਿਨਿ, ਜਾਤੋ [ਭਗਿਨਿ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤੋ (ਸੀ॰)] ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਣਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਾ, ਤੇਨ ਸਚ੍ਚੇਨ ਸੋਤ੍ਥਿ ਤੇ ਹੋਤੁ, ਸੋਤ੍ਥਿ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸਾ'''ਤਿ।

''ਸੋ ਹਿ ਨੂਨ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਮਯਾ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬਹੂ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਣਾ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪਿਤਾ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲ, ਯੇਨ ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਏਵਂ ਵਦੇਹਿ – 'ਯਤੋਹਂ, ਭਗਿਨਿ, ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤੋ, ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਣਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਾ, ਤੇਨ ਸਚ੍ਚੇਨ ਸੋਤ੍ਥਿ ਤੇ ਹੋਤੁ, ਸੋਤ੍ਥਿ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸਾ'''ਤਿ।

''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਯਤੋਹਂ, ਭਗਿਨਿ, ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤੋ, ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਣਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਾ, ਤੇਨ ਸਚ੍ਚੇਨ ਸੋਤ੍ਥਿ ਤੇ ਹੋਤੁ, ਸੋਤ੍ਥਿ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖ੍ਵਾਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਸੋਤ੍ਥਿ ਅਹੋਸਿ, ਸੋਤ੍ਥਿ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਏਕੋ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਆਤਾਪੀ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਾਸਿ। 'ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ ਵੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਕਤਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ'ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਅਰਹਤਂ ਅਹੋਸਿ।

੩੫੨. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਲੇਡ੍ਡੁ ਖਿਤ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਨਿਪਤਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਦਣ੍ਡੋ ਖਿਤ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਨਿਪਤਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਸਕ੍ਖਰਾ ਖਿਤ੍ਤਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਨਿਪਤਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਭਿਨ੍ਨੇਨ ਸੀਸੇਨ, ਲੋਹਿਤੇਨ ਗਲ਼ਨ੍ਤੇਨ, ਭਿਨ੍ਨੇਨ ਪਤ੍ਤੇਨ, ਵਿਪ੍ਫਾਲਿਤਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਧਿਵਾਸੇਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਧਿਵਾਸੇਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ। ਯਸ੍ਸ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੇਨ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਿ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚੇਯ੍ਯਾਸਿ ਤਸ੍ਸ ਤ੍ਵਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਸੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਰਹੋਗਤੋ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦਿ; ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ –

‘‘ਯੋ ਪੁਬ੍ਬੇਵ [ਯੋ ਚ ਪੁਬ੍ਬੇ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਪਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਛਾ ਸੋ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜਤਿ।
ਸੋਮਂ [ਸੋ ਇਮਂ (ਸੀ॰)] ਲੋਕਂ ਪਭਾਸੇਤਿ, ਅਬ੍ਭਾ ਮੁਤ੍ਤੋਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ॥

‘‘ਯਸ੍ਸ ਪਾਪਂ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਕੁਸਲੇਨ ਪਿਧੀਯਤਿ [ਪਿਥੀਯਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]।
ਸੋਮਂ ਲੋਕਂ ਪਭਾਸੇਤਿ, ਅਬ੍ਭਾ ਮੁਤ੍ਤੋਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ॥

‘‘ਯੋ ਹਵੇ ਦਹਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਯੁਞ੍ਜਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ।
ਸੋਮਂ ਲੋਕਂ ਪਭਾਸੇਤਿ, ਅਬ੍ਭਾ ਮੁਤ੍ਤੋਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ॥

‘‘ਦਿਸਾ ਹਿ ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਣਨ੍ਤੁ,
ਦਿਸਾ ਹਿ ਮੇ ਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੁ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ।
ਦਿਸਾ ਹਿ ਮੇ ਤੇ ਮਨੁਜਾ ਭਜਨ੍ਤੁ,
ਯੇ ਧਮ੍ਮਮੇਵਾਦਪਯਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤੋ॥

‘‘ਦਿਸਾ ਹਿ ਮੇ ਖਨ੍ਤਿਵਾਦਾਨਂ, ਅਵਿਰੋਧਪ੍ਪਸਂਸੀਨਂ।
ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਧਮ੍ਮਂ ਕਾਲੇਨ, ਤਞ੍ਚ ਅਨੁਵਿਧੀਯਨ੍ਤੁ॥

‘‘ਨ ਹਿ ਜਾਤੁ ਸੋ ਮਮਂ ਹਿਂਸੇ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਂ [ਕਞ੍ਚਿ ਨਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰), ਕਞ੍ਚਨਂ (?)]।
ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯ ਪਰਮਂ ਸਨ੍ਤਿਂ, ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯ ਤਸਥਾਵਰੇ॥

‘‘ਉਦਕਞ੍ਹਿ ਨਯਨ੍ਤਿ ਨੇਤ੍ਤਿਕਾ, ਉਸੁਕਾਰਾ ਨਮਯਨ੍ਤਿ [ਦਮਯਨ੍ਤਿ (ਕ॰)] ਤੇਜਨਂ।
ਦਾਰੁਂ ਨਮਯਨ੍ਤਿ ਤਚ੍ਛਕਾ, ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਮਯਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ॥

‘‘ਦਣ੍ਡੇਨੇਕੇ ਦਮਯਨ੍ਤਿ, ਅਙ੍ਕੁਸੇਹਿ ਕਸਾਹਿ ਚ।
ਅਦਣ੍ਡੇਨ ਅਸਤ੍ਥੇਨ, ਅਹਂ ਦਨ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਤਾਦਿਨਾ॥

‘‘ਅਹਿਂਸਕੋਤਿ ਮੇ ਨਾਮਂ, ਹਿਂਸਕਸ੍ਸ ਪੁਰੇ ਸਤੋ।
ਅਜ੍ਜਾਹਂ ਸਚ੍ਚਨਾਮੋਮ੍ਹਿ, ਨ ਨਂ ਹਿਂਸਾਮਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਂ [ਕਞ੍ਚਿ ਨਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰), ਕਞ੍ਚਨਂ (?)]॥

‘‘ਚੋਰੋ ਅਹਂ ਪੁਰੇ ਆਸਿਂ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ।
ਵੁਯ੍ਹਮਾਨੋ ਮਹੋਘੇਨ, ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਮਾਗਮਂ॥

‘‘ਲੋਹਿਤਪਾਣਿ ਪੁਰੇ ਆਸਿਂ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ।
ਸਰਣਗਮਨਂ ਪਸ੍ਸ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ॥

‘‘ਤਾਦਿਸਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾਨ, ਬਹੁਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਗਾਮਿਨਂ।
ਫੁਟ੍ਠੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਅਣਣੋ ਭੁਞ੍ਜਾਮਿ ਭੋਜਨਂ॥

‘‘ਪਮਾਦਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਬਾਲਾ ਦੁਮ੍ਮੇਧਿਨੋ ਜਨਾ।
ਅਪ੍ਪਮਾਦਞ੍ਚ ਮੇਧਾਵੀ, ਧਨਂ ਸੇਟ੍ਠਂਵ ਰਕ੍ਖਤਿ॥

‘‘ਮਾ ਪਮਾਦਮਨੁਯੁਞ੍ਜੇਥ, ਮਾ ਕਾਮਰਤਿ ਸਨ੍ਥਵ਼ਂ।
ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਹਿ ਝਾਯਨ੍ਤੋ, ਪਪ੍ਪੋਤਿ ਵ਼ਿਪੁਲਂ [ਪਰਮਂ (ਕ॰)] ਸੁਖਂ॥

‘‘ਸ੍ਵ਼ਾਗਤਂ [ਸਾਗਤਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਨਾਪਗਤਂ [ਨਾਮ ਸਗਤਂ (ਕ॰)], ਨਯਿਦਂ ਦੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿਤਂ ਮਮ।
ਸਂਵ਼ਿਭਤ੍ਤੇਸੁ [ਸੁਵ਼ਿਭਤ੍ਤੇਸੁ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰), ਸਵ਼ਿਭਤ੍ਤੇਸੁ (ਸੀ॰ ਕ॰), ਪਟਿਭਤ੍ਤੇਸੁ (ਪੀ॰)] ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਯਂ ਸੇਟ੍ਠਂ ਤਦੁਪਾਗਮਂ॥

‘‘ਸ੍ਵ਼ਾਗਤਂ ਨਾਪਗਤਂ, ਨਯਿਦਂ ਦੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿਤਂ ਮਮ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵ਼ਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਛਟ੍ਠਂ।

੭. ਪਿਯਜਾਤਿਕਸੁਤ੍ਤਂ

੩੫੩. ਏਵ਼ਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵ਼ਾ ਸਾਵ਼ਤ੍ਥਿਯਂ ਵ਼ਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵ਼ਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਂਕਿਰਿਯਾਯ ਨੇਵ਼ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਪਟਿਭਨ੍ਤਿ ਨ ਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਭਾਤਿ। ਸੋ ਆਲ਼ਾਹਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ਼ਾ ਕਨ੍ਦਤਿ – ‘‘ਕਹਂ, ਏਕਪੁਤ੍ਤਕ, ਕਹਂ, ਏਕਪੁਤ੍ਤਕਾ’’ਤਿ! ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਗਹਪਤਿ ਯੇਨ ਭਗਵ਼ਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ਼ਾ ਭਗਵ਼ਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵ਼ਾਦੇਤ੍ਵ਼ਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਤਂ ਗਹਪਤਿਂ ਭਗਵ਼ਾ ਏਤਦਵ਼ੋਚ – ‘‘ਨ ਖੋ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਸਕੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਤੇ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਕਿਞ੍ਹਿ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਨਾਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਭਵ਼ਿਸ੍ਸਤਿ; ਮਯ੍ਹਞ੍ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਕਪੁਤ੍ਤੋ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਂਕਿਰਿਯਾਯ ਨੇਵ਼ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਪਟਿਭਨ੍ਤਿ, ਨ ਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਭਾਤਿ। ਸੋਹਂ ਆਲ਼ਾਹਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ਼ਾ ਕਨ੍ਦਾਮਿ – ‘ਕਹਂ, ਏਕਪੁਤ੍ਤਕ, ਕਹਂ, ਏਕਪੁਤ੍ਤਕਾ’’’ਤਿ! ‘‘ਏਵ਼ਮੇਤਂ, ਗਹਪਤਿ, ਏਵ਼ਮੇਤਂ, ਗਹਪਤਿ [ਏਵ਼ਮੇਤਂ ਗਹਪਤਿ (ਪੀ॰ ਸਕਿਦੇਵ਼), ਏਵ਼ਮੇਵ਼ (ਸੀ॰ ਸਕਿਦੇਵ਼)]! ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਹਿ, ਗਹਪਤਿ, ਸੋਕਪਰਿਦੇਵ਼ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵ਼ਿਕਾ’’ਤਿ। ‘‘ਕਸ੍ਸ ਖੋ [ਕਿਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ (ਸੀ॰)] ਨਾਮੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵ਼ਂ ਭਵ਼ਿਸ੍ਸਤਿ – ‘ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵ਼ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵ਼ਿਕਾ’ਤਿ? ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਹਿ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਨਨ੍ਦਸੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵ਼ਿਕਾ’’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਗਹਪਤਿ ਭਗਵ਼ਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਨਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵ਼ਾ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵ਼ਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

੩੫੪. ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਅਕ੍ਖਧੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵ਼ਤੋ ਅਵ਼ਿਦੂਰੇ ਅਕ੍ਖੇਹਿ ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਗਹਪਤਿ ਯੇਨ ਤੇ ਅਕ੍ਖਧੁਤ੍ਤਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ਼ਾ ਅਕ੍ਖਧੁਤ੍ਤੇ ਏਤਦਵ਼ੋਚ – ‘‘ਇਧਾਹਂ, ਭੋਨ੍ਤੋ, ਯੇਨ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ਼ਾ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਅਭਿਵ਼ਾਦੇਤ੍ਵ਼ਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਮਂ, ਭੋਨ੍ਤੋ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਏਤਦਵ਼ੋਚ – ‘ਨ ਖੋ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਸਕੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਤੇ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤ’ਨ੍ਤਿ। ਏਵ਼ਂ ਵ਼ੁਤ੍ਤੇ, ਅਹਂ, ਭੋਨ੍ਤੋ, ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਏਤਦਵ਼ੋਚਂ – ‘ਕਿਞ੍ਹਿ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਨਾਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਭਵ਼ਿਸ੍ਸਤਿ; ਮਯ੍ਹਞ੍ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਂਕਿਰਿਯਾਯ ਨੇਵ਼ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਪਟਿਭਨ੍ਤਿ, ਨ ਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਭਾਤਿ । ਸੋਹਂ ਆਲ਼ਾਹਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ਼ਾ ਕਨ੍ਦਾਮਿ – ਕਹਂ, ਏਕਪੁਤ੍ਤਕ, ਕਹਂ, ਏਕਪੁਤ੍ਤਕਾ’ਤਿ! ‘ਏਵ਼ਮੇਤਂ, ਗਹਪਤਿ, ਏਵ਼ਮੇਤਂ, ਗਹਪਤਿ! ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਹਿ, ਗਹਪਤਿ, ਸੋਕਪਰਿਦੇਵ਼ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵ਼ਿਕਾ’ਤਿ। ‘ਕਸ੍ਸ ਖੋ ਨਾਮੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵ਼ਂ ਭਵ਼ਿਸ੍ਸਤਿ – ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵ਼ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵ਼ਿਕਾ? ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਹਿ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਨਨ੍ਦਸੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵ਼ਿਕਾ’ਤਿ। ਅਥ ਖ੍ਵ਼ਾਹਂ, ਭੋਨ੍ਤੋ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਂ ਅਨਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵ਼ਾ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵ਼ਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਮਿ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਏਵ਼ਮੇਤਂ, ਗਹਪਤਿ, ਏਵ਼ਮੇਤਂ, ਗਹਪਤਿ! ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਹਿ, ਗਹਪਤਿ, ਆਨਨ੍ਦਸੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵ਼ਿਕਾ’’ਤਿ । ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਗਹਪਤਿ ‘‘ਸਮੇਤਿ ਮੇ ਅਕ੍ਖਧੁਤ੍ਤੇਹੀ’’ਤਿ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਇਦਂ ਕਥਾਵ਼ਤ੍ਥੁ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਂ ਪਾਵ਼ਿਸਿ।

੩੫੫. ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਮਲ੍ਲਿਕਂ ਦੇਵਿਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਦਂ ਤੇ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਭਾਸਿਤਂ – 'ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾ''' ਤਿ। ''ਸਚੇਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਂ, ਏਵਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਪਨਾਯਂ ਮਲ੍ਲਿਕਾ ਯਞ੍ਞਦੇਵ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਭਾਸਤਿ ਤਂ ਤਦੇਵਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਤਿ''। ''ਸਚੇਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਂ ਏਵਮੇਤਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ, ਯਞ੍ਞਦੇਵ ਆਚਰਿਯੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਸ੍ਸ ਭਾਸਤਿ ਤਂ ਤਦੇਵਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਤਿ – 'ਏਵਮੇਤਂ, ਆਚਰਿਯ, ਏਵਮੇਤਂ, ਆਚਰਿਯਾ''' ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਯਞ੍ਞਦੇਵ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਭਾਸਤਿ ਤਂ ਤਦੇਵਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਸਿ''। ''ਸਚੇਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ , ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਂ ਏਵਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਚਰਪਿ, ਰੇ ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਵਿਨਸ੍ਸਾ'' ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਮਲ੍ਲਿਕਾ ਦੇਵੀ ਨਾਲ਼ਿਜਙ੍ਘਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਾਹਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛ – 'ਮਲ੍ਲਿਕਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੇਵੀ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀ' ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਹਿ – 'ਭਾਸਿਤਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਏਸਾ ਵਾਚਾ – ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾ' ਤਿ । ਯਥਾ ਤੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ ਤਂ ਸਾਧੁਕਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਮ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਨ ਹਿ ਤਥਾਗਤਾ ਵਿਤਥਂ ਭਣਨ੍ਤੀ'' ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭੋਤੀ'' ਤਿ ਖੋ ਨਾਲ਼ਿਜਙ੍ਘੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਮਲ੍ਲਿਕਾਯ ਦੇਵਿਯਾ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਨਾਲ਼ਿਜਙ੍ਘੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਮਲ੍ਲਿਕਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਦੇਵੀ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ; ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ; ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਤਿ – 'ਭਾਸਿਤਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਏਸਾ ਵਾਚਾ – ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾ''' ਤਿ।

੩੫੬. ''ਏਵਮੇਤਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਏਵਮੇਤਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ! ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾਤਿ। ਤਦਮਿਨਾਪੇਤਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਯਥਾ ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾ। ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਇਮਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਮਾਤਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਕਾਲਕਿਰਿਯਾਯ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾ ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਰਥਿਕਾਯ ਰਥਿਕਂ [ਰਥਿਯਾਯ ਰਥਿਯਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਸਿਙ੍ਘਾਟਕੇਨ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ – 'ਅਪਿ ਮੇ ਮਾਤਰਂ ਅਦ੍ਦਸ੍ਸਥ [ਅਦ੍ਦਸਥ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)], ਅਪਿ ਮੇ ਮਾਤਰਂ ਅਦ੍ਦਸ੍ਸਥਾ' ਤਿ? ਇਮਿਨਾਪਿ ਖੋ ਏਤਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਯਥਾ ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾਤਿ।

''ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ , ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਇਮਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਪਿਤਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ... ਭਾਤਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ... ਭਗਿਨੀ ਕਾਲਮਕਾਸਿ... ਪੁਤ੍ਤੋ ਕਾਲਮਕਾਸਿ... ਧੀਤਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ... ਸਾਮਿਕੋ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਕਿਰਿਯਾਯ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾ ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਰਥਿਕਾਯ ਰਥਿਕਂ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕੇਨ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ – 'ਅਪਿ ਮੇ ਸਾਮਿਕਂ ਅਦ੍ਦਸ੍ਸਥ, ਅਪਿ ਮੇ ਸਾਮਿਕਂ ਅਦ੍ਦਸ੍ਸਥਾ' ਤਿ? ਇਮਿਨਾਪਿ ਖੋ ਏਤਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਯਥਾ ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾਤਿ।

''ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ , ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਇਮਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਕਾਲਕਿਰਿਯਾਯ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੋ ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਰਥਿਕਾਯ ਰਥਿਕਂ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕੇਨ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ – 'ਅਪਿ ਮੇ ਮਾਤਰਂ ਅਦ੍ਦਸ੍ਸਥ, ਅਪਿ ਮੇ ਮਾਤਰਂ ਅਦ੍ਦਸ੍ਸਥਾ' ਤਿ ? ਇਮਿਨਾਪਿ ਖੋ ਏਤਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ , ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਯਥਾ ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾਤਿ।

''ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਇਮਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ... ਭਾਤਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ... ਭਗਿਨੀ ਕਾਲਮਕਾਸਿ... ਪੁਤ੍ਤੋ ਕਾਲਮਕਾਸਿ... ਧੀਤਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ... ਪਜਾਪਤਿ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਕਾਲਕਿਰਿਯਾਯ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੋ

ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਰਥਿਕਾਯ ਰਥਿਕਂ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕੇਨ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ – 'ਅਪਿ ਮੇ ਪਜਾਪਤਿਂ ਅਦ੍ਦਸ੍ਸਥ, ਅਪਿ ਮੇ ਪਜਾਪਤਿਂ ਅਦ੍ਦਸ੍ਸਥਾ'ਤਿ? ਇਮਿਨਾਪਿ ਖੋ ਏਤਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਯਥਾ ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾਤਿ।

''ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਇਮਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਇਤ੍ਥੀ ਞਾਤਿਕੁਲਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਤੇ ਞਾਤਕਾ ਸਾਮਿਕਂ [ਸਾਮਿਕਾ (ਸੀ॰)] ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮਾ। ਸਾ ਚ ਤਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ਸਾਮਿਕਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਇਮੇ, ਮਂ [ਮਮ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)], ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਞਾਤਕਾ ਤ੍ਵਂ [ਤਯਾ (ਸੀ॰), ਤਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮਾ। ਅਹਞ੍ਚ ਤਂ ਨ ਇਚ੍ਛਾਮੀ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਛੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪ੍ਫਾਲੇਸਿ [ਉਪ੍ਪਾਟੇਸਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਓਫਾਰੇਸਿ (ਕ॰)] – 'ਉਭੋ ਪੇਚ੍ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ। ਇਮਿਨਾਪਿ ਖੋ ਏਤਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਯਥਾ ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾ''ਤਿ।

੩੫੭. ਅਥ ਖੋ ਨਾਲਿਜਙ੍ਘੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਯੇਨ ਮਲ੍ਲਿਕਾ ਦੇਵੀ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵਤਕੋ ਅਹੋਸਿ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਮਲ੍ਲਿਕਾਯ ਦੇਵਿਯਾ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਮਲ੍ਲਿਕਾ ਦੇਵੀ ਯੇਨ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨਂ ਪਸੇਨਦਿਂ ਕੋਸਲਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਿਯਾ ਤੇ ਵਜਿਰੀ ਕੁਮਾਰੀ''ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਪਿਯਾ ਮੇ ਵਜਿਰੀ ਕੁਮਾਰੀ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਵਜਿਰਿਯਾ ਤੇ ਕੁਮਾਰਿਯਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਞ੍ਞਥਾਭਾਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ''ਤਿ? ''ਵਜਿਰਿਯਾ ਮੇ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਕੁਮਾਰਿਯਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਞ੍ਞਥਾਭਾਵਾ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸਪਿ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ, ਕਿਂ ਪਨ ਮੇ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ''ਤਿ? ''ਇਦਂ ਖੋ ਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ – 'ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾ'ਤਿ।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਿਯਾ ਤੇ ਵਾਸਭਾ ਖਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਪਿਯਾ ਮੇ ਵਾਸਭਾ ਖਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਵਾਸਭਾਯ ਤੇ ਖਤ੍ਤਿਯਾਯ ਵਿਪਰਿਣਾਮਞ੍ਞਥਾਭਾਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ''ਤਿ? ''ਵਾਸਭਾਯ ਮੇ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਖਤ੍ਤਿਯਾਯ ਵਿਪਰਿਣਾਮਞ੍ਞਥਾਭਾਵਾ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸਪਿ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ, ਕਿਂ ਪਨ ਮੇ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ''ਤਿ? ''ਇਦਂ ਖੋ ਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ – 'ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾ'ਤਿ।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਿਯੋ ਤੇ ਵਿਟਟੂਭੋ [ਵਿਡੂਡਭੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਸੇਨਾਪਤੀ''ਤਿ? ''ਏਵਂ , ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਪਿਯੋ ਮੇ ਵਿਟਟੂਭੋ ਸੇਨਾਪਤੀ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਵਿਟਟੂਭਸ੍ਸ ਤੇ ਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ ਵਿਪਰਿਣਾਮਞ੍ਞਥਾਭਾਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ''ਤਿ? ''ਵਿਟਟੂਭਸ੍ਸ ਮੇ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ ਵਿਪਰਿਣਾਮਞ੍ਞਥਾਭਾਵਾ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸਪਿ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ , ਕਿਂ ਪਨ ਮੇ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ''ਤਿ? ''ਇਦਂ ਖੋ ਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ – 'ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾ'ਤਿ।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਿਯਾ ਤੇ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਪਿਯਾ ਮੇਸਿ ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਯ੍ਹਂ ਤੇ ਵਿਪਰਿਣਾਮਞ੍ਞਥਾਭਾਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ''ਤਿ? ''ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਹਿ ਮੇ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਵਿਪਰਿਣਾਮਞ੍ਞਥਾਭਾਵਾ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸਪਿ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ, ਕਿਂ ਪਨ ਮੇ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ

ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ''ਤਿ? ''ਇਦਂ ਖੋ ਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ – 'ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾ'ਤਿ।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਿਯਾ ਤੇ ਕਾਸਿਕੋਸਲਾ''ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਪਿਯਾ ਮੇ ਕਾਸਿਕੋਸਲਾ। ਕਾਸਿਕੋਸਲਾਨਂ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਕਾਸਿਕਚਨ੍ਦਨਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਮ, ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਂ ਧਾਰੇਮਾ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਸਿਕੋਸਲਾਨਂ ਤੇ ਵਿਪਰਿਣਾਮਞ੍ਞਥਾਭਾਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ''ਤਿ? ''ਕਾਸਿਕੋਸਲਾਨਞ੍ਹਿ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ , ਵਿਪਰਿਣਾਮਞ੍ਞਥਾਭਾਵਾ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸਪਿ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ, ਕਿਂ ਪਨ ਮੇ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ''ਤਿ? ''ਇਦਂ ਖੋ ਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਨਤਾ ਪਸ੍ਸਤਾ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ – 'ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਪਿਯਪ੍ਪਭਵਿਕਾ'''ਤਿ।

''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ! ਯਾਵਞ੍ਚ ਸੋ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਤਿਵਿਜ੍ਝ ਮਞ੍ਞੇ [ਪਟਿਵਿਜ੍ਝ ਪਞ੍ਞਾਯ (ਕ॰)] ਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਹਿ, ਮਲ੍ਲਿਕੇ, ਆਚਮੇਹੀ''ਤਿ [ਆਚਾਮੇਹੀਤਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)]। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ – ''ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

ਪਿਯਜਾਤਿਕਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਬਾਹਿਤਿਕਸੁਤ੍ਤਂ

੩੫੮. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਯੇਨ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੋ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾਯ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਏਕਪੁਣ੍ਡਰੀਕਂ ਨਾਗਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿ ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਸਿਰਿਵਡ੍ਢਂ ਮਹਾਮਤ੍ਤਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਆਯਸ੍ਮਾ ਨੋ ਏਸੋ, ਸਮ੍ਮ ਸਿਰਿਵਡ੍ਢ, ਆਨਨ੍ਦੋ''ਤਿ । ''ਏਵਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਏਸੋ ਆਨਨ੍ਦੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪੁਰਿਸਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਾਹਿ – 'ਰਾਜਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤੀ'ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਹਿ – 'ਸਚੇ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਆਗਮੇਤੁ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾ'''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਦੇਵਾ''ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤੋ ਖੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਰਾਜਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ; ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਤਿ – 'ਸਚੇ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਆਗਮੇਤੁ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾ'''ਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਯਾਵਤਿਕਾ ਨਾਗਸ੍ਸ ਭੂਮਿ ਨਾਗੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਾਗਾ ਪਚ੍ਚੋਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਿਕੋਵ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤੋ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸਚੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਂ ਕਰਣੀਯਂ , ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਯੇਨ ਅਚਿਰਵਤਿਯਾ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਤੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ।

੩੫੯. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਯੇਨ ਅਚਿਰਵਤਿਯਾ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਯਾਵਤਿਕਾ ਨਾਗਸ੍ਸ ਭੂਮਿ ਨਾਗੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਾਗਾ ਪਚ੍ਚੋਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ତਿਕੋਵ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤੋ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਹਤ੍ਥਤ੍ਥਰੇ ਨਿਸੀਦਤੂ''ਤਿ। ''ਅਲਂ, ਮਹਾਰਾਜ। ਨਿਸੀਦ ਤ੍ਵਂ; ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਹਂ ਸਕੇ ਆਸਨੇ''ਤਿ। ਨਿਸੀਦਿ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਸੋ ਭਗਵਾ ਤਥਾਰੂਪਂ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰਂ ਸਮਾਚਰੇਯ੍ਯ, ਯ੍ਵਾਸ੍ਸ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਓਪਾਰਮ੍ਭੋ ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹੀ''ਤਿ [ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀਤਿ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ) ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਟੀਕਾ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਾ]? ''ਨ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੋ ਭਗਵਾ ਤਥਾਰੂਪਂ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰਂ ਸਮਾਚਰੇਯ੍ਯ, ਯ੍ਵਾਸ੍ਸ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਓਪਾਰਮ੍ਭੋ ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ''ਤਿ।

''ਕਿਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਸੋ ਭਗਵਾ ਤਥਾਰੂਪਂ ਵਚੀਸਮਾਚਾਰਂ...ਪੇ॰... ਮਨੋਸਮਾਚਾਰਂ ਸਮਾਚਰੇਯ੍ਯ, ਯ੍ਵਾਸ੍ਸ ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਓਪਾਰਮ੍ਭੋ ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹੀ''ਤਿ [ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀਤਿ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ) ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਟੀਕਾ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਾ]? ''ਨ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੋ ਭਗਵਾ ਤਥਾਰੂਪਂ ਮਨੋਸਮਾਚਾਰਂ ਸਮਾਚਰੇਯ੍ਯ, ਯ੍ਵਾਸ੍ਸ ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਓਪਾਰਮ੍ਭੋ ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ''ਤਿ।

''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ! ਯਞ੍ਹਿ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਸਕ੍ਖਿਮ੍ਹਾ ਪਞ੍ਹੇਨ ਪਰਿਪੂਰੇਤੁਂ ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨ ਪਰਿਪੂਰਿਤਂ। ਯੇ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬਾਲਾ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਾ ਅਨਨੁਵਿਚ੍ਚ ਅਪਰਿਯੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਅਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਭਾਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਮਯਂ ਤਂ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਾਮ; ਯੇ ਪਨ [ਯੇ ਚ ਖੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ , ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਵਿਯਤ੍ਤਾ [ਬ੍ਯਤ੍ਤਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਮੇਧਾਵਿਨੋ ਅਨੁਵਿਚ੍ਚ ਪਰਿਯੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਅਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਭਾਸਨ੍ਤਿ, ਮਯਂ ਤਂ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਾਮ''।

੩੬੦. ''ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਓਪਾਰਮ੍ਭੋ ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ''ਤਿ? ''ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਅਕੁਸਲੋ''।

''ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਅਕੁਸਲੋ''? ''ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਸਾਵਜ੍ਜੋ''।

''ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਸਾਵਜ੍ਜੋ''? ''ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੋ'' [ਸਬ੍ਯਾਪਜ੍ਝੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰), ਸਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜੋ (ਕ॰)]।

''ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੋ''? ''ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕੋ''।

''ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕੋ''? ''ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ; ਏਵਰੂਪੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਓਪਾਰਮ੍ਭੋ ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ''ਤਿ।

''ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਵਚੀਸਮਾਚਾਰੋ...ਪੇ॰... ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਓਪਾਰਮ੍ਭੋ ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ''ਤਿ? ''ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਅਕੁਸਲੋ''।

''ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਅਕੁਸਲੋ''? ''ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਸਾਵਜ੍ਜੋ''।

‘‘ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਸਾਵਜ੍ਜੋ’’? ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਸਬਜਾਬਜ੍ਝੋ’’।

‘‘ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਸਬਜਾਬਜ੍ਝੋ’’? ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕੋ’’।

‘‘ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕੋ’’? ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਅਤ੍ਤਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵੱਤਤਿ, ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵੱਤਤਿ, ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵੱਤਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ; ਏਵਰੂਪੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਓਪਾਰਮ੍ਭੋ ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ’’ਤਿ।

‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂਯੇਵ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਂ ਵਣ੍ਣੇਤੀ’’ਤਿ? ‘‘ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲਧਮ੍ਮਪਹੀਨੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤਥਾਗਤੋ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ’’ਤਿ।

੩੬੧. ‘‘ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਅਨੋਪਾਰਮ੍ਭੋ ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਕੁਸਲੋ’’।

‘‘ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਕੁਸਲੋ’’? ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਅਨਵਜ੍ਜੋ’’।

‘‘ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਅਨਵਜ੍ਜੋ’’? ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਅਬਜਾਬਜ੍ਝੋ’’।

‘‘ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਅਬਜਾਬਜ੍ਝੋ’’? ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਸੁਖਵਿਪਾਕੋ’’।

‘‘ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਸੁਖਵਿਪਾਕੋ’’?

‘‘ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਨੇਵੱਤਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵੱਤਤਿ, ਨ ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵੱਤਤਿ, ਨ ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵੱਤਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ; ਏਵਰੂਪੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਅਨੋਪਾਰਮ੍ਭੋ ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ’’ਤਿ।

‘‘ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਵਚੀਸਮਾਚਾਰੋ...ਪੇ॰... ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਅਨੋਪਾਰਮ੍ਭੋ ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਕੁਸਲੋ’’।

‘‘ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਕੁਸਲੋ’’? ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਅਨਵਜ੍ਜੋ’’।

‘‘ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਅਨਵਜ੍ਜੋ’’? ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਅਬਜਾਬਜ੍ਝੋ’’।

‘‘ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਅਬਜਾਬਜ੍ਝੋ’’? ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਸੁਖਵਿਪਾਕੋ’’।

‘‘ਕਤਮੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਸੁਖਵਿਪਾਕੋ’’? ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਨੇਵੱਤਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵੱਤਤਿ, ਨ ਪਰਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵੱਤਤਿ, ਨ ਉਭਯਬਜਾਬਾਧਾਯਪਿ ਸੰਵੱਤਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ। ਏਵਰੂਪੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਅਨੋਪਾਰਮ੍ਭੋ ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ’’ਤਿ।

‘‘ਕਿਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂਯੇਵ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਵਣ੍ਣੇਤੀ’’ਤਿ? ‘‘ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲਧਮ੍ਮਪਹੀਨੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤਥਾਗਤੋ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ’’ਤਿ।

੩੬੨. ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ , ਭਨ੍ਤੇ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ! ਯਾਵ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਚਿਦਂ [ਸੁਭਾਸਿਤਮਿਦਂ (ਸੀ॰)], ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਆਨਨ੍ਦੇਨ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਸੁਭਾਸਿਤੇਨ ਅਤ੍ਤਮਨਾਭਿਰਦ੍ਧਾ। ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਮਨਾਭਿਰਦ੍ਧਾ ਚ ਮਯਂ , ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਸੁਭਾਸਿਤੇਨ। ਸਚੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਿਰਤਨਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ, ਹਤ੍ਥਿਰਤਨਮ੍ਪਿ ਮਯਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਦਦੇਯ੍ਯਾਮ। ਸਚੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਰਤਨਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ, ਅਸ੍ਸਰਤਨਮ੍ਪਿ ਮਯਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਦਦੇਯ੍ਯਾਮ। ਸਚੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਗਾਮਵਰਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ, ਗਾਮਵਰਮ੍ਪਿ ਮਯਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਦਦੇਯ੍ਯਾਮ। ਅਪਿ ਚ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਯਮ੍ਪੇਤਂ [ਮਯਮੇਵ ਤਂ (ਸੀ॰), ਮਯਮ੍ਪਨੇਤਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਜਾਨਾਮ – 'ਨੇਤਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਤੀ'ਤਿ। ਅਯਂ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬਾਹਿਤਿਕਾ ਰਞ੍ਞਾ ਮਾਗਧੇਨ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਨਾ ਵੇਦੇਹਿਪੁਤ੍ਤੇਨ ਵਤ੍ਥਨਾਲ਼ਿਯਾ [ਛਤ੍ਤਨਾਲ਼ਿਯਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਹਿਤਾ ਸੋਲ਼ਸਸਮਾ ਆਯਾਮੇਨ, ਅਟ੍ਠਸਮਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ । ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ। ''ਅਲਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਮੇ ਤਿਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ।

''ਅਯਂ , ਭਨ੍ਤੇ, ਅਚਿਰਵਤੀ ਨਦੀ ਦਿਟ੍ਠਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਚੇਵ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਚ। ਯਦਾ ਉਪਰਿਪਬ੍ਬਤੇ ਮਹਾਮੇਘੋ ਅਭਿਪ੍ਪਵੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਅਥਾਯਂ ਅਚਿਰਵਤੀ ਨਦੀ ਉਭਤੋ ਕੂਲਾਨਿ ਸਂਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਨ੍ਤੀ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਇਮਾਯ ਬਾਹਿਤਿਕਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਿਚੀਵਰਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਂ ਪਨਾਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਂ ਤਿਚੀਵਰਂ ਤਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਹਿ ਸਂਵਿਭਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਾਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਸਂਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਨ੍ਤੀ ਮਞ੍ਞੇ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਬਾਹਿਤਿਕ''ਨ੍ਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਬਾਹਿਤਿਕਂ।

ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਹਨ੍ਦ ਚ ਦਾਨਿ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਗਚ੍ਛਾਮ; ਬਹੁਕਿਚ੍ਚਾ ਮਯਂ ਬਹੁਕਰਣੀਯਾ''ਤਿ। ''ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਤ੍ਵਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

੩੬੩. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਯਾਵਤਕੋ ਅਹੋਸਿ ਰਞ੍ਞਾ ਪਸੇਨਦਿਨਾ ਕੋਸਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਤਞ੍ਚ ਬਾਹਿਤਿਕਂ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦਾਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਲਾਭਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ, ਸੁਲਦ੍ਧਲਾਭਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ; ਯਂ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਲਭਤਿ ਆਨਨ੍ਦਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ, ਲਭਤਿ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾਯਾ''ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁਨ੍ਤਿ।

ਬਾਹਿਤਿਕਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਧਮ੍ਮਚੇਤਿਯਸੁਤ੍ਤਂ

੩੬੪. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਮੇਦਾਲ਼ੁਪਂ [ਮੇਤਲ਼ੂਪਂ (ਸੀ॰), ਮੇਦਲ਼ੁਮ੍ਪਂ (ਪੀ॰)] ਨਾਮ ਸਕ੍ਯਾਨਂ ਨਿਗਮੋ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਨਗਰਕਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਦੀਘਂ ਕਾਰਾਯਨਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਯੋਜੇਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਕਾਰਾਯਨ, ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਯਾਨਾਨਿ, ਉਯ੍ਯਾਨਭੂਮਿਂ ਗਚ੍ਛਾਮ ਸੁਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯਾ''ਤਿ [ਸੁਭੂਮਿਦਸ੍ਸਨਾਯਾਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੩)]। ''ਏਵਂ, ਦੇਵਾ''ਤਿ ਖੋ ਦੀਘੋ ਕਾਰਾਯਨੋ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਯਾਨਾਨਿ ਯੋਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਪਟਿਵੇਦੇਸਿ – ''ਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਖੋ ਤੇ,

ਦੇਵ, ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਯਾਨਾਨਿ। ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਕਾਲं ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਭਦ੍ਰं ਯਾਨं ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਰੇਹਿ ਭਦ੍ਰੇਹਿ ਯਾਨੇਹਿ ਨਗਰਕਮ੍ਹਾ ਨਿਯ੍ਯਾਸਿ ਮਹਚ੍ਚਾ ਰਾਜਾਨੁਭਾਵੇਨ। ਯੇਨ ਆਰਾਮੋ ਤੇਨ ਪਾਯਾਸਿ। ਯਾਵਤਿਕਾ ਯਾਨਸ੍ਸ ਭੂਮਿ ਯਾਨੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਾਨਾ ਪਚ੍ਚੋਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਿਕੋਵ ਆਰਾਮं ਪਾਵਿਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਆਰਾਮੇ ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰं ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋ ਅਨੁਵਿਚਰਮਾਨੋ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਨਿ ਪਾਸਾਦਿਕਾਨਿ ਪਸਾਦਨੀਯਾਨਿ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾਨਿ ਅਪ੍ਪਨਿਗ੍ਘੋਸਾਨਿ ਵਿਜਨਵਾਤਾਨਿ ਮਨੁਸ੍ਸਰਾਹਸ੍ਸੇਯ੍ਯਕਾਨਿ [ਮਨੁਸ੍ਸਰਾਹਸੇਯ੍ਯਕਾਨਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਸਾਰੁਪ੍ਪਾਨਿ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਭਗਵਨ੍ਤंਯੇਵ ਆਰਬ੍ਭ ਸਤਿ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਇਮਾਨਿ ਖੋ ਤਾਨਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਨਿ ਪਾਸਾਦਿਕਾਨਿ ਪਸਾਦਨੀਯਾਨਿ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾਨਿ ਅਪ੍ਪਨਿਗ੍ਘੋਸਾਨਿ ਵਿਜਨਵਾਤਾਨਿ ਮਨੁਸ੍ਸਰਾਹਸ੍ਸੇਯ੍ਯਕਾਨਿ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਸਾਰੁਪ੍ਪਾਨਿ, ਯਤ੍ਥ ਸੁਦं ਮਯं ਤं ਭਗਵਨ੍ਤं ਪਯਿਰੁਪਾਸਾਮ ਅਰਹਨ੍ਤं ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ।

੩੬੫. ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਦੀਘं ਕਾਰਾਯਨं ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮਾਨਿ ਖੋ, ਸਮ੍ਮ ਕਾਰਾਯਨ, ਤਾਨਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਨਿ ਪਾਸਾਦਿਕਾਨਿ ਪਸਾਦਨੀਯਾਨਿ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾਨਿ ਅਪ੍ਪਨਿਗ੍ਘੋਸਾਨਿ ਵਿਜਨਵਾਤਾਨਿ ਮਨੁਸ੍ਸਰਾਹਸ੍ਸੇਯ੍ਯਕਾਨਿ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਸਾਰੁਪ੍ਪਾਨਿ, ਯਤ੍ਥ ਸੁਦं ਮਯं ਤं ਭਗਵਨ੍ਤं ਪਯਿਰੁਪਾਸਾਮ ਅਰਹਨ੍ਤं ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧं। ਕਹं ਨੁ ਖੋ, ਸਮ੍ਮ ਕਾਰਾਯਨ, ਏਤਰਹਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਵਿਹਰਤਿ ਅਰਹं ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ? ''ਅਤ੍ਥਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮੇਦਾਲੁਪं ਨਾਮ ਸਕ੍ਯਾਨं ਨਿਗਮੋ। ਤਤ੍ਥ ਸੋ ਭਗਵਾ ਏਤਰਹਿ ਵਿਹਰਤਿ ਅਰਹं ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ। ''ਕੀਵਦੂਰੇ [ਕੀਵਦੂਰੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕं॰ ਪੀ॰)] ਪਨ, ਸਮ੍ਮ ਕਾਰਾਯਨ , ਨਗਰਕਮ੍ਹਾ ਮੇਦਾਲੁਪं ਨਾਮ ਸਕ੍ਯਾਨं ਨਿਗਮੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ''ਨ ਦੂਰੇ, ਮਹਾਰਾਜ; ਤੀਣਿ ਯੋਜਨਾਨਿ; ਸਕ੍ਕਾ ਦਿਵਸਾਵਸੇਸੇਨ ਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਸਮ੍ਮ ਕਾਰਾਯਨ, ਯੋਜੇਹਿ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਯਾਨਾਨਿ, ਗਮਿਸ੍ਸਾਮ ਮਯं ਤं ਭਗਵਨ੍ਤं ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਰਹਨ੍ਤं ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਵं, ਦੇਵਾ''ਤਿ ਖੋ ਦੀਘੋ ਕਾਰਾਯਨੋ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਯਾਨਾਨਿ ਯੋਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਪਟਿਵੇਦੇਸਿ – ''ਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਖੋ ਤੇ, ਦੇਵ, ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਯਾਨਾਨਿ। ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਕਾਲं ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਭਦ੍ਰं ਯਾਨं ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਰੇਹਿ ਭਦ੍ਰੇਹਿ ਯਾਨੇਹਿ ਨਗਰਕਮ੍ਹਾ ਯੇਨ ਮੇਦਾਲੁਪं ਨਾਮ ਸਕ੍ਯਾਨं ਨਿਗਮੋ ਤੇਨ ਪਾਯਾਸਿ। ਤੇਨੇਵ ਦਿਵਸਾਵਸੇਸੇਨ ਮੇਦਾਲੁਪं ਨਾਮ ਸਕ੍ਯਾਨं ਨਿਗਮं ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿ। ਯੇਨ ਆਰਾਮੋ ਤੇਨ ਪਾਯਾਸਿ। ਯਾਵਤਿਕਾ ਯਾਨਸ੍ਸ ਭੂਮਿ ਯਾਨੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਾਨਾ ਪਚ੍ਚੋਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਿਕੋਵ ਆਰਾਮं ਪਾਵਿਸਿ।

੩੬੬. ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਯੇਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਹं ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤਰਹਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਵਿਹਰਤਿ ਅਰਹं ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ? ਦਸ੍ਸਨਕਾਮਾ ਹਿ ਮਯं ਤं ਭਗਵਨ੍ਤं ਅਰਹਨ੍ਤं ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਸੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਵਿਹਾਰੋ ਸंਵੁਤਦ੍ਵਾਰੋ। ਤੇਨ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਤਰਮਾਨੋ ਆਲਿਨ੍ਦं ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕਾਸਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਲं ਆਕੋਟੇਹਿ। ਵਿਵਰਿਸ੍ਸਤਿ ਭਗਵਾ ਤੇ ਦ੍ਵਾਰ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਖਗ੍ਗਞ੍ਚ ਉਣ੍ਹੀਸਞ੍ਚ ਦੀਘਸ੍ਸ ਕਾਰਾਯਨਸ੍ਸ ਪਾਦਾਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਦੀਘਸ੍ਸ ਕਾਰਾਯਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਰਹਾਯਤਿ ਖੋ ਦਾਨਿ ਰਾਜਾ [ਮਹਾਰਾਜਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕं॰ ਪੀ॰)], ਇਧੇਵ [ਤੇਨਿਧੇਵ (ਸੀ॰)] ਦਾਨਿ ਮਯਾ ਠਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਯੇਨ ਸੋ ਵਿਹਾਰੋ ਸंਵੁਤਦ੍ਵਾਰੋ ਤੇਨ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਤਰਮਾਨੋ ਆਲਿਨ੍ਦं ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕਾਸਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਲं ਆਕੋਟੇਸਿ। ਵਿਵਰਿ ਭਗਵਾ ਦ੍ਵਾਰं। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਵਿਹਾਰं ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇਸੁ ਸਿਰਸਾ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦਾਨਿ ਮੁਖੇਨ ਚ ਪਰਿਚੁਮ੍ਬਤਿ, ਪਾਣੀਹਿ ਚ ਪਰਿਸਮ੍ਬਾਹਤਿ, ਨਾਮਞ੍ਚ ਸਾਵੇਤਿ – ''ਰਾਜਾਹं, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ; ਰਾਜਾਹं, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ''ਤਿ।

੩੬੭. ''ਕਿं ਪਨ ਤ੍ਵं, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਤ੍ਥਵਸं ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਇਮਸ੍ਮਿं ਸਰੀਰੇ ਏਵਰੂਪं ਪਰਮਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰं ਕਰੋਸਿ, ਮਿਤ੍ਤੂਪਹਾਰं [ਚਿਤ੍ਤੂਪਹਾਰं (ਸੀ॰)] ਉਪਦंਸੇਸੀ''ਤਿ? ''ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋ – 'ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ'ਤਿ। ਇਧਾਹं, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਪਰਿਯਨ੍ਤਕਤं ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯं ਚਰਨ੍ਤੇ ਦਸਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਵੀਸਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਤਿੰਸਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ। ਤੇ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ

ਸੁਨ੍ਹਾਤਾ ਸੁਵਿਲਿਤ੍ਤਾ ਕਪ੍ਪਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੂ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤਾ ਪਰਿਚਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਪਨਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਯਾਵਜੀਵੰ ਆਪਾਣਕੋਟਿਕੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਨ੍ਤੇ। ਨ ਖੋ ਪਨਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਞ੍ਞੰ ਏਵੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋ ਹੋਤਿ – 'ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ।

੩੬੮. ''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਾਜਾਨੋਪਿ ਰਾਜੂਹਿ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ, ਖਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯੇਹਿ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ, ਗਹਪਤਯੋਪਿ ਗਹਪਤੀਹਿ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ, ਮਾਤਾਪਿ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਵਦਤਿ, ਪੁਤ੍ਤੋਪਿ ਮਾਤਰਾ ਵਿਵਦਤਿ, ਪਿਤਾਪਿ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਵਦਤਿ, ਪੁਤ੍ਤੋਪਿ ਪਿਤਰਾ ਵਿਵਦਤਿ, ਭਾਤਾਪਿ ਭਗਿਨਿਯਾ ਵਿਵਦਤਿ , ਭਗਿਨੀਪਿ ਭਾਤਰਾ ਵਿਵਦਤਿ, ਸਹਾਯੋਪਿ ਸਹਾਯੇਨ ਵਿਵਦਤਿ। ਇਧ ਪਨਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਸਮਗ੍ਗੇ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨੇ ਅਵਿਵਦਮਾਨੇ ਖੀਰੋਦਕੀਭੂਤੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਪਿਯਚਕ੍ਖੂਹਿ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ। ਨ ਖੋ ਪਨਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਞ੍ਞੰ ਏਵੰ ਸਮਗ੍ਗੰ ਪਰਿਸੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋ ਹੋਤਿ – 'ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ'ਤਿ।

੩੬੯. ''ਪੁਨ ਚਪਰਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਰਾਮੇਨ ਆਰਾਮੰ, ਉਯ੍ਯਾਨੇਨ ਉਯ੍ਯਾਨੰ ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਾਮਿ ਅਨੁਵਿਚਰਾਮਿ। ਸੋਹੰ ਤਤ੍ਥ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਕਿਸੇ ਲੂਖੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੁਪ੍ਪਣ੍ਡੁਕਜਾਤੇ ਧਮਨਿਸਨ੍ਥਤਗਤ੍ਤੇ, ਨ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞੇ ਚਕ੍ਖੁੰ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇ ਜਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਾਯ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਅਦ੍ਧਾ ਇਮੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਨਭਿਰਤਾ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਵਾ ਤੇਸੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਪੰ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤੰ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ; ਤਥਾ ਹਿ ਇਮੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਕਿਸਾ ਲੂਖਾ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੁਪ੍ਪਣ੍ਡੁਕਜਾਤਾ ਧਮਨਿਸਨ੍ਥਤਗਤ੍ਤਾ, ਨ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞੇ ਚਕ੍ਖੁੰ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਜਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਾਯਾ'ਤਿ। ਤ੍ਯਾਹੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵੰ ਵਦਾਮਿ – 'ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਕਿਸਾ ਲੂਖਾ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੁਪ੍ਪਣ੍ਡੁਕਜਾਤਾ ਧਮਨਿਸਨ੍ਥਤਗਤ੍ਤਾ, ਨ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞੇ ਚਕ੍ਖੁੰ ਬਨ੍ਧਥ ਜਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਾਯਾ'ਤਿ? ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – 'ਬਨ੍ਧੁਕਰੋਗੋ ਨੋ [ਪਣ੍ਡੁਕਰੋਗਿਨੋ (ਕ॰)], ਮਹਾਰਾਜਾ'ਤਿ। ਇਧ ਪਨਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਹਟ੍ਠਪਹਟ੍ਠੇ ਉਦਗ੍ਗੁਦਗ੍ਗੇ ਅਭਿਰਤਰੂਪੇ ਪੀਣਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ [ਪੀਣਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੇ ਪਨ੍ਨਲੋਮੇ ਪਰਦਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤੇ ਮਿਗਭੂਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਅਦ੍ਧਾ ਇਮੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਉਲ਼ਾਰੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰੰ ਵਿਸੇਸੰ ਜਾਨਨ੍ਤਿ; ਤਥਾ ਹਿ ਇਮੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਹਟ੍ਠਪਹਟ੍ਠਾ ਉਦਗ੍ਗੁਦਗ੍ਗਾ ਅਭਿਰਤਰੂਪਾ ਪੀਣਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਪਨ੍ਨਲੋਮਾ ਪਰਦਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਾ ਮਿਗਭੂਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋ ਹੋਤਿ – 'ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ'ਤਿ।

੩੭੦. ''ਪੁਨ ਚਪਰਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਾਜਾ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਮੁਦ੍ਧਾਵਸਿਤ੍ਤੋ; ਪਹੋਮਿ ਘਾਤੇਤਾਯੰ ਵਾ ਘਾਤੇਤੁੰ, ਜਾਪੇਤਾਯੰ ਵਾ ਜਾਪੇਤੁੰ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਾਯੰ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁੰ । ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਡ੍ਡਕਰਣੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਕਥੰ ਓਪਾਤੇਨ੍ਤਿ। ਸੋਹੰ ਨ ਲਭਾਮਿ – 'ਮਾ ਮੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਅਡ੍ਡਕਰਣੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਕਥੰ ਓਪਾਤੇਥ [ਓਪਾਤੇਨ੍ਤੁ (ਸੀ॰) ਉਪਰਿਸੇਲਸੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ''ਓਪਾਤੇਥਾ''ਤਿਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ], ਕਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਮੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਆਗਮੇਨ੍ਤੂ'ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਕਥੰ ਓਪਾਤੇਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਪਨਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ; ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਭਗਵਾ ਅਨੇਕਸਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਨੇਵ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾਨੰ ਖਿਪਿਤਸਦ੍ਦੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਉਕ੍ਕਾਸਿਤਸਦ੍ਦੋ ਵਾ। ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਅਨੇਕਸਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਰਞ੍ਞਤਰੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕੋ ਉਕ੍ਕਾਸਿ। ਤਮੇਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਜਣ੍ਣੁਕੇਨ ਘਟ੍ਟੇਸਿ – 'ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਹੋਤੁ, ਮਾਯਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ; ਸਤ੍ਥਾ ਨੋ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤੀ'ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ ਵਤ, ਭੋ, ਅਬ੍ਭੁਤੰ ਵਤ, ਭੋ! ਅਦਣ੍ਡੇਨ ਵਤ ਕਿਰ, ਭੋ, ਅਸਤ੍ਥੇਨ ਏਵੰ ਸੁਵਿਨੀਤਾ ਪਰਿਸਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ! ਨ ਖੋ ਪਨਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਞ੍ਞੰ ਏਵੰ ਸੁਵਿਨੀਤੰ ਪਰਿਸੰ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋ ਹੋਤਿ – 'ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ'ਤਿ।

੩੭੧. ‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਖਤ੍ਤਿਯਪਣ੍ਡਿਤੇ ਨਿਪੁਣੇ ਕਤਪਰਪ੍ਪਵਾਦੇ ਵਾਲਵੇਧਿਰੂਪੇ। ਤੇ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਾ [ਵੋਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਾ (ਸੀ॰)] ਮਞ੍ਞੇ ਚਰਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਗਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ। ਤੇ ਸੁਣਨ੍ਤਿ – ‘ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਅਮੁਕਂ ਨਾਮ ਗਾਮਂ ਵਾ ਨਿਗਮਂ ਵਾ ਓਸਰਿਸ੍ਸਤੀ’ਤਿ। ਤੇ ਪਞ੍ਹਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ – ‘ਇਮਂ ਮਯਂ ਪਞ੍ਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮ। ਏਵਂ ਚੇ ਨੋ ਪੁਟ੍ਠੋ ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਮਯਂ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮ; ਏਵਂ ਚੇਪਿ ਨੋ ਪੁਟ੍ਠੋ ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਮਯਂ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ। ਤੇ ਸੁਣਨ੍ਤਿ – ‘ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਅਮੁਕਂ ਨਾਮ ਗਾਮਂ ਵਾ ਨਿਗਮਂ ਵਾ ਓਸਟੋ’ਤਿ। ਤੇ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸਮਾਦਪੇਤਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤਿ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਤਿ । ਤੇ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਸਮਾਦਪਿਤਾ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਿਤਾ ਸਮ੍ਪਹਂਸਿਤਾ ਨ ਚੇਵ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਕੁਤੋ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ? ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋ ਹੋਤਿ – ‘ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ’ਤਿ।

੩੭੨. ‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਣ੍ਡਿਤੇ...ਪੇ॰... ਗਹਪਤਿਪਣ੍ਡਿਤੇ...ਪੇ॰... ਸਮਣਪਣ੍ਡਿਤੇ ਨਿਪੁਣੇ ਕਤਪਰਪ੍ਪਵਾਦੇ ਵਾਲਵੇਧਿਰੂਪੇ। ਤੇ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਾ ਮਞ੍ਞੇ ਚਰਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਗਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ। ਤੇ ਸੁਣਨ੍ਤਿ – ‘ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਅਮੁਕਂ ਨਾਮ ਗਾਮਂ ਵਾ ਨਿਗਮਂ ਵਾ ਓਸਰਿਸ੍ਸਤੀ’ਤਿ। ਤੇ ਪਞ੍ਹਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ – ‘ਇਮਂ ਮਯਂ ਪਞ੍ਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮ। ਏਵਂ ਚੇ ਨੋ ਪੁਟ੍ਠੋ ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਮਯਂ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮ; ਏਵਂ ਚੇਪਿ ਨੋ ਪੁਟ੍ਠੋ ਏਵਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਮਯਂ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ। ਤੇ ਸੁਣਨ੍ਤਿ – ‘ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਅਮੁਕਂ ਨਾਮ ਗਾਮਂ ਵਾ ਨਿਗਮਂ ਵਾ ਓਸਟੋ’ਤਿ। ਤੇ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸਮਾਦਪੇਤਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤਿ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਤਿ। ਤੇ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਸਮਾਦਪਿਤਾ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਿਤਾ ਸਮ੍ਪਹਂਸਿਤਾ ਨ ਚੇਵ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਕੁਤੋ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ? ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਓਕਾਸਂ ਯਾਚਨ੍ਤਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ। ਤੇ ਭਗਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਿ। ਤੇ ਤਥਾਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸਮਾਨਾ ਏਕਾ ਵੂਪਕਟ੍ਠਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰਂ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – ‘ਮਨਂ ਵਤ, ਭੋ, ਅਨਸ੍ਸਾਮ; ਮਨਂ ਵਤ, ਭੋ, ਪਨਸ੍ਸਾਮ’। ਮਯਞ੍ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸਮਣਾਵ ਸਮਾਨਾ ਸਮਣਾਮ੍ਹਾਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿਮ੍ਹਾ, ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਸਮਾਨਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਮ੍ਹਾਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿਮ੍ਹਾ, ਅਨਰਹਨ੍ਤੋਵ ਸਮਾਨਾ ਅਰਹਨ੍ਤਾਮ੍ਹਾਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿਮ੍ਹਾ। ‘ਇਦਾਨਿ ਖੋਮ੍ਹ ਸਮਣਾ, ਇਦਾਨਿ ਖੋਮ੍ਹ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਇਦਾਨਿ ਖੋਮ੍ਹ ਅਰਹਨ੍ਤੋ’ਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋ ਹੋਤਿ – ‘ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ’ਤਿ।

੩੭੩. ‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮੇ ਇਸਿਦਤ੍ਤਪੁਰਾਣਾ ਥਪਤਯੋ ਮਮਭਤ੍ਤਾ ਮਮਯਾਨਾ, ਅਹਂ ਨੇਸਂ ਜੀਵਿਕਾਯ [ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ (ਸੀ॰), ਜੀਵਿਕਂ (ਸੀ॰ ਅਟ੍ਠ॰), ਜੀਵਿਤਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਦਾਤਾ, ਯਸਸ੍ਸ ਆਹਤ੍ਤਾ; ਅਥ ਚ ਪਨ ਨੋ ਤਥਾ ਮਯਿ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਭਗਵਤਿ। ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੇਨਂ ਅਬ੍ਭੁਯ੍ਯਾਤੋ ਸਮਾਨੋ ਇਮੇ ਚ ਇਸਿਦਤ੍ਤਪੁਰਾਣਾ ਥਪਤਯੋ ਵੀਮਂਸਮਾਨੋ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਸਮ੍ਬਾਧੇ ਆਵਸਥੇ ਵਾਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿਂ। ਅਥ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮੇ ਇਸਿਦਤ੍ਤਪੁਰਾਣਾ ਥਪਤਯੋ ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ, ਯਤੋ ਅਹੋਸਿ ਭਗਵਾ [ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ ਖੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਤਤੋ ਸੀਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਂ ਪਾਦਤੋ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਂਸੁ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਵਤ, ਭੋ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਵਤ, ਭੋ! ਇਮੇ ਇਸਿਦਤ੍ਤਪੁਰਾਣਾ ਥਪਤਯੋ ਮਮਭਤ੍ਤਾ ਮਮਯਾਨਾ, ਅਹਂ ਨੇਸਂ ਜੀਵਿਕਾਯ ਦਾਤਾ, ਯਸਸ੍ਸ ਆਹਤ੍ਤਾ; ਅਥ ਚ ਪਨ ਨੋ ਤਥਾ ਮਯਿ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਭਗਵਤਿ। ਅਦ੍ਧਾ ਇਮੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਉਲ਼ਾਰਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰਂ ਵਿਸੇਸਂ ਜਾਨਨ੍ਤੀ’ਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋ ਹੋਤਿ – ‘ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ’ਤਿ।

੩੭੪. ‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯੋ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯੋ; ਭਗਵਾਪਿ ਕੋਸਲੋ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਕੋਸਲੋ; ਭਗਵਾਪਿ ਆਸੀਤਿਕੋ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਆਸੀਤਿਕੋ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਅਹਮ੍ਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯੋ, ਭਗਵਾਪਿ ਕੋਸਲੋ ਅਹਮ੍ਪਿ ਕੋਸਲੋ,

ਭਗਵ਼ਾਪਿ ਆਸੀਤਿਕੋ ਅਹਮ੍ਪਿ ਆਸੀਤਿਕੋ; ਇਮਿਨਾਵ਼ਾਰਹਾਮੇਵ਼ਾਹੰ [ਇਮਿਨਾਪਾਹੰ (ਕ॰)], ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਿ ਪਰਮਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰੰ ਕਾਤੁੰ, ਮਿਤ੍ਤੂਪਹਾਰੰ ਉਪਦੰਸੇਤੁੰ। ਹਨ੍ਦ, ਚ ਦਾਨਿ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਚ੍ਛਾਮ; ਬਹੁਕਿਚ੍ਚਾ ਮਯੰ ਬਹੁਕਰਣੀਯਾ''ਤਿ। ''ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਤ੍ਵ਼ੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਲੰ ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵ਼ਾਦੇਤ੍ਵ਼ਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵ਼ਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵ਼ਾ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵ਼ੇ, ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਧਮ੍ਮਚੇਤਿਯਾਨਿ ਭਾਸਿਤ੍ਵ਼ਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਥ, ਭਿਕ੍ਖਵ਼ੇ, ਧਮ੍ਮਚੇਤਿਯਾਨਿ; ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਥ, ਭਿਕ੍ਖਵ਼ੇ , ਧਮ੍ਮਚੇਤਿਯਾਨਿ; ਧਾਰੇਥ, ਭਿਕ੍ਖਵ਼ੇ, ਧਮ੍ਮਚੇਤਿਯਾਨਿ। ਅਤ੍ਥਸੰਹਿਤਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ਼ੇ, ਧਮ੍ਮਚੇਤਿਯਾਨਿ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕਾਨੀ''ਤਿ।

ਇਦਮਵ਼ੋਚ ਭਗਵ਼ਾ। ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁਨ੍ਤਿ।

ਧਮ੍ਮਚੇਤਿਯਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਨਵਮੰ।

੧੦. ਕਣ੍ਣਕਤ੍ਥਲਸੁਤ੍ਤੰ

੩੭੫. ਏਵ਼ੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵ਼ਾ ਉਰੁਞ੍ਞਾਯੰ [ਉਜੁਞ੍ਞਾਯੰ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਉਦਞ੍ਞਾਯੰ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)] ਵ਼ਿਹਰਤਿ ਕਣ੍ਣਕਤ੍ਥਲੇ ਮਿਗਦਾਯੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਉਰੁਞ੍ਞੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਪੁਰਿਸੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਹਿ ਤ੍ਵ਼ੰ, ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਯੇਨ ਭਗਵ਼ਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ਼ਾ ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਾਹਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੰ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕੰ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨੰ ਬਲੰ ਫਾਸੁਵ਼ਿਹਾਰੰ ਪੁਚ੍ਛ – 'ਰਾਜਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੰ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕੰ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨੰ ਬਲੰ ਫਾਸੁਵ਼ਿਹਾਰੰ ਪੁਚ੍ਛਤੀ'ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਹਿ – 'ਅਜ੍ਜ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਭੁਤ੍ਤਪਾਤਰਾਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ'''ਤਿ। ''ਏਵ਼ੰ, ਦੇਵ਼ਾ''ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵ਼ਾ ਯੇਨ ਭਗਵ਼ਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ਼ਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵ਼ਾਦੇਤ੍ਵ਼ਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵ਼ੋਚ – ''ਰਾਜਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੰ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕੰ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨੰ ਬਲੰ ਫਾਸੁਵ਼ਿਹਾਰੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ; ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਤਿ – 'ਅਜ੍ਜ ਕਿਰ ਭਨ੍ਤੇ, ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਭੁਤ੍ਤਪਾਤਰਾਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ'''ਤਿ। ਅਸ੍ਸੋਸੁੰ ਖੋ ਸੋਮਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਸਕੁਲਾ ਚ ਭਗਿਨੀ – ''ਅਜ੍ਜ ਕਿਰ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਭੁਤ੍ਤਪਾਤਰਾਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋਮਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਸਕੁਲਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਰਾਜਾਨੰ ਪਸੇਨਦਿੰ ਕੋਸਲੰ ਭਤ੍ਤਾਭਿਹਾਰੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ਼ਾ ਏਤਦਵ਼ੋਚੁੰ – ''ਤੇਨ ਹਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਾਹਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੰ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕੰ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨੰ ਬਲੰ ਫਾਸੁਵ਼ਿਹਾਰੰ ਪੁਚ੍ਛ – 'ਸੋਮਾ ਚ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਿਨੀ ਸਕੁਲਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੰ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕੰ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨੰ ਬਲੰ ਫਾਸੁਵ਼ਿਹਾਰੰ ਪੁਚ੍ਛਤੀ'''ਤਿ।

੩੭੬. ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਭੁਤ੍ਤਪਾਤਰਾਸੋ ਯੇਨ ਭਗਵ਼ਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ਼ਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵ਼ਾਦੇਤ੍ਵ਼ਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵ਼ੋਚ – ''ਸੋਮਾ ਚ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਿਨੀ ਸਕੁਲਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ [ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)], ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੰ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕੰ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨੰ ਬਲੰ ਫਾਸੁਵ਼ਿਹਾਰੰ ਪੁਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ [ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)]। ''ਕਿੰ ਪਨ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੋਮਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਸਕੁਲਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਅਞ੍ਞੰ ਦੂਤੰ ਨਾਲਤ੍ਥੁ''ਨ੍ਤਿ? ''ਅਸ੍ਸੋਸੁੰ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੋਮਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਸਕੁਲਾ ਚ ਭਗਿਨੀ – 'ਅਜ੍ਜ ਕਿਰ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਭੁਤ੍ਤਪਾਤਰਾਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੋਮਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਸਕੁਲਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਮੰ ਭਤ੍ਤਾਭਿਹਾਰੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ਼ਾ ਏਤਦਵ਼ੋਚੁੰ – 'ਤੇਨ ਹਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਾਹਿ,

ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛ – ਸੋਮਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਸਕੁਲਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ ਬਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ। ''ਸੁਖਿਨਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੁ ਤਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੋਮਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਸਕੁਲਾ ਚ ਭਗਿਨੀ''ਤਿ।

੩੭੭. ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸੁਤਂ ਮੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਏਵਮਾਹ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਯੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ ਅਪਰਿਸੇਸਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਟਿਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀ'ਤਿ। ਯੇ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਏਵਮਾਹ – ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਯੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ ਅਪਰਿਸੇਸਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਟਿਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀ'ਤਿ; ਕਚ੍ਚਿ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਵਾਦਿਨੋ, ਨ ਚ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭੂਤੇਨ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਾਨੁਧਮ੍ਮਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਕੋਚਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੋ ਵਾਦਾਨੁਵਾਦੋ ਗਾਰਯ੍ਹਂ ਠਾਨਂ ਆਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ? ''ਯੇ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਏਵਮਾਹ – ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਯੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ ਅਪਰਿਸੇਸਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਟਿਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀ'ਤਿ; ਨ ਮੇ ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਵਾਦਿਨੋ, ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਚ ਪਨ ਮਂ ਤੇ ਅਸਤਾ ਅਭੂਤੇਨਾ''ਤਿ।

੩੭੮. ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਵਿਟਟੂਭਂ ਸੇਨਾਪਤਿਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਸੇਨਾਪਤਿ, ਇਮਂ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਂ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰੇ ਅਬ੍ਭੁਦਾਹਾਸੀ''ਤਿ? ''ਸਞ੍ਜਯੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਕਾਸਗੋਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪੁਰਿਸਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ , ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਸਞ੍ਜਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਆਕਾਸਗੋਤ੍ਤਂ ਆਮਨ੍ਤੇਹਿ – 'ਰਾਜਾ ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ'''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਦੇਵਾ''ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸਞ੍ਜਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਕਾਸਗੋਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਆਕਾਸਗੋਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਰਾਜਾ ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਆਮਨ੍ਤੇਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤਾ ਅਞ੍ਞਦੇਵ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਜਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ [ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ, ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ ਮਹਾਰਾਜ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾਤਿ (ਸੀ॰)]। ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਅਭਿਜਾਨਾਤਿ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ''ਤਿ? ''ਏਵਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਯੋ ਸਕਿਦੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਞਸ੍ਸਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਦਕ੍ਖਿਤਿ, ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀ'''ਤਿ। ''ਹੇਤੁਰੂਪਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਹ; ਸਹੇਤੁਰੂਪਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਹ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਯੋ ਸਕਿਦੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਞਸ੍ਸਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਦਕ੍ਖਿਤਿ, ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀ'''ਤਿ। ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਣ੍ਣਾ – ਖਤ੍ਤਿਯਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਵੇਸ੍ਸਾ, ਸੁਦ੍ਦਾ। ਇਮੇਸਂ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਸਿਯਾ ਵਿਸੇਸੋ ਸਿਯਾ ਨਾਨਾਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ? ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਵਣ੍ਣਾ – ਖਤ੍ਤਿਯਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਵੇਸ੍ਸਾ, ਸੁਦ੍ਦਾ। ਇਮੇਸਂ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਦ੍ਵੇ ਵਣ੍ਣਾ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਨ੍ਤਿ – ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚ – ਯਦਿਦਂ ਅਭਿਵਾਦਨਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਨਅਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮਾਨੀ''ਤਿ [ਸਾਮਿਚਿਕਮ੍ਮਾਨਨ੍ਤਿ (ਸੀ॰)]। ''ਨਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ; ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਣ੍ਣਾ – ਖਤ੍ਤਿਯਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਵੇਸ੍ਸਾ, ਸੁਦ੍ਦਾ। ਇਮੇਸਂ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਸਿਯਾ ਵਿਸੇਸੋ ਸਿਯਾ ਨਾਨਾਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ?

੩੭੯. ''ਪਞ੍ਚਿਮਾਨਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ? ਇਧ, ਮਹਾਰਾਜ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਦਹਤਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਬੋਧਿਂ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ'ਤਿ; ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕੋ ਸਮਵੇਪਾਕਿਨਿਯਾ ਗਹਣਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਨਾਤਿਸੀਤਾਯ ਨਾਚ੍ਚੁਣ੍ਹਾਯ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਪਧਾਨਕ੍ਖਮਾਯ; ਅਸਠੋ ਹੋਤਿ ਅਮਾਯਾਵੀ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਆਵਿਕਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੂਸੁ ਵਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ; ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ, ਥਾਮਵਾ ਦਲ੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੋ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ; ਪਞ੍ਞਵਾ ਹੋਤਿ ਉਦਯਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਰਿਯਾਯ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਗਾਮਿਨਿਯਾ – ਇਮਾਨਿ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਞ੍ਚ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ,

ਮਹਾਰਾਜ, ਵਣ੍ਣਾ – ਖਤ੍ਤਿਯਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਵੇਸ੍ਸਾ, ਸੁਦ੍ਦਾ। ਤੇ ਚਸ੍ਸੁ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ; ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਨੇਸਂ ਅਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ''ਤਿ। ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਣ੍ਣਾ – ਖਤ੍ਤਿਯਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਵੇਸ੍ਸਾ, ਸੁਦ੍ਦਾ । ਤੇ ਚਸ੍ਸੁ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ; ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਨੇਸਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਿਯਾ ਵਿਸੇਸੋ ਸਿਯਾ ਨਾਨਾਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ? ''ਏਤ੍ਥ ਖੋ ਨੇਸਾਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਧਾਨਵੇਮਤ੍ਤਤਂ ਵਦਾਮਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿਸ੍ਸੁ, ਮਹਾਰਾਜ, ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥਿਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਗੋਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਸੁਦਨ੍ਤਾ ਸੁਵਿਨੀਤਾ, ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥਿਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਗੋਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਅਦਨ੍ਤਾ ਅਵਿਨੀਤਾ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯੇ ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥਿਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਗੋਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਸੁਦਨ੍ਤਾ ਸੁਵਿਨੀਤਾ, ਅਪਿ ਨੁ ਤੇ ਦਨ੍ਤਾਵ ਦਨ੍ਤਕਾਰਣਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁਂ, ਦਨ੍ਤਾਵ ਦਨ੍ਤਭੂਮਿਂ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਯੇ ਪਨ ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥਿਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਗੋਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਅਦਨ੍ਤਾ ਅਵਿਨੀਤਾ, ਅਪਿ ਨੁ ਤੇ ਅਦਨ੍ਤਾਵ ਦਨ੍ਤਕਾਰਣਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁਂ, ਅਦਨ੍ਤਾਵ ਦਨ੍ਤਭੂਮਿਂ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯੁਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥਿਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਗੋਦਮ੍ਮਾ ਵਾ ਸੁਦਨ੍ਤਾ ਸੁਵਿਨੀਤਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯਂ ਤਂ ਸਦ੍ਧੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੇਨ ਅਸਠੇਨ ਅਮਾਯਾਵਿਨਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇਨ ਪਞ੍ਞਵਤਾ ਤਂ ਵਤ [ਤਂ ਤਥਾ ਸੋ (ਕ॰)] ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਬਹ੍ਵਾਬਾਧੋ ਸਠੋ ਮਾਯਾਵੀ ਕੁਸੀਤੋ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤੀਤਿ – ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ।

੩੮੦. ''ਹੇਤੁਰੂਪਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਹ; ਸਹੇਤੁਰੂਪਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਹ। ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਣ੍ਣਾ – ਖਤ੍ਤਿਯਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਵੇਸ੍ਸਾ , ਸੁਦ੍ਦਾ। ਤੇ ਚਸ੍ਸੁ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਤੇ ਚਸ੍ਸੁ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ; ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਨੇਸਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਿਯਾ ਵਿਸੇਸੋ ਸਿਯਾ ਨਾਨਾਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ? ''ਏਤ੍ਥ ਖੋ [ਏਤ੍ਥ ਖੋ ਪਨ (ਸੀ॰)] ਨੇਸਾਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਵਦਾਮਿ – ਯਦਿਦਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪੁਰਿਸੋ ਸੁਕ੍ਖਂ ਸਾਕਕਟ੍ਠਂ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰੇਯ੍ਯ ; ਅਥਾਪਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਸੁਕ੍ਖਂ ਸਾਲਕਟ੍ਠਂ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰੇਯ੍ਯ; ਅਥਾਪਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਸੁਕ੍ਖਂ ਅਮ੍ਬਕਟ੍ਠਂ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰੇਯ੍ਯ; ਅਥਾਪਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਸੁਕ੍ਖਂ ਉਦੁਮ੍ਬਰਕਟ੍ਠਂ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰੇਯ੍ਯ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗੀਨਂ ਨਾਨਾਦਾਰੁਤੋ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਅਚ੍ਚਿਯਾ ਵਾ ਅਚ੍ਚਿਂ, ਵਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਵਣ੍ਣਂ, ਆਭਾਯ ਵਾ ਆਭ''ਨ੍ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯਂ ਤਂ ਤੇਜਂ ਵੀਰਿਯਾ ਨਿਮ੍ਮਥਿਤਂ ਪਧਾਨਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ [ਵੀਰਿਯਂ ਨਿਪ੍ਫਰਤਿ, ਤਂ ਪਧਾਨਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ (ਸੀ॰)], ਨਾਹਂ ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਵਦਾਮਿ – ਯਦਿਦਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ। ''ਹੇਤੁਰੂਪਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਹ; ਸਹੇਤੁਰੂਪਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਹ। ਕਿਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਵਾ''ਤਿ? ''ਕਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਏਵਂ ਵਦੇਸਿ – 'ਕਿਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਵਾ'''ਤਿ? ''ਯਦਿ ਵਾ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੇਵਾ ਆਗਨ੍ਤਾਰੋ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਂ ਯਦਿ ਵਾ ਅਨਾਗਨ੍ਤਾਰੋ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤ''? ''ਯੇ ਤੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਦੇਵਾ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਾ ਤੇ ਦੇਵਾ ਆਗਨ੍ਤਾਰੋ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਂ, ਯੇ ਤੇ ਦੇਵਾ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਾ ਤੇ ਦੇਵਾ ਅਨਾਗਨ੍ਤਾਰੋ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ।

੩੮੧. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਵਿਟ੍ਟੂਭੋ ਸੇਨਾਪਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਯੇ ਤੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੇਵਾ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਾ ਆਗਨ੍ਤਾਰੋ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਂ ਤੇ ਦੇਵਾ, ਯੇ ਤੇ ਦੇਵਾ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਾ ਅਨਾਗਨ੍ਤਾਰੋ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਂ ਤੇ ਦੇਵੇ ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ''ਤਿ?

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਯਂ ਖੋ ਵਿਟਟੂਭੋ ਸੇਨਾਪਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ; ਅਹਂ ਭਗਵਤੋ ਪੁਤ੍ਤੋ। ਅਯਂ ਖੋ ਕਾਲੋ ਯਂ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਵਿਟਟੂਭਂ ਸੇਨਾਪਤਿਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਤੇਨ ਹਿ, ਸੇਨਾਪਤਿ, ਤਂ ਯੇਵੇਤ੍ਥ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ; ਯਥਾ ਤੇ ਖਮੇਯ੍ਯ ਤਥਾ ਨਂ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਸੇਨਾਪਤਿ, ਯਾਵਤਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਵਿਜਿਤਂ ਯਤ੍ਥ ਚ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਇਸ੍ਸਰਿਯਾਧਿਪਚ੍ਚਂ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਤਿ, ਪਹੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਸਮਣਂ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤਂ ਵਾ ਅਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤਂ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਨ੍ਤਂ ਵਾ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਨ੍ਤਂ ਵਾ ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤੁਂ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਾ''ਤਿ? ''ਯਾਵਤਾ, ਭੋ, ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਵਿਜਿਤਂ ਯਤ੍ਥ ਚ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਇਸ੍ਸਰਿਯਾਧਿਪਚ੍ਚਂ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਤਿ, ਪਹੋਤਿ ਤਤ੍ਥ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਸਮਣਂ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤਂ ਵਾ ਅਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤਂ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਨ੍ਤਂ ਵਾ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਨ੍ਤਂ ਵਾ ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤੁਂ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਾ''ਤਿ।

''ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਸੇਨਾਪਤਿ, ਯਾਵਤਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਅਵਿਜਿਤੰ ਯਤ੍ਥ ਚ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਨ ਇਸ੍ਸਰਿਯਾਧਿਪਚ੍ਚੰ ਰਜ੍ਜੰ ਕਾਰੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਹੋਤਿ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਸਮਣੰ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤੰ ਵਾ ਅਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤੰ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਨ੍ਤੰ ਵਾ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਨ੍ਤੰ ਵਾ ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤੁੰ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁੰ ਵਾ''ਤਿ? ''ਯਾਵਤਾ, ਭੋ, ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਅਵਿਜਿਤੰ ਯਤ੍ਥ ਚ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਨ ਇਸ੍ਸਰਿਯਾਧਿਪਚ੍ਚੰ ਰਜ੍ਜੰ ਕਾਰੇਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਪਹੋਤਿ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਸਮਣੰ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤੰ ਵਾ ਅਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤੰ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਨ੍ਤੰ ਵਾ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਨ੍ਤੰ ਵਾ ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤੁੰ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁੰ ਵਾ''ਤਿ।

''ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਸੇਨਾਪਤਿ, ਸੁਤਾ ਤੇ ਦੇਵਾ ਤਾਵਤਿੰਸਾ''ਤਿ? ''ਏਵੰ, ਭੋ। ਸੁਤਾ ਮੇ ਦੇਵਾ ਤਾਵਤਿੰਸਾ। ਇਧਾਪਿ ਭੋਤਾ ਰਞ੍ਞਾ ਪਸੇਨਦਿਨਾ ਕੋਸਲੇਨ ਸੁਤਾ ਦੇਵਾ ਤਾਵਤਿੰਸਾ''ਤਿ। ''ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਸੇਨਾਪਤਿ, ਪਹੋਤਿ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਦੇਵੇ ਤਾਵਤਿੰਸੇ ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤੁੰ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁੰ ਵਾ''ਤਿ? ''ਦਸ੍ਸਨਮ੍ਪਿ, ਭੋ, ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਦੇਵੇ ਤਾਵਤਿੰਸੇ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਕੁਤੋ ਪਨ ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸ੍ਸਤਿ ਵਾ''ਤਿ? ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਸੇਨਾਪਤਿ, ਯੇ ਤੇ ਦੇਵਾ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਾ ਆਗਨ੍ਤਾਰੋ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤੰ ਤੇ ਦੇਵਾ, ਯੇ ਤੇ ਦੇਵਾ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਾ ਅਨਾਗਨ੍ਤਾਰੋ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤੰ ਤੇ ਦੇਵੇ ਦਸ੍ਸਨਾਯਪਿ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤਿ; ਕੁਤੋ ਪਨ ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾ''ਤਿ?

੩੮੨. ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕੋਨਾਮੋ ਅਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ? ''ਆਨਨ੍ਦੋ ਨਾਮ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ। ''ਆਨਨ੍ਦੋ ਵਤ, ਭੋ, ਆਨਨ੍ਦਰੂਪੋ ਵਤ, ਭੋ! ਹੇਤੁਰੂਪੰ, ਭਨ੍ਤੇ , ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਆਹ; ਸਹੇਤੁਰੂਪੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਆਹ। ਕਿੰ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਥਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ''ਤਿ? ''ਕਿੰ ਪਨ ਤ੍ਵੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਏਵੰ ਵਦੇਸਿ – 'ਕਿੰ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਥਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ'''ਤਿ? ''ਯਦਿ ਵਾ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਆਗਨ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤੰ, ਯਦਿ ਵਾ ਅਨਾਗਨ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ? ''ਯੋ ਸੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਆਗਨ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤੰ, ਯੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਅਨਾਗਨ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਰਾਜਾਨੰ ਪਸੇਨਦਿੰ ਕੋਸਲੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸਞ੍ਜਯੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਕਾਸਗੋਤ੍ਤੋ ਆਗਤੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਸਞ੍ਜਯੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਆਕਾਸਗੋਤ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਇਮੰ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁੰ ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰੇ ਅਬ੍ਭੁਦਾਹਾਸੀ''ਤਿ? ''ਵਿਟਟੂਭੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੇਨਾਪਤੀ''ਤਿ। ਵਿਟਟੂਭੋ ਸੇਨਾਪਤਿ ਏਵਮਾਹ – ''ਸਞ੍ਜਯੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਕਾਸਗੋਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਰਾਜਾਨੰ ਪਸੇਨਦਿੰ ਕੋਸਲੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਯਾਨਕਾਲੋ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਪੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਾ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ; ਤਞ੍ਚ ਪਨਮ੍ਹਾਕੰ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਚੇਵ ਖਮਤਿ ਚ, ਤੇਨ ਚਮ੍ਹਾ ਅਤ੍ਤਮਨਾ। ਚਾਤੁਵਣ੍ਣਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਪੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਾ, ਚਾਤੁਵਣ੍ਣਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ; ਤਞ੍ਚ ਪਨਮ੍ਹਾਕੰ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਚੇਵ ਖਮਤਿ ਚ, ਤੇਨ ਚਮ੍ਹਾ ਅਤ੍ਤਮਨਾ। ਅਧਿਦੇਵੇ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਪੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਾ, ਅਧਿਦੇਵੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ; ਤਞ੍ਚ ਪਨਮ੍ਹਾਕੰ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਚੇਵ ਖਮਤਿ ਚ, ਤੇਨ ਚਮ੍ਹਾ ਅਤ੍ਤਮਨਾ। ਅਧਿਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੰ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਪੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਾ, ਅਧਿਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੰ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ; ਤਞ੍ਚ ਪਨਮ੍ਹਾਕੰ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਚੇਵ ਖਮਤਿ ਚ, ਤੇਨ ਚਮ੍ਹਾ ਅਤ੍ਤਮਨਾ। ਯੰ ਯਦੇਵ ਚ ਮਯੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਪੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਾ ਤੰ ਤਦੇਵ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ; ਤਞ੍ਚ ਪਨਮ੍ਹਾਕੰ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਚੇਵ ਖਮਤਿ ਚ, ਤੇਨ ਚਮ੍ਹਾ ਅਤ੍ਤਮਨਾ। ਹਨ੍ਦ, ਚ ਦਾਨਿ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਚ੍ਛਾਮ; ਬਹੁਕਿਚ੍ਚਾ ਮਯੰ ਬਹੁਕਰਣੀਯਾ''ਤਿ। ''ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਤ੍ਵੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਲੰ ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮੀਤਿ।

ਕਣ੍ਣਕਤ੍ਥਲਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਦਸਮੰ।

ਰਾਜਵਗ੍ਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥੋ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨਂ –

> ਘਟਿਕਾਰੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ, ਮਘਦੇ੧ੋ ਮਧੁਰਿਯਂ।
> ਬੋਧਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਚ, ਪਿਯਜਾਤਂ ਬਾਹਿਤਿਕਂ।
> ਧਮ੍ਮਚੇਤਿਯਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਦਸਮਂ ਕਣ੍ਣਕਤ੍ਥਲਂ॥

੫. ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਗ੍ਗੋ

੧. ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸੁਤ੍ਤਂ

੩੮੩. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਵਿਦੇਹੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਤਿ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਮਿਥਿਲਾਯਂ ਪਟਿਵਸਤਿ ਜਿਣ੍ਣੋ ਵੁਡ੍ਢੋ ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਅਦ੍ਧਗਤੋ ਵਯੋਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਤਿਕੋ ਜਾਤਿਯਾ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨਂ [ਬੇਦਾਨਂ (ਕ॰)] ਪਾਰਗੂ ਸਨਿਘਣ੍ਡੁਕੇਟੁਭਾਨਂ ਸਾਕ੍ਖਰਪ੍ਪਭੇਦਾਨਂ ਇਤਿਹਾਸਪਞ੍ਚਮਾਨਂ, ਪਦਕੋ, ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੋ, ਲੋਕਾਯਤਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਅਨਵਯੋ। ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ – ''ਸਮਣੋ ਖਲੁ ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਿਦੇਹੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਤਿ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ। ਤਂ ਖੋ ਪਨ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਏਵਂ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ'ਤਿ। ਸੋ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਸਦੇਵਕਂ ਸਮਾਰਕਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਂ ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਪਜਂ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਤਿ। ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਂ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਂ ਸਾਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ, ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਸਾਧੁ ਖੋ ਪਨ ਤਥਾਰੂਪਾਨਂ ਅਰਹਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਹੋਤੀ'''ਤਿ।

੩੮੪. ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਮਾਣਵੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਹੋਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨਂ ਪਾਰਗੂ ਸਨਿਘਣ੍ਡੁਕੇਟੁਭਾਨਂ ਸਾਕ੍ਖਰਪ੍ਪਭੇਦਾਨਂ ਇਤਿਹਾਸਪਞ੍ਚਮਾਨਂ, ਪਦਕੋ, ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੋ, ਲੋਕਾਯਤਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਅਨਵਯੋ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਉਤ੍ਤਰਂ ਮਾਣਵਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ, ਤਾਤ ਉਤ੍ਤਰ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਿਦੇਹੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਤਿ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ। ਤਂ ਖੋ ਪਨ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਏਵਂ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ...ਪੇ॰... ਸਾਧੁ ਖੋ ਪਨ ਤਥਾਰੂਪਾਨਂ ਅਰਹਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਹੋਤੀ'ਤਿ। ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਤਾਤ ਉਤ੍ਤਰ, ਯੇਨ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਜਾਨਾਹਿ ਯਦਿ ਵਾ ਤਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਤਥਾ ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ, ਯਦਿ ਵਾ ਨੋ ਤਥਾ; ਯਦਿ ਵਾ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਤਾਦਿਸੋ, ਯਦਿ ਵਾ ਨ ਤਾਦਿਸੋ। ਤਥਾ ਮਯਂ ਤਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਵੇਦਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ''ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨਾਹਂ, ਭੋ, ਤਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਿ ਯਦਿ ਵਾ ਤਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਤਥਾ ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ, ਯਦਿ ਵਾ ਨੋ ਤਥਾ; ਯਦਿ ਵਾ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਤਾਦਿਸੋ, ਯਦਿ ਵਾ ਨ ਤਾਦਿਸੋ''ਤਿ। ''ਆਗਤਾਨਿ ਖੋ, ਤਾਤ ਉਤ੍ਤਰ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਮਨ੍ਤੇਸੁ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ, ਯੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਗਤਿਯੋ ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਨਞ੍ਞਾ । ਸਚੇ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਿ, ਰਾਜਾ ਹੋਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਚਾਤੁਰਨ੍ਤੋ ਵਿਜਿਤਾਵੀ ਜਨਪਦਤ੍ਥਾਵਰਿਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਰਤਨਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਤਸ੍ਸਿਮਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਰਤਨਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ, ਹਤ੍ਥਿਰਤਨਂ, ਅਸ੍ਸਰਤਨਂ, ਮਣਿਰਤਨਂ, ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਂ, ਗਹਪਤਿਰਤਨਂ, ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨਮੇਵ ਸਤ੍ਤਮਂ। ਪਰੋਸਹਸ੍ਸਂ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਸੂਰਾ ਵੀਰਙ੍ਗਰੂਪਾ ਪਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨਾ। ਸੋ ਇਮਂ ਪਥਵਿਂ ਸਾਗਰਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਅਦਣ੍ਡੇਨ ਅਸਤ੍ਥੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ [ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ (ਕ॰)] ਅਭਿਵਿਜਿਯ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਿ। ਸਚੇ ਖੋ ਪਨ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਅਰਹਂ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਵਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦੋ। ਅਹਂ ਖੋ ਪਨ, ਤਾਤ ਉਤ੍ਤਰ, ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਦਾਤਾ; ਤ੍ਵਂ ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਾ''ਤਿ।

੩੮੫. ''ਏਵਂ, ਭੋ''ਤਿ ਖੋ ਉਤ੍ਤਰੋ ਮਾਣਵੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਦੇਹੇਸੁ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਉਤ੍ਤਰੋ ਮਾਣਵੋ ਭਗਵਤੋ ਕਾਯੇ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਸਮਨ੍ਨੇਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਉਤ੍ਤਰੋ ਮਾਣਵੋ

ਭਗਵਤੋ ਕਾਯੇ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਕਙ੍ਖਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤਿ ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਸੀਦਤਿ – ਕੋਸੋਹਿਤੇ ਚ ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹੇ, ਪਹੂਤਜਿਵ੍ਹਤਾਯ ਚ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਪਸ੍ਸਤਿ ਖੋ ਮੇ ਅਯਂ ਉਤ੍ਤਰੋ ਮਾਣਵੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ , ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਕਙ੍ਖਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤਿ ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਸੀਦਤਿ – ਕੋਸੋਹਿਤੇ ਚ ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹੇ, ਪਹੂਤਜਿਵ੍ਹਤਾਯ ਚਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਥਾਰੂਪਂ ਇਦ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਸਿ ਯਥਾ ਅਦ੍ਦਸ ਉਤ੍ਤਰੋ ਮਾਣਵੋ ਭਗਵਤੋ ਕੋਸੋਹਿਤਂ ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹਂ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਜਿਵ੍ਹਂ ਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਉਭੋਪਿ ਕਣ੍ਣਸੋਤਾਨਿ ਅਨੁਮਸਿ ਪਟਿਮਸਿ [ਪਰਿਮਸਿ (ਸੀ॰ ਕ॰)]; ਉਭੋਪਿ ਨਾਸਿਕਸੋਤਾਨਿ [ਨਾਸਿਕਾਸੋਤਾਨਿ (ਸੀ॰)] ਅਨੁਮਸਿ ਪਟਿਮਸਿ; ਕੇਵਲਮ੍ਪਿ ਨਲਾਟਮਣ੍ਡਲਂ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਛਾਦੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਉਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਮਾਣਵਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਖੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਹਿ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯਂ, ਇਰਿਯਾਪਥਮਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਉਤ੍ਤਰੋ ਮਾਣਵੋ ਸਤ੍ਤਮਾਸਾਨਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ ਛਾਯਾਵ ਅਨਪਾਯਿਨੀ [ਅਨੁਪਾਯਿਨੀ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)]।

੩੮੬. ਅਥ ਖੋ ਉਤ੍ਤਰੋ ਮਾਣਵੋ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਵਿਦੇਹੇਸੁ ਯੇਨ ਮਿਥਿਲਾ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਮਿਥਿਲਾ ਯੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਉਤ੍ਤਰਂ ਮਾਣਵਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਚ੍ਚਿ, ਤਾਤ ਉਤ੍ਤਰ, ਤਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਤਥਾ ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ , ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾ? ਕਚ੍ਚਿ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਤਾਦਿਸੋ, ਨੋ ਅਞ੍ਞਾਦਿਸੋ''ਤਿ? ''ਤਥਾ ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ, ਭੋ, ਤਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ, ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾ; ਤਾਦਿਸੋਵ [ਤਾਦਿਸੋਵ ਭੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਤਾਦਿਸੋ ਚ ਖੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ, ਨੋ ਅਞ੍ਞਾਦਿਸੋ। ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਚ [ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਚ ਭੋ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਹਿ।

''ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦੋ ਖੋ ਪਨ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ; ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਂ ਭਵਤਿ।

''ਹੇਟ੍ਠਾ ਖੋ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਾਦਤਲੇਸੁ ਚਕ੍ਕਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ ਸਹਸ੍ਸਾਰਾਨਿ ਸਨੇਮਿਕਾਨਿ ਸਨਾਭਿਕਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਪਰਿਪੂਰਾਨਿ...

''ਆਯਤਪਣ੍ਹਿ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

''ਦੀਘਙ੍ਗੁਲਿ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

''ਮੁਦੁਤਲੁਨਹਤ੍ਥਪਾਦੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

''ਜਾਲਹਤ੍ਥਪਾਦੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

''ਉਸ੍ਸਙ੍ਖਪਾਦੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

''ਏਣਿਜਙ੍ਘੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

''ਠਿਤਕੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਅਨੋਨਮਨ੍ਤੋ ਉਭੋਹਿ ਪਾਣਿਤਲੇਹਿ ਜਣ੍ਣੁਕਾਨਿ ਪਰਿਮਸਤਿ ਪਰਿਮਜ੍ਜਤਿ...

''ਕੋਸੋਹਿਤਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

''ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਕਞ੍ਚਨਸਨ੍ਨਿਭਤ੍ਤਚੋ...

‘‘ਸੁਖੁਮਚ੍ਛਵਿ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ। ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਾ ਛਵਿਯਾ ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਕਾਯੇ ਨ ਉਪਲਿਮ੍ਪਤਿ...

‘‘ਏਕੇਕਲੋਮੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ; ਏਕੇਕਾਨਿ ਲੋਮਾਨਿ ਲੋਮਕੂਪੇਸੁ ਜਾਤਾਨਿ...

‘‘ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਲੋਮੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ; ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਾਨਿ ਲੋਮਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ ਨੀਲਾਨਿ ਅਞ੍ਜਨਵਣ੍ਣਾਨਿ ਕੁਣ੍ਡਲਾਵਟ੍ਟਾਨਿ ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਟ੍ਟਕਜਾਤਾਨਿ...

‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਜੁਗਤ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

‘‘ਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸਦੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

‘‘ਸੀਹਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧਕਾਯੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

‘‘ਚਿਤਨ੍ਤਰਂਸੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

‘‘ਨਿਗ੍ਰੋਧਪਰਿਮਣ੍ਡਲੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ; ਯਾਵਤਕ੍ਵਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਤਾਵਤਕ੍ਵਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਮੋ, ਯਾਵਤਕ੍ਵਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਮੋ ਤਾਵਤਕ੍ਵਸ੍ਸ ਕਾਯੋ...

‘‘ਸਮਵਟ੍ਟਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

‘‘ਰਸਗ੍ਗਸਗ੍ਗੀ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

‘‘ਸੀਹਹਨੁ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

‘‘ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਦਨ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

‘‘ਸਮਦਨ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

‘‘ਅਵਿਰਲ਼ਦਨ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

‘‘ਸੁਸੁਕ੍ਕਦਾਠੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

‘‘ਪਹੂਤਜਿਵ੍ਹੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਕਰਵਿਕਭਾਣੀ...

‘‘ਅਭਿਨੀਲਨੇਤ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

‘‘ਗੋਪਖੁਮੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ...

‘‘ਉਣ੍ਣਾ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਭਮੁਕਨ੍ਤਰੇ ਜਾਤਾ ਓਦਾਤਾ ਮੁਦੁਤੂਲਸਨ੍ਨਿਭਾ...

‘‘ਉਣ੍ਹੀਸਸੀਸੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ; ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਂ ਭਵਤਿ।

''ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਭੋ, ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

੩੮੭. ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨੇਵ ਪਾਦੇਨ ਪਠਮਂ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਸੋ ਨਾਤਿਦੂਰੇ ਪਾਦਂ ਉਦ੍ਧਰਤਿ, ਨਾਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ ਪਾਦਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ; ਸੋ ਨਾਤਿਸੀਘਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨਾਤਿਸਣਿਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਨ ਚ ਅਦ੍ਧੁਵੇਨ ਅਦ੍ਧੁਵਂ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਚ ਗੋਪ੍ਫਕੇਨ ਗੋਪ੍ਫਕਂ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨ ਸਤ੍ਥਿਂ ਉਨ੍ਨਾਮੇਤਿ, ਨ ਸਤ੍ਥਿਂ ਓਨਾਮੇਤਿ; ਨ ਸਤ੍ਥਿਂ ਸਨ੍ਨਾਮੇਤਿ, ਨ ਸਤ੍ਥਿਂ ਵਿਨਾਮੇਤਿ। ਗਚ੍ਛਤੋ ਖੋ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਅਧਰਕਾਯੋਵ [ਅਡ੍ਢਕਾਯੋਵ (ਕ॰), ਆਰਦ੍ਧਕਾਯੋਵ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਇਞ੍ਜਤਿ, ਨ ਚ ਕਾਯਬਲੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਪਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਸਬ੍ਬਕਾਯੇਨੇਵ ਅਪਲੋਕੇਤਿ; ਸੋ ਨ ਉਦ੍ਧਂ ਉਲ੍ਲੋਕੇਤਿ, ਨ ਅਧੋ ਓਲੋਕੇਤਿ; ਨ ਚ ਵਿਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯੁਗਮਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪੇਕ੍ਖਤਿ; ਤਤੋ ਚਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਨਾਵਟਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਭਵਤਿ। ਸੋ ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਨ ਕਾਯਂ ਉਨ੍ਨਾਮੇਤਿ , ਨ ਕਾਯਂ ਓਨਾਮੇਤਿ; ਨ ਕਾਯਂ ਸਨ੍ਨਾਮੇਤਿ, ਨ ਕਾਯਂ ਵਿਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਨਾਤਿਦੂਰੇ ਨਾਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ ਆਸਨਸ੍ਸ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਚ ਪਾਣਿਨਾ ਆਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਨ ਚ ਆਸਨਸ੍ਮਿਂ ਕਾਯਂ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਸੋ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਮਾਨੋ ਨ ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਪਾਦਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ; ਨ ਅਦ੍ਧੁਵੇਨ ਅਦ੍ਧੁਵਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ; ਨ ਚ ਗੋਪ੍ਫਕੇਨ ਗੋਪ੍ਫਕਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ; ਨ ਚ ਪਾਣਿਨਾ ਹਨੁਕਂ ਉਪਦਹਿਤ੍ਵਾ [ਉਪਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਨਿਸੀਦਤਿ। ਸੋ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਮਾਨੋ ਨ ਛਮ੍ਭਤਿ ਨ ਕਮ੍ਪਤਿ ਨ ਵੇਧਤਿ ਨ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤਿ। ਸੋ ਅਛਮ੍ਭੀ ਅਕਮ੍ਪੀ ਅਵੇਧੀ ਅਪਰਿਤਸ੍ਸੀ ਵਿਗਤਲੋਮਹਂਸੋ। ਵਿਵੇਕਵਤ੍ਤੋ ਚ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਪਤ੍ਤੋਦਕਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਉਨ੍ਨਾਮੇਤਿ, ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਓਨਾਮੇਤਿ; ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਨਾਮੇਤਿ, ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਵਿਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਪਤ੍ਤੋਦਕਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨਾਤਿਥੋਕਂ ਨਾਤਿਬਹੁਂ। ਸੋ ਨ ਖੁਲੁਖੁਲੁਕਾਰਕਂ [ਬੁਲੁਬੁਲੁਕਾਰਕਂ (ਸੀ॰)] ਪਤ੍ਤਂ ਧੋਵਤਿ, ਨ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਕਂ ਪਤ੍ਤਂ ਧੋਵਤਿ, ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਧੋਵਤਿ; ਹਤ੍ਥੇਸੁ ਧੋਤੇਸੁ ਪਤ੍ਤੋ ਧੋਤੋ ਹੋਤਿ, ਪਤ੍ਤੇ ਧੋਤੇ ਹਤ੍ਥਾ ਧੋਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਪਤ੍ਤੋਦਕਂ ਛਡ੍ਡੇਤਿ ਨਾਤਿਦੂਰੇ ਨਾਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ, ਨ ਚ ਵਿਚ੍ਛਡ੍ਡਯਮਾਨੋ। ਸੋ ਓਦਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਉਨ੍ਨਾਮੇਤਿ, ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਓਨਾਮੇਤਿ; ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਨਾਮੇਤਿ, ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਵਿਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਓਦਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨਾਤਿਥੋਕਂ ਨਾਤਿਬਹੁਂ। ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਖੋ ਪਨ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮਤ੍ਤਾਯ ਆਹਾਰੇਤਿ, ਨ ਚ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ ਆਲੋਪਂ ਅਤਿਨਾਮੇਤਿ। ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਖੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਮੁਖੇ ਆਲੋਪਂ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤਿ; ਨ ਚਸ੍ਸ ਕਾਚਿ ਓਦਨਮਿਞ੍ਜਾ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾ ਕਾਯਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਨ ਚਸ੍ਸ ਕਾਚਿ ਓਦਨਮਿਞ੍ਜਾ ਮੁਖੇ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ; ਅਥਾਪਰਂ ਆਲੋਪਂ ਉਪਨਾਮੇਤਿ। ਰਸਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਤਿ, ਨੋ ਚ ਰਸਰਾਗਪਟਿਸਂਵੇਦੀ।

''ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ [ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ (ਕ॰)] ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਤਿ – ਨੇਵ ਦਵਾਯ, ਨ ਮਦਾਯ ਨ ਮਣ੍ਡਨਾਯ ਨ ਵਿਭੂਸਨਾਯ, ਯਾਵਦੇਵ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਠਿਤਿਯਾ ਯਾਪਨਾਯ, ਵਿਹਿਂਸੂਪਰਤਿਯਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਨੁਗ੍ਗਹਾਯ – 'ਇਤਿ ਪੁਰਾਣਞ੍ਚ ਵੇਦਨਂ ਪਟਿਹਙ੍ਖਾਮਿ ਨਵਞ੍ਚ ਵੇਦਨਂ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਾਤ੍ਰਾ ਚ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਅਨਵਜ੍ਜਤਾ ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਚਾ'ਤਿ । ਸੋ ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਪਤ੍ਤੋਦਕਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਉਨ੍ਨਾਮੇਤਿ, ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਓਨਾਮੇਤਿ; ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਨਾਮੇਤਿ, ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਵਿਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਪਤ੍ਤੋਦਕਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨਾਤਿਥੋਕਂ ਨਾਤਿਬਹੁਂ। ਸੋ ਨ ਖੁਲੁਖੁਲੁਕਾਰਕਂ ਪਤ੍ਤਂ ਧੋਵਤਿ, ਨ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਕਂ ਪਤ੍ਤਂ ਧੋਵਤਿ, ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਧੋਵਤਿ; ਹਤ੍ਥੇਸੁ ਧੋਤੇਸੁ ਪਤ੍ਤੋ ਧੋਤੋ ਹੋਤਿ, ਪਤ੍ਤੇ ਧੋਤੇ ਹਤ੍ਥਾ ਧੋਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਪਤ੍ਤੋਦਕਂ ਛਡ੍ਡੇਤਿ ਨਾਤਿਦੂਰੇ ਨਾਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ, ਨ ਚ ਵਿਚ੍ਛਡ੍ਡਯਮਾਨੋ। ਸੋ ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਨ ਪਤ੍ਤਂ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤਿ ਨਾਤਿਦੂਰੇ ਨਾਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ, ਨ ਚ ਅਨਤ੍ਥਿਕੋ ਪਤ੍ਤੇਨ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਅਤਿਵੇਲਾਨੁਰਕ੍ਖੀ ਪਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ। ਸੋ ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਤੁਣ੍ਹੀ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਨ ਚ ਅਨੁਮੋਦਨਸ੍ਸ ਕਾਲਮਤਿਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਅਨੁਮੋਦਤਿ, ਨ ਤਂ ਭਤ੍ਤਂ ਗਰਹਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਕਙ੍ਖਤਿ; ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਤਂ ਪਰਿਸਂ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸਮਾਦਪੇਤਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤਿ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਪਰਿਸਂ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਸੋ ਨਾਤਿਸੀਘਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨਾਤਿਸਣਿਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਚ ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਾਮੋ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਨ ਚ ਤਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਚੀਵਰਂ ਅਚ੍ਚੁਕ੍ਕਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ ਨ ਚ ਅਚ੍ਚੋਕ੍ਕਟ੍ਠਂ, ਨ ਚ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਅਲ੍ਲੀਨਂ ਨ ਚ ਕਾਯਸ੍ਮਾ ਅਪਕਟ੍ਠਂ; ਨ ਚ ਤਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਕਾਯਮ੍ਹਾ ਵਾਤੋ ਚੀਵਰਂ ਅਪਵਹਤਿ; ਨ ਚ ਤਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਉਪਲਿਮ੍ਪਤਿ । ਸੋ ਆਰਾਮਗਤੋ

ਨਿਸੀਦਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤਿ; ਨ ਚ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਪਾਦਮਣ੍ਡਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਸੋ ਨੇਵ ਅਤ੍ਤਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯ ਚੇਤੇਤਿ, ਨ ਪਰਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯ ਚੇਤੇਤਿ, ਨ ਉਭਯਬ੍ਯਾਬਾਧਾਯ ਚੇਤੇਤਿ; ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਰਹਿਤਉਭਯਹਿਤਸਬ੍ਬਲੋਕਹਿਤਮੇਵ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਆਰਾਮਗਤੋ ਪਰਿਸਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਨ ਤਂ ਪਰਿਸਂ ਉਸ੍ਸਾਦੇਤਿ, ਨ ਤਂ ਪਰਿਸਂ ਅਪਸਾਦੇਤਿ; ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਤਂ ਪਰਿਸਂ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸਮਾਦਪੇਤਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤਿ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਤਿ।

''ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਮੁਖਤੋ ਘੋਸੋ ਨਿਚ੍ਛਰਤਿ – ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੋ ਚ, ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ ਚ, ਮਞ੍ਜੁ ਚ, ਸਵਨੀਯੋ ਚ, ਬਿਨ੍ਦੁ ਚ, ਅਵਿਸਾਰੀ ਚ, ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚ, ਨਿਨ੍ਨਾਦੀ ਚ। ਯਥਾਪਰਿਸਂ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਸਰੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਨ ਚਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਰਿਸਾਯ ਘੋਸੋ ਨਿਚ੍ਛਰਤਿ। ਤੇ ਤੇਨ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਸਮਾਦਪਿਤਾ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਿਤਾ ਸਮ੍ਪਹਂਸਿਤਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ ਅਵਲੋਕਯਮਾਨਾਯੇਵ [ਅਪਲੋਕਯਮਾਨਾਯੇਵ (ਸੀ॰ ਕ॰)] ਅਵਿਜਹਿਤਤ੍ਤਾ [ਅਵਿਜਹਨ੍ਤਭਾਵੇਨ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]। ਅਦ੍ਦਸਾਮ ਖੋ ਮਯਂ, ਭੋ, ਤਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ, ਅਦ੍ਦਸਾਮ ਠਿਤਂ, ਅਦ੍ਦਸਾਮ ਅਨ੍ਤਰਘਰਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਂ, ਅਦ੍ਦਸਾਮ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਂ, ਅਦ੍ਦਸਾਮ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਂ, ਅਦ੍ਦਸਾਮ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਂ, ਅਦ੍ਦਸਾਮ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਂ ਅਨੁਮੋਦਨ੍ਤਂ, ਅਦ੍ਦਸਾਮ ਆਰਾਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ, ਅਦ੍ਦਸਾਮ ਆਰਾਮਗਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਂ, ਅਦ੍ਦਸਾਮ ਆਰਾਮਗਤਂ ਪਰਿਸਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ। ਏਦਿਸੋ ਚ ਏਦਿਸੋ ਚ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ, ਤਤੋ ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ''ਤਿ।

੩੮੮. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਤਿ –

''ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ।

''ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ।

''ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

''ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਮਯਂ ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਤੇਨ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਸਮਾਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਮ? ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਸਿਯਾ ਕੋਚਿਦੇਵ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ''ਤਿ!

੩੮੯. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਵਿਦੇਹੇਸੁ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਮਿਥਿਲਾ ਤਦਵਸਰਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਮਿਥਿਲਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਮਘਦੇਵਮ੍ਬਵਨੇ। ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ ਖੋ ਮਿਥਿਲੇਯ੍ਯਕਾ [ਮੇਥਿਲੇਯ੍ਯਕਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ – ''ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਿਦੇਹੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਮਿਥਿਲਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਮਿਥਿਲਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਮਘਦੇਵਮ੍ਬਵਨੇ। ਤਂ ਖੋ ਪਨ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਏਵਂ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ'ਤਿ। ਸੋ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਸਦੇਵਕਂ ਸਮਾਰਕਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਂ ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਪਜਂ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਤਿ । ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਂ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਂ ਸਾਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ, ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਸਾਧੁ ਖੋ ਪਨ ਤਥਾਰੂਪਾਨਂ ਅਰਹਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਹੋਤੀ'''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਮਿਥਿਲੇਯ੍ਯਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ; ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿਂਸੁ, ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ

ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ; ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿੰ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ; ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੰ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ; ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ।

੩੯੦. ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ – ''ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਮਿਥਿਲੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਮਿਥਿਲਾਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਮਘਦੇਵਮ੍ਬਵਨੇ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇਹਿ ਸਾਵਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੇਨ ਮਘਦੇਵਮ੍ਬਵਨੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਨੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਅਮ੍ਬਵਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਨ ਖੋ ਮੇਤੰ ਪਤਿਰੂਪੰ ਯੋਹੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪ੍ਪਟਿਸੰਵਿਦਿਤੋ ਸਮਣੰ ਗੋਤਮੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਮਾਣਵਕੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਹਿ ਤ੍ਵੰ, ਮਾਣਵਕ, ਯੇਨ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਸਮਣੰ ਗੋਤਮੰ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੰ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕੰ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨੰ ਬਲੰ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੰ ਪੁਚ੍ਛ – 'ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੰ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕੰ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨੰ ਬਲੰ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੰ ਪੁਚ੍ਛਤੀ'ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਹਿ – 'ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਜਿਣ੍ਣੋ ਵੁਡ੍ਢੋ ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਅਦ੍ਧਗਤੋ ਵਯੋਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਤਿਕੋ ਜਾਤਿਯਾ, ਤਿਣ੍ਣੰ ਵੇਦਾਨੰ ਪਾਰਗੂ ਸਨਿਘਣ੍ਡੁਕੇਟੁਭਾਨੰ ਸਾਕ੍ਖਰਪ੍ਪਭੇਦਾਨੰ ਇਤਿਹਾਸਪਞ੍ਚਮਾਨੰ, ਪਦਕੋ, ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੋ, ਲੋਕਾਯਤਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਅਨਵਯੋ। ਯਾਵਤਾ, ਭੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ ਮਿਥਿਲਾਯੰ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਤੇਸੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ – ਯਦਿਦੰ ਭੋਗੇਹਿ; ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਤੇਸੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ – ਯਦਿਦੰ ਮਨ੍ਤੇਹਿ; ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਤੇਸੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ – ਯਦਿਦੰ ਆਯੁਨਾ ਚੇਵ ਯਸਸਾ ਚ। ਸੋ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮੋ'''ਤਿ।

''ਏਵੰ , ਭੋ''ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਮਾਣਵਕੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਠਿਤੋ ਖੋ ਸੋ ਮਾਣਵਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੰ ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕੰ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨੰ ਬਲੰ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ; ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਤਿ – 'ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਜਿਣ੍ਣੋ ਵੁਡ੍ਢੋ ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਅਦ੍ਧਗਤੋ ਵਯੋਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਤਿਕੋ ਜਾਤਿਯਾ, ਤਿਣ੍ਣੰ ਵੇਦਾਨੰ ਪਾਰਗੂ ਸਨਿਘਣ੍ਡੁਕੇਟੁਭਾਨੰ ਸਾਕ੍ਖਰਪ੍ਪਭੇਦਾਨੰ ਇਤਿਹਾਸਪਞ੍ਚਮਾਨੰ, ਪਦਕੋ, ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੋ, ਲੋਕਾਯਤਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਅਨਵਯੋ। ਯਾਵਤਾ, ਭੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ ਮਿਥਿਲਾਯੰ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਤੇਸੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ – ਯਦਿਦੰ ਭੋਗੇਹਿ; ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਤੇਸੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ – ਯਦਿਦੰ ਮਨ੍ਤੇਹਿ; ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਤੇਸੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ – ਯਦਿਦੰ ਆਯੁਨਾ ਚੇਵ ਯਸਸਾ ਚ। ਸੋ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮੋ'''ਤਿ। ''ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ, ਮਾਣਵ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਕਾਲੰ ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਮਾਣਵਕੋ ਯੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਤਾਵਕਾਸੋ ਖੋਮ੍ਹਿ ਭਵਤਾ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ। ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਭਵੰ ਕਾਲੰ ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿ।

੩੯੧. ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਸਾ ਪਰਿਸਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਓਰਮਿਯ [ਓਰਮਤ੍ਥ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰), ਓਰਮਥ, ਓਰਮਤਿ (ਕ॰), ਅਥ ਨੰ (ਸੀ॰), ਓਰਮਿਯਾਤਿ ਪਨ ਤ੍ਵਾਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤੁਤਥਸੰਵਣ੍ਣਨਾਨੁਰੂਪੰ ਵਿਸੋਧਿਤਪਦੰ] ਓਕਾਸਮਕਾਸਿ ਯਥਾ ਤੰ ਞਾਤਸ੍ਸ ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੰ ਪਰਿਸੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਲੰ, ਭੋ! ਨਿਸੀਦਥ ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਕੇ ਆਸਨੇ। ਇਧਾਹੰ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਤੋ ਕਾਯੇ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਸਮਨ੍ਨੇਸਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਤੋ ਕਾਯੇ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਕਙ੍ਖਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤਿ ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਸੀਦਤਿ – ਕੋਸੋਹਿਤੇ ਚ ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹੇ, ਪਹੂਤਜਿਵ੍ਹਤਾਯ ਚ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਗਾਥਾਹਿ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ –

‘‘ਯੇ ਮੇ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਾਤਿ ਸੁਤਾ, ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾ।
ਦੁਵੇ ਤੇਸਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਭੋਤੋ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਗੋਤਮ॥

‘‘ਕਚ੍ਚਿ ਕੋਸੋਹਿਤਂ ਭੋਤੋ, ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹਂ ਨਰੁਤ੍ਤਮ।
ਨਾਰੀਸਮਾਨਸਵ੍ਹਯਾ, ਕਚ੍ਚਿ ਜਿਵ੍ਹਾ ਨ ਦਸ੍ਸਕਾ [ਨਾਰੀਸਹਨਾਮ ਸਵ੍ਹਯਾ, ਕਚ੍ਚਿ ਜਿਵ੍ਹਾ ਨਰਸ੍ਸਿਕਾ। (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]॥

‘‘ਕਚ੍ਚਿ ਪਹੂਤਜਿਵ੍ਹੋਸਿ, ਯਥਾ ਤਂ ਜਾਨਿਯਾਮਸੇ।
ਨਿਨ੍ਨਾਮਯੇਤਂ ਪਹੂਤਂ, ਕਙ੍ਖਂ ਵਿਨਯ ਨੋ ਇਸੇ॥

‘‘ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਹਿਤਤ੍ਥਾਯ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਸੁਖਾਯ ਚ।
ਕਤਾਵਕਾਸਾ ਪੁਚ੍ਛਾਮ, ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਪਤ੍ਥਿਤ’’ਨ੍ਤਿ॥

੩੯੨. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਪਸ੍ਸਤਿ ਖੋ ਮੇ ਅਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਕਙ੍ਖਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤਿ ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਸੀਦਤਿ – ਕੋਸੋਹਿਤੇ ਚ ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹੇ, ਪਹੂਤਜਿਵ੍ਹਤਾਯ ਚਾ’’ਤਿ । ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਥਾਰੂਪਂ ਇਦ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਸਿ ਯਥਾ ਅਦ੍ਦਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਤੋ ਕੋਸੋਹਿਤਂ ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹਂ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਜਿਵ੍ਹਂ ਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਉਭੋਪਿ ਕਣ੍ਣਸੋਤਾਨਿ ਅਨੁਮਸਿ ਪਟਿਮਸਿ; ਉਭੋਪਿ ਨਾਸਿਕਸੋਤਾਨਿ ਅਨੁਮਸਿ ਪਟਿਮਸਿ; ਕੇਵਲਮ੍ਪਿ ਨਲਾਟਮਣ੍ਡਲਂ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਛਾਦੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਗਾਥਾਹਿ ਪਚ੍ਚਭਾਸਿ –

‘‘ਯੇ ਤੇ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਾਤਿ ਸੁਤਾ, ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾ।
ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਮਮ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ, ਮਾ ਤੇ [ਮਾ ਵੋ (ਕ॰)] ਕਙ੍ਖਾਹੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ॥

‘‘ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਂ, ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਭਾਵਿਤਂ।
ਪਹਾਤਬ੍ਬਂ ਪਹੀਨਂ ਮੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧੋਸ੍ਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ॥

‘‘ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਹਿਤਤ੍ਥਾਯ , ਸਮ੍ਪਰਾਯਸੁਖਾਯ ਚ।
ਕਤਾਵਕਾਸੋ ਪੁਚ੍ਛਸ੍ਸੁ, ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਪਤ੍ਥਿਤ’’ਨ੍ਤਿ॥

੩੯੩. ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਕਤਾਵਕਾਸੋ ਖੋਮ੍ਹਿ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ। ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ – ‘ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਂ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਂ ਵਾ’’’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਕੁਸਲੋ ਖੋ ਅਹਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਨਂ। ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਮਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ ਅਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਗਾਥਾਹਿ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ –

‘‘ਕਥਂ ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ, ਕਥਂ ਭਵਤਿ ਵੇਦਗੂ।
ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ ਭੋ ਕਥਂ ਹੋਤਿ, ਸੋਤ੍ਥਿਯੋ ਕਿਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

‘‘ਅਰਹਂ ਭੋ ਕਥਂ ਹੋਤਿ, ਕਥਂ ਭਵਤਿ ਕੇਵਲੀ।
ਮੁਨਿ ਚ ਭੋ ਕਥਂ ਹੋਤਿ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਕਿਨ੍ਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ॥

੩੯੪. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਗਾਥਾਹਿ ਪਚ੍ਚਭਾਸਿ –

''ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਯੋ ਵੇਦਿ, ਸਗ੍ਗਾਪਾਯਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਤਿ।
ਅਥੋ ਜਾਤਿਕ੍ਖਯਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਵੋਸਿਤੋ ਮੁਨਿ॥

''ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਮੁਤ੍ਤਂ ਰਾਗੇਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ।
ਪਹੀਨਜਾਤਿਮਰਣੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਕੇਵਲੀ।
ਪਾਰਗੂ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਤਾਦੀ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇਸੁ ਸਿਰਸਾ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦਾਨਿ ਮੁਖੇਨ ਚ ਪਰਿਚੁਮ੍ਬਤਿ, ਪਾਣੀਹਿ ਚ ਪਰਿਸਮ੍ਬਾਹਤਿ, ਨਾਮਞ੍ਚ ਸਾਵੇਤਿ – ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਅਹਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ; ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਅਹਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸਾ ਪਰਿਸਾ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਚਿਤ੍ਤਜਾਤਾ ਅਹੋਸਿ – ''ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਵਤ, ਭੋ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਵਤ, ਭੋ! ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਞਾਤੋ ਯਸਸ੍ਸੀ ਏਵਰੂਪਂ ਪਰਮਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਲਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਉਟ੍ਠਹ ਨਿਸੀਦ ਤ੍ਵਂ ਸਕੇ ਆਸਨੇ ਯਤੋ ਤੇ ਮਯਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਸਕੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ।

੩੯੫. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਂ ਕਥਂ ਕਥੇਸਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਦਾਨਕਥਂ, ਸੀਲਕਥਂ, ਸਗ੍ਗਕਥਂ; ਕਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ ਓਕਾਰਂ ਸਂਕਿਲੇਸਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਕਾਸੇਸਿ। ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤਂ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਨੀਵਰਣਚਿਤ੍ਤਂ ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਯਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਮੁਕ੍ਕਂਸਿਕਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਤਂ ਪਕਾਸੇਸਿ – ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਮੁਦਯਂ, ਨਿਰੋਧਂ, ਮਗ੍ਗਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਸੁਦ੍ਧਂ ਵਤ੍ਥਂ ਅਪਗਤਕਾਲ਼ਕਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਰਜਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਆਸਨੇ ਵਿਰਜਂ ਵੀਤਮਲਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਂ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਂ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੋ ਪਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਯੋਗਾਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮੋ ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ ਵਿਗਤਕਥਂਕਥੋ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਵਾ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਮੂਲ਼੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਾ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ – ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ – ਏਵਮੇਵਂ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਏਸਾਹਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤਂ। ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਚ ਮੇ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ''ਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਵਾਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ । ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਸਕੇ ਨਿਵੇਸਨੇ ਪਣੀਤਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲਂ ਆਰੋਚਾਪੇਸਿ – ''ਕਾਲੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਣੀਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿ ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਵਿਦੇਹੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਕਾ ਗਤਿ, ਕੋ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੋ''ਤਿ?

‘‘ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਚ੍ਚਪਾਦਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਨੁਧਮ੍ਮਂ, ਨ ਚ ਮਂ ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣਂ ਵਿਹੇਸੇਸਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ, ਅਨਾਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ’’ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ। ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁਨ੍ਤਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਪਠਮਂ।

੨. ਸੇਲਸੁਤ੍ਤਂ

੩੯੬. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਡ੍ਢਤੇਲ਼ਸੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਯੇਨ ਆਪਣਂ ਨਾਮ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪਾਨਂ ਨਿਗਮੋ ਤਦਵਸਰਿ। ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਕੇਣਿਯੋ ਜਟਿਲੋ – ‘‘ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਡ੍ਢਤੇਲ਼ਸੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਆਪਣਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਤਂ ਖੋ ਪਨ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਏਵਂ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ – ‘ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾਤਿ। ਸੋ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਸਦੇਵਕਂ ਸਮਾਰਕਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਂ ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਪਜਂ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਤਿ। ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਂ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਂ ਸਾਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ, ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਸਾਧੁ ਖੋ ਪਨ ਤਥਾਰੂਪਾਨਂ ਅਰਹਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਹੋਤੀ’’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਕੇਣਿਯੋ ਜਟਿਲੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਖੋ ਕੇਣਿਯਂ ਜਟਿਲਂ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਸਿ ਸਮਾਦਪੇਸਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਸਿ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਸਿ । ਅਥ ਖੋ ਕੇਣਿਯੋ ਜਟਿਲੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਸਮਾਦਪਿਤੋ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਿਤੋ ਸਮ੍ਪਹਂਸਿਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਮੇ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਕੇਣਿਯਂ ਜਟਿਲਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਮਹਾ ਖੋ, ਕੇਣਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਡ੍ਢਤੇਲ਼ਸਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ’’ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਕੇਣਿਯੋ ਜਟਿਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਮਹਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਡ੍ਢਤੇਲ਼ਸਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ, ਅਹਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ; ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਮੇ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ’’ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਭਗਵਾ ਕੇਣਿਯਂ ਜਟਿਲਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਮਹਾ ਖੋ, ਕੇਣਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਡ੍ਢਤੇਲ਼ਸਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ’’ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਕੇਣਿਯੋ ਜਟਿਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਮਹਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਡ੍ਢਤੇਲ਼ਸਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ, ਅਹਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ; ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਮੇ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ’’ਤਿ । ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਕੇਣਿਯੋ ਜਟਿਲੋ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਵਾਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਯੇਨ ਸਕੋ ਅਸ੍ਸਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚੇ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਮੇ ਭੋਨ੍ਤੋ, ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ; ਸਮਣੋ ਮੇ ਗੋਤਮੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ। ਯੇਨ ਮੇ ਕਾਯਵੇਯ੍ਯਾਵਟਿਕਂ [ਕਾਯਵੇਯਾਵਟ੍ਟਿਕਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰), ਕਾਯਵੇਯ੍ਯਾਵਤਿਕਂ (ਕ॰)] ਕਰੇਯ੍ਯਾਥਾ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ, ਭੋ’’ਤਿ ਖੋ ਕੇਣਿਯਸ੍ਸ ਜਟਿਲਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ ਕੇਣਿਯਸ੍ਸ ਜਟਿਲਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਉਦ੍ਧਨਾਨਿ ਖਣਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਕਟ੍ਠਾਨਿ ਫਾਲੇਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਭਾਜਨਾਨਿ ਧੋਵਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਉਦਕਮਣਿਕਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਕੇਣਿਯੋ ਪਨ ਜਟਿਲੋ ਸਾਮਂਯੇਵ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲਂ ਪਟਿਯਾਦੇਤਿ।

੩੯੭. ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਪਣੇ ਪਟਿਵਸਤਿ ਤਿਣ੍ਣੰ ਵੇਦਾਨੰ ਪਾਰਗੂ ਸਨਿਘਣ੍ਡੁਕੇਟੁਭਾਨੰ ਸਾਕ੍ਖਰਪ੍ਪਭੇਦਾਨੰ ਇਤਿਹਾਸਪਞ੍ਚਮਾਨੰ , ਪਦਕੋ, ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੋ, ਲੋਕਾਯਤਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਅਨਵਯੋ, ਤੀਣਿ ਚ ਮਾਣਵਕਸਤਾਨਿ ਮਨ੍ਤੇ ਵਾਚੇਤਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਕੇਣਿਯੋ ਜਟਿਲੋ ਸੇਲੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੀਹਿ ਮਾਣਵਕਸਤੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰੰ ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋ ਅਨੁਵਿਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਕੇਣਿਯਸ੍ਸ ਜਟਿਲਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਕੇਣਿਯਸ੍ਸ ਜਟਿਲਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮੇ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਉਦ੍ਧਨਾਨਿ ਖਣਨ੍ਤੇ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਕਟ੍ਠਾਨਿ ਫਾਲੇਨ੍ਤੇ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਭਾਜਨਾਨਿ ਧੋਵਨ੍ਤੇ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਉਦਕਮਣਿਕੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੇ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੇ, ਕੇਣਿਯੰ ਪਨ ਜਟਿਲੰ ਸਾਮੰਯੇਵ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲੰ ਪਟਿਯਾਦੇਨ੍ਤੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਕੇਣਿਯੰ ਜਟਿਲੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਿੰ ਨੁ ਭੋਤੋ ਕੇਣਿਯਸ੍ਸ ਆਵਾਹੋ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਵਿਵਾਹੋ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਮਹਾਯਞ੍ਞੋ ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ, ਰਾਜਾ ਵਾ ਮਾਗਧੋ ਸੇਨਿਯੋ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਬਲਕਾਯੇਨਾ''ਤਿ? ''ਨ ਮੇ, ਭੋ ਸੇਲ, ਆਵਾਹੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਨਪਿ ਵਿਵਾਹੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਨਪਿ ਰਾਜਾ ਮਾਗਧੋ ਸੇਨਿਯੋ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਬਲਕਾਯੇਨ; ਅਪਿ ਚ ਖੋ ਮੇ ਮਹਾਯਞ੍ਞੋ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ। ਅਤ੍ਥਿ, ਭੋ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੁ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਡ੍ਢਤੇਲ਼ਸੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਆਪਣੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਤੰ ਖੋ ਪਨ ਭਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਏਵੰ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ'ਤਿ। ਸੋ ਮੇ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਭਤ੍ਤੰ ਸਦ੍ਧਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ''ਤਿ।

''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ – ਭੋ ਕੇਣਿਯ, ਵਦੇਸਿ''?

''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ – ਭੋ ਸੇਲ, ਵਦਾਮਿ''।

''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ – ਭੋ ਕੇਣਿਯ, ਵਦੇਸਿ''?

''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ – ਭੋ ਸੇਲ, ਵਦਾਮੀ''ਤਿ।

੩੯੮. ਅਥ ਖੋ ਸੇਲਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਘੋਸੋਪਿ ਖੋ ਏਸੋ ਦੁਲ੍ਲਭੋ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ – ਯਦਿਦੰ 'ਬੁਦ੍ਧੋ'ਤਿ [ਯਦਿਦੰ ਬੁਦ੍ਧੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ (ਕ॰)]। ਆਗਤਾਨਿ ਖੋ ਪਨਮ੍ਹਾਕੰ ਮਨ੍ਤੇਸੁ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ, ਯੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਗਤਿਯੋ ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਨਞ੍ਞਾ। ਸਚੇ ਅਗਾਰੰ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਿ, ਰਾਜਾ ਹੋਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਚਾਤੁਰਨ੍ਤੋ ਵਿਜਿਤਾਵੀ ਜਨਪਦਤ੍ਥਾਵਰਿਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਰਤਨਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਤਸ੍ਸਿਮਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਰਤਨਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਚਕ੍ਕਰਤਨੰ, ਹਤ੍ਥਿਰਤਨੰ, ਅਸ੍ਸਰਤਨੰ, ਮਣਿਰਤਨੰ, ਇਤ੍ਥਿਰਤਨੰ, ਗਹਪਤਿਰਤਨੰ, ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨਮੇਵ ਸਤ੍ਤਮੰ। ਪਰੋਸਹਸ੍ਸੰ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਸੂਰਾ ਵੀਰਙ੍ਗਰੂਪਾ ਪਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨਾ। ਸੋ ਇਮੰ ਪਥਵਿੰ ਸਾਗਰਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਅਦਣ੍ਡੇਨ ਅਸਤ੍ਥੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਅਭਿਵਿਜਿਯ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਅਰਹੰ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਵਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦੋ''।

''ਕਹੰ ਪਨ, ਭੋ ਕੇਣਿਯ, ਏਤਰਹਿ ਸੋ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ? ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਕੇਣਿਯੋ ਜਟਿਲੋ ਦਕ੍ਖਿਣੰ ਬਾਹੁੰ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੇਲੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਯੇਨੇਸਾ, ਭੋ ਸੇਲ, ਨੀਲਵਨਰਾਜੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੀਹਿ ਮਾਣਵਕਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੇ ਮਾਣਵਕੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ ਪਦੇ ਪਦੰ [ਪਾਦੇ ਪਾਦੰ (ਸੀ॰)] ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾ; ਦੁਰਾਸਦਾ [ਦੁਰਸਦ੍ਦਾ (ਕ॰)] ਹਿ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਸੀਹਾਵ ਏਕਚਰਾ। ਯਦਾ ਚਾਹੰ, ਭੋ, ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯੰ, ਮਾ ਮੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਕਥੰ ਓਪਾਤੇਥ। ਕਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਮੇ ਭਵਨ੍ਤੋ ਆਗਮੇਨ੍ਤੂ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਤੋ ਕਾਯੇ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਸਮਨ੍ਨੇਸਿ।

ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਤੋ ਕਾਯੇ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਕਙ੍ਖਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤਿ ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਸੀਦਤਿ – ਕੋਸੋਹਿਤੇ ਚ ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹੇ, ਪਹੂਤਜਿਵ੍ਹਤਾਯ ਚ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਪਸ੍ਸਤਿ ਖੋ ਮੇ ਅਯਂ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਕਙ੍ਖਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤਿ ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਸੀਦਤਿ – ਕੋਸੋਹਿਤੇ ਚ ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹੇ, ਪਹੂਤਜਿਵ੍ਹਤਾਯ ਚਾ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਥਾਰੂਪਂ ਇਦ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਸਿ, ਯਥਾ ਅਦ੍ਦਸ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਤੋ ਕੋਸੋਹਿਤਂ ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹਂ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਜਿਵ੍ਹਂ ਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਉਭੋਪਿ ਕਣ੍ਣਸੋਤਾਨਿ ਅਨੁਮਸਿ ਪਟਿਮਸਿ; ਉਭੋਪਿ ਨਾਸਿਕਸੋਤਾਨਿ ਅਨੁਮਸਿ ਪਟਿਮਸਿ; ਕੇਵਲਮ੍ਪਿ ਨਲਾਟਮਣ੍ਡਲਂ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਛਾਦੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੇਲਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਖੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਹਿ, ਨੋ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਹਿ; ਨੋ ਚ ਖੋ ਨਂ ਜਾਨਾਮਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਾ ਨੋ ਵਾ। ਸੁਤਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਵੁਦ੍ਧਾਨਂ ਮਹਲ੍ਲਕਾਨਂ ਆਚਰਿਯਪਾਚਰਿਯਾਨਂ ਭਾਸਮਾਨਾਨਂ – 'ਯੇ ਤੇ ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਤੇ ਸਕੇ ਵਣ੍ਣੇ ਭਞ੍ਞਮਾਨੇ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਸਾਰੁਪ੍ਪਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਭਿਤ੍ਥਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ।

੩੯੯. ਅਥ ਖੋ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਸਾਰੁਪ੍ਪਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿ –

''ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕਾਯੋ ਸੁਰੁਚਿ, ਸੁਜਾਤੋ ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ।
ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਸਿ ਭਗਵਾ, ਸੁਸੁਕ੍ਕਦਾਠੋਸਿ ਵੀਰਿਯਵਾ [ਵਿਰਿਯਵਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]॥

''ਨਰਸ੍ਸ ਹਿ ਸੁਜਾਤਸ੍ਸ, ਯੇ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਿਯਞ੍ਜਨਾ।
ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਤਵ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ, ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾ॥

''ਪਸਨ੍ਨਨੇਤ੍ਤੋ ਸੁਮੁਖੋ, ਬ੍ਰਹਾ [ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਉਜੁ ਪਤਾਪਵਾ।
ਮਜ੍ਝੇ ਸਮਣਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਆਦਿਚ੍ਚੋਵ ਵਿਰੋਚਸਿ॥

''ਕਲ੍ਯਾਣਦਸ੍ਸਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਕਞ੍ਚਨਸਨ੍ਨਿਭਤ੍ਤਚੋ।
ਕਿਂ ਤੇ ਸਮਣਭਾਵੇਨ, ਏਵਂ ਉਤ੍ਤਮਵਣ੍ਣਿਨੋ॥

''ਰਾਜਾ ਅਰਹਸਿ ਭਵਿਤੁਂ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਰਥੇਸਭੋ।
ਚਾਤੁਰਨ੍ਤੋ ਵਿਜਿਤਾਵੀ, ਜਮ੍ਬੁਸਣ੍ਡਸ੍ਸ [ਜਮ੍ਬੁਮਣ੍ਡਸ੍ਸ (ਕ॰)] ਇਸ੍ਸਰੋ॥

''ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਭੋਗਿਰਾਜਾਨੋ, ਅਨੁਯਨ੍ਤਾ [ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਭਵਨ੍ਤੁ ਤੇ।
ਰਾਜਾਭਿਰਾਜਾ ਮਨੁਜਿਨ੍ਦੋ, ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਹਿ ਗੋਤਮ''॥

''ਰਾਜਾਹਮਸ੍ਮਿ ਸੇਲਾਤਿ, ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
ਧਮ੍ਮੇਨ ਚਕ੍ਕਂ ਵਤ੍ਤੇਮਿ, ਚਕ੍ਕਂ ਅਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਯਂ''॥

''ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਪਟਿਜਾਨਾਸਿ, ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
'ਧਮ੍ਮੇਨ ਚਕ੍ਕਂ ਵਤ੍ਤੇਮਿ', ਇਤਿ ਭਾਸਸਿ ਗੋਤਮ॥

''ਕੋ ਨੁ ਸੇਨਾਪਤਿ ਭੋਤੋ, ਸਾਵਕੋ ਸਤ੍ਥੁਰਨ੍ਵਯੋ।
ਕੋ ਤੇ ਤਮਨੁਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ''॥

‘‘ਮਯਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਚਕ੍ਕੰ, (ਸੇਲਾਤਿ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ।
ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਨੁਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਅਨੁਜਾਤੋ ਤਥਾਗਤੰ॥

‘‘ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੰ, ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਭਾਵਿਤੰ।
ਪਹਾਤਬ੍ਬੰ ਪਹੀਨੰ ਮੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧੋਸ੍ਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ॥

‘‘ਵਿਨਯਸ੍ਸੁ ਮਯਿ ਕਙ੍ਖੰ, ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਸ੍ਸੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ।
ਦੁਲ੍ਲਭੰ ਦਸ੍ਸਨੰ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਅਭਿਣ੍ਹਸੋ॥

‘‘ਯੇਸੰ ਵੇ ਦੁਲ੍ਲਭੋ ਲੋਕੇ, ਪਾਤੁਭਾਵੋ ਅਭਿਣ੍ਹਸੋ।
ਸੋਹੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ॥

‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੋ ਅਤਿਤੁਲੋ, ਮਾਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨੋ।
ਸਬ੍ਬਾਮਿਤ੍ਤੇ ਵਸੀ ਕਤ੍ਵਾ, ਮੋਦਾਮਿ ਅਕੁਤੋਭਯੋ’’॥

‘‘ਇਮੰ ਭੋਨ੍ਤੋ ਨਿਸਾਮੇਥ, ਯਥਾ ਭਾਸਤਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ।
ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੀਹੋਵ ਨਦਤੀ ਵਨੇ॥

‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੰ ਅਤਿਤੁਲੰ, ਮਾਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨੰ।
ਕੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਪ੍ਪਸੀਦੇਯ੍ਯ, ਅਪਿ ਕਣ੍ਹਾਭਿਜਾਤਿਕੋ॥

‘‘ਯੋ ਮੰ ਇਚ੍ਛਤਿ ਅਨ੍ਵੇਤੁ, ਯੋ ਵਾ ਨਿਚ੍ਛਤਿ ਗਚ੍ਛਤੁ।
ਇਧਾਹੰ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਵਰਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ’’॥

‘‘ਏਤਞ੍ਚੇ [ਏਵਞ੍ਚੇ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)] ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਭੋਤੋ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੰ [ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ (ਕਤ੍ਥਚਿ ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤੇ)]।
ਮਯਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮ, ਵਰਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ’’॥

‘‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਤਿਸਤਾ ਇਮੇ, ਯਾਚਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਜਲੀਕਤਾ।
ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਭਗਵਾ ਤਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ’’॥

‘‘ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, (ਸੇਲਾਤਿ ਭਗਵਾ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਮਕਾਲਿਕੰ।
ਯਤ੍ਥ ਅਮੋਘਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਤੋ’’ਤਿ॥

ਅਲਤ੍ਥ ਖੋ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਪਰਿਸੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ, ਅਲਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ।

੪੦੦. ਅਥ ਖੋ ਕੇਣਿਯੋ ਜਟਿਲੋ ਤਸ੍ਸਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਸਕੇ ਅਸ੍ਸਮੇ ਪਣੀਤੰ ਖਾਦਨੀਯੰ ਭੋਜਨੀਯੰ ਪਟਿਯਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੰ ਆਰੋਚਾਪੇਸਿ – ‘‘ਕਾਲੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਭਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਕੇਣਿਯਸ੍ਸ ਜਟਿਲਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਕੇਣਿਯੋ ਜਟਿਲੋ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਪਣੀਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿ, ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਕੇਣਿਯੋ

ਜਟਿਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਂ ਓਨੀਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿਂ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਨੀਚੰ ਆਸਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਕੇਣਿਯੰ ਜਟਿਲੰ ਭਗਵਾ ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਨੁਮੋਦਿ –

‘‘ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤਮੁਖਾ ਯਞ੍ਞਾ, ਸਾਵਿਤ੍ਤੀ ਛਨ੍ਦਸੋ ਮੁਖੰ।
ਰਾਜਾ ਮੁਖੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ, ਨਦੀਨੰ ਸਾਗਰੋ ਮੁਖੰ॥

‘‘ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨੰ ਮੁਖੰ ਚਨ੍ਦੋ, ਆਦਿਚ੍ਚੋ ਤਪਤੰ ਮੁਖੰ।
ਪੁਞ੍ਞੰ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨਾਨੰ, ਸਙ੍ਘੋ ਵੇ ਯਜਤੰ ਮੁਖ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਕੇਣਿਯੰ ਜਟਿਲੰ ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੇਲੋ ਸਪਰਿਸੋ ਏਕੋ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਆਤਾਪੀ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ – ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਤ੍ਤਰੰ – ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਾਸਿ। ‘ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, ਕਤੰ ਕਰਣੀਯੰ, ਨਾਪਰੰ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ’ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਾ ਸੇਲੋ ਸਪਰਿਸੋ ਅਰਹਤੰ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸੇਲੋ ਸਪਰਿਸੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਕੰਸੰ ਚੀਵਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿੰ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਗਾਥਾਹਿ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ –

‘‘ਯੰ ਤੰ ਸਰਣਮਾਗਮ੍ਮ, ਇਤੋ ਅਟ੍ਠਮਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ।
ਸਤ੍ਤਰਤ੍ਤੇਨ [ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਨ (ਕ॰)] ਭਗਵਾ, ਦਨ੍ਤਮ੍ਹ ਤਵ ਸਾਸਨੇ॥

‘‘ਤੁਵੰ ਬੁਦ੍ਧੋ ਤੁਵੰ ਸਤ੍ਥਾ, ਤੁਵੰ ਮਾਰਾਭਿਭੂ ਮੁਨਿ।
ਤੁਵੰ ਅਨੁਸਯੇ ਛੇਤ੍ਵਾ, ਤਿਣ੍ਣੋ ਤਾਰੇਸਿਮੰ ਪਜੰ॥

‘‘ਉਪਧੀ ਤੇ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਆਸਵਾ ਤੇ ਪਦਾਲਿਤਾ।
ਸੀਹੋਵ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ, ਪਹੀਨਭਯਭੇਰਵੋ॥

‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਤਿਸਤਾ ਇਮੇ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਜਲੀਕਤਾ।
ਪਾਦੇ ਵੀਰ ਪਸਾਰੇਹਿ, ਨਾਗਾ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੁ ਸਤ੍ਥੁਨੋ’’ਤਿ॥

ਸੇਲਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਦੁਤਿਯੰ।

੩. ਅਸ੍ਸਲਾਯਨਸੁਤ੍ਤੰ

੪੦੧. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਨਾਨਾਵੇਰਜ੍ਜਕਾਨੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਤਾਨਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਤੇਸੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਅਯੰ ਖੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਚਾਤੁਵਣ੍ਣਿੰ ਸੁਦ੍ਧਿੰ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ। ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਪਹੋਤਿ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਸ੍ਮਿੰ ਵਚਨੇ ਪਟਿਮਨ੍ਤੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ? ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋ ਨਾਮ ਮਾਣਵੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪਟਿਵਸਤਿ ਦਹਰੋ, ਵੁਤ੍ਤਸਿਰੋ, ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕੋ ਜਾਤਿਯਾ, ਤਿਣ੍ਣੰ ਵੇਦਾਨੰ ਪਾਰਗੂ ਸਨਿਘਣ੍ਡੁਕੇਟੁਭਾਨੰ ਸਾਕ੍ਖਰਪ੍ਪਭੇਦਾਨੰ ਇਤਿਹਾਸਪਞ੍ਚਮਾਨੰ, ਪਦਕੋ, ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੋ, ਲੋਕਾਯਤਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਅਨਵਯੋ। ਅਥ ਖੋ ਤੇਸੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਅਯੰ ਖੋ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋ ਮਾਣਵੋ

ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਟਿਵਸਤਿ ਦਹਰੋ, ਵੁਤ੍ਤਸਿਰੋ, ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕੋ ਜਾਤਿਯਾ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨਂ ਪਾਰਗੂ...ਪੇ॰... ਅਨਵਯੋ। ਸੋ ਖੋ ਪਹੋਤਿ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ ਪਟਿਮਨ੍ਤੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਯੇਨ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋ ਮਾਣਵੋ ਤੇਨੁਪਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨਂ ਮਾਣਵਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਅਯਂ, ਭੋ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ , ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਚਾਤੁਵਣ੍ਣਿਂ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ। ਏਤੁ ਭਵਂ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ ਪਟਿਮਨ੍ਤੇਤੂ''ਤਿ [ਪਟਿਮਨ੍ਤੇਤੁਨ੍ਤਿ (ਪੀ॰ ਕ॰)]।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋ ਮਾਣਵੋ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ; ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ ਚ ਪਨ ਦੁਪ੍ਪਟਿਮਨ੍ਤਿਯਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਨਾਹਂ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ ਪਟਿਮਨ੍ਤੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨਂ ਮਾਣਵਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਅਯਂ, ਭੋ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਚਾਤੁਵਣ੍ਣਿਂ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ। ਏਤੁ ਭਵਂ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ ਪਟਿਮਨ੍ਤੇਤੁ [ਪਟਿਮਨ੍ਤੇਤੁਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)]। ਚਰਿਤਂ ਖੋ ਪਨ ਭੋਤਾ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੇਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕ''ਨ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋ ਮਾਣਵੋ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ; ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ ਚ ਪਨ ਦੁਪ੍ਪਟਿਮਨ੍ਤਿਯਾ ਭਵਨ੍ਤਿ । ਨਾਹਂ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ ਪਟਿਮਨ੍ਤੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨਂ ਮਾਣਵਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਅਯਂ, ਭੋ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਚਾਤੁਵਣ੍ਣਿਂ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ। ਏਤੁ ਭਵਂ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ ਪਟਿਮਨ੍ਤੇਤੁ [ਪਟਿਮਨ੍ਤੇਤੁਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)]। ਚਰਿਤਂ ਖੋ ਪਨ ਭੋਤਾ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੇਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਂ। ਮਾ ਭਵਂ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋ ਅਯੁਦ੍ਧਪਰਾਜਿਤਂ ਪਰਾਜਯੀ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋ ਮਾਣਵੋ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਦ੍ਧਾ ਖੋ ਅਹਂ ਭਵਨ੍ਤੋ ਨ ਲਭਾਮਿ। ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ; ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ ਚ ਪਨ ਦੁਪ੍ਪਟਿਮਨ੍ਤਿਯਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਨਾਹਂ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ ਪਟਿਮਨ੍ਤੇਤੁਨ੍ਤਿ। ਅਪਿ ਚਾਹਂ ਭਵਨ੍ਤਾਨਂ ਵਚਨੇਨ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

੪੦੨. ਅਥ ਖੋ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋ ਮਾਣਵੋ ਮਹਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋ ਮਾਣਵੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੁਕ੍ਕੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਕਣ੍ਹੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਓਰਸਾ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'ਤਿ। ਇਧ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਕਿਮਾਹਾ''ਤਿ? ''ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ [ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਖੋ ਪਨ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯੋ ਉਤੁਨਿਯੋਪਿ ਗਬ੍ਭਿਨਿਯੋਪਿ ਵਿਜਾਯਮਾਨਾਪਿ ਪਾਯਮਾਨਾਪਿ। ਤੇ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯੋਨਿਜਾਵ ਸਮਾਨਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੁਕ੍ਕੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਕਣ੍ਹੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਓਰਸਾ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ। ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਏਵਮਾਹ, ਅਥ ਖ੍ਵੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਮੇਤਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ।

੪੦੩. ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਸੁਤਂ ਤੇ – 'ਯੋਨਕਮ੍ਬੋਜੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਦ੍ਵੇਵ ਵਣ੍ਣਾ – ਅਯ੍ਯੋ ਚੇਵ ਦਾਸੋ ਚ; ਅਯ੍ਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਦਾਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਯ੍ਯੋ ਹੋਤੀ'''ਤਿ ? ''ਏਵਂ, ਭੋ, ਸੁਤਂ ਤਂ ਮੇ – 'ਯੋਨਕਮ੍ਬੋਜੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਦ੍ਵੇਵ ਵਣ੍ਣਾ – ਅਯ੍ਯੋ ਚੇਵ ਦਾਸੋ ਚ; ਅਯ੍ਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਦਾਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਯ੍ਯੋ ਹੋਤੀ'''ਤਿ। ''ਏਤ੍ਥ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਕਿਂ ਬਲਂ, ਕੋ ਅਸ੍ਸਾਸੋ ਯਦੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ

ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ? ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਏਵਮਾਹ, ਅਥ ਖ੍ਵੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਮੇਤਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ।

੪੦੪. ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਖਤ੍ਤਿਯੋਵ ਨੁ ਖੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯੀ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੀ ਮੁਸਾਵਾਦੀ ਪਿਸੁਣਵਾਚੋ ਫਰੁਸਵਾਚੋ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੀ ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਨੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ? ਵੇਸ੍ਸੋਵ ਨੁ ਖੋ...ਪੇ॰... ਸੁਦ੍ਦੋਵ ਨੁ ਖੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯੀ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੀ ਮੁਸਾਵਾਦੀ ਪਿਸੁਣਵਾਚੋ ਫਰੁਸਵਾਚੋ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੀ ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਨੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ। ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯੀ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੀ ਮੁਸਾਵਾਦੀ ਪਿਸੁਣਵਾਚੋ ਫਰੁਸਵਾਚੋ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੀ ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ...ਪੇ॰... ਵੇਸ੍ਸੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ...ਪੇ॰... ਸੁਦ੍ਦੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ...ਪੇ॰... ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਿਨੋ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯਿਨੋ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਿਨੋ ਮੁਸਾਵਾਦਿਨੋ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾ ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਿਨੋ ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੂ ਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਤ੍ਥ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਕਿਂ ਬਲਂ, ਕੋ ਅਸ੍ਸਾਸੋ ਯਦੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ? ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਏਵਮਾਹ, ਅਥ ਖ੍ਵੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਮੇਤਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ।

੪੦੫. ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਨੁ ਖੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਪਿਸੁਣਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਫਰੁਸਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਅਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਨੋ [ਨੋ ਚ (ਕ॰)] ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਨੋ ਵੇਸ੍ਸੋ, ਨੋ ਸੁਦ੍ਦੋ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ! ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਪਿਸੁਣਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਫਰੁਸਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਅਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ...ਪੇ॰... ਵੇਸ੍ਸੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ...ਪੇ॰... ਸੁਦ੍ਦੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ...ਪੇ॰... ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤਾ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤਾ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਾ ਪਟਿਵਿਰਤਾ ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤਾ ਪਿਸੁਣਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤਾ ਫਰੁਸਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤਾ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਾ ਪਟਿਵਿਰਤਾ ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਲੂ ਅਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਤ੍ਥ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ , ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਕਿਂ ਬਲਂ, ਕੋ ਅਸ੍ਸਾਸੋ ਯਦੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ? ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਏਵਮਾਹ, ਅਥ ਖ੍ਵੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਮੇਤਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ।

੪੦੬. ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਨੁ ਖੋ ਪਹੋਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਅਵੇਰਂ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਭਾਵੇਤੁਂ, ਨੋ ਖਤ੍ਤਿਯੋ, ਨੋ ਵੇਸ੍ਸੋ ਨੋ ਸੁਦ੍ਦੋ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ! ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪਹੋਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਅਵੇਰਂ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਭਾਵੇਤੁਂ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ... ਵੇਸ੍ਸੋਪਿ ਹਿ , ਭੋ ਗੋਤਮ... ਸੁਦ੍ਦੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ... ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਪਹੋਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਅਵੇਰਂ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਭਾਵੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਤ੍ਥ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਕਿਂ ਬਲਂ, ਕੋ ਅਸ੍ਸਾਸੋ ਯਦੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ? ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਵਂ

ਗੋਤਮੋ ਏਵਮਾਹ, ਅਥ ਖ੍ਵੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਮੇਤਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ।

੪੦੭. ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਨੁ ਖੋ ਪਹੋਤਿ ਸੋਤ੍ਤਿਸਿਨਾਨਿਂ ਆਦਾਯ ਨਦਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਪਵਾਹੇਤੁਂ, ਨੋ ਖਤ੍ਤਿਯੋ, ਨੋ ਵੇਸ੍ਸੋ, ਨੋ ਸੁਦ੍ਦੋ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ! ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪਹੋਤਿ ਸੋਤ੍ਤਿਸਿਨਾਨਿਂ ਆਦਾਯ ਨਦਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਪਵਾਹੇਤੁਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ... ਵੇਸ੍ਸੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ... ਸੁਦ੍ਦੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ... ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਪਹੋਨ੍ਤਿ ਸੋਤ੍ਤਿਸਿਨਾਨਿਂ ਆਦਾਯ ਨਦਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਪਵਾਹੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਤ੍ਥ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਕਿਂ ਬਲਂ, ਕੋ ਅਸ੍ਸਾਸੋ ਯਦੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ? ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਏਵਮਾਹ, ਅਥ ਖ੍ਵੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਮੇਤਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ।

੪੦੮. ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਇਧ ਰਾਜਾ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਮੁਦ੍ਧਾਵਸਿਤ੍ਤੋ ਨਾਨਾਜਚ੍ਚਾਨਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਪੁਰਿਸਸਤਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਯ੍ਯ – 'ਆਯਨ੍ਤੁ ਭੋਨ੍ਤੋ ਯੇ ਤਤ੍ਥ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ ਰਾਜਞ੍ਞਕੁਲਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਸਾਕਸ੍ਸ ਵਾ ਸਾਲਸ੍ਸ ਵਾ [ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਾਲਸ੍ਸ ਵਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਸਲਲਸ੍ਸ ਵਾ ਚਨ੍ਦਨਸ੍ਸ ਵਾ ਪਦੁਮਕਸ੍ਸ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ, ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੁ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੁ। ਆਯਨ੍ਤੁ ਪਨ ਭੋਨ੍ਤੋ ਯੇ ਤਤ੍ਥ ਚਣ੍ਡਾਲਕੁਲਾ ਨੇਸਾਦਕੁਲਾ ਵੇਨਕੁਲਾ [ਵੇਣਕੁਲਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਵੇਣੁਕੁਲਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਰਥਕਾਰਕੁਲਾ ਪੁਕ੍ਕੁਸਕੁਲਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਸਾਪਾਨਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਸੂਕਰਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਰਜਕਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਏਰਣ੍ਡਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ, ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੁ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੂ'ਤਿ।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਯੋ ਏਵਂ ਨੁ ਖੋ ਸੋ [ਯੋ ਚ ਨੁ ਖੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ ਰਾਜਞ੍ਞਕੁਲਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਾਕਸ੍ਸ ਵਾ ਸਾਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਲਲਸ੍ਸ ਵਾ ਚਨ੍ਦਨਸ੍ਸ ਵਾ ਪਦੁਮਕਸ੍ਸ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਤੋ, ਸੋ ਏਵ ਨੁ ਖ੍ਵਾਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿ ਅਚ੍ਚਿਮਾ ਚੇਵ [ਚ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਵਣ੍ਣਵਾ [ਵਣ੍ਣਿਮਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਚ ਪਭਸ੍ਸਰੋ ਚ, ਤੇਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਅਗ੍ਗਿਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁਂ; ਯੋ ਪਨ ਸੋ ਚਣ੍ਡਾਲਕੁਲਾ ਨੇਸਾਦਕੁਲਾ ਵੇਨਕੁਲਾ ਰਥਕਾਰਕੁਲਾ ਪੁਕ੍ਕੁਸਕੁਲਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਾਪਾਨਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਸੂਕਰਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਰਜਕਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਏਰਣ੍ਡਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਤੋ ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿ ਨ ਚੇਵ ਅਚ੍ਚਿਮਾ ਨ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾ ਨ ਚ ਪਭਸ੍ਸਰੋ, ਨ ਚ ਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਅਗ੍ਗਿਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ! ਯੋਪਿ ਹਿ ਸੋ [ਯੋ ਸੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)], ਭੋ ਗੋਤਮ, ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ ਰਾਜਞ੍ਞਕੁਲਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਾਕਸ੍ਸ ਵਾ ਸਾਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਲਲਸ੍ਸ ਵਾ ਚਨ੍ਦਨਸ੍ਸ ਵਾ ਪਦੁਮਕਸ੍ਸ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਤੋ ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ [ਸੋ ਚਸ੍ਸ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਸੋਪਿਸ੍ਸ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਅਗ੍ਗਿ ਅਚ੍ਚਿਮਾ ਚੇਵ ਵਣ੍ਣਵਾ ਚ ਪਭਸ੍ਸਰੋ ਚ, ਤੇਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਅਗ੍ਗਿਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁਂ; ਯੋਪਿ ਸੋ ਚਣ੍ਡਾਲਕੁਲਾ ਨੇਸਾਦਕੁਲਾ ਵੇਨਕੁਲਾ ਰਥਕਾਰਕੁਲਾ ਪੁਕ੍ਕੁਸਕੁਲਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਾਪਾਨਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਸੂਕਰਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਰਜਕਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਏਰਣ੍ਡਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਤੋ, ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿ ਅਚ੍ਚਿਮਾ ਚੇਵ ਵਣ੍ਣਵਾ ਚ ਪਭਸ੍ਸਰੋ ਚ, ਤੇਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਅਗ੍ਗਿਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁਂ। ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਗ੍ਗਿ ਅਚ੍ਚਿਮਾ ਚੇਵ ਵਣ੍ਣਵਾ ਚ ਪਭਸ੍ਸਰੋ ਚ, ਸਬ੍ਬੇਨਪਿ ਸਕ੍ਕਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਅਗ੍ਗਿਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਤ੍ਥ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਕਿਂ ਬਲਂ, ਕੋ ਅਸ੍ਸਾਸੋ ਯਦੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੁਕ੍ਕੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਕਣ੍ਹੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਓਰਸਾ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ? ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਏਵਮਾਹ, ਅਥ ਖ੍ਵੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਮੇਤਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'''ਤਿ।

੪੦੯. ‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਇਧ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਞ੍ਞਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ, ਤੇਸਂ ਸਂਵਾਸਮਨ੍ਵਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਜਾਯੇਥ; ਯੋ ਸੋ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਞ੍ਞਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸਿਯਾ ਸੋ ਮਾਤੁਪਿ ਸਦਿਸੋ ਪਿਤੁਪਿ ਸਦਿਸੋ, ‘ਖਤ੍ਤਿਯੋ’ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ’ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਸੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਞ੍ਞਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸਿਯਾ ਸੋ ਮਾਤੁਪਿ ਸਦਿਸੋ ਪਿਤੁਪਿ ਸਦਿਸੋ, ‘ਖਤ੍ਤਿਯੋ’ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ’ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਇਧ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਮਾਰੋ ਖਤ੍ਤਿਯਕਞ੍ਞਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ, ਤੇਸਂ ਸਂਵਾਸਮਨ੍ਵਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਜਾਯੇਥ; ਯੋ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਮਾਰੇਨ ਖਤ੍ਤਿਯਕਞ੍ਞਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸਿਯਾ ਸੋ ਮਾਤੁਪਿ ਸਦਿਸੋ ਪਿਤੁਪਿ ਸਦਿਸੋ, ‘ਖਤ੍ਤਿਯੋ’ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ’ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਸੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਮਾਰੇਨ ਖਤ੍ਤਿਯਕਞ੍ਞਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸਿਯਾ ਸੋ ਮਾਤੁਪਿ ਸਦਿਸੋ ਪਿਤੁਪਿ ਸਦਿਸੋ, ‘ਖਤ੍ਤਿਯੋ’ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ’ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ ਇਧ ਵਲਵਂ ਗਦ੍ਰਭੇਨ ਸਮ੍ਪਯੋਜੇਯ੍ਯੁਂ [ਸਂਯੋਜੇਯ੍ਯ (ਕ॰)], ਤੇਸਂ ਸਮ੍ਪਯੋਗਮਨ੍ਵਾਯ ਕਿਸੋਰੋ ਜਾਯੇਥ; ਯੋ ਸੋ ਵਲਵਾਯ ਗਦ੍ਰਭੇਨ ਕਿਸੋਰੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸਿਯਾ ਸੋ ਮਾਤੁਪਿ ਸਦਿਸੋ ਪਿਤੁਪਿ ਸਦਿਸੋ, ‘ਅਸ੍ਸੋ’ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ‘ਗਦ੍ਰਭੋ’ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ? ‘‘ਕੁਣ੍ਡਞ੍ਹਿ ਸੋ [ਵੇਕੁਰਞ੍ਜਾਯ ਹਿ ਸੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਸੋ ਕੁਮਾਰਣ੍ਡੁਪਿ ਸੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰), ਵੇਕੁਲਜੋ ਹਿ ਸੋ (?)], ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਸ੍ਸਤਰੋ ਹੋਤਿ। ਇਦਂ ਹਿਸ੍ਸ , ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ; ਅਮੁਤ੍ਰ ਚ ਪਨੇਸਾਨਂ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਪਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਇਧਾਸ੍ਸੁ ਦ੍ਵੇ ਮਾਣਵਕਾ ਭਾਤਰੋ ਸਉਦਰਿਯਾ, ਏਕੋ ਅਜ੍ਝਾਯਕੋ ਉਪਨੀਤੋ ਏਕੋ ਅਨਜ੍ਝਾਯਕੋ ਅਨੁਪਨੀਤੋ। ਕਮੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਠਮਂ ਭੋਜੇਯ੍ਯੁਂ ਸਦ੍ਧੇ ਵਾ ਥਾਲਿਪਾਕੇ ਵਾ ਯਞ੍ਞੇ ਵਾ ਪਾਹੁਨੇ ਵਾ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਸੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਮਾਣਵਕੋ ਅਜ੍ਝਾਯਕੋ ਉਪਨੀਤੋ ਤਮੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਠਮਂ ਭੋਜੇਯ੍ਯੁਂ ਸਦ੍ਧੇ ਵਾ ਥਾਲਿਪਾਕੇ ਵਾ ਯਞ੍ਞੇ ਵਾ ਪਾਹੁਨੇ ਵਾ। ਕਿਞ੍ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਨਜ੍ਝਾਯਕੇ ਅਨੁਪਨੀਤੇ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ?

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਇਧਾਸ੍ਸੁ ਦ੍ਵੇ ਮਾਣਵਕਾ ਭਾਤਰੋ ਸਉਦਰਿਯਾ, ਏਕੋ ਅਜ੍ਝਾਯਕੋ ਉਪਨੀਤੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ, ਏਕੋ ਅਨਜ੍ਝਾਯਕੋ ਅਨੁਪਨੀਤੋ ਸੀਲਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮੋ। ਕਮੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਠਮਂ ਭੋਜੇਯ੍ਯੁਂ ਸਦ੍ਧੇ ਵਾ ਥਾਲਿਪਾਕੇ ਵਾ ਯਞ੍ਞੇ ਵਾ ਪਾਹੁਨੇ ਵਾ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਸੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਮਾਣਵਕੋ ਅਨਜ੍ਝਾਯਕੋ ਅਨੁਪਨੀਤੋ ਸੀਲਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮੋ ਤਮੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਠਮਂ ਭੋਜੇਯ੍ਯੁਂ ਸਦ੍ਧੇ ਵਾ ਥਾਲਿਪਾਕੇ ਵਾ ਯਞ੍ਞੇ ਵਾ ਪਾਹੁਨੇ ਵਾ। ਕਿਞ੍ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਦੁਸ੍ਸੀਲੇ ਪਾਪਧਮ੍ਮੇ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ?

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਜਾਤਿਂ ਅਗਮਾਸਿ; ਜਾਤਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਨ੍ਤੇ ਅਗਮਾਸਿ; ਮਨ੍ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਪੇ ਅਗਮਾਸਿ; ਤਪੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ [ਮਨ੍ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਮੇਤਂ ਤ੍ਵਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਮਨ੍ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਚਾਤੁਵਣ੍ਣਿਂ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਚ੍ਚਾਗਤੋ, ਯਮਹਂ ਪਞ੍ਞਪੇਮੀ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋ ਮਾਣਵੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ ਮਙ੍ਕੁਭੂਤੋ ਪਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਅਧੋਮੁਖੋ ਪਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਨੋ ਨਿਸੀਦਿ।

੪੧੦. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨਂ ਮਾਣਵਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਂ ਮਙ੍ਕੁਭੂਤਂ ਪਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਅਧੋਮੁਖਂ ਪਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨਂ ਮਾਣਵਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਇਸੀਨਂ ਅਰਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਪਣ੍ਣਕੁਟੀਸੁ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ [ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ (ਸੀ॰)] ਏਵਰੂਪਂ ਪਾਪਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ – ‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ…ਪੇ॰… ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ’ਤਿ। ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ , ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਅਸਿਤੋ ਦੇਵਲੋ ਇਸਿ – ‘ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਇਸੀਨਂ ਅਰਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਪਣ੍ਣਕੁਟੀਸੁ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਏਵਰੂਪਂ ਪਾਪਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ – ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ…ਪੇ॰… ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਅਸਿਤੋ ਦੇਵਲੋ ਇਸਿ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਵਣ੍ਣਾਨਿ ਦੁਸ੍ਸਾਨਿ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਲਿਯੋ [ਅਟਲਿਯੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਅਗਲਿਯੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਉਪਾਹਨਾ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਜਾਤਰੂਪਮਯਂ ਦਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਇਸੀਨਂ ਪਟ੍ਠਣ੍ਡਿਲੇ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ,

ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਅਸਿਤੋ ਦੇਵਲੋ ਇਸਿ ਸਤ੍ਤੰਨ੍ਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸੀਨਂ ਪਤ੍ਥਣ੍ਡਿਲੇ ਚਙ੍ਕਮਮਾਨੇ ਏਵਮਾਹ – 'ਹਨ੍ਦ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਇਮੇ ਭਵਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸਯੋ ਗਤਾ [ਗਨ੍ਤਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)]; ਹਨ੍ਦ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਇਮੇ ਭਵਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸਯੋ ਗਤਾ'ਤਿ? ਅਥ ਖੋ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਸਤ੍ਤੰਨ੍ਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸੀਨਂ ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਕੋ ਨਾਯਂ ਗਾਮਣ੍ਡਲਰੂਪੋ ਵਿਯ ਸਤ੍ਤੰਨ੍ਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸੀਨਂ ਪਤ੍ਥਣ੍ਡਿਲੇ ਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋ ਏਵਮਾਹ – 'ਹਨ੍ਦ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਇਮੇ ਭਵਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸਯੋ ਗਤਾ; ਹਨ੍ਦ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਇਮੇ ਭਵਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸਯੋ ਗਤਾਤਿ? ਹਨ੍ਦ, ਨਂ ਅਭਿਸਪਾਮਾ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਸਤ੍ਤ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸਯੋ ਅਸਿਤਂ ਦੇਵਲਂ ਇਸਿਂ ਅਭਿਸਪਿਂਸੁ – 'ਭਸ੍ਮਾ, ਵਸਲ [ਵਸਲੀ (ਪੀ॰), ਵਸਲਿ (ਕ॰), ਚਪਲੀ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)], ਹੋਹਿ; ਭਸ੍ਮਾ, ਵਸਲ, ਹੋਹੀ'ਤਿ [ਭਸ੍ਮਾ ਵਸਲ ਹੋਹੀਤਿ ਅਭਿਸਪਵਚਨਂ ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਸਕਿਦੇਵ ਆਗਤਂ]। ਯਥਾ ਯਥਾ ਖੋ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਸਤ੍ਤ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸਯੋ ਅਸਿਤਂ ਦੇਵਲਂ ਇਸਿਂ ਅਭਿਸਪਿਂਸੁ ਤਥਾ ਤਥਾ ਅਸਿਤੋ ਦੇਵਲੋ ਇਸਿ ਅਭਿਰੂਪਤਰੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨੀਯਤਰੋ ਚ ਪਾਸਾਦਿਕਤਰੋ ਚ। ਅਥ ਖੋ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਸਤ੍ਤੰਨ੍ਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸੀਨਂ ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਮੋਘਂ ਵਤ ਨੋ ਤਪੋ, ਅਫਲਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। ਮਯਞ੍ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਂ ਅਭਿਸਪਾਮ – ਭਸ੍ਮਾ, ਵਸਲ, ਹੋਹਿ; ਭਸ੍ਮਾ, ਵਸਲ, ਹੋਹੀਤਿ ਭਸ੍ਮਾਵ ਭਵਤਿ ਏਕਚ੍ਚੋ। ਇਮਂ ਪਨ ਮਯਂ ਯਥਾ ਯਥਾ ਅਭਿਸਪਾਮ ਤਥਾ ਤਥਾ ਅਭਿਰੂਪਤਰੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨੀਯਤਰੋ ਚ ਪਾਸਾਦਿਕਤਰੋ ਚਾ'ਤਿ। 'ਨ ਭਵਨ੍ਤਾਨਂ ਮੋਘਂ ਤਪੋ, ਨਾਫਲਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। ਇਙ੍ਘ ਭਵਨ੍ਤੋ, ਯੋ ਮਯਿ ਮਨੋਪਦੋਸੋ ਤਂ ਪਜਹਥਾ'ਤਿ। 'ਯੋ ਭਵਤਿ ਮਨੋਪਦੋਸੋ ਤਂ ਪਜਹਾਮ। ਕੋ ਨੁ ਭਵਂ ਹੋਤੀ'ਤਿ? 'ਸੁਤੋ ਨੁ ਭਵਤਂ – ਅਸਿਤੋ ਦੇਵਲੋ ਇਸੀ'ਤਿ? 'ਏਵਂ, ਭੋ'। 'ਸੋ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਭੋ, ਹੋਮੀ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਸਤ੍ਤ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸਯੋ ਅਸਿਤਂ ਦੇਵਲਂ ਇਸਿਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤੁਂ ਉਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ।

੪੧੧. ''ਅਥ ਖੋ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਅਸਿਤੋ ਦੇਵਲੋ ਇਸਿ ਸਤ੍ਤ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸਯੋ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਸੁਤਂ ਮੇਤਂ, ਭੋ, ਸਤ੍ਤੰਨ੍ਨਂ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸੀਨਂ ਅਰਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਪਣ੍ਣਕੁਟੀਸੁ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਏਵਰੂਪਂ ਪਾਪਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ – ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ, ਹੀਨੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੁਕ੍ਕੋ ਵਣ੍ਣੋ , ਕਣ੍ਹੋ ਅਞ੍ਞੋ ਵਣ੍ਣੋ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਓਰਸਾ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ'ਤਿ। 'ਏਵਂ, ਭੋ'।

'''ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਪਨ ਭੋਨ੍ਤੋ – ਯਾ ਜਨਿਕਾ ਮਾਤਾ [ਜਨਿਮਾਤਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂਯੇਵ ਅਗਮਾਸਿ, ਨੋ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ'ਨ੍ਤਿ? 'ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ'।

'''ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਪਨ ਭੋਨ੍ਤੋ – ਯਾ ਜਨਿਕਾਮਾਤੁ [ਜਨਿਮਾਤੁ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਮਾਤਾ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਮਾਤੁਮਾਤਾਮਹਯੁਗਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂਯੇਵ ਅਗਮਾਸਿ, ਨੋ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ'ਨ੍ਤਿ? 'ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ'।

'''ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਪਨ ਭੋਨ੍ਤੋ – ਯੋ ਜਨਕੋ ਪਿਤਾ [ਜਨਿਪਿਤਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂਯੇਵ ਅਗਮਾਸਿ, ਨੋ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿ'ਨ੍ਤਿ? 'ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ'।

'''ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਪਨ ਭੋਨ੍ਤੋ – ਯੋ ਜਨਕਪਿਤੁ [ਜਨਿਪਿਤੁ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਪਿਤਾ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਪਿਤੁਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂਯੇਵ ਅਗਮਾਸਿ, ਨੋ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿ'ਨ੍ਤਿ? 'ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ'।

'''ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਪਨ ਭੋਨ੍ਤੋ – ਯਥਾ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਅਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਹੋਤੀ'ਤਿ [ਨ ਮਯਂ ਜਾਨਾਮ ਭੋ ਯਥਾ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਅਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ। ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨ ਭੋ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਅਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ। (ਕ॰)]? 'ਜਾਨਾਮ ਮਯਂ, ਭੋ – ਯਥਾ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਅਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਹੋਤਿ [ਨ ਮਯਂ ਜਾਨਾਮ ਭੋ ਯਥਾ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਅਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ। ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨ ਭੋ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਅਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ। (ਕ॰)]। ਇਧ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਚ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਮਾਤਾ ਚ ਉਤੁਨੀ ਹੋਤਿ, ਗਨ੍ਧਬ੍ਬੋ ਚ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ; ਏਵਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਅਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਹੋਤੀ'ਤਿ।

'''ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਪਨ ਭੋਨ੍ਤੋ – ਤਗ੍ਘ [ਯਗ੍ਘੇ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)], ਸੋ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬੋ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਵੇਸ੍ਸੋ ਵਾ ਸੁਦ੍ਦੋ ਵਾ'ਤਿ? 'ਨ ਮਯਂ, ਭੋ, ਜਾਨਾਮ – ਤਗ੍ਘ ਸੋ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬੋ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਵੇਸ੍ਸੋ ਵਾ ਸੁਦ੍ਦੋ ਵਾ'ਤਿ। 'ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ, ਭੋ,

ਜਾਨਾਥ – ਕੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਹੋਥਾ’ਤਿ? ‘ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ, ਭੋ , ਨ ਮਯਂ ਜਾਨਾਮ – ਕੇ ਮਯਂ ਹੋਮਾ’ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਨਾਮ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨ, ਸਤ੍ਤ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸਯੋ ਅਸਿਤੇਨ ਦੇਵਲੇਨ ਇਸਿਨਾ ਸਕੇ ਜਾਤਿਵਾਦੇ ਸਮਨੁਯੁਞ੍ਜੀਯਮਾਨਾ ਸਮਨੁਗ੍ਗਾਹੀਯਮਾਨਾ ਸਮਨੁਭਾਸੀਯਮਾਨਾ ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ; ਕਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ ਏਤਰਹਿ ਮਯਾ ਸਕਸ੍ਮਿਂ ਜਾਤਿਵਾਦੇ ਸਮਨੁਯੁਞ੍ਜੀਯਮਾਨੋ ਸਮਨੁਗ੍ਗਾਹੀਯਮਾਨੋ ਸਮਨੁਭਾਸੀਯਮਾਨੋ ਸਮ੍ਪਾਯਿਸ੍ਸਸਿ, ਯੇਸਂ ਤ੍ਵਂ ਸਾਚਰਿਯਕੋ ਨ ਪੁਣ੍ਣੋ ਦਬ੍ਬਿਗਾਹੋ’’ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਅਸ੍ਸਲਾਯਨੋ ਮਾਣਵੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ...ਪੇ॰... ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਸ੍ਸਲਾਯਨਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਤਤਿਯਂ।

੪. ਘੋਟਮੁਖਸੁਤ੍ਤਂ

੪੧੨. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਦੇਨੋ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਖੇਮਿਯਮ੍ਬਵਨੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਘੋਟਮੁਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਘੋਟਮੁਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰਂ ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋ ਅਨੁਵਿਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਖੇਮਿਯਮ੍ਬਵਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਦੇਨੋ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਚਙ੍ਕਮਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਘੋਟਮੁਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਉਦੇਨੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਉਦੇਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਉਦੇਨਂ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਂ ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋ ਏਵਮਾਹ – ‘‘ਅਮ੍ਭੋ ਸਮਣ, ‘ਨਤ੍ਥਿ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਜੋ’ [ਪਰਿਬ੍ਬਾਜੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] – ਏਵਂ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਭਵਨ੍ਤਰੂਪਾਨਂ ਵਾ ਅਦਸ੍ਸਨਾ, ਯੋ ਵਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੋ’’ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਦੇਨੋ ਚਙ੍ਕਮਾ ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਘੋਟਮੁਖੋਪਿ ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਚਙ੍ਕਮਾ ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤਂ ਖੋ ਘੋਟਮੁਖਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਦੇਨੋ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ [ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇ (ਬਹੂਸੁ)] ਖੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਆਸਨਾਨਿ। ਸਚੇ ਆਕਙ੍ਖਸਿ, ਨਿਸੀਦਾ’’ਤਿ। ‘‘ਏਤਦੇਵ ਖੋ ਪਨ ਮਯਂ ਭੋਤੋ ਉਦੇਨਸ੍ਸ ਆਗਮਯਮਾਨਾ (ਨ) ਨਿਸੀਦਾਮ। ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਮਾਦਿਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ? ਅਥ ਖੋ ਘੋਟਮੁਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਨੀਚਂ ਆਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਘੋਟਮੁਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਉਦੇਨਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਮ੍ਭੋ ਸਮਣ, ‘ਨਤ੍ਥਿ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਜੋ’ – ਏਵਂ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਭਵਨ੍ਤਰੂਪਾਨਂ ਵਾ ਅਦਸ੍ਸਨਾ, ਯੋ ਵਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੋ’’ਤਿ। ‘‘ਸਚੇ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਤ੍ਵਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਨੁਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸੇਯ੍ਯਾਸਿ; ਯਸ੍ਸ ਚ ਪਨ ਮੇ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਮਮਂਯੇਵ ਤਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਰਿ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਸਿ – ‘ਇਦਂ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਕਥਂ, ਇਮਸ੍ਸ ਕ੍ਵਤ੍ਥੋ’ਤਿ? ਏਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਯਾ ਨੋ ਏਤ੍ਥ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’ਤਿ। ‘‘ਅਨੁਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਖ੍ਵਾਹਂ ਭੋਤੋ ਉਦੇਨਸ੍ਸ ਅਨੁਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਸ੍ਸਾਮਿ; ਯਸ੍ਸ ਚ ਪਨਾਹਂ ਭੋਤੋ ਉਦੇਨਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਤਤ੍ਥ ਉਦੇਨਂ ਉਤ੍ਤਰਿ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ – ‘ਇਦਂ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਕਥਂ, ਇਮਸ੍ਸ ਕ੍ਵਤ੍ਥੋ’ਤਿ? ਏਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਹੋਤੁ ਨੋ ਏਤ੍ਥ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’ਤਿ।

੪੧੩. ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਨ੍ਤੋ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ। ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ? ਇਧ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ ਪਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਹੋਤਿ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ ਪਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਚ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਚ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ ਪਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ , ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਹੋਤਿ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਮੇਸਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਕਤਮੋ ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਤੀ’’ਤਿ?

‘‘ਯ੍ਵਾਯਂ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਅਯਂ ਮੇ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਰਾਧੇਤਿ; ਯੋਪਾਯਂ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਅਯਮ੍ਪਿ ਮੇ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਰਾਧੇਤਿ; ਯੋਪਾਯਂ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਚ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਚ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਅਯਮ੍ਪਿ ਮੇ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਰਾਧੇਤਿ; ਯੋ ਚ ਖੋ ਅਯਂ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਯਮੇਵ ਮੇ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਤੀ’’ਤਿ।

‘‘ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਇਮੇ ਤਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਰਾਧੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ? ‘‘ਯ੍ਵਾਯਂ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸੁਖਕਾਮਂ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਕੂਲਂ ਆਤਾਪੇਤਿ ਪਰਿਤਾਪੇਤਿ; ਇਮਿਨਾ ਮੇ ਅਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਰਾਧੇਤਿ। ਯੋਪਾਯਂ , ਭੋ ਉਦੇਨ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਪਰਂ ਸੁਖਕਾਮਂ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਕੂਲਂ ਆਤਾਪੇਤਿ ਪਰਿਤਾਪੇਤਿ; ਇਮਿਨਾ ਮੇ ਅਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਰਾਧੇਤਿ। ਯੋਪਾਯਂ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਚ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਚ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਪਰਞ੍ਚ ਸੁਖਕਾਮਂ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਕੂਲਂ ਆਤਾਪੇਤਿ ਪਰਿਤਾਪੇਤਿ; ਇਮਿਨਾ ਮੇ ਅਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਰਾਧੇਤਿ। ਯੋ ਚ ਖੋ ਅਯਂ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਸੋ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਪਰਞ੍ਚ ਸੁਖਕਾਮਂ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਕੂਲਂ ਨੇਵ ਆਤਾਪੇਤਿ ਨ ਪਰਿਤਾਪੇਤਿ; ਇਮਿਨਾ ਮੇ ਅਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਤੀ’’ਤਿ।

੪੧੪. ‘‘ਦ੍ਵੇਮਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪਰਿਸਾ। ਕਤਮਾ ਦ੍ਵੇ? ਇਧ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਏਕਚ੍ਚਾ ਪਰਿਸਾ ਸਾਰਤ੍ਤਰਤ੍ਤਾ ਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲੇਸੁ ਪੁਤ੍ਤਭਰਿਯਂ ਪਰਿਯੇਸਤਿ, ਦਾਸਿਦਾਸਂ ਪਰਿਯੇਸਤਿ, ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਂ ਪਰਿਯੇਸਤਿ, ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਪਰਿਯੇਸਤਿ।

‘‘ਇਧ ਪਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਏਕਚ੍ਚਾ ਪਰਿਸਾ ਅਸਾਰਤ੍ਤਰਤ੍ਤਾ ਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲੇਸੁ ਪੁਤ੍ਤਭਰਿਯਂ ਪਹਾਯ, ਦਾਸਿਦਾਸਂ ਪਹਾਯ, ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਂ ਪਹਾਯ, ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਪਹਾਯ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ। ਸ੍ਵਾਯਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਧ ਕਤਮਂ ਤ੍ਵਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਕਤਮਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਬਹੁਲਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਸਿ – ਯਾ ਚਾਯਂ ਪਰਿਸਾ ਸਾਰਤ੍ਤਰਤ੍ਤਾ ਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲੇਸੁ ਪੁਤ੍ਤਭਰਿਯਂ ਪਰਿਯੇਸਤਿ ਦਾਸਿਦਾਸਂ ਪਰਿਯੇਸਤਿ ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਂ ਪਰਿਯੇਸਤਿ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਪਰਿਯੇਸਤਿ, ਯਾ ਚਾਯਂ ਪਰਿਸਾ ਅਸਾਰਤ੍ਤਰਤ੍ਤਾ ਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲੇਸੁ ਪੁਤ੍ਤਭਰਿਯਂ ਪਹਾਯ ਦਾਸਿਦਾਸਂ ਪਹਾਯ ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਂ ਪਹਾਯ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਪਹਾਯ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ’’ਤਿ?

‘‘ਯ੍ਵਾਯਂ , ਭੋ ਉਦੇਨ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤਿ; ਇਮਾਹਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਯਾਯਂ ਪਰਿਸਾ ਅਸਾਰਤ੍ਤਰਤ੍ਤਾ ਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲੇਸੁ ਪੁਤ੍ਤਭਰਿਯਂ ਪਹਾਯ ਦਾਸਿਦਾਸਂ ਪਹਾਯ ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਂ ਪਹਾਯ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਪਹਾਯ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਇਮਿਸ੍ਸਂ ਪਰਿਸਾਯਂ ਬਹੁਲਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ।

‘‘ਇਦਾਨੇਵ ਖੋ ਪਨ ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਭਾਸਿਤਂ – ‘ਮਯਂ ਏਵਂ ਆਜਾਨਾਮ – ਅਮ੍ਭੋ ਸਮਣ, ਨਤ੍ਥਿ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਜੋ, ਏਵਂ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਭਵਨ੍ਤਰੂਪਾਨਂ ਵਾ ਅਦਸ੍ਸਨਾ, ਯੋ ਵਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੋ’’’ਤਿ। ‘‘ਅਦ੍ਧਾ ਮੇਸਾ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਸਾਨੁਗ੍ਗਹਾ ਵਾਚਾ ਭਾਸਿਤਾ। ‘ਅਤ੍ਥਿ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਜੋ’ – ਏਵਂ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਹੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਮਂ ਭਵਂ ਉਦੇਨੋ ਧਾਰੇਤੁ। ਯੇ ਚ ਮੇ ਭੋਤਾ ਉਦੇਨੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਵਿਭਤ੍ਤਾ, ਸਾਧੁ ਮੇ ਭਵਂ, ਉਦੇਨੋ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵਿਭਜਤੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ

ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਸੁਣਾਹਿ, ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਏ੧ਂ, ਭੋ''ਤਿ ਖੋ ਘੋਟਮੁਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਦੇਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਦੇਨੋ ਏਤਦ੧ੋਚ –

੪੧੫. ''ਕਤਮੋ ਚ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ? ਇਧ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਚੇਲਕੋ ਹੋਤਿ ਮੁਤ੍ਤਾਚਾਰੋ ਹਤ੍ਥਾਪਲੇਖਨੋ ਨਏਹਿਭਦ੍ਦਨ੍ਤਿਕੋ ਨਤਿਟ੍ਠਭਦ੍ਦਨ੍ਤਿਕੋ, ਨਾਭਿਹਟੰ ਨ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤੰ ਨ ਨਿਮਨ੍ਤਨੰ ਸਾਦਿਯਤਿ। ਸੋ ਨ ਕੁਮ੍ਭਿਮੁਖਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਕਲੋਪਿਮੁਖਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਏਲ਼ਕਮਨ੍ਤਰੰ, ਨ ਦਣ੍ਡਮਨ੍ਤਰੰ, ਨ ਮੁਸਲਮਨ੍ਤਰੰ, ਨ ਦ੍੧ਿਨ੍ਨੰ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾਨੰ, ਨ ਗਬ੍ਭਿਨਿਯਾ, ਨ ਪਾਯਮਾਨਾਯ , ਨ ਪੁਰਿਸਨ੍ਤਰਗਤਾਯ, ਨ ਸਙ੍ਕਿਤ੍ਤੀਸੁ, ਨ ਯਤ੍ਥ ਸਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਯਤ੍ਥ ਮਕ੍ਖਿਕਾ ਸਣ੍ਡਸਣ੍ਡਚਾਰਿਨੀ, ਨ ਮਚ੍ਛੰ ਨ ਮੰਸੰ, ਨ ਸੁਰੰ ਨ ਮੇਰਯੰ ਨ ਥੁਸੋਦਕੰ ਪਿ੧ਤਿ। ਸੋ ਏਕਾਗਾਰਿਕੋ ੧ਾ ਹੋਤਿ ਏਕਾਲੋਪਿਕੋ, ਦ੍੧ਾਗਾਰਿਕੋ ੧ਾ ਹੋਤਿ ਦ੍੧ਾਲੋਪਿਕੋ...ਪੇ॰... ਸਤ੍ਤਾਗਾਰਿਕੋ ੧ਾ ਹੋਤਿ ਸਤ੍ਤਾਲੋਪਿਕੋ; ਏਕਿਸ੍ਸਾਪਿ ਦਤ੍ਤਿਯਾ ਯਾਪੇਤਿ, ਦ੍੧ੀਹਿਪਿ ਦਤ੍ਤੀਹਿ ਯਾਪੇਤਿ...ਪੇ॰... ਸਤ੍ਤਹਿਪਿ ਦਤ੍ਤੀਹਿ ਯਾਪੇਤਿ; ਏਕਾਹਿਕਮ੍ਪਿ ਆਹਾਰੰ ਆਹਾਰੇਤਿ, ਦ੍੧ੀਹਿਕਮ੍ਪਿ ਆਹਾਰੰ ਆਹਾਰੇਤਿ... ਪੇ॰... ਸਤ੍ਤਾਹਿਕਮ੍ਪਿ ਆਹਾਰੰ ਆਹਾਰੇਤਿ – ਇਤਿ ਏ੧ਰੂਪੰ ਅਦ੍ਧਮਾਸਿਕੰ ਪਰਿਯਾਯਭਤ੍ਤਭੋਜਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ੧ਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਸਾਕਭਕ੍ਖੋ ੧ਾ ਹੋਤਿ, ਸਾਮਾਕਭਕ੍ਖੋ ੧ਾ ਹੋਤਿ, ਨੀ੧ਾਰਭਕ੍ਖੋ ੧ਾ ਹੋਤਿ, ਦਦ੍ਦੁਲਭਕ੍ਖੋ ੧ਾ ਹੋਤਿ , ਹਟਭਕ੍ਖੋ ੧ਾ ਹੋਤਿ, ਕਣਭਕ੍ਖੋ ੧ਾ ਹੋਤਿ, ਆਚਾਮਭਕ੍ਖੋ ੧ਾ ਹੋਤਿ, ਪਿਞ੍ਞਾਕਭਕ੍ਖੋ ੧ਾ ਹੋਤਿ, ਤਿਣਭਕ੍ਖੋ ੧ਾ ਹੋਤਿ, ਗੋਮਯਭਕ੍ਖੋ ੧ਾ ਹੋਤਿ, ੧ਨਮੂਲਫਲਾਹਾਰੋ ਯਾਪੇਤਿ ਪ੧ਤ੍ਤਫਲਭੋਜੀ। ਸੋ ਸਾਣਾਨਿਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਮਸਾਣਾਨਿਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਛ੧ਦੁਸ੍ਸਾਨਿਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਪੰਸੁਕੂਲਾਨਿਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਤਿਰੀਟਾਨਿਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਅਜਿਨਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਅਜਿਨਕ੍ਖਿਪਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਕੁਸਚੀਰਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ੧ਾਕਚੀਰਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਫਲਕਚੀਰਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਕੇਸਕਮ੍ਬਲਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ੧ਾਲ਼ਕਮ੍ਬਲਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ, ਉਲੂਕਪਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਤਿ; ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਲੋਚਕੋਪਿ ਹੋਤਿ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਲੋਚਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ , ਉਬ੍ਭਟ੍ਠਕੋਪਿ ਹੋਤਿ ਆਸਨਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ, ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੋਪਿ ਹੋਤਿ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪ੍ਪਧਾਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਕਣ੍ਟਕਾਪਸ੍ਸਯਿਕੋਪਿ ਹੋਤਿ ਕਣ੍ਟਕਾਪਸ੍ਸਯੇ ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ; ਸਾਯਤਤਿਯਕਮ੍ਪਿ ਉਦਕੋਰੋਹਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ੧ਿਹਰਤਿ – ਇਤਿ ਏ੧ਰੂਪੰ ਅਨੇਕ੧ਿਹਿਤੰ ਕਾਯਸ੍ਸ ਆਤਾਪਨਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ੧ਿਹਰਤਿ। ਅਯੰ ੧ੁਚ੍ਚਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ।

੪੧੬. ''ਕਤਮੋ ਚ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ? ਇਧ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਓਰਬ੍ਭਿਕੋ ਹੋਤਿ ਸੂਕਰਿਕੋ ਸਾਕੁਣਿਕੋ ਮਾਗ੧ਿਕੋ ਲੁਦ੍ਦੋ ਮਚ੍ਛਘਾਤਕੋ ਚੋਰੋ ਚੋਰਘਾਤਕੋ ਗੋਘਾਤਕੋ ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰਿਕੋ – ਯੇ ੧ਾ ਪਨਞ੍ਞੇਪਿ ਕੇਚਿ ਕੁਰੂਰਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ। ਅਯੰ ੧ੁਚ੍ਚਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ।

੪੧੭. ''ਕਤਮੋ ਚ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਚ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਚ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ? ਇਧ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਰਾਜਾ ੧ਾ ਹੋਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਮੁਦ੍ਧਾ੧ਸਿਤ੍ਤੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ੧ਾ ਮਹਾਸਾਲੋ। ਸੋ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮੇਨ ਨਗਰਸ੍ਸ ਨ੧ੰ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍੧ਾ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍੧ਾ ਖਰਾਜਿਨੰ ਨਿ੧ਾਸੇਤ੍੧ਾ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲੇਨ ਕਾਯੰ ਅਬ੍ਭਞ੍ਜਿਤ੍੧ਾ ਮਗ੧ਿਸਾਣੇਨ ਪਿਟ੍ਠਿੰ ਕਣ੍ਡੁ੧ਮਾਨੋ ਨ੧ੰ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰੰ ਪ੧ਿਸਤਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਹੇਸਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਚ ਪੁਰੋਹਿਤੇਨ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਅਨਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਹਰਿਤੁਪਲਿਤ੍ਤਾਯ ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ। ਏਕਿਸ੍ਸਾਯ ਗਾ੧ਿਯਾ ਸਰੂਪ੧ਚ੍ਛਾਯ ਯੰ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਥਨੇ ਖੀਰੰ ਹੋਤਿ ਤੇਨ ਰਾਜਾ ਯਾਪੇਤਿ, ਯੰ ਦੁਤਿਯਸ੍ਮਿੰ ਥਨੇ ਖੀਰੰ ਹੋਤਿ ਤੇਨ ਮਹੇਸੀ ਯਾਪੇਤਿ, ਯੰ ਤਤਿਯਸ੍ਮਿੰ ਥਨੇ ਖੀਰੰ ਹੋਤਿ ਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪੁਰੋਹਿਤੋ ਯਾਪੇਤਿ, ਯੰ ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਮਿੰ ਥਨੇ ਖੀਰੰ ਹੋਤਿ ਤੇਨ ਅਗ੍ਗਿੰ ਜੁਹਤਿ, ਅ੧ਸੇਸੇਨ ੧ਚ੍ਛਕੋ ਯਾਪੇਤਿ। ਸੋ ਏ੧ਮਾਹ – 'ਏਤ੍ਤਕਾ ਉਸਭਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਯਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ, ਏਤ੍ਤਕਾ ੧ਚ੍ਛਤਰਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਯਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ, ਏਤ੍ਤਕਾ ੧ਚ੍ਛਤਰਿਯੋ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਯਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਅਜਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਯਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ', ਏਤ੍ਤਕਾ ਉਰਬ੍ਭਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਯਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਅਸ੍ਸਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਯਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਰੁਕ੍ਖਾ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੁ ਯੂਪਤ੍ਥਾਯ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਦਬ੍ਭਾ ਲੂਯਨ੍ਤੁ ਬਰਿਹਿਸਤ੍ਥਾਯਾ'ਤਿ। ਯੇਪਿਸ੍ਸ ਤੇ ਹੋਨ੍ਤਿ 'ਦਾਸਾ'ਤਿ ੧ਾ 'ਪੇਸ੍ਸਾ'ਤਿ ੧ਾ 'ਕਮ੍ਮਕਰਾ'ਤਿ ੧ਾ ਤੇਪਿ ਦਣ੍ਡਤਜ੍ਜਿਤਾ ਭਯਤਜ੍ਜਿਤਾ ਅਸ੍ਸੁਮੁਖਾ ਰੁਦਮਾਨਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ ੧ੁਚ੍ਚਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਚ ਅਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ , ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਚ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ।

੪੧੮. ''ਕਤਮੋ ਚ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ; ਸੋ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤਿ? ਇਧ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਤਥਾਗਤੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ। ਸੋ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਸਦੇਵਕਂ ਸਮਾਰਕਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਂ ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਪਜਂ ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਤਿ। ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਂ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਂ ਸਾਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ, ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਕੁਲੇ ਪਚ੍ਚਾਜਾਤੋ। ਸੋ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੇ ਸਦ੍ਧਂ ਪਟਿਲਭਤਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਾਪਟਿਲਾਭੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤਿ – 'ਸਮ੍ਬਾਧੋ ਘਰਾਵਾਸੋ ਰਜੋਪਥੋ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ। ਨਯਿਦਂ ਸੁਕਰਂ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁਂ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਪਹਾਯ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾ ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਪਹਾਯ, ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਞਾਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਂ ਪਹਾਯ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾ ਞਾਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਂ ਪਹਾਯ, ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਮਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਂ ਪਹਾਯ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਨਿਹਿਤਦਣ੍ਡੋ ਨਿਹਿਤਸਤ੍ਥੋ ਲਜ੍ਜੀ ਦਯਾਪਨ੍ਨੋ ਸਬ੍ਬਪਾਣਭੂਤਹਿਤਾਨੁਕਮ੍ਪੀ ਵਿਹਰਤਿ।

''ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਪਹਾਯ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ ਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯੀ ਦਿਨ੍ਨਪਾਟਿਕਙ੍ਖੀ। ਅਥੇਨੇਨ ਸੁਚਿਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤਿ।

''ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਹਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਹੋਤਿ ਆਰਾਚਾਰੀ ਵਿਰਤੋ ਮੇਥੁਨਾ ਗਾਮਧਮ੍ਮਾ।

''ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਪਹਾਯ ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ ਸਚ੍ਚਵਾਦੀ ਸਚ੍ਚਸਨ੍ਧੋ ਥੇਤੋ ਪਚ੍ਚਯਿਕੋ ਅਵਿਸਂਵਾਦਕੋ ਲੋਕਸ੍ਸ।

''ਪਿਸੁਣਂ ਵਾਚਂ ਪਹਾਯ ਪਿਸੁਣਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ; ਇਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨ ਅਮੁਤ੍ਰ ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਇਮੇਸਂ ਭੇਦਾਯ, ਅਮੁਤ੍ਰ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨ ਇਮੇਸਂ ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਅਮੂਸਂ ਭੇਦਾਯ। ਇਤਿ ਭਿਨ੍ਨਾਨਂ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਤਾ ਸਹਿਤਾਨਂ ਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਦਾਤਾ, ਸਮਗ੍ਗਾਰਾਮੋ ਸਮਗ੍ਗਰਤੋ ਸਮਗ੍ਗਨਨ੍ਦੀ ਸਮਗ੍ਗਕਰਣਿਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ।

''ਫਰੁਸਂ ਵਾਚਂ ਪਹਾਯ ਫਰੁਸਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਨੇਲਾ ਕਣ੍ਣਸੁਖਾ ਪੇਮਨੀਯਾ ਹਦਯਙ੍ਗਮਾ ਪੋਰੀ ਬਹੁਜਨਕਨ੍ਤਾ ਬਹੁਜਨਮਨਾਪਾ ਤਥਾਰੂਪਿਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ।

''ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਂ ਪਹਾਯ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਕਾਲਵਾਦੀ ਭੂਤਵਾਦੀ ਅਤ੍ਥਵਾਦੀ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਵਿਨਯਵਾਦੀ, ਨਿਧਾਨਵਤਿਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ ਕਾਲੇਨ ਸਾਪਦੇਸਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਵਤਿਂ ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤਂ।

''ਸੋ ਬੀਜਗਾਮਭੂਤਗਾਮਸਮਾਰਮ੍ਭਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ । ਏਕਭਤ੍ਤਿਕੋ ਹੋਤਿ ਰਤ੍ਤੂਪਰਤੋ ਵਿਰਤੋ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾ। ਨਚ੍ਚਗੀਤਵਾਦਿਤਵਿਸੂਕਦਸ੍ਸਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਧਾਰਣਮਣ੍ਡਨਵਿਭੂਸਨਟ੍ਠਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਮਹਾਸਯਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਆਮਕਧਞ੍ਞਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਆਮਕਮਂਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਇਤ੍ਥਿਕੁਮਾਰਿਕਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਦਾਸਿਦਾਸਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਜੇਲ਼ਕਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਕੁਕ੍ਕੁਟਸੂਕਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਹਤ੍ਥਿਗਵਸ੍ਸਵਲ਼ਵਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਦੂਤੇਯ੍ਯਪਹਿਣਗਮਨਾਨੁਯੋਗਾ

ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਤੁਲਾਕੂਟਕੰਸਕੂਟਮਾਨਕੂਟਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਉਕ੍ਕੋਟਨਵਞ੍ਚਨਨਿਕਤਿਸਾਚਿਯੋਗਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਛੇਦਨਵਧਬਨ੍ਧਨਵਿਪਰਾਮੋਸਆਲੋਪਸਹਸਾਕਾਰਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ।

''ਸੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਚੀਵਰੇਨ, ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ। ਸੋ ਯੇਨ ਯੇਨੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤਿ ਸਮਾਦਾਯੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਪਕ੍ਖੀ ਸਕੁਣੋ ਯੇਨ ਯੇਨੇਵ ਡੇਤਿ ਸਪਤ੍ਤਭਾਰੋਵ ਡੇਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਚੀਵਰੇਨ, ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ। ਸੋ ਯੇਨ ਯੇਨੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤਿ ਸਮਾਦਾਯੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਸੋ ਇਮਿਨਾ ਅਰਿਯੇਨ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਨਵਜ੍ਜਸੁਖੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਤਿ।

੪੧੯. ''ਸੋ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੀ ਹੋਤਿ ਨਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਾਹੀ। ਯਤ੍ਵਾਧਿਕਰਣਮੇਨੰ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਅਸੰਵੁਤੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੰ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵੇਯ੍ਯੁੰ ਤਸ੍ਸ ਸੰਵਰਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ, ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸੰਵਰੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋਤੇਨ ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਘਾਨੇਨ ਗਨ੍ਧੰ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾ... ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਰਸੰ ਸਾਯਿਤ੍ਵਾ... ਕਾਯੇਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੰ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ... ਮਨਸਾ ਧਮ੍ਮੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯ ਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੀ ਹੋਤਿ ਨਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਾਹੀ । ਯਤ੍ਵਾਧਿਕਰਣਮੇਨੰ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਅਸੰਵੁਤੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੰ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵੇਯ੍ਯੁੰ ਤਸ੍ਸ ਸੰਵਰਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ, ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸੰਵਰੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋ ਇਮਿਨਾ ਅਰਿਯੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਅਬ੍ਯਾਸੇਕਸੁਖੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਤਿ।

''ਸੋ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਆਲੋਕਿਤੇ ਵਿਲੋਕਿਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਸਮਿਞ੍ਜਿਤੇ ਪਸਾਰਿਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਤ੍ਤਚੀਵਰਧਾਰਣੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਅਸਿਤੇ ਪੀਤੇ ਖਾਯਿਤੇ ਸਾਯਿਤੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਕਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਗਤੇ ਠਿਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਸੁਤ੍ਤੇ ਜਾਗਰਿਤੇ ਭਾਸਿਤੇ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਤਿ।

''ਸੋ ਇਮਿਨਾ ਚ ਅਰਿਯੇਨ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, (ਇਮਾਯ ਚ ਅਰਿਯਾਯ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ,) [ਪਸ੍ਸ ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੬] ਇਮਿਨਾ ਚ ਅਰਿਯੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਇਮਿਨਾ ਚ ਅਰਿਯੇਨ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਵਿਵਿਤ੍ਤੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਭਜਤਿ ਅਰਞ੍ਞੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੰ ਪਬ੍ਬਤੰ ਕਨ੍ਦਰੰ ਗਿਰਿਗੁਹੰ ਸੁਸਾਨੰ ਵਨਪਤ੍ਥੰ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੰ ਪਲਾਲਪੁਞ੍ਜੰ। ਸੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ, ਉਜੁੰ ਕਾਯੰ ਪਣਿਧਾਯ, ਪਰਿਮੁਖੰ ਸਤਿੰ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਸੋ ਅਭਿਜ੍ਝੰ ਲੋਕੇ ਪਹਾਯ ਵਿਗਤਾਭਿਜ੍ਝੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਭਿਜ੍ਝਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਸੋਧੇਤਿ; ਬ੍ਯਾਪਾਦਪਦੋਸੰ ਪਹਾਯ ਅਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ ਸਬ੍ਬਪਾਣਭੂਤਹਿਤਾਨੁਕਮ੍ਪੀ, ਬ੍ਯਾਪਾਦਪਦੋਸਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਸੋਧੇਤਿ; ਥਿਨਮਿਦ੍ਧੰ ਪਹਾਯ ਵਿਗਤਥੀਨਮਿਦ੍ਧੋ ਵਿਹਰਤਿ ਆਲੋਕਸਞ੍ਞੀ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ, ਥੀਨਮਿਦ੍ਧਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਸੋਧੇਤਿ; ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਪਹਾਯ ਅਨੁਦ੍ਧਤੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ, ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਸੋਧੇਤਿ; ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੰ ਪਹਾਯ ਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਕਥੰਕਥੀ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਸੋਧੇਤਿ।

''ਸੋ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਨੀਵਰਣੇ ਪਹਾਯ ਚੇਤਸੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲੀਕਰਣੇ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕੰ ਸਵਿਚਾਰੰ ਵਿਵੇਕਜੰ ਪੀਤਿਸੁਖੰ ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨੰ ਵੂਪਸਮਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੰ ਚੇਤਸੋ ਏਕੋਦਿਭਾਵੰ ਅਵਿਤਕ੍ਕੰ ਅਵਿਚਾਰੰ ਸਮਾਧਿਜੰ ਪੀਤਿਸੁਖੰ ਦੁਤਿਯੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਪੀਤਿਯਾ ਚ ਵਿਰਾਗਾ ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਚ ਵਿਹਰਤਿ ਸਤੋ ਚ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ, ਸੁਖਞ੍ਚ ਕਾਯੇਨ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਤਿ , ਯੰ ਤੰ ਅਰਿਯਾ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ – 'ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਸਤਿਮਾ ਸੁਖਵਿਹਾਰੀ'ਤਿ ਤਤਿਯੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ, ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸੋਮਨਸ੍ਸਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨੰ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾ, ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖੰ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਤਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ।

੪੨੦. ‘‘ਸੋ ਏਵੰ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿੰ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਪਞ੍ਚਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਦਸਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਵੀਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਤਿੰਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯੋ ਜਾਤਿਸਤਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ, ਅਨੇਕੇਪਿ ਸੰਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ ਅਨੇਕੇਪਿ ਵਿਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ ਅਨੇਕੇਪਿ ਸੰਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ – ‘ਅਮੁਤ੍ਰਾਸਿੰ ਏਵੰਨਾਮੋ ਏਵੰਗੋਤ੍ਤੋ ਏਵੰਵਣ੍ਣੋ ਏਵਮਾਹਾਰੋ ਏਵੰਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ; ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਅਮੁਤ੍ਰ ਉਦਪਾਦਿੰ; ਤਤ੍ਰਾਪਾਸਿੰ ਏਵੰਨਾਮੋ ਏਵੰਗੋਤ੍ਤੋ ਏਵੰਵਣ੍ਣੋ ਏਵਮਾਹਾਰੋ ਏਵੰਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਏਵਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ; ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਇਧੂਪਪਨ੍ਨੋ’ਤਿ। ਇਤਿ ਸਾਕਾਰੰ ਸਉਦ੍ਦੇਸੰ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ।

‘‘ਸੋ ਏਵੰ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ – ‘ਇਮੇ ਵਤ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ…ਪੇ॰… ਅਰਿਯਾਨੰ ਉਪਵਾਦਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾ , ਤੇ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯੰ ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਵਿਨਿਪਾਤੰ ਨਿਰਯੰ ਉਪਪਨ੍ਨਾ। ਇਮੇ ਵਾ ਪਨ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ…ਪੇ॰… ਅਰਿਯਾਨੰ ਅਨੁਪਵਾਦਕਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਾ, ਤੇ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿੰ ਸਗ੍ਗੰ ਲੋਕੰ ਉਪਪਨ੍ਨਾ’ਤਿ। ਇਤਿ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਤਿ।

‘‘ਸੋ ਏਵੰ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤਿ। ਸੋ ‘ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖ’ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ, ‘ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ, ‘ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ, ‘ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ; ‘ਇਮੇ ਆਸਵਾ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ, ‘ਅਯੰ ਆਸਵਸਮੁਦਯੋ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ, ‘ਅਯੰ ਆਸਵਨਿਰੋਧੋ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ, ‘ਅਯੰ ਆਸਵਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ’ਤਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਜਾਨਤੋ ਏਵੰ ਪਸ੍ਸਤੋ ਕਾਮਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਵਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣੰ ਹੋਤਿ। ‘ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, ਕਤੰ ਕਰਣੀਯੰ, ਨਾਪਰੰ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ’ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ।

‘‘ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਨਾਤ੍ਤਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਪਰਨ੍ਤਪੋ ਨ ਪਰਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਅਨਤ੍ਤਨ੍ਤਪੋ ਅਪਰਨ੍ਤਪੋ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤੀਭੂਤੋ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਸੰਵੇਦੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ।

੪੨੧. ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਘੋਟਮੁਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਉਦੇਨੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭੋ ਉਦੇਨ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤੰ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਵਾ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗੰ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਾ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤੰ ਧਾਰੇਯ੍ਯ – ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ – ਏਵਮੇਵੰ ਭੋਤਾ ਉਦੇਨੇਨ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਏਸਾਹੰ ਭਵਨ੍ਤੰ ਉਦੇਨੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕੰ ਮੰ ਭਵੰ ਉਦੇਨੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤੰ ਸਰਣੰ ਗਤ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਮਾ ਖੋ ਮੰ ਤ੍ਵੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਸਰਣੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਮੇਵ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਹਿ ਯਮਹੰ ਸਰਣੰ ਗਤੋ’’ਤਿ। ‘‘ਕਹੰ ਪਨ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਏਤਰਹਿ ਸੋ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ? ‘‘ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਖੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਏਤਰਹਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ।

‘‘ਸਚੇਪਿ [ਸਚੇ ਹਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਮਯੰ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਸੁਣੇਯ੍ਯਾਮ ਤੰ ਭ੧ਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਦਸਸੁ ਯੋਜਨੇਸੁ, ਦਸਪਿ ਮਯੰ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਮ ਤੰ ਭ੧ਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਰਹਨ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ। ਸਚੇਪਿ [ਸਚੇ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਸਚੇ ਹਿ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰)] ਮਯੰ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਸੁਣੇਯ੍ਯਾਮ ਤੰ ਭ੧ਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ੧ੀਸਤਿਯਾ ਯੋਜਨੇਸੁ... ਤਿੰਸਾਯ ਯੋਜਨੇਸੁ... ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਾਯ ਯੋਜਨੇਸੁ... ਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਯੋਜਨੇਸੁ, ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਮਯੰ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਮ ਤੰ ਭ੧ਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਰਹਨ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ। ਯੋਜਨਸਤੇ ਚੇਪਿ [ਯੋਜਨਸਤੇਪਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਮਯੰ , ਭੋ ਉਦੇਨ, ਸੁਣੇਯ੍ਯਾਮ ਤੰ ਭ੧ਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ, ਯੋਜਨਸਤਮ੍ਪਿ ਮਯੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਮ ਤੰ ਭ੧ਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਰਹਨ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ।

‘‘ਯਤੋ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੋ ਭ੧ਂ ਗੋਤਮੋ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਮ੍ਪਿ ਮਯੰ ਤੰ ਭ੧ਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕੰ ਮੰ ਭ੧ਂ ਉਦੇਨੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤੰ ਸਰਣੰ ਗਤੰ। ਅਤ੍ਥਿ ਚ ਮੇ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਅਙ੍ਗਰਾਜਾ ਦੇ੧ਸਿਕੰ ਨਿਚ੍ਚਭਿਕ੍ਖੰ ਦਦਾਤਿ , ਤਤੋ ਅਹੰ ਭੋਤੋ ਉਦੇਨਸ੍ਸ ਏਕੰ ਨਿਚ੍ਚਭਿਕ੍ਖੰ ਦਦਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਕਿੰ ਪਨ ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਙ੍ਗਰਾਜਾ ਦੇ੧ਸਿਕੰ ਨਿਚ੍ਚਭਿਕ੍ਖੰ ਦਦਾਤੀ’’ਤਿ? ‘‘ਪਞ੍ਚ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਕਹਾਪਣਸਤਾਨੀ’’ਤਿ। ‘‘ਨ ਖੋ ਨੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਕਪ੍ਪਤਿ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸਚੇ ਤੰ ਭੋਤੋ ਉਦੇਨਸ੍ਸ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ ੧ਿਹਾਰੰ ਭੋਤੋ ਉਦੇਨਸ੍ਸ ਕਾਰਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਸਚੇ ਖੋ ਮੇ ਤ੍੧ਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ੧ਿਹਾਰੰ, ਕਾਰਾਪੇਤੁਕਾਮੋ, ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲੰ ਕਾਰਾਪੇਹੀ’’ਤਿ। ‘‘ਇਮਿਨਾਪਾਹੰ ਭੋਤੋ ਉਦੇਨਸ੍ਸ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਭਿਰਦ੍ਧੋ ਯੰ ਮੰ ਭ੧ਂ ਉਦੇਨੋ ਸਙ੍ਘੇ ਦਾਨੇ ਸਮਾਦਪੇਤਿ। ਏਸਾਹੰ, ਭੋ ਉਦੇਨ, ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਚ ਨਿਚ੍ਚਭਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪਰਾਯ ਚ ਨਿਚ੍ਚਭਿਕ੍ਖਾਯ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲੰ ਕਾਰਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਘੋਟਮੁਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਚ ਨਿਚ੍ਚਭਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪਰਾਯ ਚ ਨਿਚ੍ਚਭਿਕ੍ਖਾਯ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲੰ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਸਾ ਏਤਰਹਿ ‘ਘੋਟਮੁਖੀ’ਤਿ ੧ੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

ਘੋਟਮੁਖਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਚਤੁਤ੍ਥੰ।

੫. ਚਙ੍ਕੀਸੁਤ੍ਤੰ

੪੨੨. ਏ੧ਂ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗ੧ਾ ਕੋਸਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੇਨ ਓਪਾਸਾਦੰ ਨਾਮ ਕੋਸਲਾਨੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੋ ਤਦ੧ਸਰਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦੰ ਭਗ੧ਾ ਓਪਾਸਾਦੇ ੧ਿਹਰਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਓਪਾਸਾਦੰ ਦੇ੧੧ਨੇ ਸਾਲ੧ਨੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਚਙ੍ਕੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਓਪਾਸਾਦੰ ਅਜ੍ਝਾ੧ਸਤਿ ਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸਦੰ ਸਤਿਣਕਟ੍ਠੋਦਕੰ ਸਧਞ੍ਞੰ ਰਾਜਭੋਗ੍ਗੰ ਰਞ੍ਞਾ ਪਸੇਨਦਿਨਾ ਕੋਸਲੇਨ ਦਿਨ੍ਨੰ ਰਾਜਦਾਯੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦੇਯ੍ਯੰ। ਅਸ੍ਸੋਸੁੰ ਖੋ ਓਪਾਸਾਦਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ – ‘‘ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਕੋਸਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਓਪਾਸਾਦੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਓਪਾਸਾਦੇ ੧ਿਹਰਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਓਪਾਸਾਦੰ ਦੇ੧੧ਨੇ ਸਾਲ੧ਨੇ। ਤੰ ਖੋ ਪਨ ਭ੧ਨ੍ਤੰ ਗੋਤਮੰ ਏ੧ਂ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ – ‘ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗ੧ਾ ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ੧ਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕ੧ਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇ੧ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗ੧ਾ’ਤਿ। ਸੋ ਇਮੰ ਲੋਕੰ ਸਦੇ੧ਕੰ ਸਮਾਰਕੰ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕੰ ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿੰ ਪਜੰ ਸਦੇ੧ਮਨੁਸ੍ਸੰ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍੧ਾ ਪ੧ੇਦੇਤਿ। ਸੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣੰ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣੰ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣੰ ਸਾਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ, ਕੇ੧ਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਸਾਧੁ ਖੋ ਪਨ ਤਥਾਰੂਪਾਨੰ ਅਰਹਤੰ ਦਸ੍ਸਨੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ।

੪੨੩. ਅਥ ਖੋ ਓਪਾਸਾਦਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ ਓਪਾਸਾਦਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍੧ਾ ਸਙ੍ਘਸਙ੍ਘੀ ਗਣੀਭੂਤਾ ਉਤ੍ਤਰੇਨਮੁਖਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਦੇ੧੧ਨੰ ਸਾਲ੧ਨੰ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਚਙ੍ਕੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦੇ ਦਿ੧ਾਸੇਯ੍ਯੰ ਉਪਗਤੋ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਚਙ੍ਕੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਓਪਾਸਾਦਕੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇ ਓਪਾਸਾਦਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍੧ਾ ਸਙ੍ਘਸਙ੍ਘੀ ਗਣੀਭੂਤੇ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਮੁਖੰ ਯੇਨ ਦੇ੧੧ਨੰ ਸਾਲ੧ਨੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ। ਦਿਸ੍੧ਾ ਖਤ੍ਤੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਖਤ੍ਤੇ, ਓਪਾਸਾਦਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ ਓਪਾਸਾਦਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍੧ਾ ਸਙ੍ਘਸਙ੍ਘੀ ਗਣੀਭੂਤਾ ਉਤ੍ਤਰੇਨਮੁਖਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਦੇ੧੧ਨੰ ਸਾਲ੧ਨ’’ਨ੍ਤਿ? ‘‘ਅਤ੍ਥਿ, ਭੋ ਚਙ੍ਕੀ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ

ਸਕਜਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਕੋਸਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਓਪਾਸਾਦਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਓਪਾਸਾਦੇ ਵਿਹਰਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਓਪਾਸਾਦਂ ਦੇਵਵਨੇ ਸਾਲਵਨੇ। ਤਂ ਖੋ ਪਨ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਏਵਂ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ'ਤਿ। ਤਮੇਤੇ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭੋ ਖਤ੍ਤੇ, ਯੇਨ ਓਪਾਸਾਦਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਓਪਾਸਾਦਕੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇ ਏਵਂ ਵਦੇਹਿ – 'ਚਙ੍ਕੀ, ਭੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਏਵਮਾਹ – ਆਗਮੇਨ੍ਤੁ ਕਿਰ ਭੋਨ੍ਤੋ, ਚਙ੍ਕੀਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ'''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭੋ''ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਖਤ੍ਤੋ ਚਙ੍ਕਿਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਓਪਾਸਾਦਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਓਪਾਸਾਦਕੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਚਙ੍ਕੀ, ਭੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਏਵਮਾਹ – 'ਆਗਮੇਨ੍ਤੁ ਕਿਰ ਭੋਨ੍ਤੋ, ਚਙ੍ਕੀਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ'''ਤਿ।

੪੨੪. ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਨਾਨਾਵੇਰਜ੍ਜਕਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਤਾਨਿ ਓਪਾਸਾਦੇ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ। ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ ਖੋ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ – ''ਚਙ੍ਕੀ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਯੇਨ ਚਙ੍ਕੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਚਙ੍ਕਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ''ਸਚ੍ਚਂ ਕਿਰ ਭਵਂ ਚਙ੍ਕੀ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ? ''ਏਵਂ ਖੋ ਮੇ, ਭੋ, ਹੋਤਿ – 'ਅਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮੀ'''ਤਿ। ''ਮਾ ਭਵਂ ਚਙ੍ਕੀ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਨ ਅਰਹਤਿ ਭਵਂ ਚਙ੍ਕੀ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ; ਸਮਣੋਤ੍ਵੇਵ ਗੋਤਮੋ ਅਰਹਤਿ ਭਵਨ੍ਤਂ ਚਙ੍ਕਿਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ। ਭਵਞ੍ਹਿ ਚਙ੍ਕੀ ਉਭਤੋ ਸੁਜਾਤੋ ਮਾਤਿਤੋ ਚ ਪਿਤਿਤੋ ਚ ਸਂਸੁਦ੍ਧਗਹਣਿਕੋ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ ਅਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਅਨੁਪਕ੍ਕੁਟ੍ਠੋ ਜਾਤਿਵਾਦੇਨ। ਯਮ੍ਪਿ ਭਵਂ ਚਙ੍ਕੀ ਉਭਤੋ ਸੁਜਾਤੋ ਮਾਤਿਤੋ ਚ ਪਿਤਿਤੋ ਚ ਸਂਸੁਦ੍ਧਗਹਣਿਕੋ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ ਅਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਅਨੁਪਕ੍ਕੁਟ੍ਠੋ ਜਾਤਿਵਾਦੇਨ, ਇਮਿਨਾਪਙ੍ਗੇਨ ਨ ਅਰਹਤਿ ਭਵਂ ਚਙ੍ਕੀ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ; ਸਮਣੋਤ੍ਵੇਵ ਗੋਤਮੋ ਅਰਹਤਿ ਭਵਨ੍ਤਂ ਚਙ੍ਕਿਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ। ਭਵਞ੍ਹਿ ਚਙ੍ਕੀ ਅਡ੍ਢੋ ਮਹਦ੍ਧਨੋ ਮਹਾਭੋਗੋ...ਪੇ॰... ਭਵਞ੍ਹਿ ਚਙ੍ਕੀ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨਂ ਪਾਰਗੂ ਸਨਿਘਣ੍ਡੁਕੇਟੁਭਾਨਂ ਸਾਕ੍ਖਰਪ੍ਪਭੇਦਾਨਂ ਇਤਿਹਾਸਪਞ੍ਚਮਾਨਂ, ਪਦਕੋ, ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੋ, ਲੋਕਾਯਤਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਅਨਵਯੋ...ਪੇ॰... ਭਵਞ੍ਹਿ ਚਙ੍ਕੀ ਅਭਿਰੂਪੋ ਦਸ੍ਸਨੀਯੋ ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਪਰਮਾਯ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਣ੍ਣੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਚ੍ਛਸੀ [ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਚ੍ਚਸੀ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਅਖੁਦ੍ਦਾਵਕਾਸੋ ਦਸ੍ਸਨਾਯ...ਪੇ॰... ਭਵਞ੍ਹਿ ਚਙ੍ਕੀ ਸੀਲਵਾ ਵੁਦ੍ਧਸੀਲੀ ਵੁਦ੍ਧਸੀਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ...ਪੇ॰... ਭਵਞ੍ਹਿ ਚਙ੍ਕੀ ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਚੋ ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਕ੍ਕਰਣੋ ਪੋਰਿਯਾ ਵਾਚਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਯ ਅਨੇਲਗਲਾਯ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਿਯਾ...ਪੇ॰... ਭਵਞ੍ਹਿ ਚਙ੍ਕੀ ਬਹੂਨਂ ਆਚਰਿਯਪਾਚਰਿਯੋ, ਤੀਣਿ ਮਾਣਵਕਸਤਾਨਿ ਮਨ੍ਤੇ ਵਾਚੇਤਿ...ਪੇ॰... ਭਵਞ੍ਹਿ ਚਙ੍ਕੀ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਤੋ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ...ਪੇ॰... ਭਵਞ੍ਹਿ ਚਙ੍ਕੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਤੋ ਗਰੁਕਤੋ ਮਾਨਿਤੋ ਪੂਜਿਤੋ ਅਪਚਿਤੋ...ਪੇ॰... ਭਵਞ੍ਹਿ ਚਙ੍ਕੀ ਓਪਾਸਾਦਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਿ ਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸਦਂ ਸਤਿਣਕਟ੍ਠੋਦਕਂ ਸਧਞ੍ਞਂ ਰਾਜਭੋਗ੍ਗਂ ਰਞ੍ਞਾ ਪਸੇਨਦਿਨਾ ਕੋਸਲੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਰਾਜਦਾਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦੇਯ੍ਯਂ। ਯਮ੍ਪਿ ਭਵਂ ਚਙ੍ਕੀ ਓਪਾਸਾਦਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਿ ਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸਦਂ ਸਤਿਣਕਟ੍ਠੋਦਕਂ ਸਧਞ੍ਞਂ ਰਾਜਭੋਗ੍ਗਂ ਰਞ੍ਞਾ ਪਸੇਨਦਿਨਾ ਕੋਸਲੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਰਾਜਦਾਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦੇਯ੍ਯਂ, ਇਮਿਨਾਪਙ੍ਗੇਨ ਨ ਅਰਹਤਿ ਭਵਂ ਚਙ੍ਕੀ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ; ਸਮਣੋਤ੍ਵੇਵ ਗੋਤਮੋ ਅਰਹਤਿ ਭਵਨ੍ਤਂ ਚਙ੍ਕਿਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ।

੪੨੫. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਚਙ੍ਕੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭੋ, ਮਮਪਿ ਸੁਣਾਥ, ਯਥਾ ਮਯਮੇਵ ਅਰਹਾਮ ਤਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ; ਨਤ੍ਵੇਵ ਅਰਹਤਿ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ। ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਉਭਤੋ ਸੁਜਾਤੋ ਮਾਤਿਤੋ ਚ ਪਿਤਿਤੋ ਚ ਸਂਸੁਦ੍ਧਗਹਣਿਕੋ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ ਅਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਅਨੁਪਕ੍ਕੁਟ੍ਠੋ ਜਾਤਿਵਾਦੇਨ। ਯਮ੍ਪਿ, ਭੋ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਉਭਤੋ ਸੁਜਾਤੋ ਮਾਤਿਤੋ ਚ ਪਿਤਿਤੋ ਚ ਸਂਸੁਦ੍ਧਗਹਣਿਕੋ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ ਅਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਅਨੁਪਕ੍ਕੁਟ੍ਠੋ ਜਾਤਿਵਾਦੇਨ, ਇਮਿਨਾਪਙ੍ਗੇਨ ਨ ਅਰਹਤਿ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ; ਅਥ ਖੋ ਮਯਮੇਵ ਅਰਹਾਮ ਤਂ ਭਵਨ੍ਤਂ

ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ [ਏਤ੍ਥ ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦੪ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਗੁਣਪਦਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ]। ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਪਹੂਤਂ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਂ ਓਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਭੂਮਿਗਤਞ੍ਚ ਵੇਹਾਸਟ੍ਠਞ੍ਚ...ਪੇ॰... ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਦਹਰੋਵ ਸਮਾਨੋ ਯੁਵਾ ਸੁਸੁਕਾਲ਼ਕੇਸੋ ਭਦ੍ਰੇਨ ਯੋਬ੍ਬਨੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪਠਮੇਨ ਵਯਸਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ...ਪੇ॰... ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਅਕਾਮਕਾਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਅਸ੍ਸੁਮੁਖਾਨਂ ਰੁਦਨ੍ਤਾਨਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ...ਪੇ॰... ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਅਭਿਰੂਪੋ ਦਸ੍ਸਨੀਯੋ ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਪਰਮਾਯ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਣ੍ਣੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਚ੍ਛਸੀ ਅਖੁਦ੍ਦਾਵਕਾਸੋ ਦਸ੍ਸਨਾਯ...ਪੇ॰... ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਸੀਲਵਾ ਅਰਿਯਸੀਲੀ ਕੁਸਲਸੀਲੀ ਕੁਸਲੇਨ ਸੀਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ...ਪੇ॰... ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਚੋ ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਕ੍ਕਰਣੋ ਪੋਰਿਯਾ ਵਾਚਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਯ ਅਨੇਲ਼ਗਲਾਯ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਿਯਾ...ਪੇ॰... ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਬਹੂਨਂ ਆਚਰਿਯਪਾਚਰਿਯੋ...ਪੇ॰... ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਖੀਣਕਾਮਰਾਗੋ ਵਿਗਤਚਾਪਲ੍ਲੋ...ਪੇ॰... ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਕਮ੍ਮਵਾਦੀ ਕਿਰਿਯਵਾਦੀ ਅਪਾਪਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਾਯ ਪਜਾਯ...ਪੇ॰... ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਉਚ੍ਚਾ ਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾ...ਪੇ॰... ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਅਡ੍ਢਾ ਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਮਹਦ੍ਧਨਾ ਮਹਾਭੋਗਾ...ਪੇ॰... ਸਮਣਂ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮਂ ਤਿਰੋਰਟ੍ਠਾ ਤਿਰੋਜਨਪਦਾ ਸਂਪੁਚ੍ਛਿਤੁਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮਣਂ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮਂ ਅਨੇਕਾਨਿ ਦੇਵਤਾਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਪਾਣੇਹਿ ਸਰਣਂ ਗਤਾਨਿ...ਪੇ॰... ਸਮਣਂ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮਂ ਏਵਂ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ'ਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ...ਪੇ॰... [ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦੪ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਗੁਣਪਦਾਨਂ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ] ਸਮਣਂ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮਂ ਰਾਜਾ ਮਾਗਧੋ ਸੇਨਿਯੋ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰੋ ਪਾਣੇਹਿ ਸਰਣਂ ਗਤੋ...ਪੇ॰... ਸਮਣਂ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮਂ ਰਾਜਾ ਪਸੇਨਦਿ ਕੋਸਲੋ ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰੋ ਪਾਣੇਹਿ ਸਰਣਂ ਗਤੋ...ਪੇ॰... ਸਮਣਂ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿ ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰੋ ਪਾਣੇਹਿ ਸਰਣਂ ਗਤੋ...ਪੇ॰... ਸਮਣੋ ਖਲੁ, ਭੋ, ਗੋਤਮੋ ਓਪਾਸਾਦਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਓਪਾਸਾਦੇ ਵਿਹਰਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਓਪਾਸਾਦਂ ਦੇਵਵਨੇ ਸਾਲਵਨੇ। ਯੇ ਖੋ ਤੇ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਗਾਮਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਤਿਥੀ ਨੋ ਤੇ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਤਿਥੀ ਖੋ ਪਨਮ੍ਹੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾਤਬ੍ਬਾ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬਾ ਮਾਨੇਤਬ੍ਬਾ ਪੂਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਯਮ੍ਪਿ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਓਪਾਸਾਦਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਓਪਾਸਾਦੇ ਵਿਹਰਤਿ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਓਪਾਸਾਦਂ ਦੇਵਵਨੇ ਸਾਲਵਨੇ, ਅਤਿਥਿਮ੍ਹਾਕਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ। ਅਤਿਥਿ ਖੋ ਪਨਮ੍ਹੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬੋ ਮਾਨੇਤਬ੍ਬੋ ਪੂਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਿਨਾਪਙ੍ਗੇਨ ਨ ਅਰਹਤਿ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ; ਅਥ ਖੋ ਮਯਮੇਵ ਅਰਹਾਮ ਤਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ। ਏਤ੍ਤਕੇ ਖੋ ਅਹਂ, ਭੋ, ਤਸ੍ਸ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੇ ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਮਿ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਏਤ੍ਤਕਵਣ੍ਣੋ; ਅਪਰਿਮਾਣਵਣ੍ਣੋ ਹਿ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ। ਏਕਮੇਕੇਨਪਿ ਤੇਨ [ਏਕਮੇਕੇਨਪਿ ਭੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਅਙ੍ਗੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਨ ਅਰਹਤਿ, ਸੋ, ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ; ਅਥ ਖੋ ਮਯਮੇਵ ਅਰਹਾਮ ਤਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਹਿ, ਭੋ, ਸਬ੍ਬੇਵ ਮਯਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ।

੪੨੬. ਅਥ ਖੋ ਚਙ੍ਕੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਮਹਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਵੁਦ੍ਧੇਹਿ ਵੁਦ੍ਧੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਕਾਪਟਿਕੋ [ਕਾਪਠਿਕੋ (ਸੀ॰ ਪੀ॰), ਕਾਪਦਿਕੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਨਾਮ ਮਾਣਵੋ ਦਹਰੋ ਵੁਤ੍ਤਸਿਰੋ ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕੋ ਜਾਤਿਯਾ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨਂ ਪਾਰਗੂ ਸਨਿਘਣ੍ਡੁਕੇਟੁਭਾਨਂ ਸਾਕ੍ਖਰਪ੍ਪਭੇਦਾਨਂ ਇਤਿਹਾਸਪਞ੍ਚਮਾਨਂ, ਪਦਕੋ, ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੋ, ਲੋਕਾਯਤਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਅਨਵਯੋ ਤਸ੍ਸਂ ਪਰਿਸਾਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਵੁਦ੍ਧਾਨਂ ਵੁਦ੍ਧਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤਯਮਾਨਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਕਥਂ ਓਪਾਤੇਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਕਾਪਟਿਕਂ ਮਾਣਵਂ ਅਪਸਾਦੇਤਿ – ''ਮਾਯਸ੍ਮਾ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਵੁਦ੍ਧਾਨਂ ਵੁਦ੍ਧਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਮਨ੍ਤਯਮਾਨਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਕਥਂ ਓਪਾਤੇਤੁ। ਕਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਆਗਮੇਤੂ''ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਚਙ੍ਕੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਮਾ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਕਾਪਟਿਕਂ ਮਾਣਵਂ ਅਪਸਾਦੇਸਿ। ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਚ ਕਾਪਟਿਕੋ ਮਾਣਵੋ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਚ ਕਾਪਟਿਕੋ

ਮਾਣਵੋ, ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਚ ਕਾਪਟਿਕੋ ਮਾਣਵੋ, ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਕ੍ਕਰਣੋ ਚ ਕਾਪਟਿਕੋ ਮਾਣਵੋ, ਪਹੋਤਿ ਚ ਕਾਪਟਿਕੋ ਮਾਣਵੋ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ ਪਟਿਮਨ੍ਤੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਦ੍ਧਾ ਖੋ ਕਾਪਟਿਕਸ੍ਸ [ਏਤਦਹੋਸਿ ''ਕਾਪਟਿਕਸ੍ਸ (ਕ॰)] ਮਾਣਵਸ੍ਸ ਤੇਵਿਜ੍ਜਕੇ ਪਾਵਚਨੇ ਕਥਾ [ਕਥਂ (ਸੀ॰ ਕ॰), ਕਥਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਂਪੁਰੇਕ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਕਾਪਟਿਕਸ੍ਸ ਮਾਣਵਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਯਦਾ ਮੇ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਚਕ੍ਖੁਂ ਉਪਸਂਹਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥਾਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਕਾਪਟਿਕਸ੍ਸ ਮਾਣਵਸ੍ਸ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਮਞ੍ਞਾਯ ਯੇਨ ਕਾਪਟਿਕੋ ਮਾਣਵੋ ਤੇਨ ਚਕ੍ਖੂਨਿ ਉਪਸਂਹਾਸਿ।

੪੨੭. ਅਥ ਖੋ ਕਾਪਟਿਕਸ੍ਸ ਮਾਣਵਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਤਿ ਖੋ ਮਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਕਾਪਟਿਕੋ ਮਾਣਵੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਯਦਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਪੋਰਾਣਂ ਮਨ੍ਤਪਦਂ ਇਤਿਹਿਤਿਹਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਪਿਟਕਸਮ੍ਪਦਾਯ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਕਂਸੇਨ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ – 'ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞ'ਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਕਿਮਾਹਾ''ਤਿ? ''ਕਿਂ ਪਨ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਯੋ ਏਵਮਾਹ – 'ਅਹਮੇਤਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਅਹਮੇਤਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ। ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞ'''ਨ੍ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ''। ''ਕਿਂ ਪਨ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਕਾਚਰਿਯੋਪਿ , ਏਕਾਚਰਿਯਪਾਚਰਿਯੋਪਿ, ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਆਚਰਿਯਮਹਯੁਗਾਪਿ, ਯੋ ਏਵਮਾਹ – 'ਅਹਮੇਤਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਅਹਮੇਤਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ। ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞ'''ਨ੍ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ''। ''ਕਿਂ ਪਨ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਯੇਪਿ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਕਾ ਇਸਯੋ ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਕਤ੍ਤਾਰੋ ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਾਰੋ ਯੇਸਮਿਦਂ ਏਤਰਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪੋਰਾਣਂ ਮਨ੍ਤਪਦਂ ਗੀਤਂ ਪਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮਿਹਿਤਂ ਤਦਨੁਗਾਯਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਭਾਸਨ੍ਤਿ ਭਾਸਿਤਮਨੁਭਾਸਨ੍ਤਿ ਵਾਚਿਤਮਨੁਵਾਚੇਨ੍ਤਿ ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਅਟ੍ਠਕੋ ਵਾਮਕੋ ਵਾਮਦੇਵੋ ਵੇਸ੍ਸਾਮਿਤ੍ਤੋ ਯਮਤਗ੍ਗਿ ਅਙ੍ਗੀਰਸੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਵਾਸੇਟ੍ਠੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗੁ, ਤੇਪਿ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਮਯਮੇਤਂ ਜਾਨਾਮ, ਮਯਮੇਤਂ ਪਸ੍ਸਾਮ। ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞ'''ਨ੍ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ''।

''ਇਤਿ ਕਿਰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਨਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਯੋ ਏਵਮਾਹ – 'ਅਹਮੇਤਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਅਹਮੇਤਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ। ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞ'ਨ੍ਤਿ; ਨਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਕਾਚਰਿਯੋਪਿ ਏਕਾਚਰਿਯਪਾਚਰਿਯੋਪਿ, ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਆਚਰਿਯਮਹਯੁਗਾਪਿ, ਯੋ ਏਵਮਾਹ – 'ਅਹਮੇਤਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਅਹਮੇਤਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ। ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞ'ਨ੍ਤਿ; ਯੇਪਿ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਕਾ ਇਸਯੋ ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਕਤ੍ਤਾਰੋ ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਾਰੋ ਯੇਸਮਿਦਂ ਏਤਰਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪੋਰਾਣਂ ਮਨ੍ਤਪਦਂ ਗੀਤਂ ਪਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮਿਹਿਤਂ ਤਦਨੁਗਾਯਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਭਾਸਨ੍ਤਿ ਭਾਸਿਤਮਨੁਭਾਸਨ੍ਤਿ ਵਾਚਿਤਮਨੁਵਾਚੇਨ੍ਤਿ ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਅਟ੍ਠਕੋ ਵਾਮਕੋ ਵਾਮਦੇਵੋ ਵੇਸ੍ਸਾਮਿਤ੍ਤੋ ਯਮਤਗ੍ਗਿ ਅਙ੍ਗੀਰਸੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਵਾਸੇਟ੍ਠੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗੁ, ਤੇਪਿ ਨ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਮਯਮੇਤਂ ਜਾਨਾਮ, ਮਯਮੇਤਂ ਪਸ੍ਸਾਮ। ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞ'ਨ੍ਤਿ।

੪੨੮. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਅਨ੍ਧਵੇਣਿ ਪਰਮ੍ਪਰਾਸਂਸਤ੍ਤਾ ਪੁਰਿਮੋਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮੋਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮੋਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਅਨ੍ਧਵੇਣੂਪਮਂ ਮਞ੍ਞੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਭਾਸਿਤਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ – ਪੁਰਿਮੋਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮੋਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮੋਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ , ਨਨੁ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਅਮੂਲਿਕਾ ਸਦ੍ਧਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ? ''ਨ ਖ੍ਵੇਤ੍ਥ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਦ੍ਧਾਯੇਵ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਸ੍ਸਵਾਪੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਸਦ੍ਧਂ ਅਗਮਾਸਿ, ਅਨੁਸ੍ਸਵਂ ਇਦਾਨਿ ਵਦੇਸਿ। ਪਞ੍ਚ ਖੋ ਇਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਧਮ੍ਮਾ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਦ੍ਵੇਧਾ ਵਿਪਾਕਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਸਦ੍ਧਾ, ਰੁਚਿ, ਅਨੁਸ੍ਸਵੋ, ਆਕਾਰਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿ – ਇਮੇ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ , ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਦ੍ਵੇਧਾ ਵਿਪਾਕਾ। ਅਪਿ ਚ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਸੁਸਦ੍ਦਹਿਤਂਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਹੋਤਿ ਰਿਤ੍ਤਂ ਤੁਚ੍ਛਂ ਮੁਸਾ; ਨੋ ਚੇਪਿ ਸੁਸਦ੍ਦਹਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਹੋਤਿ ਭੂਤਂ ਤਚ੍ਛਂ ਅਨਞ੍ਞਥਾ। ਅਪਿ ਚ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ , ਸੁਰੁਚਿਤਂਯੇਵ ਹੋਤਿ... ਪੇ॰... ਸ੍ਵਾਨੁਸ੍ਸੁਤਂਯੇਵ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸੁਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤਂਯੇਵ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸੁਨਿਜ੍ਝਾਯਿਤਂਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਹੋਤਿ ਰਿਤ੍ਤਂ ਤੁਚ੍ਛਂ ਮੁਸਾ; ਨੋ ਚੇਪਿ ਸੁਨਿਜ੍ਝਾਯਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਹੋਤਿ ਭੂਤਂ ਤਚ੍ਛਂ ਅਨਞ੍ਞਥਾ। ਸਚ੍ਚਮਨੁਰਕ੍ਖਤਾ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ ਪੁਰਿਸੇਨ ਨਾਲਮੇਤ੍ਥ ਏਕਂਸੇਨ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਨ੍ਤੁਂ – 'ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞ'''ਨ੍ਤਿ।

੪੨੯. ''ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਚ੍ਚਾਨੁਰਕ੍ਖਣਾ ਹੋਤਿ, ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਚ੍ਚਮਨੁਰਕ੍ਖਤਿ? ਸਚ੍ਚਾਨੁਰਕ੍ਖਣਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ''ਸਦ੍ਧਾ ਚੇਪਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹੋਤਿ; 'ਏਵਂ ਮੇ ਸਦ੍ਧਾ'ਤਿ – ਇਤਿ ਵਦਂ ਸਚ੍ਚਮਨੁਰਕ੍ਖਤਿ [ਏਵਮੇਵ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਇਤਿ ਵਾ, ਤਂ ਸਚ੍ਚਮਨੁਰਕ੍ਖਤਿ (ਕ॰)], ਨਤ੍ਵੇਵ ਤਾਵ ਏਕਂਸੇਨ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਚ੍ਛਤਿ – 'ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞ'ਨ੍ਤਿ ( ) [(ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ ਸਚ੍ਚਾਨੁਰਕ੍ਖਣਾ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਚ੍ਚਮਨੁਰਕ੍ਖਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਮਯਂ ਸਚ੍ਚਾਨੁਰਕ੍ਖਣਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਮ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਤਾਵ ਸਚ੍ਚਾਨੁਬੋਧੋ ਹੋਤਿ) (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]। ਰੁਚਿ ਚੇਪਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਅਨੁਸ੍ਸਵੋ ਚੇਪਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਆਕਾਰਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਚੇਪਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਚੇਪਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹੋਤਿ; 'ਏਵਂ ਮੇ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤੀ'ਤਿ – ਇਤਿ ਵਦਂ ਸਚ੍ਚਮਨੁਰਕ੍ਖਤਿ, ਨਤ੍ਵੇਵ ਤਾਵ ਏਕਂਸੇਨ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਚ੍ਛਤਿ – 'ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞ'ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਸਚ੍ਚਾਨੁਰਕ੍ਖਣਾ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਚ੍ਚਮਨੁਰਕ੍ਖਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਮਯਂ ਸਚ੍ਚਾਨੁਰਕ੍ਖਣਂ ਪਞ੍ਞਪੇਮ; ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਤਾਵ ਸਚ੍ਚਾਨੁਬੋਧੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

੪੩੦. ''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਚ੍ਚਾਨੁਰਕ੍ਖਣਾ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਚ੍ਚਮਨੁਰਕ੍ਖਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਮਯਂ ਸਚ੍ਚਾਨੁਰਕ੍ਖਣਂ ਪੇਕ੍ਖਾਮ। ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਚ੍ਚਾਨੁਬੋਧੋ ਹੋਤਿ, ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਚ੍ਚਮਨੁਬੁਜ੍ਝਤਿ? ਸਚ੍ਚਾਨੁਬੋਧਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ''ਇਧ [ਇਧ ਕਿਰ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)], ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਗਾਮਂ ਵਾ ਨਿਗਮਂ ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਮੇਨਂ ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੀਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਮਨ੍ਨੇਸਤਿ – ਲੋਭਨੀਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਦੋਸਨੀਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਮੋਹਨੀਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਇਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਤਥਾਰੂਪਾ ਲੋਭਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਯਥਾਰੂਪੇਹਿ ਲੋਭਨੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਅਜਾਨਂ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯ – ਜਾਨਾਮੀਤਿ, ਅਪਸ੍ਸਂ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯ – ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ, ਪਰਂ ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਸਮਾਦਪੇਯ੍ਯ ਯਂ ਪਰੇਸਂ ਅਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯਾਤਿ? ਤਮੇਨਂ ਸਮਨ੍ਨੇਸਮਾਨੋ ਏਵਂ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਖੋ ਇਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਤਥਾਰੂਪਾ ਲੋਭਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਯਥਾਰੂਪੇਹਿ ਲੋਭਨੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਅਜਾਨਂ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯ – ਜਾਨਾਮੀਤਿ, ਅਪਸ੍ਸਂ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯ – ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ, ਪਰਂ ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਸਮਾਦਪੇਯ੍ਯ ਯਂ ਪਰੇਸਂ ਅਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ [ਦੁਕ੍ਖਾਯਾਤਿ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)]। ਤਥਾਰੂਪੋ [ਤਥਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਖੋ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਤਥਾਰੂਪੋ [ਤਥਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਵਚੀਸਮਾਚਾਰੋ ਯਥਾ ਤਂ ਅਲੁਦ੍ਧਸ੍ਸ। ਯਂ ਖੋ ਪਨ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਦੁਦ੍ਦਸੋ ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ ਸਨ੍ਤੋ ਪਣੀਤੋ ਅਤਕ੍ਕਾਵਚਰੋ ਨਿਪੁਣੋ ਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯੋ; ਨ ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਦੇਸਿਯੋ ਲੁਦ੍ਧੇਨਾ'''ਤਿ।

੪੩੧. ''ਯਤੋ ਨਂ ਸਮਨ੍ਨੇਸਮਾਨੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਲੋਭਨੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ ਤਤੋ ਨਂ ਉਤ੍ਤਰਿ ਸਮਨ੍ਨੇਸਤਿ ਦੋਸਨੀਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਇਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਤਥਾਰੂਪਾ ਦੋਸਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਯਥਾਰੂਪੇਹਿ ਦੋਸਨੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਅਜਾਨਂ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯ – ਜਾਨਾਮੀਤਿ, ਅਪਸ੍ਸਂ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯ – ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ, ਪਰਂ ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਸਮਾਦਪੇਯ੍ਯ ਯਂ ਪਰੇਸਂ ਅਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯਾਤਿ? ਤਮੇਨਂ ਸਮਨ੍ਨੇਸਮਾਨੋ ਏਵਂ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਖੋ ਇਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਤਥਾਰੂਪਾ ਦੋਸਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਯਥਾਰੂਪੇਹਿ ਦੋਸਨੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਅਜਾਨਂ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯ – ਜਾਨਾਮੀਤਿ, ਅਪਸ੍ਸਂ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯ – ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ, ਪਰਂ ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਸਮਾਦਪੇਯ੍ਯ ਯਂ ਪਰੇਸਂ ਅਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ। ਤਥਾਰੂਪੋ ਖੋ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਵਚੀਸਮਾਚਾਰੋ ਯਥਾ ਤਂ ਅਦੁਟ੍ਠਸ੍ਸ। ਯਂ ਖੋ ਪਨ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਦੁਦ੍ਦਸੋ ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ ਸਨ੍ਤੋ ਪਣੀਤੋ ਅਤਕ੍ਕਾਵਚਰੋ ਨਿਪੁਣੋ ਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯੋ; ਨ ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਦੇਸਿਯੋ ਦੁਟ੍ਠੇਨਾ'''ਤਿ।

੪੩੨. ''ਯਤੋ ਨਂ ਸਮਨ੍ਨੇਸਮਾਨੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਦੋਸਨੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ , ਤਤੋ ਨਂ ਉਤ੍ਤਰਿ ਸਮਨ੍ਨੇਸਤਿ ਮੋਹਨੀਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਇਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਤਥਾਰੂਪਾ ਮੋਹਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਯਥਾਰੂਪੇਹਿ ਮੋਹਨੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਅਜਾਨਂ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯ – ਜਾਨਾਮੀਤਿ, ਅਪਸ੍ਸਂ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯ – ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ, ਪਰਂ ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਸਮਾਦਪੇਯ੍ਯ ਯਂ ਪਰੇਸਂ ਅਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯਾਤਿ? ਤਮੇਨਂ ਸਮਨ੍ਨੇਸਮਾਨੋ ਏਵਂ ਜਾਨਾਤਿ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਖੋ ਇਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਤਥਾਰੂਪਾ ਮੋਹਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਯਥਾਰੂਪੇਹਿ ਮੋਹਨੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਅਜਾਨਂ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯ – ਜਾਨਾਮੀਤਿ, ਅਪਸ੍ਸਂ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯ – ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ,

ਪਰਂ ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਸਮਾਦਪੇਯ੍ਯ ਯਂ ਪਰੇਸਂ ਅਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ। ਤਥਾਰੂਪੋ ਖੋ ਪਨਿਮਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਵਚੀਸਮਾਚਾਰੋ ਯਥਾ ਤਂ ਅਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ। ਯਂ ਖੋ ਪਨ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਦੁਦ੍ਦਸੋ ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ ਸਨ੍ਤੋ ਪਣੀਤੋ ਅਤਕ੍ਕਾਵਚਰੋ ਨਿਪੁਣੋ ਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯੋ; ਨ ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਦੇਸਿਯੋ ਮੂਲ੍ਹੇਨਾ''ਤਿ।

''ਯਤੋ ਨਂ ਸਮਨ੍ਨੇਸਮਾਨੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਮੋਹਨੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ ; ਅਥ ਤਮ੍ਹਿ ਸਦ੍ਧਂ ਨਿਵੇਸੇਤਿ, ਸਦ੍ਧਾਜਾਤੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ, ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤੋ ਸੋਤਂ ਓਦਹਤਿ, ਓਹਿਤਸੋਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਧਤਾਨਂ [ਧਾਰਿਤਾਨਂ (ਕ॰)] ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤਿ, ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤੋ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ ਛਨ੍ਦੋ ਜਾਯਤਿ, ਛਨ੍ਦਜਾਤੋ ਉਸ੍ਸਹਤਿ, ਉਸ੍ਸਹਿਤ੍ਵਾ ਤੁਲੇਤਿ, ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਪਦਹਤਿ, ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਕਾਯੇਨ ਚੇਵ ਪਰਮਸਚ੍ਚਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਨਂ ਅਤਿਵਿਜ੍ਝ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਸਚ੍ਚਾਨੁਬੋਧੋ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਚ੍ਚਮਨੁਬੁਜ੍ਝਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਮਯਂ ਸਚ੍ਚਾਨੁਬੋਧਂ ਪਞ੍ਞਪੇਮ; ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਤਾਵ ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

੪੩੩. ''ਏਤ੍ਤਾਵਤ੍ਤਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਚ੍ਚਾਨੁਬੋਧੋ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਚ੍ਚਮਨੁਬੁਜ੍ਝਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਮਯਂ ਸਚ੍ਚਾਨੁਬੋਧਂ ਪੇਕ੍ਖਾਮ। ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਚ੍ਚਮਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ''ਤੇਸਂਯੇ , ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਸੇਵਨਾ ਭਾਵਨਾ ਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮਂ ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਚ੍ਚਮਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਮਯਂ ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਞ੍ਞਪੇਮਾ''ਤਿ।

੪੩੪. ''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਚ੍ਚਮਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਮਯਂ ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪੇਕ੍ਖਾਮ। ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਤਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ? ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਬਹੁਕਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ''ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਪਧਾਨਂ ਬਹੁਕਾਰਂ। ਨੋ ਚੇਤਂ ਪਦਹੇਯ੍ਯ, ਨਯਿਦਂ ਸਚ੍ਚਮਨੁਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਪਦਹਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਸਚ੍ਚਮਨੁਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਧਾਨਂ ਬਹੁਕਾਰ''ਨ੍ਤਿ।

''ਪਧਾਨਸ੍ਸ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਤਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ? ਪਧਾਨਸ੍ਸ ਬਹੁਕਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ''ਪਧਾਨਸ੍ਸ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਤੁਲਨਾ ਬਹੁਕਾਰਾ। ਨੋ ਚੇਤਂ ਤੁਲੇਯ੍ਯ, ਨਯਿਦਂ ਪਦਹੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਤੁਲੇਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਪਦਹਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਧਾਨਸ੍ਸ ਤੁਲਨਾ ਬਹੁਕਾਰਾ''ਤਿ।

''ਤੁਲਨਾਯ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਤਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ? ਤੁਲਨਾਯ ਬਹੁਕਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ''ਤੁਲਨਾਯ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਬਹੁਕਾਰੋ। ਨੋ ਚੇਤਂ ਉਸ੍ਸਹੇਯ੍ਯ, ਨਯਿਦਂ ਤੁਲੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਉਸ੍ਸਹਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਲੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਲਨਾਯ ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਬਹੁਕਾਰੋ''ਤਿ।

''ਉਸ੍ਸਾਹਸ੍ਸ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਤਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ? ਉਸ੍ਸਾਹਸ੍ਸ ਬਹੁਕਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ''ਉਸ੍ਸਾਹਸ੍ਸ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਛਨ੍ਦੋ ਬਹੁਕਾਰੋ। ਨੋ ਚੇਤਂ ਛਨ੍ਦੋ ਜਾਯੇਥ, ਨਯਿਦਂ ਉਸ੍ਸਹੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਛਨ੍ਦੋ ਜਾਯਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਉਸ੍ਸਹਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਸ੍ਸਾਹਸ੍ਸ ਛਨ੍ਦੋ ਬਹੁਕਾਰੋ''ਤਿ।

''ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਤਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ ? ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਬਹੁਕਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ''ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਬਹੁਕਾਰਾ। ਨੋ ਚੇਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮੇਯ੍ਯੁਂ, ਨਯਿਦਂ ਛਨ੍ਦੋ ਜਾਯੇਥ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਛਨ੍ਦੋ ਜਾਯਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਬਹੁਕਾਰਾ''ਤਿ।

‘‘ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਤਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ? ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਬਹੁਕਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਅਤ੍ਥੂਪਪਰਿਕ੍ਖਾ ਬਹੁਕਾਰਾ। ਨੋ ਚੇਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਨਯਿਦਂ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮੇਯ੍ਯੁਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਥੂਪਪਰਿਕ੍ਖਾ ਬਹੁਕਾਰਾ’’ਤਿ।

‘‘ਅਤ੍ਥੂਪਪਰਿਕ੍ਖਾਯ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਤਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ? ਅਤ੍ਥੂਪਪਰਿਕ੍ਖਾਯ ਬਹੁਕਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਥੂਪਪਰਿਕ੍ਖਾਯ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਧਮ੍ਮਧਾਰਣਾ ਬਹੁਕਾਰਾ। ਨੋ ਚੇਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਨਯਿਦਂ ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਧਮ੍ਮਂ ਧਾਰੇਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥੂਪਪਰਿਕ੍ਖਾਯ ਧਮ੍ਮਧਾਰਣਾ ਬਹੁਕਾਰਾ’’ਤਿ।

‘‘ਧਮ੍ਮਧਾਰਣਾਯ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਤਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ? ਧਮ੍ਮਧਾਰਣਾਯ ਬਹੁਕਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਧਮ੍ਮਧਾਰਣਾਯ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਬਹੁਕਾਰਂ। ਨੋ ਚੇਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣੇਯ੍ਯ, ਨਯਿਦਂ ਧਮ੍ਮਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਂ ਧਾਰੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਧਾਰਣਾਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਬਹੁਕਾਰ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸ੍ਸ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਤਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ? ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸ੍ਸ ਬਹੁਕਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ । ‘‘ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸ੍ਸ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਸੋਤਾਵਧਾਨਂ ਬਹੁਕਾਰਂ । ਨੋ ਚੇਤਂ ਸੋਤਂ ਓਦਹੇਯ੍ਯ, ਨਯਿਦਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਸੋਤਂ ਓਦਹਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸ੍ਸ ਸੋਤਾਵਧਾਨਂ ਬਹੁਕਾਰ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਸੋਤਾਵਧਾਨਸ੍ਸ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਤਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ? ਸੋਤਾਵਧਾਨਸ੍ਸ ਬਹੁਕਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਸੋਤਾਵਧਾਨਸ੍ਸ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾ ਬਹੁਕਾਰਾ। ਨੋ ਚੇਤਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸੇਯ੍ਯ, ਨਯਿਦਂ ਸੋਤਂ ਓਦਹੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਸੋਤਂ ਓਦਹਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋਤਾਵਧਾਨਸ੍ਸ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾ ਬਹੁਕਾਰਾ’’ਤਿ।

‘‘ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾਯ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਤਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ? ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾਯ ਬਹੁਕਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾਯ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਂ ਬਹੁਕਾਰਂ। ਨੋ ਚੇਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਨਯਿਦਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਂ ਬਹੁਕਾਰ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਸ੍ਸ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਤਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ? ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਸ੍ਸ ਬਹੁਕਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਸ੍ਸ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਸਦ੍ਧਾ ਬਹੁਕਾਰਾ। ਨੋ ਚੇਤਂ ਸਦ੍ਧਾ ਜਾਯੇਥ, ਨਯਿਦਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਖੋ ਸਦ੍ਧਾ ਜਾਯਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾ ਬਹੁਕਾਰਾ’’ਤਿ।

੪੩੫. ‘‘ਸਚ੍ਚਾਨੁਰਕ੍ਖਣਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹ, ਸਚ੍ਚਾਨੁਰਕ੍ਖਣਂ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ; ਤਞ੍ਚ ਪਨਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਚੇਵ ਖਮਤਿ ਚ ਤੇਨ ਚਮ੍ਹ ਅਤ੍ਤਮਨਾ। ਸਚ੍ਚਾਨੁਬੋਧਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹ, ਸਚ੍ਚਾਨੁਬੋਧਂ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ; ਤਞ੍ਚ ਪਨਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਚੇਵ ਖਮਤਿ ਚ ਤੇਨ ਚਮ੍ਹ ਅਤ੍ਤਮਨਾ। ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹ, ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ; ਤਞ੍ਚ ਪਨਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਚੇਵ ਖਮਤਿ ਚ ਤੇਨ ਚਮ੍ਹ ਅਤ੍ਤਮਨਾ । ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਬਹੁਕਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹ, ਸਚ੍ਚਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਬਹੁਕਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ; ਤਞ੍ਚ ਪਨਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਚੇਵ ਖਮਤਿ ਚ ਤੇਨ ਚਮ੍ਹ ਅਤ੍ਤਮਨਾ। ਯਂਯਦੇਵ ਚ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹ ਤਂਤਦੇਵ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ; ਤਞ੍ਚ ਪਨਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਚੇਵ ਖਮਤਿ ਚ ਤੇਨ ਚਮ੍ਹ ਅਤ੍ਤਮਨਾ। ਮਯਞ੍ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵਂ ਜਾਨਾਮ – ‘ਕੇ ਚ ਮੁਣ੍ਡਕਾ ਸਮਣਕਾ ਇਬ੍ਭਾ ਕਣ੍ਹਾ ਬਨ੍ਧੁਪਾਦਾਪਚ੍ਚਾ, ਕੇ ਚ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਤਾਰੋ’ਤਿ?

ਅਜਨੇਸਿ ਵਤ ਮੇ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ਸਮਣੇਸੁ ਸਮਣਪੇਮੰ, ਸਮਣੇਸੁ ਸਮਣਪਸਾਦੰ, ਸਮਣੇਸੁ ਸਮਣਗਾਰਵੰ। ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ...ਪੇ॰... ਉਪਾਸਕੰ ਮੰ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤੰ ਸਰਣੰ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਚਙ੍ਕੀਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਪਞ੍ਚਮੰ।

੬. ਏਸੁਕਾਰੀਸੁਤ੍ਤੰ

੪੩੬. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਅਥ ਖੋ ਏਸੁਕਾਰੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਏਸੁਕਾਰੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ – ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਾਰਿਚਰਿਯੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਪਾਰਿਚਰਿਯੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਵੇਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਾਰਿਚਰਿਯੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਸੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਾਰਿਚਰਿਯੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਾਰਿਚਰਿਯੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ – 'ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯ, ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯ, ਵੇਸ੍ਸੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯ, ਸੁਦ੍ਦੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ। ਇਦੰ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਾਰਿਚਰਿਯੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਪਾਰਿਚਰਿਯੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ – 'ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਵਾ ਖਤ੍ਤਿਯੰ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯ, ਵੇਸ੍ਸੋ ਵਾ ਖਤ੍ਤਿਯੰ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯ, ਸੁਦ੍ਦੋ ਵਾ ਖਤ੍ਤਿਯੰ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ। ਇਦੰ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਪਾਰਿਚਰਿਯੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵੇਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਾਰਿਚਰਿਯੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ – 'ਵੇਸ੍ਸੋ ਵਾ ਵੇਸ੍ਸੰ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯ, ਸੁਦ੍ਦੋ ਵਾ ਵੇਸ੍ਸੰ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ। ਇਦੰ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵੇਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਾਰਿਚਰਿਯੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ । ਤਤ੍ਰਿਦੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਾਰਿਚਰਿਯੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ – 'ਸੁਦ੍ਦੋਵ ਸੁਦ੍ਦੰ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯ। ਕੋ ਪਨਞ੍ਞੋ ਸੁਦ੍ਦੰ ਪਰਿਚਰਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ? ਇਦੰ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਾਰਿਚਰਿਯੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ਕਿਮਾਹਾ''ਤਿ?

੪੩੭. ''ਕਿੰ ਪਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਸਬ੍ਬੋ ਲੋਕੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਏਤਦਬ੍ਭਨੁਜਾਨਾਤਿ – 'ਇਮਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੂ'''ਤਿ [ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੀਤਿ (ਸੀ॰ ਕ॰)]? ''ਨੋ ਹਿਦੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ''। ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪੁਰਿਸੋ ਦਲਿਦ੍ਦੋ [ਦਲ਼ਿਦ੍ਦੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਅਸ੍ਸਕੋ ਅਨਾਲ਼੍ਹਿਯੋ। ਤਸ੍ਸ ਅਕਾਮਸ੍ਸ ਬਿਲੰ ਓਲਗ੍ਗੇਯ੍ਯੁੰ – 'ਇਦੰ ਤੇ, ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਮੰਸੰ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਮੂਲਞ੍ਚ ਅਨੁਪ੍ਪਦਾਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਪ੍ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਤੇਸੰ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ, ਅਥ ਚ ਪਨਿਮਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਨਾਹੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, 'ਸਬ੍ਬੰ ਪਰਿਚਰਿਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ; ਨਾਹੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, 'ਸਬ੍ਬੰ ਨ ਪਰਿਚਰਿਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਯੰ ਹਿਸ੍ਸ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪਰਿਚਰਤੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਪਾਪਿਯੋ ਅਸ੍ਸ ਨ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਨਾਹੰ ਤੰ 'ਪਰਿਚਰਿਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ; ਯਞ੍ਚ ਖ੍ਵਾਸ੍ਸ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪਰਿਚਰਤੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਸੇਯ੍ਯੋ ਅਸ੍ਸ ਨ ਪਾਪਿਯੋ ਤਮਹੰ 'ਪਰਿਚਰਿਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਖਤ੍ਤਿਯੰ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਏਵੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁੰ – 'ਯੰ ਵਾ ਤੇ ਪਰਿਚਰਤੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਪਾਪਿਯੋ ਅਸ੍ਸ ਨ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਯੰ ਵਾ ਤੇ ਪਰਿਚਰਤੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਸੇਯ੍ਯੋ ਅਸ੍ਸ ਨ ਪਾਪਿਯੋ; ਕਮੇਤ੍ਥ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯਾਸੀ'ਤਿ, ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ , ਸਮ੍ਮਾ ਬ੍ਯਾਕਰਮਾਨੋ ਏਵੰ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯ – 'ਯਞ੍ਹਿ ਮੇ ਪਰਿਚਰਤੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਪਾਪਿਯੋ ਅਸ੍ਸ ਨ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਨਾਹੰ ਤੰ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯੰ; ਯਞ੍ਚ ਖੋ ਮੇ ਪਰਿਚਰਤੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਸੇਯ੍ਯੋ ਅਸ੍ਸ ਨ ਪਾਪਿਯੋ ਤਮਹੰ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ...ਪੇ॰... ਵੇਸ੍ਸੰ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ...ਪੇ॰... ਸੁਦ੍ਦੰ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਏਵੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁੰ – 'ਯੰ ਵਾ ਤੇ ਪਰਿਚਰਤੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਪਾਪਿਯੋ ਅਸ੍ਸ ਨ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਯੰ ਵਾ ਤੇ ਪਰਿਚਰਤੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਸੇਯ੍ਯੋ ਅਸ੍ਸ ਨ ਪਾਪਿਯੋ; ਕਮੇਤ੍ਥ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯਾਸੀ'ਤਿ, ਸੁਦ੍ਦੋਪਿ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਸਮ੍ਮਾ ਬ੍ਯਾਕਰਮਾਨੋ ਏਵੰ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯ – 'ਯਞ੍ਹਿ ਮੇ ਪਰਿਚਰਤੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਪਾਪਿਯੋ ਅਸ੍ਸ ਨ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਨਾਹੰ ਤੰ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯੰ; ਯਞ੍ਚ ਖੋ ਮੇ ਪਰਿਚਰਤੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਸੇਯ੍ਯੋ ਅਸ੍ਸ ਨ ਪਾਪਿਯੋ ਤਮਹੰ ਪਰਿਚਰੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਨਾਹੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, 'ਉਚ੍ਚਾਕੁਲੀਨਤਾ ਸੇਯ੍ਯੰਸੋ'ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ਨ ਪਨਾਹੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, 'ਉਚ੍ਚਾਕੁਲੀਨਤਾ ਪਾਪਿਯੰਸੋ'ਤਿ ਵਦਾਮਿ; ਨਾਹੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, 'ਉਲ਼ਾਰਵਣ੍ਣਤਾ ਸੇਯ੍ਯੰਸੋ'ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ਨ ਪਨਾਹੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ,

‘ਉਲ਼ਾਰਵ੍ਣਣਤਾ ਪਾਪਿਯਂਸੋ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ; ਨਾਹਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ‘ਉਲ਼ਾਰਭੋਗਤਾ ਸੇਯਜਂਸੋ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ਨ ਪਨਾਹਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ‘ਉਲ਼ਾਰਭੋਗਤਾ ਪਾਪਿਯਂਸੋ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

੪੩੮. ‘‘ਉਚ੍ਚਾਕੁਲੀਨੋਪਿ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਹੋਤਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯੀ ਹੋਤਿ, ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੀ ਹੋਤਿ, ਮੁਸਾਵਾਦੀ ਹੋਤਿ, ਪਿਸੁਣਾਵਾਚੋ ਹੋਤਿ, ਫਰੁਸਾਵਾਚੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੀ ਹੋਤਿ, ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਹੋਤਿ , ਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘ਨ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲੀਨਤਾ ਸੇਯਜਂਸੋ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਉਚ੍ਚਾਕੁਲੀਨੋਪਿ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਪਿਸੁਣਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਫਰੁਸਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਹੋਤਿ, ਅਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘ਨ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲੀਨਤਾ ਪਾਪਿਯਂਸੋ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

੪੩੯. ‘‘ਉਲ਼ਾਰਵਣ੍ਣੋਪਿ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ...ਪੇ॰... ਉਲ਼ਾਰਭੋਗੋਪਿ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘ਨ ਉਲ਼ਾਰਭੋਗਤਾ ਸੇਯਜਂਸੋ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਉਲ਼ਾਰਭੋਗੋਪਿ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘ਨ ਉਲ਼ਾਰਭੋਗਤਾ ਪਾਪਿਯਂਸੋ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਨਾਹਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ‘ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਿਚਰਿਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ਨ ਪਨਾਹਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ‘ਸਬ੍ਬਂ ਨ ਪਰਿਚਰਿਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਯਂ ਹਿਸ੍ਸ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪਰਿਚਰਤੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਸਦ੍ਧਾ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਸੀਲਂ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਸੁਤਂ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਚਾਗੋ ਵਡ੍ਢਤਿ, **ਪਞ੍ਞਾ ਵਡ੍ਢਤਿ,** ਤਮਹਂ ‘ਪਰਿਚਰਿਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ (ਵਦਾਮਿ। ਯਂ ਹਿਸ੍ਸ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪਰਿਚਰਤੋ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਨ ਸਦ੍ਧਾ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਨ ਸੀਲਂ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਨ ਸੁਤਂ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਨ ਚਾਗੋ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਨ ਪਞ੍ਞਾ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਨਾਹਂ ਤਂ ‘ਪਰਿਚਰਿਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ) [( ) ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਪਾਠੋ ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ] ਵਦਾਮੀ’’ਤਿ।

੪੪੦. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਏਸੁਕਾਰੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਧਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ – ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਵੇਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਸੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਂ; ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਞ੍ਚ ਪਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਨ੍ਧਨਂ ਅਤਿਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਅਕਿਚ੍ਚਕਾਰੀ ਹੋਤਿ ਗੋਪੋਵ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਮਾਨੋਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਧਨੁਕਲਾਪਂ; ਧਨੁਕਲਾਪਞ੍ਚ ਪਨ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਸਨ੍ਧਨਂ ਅਤਿਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਅਕਿਚ੍ਚਕਾਰੀ ਹੋਤਿ ਗੋਪੋਵ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਮਾਨੋਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵੇਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਂ; ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਞ੍ਚ ਪਨ ਵੇਸ੍ਸੋ ਸਨ੍ਧਨਂ ਅਤਿਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਅਕਿਚ੍ਚਕਾਰੀ ਹੋਤਿ ਗੋਪੋਵ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਮਾਨੋਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵੇਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਅਸਿਤਬ੍ਯਾਭਙ੍ਗਿਂ; ਅਸਿਤਬ੍ਯਾਭਙ੍ਗਿਞ੍ਚ ਪਨ ਸੁਦ੍ਦੋ ਸਨ੍ਧਨਂ ਅਤਿਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਅਕਿਚ੍ਚਕਾਰੀ ਹੋਤਿ ਗੋਪੋਵ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਮਾਨੋਤਿ। ਇਦਂ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਧਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਕਿਮਾਹਾ’’ਤਿ?

੪੪੧. ‘‘ਕਿਂ ਪਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਸਬ੍ਬੋ ਲੋਕੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਤਦਬ੍ਭਨੁਜਾਨਾਤਿ – ‘ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਧਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੂ’’’ਤਿ? ‘‘ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ’’। ‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪੁਰਿਸੋ ਦਲਿਦ੍ਦੋ ਅਸ੍ਸਕੋ ਅਨਾਲ਼੍ਹਿਯੋ। ਤਸ੍ਸ ਅਕਾਮਸ੍ਸ ਬਿਲਂ ਓਲਗ੍ਗੇਯ੍ਯੁਂ – ‘ਇਦਂ ਤੇ, ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਮਂਸਂ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਮੂਲਞ੍ਚ ਅਨੁਪ੍ਪਦਾਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਪ੍ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਤੇਸਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ, ਅਥ ਚ ਪਨਿਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਧਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ। ਅਰਿਯਂ ਖੋ ਅਹਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ। ਪੋਰਾਣਂ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪੇਤ੍ਤਿਕਂ ਕੁਲਵਂਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲੇ ਚੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ‘ਖਤ੍ਤਿਯੋ’ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਚੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ’ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਵੇਸ੍ਸਕੁਲੇ ਚੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ

‘ਵੇਸ੍ਸੋ’ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਸੁਦ੍ਦਕੁਲੇ ਚੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ‘ਸੁਦ੍ਦੋ’ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਯੰਯਦੇਵ ਪਚ੍ਚਯੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਗ੍ਗਿ ਜਲਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨੇਵ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਕਟ੍ਠਞ੍ਚੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਗ੍ਗਿ ਜਲਤਿ ‘ਕਟ੍ਠਗ੍ਗਿ’ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਸਕਲਿਕਞ੍ਚੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਗ੍ਗਿ ਜਲਤਿ ‘ਸਕਲਿਕਗ੍ਗਿ’ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਤਿਣਞ੍ਚੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਗ੍ਗਿ ਜਲਤਿ ‘ਤਿਣਗ੍ਗਿ’ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਗੋਮਯਞ੍ਚੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਗ੍ਗਿ ਜਲਤਿ ‘ਗੋਮਯਗ੍ਗਿ’ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਅਹੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਰਿਯੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਨ੍ਧਨੰ ਪਞ੍ਞਪੇਮਿ। ਪੋਰਾਣੰ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪੇਤ੍ਤਿਕੰ ਕੁਲਵੰਸੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨੇਵ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ।

‘‘ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲੇ ਚੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ‘ਖਤ੍ਤਿਯੋ’ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਚੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ’ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਵੇਸ੍ਸਕੁਲੇ ਚੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ‘ਵੇਸ੍ਸੋ’ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਸੁਦ੍ਦਕੁਲੇ ਚੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ‘ਸੁਦ੍ਦੋ’ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ।

‘‘ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਆਗਮ੍ਮ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਪਿਸੁਣਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਫਰੁਸਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਹੋਤਿ, ਅਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ ਞਾਯੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕੁਸਲੰ।

‘‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਆਗਮ੍ਮ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ ਞਾਯੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕੁਸਲੰ।

‘‘ਵੇਸ੍ਸਕੁਲਾ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਆਗਮ੍ਮ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ ਞਾਯੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕੁਸਲੰ।

‘‘ਸੁਦ੍ਦਕੁਲਾ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਆਗਮ੍ਮ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ ਞਾਯੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕੁਸਲੰ।

੪੪੨. ‘‘ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਨੁ ਖੋ ਪਹੋਤਿ ਅਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇਸੇ ਅਵੇਰੰ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੰ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵੇਤੁੰ, ਨੋ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਨੋ ਵੇਸ੍ਸੋ ਨੋ ਸੁਦ੍ਦੋ’’ਤਿ? ‘‘ਨੋ ਹਿਦੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ। ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪਹੋਤਿ ਅਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇਸੇ ਅਵੇਰੰ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੰ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵੇਤੁੰ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ... ਵੇਸ੍ਸੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ... ਸੁਦ੍ਦੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ... ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਪਹੋਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇਸੇ ਅਵੇਰੰ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੰ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾ ਚੇਪਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਆਗਮ੍ਮ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ ਞਾਯੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕੁਸਲੰ।

‘‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ... ਵੇਸ੍ਸਕੁਲਾ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ... ਸੁਦ੍ਦਕੁਲਾ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਆਗਮ੍ਮ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ ਞਾਯੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕੁਸਲੰ।

੪੪੩. ‘‘ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਨੁ ਖੋ ਪਹੋਤਿ ਸੋਤ੍ਤਿਸਿਨਾਨਿੰ ਆਦਾਯ ਨਦਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਜੋਜਲ੍ਲੰ ਪਵਾਹੇਤੁੰ, ਨੋ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਨੋ ਵੇਸ੍ਸੋ ਨੋ ਸੁਦ੍ਦੋ’’ਤਿ? ‘‘ਨੋ ਹਿਦੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ । ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪਹੋਤਿ ਸੋਤ੍ਤਿਸਿਨਾਨਿੰ ਆਦਾਯ ਨਦਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ

ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਪਵਾਹੇਤੁਂ; ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ... ਵੇਸ੍ਸੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ ... ਸੁਦ੍ਦੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ... ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਪਹੋਨ੍ਤਿ ਸੋਤ੍ਥਿਸਿਨਾਨਿਂ ਆਦਾਯ ਨਦਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਜੋਜਲ੍ਲਂ ਪਵਾਹੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾ ਚੇਪਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਆਗਮ੍ਮ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ... ਵੇਸ੍ਸਕੁਲਾ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ... ਸੁਦ੍ਦਕੁਲਾ ਚੇਪਿ , ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਆਗਮ੍ਮ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ।

੪੪੪. ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਇਧ ਰਾਜਾ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਮੁਦ੍ਧਾਵਸਿਤ੍ਤੋ ਨਾਨਾਜਚ੍ਚਾਨਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਪੁਰਿਸਸਤਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਯ੍ਯ – 'ਆਯਨ੍ਤੁ ਭੋਨ੍ਤੋ ਯੇ ਤਤ੍ਥ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ ਰਾਜਞ੍ਞਕੁਲਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਾਕਸ੍ਸ ਵਾ ਸਾਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਲਲਸ੍ਸ ਵਾ ਚਨ੍ਦਨਸ੍ਸ ਵਾ ਪਦੁਮਕਸ੍ਸ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੁ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੁ; ਆਯਨ੍ਤੁ ਪਨ ਭੋਨ੍ਤੋ ਯੇ ਤਤ੍ਥ ਚਣ੍ਡਾਲਕੁਲਾ ਨੇਸਾਦਕੁਲਾ ਵੇਨਕੁਲਾ ਰਥਕਾਰਕੁਲਾ ਪੁਕ੍ਕੁਸਕੁਲਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਾਪਾਨਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਸੂਕਰਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਰਜਕਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਏਰਣ੍ਡਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੁ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੂ'''ਤਿ?

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਯੋ ਏਵਂ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ ਰਾਜਞ੍ਞਕੁਲਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਾਕਸ੍ਸ ਵਾ ਸਾਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਲਲਸ੍ਸ ਵਾ ਚਨ੍ਦਨਸ੍ਸ ਵਾ ਪਦੁਮਕਸ੍ਸ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਤੋ ਸੋ ਏਵ ਨੁ ਖ੍ਵਾਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿ ਅਚ੍ਚਿਮਾ ਚੇਵ ਵਣ੍ਣਵਾ ਚ ਪਭਸ੍ਸਰੋ ਚ ਤੇਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਅਗ੍ਗਿਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁਂ; ਯੋ ਪਨ ਸੋ ਚਣ੍ਡਾਲਕੁਲਾ ਨੇਸਾਦਕੁਲਾ ਵੇਨਕੁਲਾ ਰਥਕਾਰਕੁਲਾ ਪੁਕ੍ਕੁਸਕੁਲਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਾਪਾਨਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਸੂਕਰਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਰਜਕਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਏਰਣ੍ਡਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਤੋ ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿ ਨ ਚੇਵ ਅਚ੍ਚਿਮਾ ਨ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾ ਨ ਚ ਪਭਸ੍ਸਰੋ ਨ ਚ ਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਅਗ੍ਗਿਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ। ਯੋਪਿ ਹਿ ਸੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ ਰਾਜਞ੍ਞਕੁਲਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਾਕਸ੍ਸ ਵਾ ਸਾਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਲਲਸ੍ਸ ਵਾ ਚਨ੍ਦਨਸ੍ਸ ਵਾ ਪਦੁਮਕਸ੍ਸ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਤੋ ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿ ਅਚ੍ਚਿਮਾ ਚੇਵ ਵਣ੍ਣਵਾ ਚ ਪਭਸ੍ਸਰੋ ਚ ਤੇਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਅਗ੍ਗਿਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁਂ; ਯੋਪਿ ਸੋ ਚਣ੍ਡਾਲਕੁਲਾ ਨੇਸਾਦਕੁਲਾ ਵੇਨਕੁਲਾ ਰਥਕਾਰਕੁਲਾ ਪੁਕ੍ਕੁਸਕੁਲਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਾਪਾਨਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਸੂਕਰਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਰਜਕਦੋਣਿਯਾ ਵਾ ਏਰਣ੍ਡਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਗ੍ਗਿ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਤੋ ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿ ਅਚ੍ਚਿਮਾ ਚੇਵ ਵਣ੍ਣਵਾ ਚ ਪਭਸ੍ਸਰੋ ਚ ਤੇਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਅਗ੍ਗਿਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁਂ। ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਗ੍ਗਿ ਅਚ੍ਚਿਮਾ ਚੇਵ ਵਣ੍ਣਵਾ ਚ ਪਭਸ੍ਸਰੋ ਚ ਸਬ੍ਬੇਨਪਿ ਸਕ੍ਕਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਅਗ੍ਗਿਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ।

''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾ ਚੇਪਿ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਆਗਮ੍ਮ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ... ਵੇਸ੍ਸਕੁਲਾ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ... ਸੁਦ੍ਦਕੁਲਾ ਚੇਪਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਆਗਮ੍ਮ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਪਿਸੁਣਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਫਰੁਸਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਹੋਤਿ, ਅਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ।

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਏਸੁਕਾਰੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ...ਪੇ॰... ਉਪਾਸਕੰ ਮੰ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤੰ ਸਰਣੰ ਗਤ’’ਨ੍ਤਿ।

ਏਸੁਕਾਰੀਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ ਛਟ੍ਠੰ।

੭. ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਸੁਤ੍ਤੰ

੪੪੫. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤੰ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿਸ੍ਮਿੰ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਤਿ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ। ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਰਾਜਗਹੇ ਵਸ੍ਸੰਵੁਟ੍ਠੋ [ਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕੰ॰ ਪੀ॰)] ਯੇਨ ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਕਚ੍ਚਾਵੁਸੋ, ਭਗਵਾ ਅਰੋਗੋ ਚ ਬਲਵਾ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਅਰੋਗੋ ਚਾਵੁਸੋ, ਭਗਵਾ ਬਲਵਾ ਚਾ’’ਤਿ। ‘‘ਕਚ੍ਚਿ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਰੋਗੋ ਚ ਬਲਵਾ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਪਿ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਅਰੋਗੋ ਚ ਬਲਵਾ ਚਾ’’ਤਿ। ‘‘ਏਤ੍ਥ, ਆਵੁਸੋ, ਤਣ੍ਡੁਲਪਾਲਿਦ੍ਵਾਰਾਯ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ [ਧਾਨਞ੍ਜਾਨਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਕਚ੍ਚਾਵੁਸੋ , ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਰੋਗੋ ਚ ਬਲਵਾ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਪਿ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਰੋਗੋ ਚ ਬਲਵਾ ਚਾ’’ਤਿ। ‘‘ਕਚ੍ਚਿ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ’’ਤਿ? ‘‘ਕੁਤੋ ਪਨਾਵੁਸੋ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ? ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਆਵੁਸੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਰਾਜਾਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇ ਵਿਲੁਮ੍ਪਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਰਾਜਾਨੰ ਵਿਲੁਮ੍ਪਤਿ । ਯਾਪਿਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾ ਸਦ੍ਧਾ ਸਦ੍ਧਕੁਲਾ ਆਨੀਤਾ ਸਾਪਿ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ; ਅਞ੍ਞਾਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਕੁਲਾ ਆਨੀਤਾ’’। ‘‘ਦੁਸ੍ਸੁਤੰ ਵਤਾਵੁਸੋ, ਅਸ੍ਸੁਮ੍ਹ, ਦੁਸ੍ਸੁਤੰ ਵਤਾਵੁਸੋ, ਅਸ੍ਸੁਮ੍ਹ; ਯੇ ਮਯੰ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਪਮਤ੍ਤੰ ਅਸ੍ਸੁਮ੍ਹ। ਅਪ੍ਪੇਵ ਚ ਨਾਮ ਮਯੰ ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਨਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮਾਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਮ, ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਸਿਯਾ ਕੋਚਿਦੇਵ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ’’ਤਿ?

੪੪੬. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿਸ੍ਮਿੰ ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤੰ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਰਾਜਗਹੰ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕੰ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਰਾਜਗਹੰ ਤਦਵਸਰਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦੰ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਰਾਜਗਹੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ । ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਬਹਿਨਗਰੇ ਗਾਵੋ ਗੋਟ੍ਠੇ ਦੁਹਾਪੇਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਰਾਜਗਹੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਯੇਨ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਇਤੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਪਯੋ, ਪੀਯਤੰ ਤਾਵ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਲੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਅਲੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ। ਕਤੰ ਮੇ ਅਜ੍ਜ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ। ਅਮੁਕਸ੍ਮਿੰ ਮੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਸੀ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵੰ, ਭੋ’’ਤਿ ਖੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਭੁਤ੍ਤਪਾਤਰਾਸੋ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਖੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਕਚ੍ਚਾਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ’’ਤਿ? ‘‘ਕੁਤੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਯੇਸੰ ਨੋ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪੋਸੇਤਬ੍ਬਾ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਰੋ ਪੋਸੇਤਬ੍ਬੋ, ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਾ ਪੋਸੇਤਬ੍ਬਾ, ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾਨੰ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਕਰਣੀਯੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾਨੰ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਕਰਣੀਯੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਅਤਿਥੀਨੰ ਅਤਿਥਿਕਰਣੀਯੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਾਨੰ ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਕਰਣੀਯੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਦੇਵਤਾਨੰ ਦੇਵਤਾਕਰਣੀਯੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਰਞ੍ਞੋ ਰਾਜਕਰਣੀਯੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਕਾਯੋ ਪੀਣੇਤਬ੍ਬੋ ਬ੍ਰੂਹੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ?

੪੪੭. ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਮੇਨਂ ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਉਪਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯੁਂ। ਲਭੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ ਸੋ 'ਅਹਂ ਖੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿਂ, ਮਾ ਮਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ'ਤਿ , ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਲਭੇਯ੍ਯੁਂ 'ਏਸੋ ਖੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿ, ਮਾ ਨਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ'''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ। ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਵਿਕ੍ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਂਯੇਵ ਨਿਰਯੇ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯੁਂ''।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਮੇਨਂ ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਉਪਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯੁਂ। ਲਭੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ ਸੋ 'ਅਹਂ ਖੋ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿਂ, ਮਾ ਮਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ'ਤਿ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਰੋ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਲਭੇਯ੍ਯ 'ਏਸੋ ਖੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿ ਮਾ ਨਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ'''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ। ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਵਿਕ੍ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਂਯੇਵ ਨਿਰਯੇ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯੁਂ''।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਪੋਰਿਸਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਮੇਨਂ ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਉਪਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯੁਂ। ਲਭੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ ਸੋ 'ਅਹਂ ਖੋ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਪੋਰਿਸਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿਂ, ਮਾ ਮਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ'ਤਿ, ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਪੋਰਿਸਾ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਲਭੇਯ੍ਯੁਂ 'ਏਸੋ ਖੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿ, ਮਾ ਨਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ'''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ। ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਵਿਕ੍ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਂਯੇਵ ਨਿਰਯੇ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯੁਂ''।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਮੇਨਂ ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਉਪਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯੁਂ। ਲਭੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ ਸੋ 'ਅਹਂ ਖੋ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿਂ, ਮਾ ਮਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ'ਤਿ, ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਲਭੇਯ੍ਯੁਂ 'ਏਸੋ ਖੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿ, ਮਾ ਨਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ'''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ। ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਵਿਕ੍ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਂਯੇਵ ਨਿਰਯੇ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯੁਂ''।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਮੇਨਂ ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਉਪਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯੁਂ। ਲਭੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ ਸੋ 'ਅਹਂ ਖੋ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿਂ, ਮਾ ਮਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ'ਤਿ, ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਲਭੇਯ੍ਯੁਂ 'ਏਸੋ ਖੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿ, ਮਾ ਨਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ'''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ। ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਵਿਕ੍ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਂਯੇਵ ਨਿਰਯੇ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯੁਂ''।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਅਤਿਥੀਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਮੇਨਂ ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਉਪਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯੁਂ। ਲਭੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ ਸੋ 'ਅਹਂ ਖੋ ਅਤਿਥੀਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿਂ, ਮਾ ਮਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ'ਤਿ, ਅਤਿਥੀ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਲਭੇਯ੍ਯੁਂ 'ਏਸੋ ਖੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿ, ਮਾ ਨਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ'''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ। ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਵਿਕ੍ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਂਯੇਵ ਨਿਰਯੇ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯੁਂ''।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਮੇਨਂ ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਉਪਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯੁਂ। ਲਭੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ ਸੋ 'ਅਹਂ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਾਨਂ ਹੇਤੁ

ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿਂ, ਮਾ ਮਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ’ਤਿ, ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਾ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਲਭੇਯ੍ਯੁਂ ‘ਏਸੋ ਖੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿ, ਮਾ ਨਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ’’’ਤਿ? ‘‘ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ। ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਵਿਕ੍ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੁਂਯੇਵ ਨਿਰਯੇ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯੁਂ’’।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਦੇਵਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਮੇਨਂ ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਉਪਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯੁਂ। ਲਭੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ‘ਅਹਂ ਖੋ ਦੇਵਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿਂ, ਮਾ ਮਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ’ਤਿ, ਦੇਵਤਾ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਲਭੇਯ੍ਯੁਂ ‘ਏਸੋ ਖੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿ, ਮਾ ਨਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ’’’ਤਿ? ‘‘ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ। ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਵਿਕ੍ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੁਂਯੇਵ ਨਿਰਯੇ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯੁਂ’’।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਰਞ੍ਞੋ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਮੇਨਂ ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਉਪਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯੁਂ। ਲਭੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ‘ਅਹਂ ਖੋ ਰਞ੍ਞੋ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿਂ, ਮਾ ਮਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ’ਤਿ, ਰਾਜਾ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਲਭੇਯ੍ਯ ‘ਏਸੋ ਖੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿ, ਮਾ ਨਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ’’’ਤਿ? ‘‘ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ। ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਵਿਕ੍ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੁਂਯੇਵ ਨਿਰਯੇ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯੁਂ’’।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਪੀਣਨਾਹੇਤੁ ਬ੍ਰੂਹਨਾਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਮੇਨਂ ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਉਪਕਡ੍ਢੇਯ੍ਯੁਂ। ਲਭੇਯ੍ਯ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ‘ਅਹਂ ਖੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਪੀਣਨਾਹੇਤੁ ਬ੍ਰੂਹਨਾਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿਂ, ਮਾ ਮਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ’ਤਿ, ਪਰੇ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਲਭੇਯ੍ਯੁਂ ‘ਏਸੋ ਖੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਪੀਣਨਾਹੇਤੁ ਬ੍ਰੂਹਨਾਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿ, ਮਾ ਨਂ ਨਿਰਯਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ’’’ਤਿ? ‘‘ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ। ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਵਿਕ੍ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੁਂਯੇਵ ਨਿਰਯੇ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯੁਂ’’।

੪੪੮. ‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਯੋ ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਯੋ ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ; ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ; ਯੋ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਦੇਵੇਤ੍ਥ ਸੇਯ੍ਯੋ। ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਸਮਚਰਿਯਾ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਹੇਤੁਕਾ ਧਮ੍ਮਿਕਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਯੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਚੇਵ ਪੋਸੇਤੁਂ, ਨ ਚ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ, ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਯੋ ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਯੋ ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ; ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ; ਯੋ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਦੇਵੇਤ੍ਥ ਸੇਯ੍ਯੋ। ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਸਮਚਰਿਯਾ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਹੇਤੁਕਾ ਧਮ੍ਮਿਕਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਯੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਞ੍ਚੇਵ ਪੋਸੇਤੁਂ, ਨ ਚ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ, ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਯੋ ਵਾ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਪੋਰਿਸਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਯੋ ਵਾ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਪੋਰਿਸਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ; ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਪੋਰਿਸਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ; ਯੋ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਪੋਰਿਸਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਦੇਵੇਤ੍ਥ ਸੇਯ੍ਯੋ। ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਸਮਚਰਿਯਾ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ।

‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਹੇਤੁਕਾ ਧਮ੍ਮਿਕਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਯੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਪੋਰਿਸੇ ਚੇਵ ਪੋਸੇਤੁਂ, ਨ ਚ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ, ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਯੋ ਵਾ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਯੋ ਵਾ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾਨਂ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ; ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਹਿ , ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ; ਯੋ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾਨਂ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਦੇਵੇਤ੍ਥ ਸੇਯ੍ਯੋ। ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਸਮਚਰਿਯਾ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਹੇਤੁਕਾ ਧਮ੍ਮਿਕਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਯੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾਨਞ੍ਚੇਵ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁਂ, ਨ ਚ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ, ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਯੋ ਵਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਯੋ ਵਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ; ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ; ਯੋ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਦੇਵੇਤ੍ਥ ਸੇਯ੍ਯੋ। ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਸਮਚਰਿਯਾ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਹੇਤੁਕਾ ਧਮ੍ਮਿਕਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਯੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਾਨਞ੍ਚੇਵ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁਂ, ਨ ਚ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ, ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਯੋ ਵਾ ਅਤਿਥੀਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਯੋ ਵਾ ਅਤਿਥੀਨਂ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ; ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਤਿਥੀਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ; ਯੋ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਤਿਥੀਨਂ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਦੇਵੇਤ੍ਥ ਸੇਯ੍ਯੋ। ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਸਮਚਰਿਯਾ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਹੇਤੁਕਾ ਧਮ੍ਮਿਕਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਯੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਅਤਿਥੀਨਞ੍ਚੇਵ ਅਤਿਥਿਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁਂ, ਨ ਚ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ, ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਯੋ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਯੋ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ; ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ; ਯੋ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਦੇਵੇਤ੍ਥ ਸੇਯ੍ਯੋ। ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹਿ , ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਸਮਚਰਿਯਾ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਹੇਤੁਕਾ ਧਮ੍ਮਿਕਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਯੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਾਨਞ੍ਚੇਵ ਪੁਬ੍ਬਪੇਤਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁਂ, ਨ ਚ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ, ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਯੋ ਵਾ ਦੇਵਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਯੋ ਵਾ ਦੇਵਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ; ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਦੇਵਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ; ਯੋ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਦੇਵਤਾਨਂ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਦੇਵੇਤ੍ਥ ਸੇਯ੍ਯੋ । ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਸਮਚਰਿਯਾ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਹੇਤੁਕਾ ਧਮ੍ਮਿਕਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਯੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਦੇਵਤਾਨਞ੍ਚੇਵ ਦੇਵਤਾਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁਂ, ਨ ਚ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ, ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਯੋ ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਯੋ ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ; ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ? ‘‘ਯੋ ਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਰਞ੍ਞੋ ਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ; ਯੋ ਚ

ਖੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਰਞ੍ਞੋ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਦੇਵੇਤ੍ਥ ਸੇਯ੍ਯੋ। ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਸਮਚਰਿਯਾ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ। ''ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਹੇਤੁਕਾ ਧਮ੍ਮਿਕਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ, ਯੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਰਞ੍ਞੋ ਚੇਵ ਰਾਜਕਰਣੀਯਂ ਕਾਤੁਂ, ਨ ਚ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ, ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ।

''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਯੋ ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਪੀਣਨਾਹੇਤੁ ਬ੍ਰੂਹਨਾਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਯੋ ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਪੀਣਨਾਹੇਤੁ ਬ੍ਰੂਹਨਾਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ; ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ? ''ਯੋ ਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਪੀਣਨਾਹੇਤੁ ਬ੍ਰੂਹਨਾਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਵਿਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਨ ਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ; ਯੋ ਚ ਖੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਪੀਣਨਾਹੇਤੁ ਬ੍ਰੂਹਨਾਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਸਮਚਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, ਤਦੇਵੇਤ੍ਥ ਸੇਯ੍ਯੋ। ਅਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਵਿਸਮਚਰਿਯਾਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਸਮਚਰਿਯਾ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ। ''ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਹੇਤੁਕਾ ਧਮ੍ਮਿਕਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ , ਯੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਯਞ੍ਚੇਵ ਪੀਣੇਤੁਂ ਬ੍ਰੂਹੇਤੁਂ, ਨ ਚ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ, ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ।

੪੪੯. ਅਥ ਖੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਆਬਾਧਿਕੋ ਅਹੋਸਿ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਬਾਲ੍ਹਗਿਲਾਨੋ। ਅਥ ਖੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪੁਰਿਸਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਅਮ੍ਭੋ ਪੁਰਿਸ , ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਾਹਿ – 'ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਬਾਧਿਕੋ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਬਾਲ੍ਹਗਿਲਾਨੋ। ਸੋ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤੀ'ਤਿ। ਯੇਨ ਚਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਾਹਿ – 'ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਬਾਧਿਕੋ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਬਾਲ੍ਹਗਿਲਾਨੋ। ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤੀ'ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਹਿ – 'ਸਾਧੁ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਯੇਨ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਤੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾ'''ਤਿ। ''ਏਵਂ , ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਬਾਧਿਕੋ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਬਾਲ੍ਹਗਿਲਾਨੋ। ਸੋ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ। ਯੇਨ ਚਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਬਾਧਿਕੋ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਬਾਲ੍ਹਗਿਲਾਨੋ। ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਵਦੇਤਿ – 'ਸਾਧੁ ਕਿਰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਯੇਨ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਤੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾ'''ਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ।

੪੫੦. ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਯੇਨ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਚ੍ਚਿ ਤੇ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਖਮਨੀਯਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪਨੀਯਂ? ਕਚ੍ਚਿ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ? ਪਟਿਕ੍ਕਮੋਸਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ , ਨੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮੋ''ਤਿ? ''ਨ ਮੇ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਖਮਨੀਯਂ ਨ ਯਾਪਨੀਯਂ। ਬਾਲ੍ਹਾ ਮੇ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਅਭਿਕ੍ਕਮੋਸਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ , ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਤਿਣ੍ਹੇਨ ਸਿਖਰੇਨ ਮੁਦ੍ਧਨਿ [ਮੁਦ੍ਧਾਨਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਅਭਿਮਤ੍ਥੇਯ੍ਯ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ , ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਵਾਤਾ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਚ ਊਹਨਨ੍ਤਿ। ਨ ਮੇ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਖਮਨੀਯਂ, ਨ ਯਾਪਨੀਯਂ। ਬਾਲ੍ਹਾ ਮੇ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਅਭਿਕ੍ਕਮੋਸਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਦਲ੍ਹੇਨ ਵਰਤ੍ਤਕ੍ਖਣ੍ਡੇਨ [ਵਰਤ੍ਤਬਨ੍ਧਨੇਨ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਸੀਸੇ ਸੀਸਵੇਠਂ ਦਦੇਯ੍ਯ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਸੀਸੇ ਸੀਸਵੇਦਨਾ। ਨ ਮੇ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਖਮਨੀਯਂ ਨ ਯਾਪਨੀਯਂ। ਬਾਲ੍ਹਾ ਮੇ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਅਭਿਕ੍ਕਮੋਸਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਦਕ੍ਖੋ ਗੋਘਾਤਕੋ ਵਾ ਗੋਘਾਤਕਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਵਾ ਤਿਣ੍ਹੇਨ ਗੋਵਿਕਨ੍ਤਨੇਨ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪਰਿਕਨ੍ਤੇਯ੍ਯ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਵਾਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਂ

ਪਰਿਕਨ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਨ ਮੇ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਖਮਨੀਯਂ, ਨ ਯਾਪਨੀਯਂ। ਬਾਲ੍ਹਾ ਮੇ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਅਭਿਕ੍ਕਮੋਸਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਦ੍ਵੇ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ ਦੁਬ੍ਬਲਤਰਂ ਪੁਰਿਸਂ ਨਾਨਾਬਾਹਾਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਾ ਸਨ੍ਤਾਪੇਯ੍ਯੁਂ ਸਮ੍ਪਰਿਤਾਪੇਯ੍ਯੁਂ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਧਿਮਤ੍ਤੋ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਡਾਹੋ। ਨ ਮੇ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਖਮਨੀਯਂ ਨ ਯਾਪਨੀਯਂ। ਬਾਲ੍ਹਾ ਮੇ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਅਭਿਕ੍ਕਮੋਸਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ , ਨੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮੋ''ਤਿ।

੪੫੧. ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ – ਨਿਰਯੋ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿ ਵਾ''ਤਿ? ''ਨਿਰਯਾ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ – ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿ ਵਾ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੋ ਵਾ''ਤਿ? ''ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯਾ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੋ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ – ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੋ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਾ''ਤਿ? ''ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯਾ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ , ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ – ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਾ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾ [ਚਾਤੁਮ੍ਮਹਾਰਾਜਿਕਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਵਾ ਦੇਵਾ''ਤਿ? ''ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ , ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾ ਦੇਵਾ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ – ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾ ਵਾ ਦੇਵਾ ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਵਾ ਦੇਵਾ''ਤਿ? ''ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕੇਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਦੇਵੇਹਿ ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਦੇਵਾ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ – ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਵਾ ਦੇਵਾ ਯਾਮਾ ਵਾ ਦੇਵਾ''ਤਿ? ''ਤਾਵਤਿਂਸੇਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਦੇਵੇਹਿ ਯਾਮਾ ਦੇਵਾ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ – ਯਾਮਾ ਵਾ ਦੇਵਾ ਤੁਸਿਤਾ ਵਾ ਦੇਵਾ''ਤਿ? ''ਯਾਮੇਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਦੇਵੇਹਿ ਤੁਸਿਤਾ ਦੇਵਾ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ – ਤੁਸਿਤਾ ਵਾ ਦੇਵਾ ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤੀ ਵਾ ਦੇਵਾ''ਤਿ? ''ਤੁਸਿਤੇਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਦੇਵੇਹਿ ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤੀ ਦੇਵਾ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ – ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤੀ ਵਾ ਦੇਵਾ ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤੀ ਵਾ ਦੇਵਾ''ਤਿ? ''ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤੀਹਿ , ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਦੇਵੇਹਿ ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤੀ ਦੇਵਾ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਕਤਮਂ ਸੇਯ੍ਯੋ ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤੀ ਵਾ ਦੇਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ ਵਾ''ਤਿ? '''ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ'ਤਿ [ਭਵਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਹਾਤਿ, ਕਤਮਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਹ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋਤਿ। (ਕ॰)] – ਭਵਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਹ; 'ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ'ਤਿ – ਭਵਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਹਾ''ਤਿ [ਭਵਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਹਾਤਿ, ਕਤਮਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਹ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋਤਿ। (ਕ॰)]।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਇਮੇ ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾਧਿਮੁਤ੍ਤਾ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਤੇ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਸਹਬ੍ਯਤਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ; ਤਂ ਸੁਣਾਹਿ, ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭੋ''ਤਿ ਖੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਤਮੋ ਚ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਾਯ ਮਗ੍ਗੋ? ਇਧ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਤਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ; ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯਂ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕਂ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਯਂ ਖੋ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਾਯ ਮਗ੍ਗੋ''।

੪੫੨. ''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਰੁਣਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ...ਪੇ॰... ਮੁਦਿਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ... ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਤਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ; ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯਂ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਯਂ ਖੋ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਾਯ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ। ਤੇਨ ਹਿ, ਭੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਾਹਿ – 'ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ , ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਬਾਧਿਕੋ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਬਾਲ੍ਹਗਿਲਾਨੋ। ਸੋ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤੀ'ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਸਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਕਰਣੀਯੇ ਹੀਨੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਖੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੇ ਕਾਲਮਕਾਸਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਞ੍ਚ ਉਪਪਜ੍ਜਿ।

੪੫੩. ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਸਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਕਰਣੀਯੇ ਹੀਨੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ, ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਬਾਧਿਕੋ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਬਾਲ੍ਹਗਿਲਾਨੋ, ਸੋ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ। ''ਕਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਸਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਕਰਣੀਯੇ ਹੀਨੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ''ਤਿ? ''ਮਯ੍ਹਂ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵਂ ਅਹੋਸਿ – 'ਇਮੇ ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾਧਿਮੁਤ੍ਤਾ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ''ਕਾਲਙ੍ਕਤੋਚ [ਕਾਲਙ੍ਕਤੋਵ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)], ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਞ੍ਚ ਉਪਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ।

ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਸਤ੍ਤਮਂ।

੮. ਵਾਸੇਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਂ

੪੫੪. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਇਚ੍ਛਾਨਙ੍ਗਲੇ [ਇਚ੍ਛਾਨਙ੍ਕਲੇ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਵਿਹਰਤਿ ਇਚ੍ਛਾਨਙ੍ਗਲਵਨਸਣ੍ਡੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾ ਇਚ੍ਛਾਨਙ੍ਗਲੇ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਚਙ੍ਕੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਤਾਰੁਕ੍ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਜਾਣੁਸ੍ਸੋਣਿ [ਜਾਣੁਸ੍ਸੋਣੀ (ਪੀ॰), ਜਾਣੁਸੋਣੀ (ਕ॰)] ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਤੋਦੇਯ੍ਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾ। ਅਥ ਖੋ ਵਾਸੇਟ੍ਠਭਾਰਦ੍ਵਾਜਾਨਂ ਮਾਣਵਾਨਂ ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰਂ ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਵਿਚਰਨ੍ਤਾਨਂ [ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਮਾਨਾਨਂ ਅਨੁਵਿਚਰਮਾਨਾਨਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਅਯਮਨ੍ਤਰਾਕਥਾ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਕਥਂ, ਭੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਮਾਣਵੋ ਏਵਮਾਹ – ''ਯਤੋ ਖੋ, ਭੋ, ਉਭਤੋ ਸੁਜਾਤੋ ਮਾਤਿਤੋ ਚ ਪਿਤਿਤੋ ਚ ਸਂਸੁਦ੍ਧਗਹਣਿਕੋ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ ਅਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਅਨੁਪਕ੍ਕੁਟ੍ਠੋ ਜਾਤਿਵਾਦੇਨ – ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ, ਭੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਵਾਸੇਟ੍ਠੋ ਮਾਣਵੋ ਏਵਮਾਹ – ''ਯਤੋ ਖੋ, ਭੋ, ਸੀਲਵਾ ਚ ਹੋਤਿ ਵਤ੍ਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ [ਵਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ (ਪੀ॰)] ਚ – ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ, ਭੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਨੇਵ ਖੋ ਅਸਕ੍ਖਿ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਮਾਣਵੋ ਵਾਸੇਟ੍ਠਂ ਮਾਣਵਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ, ਨ ਪਨ ਅਸਕ੍ਖਿ ਵਾਸੇਟ੍ਠੋ ਮਾਣਵੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਂ ਮਾਣਵਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ। ਅਥ ਖੋ ਵਾਸੇਟ੍ਠੋ ਮਾਣਵੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਂ ਮਾਣਵਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ ਖੋ, ਭੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਇਚ੍ਛਾਨਙ੍ਗਲੇ ਵਿਹਰਤਿ ਇਚ੍ਛਾਨਙ੍ਗਲਵਨਸਣ੍ਡੇ। ਤਂ ਖੋ ਪਨ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਏਵਂ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋ – 'ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੁਗਤੋ ਲੋਕਵਿਦੂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ'ਤਿ। ਆਯਾਮ, ਭੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਯੇਨ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮ। ਯਥਾ ਨੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਤਿ ਤਥਾ ਨਂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭੋ''ਤਿ ਖੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਮਾਣਵੋ ਵਾਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਮਾਣਵਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ।

੪੫੫. ਅਥ ਖੋ ਵਾਸੇਟ੍ਠਭਾਰਦ੍ਵਾਜਾ ਮਾਣਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿਂਸੁ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਵਾਸੇਟ੍ਠੋ ਮਾਣਵੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਗਾਥਾਹਿ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ –

''ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਪਟਿਞ੍ਞਾਤਾ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਮਯਮਸ੍ਮੁਭੋ।
ਅਹਂ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿਸ੍ਸ, ਤਾਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਯਂ ਮਾਣਵੋ॥

‘‘ਤੇਵਿਜ੍ਜਾਨਂ ਯਦਕ੍ਖਾਤਂ, ਤਤ੍ਰ ਕੇਵਲਿਨੋਸ੍ਮਸੇ।
ਪਦਕਸ੍ਮਾ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਾ [ਨੇ ਬ੍ਯਾਕਰਣਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)], ਜਪ੍ਪੇ ਆਚਰਿਯਸਾਦਿਸਾ।
ਤੇਸਂ ਨੋ ਜਾਤਿਵਾਦਸ੍ਮਿਂ, ਵਿਵਾਦੋ ਅਤ੍ਥਿ ਗੋਤਮ॥

‘‘ਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਇਤਿ ਭਾਸਤਿ।
ਅਹਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮੁਨਾ [ਕਮ੍ਮਨਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਬ੍ਰੂਮਿ, ਏਵਂ ਜਾਨਾਹਿ ਚਕ੍ਖੁਮ॥

‘‘ਤੇ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮ ਞਾਪੇਤੁਂ [ਸਞ੍ਞਤ੍ਤੁਂ (ਪੀ॰), ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ (ਕ॰)], ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮਯਂ ਉਭੋ।
ਭਵਨ੍ਤਂ ਪੁਟ੍ਠੁਮਾਗਮਾ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਇਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤਂ॥

‘‘ਚਨ੍ਦਂ ਯਥਾ ਖਯਾਤੀਤਂ, ਪੇਚ੍ਚ ਪਞ੍ਜਲਿਕਾ ਜਨਾ।
ਵਨ੍ਦਮਾਨਾ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਗੋਤਮਂ॥

‘‘ਚਕ੍ਖੁਂ ਲੋਕੇ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਮਯਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮ ਗੋਤਮਂ।
ਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਭਵਤਿ ਕਮ੍ਮੁਨਾ [ਕਮ੍ਮਨਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)]।
ਅਜਾਨਤਂ ਨੋ ਪਬ੍ਰੂਹਿ, ਯਥਾ ਜਾਨੇਮੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ’’ਨ੍ਤਿ॥

੪੫੬.‘‘ਤੇਸਂ ਵੋ ਅਹਂ ਬ੍ਯਕ੍ਖਿਸ੍ਸਂ, (ਵਾਸੇਟ੍ਠਾਤਿ ਭਗਵਾ)
ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਂ ਯਥਾਤਥਂ।
ਜਾਤਿਵਿਭਙ੍ਗਂ ਪਾਣਾਨਂ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾਹਿ ਜਾਤਿਯੋ॥

‘‘ਤਿਣਰੁਕ੍ਖੇਪਿ ਜਾਨਾਥ, ਨ ਚਾਪਿ ਪਟਿਜਾਨਰੇ।
ਲਿਙ੍ਗਂ ਜਾਤਿਮਯਂ ਤੇਸਂ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾ ਹਿ ਜਾਤਿਯੋ॥

‘‘ਤਤੋ ਕੀਟੇ ਪਟਙ੍ਗੇ ਚ, ਯਾਵ ਕੁਨ੍ਥਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕੇ।
ਲਿਙ੍ਗਂ ਜਾਤਿਮਯਂ ਤੇਸਂ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾ ਹਿ ਜਾਤਿਯੋ॥

‘‘ਚਤੁਪ੍ਪਦੇਪਿ ਜਾਨਾਥ, ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਚ ਮਹਲ੍ਲਕੇ।
ਲਿਙ੍ਗਂ ਜਾਤਿਮਯਂ ਤੇਸਂ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾ ਹਿ ਜਾਤਿਯੋ॥

‘‘ਪਾਦੁਦਰੇਪਿ ਜਾਨਾਥ, ਉਰਗੇ ਦੀਘਪਿਟ੍ਠਿਕੇ।
ਲਿਙ੍ਗਂ ਜਾਤਿਮਯਂ ਤੇਸਂ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾ ਹਿ ਜਾਤਿਯੋ॥

‘‘ਤਤੋ ਮਚ੍ਛੇਪਿ ਜਾਨਾਥ, ਉਦਕੇ ਵਾਰਿਗੋਚਰੇ।
ਲਿਙ੍ਗਂ ਜਾਤਿਮਯਂ ਤੇਸਂ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾ ਹਿ ਜਾਤਿਯੋ॥

‘‘ਤਤੋ ਪਕ੍ਖੀਪਿ ਜਾਨਾਥ, ਪਤ੍ਤਯਾਨੇ ਵਿਹਙ੍ਗਮੇ।
ਲਿਙ੍ਗਂ ਜਾਤਿਮਯਂ ਤੇਸਂ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾ ਹਿ ਜਾਤਿਯੋ॥

‘‘ਯਥਾ ਏਤਾਸੁ ਜਾਤੀਸੁ, ਲਿਙ੍ਗਂ ਜਾਤਿਮਯਂ ਪੁਥੁ।

ਏਵੰ ਨਤ੍ਥਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਲਿਙ੍ਗੰ ਜਾਤਿਮਯੰ ਪੁਥੁ॥

''ਨ ਕੇਸੇਹਿ ਨ ਸੀਸੇਹਿ, ਨ ਕਣ੍ਣੇਹਿ ਨ ਅਕ੍ਖੀਹਿ।
ਨ ਮੁਖੇਨ ਨ ਨਾਸਾਯ, ਨ ਓਟ੍ਠੇਹਿ ਭਮੂਹਿ ਵਾ॥

''ਨ ਗੀਵਾਯ ਨ ਅਂਸੇਹਿ, ਨ ਉਦਰੇਨ ਨ ਪਿਟ੍ਠਿਯਾ।
ਨ ਸੋਣਿਯਾ ਨ ਉਰਸਾ, ਨ ਸਮ੍ਬਾਧੇ ਨ ਮੇਥੁਨੇ [ਨ ਸਮ੍ਬਾਧਾ ਨ ਮੇਥੁਨਾ (ਕ॰)]॥

''ਨ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਨ ਪਾਦੇਹਿ, ਨਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਨਖੇਹਿ ਵਾ।
ਨ ਜਙ੍ਘਾਹਿ ਨ ਊਰੂਹਿ, ਨ ਵਣ੍ਣੇਨ ਸਰੇਨ ਵਾ।
ਲਿਙ੍ਗੰ ਜਾਤਿਮਯੰ ਨੇਵ, ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਾਸੁ ਜਾਤਿਸੁ॥

੪੫੭.''ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਰੀਰੇਸੁ [ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੰ ਸਸਰੀਰੇਸੁ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)], ਮਨੁਸ੍ਸੇਸ੍ਵੇਤੰ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਵੋਕਾਰਞ੍ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਸਮਞ੍ਞਾਯ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

''ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਗੋਰਕ੍ਖੰ ਉਪਜੀਵਤਿ।
ਏਵੰ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ਜਾਨਾਹਿ, ਕਸ੍ਸਕੋ ਸੋ ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ॥

''ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਪੁਥੁਸਿਪ੍ਪੇਨ ਜੀਵਤਿ।
ਏਵੰ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ਜਾਨਾਹਿ, ਸਿਪ੍ਪਿਕੋ ਸੋ ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ॥

''ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਵੋਹਾਰੰ ਉਪਜੀਵਤਿ।
ਏਵੰ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ਜਾਨਾਹਿ, ਵਾਣਿਜੋ ਸੋ ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ॥

''ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਪਰਪੇਸ੍ਸੇਨ ਜੀਵਤਿ।
ਏਵੰ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ਜਾਨਾਹਿ, ਪੇਸ੍ਸਕੋ [ਪੇਸ੍ਸਿਕੋ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਸੋ ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ॥

''ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਅਦਿਨ੍ਨੰ ਉਪਜੀਵਤਿ।
ਏਵੰ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ਜਾਨਾਹਿ, ਚੋਰੋ ਏਸੋ ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ॥

''ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਇਸ੍ਸਤ੍ਥੰ ਉਪਜੀਵਤਿ।
ਏਵੰ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ਜਾਨਾਹਿ, ਯੋਧਾਜੀਵੋ ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ॥

''ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਪੋਰੋਹਿਚ੍ਚੇਨ ਜੀਵਤਿ।
ਏਵੰ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ਜਾਨਾਹਿ, ਯਾਜਕੋ ਸੋ ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ॥

''ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਗਾਮੰ ਰਟ੍ਠਞ੍ਚ ਭੁਞ੍ਜਤਿ।
ਏਵੰ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ਜਾਨਾਹਿ, ਰਾਜਾ ਏਸੋ ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ॥

''ਨ ਚਾਹੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਬ੍ਰੂਮਿ, ਯੋਨਿਜੰ ਮਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵੰ।

ਭੋਵਾਦਿ [ਭੋਵਾਦੀ (ਸਜਾ॰ ਕਂ॰)] ਨਾਮ ਸੋ ਹੋਤਿ, ਸਚੇ ਹੋਤਿ ਸਕਿਞ੍ਚਨੋ।
ਅਕਿਞ੍ਚਨੰ ਅਨਾਦਾਨੰ, ਤਮਹੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

੪੫੮.“ਸਬ੍ਬਸੰਯੋਜਨੰ ਛੇਤ੍ਵਾ, ਯੋ ਵੇ ਨ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤਿ।
ਸਙ੍ਗਾਤਿਗੰ ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੰ [ਵਿਸਞ੍ਞੁਤ੍ਤੰ (ਕ॰)], ਤਮਹੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

“ਛੇਤ੍ਵਾ ਨਦ੍ਧਿੰ [ਨਦ੍ਧਿੰ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਵਰਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਸਨ੍ਦਾਨੰ ਸਹਨੁਕ੍ਕਮੰ।
ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਲਿਘੰ ਬੁਦ੍ਧੰ, ਤਮਹੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

“ਅਕ੍ਕੋਸੰ ਵਧਬਨ੍ਧਞ੍ਚ, ਅਦੁਟ੍ਠੋ ਯੋ ਤਿਤਿਕ੍ਖਤਿ।
ਖਨ੍ਤੀਬਲੰ ਬਲਾਨੀਕੰ, ਤਮਹੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

“ਅਕ੍ਕੋਧਨੰ ਵਤਵਨ੍ਤੰ, ਸੀਲਵਨ੍ਤੰ ਅਨੁਸ੍ਸਦੰ।
ਦਨ੍ਤੰ ਅਨ੍ਤਿਮਸਾਰੀਰੰ, ਤਮਹੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

“ਵਾਰਿਪੋਕ੍ਖਰਪਤ੍ਤੇਵ, ਆਰਗ੍ਗੇਰਿਵ ਸਾਸਪੋ।
ਯੋ ਨ ਲਿਮ੍ਪਤਿ ਕਾਮੇਸੁ, ਤਮਹੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

“ਯੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਇਧੇਵ ਖਯਮਤ੍ਤਨੋ।
ਪਨ੍ਨਭਾਰੰ ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੰ, ਤਮਹੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

“ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞੰ ਮੇਧਾਵਿੰ, ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਕੋਵਿਦੰ।
ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੰ, ਤਮਹੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

“ਅਸੰਸਟ੍ਠੰ ਗਹਟ੍ਠੇਹਿ, ਅਨਾਗਾਰੇਹਿ ਚੂਭਯੰ।
ਅਨੋਕਸਾਰਿਮਪ੍ਪਿਚ੍ਛੰ, ਤਮਹੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

“ਨਿਧਾਯ ਦਣ੍ਡੰ ਭੂਤੇਸੁ, ਤਸੇਸੁ ਥਾਵਰੇਸੁ ਚ।
ਯੋ ਨ ਹਨ੍ਤਿ ਨ ਘਾਤੇਤਿ, ਤਮਹੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

“ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਵਿਰੁਦ੍ਧੇਸੁ, ਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬੁਤੰ।
ਸਾਦਾਨੇਸੁ ਅਨਾਦਾਨੰ, ਤਮਹੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

“ਯਸ੍ਸ ਰਾਗੋ ਚ ਦੋਸੋ ਚ, ਮਾਨੋ ਮਕ੍ਖੋ ਚ ਓਹਿਤੋ।
ਸਾਸਪੋਰਿਵ ਆਰਗ੍ਗਾ, ਤਮਹੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

੪੫੯.“ਅਕਕ੍ਕਸੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਿੰ, ਗਿਰੰ ਸਚ੍ਚੰ ਉਦੀਰਯੇ।
ਯਾਯ ਨਾਭਿਸਜ੍ਜੇ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਤਮਹੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

“ਯੋ ਚ ਦੀਘੰ ਵ ਰਸ੍ਸੰ ਵਾ, ਅਣੁੰ ਥੂਲੰ ਸੁਭਾਸੁਭੰ।

ਲੋਕੇ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਨਾਦੇਤਿ [ਨਾਦਿਯਤਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)], ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਆਸਾ ਯਸ੍ਸ ਨ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਪਰਮ੍ਹਿ ਚ।
ਨਿਰਾਸਾਸਂ [ਨਿਰਾਸਯਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਯਸ੍ਸਾਲਯਾ ਨ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਾਯ ਅਕਥਂਕਥਿਂ।
ਅਮਤੋਗਧਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਯੋਧਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਾਪਞ੍ਚ, ਉਭੋ ਸਙ੍ਗਂ ਉਪਚ੍ਚਗਾ।
ਅਸੋਕਂ ਵਿਰਜਂ ਸੁਦ੍ਧਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਚਨ੍ਦਂ ਵ ਵਿਮਲਂ ਸੁਦ੍ਧਂ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਂ ਅਨਾਵਿਲਂ।
ਨਨ੍ਦੀਭਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਯੋ ਇਮਂ ਪਲਿਪਥਂ ਦੁਗ੍ਗਂ, ਸਂਸਾਰਂ ਮੋਹਮਚ੍ਚਗਾ।
ਤਿਣ੍ਣੋ ਪਾਰਙ੍ਗਤੋ ਝਾਯੀ, ਅਨੇਜੋ ਅਕਥਂਕਥੀ।
ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਯੋਧਕਾਮੇ ਪਹਨ੍ਤ੍ਵਾਨ [ਪਹਤ੍ਵਾਨ (ਸੀ॰)], ਅਨਾਗਾਰੋ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇ।
ਕਾਮਭਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਯੋਧਤਣ੍ਹਂ ਪਹਨ੍ਤ੍ਵਾਨ, ਅਨਾਗਾਰੋ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇ।
ਤਣ੍ਹਾਭਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਕਂ ਯੋਗਂ, ਦਿਬ੍ਬਂ ਯੋਗਂ ਉਪਚ੍ਚਗਾ।
ਸਬ੍ਬਯੋਗਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਹਿਤ੍ਵਾ ਰਤਿਞ੍ਚ ਅਰਤਿਂ, ਸੀਤੀਭੂਤਂ ਨਿਰੂਪਧਿਂ।
ਸਬ੍ਬਲੋਕਾਭਿਭੁਂ ਵੀਰਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਚੁਤਿਂ ਯੋ ਵੇਦਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ, ਉਪਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ।
ਅਸਤ੍ਤਂ ਸੁਗਤਂ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਯਸ੍ਸ ਗਤਿਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਦੇਵਾ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਮਾਨੁਸਾ।
ਖੀਣਾਸਵਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਯਸ੍ਸ ਪੁਰੇ ਚ ਪਚ੍ਛਾ ਚ, ਮਜ੍ਝੇ ਚ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਨਂ।
ਅਕਿਞ੍ਚਨਂ ਅਨਾਦਾਨਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਉਸਭਂ ਪਵਰਂ ਵੀਰਂ, ਮਹੇਸਿਂ ਵਿਜਿਤਾਵਿਨਂ।

ਅਨੇਜਂ ਨ੍ਹਾਤਕਂ [ਨਹਾਤਕਂ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਬੁਦ੍ਧਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਯੋ ਵੇਦਿ, ਸਗ੍ਗਾਪਾਯਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਤਿ।
ਅਥੋ ਜਾਤਿਕ੍ਖਯਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

੪੬੦.‘‘ਸਮਞ੍ਞਾ ਹੇਸਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਂ ਪਕਪ੍ਪਿਤਂ।
ਸਮ੍ਮੁਚ੍ਚਾ ਸਮੁਦਾਗਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਕਪ੍ਪਿਤਂ॥

‘‘ਦੀਘਰਤ੍ਤਾਨੁਸਯਿਤਂ, ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਮਜਾਨਤਂ।
ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਨੋ [ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਨੇਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਏਵ (ਟੀਕਾ)] ਪਬ੍ਰੁਨ੍ਤਿ [ਪਬ੍ਰੁਵਨ੍ਤਿ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)], ਜਾਤਿਯਾ ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ॥

‘‘ਨ ਜਚ੍ਚਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ [ਵਸਲੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਹੋਤਿ, ਨ ਜਚ੍ਚਾ ਹੋਤਿ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ [ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)]।
ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ [ਵਸਲੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹੋਤਿ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ [ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)]॥

‘‘ਕਸ੍ਸਕੋ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹੋਤਿ, ਸਿਪ੍ਪਿਕੋ ਹੋਤਿ ਕਮ੍ਮੁਨਾ।
ਵਾਣਿਜੋ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹੋਤਿ, ਪੇਸ੍ਸਕੋ ਹੋਤਿ ਕਮ੍ਮੁਨਾ॥

‘‘ਚੋਰੋਪਿ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹੋਤਿ, ਯੋਧਾਜੀਵੋਪਿ ਕਮ੍ਮੁਨਾ।
ਯਾਜਕੋ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹੋਤਿ, ਰਾਜਾਪਿ ਹੋਤਿ ਕਮ੍ਮੁਨਾ॥

‘‘ਏਵਮੇਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ, ਕਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ।
ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਦਸ੍ਸਾ, ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਕੋਵਿਦਾ॥

‘‘ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਵਤ੍ਤਤਿ ਲੋਕੋ, ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਵਤ੍ਤਤਿ ਪਜਾ।
ਕਮ੍ਮਨਿਬਨ੍ਧਨਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਰਥਸ੍ਸਾਣੀਵ ਯਾਯਤੋ॥

‘‘ਤਪੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ, ਸਂਯਮੇਨ ਦਮੇਨ ਚ।
ਏਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ, ਏਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮੁਤ੍ਤਮਂ॥

‘‘ਤੀਹਿ ਵਿਜ੍ਜਾਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸਨ੍ਤੋ ਖੀਣਪੁਨਬ੍ਭਵੋ।
ਏਵਂ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ਜਾਨਾਹਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਕ੍ਕੋ ਵਿਜਾਨਤ’’ਨ੍ਤਿ॥

੪੬੧. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਵਾਸੇਟ੍ਠਭਾਰਦ੍ਵਾਜਾ ਮਾਣਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਵਾ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਾ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ – ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ – ਏਵਮੇਵਂ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਏਤੇ ਮਯਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕੇ ਨੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤੇ ਸਰਣਂ ਗਤੇ’’ਤਿ।

ਵਾਸੇਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਅਟ੍ਠਮਂ।

੯. ਸੁਭਸੁਤ੍ਤਂ

੪੬੨. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸੁਭੋ ਮਾਣਵੋ ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਟਿਵਸਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੇ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ। ਅਥ ਖੋ ਸੁਭੋ ਮਾਣਵੋ ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਯਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੇ ਪਟਿਵਸਤਿ ਤਂ ਗਹਪਤਿਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸੁਤਂ ਮੇਤਂ, ਗਹਪਤਿ – 'ਅਵਿਵਿਤ੍ਤਾ ਸਾਵਤ੍ਥੀ ਅਰਹਨ੍ਤੇਹੀ'ਤਿ। ਕਂ ਨੁ ਖ੍ਵਜ੍ਜ ਸਮਣਂ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ? ''ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਸ੍ਸੂ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੁਭੋ ਮਾਣਵੋ ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਸੁਭੋ ਮਾਣਵੋ ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਗਹਟ੍ਠੋ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ, ਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲ'ਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਕਿਮਾਹਾ''ਤਿ?

੪੬੩. ''ਵਿਭਜ੍ਜਵਾਦੋ ਖੋ ਅਹਮੇਤ੍ਥ, ਮਾਣਵ; ਨਾਹਮੇਤ੍ਥ ਏਕਂਸਵਾਦੋ। ਗਿਹਿਸ੍ਸ ਵਾਹਂ, ਮਾਣਵ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਵਣ੍ਣੇਮਿ। ਗਿਹੀ ਵਾ ਹਿ , ਮਾਣਵ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਾ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਹੇਤੁ ਨ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ। ਗਿਹਿਸ੍ਸ ਵਾਹਂ, ਮਾਣਵ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਵਣ੍ਣੇਮਿ। ਗਿਹੀ ਵਾ ਹਿ, ਮਾਣਵ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਹੇਤੁ ਆਰਾਧਕੋ ਹੋਤਿ ਞਾਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ।

''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਮਹਟ੍ਠਮਿਦਂ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਂ ਮਹਾਧਿਕਰਣਂ ਮਹਾਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਘਰਾਵਾਸਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ; ਅਪ੍ਪਟ੍ਠਮਿਦਂ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚਂ ਅਪ੍ਪਾਧਿਕਰਣਂ ਅਪ੍ਪਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪ੍ਪਫਲਂ ਹੋਤੀ'ਤਿ। ਇਧ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਕਿਮਾਹਾ''ਤਿ।

''ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਮਾਣਵ, ਵਿਭਜ੍ਜਵਾਦੋ; ਨਾਹਮੇਤ੍ਥ ਏਕਂਸਵਾਦੋ। ਅਤ੍ਥਿ, ਮਾਣਵ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਹਟ੍ਠਂ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਂ ਮਹਾਧਿਕਰਣਂ ਮਹਾਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਫਲਂ ਹੋਤਿ; ਅਤ੍ਥਿ, ਮਾਣਵ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਹਟ੍ਠਂ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਂ ਮਹਾਧਿਕਰਣਂ ਮਹਾਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ; ਅਤ੍ਥਿ, ਮਾਣਵ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟ੍ਠਂ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚਂ ਅਪ੍ਪਾਧਿਕਰਣਂ ਅਪ੍ਪਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਫਲਂ ਹੋਤਿ; ਅਤ੍ਥਿ, ਮਾਣਵ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟ੍ਠਂ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚਂ ਅਪ੍ਪਾਧਿਕਰਣਂ ਅਪ੍ਪਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ। ਕਤਮਞ੍ਚ, ਮਾਣਵ , ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਹਟ੍ਠਂ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਂ ਮਹਾਧਿਕਰਣਂ ਮਹਾਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਫਲਂ ਹੋਤਿ? ਕਸਿ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਹਟ੍ਠਂ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਂ ਮਹਾਧਿਕਰਣਂ ਮਹਾਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਫਲਂ ਹੋਤਿ। ਕਤਮਞ੍ਚ, ਮਾਣਵ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਹਟ੍ਠਂ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਂ ਮਹਾਧਿਕਰਣਂ ਮਹਾਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ? ਕਸਿਯੇਵ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਹਟ੍ਠਂ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਂ ਮਹਾਧਿਕਰਣਂ ਮਹਾਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ। ਕਤਮਞ੍ਚ, ਮਾਣਵ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟ੍ਠਂ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚਂ ਅਪ੍ਪਾਧਿਕਰਣਂ ਅਪ੍ਪਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਫਲਂ ਹੋਤਿ? ਵਣਿਜ੍ਜਾ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟ੍ਠਂ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚਂ ਅਪ੍ਪਾਧਿਕਰਣਂ ਅਪ੍ਪਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਫਲਂ ਹੋਤਿ। ਕਤਮਞ੍ਚ ਮਾਣਵ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟ੍ਠਂ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚਂ ਅਪ੍ਪਾਧਿਕਰਣਂ ਅਪ੍ਪਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ? ਵਣਿਜ੍ਜਾਯੇਵ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟ੍ਠਂ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚਂ ਅਪ੍ਪਾਧਿਕਰਣਂ ਅਪ੍ਪਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ।

੪੬੪. ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਣਵ, ਕਸਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਹਟ੍ਠਂ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਂ ਮਹਾਧਿਕਰਣਂ ਮਹਾਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਫਲਂ ਹੋਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਘਰਾਵਾਸਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਹਟ੍ਠਂ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਂ ਮਹਾਧਿਕਰਣਂ ਮਹਾਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਫਲਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਣਵ, ਕਸਿਯੇਵ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਹਟ੍ਠਂ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਂ ਮਹਾਧਿਕਰਣਂ ਮਹਾਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ; ਏਵਮੇਵ

ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਘਰਾਵਾਸਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਹਟ੍ਠਂ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਂ ਮਹਾਧਿਕਰਣਂ ਮਹਾਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਣਵ, ਵਣਿਜ੍ਜਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟ੍ਠਂ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚਂ ਅਪ੍ਪਾਧਿਕਰਣਂ ਅਪ੍ਪਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਫਲਂ ਹੋਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟ੍ਠਂ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚਂ ਅਪ੍ਪਾਧਿਕਰਣਂ ਅਪ੍ਪਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਵਿਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਫਲਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਣਵ, ਵਣਿਜ੍ਜਾਯੇਵ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟ੍ਠਂ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚਂ ਅਪ੍ਪਾਧਿਕਰਣਂ ਅਪ੍ਪਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ , ਮਾਣਵ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟ੍ਠਂ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚਂ ਅਪ੍ਪਾਧਿਕਰਣਂ ਅਪ੍ਪਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ।

''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ , ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ, ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯਾ''ਤਿ। ''ਯੇ ਤੇ, ਮਾਣਵ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ, ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯ – ਸਚੇ ਤੇ ਅਗਰੁ – ਸਾਧੁ ਤੇ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਸਤਿ ਭਾਸਸ੍ਸੂ''ਤਿ। ''ਨ ਖੋ ਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਗਰੁ ਯਤ੍ਥਸ੍ਸੁ ਭਵਨ੍ਤੋ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਵਨ੍ਤਰੂਪੋ ਵਾ''ਤਿ [ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਭਵਨ੍ਤਰੂਪਾ ਵਾਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)]। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਮਾਣਵ, ਭਾਸਸ੍ਸੂ''ਤਿ। ''ਸਚ੍ਚਂ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ, ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯ। ਤਪਂ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਦੁਤਿਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ, ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਤਤਿਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ, ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯ। ਅਜ੍ਝੇਨਂ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ, ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯ। ਚਾਗਂ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਞ੍ਚਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ, ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ, ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯਾਤਿ। ਇਧ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਕਿਮਾਹਾ''ਤਿ?

੪੬੫. ''ਕਿਂ ਪਨ, ਮਾਣਵ, ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਯੋ ਏਵਮਾਹ – 'ਅਹਂ ਇਮੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਾਕਂ ਪਵੇਦੇਮੀ'''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ''। ''ਕਿਂ ਪਨ, ਮਾਣਵ, ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਕਾਚਰਿਯੋਪਿ ਏਕਾਚਰਿਯਪਾਚਰਿਯੋਪਿ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਆਚਰਿਯਮਹਯੁਗਾਪਿ ਯੋ ਏਵਮਾਹ – 'ਅਹਂ ਇਮੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਾਕਂ ਪਵੇਦੇਮੀ'''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ''। ''ਕਿਂ ਪਨ, ਮਾਣਵ, ਯੇਪਿ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਕਾ ਇਸਯੋ ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਕਤ੍ਤਾਰੋ ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਾਰੋ ਯੇਸਮਿਦਂ ਏਤਰਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪੋਰਾਣਂ ਮਨ੍ਤਪਦਂ ਗੀਤਂ ਪਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮਿਹਿਤਂ ਤਦਨੁਗਾਯਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਭਾਸਨ੍ਤਿ ਭਾਸਿਤਮਨੁਭਾਸਨ੍ਤਿ ਵਾਚਿਤਮਨੁਵਾਚੇਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਅਟ੍ਠਕੋ ਵਾਮਕੋ ਵਾਮਦੇਵੋ ਵੇਸ੍ਸਾਮਿਤ੍ਤੋ ਯਮਤਗ੍ਗਿ ਅਙ੍ਗੀਰਸੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਵਾਸੇਟ੍ਠੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗੁ, ਤੇਪਿ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਮਯਂ ਇਮੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਾਕਂ ਪਵੇਦੇਮਾ'''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ''।

''ਇਤਿ ਕਿਰ, ਮਾਣਵ, ਨਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਯੋ ਏਵਮਾਹ – 'ਅਹਂ ਇਮੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਾਕਂ ਪਵੇਦੇਮੀ'ਤਿ; ਨਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਏਕਾਚਰਿਯੋਪਿ ਏਕਾਚਰਿਯਪਾਚਰਿਯੋਪਿ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਆਚਰਿਯਮਹਯੁਗਾਪਿ ਯੋ ਏਵਮਾਹ – 'ਅਹਂ ਇਮੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਾਕਂ ਪਵੇਦੇਮੀ'ਤਿ; ਯੇਪਿ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਕਾ ਇਸਯੋ ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਕਤ੍ਤਾਰੋ ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਾਰੋ, ਯੇਸਮਿਦਂ ਏਤਰਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪੋਰਾਣਂ ਮਨ੍ਤਪਦਂ ਗੀਤਂ ਪਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮਿਹਿਤਂ, ਤਦਨੁਗਾਯਨ੍ਤਿ ਤਦਨੁਭਾਸਨ੍ਤਿ ਭਾਸਿਤਮਨੁਭਾਸਨ੍ਤਿ ਵਾਚਿਤਮਨੁਵਾਚੇਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਅਟ੍ਠਕੋ ਵਾਮਕੋ ਵਾਮਦੇਵੋ ਵੇਸ੍ਸਾਮਿਤ੍ਤੋ ਯਮਤਗ੍ਗਿ ਅਙ੍ਗੀਰਸੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਵਾਸੇਟ੍ਠੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗੁ। ਤੇਪਿ ਨ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਮਯਂ ਇਮੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਾਕਂ ਪਵੇਦੇਮਾ'ਤਿ।

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਣਵ, ਅਨ੍ਧਵੇਣਿ ਪਰਮ੍ਪਰਾਸਂਸਤ੍ਤਾ ਪੁਰਿਮੋਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮੋਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮੋਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਅਨ੍ਧਵੇਣੂਪਮਂ ਮਞ੍ਞੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਭਾਸਿਤਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ – ਪੁਰਿਮੋਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮੋਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮੋਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ।

੪੬੬. ਏવਂ વੁਤ੍ਤੇ, ਸੁਭੋ ਮਾਣવੋ ਤੋਦੇਯਜਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗવਤਾ ਅਨ੍ਧવੇਣੂਪਮੇਨ વੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਕੁਪਿਤੋ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਭਗવਨ੍ਤੰਯੇવ ਖੁਂਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗવਨ੍ਤੰਯੇવ વਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ ਭਗવਨ੍ਤੰਯੇવ વਦਮਾਨੋ – 'ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਪਾਪਿਤੋ ਭવਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਭਗવਨ੍ਤੰ ਏਤਦવੋਚ – ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿ ਓਪਮਞ੍ਞੋ ਸੁਭਗવਨਿਕੋ ਏવਮਾਹ – 'ਏવਮੇવ ਪਨਿਧੇਕਚ੍ਚੇ [ਪਨਿਮੇਕੇ (ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ)] ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨવਿਸੇਸਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਮਿਦਂ ਭਾਸਿਤਂ ਹਸ੍ਸਕਂਯੇવ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨਾਮਕਂਯੇવ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਰਿਤ੍ਤਕਂਯੇવ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੁਚ੍ਛਕਂਯੇવ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨવਿਸੇਸਂ ਞਸ੍ਸਤਿ વਾ ਦਕ੍ਖਤਿ વਾ ਸਚ੍ਛਿ વਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ – ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ વਿਜ੍ਜਤੀ'''ਤਿ?

''ਕਿਂ ਪਨ, ਮਾਣવ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿ ਓਪਮਞ੍ਞੋ ਸੁਭਗવਨਿਕੋ ਸਬ੍ਬੇਸਂਯੇવ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ? ''ਸਕਾਯਪਿ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪੁਣ੍ਣਿਕਾਯ ਦਾਸਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿ ਓਪਮਞ੍ਞੋ ਸੁਭਗવਨਿਕੋ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਨ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਕੁਤੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂਯੇવ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਪਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ?

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਣવ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੋ ਪੁਰਿਸੋ ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਨੀਲਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਪੀਤਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਲੋਹਿਤਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਸਮવਿਸਮਂ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਤਾਰਕਰੂਪਾਨਿ, ਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇ। ਸੋ ਏવਂ વਦੇਯ੍ਯ – 'ਨਤ੍ਥਿ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾવੀ; ਨਤ੍ਥਿ ਨੀਲਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਨੀਲਕਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾવੀ; ਨਤ੍ਥਿ ਪੀਤਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਪੀਤਕਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾવੀ; ਨਤ੍ਥਿ ਲੋਹਿਤਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਲੋਹਿਤਕਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾવੀ; ਨਤ੍ਥਿ ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਕਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾવੀ; ਨਤ੍ਥਿ ਸਮવਿਸਮਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਸਮવਿਸਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾવੀ; ਨਤ੍ਥਿ ਤਾਰਕਰੂਪਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਾਰਕਰੂਪਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾવੀ; ਨਤ੍ਥਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾવੀ। ਅਹਮੇਤਂ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਅਹਮੇਤਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ; ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨਤ੍ਥੀ'ਤਿ। ਸਮ੍ਮਾ ਨੁ ਖੋ ਸੋ, ਮਾਣવ, વਦਮਾਨੋ વਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ?

''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ। ਅਤ੍ਥਿ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾવੀ; ਅਤ੍ਥਿ ਨੀਲਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੀਲਕਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾવੀ; ਅਤ੍ਥਿ ਪੀਤਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਪੀਤਕਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾવੀ; ਅਤ੍ਥਿ ਲੋਹਿਤਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਲੋਹਿਤਕਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾવੀ; ਅਤ੍ਥਿ ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਕਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਮਞ੍ਜਿਟ੍ਠਕਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾવੀ; ਅਤ੍ਥਿ ਸਮવਿਸਮਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਸਮવਿਸਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾવੀ; ਅਤ੍ਥਿ ਤਾਰਕਰੂਪਾਨਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਤਾਰਕਰੂਪਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾવੀ ; ਅਤ੍ਥਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾવੀ। 'ਅਹਮੇਤਂ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਅਹਮੇਤਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ; ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨਤ੍ਥੀ'ਤਿ; ਨ ਹਿ ਸੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਮ੍ਮਾ વਦਮਾਨੋ વਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ।

''ਏવਮੇવ ਖੋ, ਮਾਣવ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿ ਓਪਮਞ੍ਞੋ ਸੁਭਗવਨਿਕੋ ਅਨ੍ਧੋ ਅਚਕ੍ਖੁਕੋ। ਸੋ વਤ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨવਿਸੇਸਂ ਞਸ੍ਸਤਿ વਾ ਦਕ੍ਖਤਿ વਾ ਸਚ੍ਛਿ વਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ – ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ વਿਜ੍ਜਤਿ''।

੪੬੭. ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਣવ, ਯੇ ਤੇ ਕੋਸਲਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਚਙ੍ਕੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਾਰੁਕ੍ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਜਾਣੁਸ੍ਸੋਣਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਿਤਾ ਚ [વਾ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਤੇ ਤੋਦੇਯ੍ਯੋ, ਕਤਮਾ ਨੇਸਂ ਸੇਯ੍ਯੋ [ਸੇਯ੍ਯਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)], ਯਂ વਾ ਤੇ ਸਮ੍ਮੁਚ੍ਚਾ [ਸਮ੍ਮੁਸਾ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] વਾਚਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯੁਂ ਯਂ વਾ ਅਸਮ੍ਮੁਚ੍ਚਾ''ਤਿ? ''ਸਮ੍ਮੁਚ੍ਚਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ''।

''ਕਤਮਾ ਨੇਸਂ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਯਂ વਾ ਤੇ ਮਨ੍ਤਾ વਾਚਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯੁਂ ਯਂ વਾ ਅਮਨ੍ਤਾ''ਤਿ? ''ਮਨ੍ਤਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ''।

''ਕਤਮਾ ਨੇਸਂ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਯਂ વਾ ਤੇ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ વਾਚਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯੁਂ ਯਂ વਾ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯਾ''ਤਿ? ''ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ, ਭੋ ਗੋਤਮ''।

‘‘ਕਤਮਾ ਨੇਸੰ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਯਂ ਵਾ ਤੇ ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯੁਂ ਯਂ ਵਾ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤ’’ਨ੍ਤਿ? ‘‘ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ’’।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਣਵ, ਯਦਿ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿਨਾ ਓਪਮਞ੍ਞੇਨ ਸੁਭਗਵਨਿਕੇਨ ਸਮ੍ਮੁਚ੍ਚਾ ਵਾਚਾ ਭਾਸਿਤਾ ਅਸਮ੍ਮੁਚ੍ਚਾ’’ਤਿ [ਅਸਮ੍ਮੁਸਾ ਵਾਤਿ (ਪੀ॰) ਏਵਮਿਤਰਪਞ੍ਚਤ੍ਤਯੇਪਿ ਵਾਸਦ੍ਦੇਨ ਸਹ ਦਿਸ੍ਸਤਿ]? ‘‘ਅਸਮ੍ਮੁਚ੍ਚਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ’’।

‘‘ਮਨ੍ਤਾ ਵਾਚਾ ਭਾਸਿਤਾ ਅਮਨ੍ਤਾ ਵਾ’’ਤਿ? ‘‘ਅਮਨ੍ਤਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ’’।

‘‘ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ ਵਾਚਾ ਭਾਸਿਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯਾ’’ਤਿ? ‘‘ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ, ਭੋ ਗੋਤਮ’’।

‘‘ਅਤ੍ਥਸਂਹਿਤਾ ਵਾਚਾ ਭਾਸਿਤਾ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤਾ’’ਤਿ? ‘‘ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤਾ, ਭੋ ਗੋਤਮ’’।

‘‘ਪਞ੍ਚ ਖੋ ਇਮੇ, ਮਾਣਵ, ਨੀਵਰਣਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਨੀਵਰਣਂ, ਬ੍ਯਾਪਾਦਨੀਵਰਣਂ, ਥੀਨਮਿਦ੍ਧਨੀਵਰਣਂ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਨੀਵਰਣਂ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨੀਵਰਣਂ – ਇਮੇ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਪਞ੍ਚ ਨੀਵਰਣਾ। ਇਮੇਹਿ ਖੋ ਮਾਣਵ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਨੀਵਰਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿ ਓਪਮਞ੍ਞੋ ਸੁਭਗਵਨਿਕੋ ਆਵੁਤੋ ਨਿਵੁਤੋ ਓਫੁਟੋ [ਓਵੁਤੋ (ਸੀ॰), ਓਫੁਤੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੋ। ਸੋ ਵਤ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸਂ ਞਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਦਕ੍ਖਤਿ ਵਾ ਸਚ੍ਛਿ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ – ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।

੪੬੮. ‘‘ਪਞ੍ਚ ਖੋ ਇਮੇ, ਮਾਣਵ, ਕਾਮਗੁਣਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਰੂਪਾ ਇਟ੍ਠਾ ਕਨ੍ਤਾ ਮਨਾਪਾ ਪਿਯਰੂਪਾ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤਾ ਰਜਨੀਯਾ, ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਸਦ੍ਦਾ...ਪੇ॰... ਘਾਨਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਗਨ੍ਧਾ... ਜਿਵ੍ਹਾ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਰਸਾ... ਕਾਯਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਇਟ੍ਠਾ ਕਨ੍ਤਾ ਮਨਾਪਾ ਪਿਯਰੂਪਾ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤਾ ਰਜਨੀਯਾ – ਇਮੇ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ। ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿ ਓਪਮਞ੍ਞੋ ਸੁਭਗਵਨਿਕੋ ਗਥਿਤੋ ਮੁਚ੍ਛਿਤੋ ਅਜ੍ਝੋਪਨ੍ਨੋ ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵੀ ਅਨਿਸ੍ਸਰਣਪਞ੍ਞੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਸੋ ਵਤ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸਂ ਞਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਦਕ੍ਖਤਿ ਵਾ ਸਚ੍ਛਿ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ – ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਣਵ, ਯਂ ਵਾ ਤਿਣਕਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਗ੍ਗਿਂ ਜਾਲੇਯ੍ਯ ਯਂ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤਿਣਕਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਜਾਲੇਯ੍ਯ, ਕਤਮੋ ਨੁ ਖ੍ਵਾਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿ ਅਚ੍ਚਿਮਾ ਚੇਵ ਵਣ੍ਣਵਾ ਚ ਪਭਸ੍ਸਰੋ ਚਾ’’ਤਿ? ‘‘ਸਚੇ ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਠਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤਿਣਕਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਜਾਲੇਤੁਂ, ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿ ਅਚ੍ਚਿਮਾ ਚੇਵ ਵਣ੍ਣਵਾ ਚ ਪਭਸ੍ਸਰੋ ਚਾ’’ਤਿ। ‘‘ਅਟ੍ਠਾਨਂ ਖੋ ਏਤਂ, ਮਾਣਵ, ਅਨਵਕਾਸੋ ਯਂ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤਿਣਕਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਜਾਲੇਯ੍ਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਇਦ੍ਧਿਮਤਾ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਣਵ, ਤਿਣਕਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਗ੍ਗਿ ਜਲਤਿ ਤਥੂਪਮਾਹਂ, ਮਾਣਵ, ਇਮਂ ਪੀਤਿਂ ਵਦਾਮਿ ਯਾਯਂ ਪੀਤਿ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਪਟਿਚ੍ਚ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਣਵ, ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤਿਣਕਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨੋ [ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤਿਣਕਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ (ਸੀ॰ ਪੀ॰ ਕ॰)] ਅਗ੍ਗਿ ਜਲਤਿ ਤਥੂਪਮਾਹਂ, ਮਾਣਵ , ਇਮਂ ਪੀਤਿਂ ਵਦਾਮਿ ਯਾਯਂ ਪੀਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ।

‘‘ਕਤਮਾ ਚ, ਮਾਣਵ, ਪੀਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ? ਇਧ, ਮਾਣਵ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ... ਪੇ॰... ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਪੀਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ। ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਮਾਣਵ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾ...ਪੇ॰... ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਪੀਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ।

੪੬੯. ‘‘ਯੇ ਤੇ, ਮਾਣਵ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯ, ਕਤਮੇਤ੍ਥ [ਕਮੇਤ੍ਥ (ਕ॰ ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਧਮ੍ਮਂ ਮਹਪ੍ਫਲਤਰਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯਾ’’ਤਿ?

‘‘ਯੇਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯ, ਚਾਗਮੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਧਮ੍ਮਂ ਮਹਪ੍ਫਲਤਰਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯਾ’’ਤਿ।

‘‘ਤਂ ਕਿ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਣਵ, ਇਧ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਮਹਾਯਞ੍ਞੋ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ ਅਸ੍ਸ। ਅਥ ਦ੍ਵੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁਂ – ‘ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਮਹਾਯਞ੍ਞਂ ਅਨੁਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ। ਤਤ੍ਰੇਕਸ੍ਸ [ਤਤ੍ਥੇਕਸ੍ਸ (ਪੀ॰)] ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਏਵਮਸ੍ਸ – ‘ਅਹੋ ਵਤ! ਅਹਮੇਵ ਲਭੇਯ੍ਯਂ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ ਅਗ੍ਗਾਸਨਂ ਅਗ੍ਗੋਦਕਂ ਅਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡਂ, ਨ ਅਞ੍ਞੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਲਭੇਯ੍ਯ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ ਅਗ੍ਗਾਸਨਂ ਅਗ੍ਗੋਦਕਂ ਅਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡ’ਨ੍ਤਿ। ਠਾਨਂ ਖੋ ਪਨੇਤਂ, ਮਾਣਵ , ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਯਂ ਅਞ੍ਞੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਲਭੇਯ੍ਯ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ ਅਗ੍ਗਾਸਨਂ ਅਗ੍ਗੋਦਕਂ ਅਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡਂ, ਨ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਲਭੇਯ੍ਯ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ ਅਗ੍ਗਾਸਨਂ ਅਗ੍ਗੋਦਕਂ ਅਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡਂ। ‘ਅਞ੍ਞੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਲਭਤਿ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ ਅਗ੍ਗਾਸਨਂ ਅਗ੍ਗੋਦਕਂ ਅਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡਂ, ਨਾਹਂ ਲਭਾਮਿ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ ਅਗ੍ਗਾਸਨਂ ਅਗ੍ਗੋਦਕਂ ਅਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡ’ਨ੍ਤਿ – ਇਤਿ ਸੋ ਕੁਪਿਤੋ ਹੋਤਿ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ, ਮਾਣਵ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਕਿਂ ਵਿਪਾਕਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ? ‘‘ਨ ਖ੍ਵੇਤ੍ਥ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਂ ਦਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤਿ – ‘ਇਮਿਨਾ ਪਰੋ ਕੁਪਿਤੋ ਹੋਤੁ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ’ਤਿ। ਅਥ ਖ੍ਵੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਜਾਤਿਕਂਯੇਵ [ਅਨੁਕਮ੍ਪਜਾਤਿਕਂਯੇਵ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਦਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ, ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਇਦਂ ਛਟ੍ਠਂ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ – ਯਦਿਦਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਜਾਤਿਕ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਇਦਂ ਛਟ੍ਠਂ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ – ਯਦਿਦਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਜਾਤਿਕ’’ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਯੇ ਤੇ, ਮਾਣਵ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯ, ਇਮੇ ਤ੍ਵਂ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਕਤ੍ਥ ਬਹੁਲਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਸਿ – ਗਹਟ੍ਠੇਸੁ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਸੁ ਵਾ’’ਤਿ? ‘‘ਯੇਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯ, ਇਮਾਹਂ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਸੁ ਬਹੁਲਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ ਅਪ੍ਪਂ ਗਹਟ੍ਠੇਸੁ। ਗਹਟ੍ਠੋ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਮਹਟ੍ਠੋ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚੋ ਮਹਾਧਿਕਰਣੋ ਮਹਾਸਮਾਰਮ੍ਭੋ, ਨ ਸਤਤਂ ਸਮਿਤਂ ਸਚ੍ਚਵਾਦੀ ਹੋਤਿ; ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਖੋ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਪ੍ਪਟ੍ਠੋ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚੋ ਅਪ੍ਪਾਧਿਕਰਣੋ ਅਪ੍ਪਸਮਾਰਮ੍ਭੋ, ਸਤਤਂ ਸਮਿਤਂ ਸਚ੍ਚਵਾਦੀ ਹੋਤਿ। ਗਹਟ੍ਠੋ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਮਹਟ੍ਠੋ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚੋ ਮਹਾਧਿਕਰਣੋ ਮਹਾਸਮਾਰਮ੍ਭੋ ਨ ਸਤਤਂ ਸਮਿਤਂ ਤਪਸ੍ਸੀ ਹੋਤਿ... ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਹੋਤਿ... ਸਜ੍ਝਾਯਬਹੁਲੋ ਹੋਤਿ... ਚਾਗਬਹੁਲੋ ਹੋਤਿ; ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਖੋ ਪਨ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਪ੍ਪਟ੍ਠੋ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚੋ ਅਪ੍ਪਾਧਿਕਰਣੋ ਅਪ੍ਪਸਮਾਰਮ੍ਭੋ ਸਤਤਂ ਸਮਿਤਂ ਤਪਸ੍ਸੀ ਹੋਤਿ... ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਹੋਤਿ... ਸਜ੍ਝਾਯਬਹੁਲੋ ਹੋਤਿ... ਚਾਗਬਹੁਲੋ ਹੋਤਿ। ਯੇਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯ, ਇਮਾਹਂ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਸੁ ਬਹੁਲਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ ਅਪ੍ਪਂ ਗਹਟ੍ਠੇਸੂ’’ਤਿ।

‘‘ਯੇ ਤੇ, ਮਾਣਵ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਏਤੇ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਵਦਾਮਿ – ਯਦਿਦਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਵੇਰਂ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ। ਇਧ, ਮਾਣਵ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਚ੍ਚਵਾਦੀ ਹੋਤਿ। ਸੋ ‘ਸਚ੍ਚਵਾਦੀਮ੍ਹੀ’ਤਿ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ। ਯਂ ਤਂ ਕੁਸਲੂਪਸਂਹਿਤਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਏਤਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਵਦਾਮਿ – ਯਦਿਦਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਵੇਰਂ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ। ਇਧ, ਮਾਣਵ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਪਸ੍ਸੀ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਜ੍ਝਾਯਬਹੁਲੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਚਾਗਬਹੁਲੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ‘ਚਾਗਬਹੁਲੋਮ੍ਹੀ’ਤਿ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਥਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮਵੇਦਂ, ਲਭਤਿ ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ। ਯਂ ਤਂ ਕੁਸਲੂਪਸਂਹਿਤਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਏਤਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਵਦਾਮਿ – ਯਦਿਦਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਵੇਰਂ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯ। ਯੇ ਤੇ ਮਾਣਵ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਏਤੇ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਵਦਾਮਿ – ਯਦਿਦਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਵੇਰਂ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯਾ’’ਤਿ।

੪੭੦. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਸੁਭੋ ਮਾਣਵੋ ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਸੁਤਂ ਮੇਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ – ‘ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਜਾਨਾਤੀ’’’ਤਿ।

‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਣਵ, ਆਸਨ੍ਨੇ ਇਤੋ ਨਲ਼ਕਾਰਗਾਮੋ, ਨ ਯਿਤੋ ਦੂਰੇ ਨਲ਼ਕਾਰਗਾਮੋ’’ਤਿ?

‘‘ਏਵ‌ਂ, ਭੋ, ਆਸਨ੍ਨੇ ਇਤੋ ਨਲ਼ਕਾਰਗਾਮੋ , ਨ ਯਿਤੋ ਦੂਰੇ ਨਲ਼ਕਾਰਗਾਮੋ’’ਤਿ।

‘‘ਤਂ, ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ ਮਾਣਵ, ਇਧਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸੋ ਨਲ਼ਕਾਰਗਾਮੇ ਜਾਤਵਦ੍ਧੋ [ਜਾਤਵਡ੍ਢੋ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)]; ਤਮੇਨਂ ਨਲ਼ਕਾਰਗਾਮਤੋ ਤਾਵਦੇਵ ਅਵਸਟਂ [ਅਪਸਕ੍ਕਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)] ਨਲ਼ਕਾਰਗਾਮਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁਂ; ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਨਲ਼ਕਾਰਗਾਮੇ ਜਾਤਵਦ੍ਧਸ੍ਸ ਨਲ਼ਕਾਰਗਾਮਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਂ ਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਦਨ੍ਧਾਯਿਤਤ੍ਤਂ ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਯਿਤਤ੍ਤਂ ਵਾ’’ਤਿ?

‘‘ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ’’।

‘‘ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ’’?

‘‘ਅਮੁ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪੁਰਿਸੋ ਨਲ਼ਕਾਰਗਾਮੇ ਜਾਤਵਦ੍ਧੋ। ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਨਲ਼ਕਾਰਗਾਮਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਾਨਿ ਸੁਵਿਦਿਤਾਨੀ’’ਤਿ। ‘‘ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਨਲ਼ਕਾਰਗਾਮੇ ਜਾਤਵਦ੍ਧਸ੍ਸ ਨਲ਼ਕਾਰਗਾਮਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਂ ਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਦਨ੍ਧਾਯਿਤਤ੍ਤਂ ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਯਿਤਤ੍ਤਂ ਵਾਤਿ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਗਾਮਿਨਿਂ ਵਾ ਪਟਿਪਦਂ ਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਦਨ੍ਧਾਯਿਤਤ੍ਤਂ ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਯਿਤਤ੍ਤਂ ਵਾ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਞ੍ਚਾਹਂ, ਮਾਣਵ, ਪਜਾਨਾਮਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਞ੍ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਗਾਮਿਨਿਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦਂ; ਯਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ ਉਪਪਨ੍ਨੋ ਤਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਮੀ’’ਤਿ ।

‘‘ਸੁਤਂ ਮੇਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ – ‘ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਦੇਸੇਤੀ’ਤਿ। ਸਾਧੁ ਮੇ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਦੇਸੇਤੂ’’ਤਿ।

‘‘ਤੇਨ ਹਿ, ਮਾਣਵ, ਸੁਣਾਹਿ, ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ ਭੋ’’ਤਿ ਖੋ ਸੁਭੋ ਮਾਣਵੋ ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ –

੪੬੧. ‘‘ਕਤਮੋ ਚ, ਮਾਣਵ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਾਯ ਮਗ੍ਗੋ? ਇਧ, ਮਾਣਵ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਤਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ; ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯਂ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕਂ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਏਵਂ ਭਾਵਿਤਾਯ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਯਂ ਪਮਾਣਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਤਂ ਤਤ੍ਰਾਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤਂ ਤਤ੍ਰਾਵਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਣਵ, ਬਲਵਾ ਸਙ੍ਖਧਮੋ ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨੇਵ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯ [ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਮਾਣਵ ਏਵਂ ਭਾਵਿਤਾਯ ਮੇਤ੍ਤਾਯ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੫੬) ਤਥਾਪਿ ਇਧ ਪਾਠੋਯੇਵ ਉਪਮਾਯ ਸਂਸਨ੍ਦਿਯਮਾਨੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ]; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਾਣਵ…ਪੇ॰… ਏਵਂ ਭਾਵਿਤਾਯ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਮੇਤ੍ਤਾਯ [ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਮਾਣਵ ਏਵਂ ਭਾਵਿਤਾਯ ਮੇਤ੍ਤਾਯ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੫੬) ਤਥਾਪਿ ਇਧ ਪਾਠੋਯੇਵ ਉਪਮਾਯ ਸਂਸਨ੍ਦਿਯਮਾਨੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ] ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਯਂ ਪਮਾਣਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਤਂ ਤਤ੍ਰਾਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤਂ ਤਤ੍ਰਾਵਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਾਯ ਮਗ੍ਗੋ। ‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਮਾਣਵ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਰੁਣਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ…ਪੇ॰… ਮੁਦਿਤਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ…ਪੇ॰… ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਏਕਂ ਦਿਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਤਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ; ਇਤਿ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਤਿਰਿਯਂ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਂ ਲੋਕਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਪੁਲੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਅਵੇਰੇਨ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝੇਨ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਏਵਂ ਭਾਵਿਤਾਯ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਯ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਯਂ ਪਮਾਣਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਤਂ ਤਤ੍ਰਾਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤਂ ਤਤ੍ਰਾਵਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਾਣਵ, ਬਲਵਾ ਸਙ੍ਖਧਮੋ ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨੇਵ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਾਣਵ…ਪੇ॰… ਏਵਂ ਭਾਵਿਤਾਯ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਯ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਯਂ ਪਮਾਣਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਤਂ ਤਤ੍ਰਾਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤਂ ਤਤ੍ਰਾਵਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਮਾਣਵ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਾਯ ਮਗ੍ਗੋ’’ਤਿ।

੪੭੨. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਸੁਭੋ ਮਾਣਵੋ ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਵਾ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਾ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ – ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ – ਏਵਮੇਵਂ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਏਸਾਹਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤਂ। ਹਨ੍ਦ, ਚ ਦਾਨਿ ਮਯਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਗਚ੍ਛਾਮ; ਬਹੁਕਿਚ੍ਚਾ ਮਯਂ ਬਹੁਕਰਣੀਯਾ''ਤਿ। ''ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਣਵ, ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੁਭੋ ਮਾਣਵੋ ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਜਾਣੁਸ੍ਸੋਣਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਬ੍ਬਸੇਤੇਨ ਵਲ਼ਵਾਭਿਰਥੇਨ [ਵਲ਼ਭੀਰਥੇਨ (ਸੀ॰)] ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿ ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸ। ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਜਾਣੁਸ੍ਸੋਣਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸੁਭਂ ਮਾਣਵਂ ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤਂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਸੁਭਂ ਮਾਣਵਂ ਤੋਦੇਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਹਨ੍ਦ, ਕੁਤੋ ਨੁ ਭਵਂ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸਾ''ਤਿ? ''ਇਤੋ ਹਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਭੋ , ਆਗਚ੍ਛਾਮਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਾ''ਤਿ। ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਭਵਂ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਂ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਮਞ੍ਞੇਤਿ''? ''ਕੋ ਚਾਹਂ, ਭੋ, ਕੋ ਚ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਿ? ਸੋਪਿ ਨੂਨਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸੋਵ ਯੋ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ''ਉਲ਼ਾਰਾਯ ਖਲੁ, ਭਵਂ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ, ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਪਸਂਸਾਯ ਪਸਂਸਤੀ''ਤਿ। ''ਕੋ ਚਾਹਂ, ਭੋ, ਕੋ ਚ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਪਸਂਸਿਸ੍ਸਾਮਿ? ਪਸਤ੍ਥਪਸਤ੍ਥੋਵ ਸੋ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ। ਯੇ ਚਿਮੇ, ਭੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਯ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਆਰਾਧਨਾਯ; ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤੇ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਵਦੇਤਿ – ਯਦਿਦਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਵੇਰਂ ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਂ ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯਾ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਜਾਣੁਸ੍ਸੋਣਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਬ੍ਬਸੇਤਾ ਵਲ਼ਵਾਭਿਰਥਾ ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਏਕਂਸਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ – ''ਲਾਭਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ, ਸੁਲਦ੍ਧਲਾਭਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਵਿਜਿਤੇ ਤਥਾਗਤੋ ਵਿਹਰਤਿ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ।

ਸੁਭਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਨਵਮਂ।

੧੦. ਸਙ੍ਗਾਰਵਸੁਤ੍ਤਂ

੪੭੩. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਕੋਸਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਤਿ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਧਨਞ੍ਜਾਨੀ [ਧਾਨਞ੍ਜਾਨੀ (ਸੀ॰ ਪੀ॰)] ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਚਞ੍ਚਲਿਕਪ੍ਪੇ [ਮਣ੍ਡਲਕਪ੍ਪੇ (ਸੀ॰), ਪਚ੍ਚਲਕਪ੍ਪੇ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰), ਚਣ੍ਡਲਕਪ੍ਪੇ (ਪੀ॰)] ਪਟਿਵਸਤਿ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਬੁਦ੍ਧੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਸਙ੍ਘੇ ਚ। ਅਥ ਖੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਉਪਕ੍ਖਲਿਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ – ''ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ। ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ। ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਙ੍ਗਾਰਵੋ ਨਾਮ ਮਾਣਵੋ ਚਞ੍ਚਲਿਕਪ੍ਪੇ ਪਟਿਵਸਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨਂ ਪਾਰਗੂ ਸਨਿਘਣ੍ਡੁਕੇਟੁਭਾਨਂ ਸਾਕ੍ਖਰਪ੍ਪਭੇਦਾਨਂ ਇਤਿਹਾਸਪਞ੍ਚਮਾਨਂ , ਪਦਕੋ, ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੋ, ਲੋਕਾਯਤਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਅਨਵਯੋ। ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਸਙ੍ਗਾਰਵੋ ਮਾਣਵੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਏਵਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਮਾਨਾਯ। ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਵਭੂਤਾਵ ਅਯਂ [ਅਵਭੂਤਾ ਚਯਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਧਨਞ੍ਜਾਨੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ, ਪਰਭੂਤਾਵ ਅਯਂ [ਪਰਾਭੂਤਾ ਚਯਂ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਧਨਞ੍ਜਾਨੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ, ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਨਂ (ਤੇਵਿਜ੍ਜਾਨਂ) [( ) ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ] ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ, ਅਥ ਚ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਮੁਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਸਮਣਕਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ [ਭਾਸਤੀਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ)]। ''ਨ ਹਿ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਤਾਤ ਭਦ੍ਰਮੁਖ, ਤਸ੍ਸ

ਭਗਵਤੋ ਸੀਲਪਞ੍ਞਾਣਂ ਜਾਨਾਸਿ। ਸਚੇ ਤ੍ਵਂ, ਤਾਤ ਭਦ੍ਰਮੁਖ, ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸੀਲਪਞ੍ਞਾਣਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਨ ਤ੍ਵਂ, ਤਾਤ ਭਦ੍ਰਮੁਖ, ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਭਾਸਿਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭੋਤਿ, ਯਦਾ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਚਞ੍ਚਲਿਕਪ੍ਪਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਅਥ ਮੇ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭਦ੍ਰਮੁਖਾ''ਤਿ ਖੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਸਙ੍ਗਾਰਵਸ੍ਸ ਮਾਣਵਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਕੋਸਲੇਸੁ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਚਞ੍ਚਲਿਕਪ੍ਪਂ ਤਦਵਸਰਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਚਞ੍ਚਲਿਕਪ੍ਪੇ ਵਿਹਰਤਿ ਤੋਦੇਯ੍ਯਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਅਮ੍ਬਵਨੇ। ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ – ''ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਚਞ੍ਚਲਿਕਪ੍ਪਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਚਞ੍ਚਲਿਕਪ੍ਪੇ ਵਿਹਰਤਿ ਤੋਦੇਯ੍ਯਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਅਮ੍ਬਵਨੇ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਯੇਨ ਸਙ੍ਗਾਰਵੋ ਮਾਣਵੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗਾਰਵਂ ਮਾਣਵਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਯਂ, ਤਾਤ ਭਦ੍ਰਮੁਖ, ਸੋ ਭਗਵਾ ਚਞ੍ਚਲਿਕਪ੍ਪਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਚਞ੍ਚਲਿਕਪ੍ਪੇ ਵਿਹਰਤਿ ਤੋਦੇਯ੍ਯਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਅਮ੍ਬਵਨੇ। ਯਸ੍ਸਦਾਨਿ, ਤਾਤ ਭਦ੍ਰਮੁਖ, ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ।

੪੭੪. ''ਏਵਂ, ਭੋ''ਤਿ ਖੋ ਸਙ੍ਗਾਰਵੋ ਮਾਣਵੋ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਸਾਰਣੀਯਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਖੋ ਸਙ੍ਗਾਰਵੋ ਮਾਣਵੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਕਤਮੋ''ਤਿ? ''ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ, ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਵੇਮਤ੍ਤਂ ਵਦਾਮਿ। ਸਨ੍ਤਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਨੁਸ੍ਸਵਿਕਾ। ਤੇ ਅਨੁਸ੍ਸਵੇਨ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ; ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ। ਸਨ੍ਤਿ ਪਨ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਕੇਵਲਂ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ; ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਤਕ੍ਕੀ ਵੀਮਂਸੀ। ਸਨ੍ਤਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਾਮਂਯੇਵ ਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਾਮਂਯੇਵ ਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਾਹਮਸ੍ਮਿ। ਤਦਮਿਨਾਪੇਤਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਯਥਾ ਯੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਾਮਂਯੇਵ ਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਾਨਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਾਹਮਸ੍ਮਿ।

੪੭੫. ''ਇਧ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸਮ੍ਬੋਧਾ ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਸਮ੍ਬਾਧੋ ਘਰਾਵਾਸੋ ਰਜਾਪਥੋ, ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ। ਨਯਿਦਂ ਸੁਕਰਂ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤਾ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸਙ੍ਖਲਿਖਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁਂ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਦਹਰੋਵ ਸਮਾਨੋ ਸੁਸੁਕਾਲ਼ਕੇਸੋ ਭਦ੍ਰੇਨ ਯੋਬ੍ਬਨੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪਠਮੇਨ ਵਯਸਾ ਅਕਾਮਕਾਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਅਸ੍ਸੁਮੁਖਾਨਂ ਰੁਦਨ੍ਤਾਨਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਂ। ਸੋ ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਮਾਨੋ ਕਿਂਕੁਸਲਗਵੇਸੀ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਨ੍ਤਿਵਰਪਦਂ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ ਯੇਨ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਲ਼ਾਰਂ ਕਾਲਾਮਂ ਏਤਦਵੋਚਂ – 'ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਆਵੁਸੋ ਕਾਲਾਮ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁ'ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਮਂ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਵਿਹਰਤਾਯਸ੍ਮਾ। ਤਾਦਿਸੋ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਕਂ ਆਚਰਿਯਕਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਂ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਤਾਵਤਕੇਨੇਵ ਓਟ੍ਠਪਹਤਮਤ੍ਤੇਨ ਲਪਿਤਲਾਪਨਮਤ੍ਤੇਨ 'ਞਾਣਵਾਦਞ੍ਚ ਵਦਾਮਿ, ਥੇਰਵਾਦਞ੍ਚ ਜਾਨਾਮਿ, ਪਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਚ ਪਟਿਜਾਨਾਮਿ, ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਅਞ੍ਞੇ ਚ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ,

ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਨ ਖੋ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੇਵਲਂ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਾਮੀਤਿ ਪਵੇਦੇਤਿ; ਅਦ੍ਧਾ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਂ ਪਸ੍ਸਂ ਵਿਹਰਤੀ’ਤਿ।

‘‘ਅਥ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਯੇਨ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਲ਼ਾਰਂ ਕਾਲਾਮਂ ਏਤਦਵੋਚਂ – ‘ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੋ, ਆਵੁਸੋ ਕਾਲਾਮ, ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਾਮੀਤਿ ਪਵੇਦੇਸੀ’ਤਿ? ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਪਵੇਦੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਨ ਖੋ ਆਲ਼ਾਰਸ੍ਸੇਵ ਕਾਲਾਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ ਸਦ੍ਧਾ, ਮਯ੍ਹਂਪਤ੍ਥਿ ਸਦ੍ਧਾ; ਨ ਖੋ ਆਲ਼ਾਰਸ੍ਸੇਵ ਕਾਲਾਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ ਵੀਰਿਯਂ...ਪੇ॰... ਸਤਿ... ਸਮਾਧਿ... ਪਞ੍ਞਾ, ਮਯ੍ਹਂਪਤ੍ਥਿ ਪਞ੍ਞਾ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਾਮੀਤਿ ਪਵੇਦੇਤਿ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਦਹੇਯ੍ਯ’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਾਸਿਂ। ਅਥ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਯੇਨ ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਲ਼ਾਰਂ ਕਾਲਾਮਂ ਏਤਦਵੋਚਂ – ‘ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੋ, ਆਵੁਸੋ ਕਾਲਾਮ, ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪਵੇਦੇਸੀ’ਤਿ? ‘ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪਵੇਦੇਮੀ’ਤਿ। ‘ਅਹਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਾਮੀ’ਤਿ। ‘ਲਾਭਾ ਨੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਨੋ, ਆਵੁਸੋ, ਯੇ ਮਯਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਤਾਦਿਸਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਂ ਪਸ੍ਸਾਮ। ਇਤਿ ਯਾਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪਵੇਦੇਮਿ ਤਂ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਸਿ; ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਸਿ ਤਮਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪਵੇਦੇਮਿ। ਇਤਿ ਯਾਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਮਿ ਤਂ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਸਿ, ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਸਿ ਤਮਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਮਿ । ਇਤਿ ਯਾਦਿਸੋ ਅਹਂ ਤਾਦਿਸੋ ਤੁਵਂ, ਯਾਦਿਸੋ ਤੁਵਂ ਤਾਦਿਸੋ ਅਹਂ। ਏਹਿ ਦਾਨਿ, ਆਵੁਸੋ, ਉਭੋਵ ਸਨ੍ਤਾ ਇਮਂ ਗਣਂ ਪਰਿਹਰਾਮਾ’ਤਿ। ਇਤਿ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਆਲ਼ਾਰੋ ਕਾਲਾਮੋ ਆਚਰਿਯੋ ਮੇ ਸਮਾਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਂ ਮਂ ਸਮਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮਸਮਂ ਠਪੇਸਿ, ਉਲ਼ਾਰਾਯ ਚ ਮਂ ਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਨ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨ ਨਿਰੋਧਾਯ ਨ ਉਪਸਮਾਯ ਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਨ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਯਾਵਦੇਵ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ’ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਅਪਕ੍ਕਮਿਂ।

੪੭੬. ‘‘ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਕਿਂਕੁਸਲਗਵੇਸੀ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਨ੍ਤਿਵਰਪਦਂ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ ਯੇਨ ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚਂ – ‘ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਆਵੁਸੋ [ਪਸ੍ਸ ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੮ ਪਾਸਰਾਸਿਸੁਤ੍ਤੇ], ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁ’ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਮਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘ਵਿਹਰਤਾਯਸ੍ਮਾ। ਤਾਦਿਸੋ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਯਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਕਂ ਆਚਰਿਯਕਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾ’ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਂ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਤਾਵਤਕੇਨੇਵ ਓਟ੍ਠਪਹਤਮਤ੍ਤੇਨ ਲਪਿਤਲਾਪਨਮਤ੍ਤੇਨ ‘ਞਾਣਵਾਦਞ੍ਚ ਵਦਾਮਿ, ਥੇਰਵਾਦਞ੍ਚ ਜਾਨਾਮਿ, ਪਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਚ ਪਟਿਜਾਨਾਮਿ, ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਅਞ੍ਞੇ ਚ । ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਨ ਖੋ ਰਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕੇਵਲਂ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਾਮੀਤਿ ਪਵੇਦੇਸਿ; ਅਦ੍ਧਾ ਰਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਂ ਪਸ੍ਸਂ ਵਿਹਾਸੀ’ਤਿ। ਅਥ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਯੇਨ ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚਂ – ‘ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੋ, ਆਵੁਸੋ, ਰਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਾਮੀਤਿ ਪਵੇਦੇਸੀ’ਤਿ? ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਪਵੇਦੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਨ ਖੋ ਰਾਮਸ੍ਸੇਵ ਅਹੋਸਿ ਸਦ੍ਧਾ, ਮਯ੍ਹਂਪਤ੍ਥਿ ਸਦ੍ਧਾ; ਨ ਖੋ ਰਾਮਸ੍ਸੇਵ ਅਹੋਸਿ ਵੀਰਿਯਂ...ਪੇ॰... ਸਤਿ... ਸਮਾਧਿ... ਪਞ੍ਞਾ, ਮਯ੍ਹਂਪਤ੍ਥਿ ਪਞ੍ਞਾ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਰਾਮੋ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਾਮੀਤਿ ਪਵੇਦੇਸਿ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ

ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਦਹੇਯਜ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਾਸਿਂ।

''ਅਥ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਯੇਨ ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚਂ – 'ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੋ, ਆਵੁਸੋ, ਰਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪਵੇਦੇਸੀ'ਤਿ? 'ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਰਾਮੋ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪਵੇਦੇਸੀ'ਤਿ। 'ਅਹਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਾਮੀ'ਤਿ। 'ਲਾਭਾ ਨੋ, ਆਵੁਸੋ, ਸੁਲਦ੍ਧਂ ਨੋ, ਆਵੁਸੋ, ਯੇ ਮਯਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਤਾਦਿਸਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਂ ਪਸ੍ਸਾਮ। ਇਤਿ ਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਰਾਮੋ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪਵੇਦੇਸਿ ਤਂ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਸਿ; ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਸਿ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਰਾਮੋ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਪਵੇਦੇਸਿ। ਇਤਿ ਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਰਾਮੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਿ ਤਂ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਸਿ, ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਸਿ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਰਾਮੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਿ। ਇਤਿ ਯਾਦਿਸੋ ਰਾਮੋ ਅਹੋਸਿ ਤਾਦਿਸੋ ਤੁਵਂ, ਯਾਦਿਸੋ ਤੁਵਂ ਤਾਦਿਸੋ ਰਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਏਹਿ ਦਾਨਿ, ਆਵੁਸੋ, ਤੁਵਂ ਇਮਂ ਗਣਂ ਪਰਿਹਰਾ'ਤਿ। ਇਤਿ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਉਦਕੋ ਰਾਮਪੁਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਮੇ ਸਮਾਨੋ ਆਚਰਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਮਂ ਠਪੇਸਿ, ਉਲ਼ਾਰਾਯ ਚ ਮਂ ਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਨ ਵਿਰਾਗਾਯ ਨ ਨਿਰੋਧਾਯ ਨ ਉਪਸਮਾਯ ਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਨ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਯਾਵਦੇਵ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਅਪਕ੍ਕਮਿਂ।

੪੭੭. ''ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਕਿਂਕੁਸਲਗਵੇਸੀ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਨ੍ਤਿਵਰਪਦਂ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ ਮਗਧੇਸੁ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਯੇਨ ਉਰੁਵੇਲ਼ਾ ਸੇਨਾਨਿਗਮੋ ਤਦਵਸਰਿਂ। ਤਤ੍ਥਦ੍ਦਸਂ ਰਮਣੀਯਂ ਭੂਮਿਭਾਗਂ, ਪਾਸਾਦਿਕਞ੍ਚ ਵਨਸਣ੍ਡਂ, ਨਦਿਞ੍ਚ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿਂ ਸੇਤਕਂ ਸੁਪਤਿਤ੍ਥਂ ਰਮਣੀਯਂ, ਸਮਨ੍ਤਾ ਚ ਗੋਚਰਗਾਮਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਰਮਣੀਯੋ ਵਤ, ਭੋ, ਭੂਮਿਭਾਗੋ, ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਚ ਵਨਸਣ੍ਡੋ, ਨਦੀ ਚ ਸਨ੍ਦਤਿ ਸੇਤਕਾ ਸੁਪਤਿਤ੍ਥਾ ਰਮਣੀਯਾ, ਸਮਨ੍ਤਾ ਚ ਗੋਚਰਗਾਮੋ। ਅਲਂ ਵਤਿਦਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਧਾਨਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸ ਪਧਾਨਾਯਾ'ਤਿ । ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸੀਦਿਂ – 'ਅਲਮਿਦਂ ਪਧਾਨਾਯਾ'ਤਿ। ਅਪਿਸ੍ਸੁ ਮਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਉਪਮਾ ਪਟਿਭਂਸੁ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ।

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਅਲ੍ਲਂ ਕਟ੍ਠਂ ਸਸ੍ਨੇਹਂ ਉਦਕੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ – 'ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਮੁਂ ਅਲ੍ਲਂ ਕਟ੍ਠਂ ਸਸ੍ਨੇਹਂ ਉਦਕੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਭਿਮਨ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਦੁਞ੍ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਲ੍ਲਂ ਕਟ੍ਠਂ ਸਸ੍ਨੇਹਂ, ਤਞ੍ਚ ਪਨ ਉਦਕੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ; ਯਾਵਦੇਵ ਚ ਪਨ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਕਿਲਮਥਸ੍ਸ ਵਿਘਾਤਸ੍ਸ ਭਾਗੀ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਚੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚ ਕਾਮੇਹਿ ਅਵੂਪਕਟ੍ਠਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਯੋ ਚ ਨੇਸਂ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਕਾਮਸ੍ਨੇਹੋ ਕਾਮਮੁਚ੍ਛਾ ਕਾਮਪਿਪਾਸਾ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਸੋ ਚ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਨ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ ਨ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਚੇਪਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਅਭਬ੍ਬਾਵ ਤੇ ਞਾਣਾਯ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ। ਨੋ ਚੇਪਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ ਅਭਬ੍ਬਾਵ ਤੇ ਞਾਣਾਯ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ। ਅਯਂ ਖੋ ਮਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਪਠਮਾ ਉਪਮਾ ਪਟਿਭਾਸਿ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ।

੪੭੮. ''ਅਪਰਾਪਿ ਖੋ ਮਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਦੁਤਿਯਾ ਉਪਮਾ ਪਟਿਭਾਸਿ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਅਲ੍ਲਂ ਕਟ੍ਠਂ ਸਸ੍ਨੇਹਂ ਆਰਕਾ ਉਦਕਾ ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ – 'ਅਗ੍ਗਿਂ

ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਮੁਂ ਅਲ੍ਲਂ ਕਟ੍ਠਂ ਸਸ੍ਨੇਹਂ ਆਰਕਾ ਉਦਕਾ ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਭਿਮਨ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹਿਦਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਦੁਞ੍ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਲ੍ਲਂ ਕਟ੍ਠਂ ਸਸ੍ਨੇਹਂ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਆਰਕਾ ਉਦਕਾ ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ; ਯਾਵਦੇਵ ਚ ਪਨ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਕਿਲਮਥਸ੍ਸ ਵਿਘਾਤਸ੍ਸ ਭਾਗੀ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਚੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚ ਕਾਮੇਹਿ ਵੂਪਕਟ੍ਠਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਯੋ ਚ ਨੇਸਂ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਕਾਮਸ੍ਨੇਹੋ ਕਾਮਮੁਚ੍ਛਾ ਕਾਮਪਿਪਾਸਾ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਸੋ ਚ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਨ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ ਨ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਚੇਪਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਅਭਬ੍ਬਾਵ ਤੇ ਞਾਣਾਯ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ। ਨੋ ਚੇਪਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਅਭਬ੍ਬਾਵ ਤੇ ਞਾਣਾਯ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ। ਅਯਂ ਖੋ ਮਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਦੁਤਿਯਾ ਉਪਮਾ ਪਟਿਭਾਸਿ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ।

੪੭੯. ''ਅਪਰਾਪਿ ਖੋ ਮਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਤਤਿਯਾ ਉਪਮਾ ਪਟਿਭਾਸਿ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਸੁਕ੍ਖਂ ਕਟ੍ਠਂ ਕੋਲ਼ਾਪਂ ਆਰਕਾ ਉਦਕਾ ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ – 'ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਅਪਿ ਨੁ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਮੁਂ ਸੁਕ੍ਖਂ ਕਟ੍ਠਂ ਕੋਲ਼ਾਪਂ ਆਰਕਾ ਉਦਕਾ ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਉਤ੍ਤਰਾਰਣਿਂ ਆਦਾਯ ਅਭਿਮਨ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਿਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਤੇਜੋ ਪਾਤੁਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ? ''ਏਵਂ ਭੋ ਗੋਤਮ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਦੁਞ੍ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸੁਕ੍ਖਂ ਕਟ੍ਠਂ ਕੋਲ਼ਾਪਂ, ਤਞ੍ਚ ਪਨ ਆਰਕਾ ਉਦਕਾ ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਯੇ ਹਿ ਕੇਚਿ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਚੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚ ਕਾਮੇਹਿ ਵੂਪਕਟ੍ਠਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਯੋ ਚ ਨੇਸਂ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਕਾਮਸ੍ਨੇਹੋ ਕਾਮਮੁਚ੍ਛਾ ਕਾਮਪਿਪਾਸਾ ਕਾਮਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਸੋ ਚ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਚੇਪਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਭਬ੍ਬਾਵ ਤੇ ਞਾਣਾਯ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ। ਨੋ ਚੇਪਿ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਭਬ੍ਬਾਵ ਤੇ ਞਾਣਾਯ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ। ਅਯਂ ਖੋ ਮਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਤਤਿਯਾ ਉਪਮਾ ਪਟਿਭਾਸਿ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ। ਇਮਾ ਖੋ ਮਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਉਪਮਾ ਪਟਿਭਂਸੁ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ।

੪੮੦. ''ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਦਨ੍ਤੇਭਿਦਨ੍ਤਮਾਧਾਯ, ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਤਾਲੁਂ ਆਹਚ੍ਚ, ਚੇਤਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਂ ਅਭਿਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ੇਯ੍ਯਂ ਅਭਿਸਨ੍ਤਾਪੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਦਨ੍ਤੇਭਿਦਨ੍ਤਮਾਧਾਯ, ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਤਾਲੁਂ ਆਹਚ੍ਚ, ਚੇਤਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਿ ਅਭਿਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ੇਮਿ ਅਭਿਸਨ੍ਤਾਪੇਮਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਦਨ੍ਤੇਭਿਦਨ੍ਤਮਾਧਾਯ, ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਤਾਲੁਂ ਆਹਚ੍ਚ, ਚੇਤਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਭਿਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ਯਤੋ ਅਭਿਸਨ੍ਤਾਪਯਤੋ ਕਚ੍ਛੇਹਿ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਦੁਬ੍ਬਲਤਰਂ ਪੁਰਿਸਂ ਸੀਸੇ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਧੇ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ ਅਭਿਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ੇਯ੍ਯ ਅਭਿਸਨ੍ਤਾਪੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਦਨ੍ਤੇਭਿਦਨ੍ਤਮਾਧਾਯ, ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਤਾਲੁਂ ਆਹਚ੍ਚ, ਚੇਤਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਭਿਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ਯਤੋ ਅਭਿਸਨ੍ਤਾਪਯਤੋ ਕਚ੍ਛੇਹਿ ਸੇਦਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਆਰਦ੍ਧਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਵੀਰਿਯਂ ਹੋਤਿ ਅਸਲ੍ਲੀਨਂ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ; ਸਾਰਦ੍ਧੋ ਚ ਪਨ ਮੇ ਕਾਯੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਤੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਧਾਨੇਨ ਪਧਾਨਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ।

੪੮੧. ''ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਅਪ੍ਪਾਣਕਂਯੇਵ ਝਾਨਂ ਝਾਯੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਣ੍ਣਸੋਤੇਹਿ ਵਾਤਾਨਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਮਤ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਾਰਗਗ੍ਗਰਿਯਾ ਧਮਮਾਨਾਯ ਅਧਿਮਤ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਣ੍ਣਸੋਤੇਹਿ ਵਾਤਾਨਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਮਤ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦੋ ਹੋਤਿ। ਆਰਦ੍ਧਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਵੀਰਿਯਂ ਹੋਤਿ ਅਸਲ੍ਲੀਨਂ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ; ਸਾਰਦ੍ਧੋ ਚ ਪਨ ਮੇ ਕਾਯੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਤੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਧਾਨੇਨ ਪਧਾਨਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ।

‘‘ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਅਪ੍ਪਾਣਕਂਯੇਵ ਝਾਨਂ ਝਾਯੇਯ੍ਯ’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਵਾਤਾ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਊਹਨਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ, ਤਿਣ੍ਹੇਨ ਸਿਖਰੇਨ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਅਭਿਮਤ੍ਥੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਵਾਤਾ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਊਹਨਨ੍ਤਿ। ਆਰਦ੍ਧਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਵੀਰਿਯਂ ਹੋਤਿ ਅਸਲ੍ਲੀਨਂ , ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ; ਸਾਰਦ੍ਧੋ ਚ ਪਨ ਮੇ ਕਾਯੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਤੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਧਾਨੇਨ ਪਧਾਨਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ।

‘‘ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਅਪ੍ਪਾਣਕਂਯੇਵ ਝਾਨਂ ਝਾਯੇਯ੍ਯ’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਸੀਸੇ ਸੀਸਵੇਦਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਦਲ੍ਹੇਨ ਵਰਤ੍ਤਕ੍ਖਣ੍ਡੇਨ ਸੀਸੇ ਸੀਸਵੇਠਂ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਸੀਸੇ ਸੀਸਵੇਦਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਆਰਦ੍ਧਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਵੀਰਿਯਂ ਹੋਤਿ ਅਸਲ੍ਲੀਨਂ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ; ਸਾਰਦ੍ਧੋ ਚ ਪਨ ਮੇ ਕਾਯੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਤੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਧਾਨੇਨ ਪਧਾਨਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ।

‘‘ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਅਪ੍ਪਾਣਕਂਯੇਵ ਝਾਨਂ ਝਾਯੇਯ੍ਯ’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਵਾਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪਰਿਕਨ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ , ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਦਕ੍ਖੋ ਗੋਘਾਤਕੋ ਵਾ ਗੋਘਾਤਕਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਵਾ ਤਿਣ੍ਹੇਨ ਗੋਵਿਕਨ੍ਤਨੇਨ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪਰਿਕਨ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤਾ ਵਾਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪਰਿਕਨ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਆਰਦ੍ਧਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਵੀਰਿਯਂ ਹੋਤਿ ਅਸਲ੍ਲੀਨਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ; ਸਾਰਦ੍ਧੋ ਚ ਪਨ ਮੇ ਕਾਯੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਤੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਧਾਨੇਨ ਪਧਾਨਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ।

‘‘ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਅਪ੍ਪਾਣਕਂਯੇਵ ਝਾਨਂ ਝਾਯੇਯ੍ਯ’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤੋ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਡਾਹੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਦ੍ਵੇ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਾ ਦੁਬ੍ਬਲਤਰਂ ਪੁਰਿਸਂ ਨਾਨਾਬਾਹਾਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਾ ਸਨ੍ਤਾਪੇਯ੍ਯੁਂ ਸਮ੍ਪਰਿਤਾਪੇਯ੍ਯੁਂ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮੁਖਤੋ ਚ ਨਾਸਤੋ ਚ ਕਣ੍ਣਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇਸੁ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮਤ੍ਤੋ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਡਾਹੋ ਹੋਤਿ। ਆਰਦ੍ਧਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਵੀਰਿਯਂ ਹੋਤਿ ਅਸਲ੍ਲੀਨਂ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ, ਸਾਰਦ੍ਧੋ ਚ ਪਨ ਮੇ ਕਾਯੋ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋ, ਤੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਧਾਨੇਨ ਪਧਾਨਾਭਿਤੁਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ। ਅਪਿਸ੍ਸੁ ਮਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਦੇਵਤਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – ‘ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ’ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਾ ਦੇਵਤਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – ‘ਨ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ, ਅਪਿ ਚ ਕਾਲਙ੍ਕਰੋਤੀ’ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚਾ ਦੇਵਤਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – ‘ਨ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ, ਨਾਪਿ ਕਾਲਙ੍ਕਰੋਤਿ; ਅਰਹਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ, ਵਿਹਾਰੋਤ੍ਵੇਵ ਸੋ ਅਰਹਤੋ ਏਵਰੂਪੋ ਹੋਤੀ’ਤਿ।

‘‘ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਹਾਰੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ’ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਮਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਦੇਵਤਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘ਮਾ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਰਿਸ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਹਾਰੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਸਚੇ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਰਿਸ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਹਾਰੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਮਯਂ ਦਿਬ੍ਬਂ ਓਜਂ ਲੋਮਕੂਪੇਹਿ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇਸ੍ਸਾਮ। ਤਾਯ ਤ੍ਵਂ ਯਾਪੇਸ੍ਸਸੀ’ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਖੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਜਜ੍ਜਿਤਂ ਪਟਿਜਾਨੇਯ੍ਯਂ, ਇਮਾ ਚ ਮੇ

ਦੇਵਤਾ ਦਿਬ੍ਬੰ ਓਜੰ ਲੋਮਕੂਪੇਹਿ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇਯ੍ਯੁੰ, ਤਾਯ ਚਾਹੰ ਯਾਪੇਯ੍ਯੰ। ਤੰ ਮਮਸ੍ਸ ਮੁਸਾ'ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਪਚ੍ਚਾਚਿਕ੍ਖਾਮਿ, 'ਹਲ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮਿ।

''ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਯਂਨੂਨਾਹੰ ਥੋਕੰ ਥੋਕੰ ਆਹਾਰੰ ਆਹਾਰੇਯ੍ਯੰ ਪਸਤੰ ਪਸਤੰ , ਯਦਿ ਵਾ ਮੁਗ੍ਗਯੂਸੰ, ਯਦਿ ਵਾ ਕੁਲਤ੍ਥਯੂਸੰ, ਯਦਿ ਵਾ ਕਲਾਯਯੂਸੰ, ਯਦਿ ਵਾ ਹਰੇਣੁਕਯੂਸ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਥੋਕੰ ਥੋਕੰ ਆਹਾਰੰ ਆਹਾਰੇਸਿੰ ਪਸਤੰ ਪਸਤੰ, ਯਦਿ ਵਾ ਮੁਗ੍ਗਯੂਸੰ , ਯਦਿ ਵਾ ਕੁਲਤ੍ਥਯੂਸੰ, ਯਦਿ ਵਾ ਕਲਾਯਯੂਸੰ, ਯਦਿ ਵਾ ਹਰੇਣੁਕਯੂਸੰ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਥੋਕੰ ਥੋਕੰ ਆਹਾਰੰ ਆਹਾਰਯਤੋ ਪਸਤੰ ਪਸਤੰ, ਯਦਿ ਵਾ ਮੁਗ੍ਗਯੂਸੰ, ਯਦਿ ਵਾ ਕੁਲਤ੍ਥਯੂਸੰ, ਯਦਿ ਵਾ ਕਲਾਯਯੂਸੰ, ਯਦਿ ਵਾ ਹਰੇਣੁਕਯੂਸੰ, ਅਧਿਮਤ੍ਤਕਸਿਮਾਨਂ ਪਤ੍ਤੋ ਕਾਯੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਆਸੀਤਿਕਪਬ੍ਬਾਨਿ ਵਾ ਕਾਲ਼ਪਬ੍ਬਾਨਿ ਵਾ, ਏਵਮੇਵਸ੍ਸੁ ਮੇ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ; ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਓਟ੍ਠਪਦੰ, ਏਵਮੇਵਸ੍ਸੁ ਮੇ ਆਨਿਸਦੰ ਹੋਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ; ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਵਟ੍ਟਨਾਵਲ਼ੀ, ਏਵਮੇਵਸ੍ਸੁ ਮੇ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕੋ ਉਣ੍ਣਤਾਵਨਤੋ ਹੋਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ; ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਜਰਸਾਲਾਯ ਗੋਪਾਨਸਿਯੋ ਓਲੁਗ੍ਗਵਿਲੁਗ੍ਗਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵਸ੍ਸੁ ਮੇ ਫਾਸੁਲਿਯੋ ਓਲੁਗ੍ਗਵਿਲੁਗ੍ਗਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ; ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਉਦਪਾਨੇ ਉਦਕਤਾਰਕਾ ਗਮ੍ਭੀਰਗਤਾ ਓਕ੍ਖਾਯਿਕਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵਸ੍ਸੁ ਮੇ ਅਕ੍ਖਿਕੂਪੇਸੁ ਅਕ੍ਖਿਤਾਰਕਾ ਗਮ੍ਭੀਰਗਤਾ ਓਕ੍ਖਾਯਿਕਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ; ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਤਿਤ੍ਤਕਾਲਾਬੁ ਆਮਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਵਾਤਾਤਪੇਨ ਸਂਫੁਟਿਤੋ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਿਲਾਤੋ, ਏਵਮੇਵਸ੍ਸੁ ਮੇ ਸੀਸਚ੍ਛਵਿ ਸਂਫੁਟਿਤਾ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਿਲਾਤਾ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ। ਸੋ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, 'ਉਦਰਚ੍ਛਵਿ ਪਰਿਮਸਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕਂਯੇਵ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਿ, 'ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕੰ ਪਰਿਮਸਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਉਦਰਚ੍ਛਵਿਂਯੇਵ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਿ; ਯਾਵਸ੍ਸੁ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਉਦਰਚ੍ਛਵਿ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕੰ ਅਲ੍ਲੀਨਾ ਹੋਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ। ਸੋ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ , 'ਵਚ੍ਚੰ ਵਾ ਮੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਵਕੁਜ੍ਜੋ ਪਪਤਾਮਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ। ਸੋ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਇਮਮੇਵ ਕਾਯੰ ਅਸ੍ਸਾਸੇਨ੍ਤੋ ਪਾਣਿਨਾ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨੁਮਜ੍ਜਾਮਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਪਾਣਿਨਾ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨੁਮਜ੍ਜਤੋ ਪੂਤਿਮੂਲਾਨਿ ਲੋਮਾਨਿ ਕਾਯਸ੍ਮਾ ਪਪਤਨ੍ਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ। ਅਪਿਸ੍ਸੁ ਮਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਕਾਲ਼ੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ'ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਨ ਕਾਲ਼ੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ, ਸਾਮੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ'ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – 'ਨ ਕਾਲ਼ੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਨਪਿ ਸਾਮੋ, ਮਙ੍ਗੁਰਚ੍ਛਵਿ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ'ਤਿ; ਯਾਵਸ੍ਸੁ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਤਾਵ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਛਵਿਵਣ੍ਣੋ ਪਰਿਯੋਦਾਤੋ ਉਪਹਤੋ ਹੋਤਿ ਤਾਯੇਵਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ।

੪੮੨. ''ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਯੇ ਖੋ ਕੇਚਿ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨਂ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਯਿਂਸੁ , ਏਤਾਵਪਰਮਂ, ਨਯਿਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ; ਯੇਪਿ ਹਿ ਕੇਚਿ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਂ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਤਾਵਪਰਮਂ, ਨਯਿਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ; ਯੇਪਿ ਹਿ ਕੇਚਿ ਏਤਰਹਿ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਤਿਬ੍ਬਾ ਖਰਾ ਕਟੁਕਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਏਤਾਵਪਰਮਂ, ਨਯਿਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ। ਨ ਖੋ ਪਨਾਹੰ ਇਮਾਯ ਕਟੁਕਾਯ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਯ ਅਧਿਗਚ੍ਛਾਮਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਅਲਮਰਿਯਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੇਸਂ। ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਅਞ੍ਞੋ ਮਗ੍ਗੋ ਬੋਧਾਯਾ'ਤਿ ? ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ ਖੋ ਪਨਾਹੰ ਪਿਤੁ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਸੀਤਾਯ ਜਮ੍ਬੁਚ੍ਛਾਯਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਵਿਚਾਰਂ ਵਿਵੇਕਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਿਤਾ। ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਏਸੋ ਮਗ੍ਗੋ ਬੋਧਾਯਾ'ਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਸਤਾਨੁਸਾਰਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਅਹੋਸਿ – 'ਏਸੇਵ ਮਗ੍ਗੋ ਬੋਧਾਯਾ'ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹੰ ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਭਾਯਾਮਿ ਯਂ ਤਂ ਸੁਖਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹੀ'ਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਨ ਖੋ ਅਹੰ ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਭਾਯਾਮਿ ਯਂ ਤਂ ਸੁਖਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰੇਵ ਕਾਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹੀ'ਤਿ।

੪੮੩. ''ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਏਤਦਹੋਸਿ – 'ਨ ਖੋ ਤਂ ਸੁਕਰਂ ਸੁਖਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ ਏਵਂ ਅਧਿਮਤ੍ਤਕਸਿਮਾਨਂ ਪਤ੍ਤਕਾਯੇਨ। ਯਂਨੂਨਾਹੰ ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਯ੍ਯਂ ਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਅਹੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਸਿਂ

ਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸਂ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਮਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਸਮਯੇਨ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ – 'ਯਂ ਖੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਧਮ੍ਮਂ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਤਿ ਤਂ ਨੋ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਯਤੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਸਿਂ ਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸਂ, ਅਥ ਮੇ ਤੇ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ – 'ਬਾਹੁਲ੍ਲਿਕੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਪਧਾਨਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ ਆਵਤ੍ਤੋ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯਾ'ਤਿ।

''ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਬਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ...ਪੇ॰... ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਾਸਿਂ। ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨਂ ਚੇਤਸੋ ਏਕੋਦਿਭਾਵਂ ਅਵਿਤਕ੍ਕਂ ਅਵਿਚਾਰਂ ਸਮਾਧਿਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਂ ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ... ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ... ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਾਸਿਂ।

''ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਸਿਂ। ਸੋ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਮਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿ ਸਾਕਾਰਂ ਸਉਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਮਿ। ਅਯਂ ਖੋ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਠਮੇ ਯਾਮੇ ਪਠਮਾ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਧਿਗਤਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਵਿਹਤਾ, ਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ; ਤਮੋ ਵਿਹਤੋ, ਆਲੋਕੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ; ਯਥਾ ਤਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ।

੪੮੪. ''ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਸਿਂ। ਸੋ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਚਵਮਾਨੇ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣੇ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੇ ਸੁਗਤੇ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ ਪਜਾਨਾਮਿ...ਪੇ॰... ਅਯਂ ਖੋ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਯਾਮੇ ਦੁਤਿਯਾ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਧਿਗਤਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਵਿਹਤਾ, ਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ; ਤਮੋ ਵਿਹਤੋ, ਆਲੋਕੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ; ਯਥਾ ਤਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ।

''ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਯੋਦਾਤੇ ਅਨਙ੍ਗਣੇ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਮੁਦੁਭੂਤੇ ਕਮ੍ਮਨਿਯੇ ਠਿਤੇ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਞਾਣਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਸਿਂ। ਸੋ 'ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ'ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ, 'ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ, 'ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ, 'ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ; 'ਇਮੇ ਆਸਵਾ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ, 'ਅਯਂ ਆਸਵਸਮੁਦਯੋ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ, 'ਅਯਂ ਆਸਵਨਿਰੋਧੋ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ, 'ਅਯਂ ਆਸਵਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ। ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਏਵਂ ਜਾਨਤੋ ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਕਾਮਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਥ, ਭਵਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਥ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਥ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣਂ ਅਹੋਸਿ। 'ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਕਤਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ'ਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿਂ। ਅਯਂ ਖੋ ਮੇ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਯਾਮੇ ਤਤਿਯਾ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਧਿਗਤਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਵਿਹਤਾ, ਵਿਜ੍ਜਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ; ਤਮੋ ਵਿਹਤੋ, ਆਲੋਕੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ; ਯਥਾ ਤਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ''ਤਿ।

੪੮੫. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਗਾਰਵੋ ਮਾਣਵੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਟ੍ਠਿਤਵਤਂ [ਅਟ੍ਠਿਤ ਵਤ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਧਾਨਂ ਅਹੋਸਿ, ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਵਤਂ [ਸਪ੍ਪੁਰਿਸ ਵਤ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰)] ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਧਾਨਂ ਅਹੋਸਿ; ਯਥਾ ਤਂ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ। ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਵਾ''ਤਿ [ਅਧਿਦੇਵਾਤਿ (ਕ॰) ਏਵਂ ਸਬ੍ਬੇਸੁ 'ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਵਾ'ਤਿਪਦੇਸੁ]? ''ਠਾਨਸੋ ਮੇਤਂ [ਖੋ ਪਨੇਤਂ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਕ॰)], ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਵਿਦਿਤਂ ਯਦਿਦਂ – ਅਧਿਦੇਵਾ''ਤਿ [ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਵਾਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰), ਅਤਿਦੇਵਾਤਿ (?) ਏਵਂ ਸਬ੍ਬੇਸੁ 'ਅਧਿਦੇਵਾ'ਤਿਪਦੇਸੁ]। ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ ਗੋਤਮ, 'ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਵਾ'ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ 'ਠਾਨਸੋ ਮੇਤਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ , ਵਿਦਿਤਂ ਯਦਿਦਂ ਅਧਿਦੇਵਾ'ਤਿ ਵਦੇਸਿ। ਨਨੁ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਤੁਚ੍ਛਾ ਮੁਸਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ? '''ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਵਾ'ਤਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ 'ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਵਾ'ਤਿ ਯੋ ਵਦੇਯ੍ਯ, 'ਠਾਨਸੋ ਮੇ ਵਿਦਿਤਾ'ਤਿ [ਠਾਨਸੋ

ਵਿਦਿਤਾ ਮੇ ਵਿਦਿਤਾਤਿ (ਸੀ॰ ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰ ਪੀ॰), ਠਾਨਸੋ ਮੇ ਵਿਦਿਤਾ ਅਤਿਦੇਵਾਤਿ (?)] ਯੋ ਵਦੇਯ੍ਯ; ਅਥ ਖ੍ਵੇਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੁਨਾ ਪੁਰਿਸੇਨ ਏਕਂਸੇਨ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ [ਗਨ੍ਤੁਂ (ਕ॰), ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਾ (ਸ੍ਯਾ॰ ਕਂ॰)] ਯਦਿਦਂ – 'ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਵਾ'''ਤਿ। ''ਕਿਸ੍ਸ ਪਨ ਮੇ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਆਦਿਕੇਨੇਵ ਨ ਬ੍ਯਾਕਾਸੀ''ਤਿ [ਗੋਤਮੋ ਆਦਿਕੇਨੇਵ ਬ੍ਯਾਕਾਸੀਤਿ (ਕ॰), ਗੋਤਮੋ ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਵਾਤਿ ਨ ਬ੍ਯਾਕਾਸੀਤਿ (?)]? ''ਉਚ੍ਚੇਨ ਸਮ੍ਮਤਂ ਖੋ ਏਤਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਯਦਿਦਂ – 'ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਵਾ'''ਤਿ।

੪੮੬. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਗਾਰਵੋ ਮਾਣਵੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ! ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਵਾ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਾ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ – ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ – ਏਵਮੇਵਂ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਏਸਾਹਂ ਭਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤਮਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ। ਉਪਾਸਕਂ ਮਂ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਧਾਰੇਤੁ ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਸਰਣਂ ਗਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਸਙ੍ਗਾਰਵਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਦਸਮਂ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਗ੍ਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਞ੍ਚਮੋ।

ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਦਾਨਂ –

ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁ ਸੇਲਸ੍ਸਲਾਯਨੋ, ਘੋਟਮੁਖੋ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ।
ਚਙ੍ਕੀ ਏਸੁ ਧਨਞ੍ਜਾਨਿ, ਵਾਸੇਟ੍ਠੋ ਸੁਭਗਾਰਵੋਤਿ॥

ਇਦਂ ਵਗ੍ਗਾਨਮੁਦ੍ਦਾਨਂ –

ਵਗ੍ਗੋ ਗਹਪਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਨਾਮਕੋ।
ਰਾਜਵਗ੍ਗੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਤਿ, ਪਞ੍ਚ ਮਜ੍ਝਿਮਆਗਮੇ॥

ਮਜ੍ਝਿਮਪਣ੍ਣਾਸਕਂ ਸਮਤ੍ਤਂ।